Athenaeus

ISAACI CASAUBONI

ANIMADVERSIONUM

IN

ATHENAEI

DEIPNOSOPHISTAS

LIBRI QUINDECIM

EDITIO NOVA, APPENDICE AUCTA.

TOMUS II.

ANIMADV. LIBROS VI — X. CONTINENS.

LIPSIAE
IN BIBLIOPOLIO KUEHNIANO
MDCCCXXXVII.

LIBRARIUS LECTORI.

Quum Isaaci Casauboni Animadversiones in Athenaeum nec Schweighaeuserus integras repetiverit, Dindorfius autem ab editione sua plane excluserit, novam earum editionem a decessore quondam nostro inchoatam ad finem perducere placuit. In quo negotio paullo aliter eramus versaturi lectorumque commoditati magis consulturi, nisi voluminis primi ante hos quadraginta annos editi norma sequenda fuisset.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER SEXTUS.

CAPUT PRIMUM.

Nexus horum librorum. Auctor fabulae Ποίησις. p. 393.
ἀπαγορεύειν. αἴρειν δάκτυλον. *Diphili drama* Ἑλενηφοροῦντες. *Festum* Ἑλενηφόρια. *Orator Cothocides. Anaxilae* Εὐανδρεία. *Briareus* τὰς λόγχας ἐσθίων. *Praestigiatores qui ensiculos vorabant.* ὀψωνεῖν Νηρηΐδας. *Vendere* ἴσον ἴσῳ.

ETIAM hic liber sermones refert habitos inter gusta- p. 394.
tionem et legitimam coenam, sicut diximus quarti initio. Apparet moris fuisse ut satis longa interponeretur mora inter utrumque cibum. nam hoc intervallo temporis facit auctor pronunciata esse, quae ipse libris quarto, quinto, et sexto est complexus. Sed iam coena inci- p. 395.
piebat apponi cum ea dicerentur quae liber iste continet. Ait enim non longe a principio, *ἐπεισῆλθον ἡμῖν παῖδες, πλῆθος ὅσον ἰχθύων φέροντες,* et sub finem iterum, *παρεφάνη πλῆθος οἰκετῶν τὰ πρὸς τὴν ἐδωδὴν εἰσκομίζοντες.* Ordo in his sermonibus, qui quidem e rerum natura pendeat de quibus agitur, nullus est: inest tamen aliquis ab auctoris ingenio et dispositione profectus. Elegantissimo enim artificio variae de variis rebus dissertationes ita invicem nectuntur, ut anuli catenarum. Prior semper sermo posteriori ansam praebet:

posterior ex priore ortus non ante desinit, quam nova alicui disputationi occasionem produxerit. Praecipu libri huius capita adnotata sunt ab auctore non long a principio: item a nobis cum cura in operis totiu synopsi. Initio producuntur eclogae aliquot veterun poetarum, quibus comparantur inter se comoedia e tragoedia. Nam cum primis libri huius verbis dixisse auctor, Timocratem sodalem suum novos a se subind sermones exigere: nata inde est occasio recitandi versi culos Antiphanis, qui comoediam contendens cum tra goedia, dixerat, omnia in illa nova et inaudita ess afferenda: in hac omnia vulgata et omnibus not Similiter et caeterae partes invicem connectuntur: quo facile observabunt lectores, semel a nobis admonit Ait, *ὑπομνήσομέν σε τὰ παρ' Ἀντιφάνει λεγόμενα ἐ* Ποιήσει. Nolim temere fidem librorum damnare, q in Antiphanis nomine hic consentiunt: puto tame *Poësim* quae hic nominatur, eam esse fabulam, quar pars veterum criticorum Aristophani adscribebat pa Archippo. Auctor vitae Aristophan. Ἔγραψε *δὲ δρα ματα μδ.* (Suidae codd. *νδ.*) *ὧν ἀντιλέγεται τέτταρ ὡς οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα.* Ποίησις, Ναυαγό Νῆσοι, Νιόβη· *ἃ τινὲς ἔφασαν εἶναι τοῦ* Ἀρχίππο qui Antiphani attribuat, novi praeterea neminem nequ vero dubium est, socordiâ exscriptorum Antiphanis e Aristoph. nomina multis locis fuisse corrupta, altero al terius loco posito. Versus 12. est hypermeter: Ἥξε *πάλιν τί πείσεθ' ὅταν μηθὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι,* du nempe in unum conflati: sed quorum priorem etia membranae exhibent imperfectum. Sic illae:

> *Ἥξει, πάλιν τ' ἄπεισι . . . .*
> *ἔπειθ' ὅταν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι,*
> *κομιδῇ δ' ἀπειρήκασιν ἐν τοῖς δράμασιν,*
> *αἴρουσιν ὥσπερ δάκτυλον τὴν μηχανὴν,*
> *καὶ τοῖς θεωμένοισιν ἀποχρώντως ἔχει.*

Ascripsimus plusculos versus, quia eos interpres accip contra mentem poetae: qui hoc potius voluit: tragico quando ipsis haeret aqua, ut nesciant quid dicant, se plane in textura fabularum suarum sunt ita impedit ut victos sese fateri necesse habeant, machinam attoller loco digiti aut manus: atque ita spectatoribus suis ab unde satis facere. Inest in his, quod non attendun docti, tacita comparatio tragicorum poetarum cum ath letis quod declarant voces: *ἀπειρήκασιν* et *αἴρειν δάκτυ*

λεν, athletae cum antagonistis palmam de se cogantur p. 596. concedere, ἀπαγορεύειν dicuntur: solitique iidem in testimonium ἥττας, manum attollere, ut ex Plutarcho atque aliis notum. poetae huic αἴρειν δάκτυλον, quod Plutarcho τὴν χεῖρα ἀνατείνειν. Ergo ut athletae victi manum tollunt: sic tragici cum expedire se non possunt, machinam, id est, Deum e machina repente faciunt prodire. sed melior longe conditio tragicorum: illi enim cum manum tollunt, victoriam amittunt, hi machinam tollentes vincunt, et spectatoribus suis abunde satisfaciunt. Versu decimo septimo tolle vocabulum superfluum κἄπειτα: versum enim vitiat, nec multum sententiam adjuvat. In penultimo senum comicorum nomina sunt Chremes et Phidon. Probabam scribi, Χρέμης τίς, ἢ Φείδων τίς ἐκεῖ. mutato accentu in vocula τίς, commodiore aliquanto sententia. sed vulgatam lectionem firmat ultimus versus. Scribe deinde, Δίφιλος δ' ἐν Ἑλενηφοροῦσι, festi nuncupati Ἑλενηφόρια Pollux meminit extremo opere. Codex Huraldinus, ἐν Ἐλεωνηφρουροῦσι, quasi fuisset hujus Diphileae fabulae index, Οἱ Ἐλεώνην φρουροῦντες. *Praesidium Eleonae.* non placet, non una de caussa. Sequitur Timoclis elegantissimus locus, qui ita incipit, Ὦ τᾶν ἄκουσον ἤν τί σοι μέλλω λέγειν, ubi malim ὅ τί σοι μέλλω λ. aut, ut scribitur alibi, δοκῶ λέγ. In eo versum hunc, Ὀφθαλμιᾷ τις; εἰσὶ Φινεῖδαι τυφλοί, sic edidimus fidem secuti Abbreviatoris: in cujus Excerptis ita scriptum diserte. Quod si haec lectio vera est, de Phineo aliter quam alii sensit Timocles. Non enim Phinei liberos, sed ipsum oculis captum narrant poetae. In Stobaeo editum, ἴσιφον ἴδε τυφλὸν, nec multo aliter veteres Athenaei membranae εἶσι φινίδε τυφλόν. docti emendant ex conjectura, οἰδίπουν εἴσιδε τυφλόν. nos legebamus, Φινέ' εἴσιδεν τυφλόν. quam γραφὴν et Turnebus in suo codice adnotarat. Testificati sunt quidam, reperiisse in veteribus, εἰσὶν Ἀρνίδαι τυφλοί, de quo docti cogitent. Nos vero consensus omnium MSS. de quibus aliquid exploratum habemus, impellit, ut Diphilum a caeteris diversum poetis, ita scripsisse ut editum est, censeamus. nam etiam in magni Messaei codice ita liquido scriptum. Orator Cothocides qui Demosthenem irrisit propter subtilem distinctionem inter δοῦναι et ἀποδοῦναι, est Aeschines. Utriusque loci extant hodieque, noti vel iis qui nondum aere lavantur. Versuum Alexidis ultimus est,

A 2

Ἀποδεδώκαμεν τὸ μὴ προσῆκον ἐμοὶ λαβεῖν. Scribendum, ἀπεδώκαμεν. Idem mendum in altero ejusdem, Οὐκ ἀλλ' ἀποδέδωκας ἐνέχυρόν που λαβών. concinna metrum, Οὐκ· ἀλλ' ἀπέδωκας, ἐνέχυρον δή που λαβών. Anaxilae Εὐανδρείαν alibi nominatam non reperio. ea vox *fortium virorum proventum* ſignificat. Inde hi ſunt verſus, Καὶ τὰς παλαίστρας σοι μὰ τὴν γῆν μὴ σύ γε δῶς, Ἀλλ' ἀπόδος. καὶ δὴ φέρουσ' ἐξέρχομαι. Emendo libris melioribus deficientibus, Καὶ τὰς παλάθας ἐμοὶ, μὰ Γῆν, μὴ σύ γε δῶς, Ἀλλὰ ἀπόδος. Dalecampius aliter conjiciebat, Καὶ τὰς παλευτρίας μὰ Γ. Briareus ille de
p.597. quo paulo poſt Timocles, ὁ τοὺς καταπέλτας τάς τε λόγχας ἐσθίων: vel praeſtigiator fuit de genere eorum qui enſes fingebant ſe vorare, quorum mentio apud Plutarchum et alios, vel, quod potius putem, Thraſo aliquis et glorioſus miles, qui de robore ſuo et pugnis ſolitus inverecunde ſe jactare. de hujusmodi hominibus vulgo dicere ſolemus, *il mange les charrettes ferrees,* cui ſimillimum eſt iſtud Graeci poetae dictum, *qui catapultas et lanceas comedit,* in quo etſi alluſio eſt ad praeſtigiatores de quibus locuti ſumus: de iis tamen non recte haec dicantur. Soliti enim thaumatopoei illi, quo facilius fidem invenirent, parvos enſes vorandos ſuſcipere. ideo Plutarchus, τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θαυματοποιοί. ſimiliter et Gregorius Palamas Theſſalonicae Archiepiſcopus, ſcribit, praeſtigiatores ſolitos λιθίδια καὶ σιδήρια καταβροχθίζειν. Comicae licentiae eſt loquendi genus quo utitur aliquanto poſt Athenaeus, ut illatorum menſae piſcium copiam ſignificet: μονονουχὶ γὰρ καὶ τὰς Νηρηΐδας ὀψωνήκει, *ipſas propemodum Nereïdas erat opſonatus.* quid Nereïdibus commune eſt cum piſcibus qui proſtant in foro? Euſtathius, Ἰλιάδ. ρ. φαύλη δὲ σύνθεσις ὄψου, οὐ μόνον τὸ ἀσυμμέτρως ὀψωνεῖν, κατὰ τὸν κωμῳδούμενον ὀψωνεῖν τὰς Νηρηΐδας, διὰ τὸ πολυτελὲς τῆς τῶν ἰχθύων ἐξωνήσεως. Addit ſtatim, καί τις τῶν παρασίτων καὶ κολάκων ἔφη, τὸν Ποσειδῶ πέμπειν τῷ Νεπτουνίῳ ἡμῶν τοὺς ἰχθῦς· οὐ διὰ τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἴσον ἴσῳ πωλούντων, ἀλλὰ τοὺς μὲν Ἀντίου κεκομίσθαι, etc. quae ſic erant vertenda, *paraſitorum et adulatorum dixit aliquis, Poſidonem piſces miſiſſe Neptuno noſtro, non per eos qui Romae piſces argentum contra vendunt, ſed eorum alios Antio fuiſſe advectos: alios,* etc. aliud longe eſt διὰ τῶν, quam διὰ τοὺς: quod non obſervant in-

terpretes. quid ſit vendere ἴσον ἴσῳ, declarant Diphili verſus,

> Γόγγρον μὲν ὥσπερ ὁ Πρίαμος τὸν Ἕκτορα,
> ὅσον εἵλκυσεν, τοσοῦτο καταθεὶς ἐπριάμην.

Larenſem vocant iſti paraſiti Neptunum, vel Neptunium, quaſi Neptuni filium: non aliam ob cauſſam, niſi ob ingentem iſtam piſcium copiam quam inſulſe et paraſitice?

CAPUT SECUNDUM.

Emendantur loci multi veterum poëtarum apud Athenaeum. ἀνδροφόνος, ſceleſtus. πέμφιξ, et πεμφής. Diphili Mercator. *Archippi fabula* Piſces.

VENUSTISSIMI ſunt illi verſiculi ex Amphidis Impoſtore, quibus graphice deſcribitur ſuperbia et improbitas piſcariorum Athenienſium. Etſi autem ſatis perſpicua in illis mens poetae, ſi quis mediocrem adhibeat attentionem; quia tamen neque editi ſunt ſine mendis, neque recte ab interpretibus expreſſi, eos hic aſcribam emaculatos, et interpretabor, ſi prius tamen hoc monuero, ratam nimis eſſe locutionem, quam initio hujus ῥήσεως Diphilus uſurpavit. Πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ῥᾷόν ἐστι μυρίακις Μοίραις προσελθόντ' ἀξιωθῆναι λόγου. pro eo quod dixiſſet alius ῥᾷόν ἐστι μυριάκις, dixit μυρίαις μοίραις. p. 398.
quod genus dicendi idiotismus noſter uſurpat. Sed eos verſus de quibus dicere inſtitueram videamus.

> Οὖς ἂν ἐπερωτήσῃ τὶς, ἢ λαβών τι τῶν
> παρακειμένων ἔκυψεν ὥσπερ Τήλεφος
> πρῶτον σιωπῇ, (καὶ δικαίως τοῦτό γε·
> ἅπαντες ἀνδροφόνοι γάρ εἰσιν ἑνὶ λόγῳ.)
> ὡσεὶ προσέχων δ' ὅδ' οὐδὲν, οὐδ' ἀκηκοὼς,
> ἔκρουσε πολυπόν τιν'· ὁ δ' ἐπρήσθη, κ' οὐ λαλῶν
> ὅλα ῥήματ' ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελὼν, τάρων
> ὀβολῶν γένοιτ' ἄν. ἡ δὲ κέστρ' ὀκτὼ 'βολῶν.
> τοιαῦτ' ἀκοῦσαι δεῖ τὸν ὀψωνοῦντά τι.

Non poterat pingi γραφικώτερον faſtus iſtorum hominum. *Iſtos, ait, ſi rogaveris,* Quanti? *alius ſumens in manus aliquid eorum quae forte aderunt, caput demittet*

ut Telephus, ac primo tacebit, (quamquam jure hoc quidem: omnes enim uno verbo piſcarii ſcelerati ſunt): alius tanquam non advertat animum, et quaſi nihil audiverit, polypum aliquem percutiet: alius incandeſcet, ac verbis integris loqui aſpernans tuor, inquit, *obolis emas licet: at ſudis haec octo obolis. Haec audienda ſunt ſi quid obſonari velis.* Numeri enallage tenebras magnas offudit his verſiculis, alioquin parum obſcuris, etſi quid apud poetas frequentius? Sic igitur Amphis, cum dixiſſet οὐς, ſubdit λαβών: quod exponendum ut expreſſimus. nam omnino de piſcario capi debent iſta, ἢ λαβών τι τῶν παρακειμένων. item illa ſequentia, ἔκρουσε πολύπον τινα, quibus mire exprimuntur geſtus piſcariorum emtores faſtidientium, ac ne reſponſione quidem dignantium. τὶ τῶν παρακειμένων intellige cultrum, aut ſimile quid aliud, tabulae vel menſae illi impoſitum, ſuper qua proſtant piſces. Vox πρῶτον alterius fortaſſe locum occupavit: etſi ferri poteſt. ἀνδροφόνους Graeci vocant omnes inſigniter improbos. Libro nono coquus praecipit diſcipulo ut ſit ἀνδροφόνος: id eſt, ut in aedibus divitum omni fraudum genere utatur. in eodem Gnathaena meretrix appellatur ἀνδροφόνος. Athenaeus mox, διδάσκων αὐτὸν τίνα δεῖ λέγοντα πρὸς τοὺς ἀνδροφόνους ἰχθυοπώλας ὠνεῖσθαι ἃ βούλεται. Omnino autem λαλῶν ῥήματα verum eſt, non λαβών. et κέστρα non eſt *mugil* (κεστρεὺς enim is dicitur) ſed quam alii Graeci σφύραιναν vocabant. Latinis, *ſudis.* Praeter Varronem et Plinium, Gloſſae: *Sudis,* σφύραινα ἰχθὺς, καὶ σκόλοψ. τάρων pro τεττάρων et *tuor* pro quatuor. In ecloga ſequente ex Diphilo, male accipiunt haec, Ὀκτὼ λάβοις ἄν; εἴπερ ὠνῇ τὸν ἕτερον. Ὦ 'τὰν λαβὲ καὶ μὴ παῖζε τοὺς οὐ δεῖ· παράτρεχε. perſonas ita diſtingue. qui emturit piſces, ait, *Viſn' tu octo obolos?* pro duobus videlicet mugilibus, de quibus dixit, πόσου τοὺς κεστρέας πωλεῖς δύ' ὄντας; igitur petenti decem offert octo. reſpondet piſcarius, εἴπερ ὠνῇ τὸν ἕτερον. accepturum ſe octo obolos: ſed pro altero tantum mugile. Ait deinde emtor, *Sume o bone* octo obolos et ambos da piſces, neque *nos puta dignos quos illudas.* at piſcarius, *aufer te hinc curriculo.* Xenarchi pulcherrimi verſus de vaframento piſcariorum
p.599. ad irrigandos piſces in foro, nihil variant in membranis, penultimus tamen manifeſtus eſt vitii, Κατέχεε, κατὰ καὶ δὲ τῶν ἰχθύων ἅπαξ ἐπάνω. Lege, Κατέχει· κατὰ

δὲ τῶν ἰχθύων ἀπαξάπαν. Εἴποις γ' ἂν αὖ. In Antiphanis teſtimonio diſtingue,

— ἔδωκαν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν
τούτῳ· κομίσας ὁ δ' ἐξέβαλ' εὐθὺς οἴκαδε.

junge τὸ οἴκαδε cum remotiore verbo κομίσας: nam ſi referas ad ἐξέβαλεν, legendum eſſet οἴκοθεν. Qui affertur inter caeteros ex Pylaeis Alexidis, Φόρους· μονονουχὶ δεκατεύουσι γὰρ Τὰς οὐσίας, pede uno decurtatus eſt: ita absque dubio replendus, Φόρους· ἡμῶν μονονουχὶ δ. Idem poeta alibi de piſcibus, Τῆς οὐσίας γάρ εἰσιν ἡμῶν ὤνιοι. In ſeptimo eorum qui ex Lebete recitantur, Τῆς ἀξίας ἀγαπῶσιν, conciſe dictum pro τῆς ἀξίας τιμῆς πωλεῖν ἀγαπ. alioquin eſſet ſcribendum τὴν ἀξίαν, Cum ait, Κἀνταῦθα καὶ γραῦς, καὶ γέρων, καὶ παιδίον Πεμφεῖς ἅπαντες ἀγοράσουσι κατὰ τρόπον, hoc ſignificat: Legem modo recitatam Ariſtonici, adeo vendendi cupidos piſcarios reddidiſſe, ut jam vel anus aliqua aut ſenex quivis, aut puer denique poſſit ab illis mercari ſe fraude ſua, ut erat in 12 Tabulis Πεμφεῖς eſt, πνοὴν ἔχοντας: *viventes adhuc et ſpirantes.* Piſces non ſpirant quomodo caetera animalia, (etſi Hippocrates in libro De flatibus πάντας ἰχθύας ἀναπνεῖν ſcribit, et ita placet etiam Plinio), ſpirant tamen naturae ſuae lege, et ἀναλόγως ea reſpiratione quam philoſophi non ἀναπνοὴν ſed διαπνοὴν vocant. ſunt qui ἐμπνοὴν proprie dici velint. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 7. τί οὖν φασι περὶ τοῦ θεοῦ; πότερον διαπνεῖται, ὡς τὸ τῶν δαιμόνων γένος; ἢ ἐμπνεῖται μόνον, ὡς τὰ ἔνυδρα, κατὰ τὴν τῶν βραγχίων διαστολήν; ἢ περιπνεῖται καθάπερ τὰ ἔντομα κατὰ τὴν διὰ τῶν πτερύγων ἐπίθλιψιν τῆς ἐντομῆς. πέμφιξ, ſive πεμφὶς, eſt *flatus, anima.* Heſychius interpretatur ψυχὴν ὀρνίθων. Lycophroni πεμφίδες ſunt animae defunctorum, iſto verſu de Ulyſſis in orcum deſcenſu, ἀκούσει κεῖθι πεμφίδων ὄπα. Inde πεμφὴς, *habens flatum, ſive animam.* In antiquis et Athenaei et Epitomes πεμφθεὶς exararum erat, quod etiam defendi poteſt. Paulo poſt cum ait, Εἶτ' εἰς νέωτα φησὶ γράψειν κρεμαμένους: obſerva ſermonis compendium, quod interpretes decepit pro πωλεῖν τοὺς ἰχθύας τοὺς ἰχθυοπώλας κρεμ. Expoſitio pendet ex praecedentibus. dixit enim lege nova cautum eſſe, ne quis piſcarius piſces vendat niſi ſtans. nunc addit, auctorem hujus edictum ſequente anno aliud eſſe promulgaturum in hanc ſententiam. Ne quis piſcarius piſces vendat niſi pendens.

Legis utriusque ratio eſt eadem: ſed haec poſterior efficaciſſima erat futura. Quintus verſus allatae χρείας ex Antiphanis *Miſoponero*, Καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις, ὧν μείζωγε . . . μαίας νὴ Δία ex membranis ſanari nequit: omnes enim ſimiliter depravatae. Conſtat verſus duos in unum eſſe conflatos, deperditis non paucis dictionibus. Lego, Καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις ἐξωλεστάτους· Ὧν μεῖζον οὐδέν ἐστι κακὸν νὴ τὸν Δία. *Scythae*, ait, *non introducunt in aedeis ſuas neque nutrices infantibus*
p. 400. *ſuis, neque pueris paedagogos, quae duo ſunt mala peſſima,* deinde auctor in nutrices acrius invehitur: quas ait deterius malum eſſe quam ſint paedagogi, aut etiam impoſtores et plani. Non falſo ea praedicare poetam de nutricibus, norunt qui earum moroſitatem, arrogantiam, ἀπληστίαν, et malignitatem, domi ſuae quotidie experiuntur. Penultimum verſum ſcribo et expleo, Καὶ μετά γε τοὺς τραπεζίτας, ἔθνος ἕτερον. Deinceps laudatur Diphilus ἐν Ἐμπορίῳ· malim Ἐμπόρῳ, ut paulo poſt, et libro ſeptimo legitur. ſic nominabatur et Philemonis fabularum una. Plautus, *Graece haec vocatur Emporos Philemonis: Eadem Latine Mercator Marci Accii.* laudatur Varroni et Pacuvius in *Mercatore.* Corrige Harpocrationem in ναύκληρος, ubi citatur Diphilus ἐν πόρρω. ſcribe, Δίφιλος Ἐμπόρῳ. Corruptus eſt et hic verſus paulo poſt, Ληφθῇ νέων τις, καταπεπτώκασ' εὐθέως. etſi ita MSS. omnino tamen legendum καταπεπτώκασιν, *devorant:* et ita recte Dalecamp. ſenſus lectionis huius eſt. Si verſa navi juniorum aliquem cete prehendant, illum ſtatim devorant. ſed enim cete non ſolum pueros juvenes verum et parectatos, et viros τελείους, et ſenes abſorbent, omnesque obvios cujuscumque aetatis aut ſtaturae. Lego, Ληφθῇ νεώς τις, hoc ſenſu: ſi navem, aut e navi tabulam aliquis naufragus, viam ad ſalutem quaerens, prehenderit, ſaepe tamen nihil agit miſer: cum enim aquarum periculum evaſiſſe videbitur, in feras marinas incidet, a quibus perdetur. Ita legendum eſſe docent illa in ſuperiore verſu, εἶθ' ὡς γίνεται, *ut fieri ſolet,* nam in naufragio nunquam non fit, ut lacerae navis tabulae prehendantur. Addit, Ἐξ ὀνόματος δ' ἰχθυοπώλου μνημονεύει Ἑρμαίου Αἰγυπτίου Ἄρχιππος ἐν Ἱππεῦσι. Corrigendum ἐν Ἰχθύσιν, et *equites* in *piſces* vertendi. Primum, poetae hujus *Equites*, nusquam in libris veterum, deinde libro ſeptimo, ubi iterum hi verſus deſcripti,

veram lectionem invenias. Hic est Archippus comicus, quem ut poetarum omnium φορτικώτατον, et ineptissimum ab aequalibus irrisum scribit Aristophanis scholiastes ad Vespas. *Pisces* Archippi et noster saepius laudat, et Pollux lib. 10. cap. 5. idem lib. 6. cap. 3. ait παντοπωλίαν verbum esse Archippi in piscibus. meminit et Harpocration in πάλιν αἱρετός. Versus inde hic descripti sententiam hanc continent: Hermaeum piscariorum impurissimum, pisces vendere non integros, sed aliqua parte imminutos, ad majus compendium: puta, squatinam et mustellam degluptos: lupos exenteratos. Longe aliter Dalecamp. sed non animadvertebat, pro ἐντέρων, quod hic legitur, scribendum esse ex libro 7. ἐντερεύων aut ἐξεντερεύων.

Caput Tertium.

Synizesis initio versus familiaris. ὠθισμὸς, ἀγορὰ εὔοψος. φρυκτὰ *aut* φρυκτοί. τηρεῖν *pro* τήρει, *aut* τηρεῖν δεῖ. *Opsonomi.* δυσώνης. *Pherecratis* Μένδηροι. *Philonidae* Cothurni. *Phrynichi* Tragoedi. Τιμιοπώλης ἤγανον. κέραμος. p. 401. *Aristophanis comici patria. alia non pauca.*

Anaxandridae comici versus ex Ulysse descripti et mutile editi erant, et depravate. Quae deerant, ex membranis adjecimus: quae corrupta sunt an ex ingenio valeamus emendare, experiamur. Prius tamen exponendi sunt nobis duo versus illi quos MSS. suggesserunt. Ἐπὶ τίνα δ' ἄλλην τέχνην, ὦ χρηστὲ σὺ τὰ στόματα τῶν νεωτέρων κατακάεται; Age, inquit, dic mihi, o bone, quae ars est alia, cujus gratia juvenes ora sibi comburant? Ut integra sit sententia, supplendum, quemadmodum propter nostram artem (hoc est, pisces quos capimus) fieri solet. Memineris quam ferventissimos cibes adamasse veteres popinones: qua de re dictum est libro primo. Addit poëta, ut quidem nos scribimus,

> Ἢ ὠθισμός ἐστι δακτύλων τοιοῦτος, ἢ
> καὶ πνιγμὸς, ἐὰν ταχὺ μὴ δύνηται καταπιεῖν,
> ἀλλ' οὐ μόνη γὰρ τὰς συνουσίας ποιεῖ
> εὔοψος ἀγορά;

Ita prorſus eſt ſcribendum, nam in hiſce omnibus operam oleumque docti viri perdiderunt. Offendit jam olim exſcriptores principium hujus verſus, ἢ ὠθισμὸς, itaque omnium ſuffragiis recepta eſt inepta vox ἠθισμὸς, quae et Dalecampio placita, illa vero iſto loco ridicula eſt ἀπαξαπλῶς. Synizeſis initio verſus exemplo Homeri, ἢ οὐχ ἅλις, et ἢ οὐχ ὁράᾳς. Senſus eſt: Artem eſſe nullam niſi piſcatorum, propter quam ſic digiti collidantur, atque adeo homines ſeſe ipſi ſtrangulent, ſi deglutire ſtatim non queant quod in os injecerint. Solam eſſe denique piſcium copiam, quae convivantium menſas inſtruat. Studioſi conferant aliorum interpretationes: veſtigium verae ſententiae vix reperient. ὠθισμὸς proprie de conferta turba dicitur, ubi alius alium impellit. Theocritus, ὠθεῦνθ' ὥστε ὕες, elegantiſſime hic uſurpatur de digitis plurium manuum, quae omnes eandem ſimul petant patinam. elegantiſſime etiam πνιγμὸν adjicit, ut ſummam aviditatem oſtendat eorum qui piſces amant. εὔοψος ἀγορὰ, *forum ubi piſces abundant.* ὄψον *piſcis.* Sic accipe et in Timoclis verſibus de Corydo paraſito. Ἀγορὰν ἰδεῖν εὔοψον εὐποροῦντι μὲν Ἥδιστον. lege ſequentes ibi verſus, nihil niſi piſces nominat. Significat, tunc maxime agitari convivia, cum piſcium magna copia in foro. Sequitur, — τίς δὲ συνδειπνεῖ βροτῶν Φρυκτοὺς καταλαβὼν ἢ κορακίνους; ἢ μηδέν; fruſtra haec conati ſunt interpretari. corrigenda prius erant. Scribe, Φρύκτ' οὐ καταλαβὼν, ἢ κορακίνους ὠνίους, Ἢ μαινίδ'; ὡρ. quis eſt mortalium, ait poeta, qui convivium inſtituere velit, aut poſſit etiam ſatis laute, ſi nulli reperiantur venales piſces, aut ſaltem piſciculi? Φρυκτὰ vel Φρυκτοὺς, omiſſis vocibus ἰχθύδια vel ἰχθῦς, vocabant piſces minutos qui et edebantur et vaenum exponebantur fricti. Heſychius, Φρυκτὰ, ξηρὰ ἰχθύδια εὐτελῆ. Simillime ἑψητοὺς appellabant
p. 402. piſciculos qui cocti vendebantur. Meminit autem poeta phryctorum, coracinorum, et maenidum, hoc ſignificans: ſi meliores et laudatiores piſces nequeant reperirri, κατὰ δεύτερον πλοῦν etiam iſtos expeti. Alioquin magna iſtorum erat vilitas: quos quidem Alexis comicus libertinis relinqui vult, indignos qui a proceribus gulae

edantur. Ἀπελευθέρων, inquit, ὀψάρια θηρεύουσί μοι, Τριχίδια, καὶ σηπίδια καὶ Φρύκτους τινάς. Loco vulgatae fcripturae ἢ μηδὲν, quae ferri nequit, emendavimus, ἢ μαινίδα, volentibus, opinor, omnibus eruditis. Verfu penultimo pro ἀρίστου πύλας, fcribendum videtur εἰς ᾅδου πύλας. fed in eo verfu fatisfacere nobis nondum quiti fumus. Etiam in fuperiore quid appellentur ἑφθὰ πρόσωπα pifcium nefcio. Fortaffe ἑφθοῖς πατανίοις, *patinis jurulentorum pifcium.* Subjiciuntur verfus Alexidis, quibus pronuntiat poeta, omnem pauperem qui pifces emat multos faepiusve, neceffario graffatorem effe nocturnum ac praemiatorem. Itaque fi cui veftis ablata noctu fuerit, mane veniendum effe in forum pifcarium, et emptores ibi obfervandum. Nam fi aliquem viderit robuftum et valentem pauperem anguillas a Micione ementem, huic ftatim manus effe injiciendas, et in carcerem obtorto collo rapiendum. Omnia in Graeco planiffima: nifi quod εἶτα pofitum pro itaque. τηρεῖν et ἀπάγειν, pro τήρει, et ἄπαγε, ut in oraculo quod habetur hoc ipfo libro, Καί σε φέρειν τιμῆεν ἐμοὶ γέρας, vel quod eodem redit, τηρεῖν δεῖ et ἀπάγειν δεῖ. Graecanicae elegantiae translatitium genus notum omnibus, queis noti poetae. item illud Ariftotelis, πρῶτον εἰπεῖν, id eft, εἰπεῖν δεῖ. Scribe mox, Τοῦτο νόμιμόν ἐστι βέλτιστ᾽ ἐνθάδε Κορινθίοισιν, ἐὰν π. non, Κορινθίοις, ἵν᾽ ἐάν π. quo enim τὸ ἵνα? idem mendum in iftis Alexidis de cauponum fraudibus, libro decimo, — ἐν τοῖς συμποσίοις ἵν᾽ οὐ πίνετε Ἄκρατον. nam fcribendum συμποσίοισιν οὐ π. Sextus verfus transpofitione duarum dictionum factus claudus, reftituatur earundem trajectu, Ἐὰν ἀπολαύειν τοῦτον ἤδη τὸν βίον. Non recte ὀψωνόμους editum, non longe poft. nam analogia poftulat vel ὀψωνιονόμους: vel ὀψονόμους. quomodo et membranae meliores fcribunt, et Euftathius. *Opfonomi* funt aedileis quibus cura pifcium venditio: ut videant ne cujusquam intemperie et ingluvie excandefiat forum pifcatorium. Graeci eos qui non frugalitatis ftudio, fed amore pecuniae parvo obfonarent, appellabant δυσώνας. quafi dicas *difficiles emptores.* Atque eam vocem abiiffe in proverbium, auctor Julius Pollux lib. 10. Tali fuit ingenio amicus ille Lyncei Samii, de quo narrat auctor, editam a Lynceo Artem obfonandi, qua docebat δυσώνην quendam fuum amicum, quomodo et gulae et crumenae fimul poffet confulere. Vide libro feptimo ubi de mor-

myro piſce agitur. *Menderos* Pherecratis fabulam, unde exiſtimabimus nomen inveniſſe? ſic enim Athenaeus, *τήγανον δ' ὦ βέλτιστε εἴρηκεν ἐν Μενδήροις Φερεκράτης*, ſed liquet mihi ſcribendum eſſe, *εἴρηκε μὲν ἐν Λήροις.*
p.405. Poetae hujus *Λήρους* ſaepe citat dipnoſophiſta. illud alterum neque reperies usquam: neque eſt Graecum vocabulum. Sequitur, *Φιλωνίδης δ' ἐν Κοθόρνοις, ὑποδέχεσθαι καὶ βατίσιν καὶ τηγάνοις*, videtur eſſe quae dicitur figura *ἓν διὰ δυοῖν*, *excipere rajis et ſartagine:* pro, rajis in ſartagine frictis, *βατίσι τηγανισταῖς.* Pollux laudat libro 7 *τὸ πεντηκοστολογεῖν ἐν Φιλωνίδου Κοθόρνοις ἐστὶν εἰρημένον.* Scribe ſic hunc verſum, ut in tertio libro, *Θερμῇ παροξύνουσα τηγάνου πνοῇ.* et *ἐν Ὀρθάνῃ*, non *Ὀρθάχνῃ*. *Tragoedi* Phrynichi Athenaeo mox laudati, itemque alibi ſaepius, nominantur et Harpocrationi in voce *διάθεσις.* Ex ea fabula extat apud Pollucem extremo libro 7. hic verſus elegantiſſimus, *Σὺ δὲ τιμιοπώλης ὡς Ἀχιλλεὺς οὐδὲ εἷς*, proverbii ſpeciem habet, *carius vendis quam ullus Achilles.* Virgilius, *Exanimumque auro corpus vendebat Achilles.* de eo genere venditionis dicebamus capite primo ex Diphilo. neque audiendi qui vocem *τιμιοπώλης* aliter interpretantur in hoc verſiculo. Verſum Phrynichi ne Euſtathius quidem aliter concipit. aliquando placebat, *ἡδὺ δὲ Ἀποτηγανίζειν ἐστὶ συμβολῶν ἄνευ.* Pherecratis *Myrmecanthropi* adducuntur in teſtimonium a Polluce lib. 7. cap. 3. et cap. 16. item lib. 10. cap. 23. Iones, ait auctor, *χωρὶς τοῦ τ στοιχείου ἤγανον λέγουσι.* et hoc probat allato Anacreontis exemplo. itaque Euſtathium non ſequor, qui Doribus hoc tribuit. nam Anacreon et moribus et ſcriptione Ionicus, non Doricus. Quae de vocabulo *κέραμος* dicuntur, uſurpato a nonnullis pro argenteis vaſis, rationem habent manifeſtam: ſic alia infinita nominata ſunt, *ἀπὸ τῆς παλαιᾶς χρήσεως*, non ex ſua natura, ut apud Homerum arma *χάλκεα*, et vulgo, *pyxis, δέλτος, cucurbitulae*, aliaque hoc genus, de quibus docte Euſtathius non uno loco. B. Chryſoſtomus homilia ſeptima in epiſtolam ad Coloſſenſes, *τί γὰρ εἰπέ μοι, τῆς χρυσῆς πλατάνου διαφέρουσι κατὰ ἄνοιαν οἱ κεράμια ποιοῦντες χρυσᾶ, καὶ χύτρας, καὶ ἀλάβαστρα:* Heliodorus Athenienſis ex quo refert auctor Ariſtophanem comicum fuiſſe Naucratitam, is eſt cujus facit mentionem tot locis in tantulo ſcripto Harpocration. comicum fuiſſe peregrinitatis ſuſpectum

teſtantur et veteres grammatici in ejus vita: non tamen Naucratitam, verum Aeginetam a quibusdam eſſe dictum illi ſcribunt, et cauſſam explicant. Suidas Aegyptium fuiſſe ex aliis prodidit: quod huic ſententiae Heliodori convenit. Platonis comici *Legatorum* praeter Athenaeum meminit Harpocration in ἀποκηρύττοντες, et in ζητητής. De Epicrate et Phormiſio qui in producto Platonis loco nominantur, lege Ariſtophanis ſcholiaſten ad Ranas et Concionantes, nam de iisdem Plato loquitur. Alexidis ecloga ex ejus *Hippiſco*, ex diverſo genere verſuum conſtat. Praecedunt ſeptem integri et ἀρτίποδες ſenarii jambici: deinde ſequuntur trochaïci ut apparet, male diſtincti. Mihi hoc inſolens videtur: quia una eſt et continua ῥῆσις. olim conati ſumus in jambicos verſus omnia redigere, ſed repugnat contumaciter verborum modulus plerorumque. Nam praeter octavum verſum, p. 404. qui nullo negotio poteſt refingi ut ſit prioribus ſimilis, ἦν· οἶδα δὲ κἀγὼ ἡμέτερον πολίτην τινὰ, ne fruſtra hic fuerimus valde vereor. Ac venit nunc mihi in mentem fortaſſe Athenaei ea verba eſſe non poetae: quod acuto lectori dijudicandum relinquo. Eclogarius aperte tribuit Alexidi, Οἶδα τινά φησιν Ἄλεξις πολίτην ἡμέτερον κτ.

CAPUT QUARTUM.

Ἀργύρωμα et χρύσωμα. κρείων Ἑλικάων. Sententiae Stoicorum de uſu opum. προηγουμένως. κόσμος. δείγματος χάριν. ψήχειν et ψήγματα. Veterum ſcriptorum ἀγεωγραφησία Alpes et Pyrenaeos cum Rhipaeis confundentium.

Ἐξήλαυνον γάρ τινες καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τότε εἰς ὑμένος ἰδέαν. Interpres omittit praecipua verba καὶ τότε. nam hoc obſervat obiter Athenaeus, artem ducendi malleo argentum in tenuiſſimas laminas, jam aetate Nicoſtrati antiquiſſimi comici fuiſſe cognitam. Hoc ille colligit ex iſtis illius verbis, λοιπή τις ὀξίς ἐστι καὶ ψυκτήριον τῆς ὑπαργύρου λεπτότερον, docti qui putant de bracteis ſentire Athenaeum, quas vulgo appellamus

argenti folia vel *auri*, non recte fentiunt. nam ex illis non fiunt vafa argentea cujusmodi erant acetabulum illud Nicoftrati, et poculum pfycterium. 'Ἀντιφάνης δὲ καὶ ἐν Λήμναις.' Recte Dalecampius Λημνίαις. *Lemnias* etiam e Latinis poetis Turpilius ediderat. Θίβρων ὁ Ταντάλου. Scripfi, Θιάρων, et fequente verfu μαλακὸς, non μαλακόν. Καὶ γυλίαν τιν' ἀργυρωμάτων. Scribe, γυλιόν τινα ἀρ. id eft, vidulum aut peram vaforum ex argento. Λουτρὸν, θεραπαίνας, ἀργυρώματα, defumta funt verba ex Heautontimorumeno Menandri. fententiae opinor, pars erant, quae integra apud Terentium:

Hem tot mea
Solius folliciti funt cauffa, ut me unum expleant?
Ancillae tot me veftiant? fumtus domi
Tantos ego folus faciam?

εἰ δ' ἑλληνίζοντες λέγειν δεῖν φασὶν ἀργυροῦν κόσμον καὶ χρυσοῦν κόσμον. Eadem obfervatio apud veteres magiftros, ἀργύρωμα, inquiunt illi, aut χρύσωμα pro vafis vel aureis, non ufurpant qui loquuntur accuratius: fed ἀργυροῦν vel χρυσοῦν κόσμον. cui τηρησειδίῳ quantum fit tribuendum, difcant tyrones ex Julio Polluce lib. 10. cap. 44. ὄντως ἀνέτειλεν [ὁ κατὰ Πίνδαρον εὐρυσθενὴς πλοῦτος. Pythionicarum oda quinta,

Ὁ πλοῦτος εὐρυσθενὴς
ὅταν τις ἀρετᾷ κεκραμένον καθαρᾷ βροτήσιος ἀνὴρ,
πότμου παραδόντος αὐτὸν ἀνάγῃ
πολύφιλον ἑπέταν,
ὦ θεόμοιρ' Ἀρκεσίλα.

ὑπὸ πρώτου Γύγου τοῦ Λυδῶν βασιλέως ἀνετέθη. Herodotus unde fumferunt caeteri fcriptores, narrat copiofe p. 405. libro primo: ubi expofitis Gygis donariis, fubjicit, οὗτος δὴ ὁ Γύγης, πρῶτος βαρβάρων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐς Δελφοὺς ἀνέθηκεν ἀναθήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορδίεω τὸν βασιλέα. ἀπέδοτο γοῦν τοῖς παρὰ τοῦ Ἱέρωνος ὃν ἠβούλοντο. Repete duas literas a fine vocis Ἱέρωνος, et fcribe, ὅσον ἠβούλοντο. Καί μ' Ἀντηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικάων, *et me geftabat princeps Helicaon Antenoris filius.* Natalis vertit, *rex Helicarum.* Helica non unius oppidi in Graecia nomen Ἑλικάων, numero multitudinis, ut apud poetam, Ἐκ γὰρ Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων. Sed nullam geographi, quod fciam, ejus nominis urbem commemorant,

quae huic loco satis conveniat, at Dalecamp. *inter Graecos illustris princeps.* non illi veniebat in mentem haec scribenti cujas fuerit Antenor.

Νικήσας ἵπποισι παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον. Ex Homero desumta est historia seu fabula, Ἰλιάδ. ψ. Δῶκε δ' ἄγειν ἑτάροισιν ὑπερθύμοισι γυναῖκα Καὶ τρίποδ' ὠτώεντα φέρειν. Verte illa, παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον, non ut interpretes, *in Hellesponto spatioso.* itane? in Hellesponto tanquam in circo certamen currule peregerunt Graecorum proceres. sed, *ad salsum Hellespontum.* de voce πλατὺς satis libro primo. Πλάτων δὲ ὁ θεῖος, καὶ Λυκοῦργος ὁ Λάκων. Platonis lex qua sancitur ut privatis pecuniam habere auream vel argenteam fas ne sit, extat Legum libro quinto. De antiquo Lacedaemoniorum more capite puniendi eos penes quos auri argentive fuerit repertum aliquid, habes apud Xenophontem et Plutarchum, in ipsorum de illa Republica scriptis. τὴν μὲν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ φυγὴν ἀπειπών. Recte et vere Dalecampius, τὴν μὲν εὐχήν. Postea lege, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ ἀπερίττων προηγουμένως ποιεῖσθαι προστάσσων, non ut editum est vulgo, et in veteribus etiam scriptum, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ περιττῶν προηγορευμένως ποιεῖσθαι προστάσσων. Omnes Graece docti statim concedent mihi utrumque verbum a nobis mutatum, necessario fuisse mutandum: at vim vocis προηγουμένως in qua totius sententiae cardo vertitur, non intelligent, nisi Stoicae philosophiae periti. Sensus Athenaei est, ut paucis complectar: Zenonem res omnes dividere in εὐκτὰ, φευκτὰ, et ἀδιάφορα: optanda, fugienda et indifferentia. divitias censeri ab eo neque inter optanda, neque inter fugienda, sed inter indifferentia, praecipere ergo illum suis discipulis, ut in iis quae necessaria ad vitam, parabilia et tenuia maxime probent: adversus divitias vero ita se comparent, ut neque illas mirentur si non adsint, neque si absint ab iis corrumpi se posse metuant. facere aliquid aut probare προηγουμένως, et propter aliud, sive ut loquebantur Stoici, κατὰ περίστασιν, sunt opposita. οὐδὲν γὰρ ἡ φύσις ἐκβέβληκεν ἐκ τοῦ κόσμου τῶν εἰρημένων. Apud Graecos multifariam accipi vocem κόσμος nemo ignorat. Ut interpretes accipiunt, κόσμος hic est, *vita hominum.* iidem ἐκβάλλειν interpretantur, *ejicere* et *contemnere.* Acutius exponas et disputationi huic convenientius, *educere atque in lucem producere,* ut sit sensus: Natura

p. 406. nihil eorum quae tantopere mirantur homines, obvium esse voluit. Argentum igitur et aurum in terram abdidit: unde extrahi et proferri nisi labore plurimo non queant. Δείγματος μὲν οὖν χάριν ἐπείπερ ἐπιπόλαιον αὐτῶν ἐστι τὸ γένος, εἴγ' ἐν ταῖς ἐσχ. Instituit probare multis magnisque difficultatibus auri possessionem parari. tam clarum hoc ex praecedentibus verbis, quam quod maxime. Atenim vero contrariam plane sententiam verba proxime sequentia continent: facit enim mentionem auri ramentorum, quae colligere aut nullus est, aut certe non magnus labor. quem tamen ipsum multis modis imminuit, cum ait deferri ista ramenta etiam a parvis fluminibus: itaque addit colligi illud aurum a mulierculis, et viris imbecillis. cedo, difficilis rei haeccine est probatio an facilis? Nimis certum, corruptum esse hunc locum, et aliquot vocibus defectum. Scribe igitur, ut vitium saltem appareat. Δείγματος μὲν οὖν χάριν, ... ἐπείπερ ἐπιπόλαιον αὐτῶν ἐστί τι γένος. verba quae deficiunt velle praestare, immensae fuerit temeritatis. sententia tale quid postulat, Δείγμ. μ. οὖν χάριν αὐτὰ ἐνιαχοῦ ἐκβέβληκε. Sensus est: Naturam quae in totum procul ab hominum conspectu aurum et argentum abdidit, certis tamen in locis parabilia et inventu facilia ea voluit esse, tantum ut ne ignota essent mortalibus. Siquidem, ait, genus est quoddam horum quod in summa terrae superficie inveniatur, nam in in oris et extremitatibus Orbis etiam fluvioli qualescumque auri ramenta deferunt: quae radunt et separant mulieres ac viri invalidi, lotaque in conflatorium conjiciunt. Hac oratione nihil planius, nihil clarius. quid, sit δείγματος χάριν aut γεύματος, satis alibi ostendimus. τὶ γένος omnino scribendum, non τὸ γένος. quod ait de fluviis extremi Orbis qui auri ramenta volvunt, Tagum respicit Hispaniae, et alios Indiae χρυσορρόας. Et sententia et verba ab Herodoto. nam in Thalia scribit historiae pater, αἱ δ' ἐσχατιαί κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον, κατάπερ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι κεκραμένας ἔλαχε. et statim de India, χρυσὸς ἄπλετος αὐτόθι ἐστὶν, ὁ μὲν ὀρυσσόμενος, ὁ δὲ καταφορεύμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν. ὑποψήχοντες recte Epit. et Dalec. per η non per υ, *radentes, verrentes cum pulvisculo,* ut ille ait, inde ψήγματα *ramenta,* de scobe aureo vel argenteo. De hac ratione auri parandi lege Strabonem libro tertio. Distingue

ſequentia ad orationis lucem ſic, ὡς παρὰ τοῖς ἐπαντίοις, vel potius σπαρκτίοις, apud populos Septentrionis. (Φησὶν ὁ ἐμὸς Ποσειδώνιος) καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν Κελτῶν. καὶ τά γε πάλαι μὲν Ῥίπαια καλούμενα ὄρη, εἶθ᾽ ὕστερον Ὄλβια προσαγορευθέντα, νῦν δὲ Ἄλπια, (ἔστι δὲ τῆς Γαλατίας) αὐτομάτως ὕλης ἐμπρησθείσης ἀργύρῳ διερρύη. manifeſto hic ſcriptor Rhipaeos montes confundit cum Alpibus: qui error multis veterum communis. quare etiam ſanctiſſimus pater Baſilius Rhipaeos montes appellat, unde manat fluviorum rex Eridanus. Sed et Alpes p. 407. cum Pyrenaeis permiſcet: nam illa vetus fabula de fortuito montium incendio, quo detecta fuerint auri et argenti metalla eo caſu liquata, Pyrenaei convenit non Alpibus: vel nomine teſte: quod ex eventu illo volunt impoſitum. haec erat veterum ἀγεωγραφησία: cujus illuſtre exemplum apud Orpheum in Argonauticis: quo loco ait Rhipaeos montes Calpen, qui eſt mons ad Gaditanum fretum, Phlegram, et Alpes Cimmeriorum terram circuncludere et Solis lumine privare. Ejus ſunt verba.

— ἔπειτα δὲ Κιμμερίοισι
νῆα θοὴν ἐπάγοντες ἱκάνομεν· οἵ ῥά τε μοῦνοι
αἴγλης ἄμμοροί εἰσι πυριβρόμου ἠελίοιο.
ἐν μὲν γὰρ Ῥίπαιον ὄρος καὶ Κάλπιος αὐγὴν
ἀντολίας εἴργουσ᾽, ἐπικέκλιται δὲ πελώρη
ἄσσον ἐπισκιάζουσα μεσημβρινὸν ἠέρα Φλέγρη.
δείελον αὖ κρύπτουσι φάος τανυηκέες Ἄλπεις.

Locum ex Demetrio Phalereo deinceps allatum, ad tertium Strabonis olim illuſtravimus: nam ejus elegantiam interpretes non cepere.

CAPUT QUINTUM.

Λυσάνδρειον χρῆμα. Cordiſtae *Galli. Strabonis locus. Polemonis varia cognomina, et patria ejus incerta. cur* Ἑλλαδικὸς *dictus, item* Στηλοκόπας. *Diſcipuli olim cognominati a praeceptoribus. Polemonis ſcripta.*

GYLIPPUM Spartiatam inedia vitam finiſſe fama eſt, ut narrat dipnoſophiſta, condemnatum ſententia epho-

rorum, ob averſam praedae Lyſandreae partem. hoc poſtremum ita Athenaeus, *νοσφισάμενον ἐκ τοῦ Λυσανδρίου χρήματος*. Periti linguae Graecae mirabuntur mecum uſum hunc vocis *χρῆμα*: et ſcribendum judicabunt *ἐκ τῶν Λυσάνδρου χρημάτων*. non enim *χρῆμα* vocant Graeci pecuniam et divitias, ſed *χρήματα*, et Plutarchus in hac hiſtoria, Lyſander, inquit, *τῶν χρημάτων τὰ περιόντα ἀπέστειλεν εἰς Λακεδαίμονα*. conſtantiſſime tamen quod editum eſt tuentur ſcripti omnes, etiam Epitomae. Fortaſſe hoc leviculum videbitur: at illud non leve quod ſequitur. pulcherrimam enim et veriſſimam ſententiam corrumpunt interpretes ſuis emendationibus. *τοῦ δὲ ἀνατιθεμένου θεῷ, καὶ συγχωρουμένου δήμῳ καθάπερ κοσμήματος καὶ κτήματος, οὐ ῥᾴδιον ἦν τὸν θνητὸν ὀλίγωρον γενέσθαι. Sed cum Deo conſecrarentur* aurum et argentum, *et publica loca iis ornari, publiceque ipſa poſſideri concederentur, difficile erat hominem mortalem illa contemnere.* Deliberatum diu a Lacedaemoniis quid facerent praeda Lyſandrea. decretum tandem, ut pars diis conſecraretur, illorum templis appendenda: pars vero in uſus publicos aſſervaretur. Hoc ubi ſemel conſtitutum, difficile erat, inquit auctor, privatorum cupiditates inhibere. cur enim privatim aſpernarentur, quod publice aeſtimari viderent? Plutarchum lege in Lyſandro: ubi etiam par et gemina huic ſententia. *οὐ γὰρ ἦν*, ait, *δημοσίᾳ τιμώμενον (τὸ*
p.408 *χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν νόμισμα) ὁρῶντας, ἰδίᾳ καταφρονεῖν ὡς ἀχρήστου.* Nemo igitur virum doctum audiat, qui legit hoc loco, *τοῦ δ' οὐκ ἀνατιθεμένου θεῷ. Cordiſtae* Galli, de quibus ſcribitur, *Τῶν δὲ Γαλατῶν οἱ Κορδισταὶ καλούμενοι χρυσὸν μὲν οὐκ εἰσάγουσιν εἰς τὴν αὐτῶν χώραν*: ſine dubio ſunt Scordiſci, quos Strabo ex eodem Poſidonio Gallos nominat libro ſeptimo. non tamen aſſentiar diligentiſſimo Abrahamo Ortelio, qui reſcribebat hic *οἱ Σκορδίσκοι*. repugnant enim omnia exemplaria antiqua et abbreviator. praeterea binomines fuiſſe Scordiſcos, auctor Strabo, cujus quidem verba ita ſcribuntur, *τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι σκορδίσκας καλοῦσι*. ſed geographum cenſemus ſcripſiſſe, *ἔνιοι Κορδιστὰς καλοῦσι*. ſic ſtatim adjicit, *Tauriſcos* a quibusdam *Tauriſtas* eſſe appellatos. Galli ducis nomen hic memorati, varie ſcriptum in veteribus offendimus, *Ἀθανάτιος*, aut *Βατάνατος*. Deinceps ſequitur longus de vario paraſitorum genere ſermo: quem dum aggreditur

auctor, Polemonis antiquiſſimi ſcriptoris varia cognomina obiter *πολυμαθίας χάριν* nobis indicat. Sic ille, *Πολέμων γοῦν, (ὁ εἴτε Σάμιος, ἢ Σικυώνιος. εἴτ' Ἀθηναῖος ὀνομαζόμενος χαίρει. ὡς ὁ Μοψεάτης Ἡρακλείδης λέγει, καταριθμούμενος αὐτὸν καὶ ἀπ' ἄλλων πόλεων. ἐπεκαλεῖτο δὲ καὶ Στηλοκόπας, ὡς Ἡρόδικος ὁ Κρατήτειος εἴρηκε) γράψας περὶ παρασίτων φησὶν οὕτως.* Quia erant doctorum de hujus viri patria diſcrepantes ſententiae, ſequebantur quisque quod probabiliſſimum videbatur. ita Polemonem alius *Samium* dixit, alius *Sicyonium*, alius *Athenienſem*, alii item aliter. nam exempli gratia, Suidas natum ait in Iliaco pago *Glycea*: addens, donatum poſtea fuiſſe civitate ab Athenienſibus. Egregium vero eſt quod narrat idem, propter hanc cauſſam Polemonem a nonnullis *Ἑλλαδικὸν* indigetatum fuiſſe, ut ſi Latine dicas *Graecanicum* aut *Graecienſem*. Subjicit Athenaeus cognomen aliud Polemonis, *Stelocopam* nominans auctore Herodico Cratetis antiquiſſimi critici diſcipuli: unde ei Cratetii cognomen adhaeſit. Olim ſtudioſos literarum adeo non pudebat profiteri per quos profeciſſent, ut multi a praeceptoribus ſuis cognominariglorioſum ſibi duxerint. Sic Herodicus *Crateteus* cognominatus: Diodorus et Artemidorus, Ariſtophanis grammatici diſcipuli, ambo *Ariſtophanei* dicti. ſic Iſter *Callimachius*, ſic Callimachus Herophilius: (quod cognomen aliter extulit Erotianus, cum ait, *ὡς ἱστορεῖ Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας*), ſic Rholns *Democriteus*, ſic alii quos praetermitto. Porro unde Stelocopas fuerit Polemon appellatus, cauſſam non adjicit Athenaeus. Eruditi homines *στηλοκόπαν* quaſi *ἐστηλοκοπημένον* aut *ἀνεστηλιτευμένον* putant nominatum: quippe cujus nomen ob deſertum vadimonium columnae inſcriptum et infamatum fuerit, more qui olim Athenis obtinuit. Quanto eſt humanius et probabilius etiam quod nos divinabamus? dictum Polemonem *στηλοκόπαν*, propter navatam ei operam in perquirendis, deſcribendis, et publicandis veterum monumentorum inſcriptionibus. Declarant libri ab eo editi, p.409.
quorum titulos ſaltem hodie habemus ſuperſtites. Ejus generis erat volumen, cui nomen fecerat, *Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων*, id eſt, *De inſcriptionibus quae per urbes* Graeciae *viſuntur*. meminit lib. 10. item opus aliud cujus erat index, *Περὶ τῆς Ἀθήνῃσιν ἀκροπόλεως*, cujus etiam ſit in his libris mentio non

ſemel. Sed titulum explicat Strabo lib. 9. Πολέμων, ait, ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. *Polemon periegetes libros quatuor conſcripſit de donariis, quae erant in Arce.* Huc etiam refer illos eiusdem alibi nominatos Athenaeo libros, *De donariis urbis Lacedaemoniorum: De tabulis quae Sicyone habentur: De Poecile porticu urbis* [*Sicyonis*, et *De theſauris qui Delphis aſſervantur:* quo de libro mentionem faciens Plutarchus, ſcriptoris hujus eruditionem honeſtiſſimo proſequitur elogio. Sic enim ſcribit in quinto ſympoſiacorum, problemate altero. τοῖς Πολέμωνος τοῦ Ἀθηναίου περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς θησαυρῶν οἶμαι ὅτι πολλοῖς ὑμῶν, ἐντυγχάνειν ἐπιμελές ἐστι· καὶ χρὴ πολυμαθοῦς καὶ οὐ νυστάζοντος ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς πράγμασιν ἀνδρός. Lege caetera, atque ibi ſcribe, ἐν τῷ Σικυωνίων θησαυρῷ potius quam Σικυωνίῳ. intelligit enim Sicyoniorum theſaurum, qui Delphis ſervabatur, ut et multorum aliorum populorum: ficut Strabo quoque teſtatur]. Eximie vero firmant noſtram ſententiam ſequentia mox verba ex Polemone deſcripta: ἐν Κυνοσάργει, ait, ἐν τῷ Ἡρακλείῳ στήλη τίς ἐστιν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ ἐν ᾗ ψήφισμα Ἀλκιβιάδου, et deinceps alia multa. Qui igitur tanta diligentia Graecarum urbium inſcriptiones de columnis, pilis, ſtatuis, et omne genus donariis deſcripſiſſet στηλοκόπας, joculari quidem ſed aptiſſimo nomine eſt dictus, παρὰ τὸν κόπον τὸν περὶ τὰς στήλας. Sic δοξοκόπους dixerunt, qui induſtriam et laborem omnem ſuum ad gloriae aucupium referrent. Sic etiam δημοκόπους appellabant qui in demerendo populo aſſidue occupabantur: ad cujus benevolentiam cum malis artibus plerique iter affectarent, ex eo factum, ut in malam partem id vocabulum ſumeretur. Nae erat iniquum et indignum facinus, virtute, ſtudio, et praeclaris laboribus partam cognomen in probri et dedecoris argumentum doctiſſimo viro et de literis optime merito vertiſſe. Nunc ad rem accedamus.

Caput Sextum.

Paraſiti, epulones ſacri, Jovis paraſiti. Paraſiti in templo Herculis. Nothi ſegregati in ſacris ab aliis. Keryces *Athenienſes.* Pallene *et* Pellene. *ἐπὶ Φυλῆς ἱερείας. Lex regia Athenienſium. βασιλεὺς ὁ ἀεὶ βασιλεύων, et ſimilia. βουκολία, ἀρχεῖον.*

Τὸ *τοῦ παρασίτου ὄνομα*, inquit, *πάλαι ἦν σεμνὸν καὶ ἱερόν. Olim paraſiti nomen venerabile erat et ſanctum,* quia nimirum Graecis quondam ita appellari, quos Romani in ſuperſtitionum ſuarum ritibus viros epulones dixerunt. puto etiam *Titios ſodales,* non multum ab p. 410.
illis fuiſſe diverſos. Quid quod etiam deos epulones finxit vaeſana antiquitas, quos *Jovis paraſitos* vocat beatus Auguſtinus, De civitate Dei libro ſexto, capite ſeptimo. Quae deſcribuntur ex Alcibiadis pſephismate, aucta ſunt a nobis verbis aliquammultis, quae reperta in chirographis libris: nondum tamen plena eſt oratio, ſed ſuſpenſa et imperfecta, hoc fortaſſe modo concipienda ut integretur. *οἱ δὲ παράσιτοι ἕνα ἐκ τῶν νόθων, καὶ τῶν τούτων παίδων κατὰ τὰ πάτρια παρασιτεῖν ἀναγκαζόντων,* (vel *εἰς τοὺς παρασίτους εἰσαγόντων*). *ὃς δ᾿ ἂν μὴ θέλῃ παρασιτεῖν, εἰσαγέτω ὁ ἱερεὺς καὶ περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον.* Jubet lex, ut Herculani templi quod Cynoſargis erat paraſiti, quotannis unum e ſpuriis aut ſpuriorum liberis, in ſuum ordinem cooptent: ſi quis jure vocatus non obtemperet, ut de eo ad concilium judicum referat ſacerdos. Paraſitos et epulones in Herculis templo habitos, non mirum: cum ipſe quoque *ἀδδηφάγος* et voraciſſimus crederetur. Cynoſargis ſacra faciebant ex illegitimo matrimonio nati: quos et lex Moſaica in re ſacrorum jubet eſſe a caeteris ſegreges ad decimam usque generationem. Deuteronomii capite 23. Plutarchus in Themiſtocle, *τῶν νόθων εἰς Κυνόσαργες συντελούντων (τοῦτο δ᾿ ἔστιν ἔξω πυλῶν*

γυμνάσιον Ἡρακλέους, *ἐπεὶ κἀκεῖνος οὐκ ἦν γνήσιος ἐν θεοῖς, ἀλλ' ἐνείχετο νοθείᾳ διὰ τὴν μητέρα νόθην οὖσαν) ἔπειθέ τινας*, etc. meminit et in Ἐρωτικῷ, nec non Demosthenes contra Aristocratem. Extat etiam apud Isaeum lex qua arcentur nothi ab omnibus sacris gentilitiis. Sic enim habet, *μηδὲ νόθῳ, μηδὲ νόθῃ ἀγχιστείαν εἶναι μήθ' ἱερῶν μήθ' ὁσίων ἀπ'* Εὐκλείδου *ἄρχοντος*. Habes super hoc Solonis veterem legem, apud comicum in Avibus. Ait, *καὶ τὼ κήρυκε ἐκ τοῦ γένους τῶν κηρύκων τοῦ τῆς μυστηριώτιδος· τούτους δὲ παρασιτεῖν ἐν τῷ* Δηλίῳ *ἐνιαυτὸν*, *et ut duo sint ceryces sacrorum ministri de genere Cerycum, ex ea familia quae mysteriorum sacris operabitur. hi ut in Delio templo annum unum functionem obeant parasitorum.* Inter antiquissimas gentes populi Atheniensium fuit gens *κηρύκων*, qui non erant caduceatores, neque praecones: sed sacrorum ministri. Diodorus Siculus libro primo Cerycas Atheniensium Aegyptiorum pastophoris assimilat. Haec stirps ut in familias plures erat distincta, ita etiam divisae singularum familiarum functiones fuerunt. quod observandum, ut intelligantur ista verba *τοῦ τῆς μυστηριώτιδος*, ubi necessario deest aliquid, ex usu loquendi omissum: puta *ἐφημερίας*, ut apud Lucam Evangelistam: vel *μερίδος*, aut *σπονδῆς*, ut cum ait Pollux, *ὀνομάζονται δὲ καὶ μυστηριώτιδες σπονδαί, καὶ μυστικαὶ ἡμέραι*. Ait, *ἐν δὲ* Παλληνίδι *τοῖς ἀναθήμασιν ἐπιγέγραπται τάδε*, id est, *Donariis quae in Pallenide porticu habentur, haec sunt inscripta.* Errant qui de Pallene Achaeorum urbe putant hic agi. Primum aliud est in geographia *Pallene* aliud *Pallenis*. deinde urbs Achajae quam illi ajunt, non Pallene dicebatur verum Pellene. imposuit
p. 411. eis depravata apud Strabonem in descriptione Achajae scriptura in editionibus quae nostram praecesserunt. *Pallene* dicebatur in Attica populus sive pagus unus Antiochidis tribus. *Pallenis* vero loci nomen qui proprius fuit ejus *δήμου*. supplendum enim *στοὰ*, vel aliud quid. Non intelligo quod scriptum sic est, *ἐπὶ δὲ φυλῆς ἱερείας παράσιτοι ἐπὶ* Λυκοστράτου Γαργήττιος ·Περικλῆς Περικλείτου Πιτθεύς. vertunt docti, *Sub Lycostrato e sacra tribu parasiti fuere Pericles Gargettius Pittheus Pericliti filius.* Legerunt *φυλῆς ἱερᾶς*, Ego nullam Athenis sacram tribum novi: imo vero nulla fuit, non dicam *ἱερὰ*, sed neque *ἱερατικὴ*, qualis apud Judaeos Levitica. Erit aliquis sensus, si relicto vacuo

ſpatio ad capiendum tribus nomen quod deeſt, ſcribas *ἱερατευούσης* vel *ἱερευούσης*. id eſt, Tali *tribu rem divinam faciente archonte Lycoſtrato*. Quid ſi aliter accipiendum ſervata voce *ἱερείας*? Erant enim ſacra quibus foemina ſacerdos praeerat. unde illa formula apud Thucydidem et alios hiſtoricos frequens, *ἐπὶ ἱερείας τῆς δεῖνα*. *ſacerdote hac vel illa*. Ita fuerit nomen proprium *Phyle*, niſi aliud ejus loco ſubſtituendum, ut *ἐπὶ δ' Ἐριφύλης ἱερείας*. de quo ſuum eſto cujusque arbitrium, ſua exiſtimatio. Illud vero certiſſimum, ſcribendum eſſe *ἐπὶ Λυκοστράτου Γαργηττίου*. *Gargettius* et *Pittheus* ex conſuetudine Attica *τὸν δῆμον* indicant: neque debuere pro virorum nominibus propriis haberi. Addit, *κ'ἀν τοῖς τοῦ βασιλέως δὲ νόμοις γέγραπται*. regem intellige ſacrificulum: nam de antiquis Athenarum regibus non loquitur. Scribe mox ex libro Hoeſchelii *τότε δὲ τὸν εἰς τὸ συμβιοῦν κατειλεγμένον*. non *κατηλλαγμένον*. *eum qui ad convivendum eſt adſcriptus*. Sequitur ſtatim, *συγκαταλέγουσι παρασίτους*. Dionyſius Sinopenſis de electione paraſitorum apud Athenienſes — *οὐδὲ παρέλαβεν Εἰς ταῦτα τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ κατέλεγεν Ἐκ τῶν πολιτῶν δώδεκ' ἄνδρας*. Themiſon cujus ſtatim ſit mentio, videtur deſcripſiſſe titulos donariorum, et monumenta antiqua omnia quae erant in Pallenide. ibi inter caetera fuit lex regibus ſacrorum dicta, cujus facta mentio paulo ante. Colligo ex collatione verborum Athenaei et Pollucis. ille ait, *Θεμίσων δ' ἐν Παλληνίδι ἐπιμελεῖσθαι δὲ τὸν βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα, καὶ τοὺς παρασίτους οὓς ἂν ἐκ τῶν δήμων προαιρῶνται, καὶ τοὺς γέροντας, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς πρωτοπόσεις*. Pollux libro tertio, *ἡ ἐκ παρθενίας τινὶ γεγαμημένη, πρωτόποσις ἐκαλεῖτο. γέγραπται δὲ τοὔνομα ἐν τῷ τοῦ βασιλέως νόμῳ*. ex his colligere eſt verba quae deſcribit Athenaeus, partem eſſe legis regiae, at auctorem et opus ubi lex illa extabat docet Athenaeus. *Βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα* cum dicunt Graeci, non intelligunt, ut vertere hic docti, *regem cujus perpetuum erit regnum*. dicant vero nobis, quis ille rex cujus regnum dici meruit perpetuum. Mirum ſane tam abſurdam ſententiam non pupugiſſe interpretes, ut quid ſignificaret Graecum illud genus loquendi quaererent diligentius *βασιλεὺς ὁ ἀεὶ βασιλεύων*, vel ſimpliciter, *ὁ ἀεὶ βασιλεύς*, reges ſunt, qui alius poſt alium regnum obtinent. Latine exprimi ad verbum phraſis haec non poteſt. vertas p. 212.

non male, *quisquis rex erit.* aut ſimpliciter, *rex* ſic apud Dionem et alios, *οἱ ἀεὶ ὕπατοι.* Latini tantum, *Conſules οἱ ἀεὶ ἄρχοντες, praetores.* τὸ ἀεὶ in his et ſimilibus continuam ſucceſſionem aliorum poſt alios denotat. Plato libro primo De republica, *οἱ λίχνοι τοῦ ἀεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἁρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι.* appellat τὸ ἀεὶ παραφερόμενον, ſingula fercula, quae inferebantur menſae aliud poſt aliud. poteſt etiam legi *περιφερόμενον.* Ita enim mos erat in Athenienſium conviviis ut libro quarto didicimus. Pro ἀεὶ dicunt Graeci interdum, *ἑκάστοτε.* ut apud Plut. in Sertorio *οἱ ἑκάστοτε πεμπόμενοι στρατηγοί.* et ita paſſim Paraſiti dicebantur olim Athenis, *οἱ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἱρούμενοι.* ita noſter ex Cratete. Heſychius, quem nullum dubium eſt indidem hauſiſſe ſcribit, *ἐκδοχήν.* quod redit eodem: Pollux cum Athenaeo *ἐκλογήν* libr. 6. cap. 7. Inuſitata et obſoleta quadam ſignificatione ſumitur vox *βουκολία* in antiqua lege regia: unde iſta proferuntur, *τοὺς δὲ παρασίτους ἐκ τῆς βουκολίας ἐκλέγειν ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑαυτῶν ἕκαστον ἑκτέα κριθῶν, δαίνυσθαι τοὺς ὄντας Ἀθηναίους ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰ πάτρια..* Veterum legum Graecarum et Romanarum verba quam plurima etiam doctiſſimis viris fuiſſe obſcura iam inde a multis retro ſaeculis, ineptus ſim ſi probare aggrediar. omnia ignorat qui hoc neſcit. Suſpicabar, *βουκολίαν* hic dici vel jugerum vel alium agri modum ex quo fas fuit paraſito cuique hordei hecteum exigere. ſed magis ingenua eſt, in talibus ignorantiae confeſſio. Scribe mox ex libris *εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ νεὼ, τοῦ ἀρχείου, καὶ τοῦ παρασιτίου.* non cum interpretibus, *τοῦ ἀρχαίου. ad ſarciendum templum, tabularium, et paraſitium.* ἀρχεῖον non ſolum eſt tabularium, ſed aerarium, et templi *θησαυροφυλακεῖον.* de eo Pollux lib. I. cap. primo. Idem criticus libr. 6. cap. 7. tangit hunc locum legis regiae, ſcribens, *Καὶ ἀρχαῖόν τι Ἀθήνησι παρασίτιον καλούμενον, ὡς ἐν τῷ νόμῳ τοῦ βασιλέως ἐστὶν εὑρεῖν.* Lege, *Καὶ ἀρχεῖόν τι Ἀθ.* verba legis apud Athenaeum, ſic legit Pollux: *εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ νεὼ, τοῦ ἀρχείου τοῦ παρασιτίου, καὶ τ.*

Caput Septimum.

Observatio super voce παράσιτος. Carystii libri Περὶ διδασκαλιῶν. διδάσκειν δρᾶμα. διδάσκαλοι et ἀντιδιδάσκαλοι, διδασκαλία, θέσις vel κάθεσις. Auctores veteres qui de eo argumento scripserant. Utilitas διδασκαλιῶν ad chronologiam. item alia nonnulla.

Scripserat Carystius Pergamenus criticus antiquissimus, *parasiti* nomen ea notione quae ex Latinis comicis nota est omnibus, ab Alexide comico esse inventum. Falsam esse hanc Carystii observationem docet Athenaeus, allato Epicharmi loco ubi parasitorum fit mentio. Epicharmus inter primos antiquae comoediae p. 415. poetas fuit, longe antiquior Alexide, mediae comoediae poeta, ut diserte scribitur libro octavo. Haec animadversio non est Athenaei, verum alicujus antiquioris: unde eam sumpserunt et Athen. et Julius Pollux aequalis ejus, aut paulo etiam natu major. Sic ille libro sexto, *ἐπὶ τοῦ παρασιτεῖν κατὰ λιχνείαν ἢ κολακείαν πρῶτος Ἐπίχαρμος τὸν παράσιτον ὠνόμασεν, εἶτα* Ἄλεξις. Porro librum suum cujus hoc loco fit mentio, inscripserat Carystius, Περὶ *διδασκαλιῶν*. Nulla vox est magis usu trita aut notior ista candidatis Graecae literaturae: et tamen paucissimos scio esse, qui illam hoc et similibus aliis locis recte sint interpretaturi. Magna sane interpretum hallucinatio, qui vertunt ubique *De doctrinis*. Non enim de philosophia aut artibus liberalibus tractaverat eo in opere hic criticus sed de professionis suae proprio argumento: cujus cognitio et jucundissima, et ad historiae lucem utilissima. Rem hodie non vulgo cognitam, lubet paucis, quando oblata est occasio, explicare. Studiorum ea fuit quondam ratio, ut maxima eruditionis pars in dramaticorum poetarum, ac praesertim comicorum lectione et intelligentia poneretur. Inde puriorum Hellenismum, inde notitiam eorum quae in

Rep. erant geſta, inde vitam et mores primorum civitatis Athenienſium hauriebant. Itaque ad illuſtranda hujus generis veterum ſcripta, certatim viri magni contenderunt, jam inde ab incunabulis criticae profeſſionis, ſive grammaticae, aut quocunque modo appellare volueris, eam diſciplinam quae rectam veterum ſcriptorum interpretationem profitetur, et divinum Ariſtotelem, ut docemus alibi, auctorem habet primum. Attici ſcriptores διδασκάλους peculiari notione appellarunt quos dixi poetas. Harpocration, ἰδίως διδασκάλους λέγουσι τοὺς ποιητὰς τῶν διθυράμβων, ἢ τῶν κωμῳδιῶν, ἢ τῶν τραγῳδιῶν. Comici ſcholiaſtes ad Plutum, Φαίνεται τὸ τοιοῦτον, οὐ διὰ τῶν χορηγῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν διδασκάλων. et cum fabulas ſuas proferebant ſpectandas διδάσκειν eos dicebant: ſicut etiam Latini *docere fabulam*. et qui productis in theatri coronam poëmatis de palma invicem certabant, non ἀνταγωνισταὶ proprie, ſed ἀντιδιδάσκαλοι nuncupabantur vel ἀντίτεχνοι. Pindari enarrator ad Nemeonicas, σφόδρα γὰρ τῶν πολεμούντων ἡμᾶς ἀντιδιδασκάλων καὶ ἀντιτέχνων φανησόμεθα καταβαίνοντες. altera voce Plato utitur in Phaedone, et comici interpres vetus non ſemel. Hinc appellatae ſunt iſtae διδασκαλίαι, de quibus ſcripſerat Caryſtius, et alii etiam multi, ut mox docebimus. Quid igitur eſt διδασκαλία? Duobus modis haec vox in hac re ſolet accipi. Primum pro actione ipſa fabulae, et editione quae dicitur etiam κάθεσις. Ranarum interpres, Δίδυμος ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα. διὸ τινὲς διττὰς θέσεις, τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασί. Malim διττὰς καθέσεις· aut ſi placet θέσεις, feramus libro primo vulgatam lectionem ubi legitur ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε. Nobis tamen aliter videbatur, ut cap. 17.
p.414. ejus libri dictum. exempla hujus ſignificatus paſſim obvia. Altera ſignificatio vocis διδασκαλία eſt, cum accipitur pro eo ſcripto quo explicatur ubi, quando, quomodo, et quo eventu fabula aliqua fuerit acta. Hae circumſtantiae et ſimiles his neceſſariae ſunt ad rectam et plenam dramaticorum poetarum intelligentiam: imo vero ad capienda rectae hiſtoriae Graecae tempora. Ideo non leviter in hac parte doctiſſimi veterum ſuere occupati, qui ſuper hoc libros multos conſcripſerant: quibus et ipſis nomen e re indiderant Διδασκαλίαι, aut Περὶ διδασκαλιῶν. Omnium primus ſcriptionis hujus exemplum dedit vir laudatione omni major, Ariſtoteles.

Refert Diogenes Laertius inter caeteros conſcriptorum ab eo librorum indices, iſtum Διδασκαλίαι α. Didaſcalias nempe inſcripſerat philoſophus, commentarium quo διδασκάλων vetuſtiorum ac recentiorum ad ſua usque tempora hiſtoriam texuerat. dramata ſingulorum recenſuerat, et cujusque illorum tempora indicaverat. Paroemiographi in explicatione proverbii Ὄνου σκιά. Ἀριστοτέλης ἐν Διδασκαλίαις καὶ δράματός τινος φέρει ἐπιγραφὴν, Ὄνου σκιάν. Harpocration, ὅτι ὁ Πενταλκῆς ποιητὴς, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς διδασκαλίαις. Ariſtophanis enarrator ad Aves, εἴη ἂν οὖν ὁ Φιλοκλῆς τὸν ἔποπα ἐσκευοποιηκὼς τῇ Πανδιονίδι τετραλογίᾳ. ἣν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις ἀναγράφει. Ibidem, Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις δύο φησὶ γεγονέναι Κινησίας. Idem auctor ad Ranas, ἐπὶ Καλλίου τούτου φησὶν Ἀριστοτέλης ὅτι σύνδυο ἔδοξε χορηγεῖσθαι τὰ Διονύσια τοῖς τραγῳδοῖς καὶ κωμῳδοῖς. etſi non nominantur hic Didaſcaliae Ariſtotelis: tamen non dubium eſt, inde ſumpta quae affert verba. Reperio eam ſub titulo Κωμικῶν laudatum id opus: de eo namque locutum ſentio Erotianum qui in Hippocrateo Lexico Ariſtotelem laudat ἐν τοῖς Κωμικοῖς. Exemplum Ariſtotelis ſecutus eſt ut videtur diſcipulus illius Dicaearchus, vir eruditiſſimus, ſuadent hoc nobis teſtimonia aliquot veterum criticorum: licet operis illius titulum nondum inveni nominatim expreſſum. In antiqua hypotheſi Ranarum ſcriptum, οὕτω ἐθαυμάσθη τὸ δρᾶμα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παράβασιν ὥστε καὶ ἀνεδιδάχθη, ὥς φησι Δικαίαρχος. in argumento Oedipi tyranni Sophocleae, victum fuiſſe poetam in commiſſione ejus fabulae a Philocle, unius Dicaearchi teſtimonio probatur: ex hypotheſi autem Ajacis Lorarii utrumque colligas, et ſcripſiſſe aliquid in hoc genere Dicaearchum, et Διδασκαλίας tamen ſcripto ſuo nomen non feciſſe. Sic enim auctor ille, de vero nomine ejus tragoediae loquens, Δικαίαρχος δὲ Αἴαντος θάνατον ἐπιγράφει. ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις ψιλῶς Αἴας ἀναγέγραπται. Sudavere poſtea in eodem argumento duo viri πολυμαθέστατοι Callimachus et Eratoſthenes. illius laudatur liber hac inſcriptione, Πίναξ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκαλιῶν: vel ut ſcribitur apud Suidam, διδασκάλων. Eratoſthenes operi ſui Περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας titulum dederat, quod quidem multorum p. 415. librorum fuiſſe teſtis Harpocration, qui in μεταλλεῖς ſeptimum lib. laudat. Utrumque paſſim citant grammatici

in hanc rem. Ariſtophanis ſcholia ad Aves, *ὁ Καλλίμαχος ταύτης τῆς διδασκαλίας οὐ μέμνηται.* In hypotheſi Pacis, *Φέρεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις ὅτι καὶ ἑτέραν δεδίδαχεν ὁμοίως Ἀριστοφάνης Εἰρήνην. ἄδηλον οὖν φησιν Ἐρατοσθένης, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν, ἢ τὴν αὐτὴν καθῆκε.* ad Nebulas, *Ἐρατοσθένης φησὶ Καλλίμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μαρικᾶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερον καθεῖται.* Huc ſpectat locus M. Tullii in epiſtolis ad Atticum lib. 6. *Quis non dixit Εὐπόλιν τὸν τῆς ἀρχαίας, ab Alcibiade navigante in Siciliam, demerſum eſſe in mare? redarguit Eratoſthenes. affert enim quas ille poſt id tempus fabulas docuerit.* Poſt iſtos tractarunt idem argumentum Caryſtius, Ariſtoph. grammaticus, et item alii. De Caryſtii Pergameni *Didaſcaliis* perhibet teſtimonium Athenaeus hoc loco. meminit ejus libri ſuobſcure, auctor vitae Sophoclis, *νίκας*, inquit, *ἔλαβεν εἴκοσιν ὥς φησι Καρύστιος. vicit Sophocles vices, ut ſcribit Caryſtius;* nempe in Didaſcaliis. De Ariſtophane teſtatur idem lib. 8. *Ἐγὼ*, ait, *οὐ περιέτυχον τῷ ἀσωτοδιδασκάλῳ· ἀλλ' οὐδ' ἀναγραφῆς ἀξιωθέντι σύνοιδα· οὔτε γὰρ Καλλίμαχος οὔτε Ἀριστοφάνης αὐτὸ ἀνέγραψαν, ἀλλ' οὐδὲ οἱ τὰς ἐν Περγάμῳ ἀναγραφὰς ποιησάμενοι.* Praeter omnes hos, induſtriam ſuam in iſto negotio occuparant nobiles critici Ariſtarchus, Crates, et alii multi qui fabulas veterum poetarum ſunt interpretati. De his accipiendum quoties ſine nomine laudantur *αἱ διδασκαλίαι.* Harpocration, *ἐν ταῖς διδασκαλίαις εὑρίσκεται ὁ Σθένελος τραγῳδίας ποιητής.* ſic apud Sophoclis, Euripidis et Ariſtoph. interpretes ſaepiſſime. Non eſt autem dubitandum Latinos criticos in recenſendis poetarum Latinorum fabulis, pari diligentia verſatos. Extant hodieque Terentianarum comoediarum *διδασκαλίαι*, breviter et eleganter ſcriptae, ac fabulae cujusque fronti praepoſitae. Praecipua omnium qui Didaſcalias ediderant cura fuit, tempus inquirere, et deſignare, quo fabularum ſuarum quamque comici et tragici, docuerant. Itaque ex temporum ratione digeſta erant ſingulorum poetarum dramata. Ariſtoph. grammaticus in didaſcalia Antigonae Sophocleae. *λέλεκται δὲ τὸ δρᾶμα τοῦτο τριακοστὸν δεύτερον.* ſignificat fabulam illam, inter Sophocleas, quae fuere olim 120. aut eo plures, ut docemus lib. 7. locum triceſimum ſecundum obtinuiſſe. Neque tantum ſingulorum poetarum

ſeparatim ſed etiam omnes omnium qua tragicorum qua
comicorum fabulas pro ratione temporum quibus fuerant
publicatae, digeſtas cernere erat in criticorum Didaſca-
liis. Itaque Athenaeus ſub finem libri hujus plurium
comicorum eclogas recitaturus, ait ſe *χρήσασθαι τῇ
τάξει τῶν δραμάτων ὡς ἐδιδάχθη*. *ſervaſſe in recitando
eum ordinem, quo illas auctores docuerunt.* Quantum
critici ac diligentia veteres chronologos adjuverint, ſoli
aeſtimabunt illi, qui norunt quam infirma et tenuia
praeſidia habuerint, qui ad ineundam fugacis temporis p. 416.
rationem primi animum appulerunt. Ego non dubito eo
potiſſimum ſpectaſſe Ariſtotelem cum *Διδασκαλίας* ſuas
componeret: ſicut etiam conſtat mihi ſummum virum
chronologiae cujusdam fundamenta molitum eſſe, cum
Pythionicas omnes ſingulari libro recenſuit, cujus Index
Πυθιονικῶν ἔλεγχος: item cum Dionyſiacorum ludicrorum
victorias alio ſcripto eſt perſecutus. Verum quod heroica
virtute inſtituerat, aut fortaſſe etiam cogitaverat ſolum
maximus philoſophus, poſteri praeſtiterunt. eximie vero
Eratoſthenes Cyrenaeus: cujus Canones chronologici non
deteriorem facem ineundae antiquorum temporum rationi
alluxerant, quam libri de comoedia et fabularum dida-
ſcaliis, recte intelligendis antiquiorum omnium comi-
corum ſcriptis. Non omnia autem comicorum et tragi-
corum dramata in didaſcaliis locum habuerunt: ſed illa
ſolum quae fuerunt acta et commiſſa: quorum etiam
majus fuit ſemper apud doctos pretium quam illorum
quae ſcripta tantum non etiam producta. Athenaeus
hoc ipſo libro, *οἶδα δ' ὅτι καὶ οἱ Θουριοπέρσαι καὶ τὸ
τοῦ Νικοφῶντος δρᾶμα ἀδίδακτά ἐστι· διόπερ καὶ τελευ-
ταίων αὐτῶν ἐμνήσθην*. Idem ſentiendum de iis fabulis,
quas poſt editionem minus fauſtam auctores interpola-
verant et recentaverant. Nam et hae, niſi illas iterum
poetae docuiſſent, *ταῖς διδασκαλίαις οὐκ ἐνετάττοντο*.
Ariſtophan. ſcholiaſtes, *Ἐρατοσθένης φησὶ Καλλίμαχον
ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ
ἔτει τὸν Μαρικᾶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρη-
μένου ὅτι πρότερον καθεῖται. λανθάνει δ' αὐτὸν, φησὶν,
ὅτι ἐν μὲν ταῖς διδαχθείσαις οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηκεν. ἐν
δὲ ταῖς ὕστερον διασκευασθείσαις εἰ λέγεται οὐδὲν ἄτοπον.
αἱ διδασκαλίαι δὲ δῆλον ὅτι τὰς διδαχθείσας φέρουσι.*
quaenam fabulae dictae fuerint *διεσκευασμέναι*, expoſui-
mus lib. 3. cap. 26.

Caput Octavum.

Pollucis error indicatur. vocis παράσιτος *auctor antiquissimus. Epicharmi versus percurruntur. pelles olim pro lectis et stragulis.* dormio. κοεῖν. *Homerica observatio in vulneribus assignandis. Ararotis comici* Hymenaeus. *Suidae locus animadversus.* Πρυτανεῖα, sportulae. *Judicum merces. Multa alia emendantur et observantur.*

In Epicharmi ecloga hoc loco descripta nimis vere dictum experimur a maximo vatum, τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ' ἀνένευσε. mendas enim codicum vulgatorum, imo vero etiam MSS. omnes abstergere nullo dum studio potuimus: partem certe sustulimus indubitatis, nisi fallimur, conjecturis. Sed monendi sunt initio lectores, commissi in hac quaestione erroris aut ab Athenaeo aut a Polluce. Nam cum uterque illorum ex eodem fonte hauserit hanc observationem ut superiore
p. 417. capite dicebamus: diverse tamen animo concepta et in literas relata est ab utroque eorum. Quaestio est haec: quis primus ex antiquis poetis fecerit parasiti mentionem. De nomine putavit agi Pollux: noster de re non de nomine. Porro diversa sunt nomen et res nomine significata. Ego non dubito lapsum Pollucem incogitantia et ἀπροσεξίᾳ: quod ei facillimum fuit, Epicharmi et Alexidis versus de quibus quaeritur, ob oculos non habenti. Athenaeus vero qui potuit, cum locum integrum Siculi poetae describeret? Falsum igitur est quod ait Pollux, πρῶτος Ἐπίχαρμος τὸν παράσιτον ὠνόμασε. Lege versiculos Epicharmi: nusquam in iis nomen παράσιτος. at res eo nomine significata graphice ibi describitur. hoc voluit Athenaeus cum ait de Epicharmo, τὸν παράσιτον παρὰ πότον εἰσήγαγεν. Ipsum quidem nomen et Epicharmo fuit incognitum, et iis qui proxime illum sunt insecuti. In Aristophanis comoediis quae supersunt, id verbi non reperias, nisi memoria labimur. Quare

etiam Athenaeus obſcure indicat, antiquiſſimum poetam, in cujus ſcriptis id nomen notione hac ſibi eſſet inventum, Ararotem eſſe Ariſtophanis filium. Sic interpretor ſequentia verba paulo poſt: Τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρὼς διὰ τούτων. Sed ad penſum noſtrum accedamus. Prima Epicharmi verba ſunt depravatiſſima, nec poſſunt a nobis corrigi. Sequentibus verſibus ingenium ſuum et mores deſcribit paraſitus. Quintum ita exhibent omnes libri, καὶ κατισάντιον † Λητήνω λέγει. Lege ſervatis iisdem literis omnibus, ultima excepta κ' αἴκα τις ἀντίον λῆ τήνῳ λέγεν. *ſi quis contradicere illi* cui iſte paraſitatur, *velit.* egregia emendatio. Sed pro λῆ Dorico metrum poſtulat θέλῃ. Sextus Τήνῳ κυδάζομαί τε κἄπω νηχθόμεν. Sententia et verſus ſtabunt per hanc lectionem, κείνῳ κυδάζομαί τε καὶ ποτέχθομαι. *illi ego maledico et inimicor.* Nonus, Ἕρπω δ' ὀλισθράζων τε καὶ κατάσκοτος. Ἔραιον αἴκα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις. Lego, ὀλισθάζων τε καὶ κατὰ σκότος Ἔραμον. Doricum eſt ἕρπω pro *ingredior,* ut dictum eſt libro 1. Ego inquit, ambulo nutans et labans per tenebras infrequentes ac deſertas, vel ἔραμος, *ſolus.* Decimum et ſequentes duos ita legit Dalecampius, — αἴκα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις Τούτοις, ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, ὅτι Οὐ λῶντι παίειν, ἀλλὰ μαστιγῶντί με. et ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, ſumit pro χάριν ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς. ut dicat paraſitus, ſe gratias agere, ſi nocturni circitores contenti flagellatione gravius ſe non laedant. Ingenioſa plane interpretatio: nec video qui poſſit commodius exponi iſta ſcriptura. Sed profecto mendae veram ſententiam obtegunt. quae hujusmodi potius videtur fuiſſe. Si in vigiles nocturnos incidam, his ego ἀγαθόν τι λέγω, id eſt dico, dicta quaedam de melioribus: atque ita illos mihi concilio, ut inoffenſus ab iis diſcedam. Sententiam opinor, aut corpore toto, aut ſaltem lacinia tenemus. verba ipſa prehendere non quimus. Aliis fortaſſe leporem excitaverimus. Verſus reliqui ſic eduntur. Ἐπιδέχεικο † οἴκαδ' εἰς καταφθερεῖ Ἄτρωτος εὕδω. καὶ τὰ μὲν πρᾶτ' οὐκοῦ Ἄς καμῶν † ἄκρατος οἶνος ἀμφέπῃ φρένας. Cenſemus emendandum, p.418.

> Ἐπεὶ δέ χ' ἧκον οἴκαδ', εἰς τὰς διφθέρας
> ἄτρωτος εὕδω· καὶ τὰ πρᾶτ' οὐκοῦ
> ὅκκα μευ ἄκρατος οἶνος ἀμφέπῃ φρένας.

poſtquam vero ſalvus domum veni, ſuper ſtratas pelles

dormio: atque ubi primum mentem occupavit merum, nihil audio. Olim pro lecto erant pelles lanatae in angulo cubiculi ſtratae. unde Romanum *dormio* a *δέρμα*. poſtea inventis lectis, culcitis, et veſtibus ſtragulis, pauperibus relictae ſunt pelles. *οὐ κοῶ*, valet, nihil intelligo, omnium rerum curam pono. *κοεῖν* Dorice pro *αἰσθάνεσθαι* et *νοεῖν*. Paulo poſt ita haec diſtingue, *διὸ καὶ ποιεῖ αὐτὸν ὑπὸ Μενελάου τιτρωσκόμενον κατὰ τὴν γαστέρα, Φησὶν ὁ Σκήψιος Δημήτριος· ὡς καὶ Πάνδαρον διὰ τὸ ἐπιωρκηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. Τιτρώσκει δ' αὐτὸν Σπαρτιάτης ἀνὴρ, τὴν αὐτάρκειαν ἐζηλωκώς.* Obſervatum eſt a veteribus, non temere apud poetam inferri aut accipi vulnera: ſed convenienter anteactae vitae et meritis. Podam igitur, ait auctor, quia paraſiticam exercuerat, ferit Menelaus in ventre: ſicut Pandaro perjurii reo linguam abſcindit Diomedes. In quinta Iliade habes de Pandaro. De Poda ſic Ἰλιάδ. ρ. *Τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν ξανθὸς Μενέλαος.* [eadem obſervatio apud Dionem Chryſoſtomum, in ea diſſertatione quam ſcripſit de Socrate et Homero: nec non apud alios veteres]. Eupolidis *Colaces* noti ex omnibus antiquis: inter celeberrimas enim ea fabula. Verſus inde allatos digerant in priſtinam metri legem qui volent. res non tam difficilis quam incerta, maxime propter trochaicorum et anapaeſticorum leges parum ſeveras. In illa ecloga non agnoſcit iſta Epitomae auctor, *μικρὸν δέ τι* † *κάμον αὐτοῦ.* erant videlicet iam tum corrupta. Quid ſi ſcribas, *μικρὸν δέ τι καταλυμάτιόν που?* parvam domunculam ſic vocat, et ut ait Syracuſanus poeta, *ειλεὸν οὐκ οἴκησιν.* Sub finem narrat paraſitus caſum Aceſtoris alterius paraſiti. *σκῶμμα γὰρ εἴπας ἔλεγεν· εἶτ' αὐτὸν ὁ παῖς θύραζ' ἀγαγὼν ἔχοντα κλοιὸν παρέδωκεν Οἰνεῖ.* Prima verba ſunt corrupta. Dalec. ſcribit, *σκῶμμα γὰρ οὐδὲν εἴπας; ἔλεγεν.* firmant praecedentia, quibus dixit neceſſe eſſe, ut dicta dicant, niſi foras velint projici. Nobis placeat ita potius ſcribere et interpretari, *σκῶμμα γὰρ εἴπας ἔληγεν. εἶτα*, etc. firmant item praecedentia. non enim dicta dicenda ſolum ajebat ibi paraſitus: ſed etiam *χαρίεντα*, id eſt, quae probentur domino. Ergo ita interpretare: vix deſierat loqui, et ſcomma in aliquem jacere: et ſtatim correptus, ac boja collo impoſita, traditus eſt Oeneo. Quis autem iſte? Puto fuiſſe tum Athenis Oeneum quendam notae ſaevitiae, vel commentarienſem, vel publicum ſervum,

vel alio quo munere fungentem. Quidvis denique fingam prius, quam *οἰνέα cauponem* vertam cum Dalec. Mendum latet in in iſtis, *τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρὼς ἐν Μεναίῳ.* Scribendum *ἐν Ὑμεναίῳ.* unius ex poetae hujus fabulis index fuit *Ὑμέναιος.* auctor Suidas in iis quae de Ararote. Idem grammaticus ex ea fabula quaedam laudat in *ἀναθεῖναι*, ubi ingens facinus auſi ſunt homines imperiti. Sic ille, *ἀναθεῖναι καὶ ἐπαναθεῖναι τὸ αὐτό. Ἀραρὼς Ὑμεναίῳ. ὅπως τε τὴν νύμφην ἐὰν καιρὸς ᾖ μετέωρον ἐπὶ τὸ ζεῦγος ἀναθήσει συμφέρειν.* ineptulus aliquis ignorans *ἀραρὼς* nomen eſſe poetae, ſuperioribus verſibus ſubjunxit ineptiſſimam hanc notam, *ὅτι τὸ ἀραρὼς ἐπίῤῥημα, ἀντὶ τοῦ πρεπόντως. ἀραρὼς δὲ ἁρμόσας.* Alexidis verſus ſubjiciuntur de paraſitorum duplici genere. ſed verſus quintus et ſeptimus quibus nobiles paraſiti (quos ille *σεμνοπαρασίτους* vocat) deſcribuntur, mihi ſunt obſcuri, neque habentur in Vindelicianis Excerptis. Poſtremum ita accipio. Ait, *Ἀλλ' ἄν σ' ἐπαινῶ. μᾶλλον αἰτήσεις μ' ἔτι.* Duorum qui hic loquuntur, aliter diſcipuli, aliter doctoris perſonam ſuſtinet. doctori promiſſum de more fuerat minerval. Eidem ſciſcitanti annon bene doceret: reſpondet diſcipulus, nolle ſe ipſum laudare: ne laudatus occaſionem inde ſumat majorem exigendi mercedem. Sed ſcribi malim, *Ἀλλ' ἄν σ' ἐπαινῶ γ' ἄλλο αἰτήσεις μ' ἔτι.* Paraſitos laudans ait deinceps apud dipnoſophiſtam Timocles, — *οὐδὲν ἔστι γὰρ Ἐν τοῖς τοιούτοις χρησιμώτερον γένος.* ubi ſcribendum autumo, *ἐν τοῖσιν οὖσι. ex omnibus rebus.* Sequitur, *εἰ δ' ἔστι φιλέταιρον ἕν τι τῶν καλῶν.* Dalec. *nam si quod honeſtum amicis gratum eſt.* Lege, *Εἰ δ' ἔστι τὸ φιλέταιρον ἕν τι τῶν καλῶν.* hoc eſt, *ſi colere ſodalitatem res cenſeri honeſta debet.* In fine hujus *ῥήσεως* elegans et acutum eſt paraſiti dictum. Is enim poſtquam multa dixit de nobilitate et praeſtantia ſuae artis poſtremum hoc, ſed Achilleum ut vult videri, argumentum profert in medium. p. 419.

> *Γέρα γὰρ αὐτοῖς ταυτὰ τοῖς τ' Ὀλύμπια*
> *νικῶσι δίδοται χρηστότητος εἵνεκα,*
> *σίτησις· οὗ γὰρ μὴ τίθενται συμβολαὶ*
> *πρυτανεῖα ταῦτα πάντα προσαγορεύεται.*

Ineſt in hac argumentatione acumen ſophiſticum. Vis ſcire, ait, quanto in pretio ſint paraſiti? Cogita eundem haberi honorem virtutis ergo paraſitis, qui habetur

Olympionicis: τὴν σίτησιν nempe et victum de alieno. Poterat objici, res dissimiles confundi, et pro similibus male poni: quia parasiti quidem in privatorum aedibus ossum alienum rodant: at Olympionicae in prytaneo cibum capiant publicum. It iste obviam, et in loco ullum momentum esse negat. nam et vulgo illa omnia loca censeri prytanea ac solita nominari, ubi convivari licet nullis collatis symbolis, et nullo suo sumptu. Vides acumen parasiti, vel potius elegantissimi poetae lepores. Cum ait χρηστότητος ἕνεκα alludit ad usitatam formulam in Senatusconsultis quibus decernebatur bene de Rep. meritis, ἡ σίτησις. semper enim ea verba addita, aut similia, ἀρετῆς ἕνεκα, vel εὐνοίας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν δῆμον. Sed hoc falso sumit iste disputator ad Cleanthem, tanquam confessum: quod nemo ei concedet. nam in hieronicis quidem verum est: at in parasitis nequaquam. Falsum est item quod ait, πρυτανεῖα
p.420. solita appellari omnia illa convivia aut loca ubi sine sumptu datur cibus. debuit dicere, suo judicio esse dicenda etiam illa πρυτανεῖα. Aliter hunc locum interpretari non est: quem neque eruditissimus Dalecampius aliter cepit. Non vidio quomodo colligatur hinc a doctissimis viris, πρυτανεῖα fuisse dicta alimenta quae publice praestabantur hieronicis. Nunquam Graeci quod sciam πρυτανεῖα nominant, illas τροφὰς, sed τὴν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν. At prytanea numero multitudinis forensis vox est, qua significabatur Athenis pecunia solita in sacro deponi a litigatoris. Romani servarunt eum morem, et τὰ πρυτανεῖα *sacramentum* dixerunt, ut ait Varro. Interpres Aristophanis scribit, in Romano foro *sportulas* appellari πρυτανεῖα Atheniensium. etsi jure mireris cum summo viro hanc interpretationem: non tamen jure illam improbaveris. Sportulas intelligit, de quibus Justinianus in Codice libro secundo, titulo *De sportulis et sumptibus in diversis judiciis faciendis*, et sequente. Generalis ea vox est, qua omnes denotantur sumptus quos litigantes faciebant! peculiariter autem pecuniam judicibus pedaneis dandam ita vacabant. Imperator in Novella 82. *sportulas* interpretatur δικαστικὰ, sive δικαστικὰς δαπάνας. et modum earum definit ἀνὰ δύο μὲν χρυσοῦς παρ' ἑκατέρου μέρους ἐν τῇ προκατάρξει· ἀνὰ δύο δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς ὑποθέσεως. Quid erant aliud πρυτανεῖα Atheniensium quam δικαστικαὶ δαπάναι? nam etiam veteres grammatici πρυτανεῖα interpretantur μι-

σθὸν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δίκης. et certum eſt pecuniam deponi ſolitam Athenis, fuiſſe judicibus diviſam. quod docet clare illa apud comicum in Nebulis disputatio de die ἔνῃ καὶ νέᾳ. Pollux, libro 8. τὰ πρυτανεῖα ἐλάμβανον οἱ δικασταί. hoc tantum fuit diſcrimen inter *ſportulas* et πρυτανεῖα: quod illae ſine circuitu dabantur judicibus pedaneis a litigantibus: haec publico praeſtabantur, ut inde ſumerent judices.

CAPUT NONUM.

Παλαιστὴς αὐτάργειος. προσβαίνειν. τελαμών. Καπνοί. Κονιορτοί. ἔχειν ἑστίαν. Dexamenus. *Lupini pro amethyſto* αἱμωδιᾶν. *Alexidis* Τιτθή. νηφὴν παλίμπλυτος. *Paraſitorum exercitatio* λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. λαλεῖν *et* λαλιά. ἱερὸς γάμος. Καινεύς.

Παλαιστὴν νόμισον αὐτάργειον μ' ὁρᾷν. *puta te aliquem palaeſtritam Argivum videre:* Luctae palmam ſibi vindicabant Argivi. Diotimus poeta epigrammatarius, Ἀργείων ἃ πάλα οὐ Λιβύων. ficta vox eſt αὐτάργειος ad exemplum philoſophorum, qui dicunt αὐτοαγαθὸν, αὐτοαληθὲς, αὐτοζωὴ et ſimilia. προσβαίνειν πρὸς οἰκίαν χρή; κριός. poſitum eſt προσβαίνειν loco τοῦ προσβάλλειν: niſi ita potius ſcribendum. Refert hoc ad nocturnas juvenum comeſſationes. *Eſtne, ait, opus vi perrumpere in aliquam domum? aries* ſum. Πλάττειν; τελαμών. *eſt ne aliquid fingendum?* ego ſum *Telamon*. videtur artis figulinae vocabulum eſſe τελαμὼν, et inſtrumentum aliquod ſignificare fingendis vaſis neceſſarium, erat et architectorum id verbum, ut Vitruvius indicat libro ſexto capite 10. ſed ea ſignificatione nullum habet hic locum. Fortaſſe *Telamon* proprium eſt viri nomen doloſi et fingendis mendaciis apti. τοὺς καλοὺς πειρᾷν; καπνός. Aſſentior eruditiſſimo Petro Victorio de explicatione hujus loci. Vulgo tamen Athenis Καπνοὶ appellabantur doſontes, et pollicitatores magni. Scholia Ariſtophanis: λέγεται ὅτι Θεαγένης μεγαλέμπορός τις ἐβούλετο εἶναι, περαίτης (fortaſſe περιλαλητής) ἀλαζὼν, ψευδόπλουτος. ἐκαλεῖτο δὲ Καπνὸς ὅτι p. 421.

πολλὰ ὑπισχνούμενος οὐδὲν ἐτέλει. ἐλαίῳ μήτε χρῆσθαι μήθ' ὁρᾷν; κονιορτός. Homines ſqualllidos et illuvie laborantes Κονιορτοὺς vocabant. Demoſthenes contra Midiam, νῦν δ' οἶμαι, τούτου προβέβληνται Πολύευκτος Τιμοκράτης, Εὐκτήμων ὁ Κονιορτός. τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτόν. vide ſequentem Anaxandridae locum. Ἄρχειν, Φονεύειν, μαρτυρεῖν. Lego, Ἄγχειν. ſi quem perditum cupias vel laqueo, vel ferro: vel falſo teſtimonio en me ad omnia paratum. ἔχουσαν, ἤδη κατακλιθεὶς κοσμίως. Lege duos verſus.

Παρακειμένην τε τὴν τράπεζαν, πάνθ' ἃ δεῖ
ἔχουσαν ἤδη, κατακλιθεὶς ὅγε κοσμίως
ἀριστίσας θ' ἑαυτὸν, ἐντραγὼν τε, κ' ἐμπιών.

nec metro: nec menti poetae convenit. τὸ ἀριστήσας, quod editum eſt. ἀριστίζειν eſt *prandium praebere.* Καὶ τὴν θύραν ἀνεῳγμένην, εἰσέρχομ' ἐνθάδε. In voce εἰσέρχομαι finiri debuit verſus: inducta voce ἐνθάδε: quae facit metrum ὑπέρμετρον, et pede uno longiorem. Mox etiam ſcribe, Ὅτι δ' ἦν τὸ πρᾶγμ' ἔνδοξον αἰεὶ καὶ καλόν. et poſt, Ἐν ἅπασι τοῖς δήμοις θυσίας ποιουμένη. et δήμους intellige τῆς Ἀττικῆς. Atticam diviſam ſuiſſe in δήμους, id eſt pagos 174. et ait Strabo libro nono, et omnis Athenienſium hiſtoria teſtatur. Ἔχοντας θυσίας, καλῶς βεβιωκότας. Verſus ait eſſe corruptus, nec poſſe ſtare hac lectione ſervata. Scribendum haud dubie, Ἔχοντας οὐσίας, *divites*, et honeſto loco natos: vel ἔχοντας ἑστίας. Lares habere, inter primas viri boni et καλοῦ κἀγαθοῦ notas. contra ἄνοικος et ἀνέστιος de ſcelerato dicitur. Homerus. Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιος ἔστιν ἐκεῖνος, Ὃς πολέμου ἔραται. Athenaeus de Cynicis, κακολέγοι εἰσί, καὶ βοροί, καὶ ἄνοικοι καὶ ἀνέστιοι. et ſolitus de ſe dicere Cynicus Diogenes, in ſe expetere diras tragicorum, quia eſſet πλάνος, et ἄοικος. Aliquanto poſt, initio verſus ſcribe, ἐὰν δ' ἀποτάρδῃ. Quod ait poeta de paraſitorum origine ſententiam continet hanc. Olim publice Athenis alebantur in ſingulis pagis, in honorem Herculis: poſtea magiſtratus ut hoc ſumptu liberarent Rempub. divites elegerunt, quibus alendos paraſitos traderent τρέφειν παρεκάλουν de magiſtratu intelligendum: utique ſi legas τῶν εὐπόρων τινάς. ſin ſcribas τινὲς paululum diverſa ſententia expones, ipſi divites hortabantur ſeſe ad exhi-
p. 422. bendos paraſitos. παραπλήσιον τοῖς ἐν τῷ Κλαυδίῳ

νῦν σοφιστεύουσι. exposuimus ad Suetonii librum quintum, cap. 42, τὸ τεχνίον ἀεὶ τοῦτό μοι καταπινέτω. Interpres κατεπίνετο. nihil pronuncio. Suspectum habeo fabulae Alexidis titulum qui sequitur, ἐν δὲ Ὀμυνθίοις. libro tertio laudatur Alexis ἐν Ὀλυνθίῳ. eandem vocem hic quoque admiserim libens, vel ἐν Ὀλυνθίοις.

Τιμοκλῆς Κενταύρῳ ἢ Δεξαμενῷ. *In Centauro vel Dexameno.* Errat Dalecampius qui emendat Δεξαμενῇ et vertit *Labro.* Dexamenus hic ille est, de quo Apollodorus libro secundo Bibliothecae, Ἡρακλῆς δὲ εἰς Ὤλενον πρὸς Δεξάμενον ἧκε κἀκεῖ κατῴκει. καὶ κατέλαβε τοῦτον μέλλοντα δι' ἀνάγκην μνηστεύειν Εὐρυτίωνι Κενταύρῳ Μνησιμάχην τὴν θυγατέρα. Deinde scribendum ἀποκαλεῖ non ἀποκαλῶν: aut deest aliquid, *Caunios:* Timoclis agnoscit Suidas: alium nullum memini. docuerat et Alexis *Caunios:* cujus fabulae Pollux meminit lib. 7. cap. 30. etiam *Epistolas* nominat Suidas.

Ἤδη προσενήνεκταί τι μέλλει, σπευδέτε. Scrib. προσενηνέχθαι, minore mutatione quam ut Dalec. τί σπεύδειν μέλλετε. Cum ait poeta Κομιδῇ τεθνηκώς, τῶν ἀν' ὀκτὼ τοῦ 'βόλου Θέρμους μαλάξας: significare videtur. Tithymallum sive Dexamenum lupinos quosdam maximos et plurimos dentibus trivisse, unde sit secutum animi deliquium tantum ut pro mortuo haberetur: quod ita quidam sunt interpretati, quasi vitae affectus taedio inedia se enecasset: quod Graeci ἀποκαρτερεῖν dicunt: sed hoc postea falsum apparuit redeunte ad se qui videbatur mortuus: quem ait poeta non ἀποκαρτερῆσαι, id est, finire vitam inedia voluisse: sed potius καρτερῆσαι πίνοντα. id est, obfirmasse animum ad strenue bibendum, sumptis incautius lupinis loco amethysti. Lupinos impedire ebrietatem non memini legere. orexim quidem illorum esu excitari testis Diosc. libro 2. οἱ θέρμοι ἀπογλυκανθέντες, λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες. στομάχου ἄσην πραΰνουσι, καὶ ἀνορεξίαν ἰῶνται. Cum ait, τῶν ἀν' ὀκτὼ τοῦ 'βολοῦ ostendit lupinorum τὴν ἀδρότητα et magnitudinem: quorum octo mensuram implere potuerint quae obolo constaret. Lege, Οὐ Νεῖλος ἄλφιτ', οὐδὲ Κόρυδος ἀσύμβολος. per ἄλφιτα mazam intellige, et repete ex superioribus ἠράσθη φαγεῖν. Nilus nomen alicujus comedonis. Καὶ γὰρ αἰτεῖτο προῖκα τοῖς φίλοις ὑπηρετεῖν. Et modulus versus est depravatus: et sententia perversa. Totam lege pericopam: reperies hunc esse sensum: Tithymallum eo progressum insolen-

tiae, ut non contentus aliena quadra vivere gratis hoc amplius mercedem ultro postulet suae in comedendo operae sibi dari. Lege igitur. — *καὶ γὰρ οὐκ Αἰτεῖτο προῖκα τοῖς φίλοις ὑπηρετεῖν, postulabat ne gratis operam suam amicis commodaret.* non male etiam scribas, — *καὶ γὰρ οὐκ Ἀναίνετο προῖκα τ.* In tertio versu scribe, *Ἐσπράξεται γὰρ μισθὸν ἐκ τοῦ σοῦ λόγου, Παρ' οἷς ἐδείπνει προῖκα, σύλλεξιν συχνήν. nam ut tua oratio est, exacturus est mercedem* (sive, *mercedis nomine*) *ab iis quos coenaverit, collectam magnam.* nimis prae
p. 423. ista est inconcinna vulgata lectio. *Ἀγορὰν ἰδεῖν εὔοψον, εὐπορούντι μὲν Ἥδιστον.* de piscibus tantum loquitur, ut dicebamus cap. 3. et foro piscario: quod declarant sequentia, *ἐγχέλεις ὁρῶν, Θυννεῖα, νάρκας, καράβους, ἡμωδία.* ubi *τὸ αἱμωδιᾷν* non idem significat quod apud Aristotelem et Alexandrum in Problematis. illis *αἱμωδία* est stupor dentium, et *νάρκη ἀπὸ ὁράσεως ἢ ἀκούσματος.* hic pruritus est dentium, proprium catillonum *πάθος:* quibus dolere dentes dicuntur, quando cupitos cibos fas illis tantum videre, non edere: quae magna est ei hominum generi *ὀφθαλμῶν ἀλγηδὼν καὶ ὀδόντων.* Hoc voluerunt veteres qui *τὸ αἱμωδιᾷν* interpretati sunt *τοὺς ὀδόντας ὀδυνᾶσθαι μετὰ κνησμοῦ. dolere dentibus cum pruritu.* In ultimo versu, *Ὀπόσου, πυθόμενος δ' ἀποτρεχ' εἰς τὰς μεμβράδας.* scribendum *ἀπέτρεχε.* *ἐν δὲ Τιτθῇ.* Libro 10. *Ἄλεξις δ' ἐν Τηθύϊ.* *Tethys* pro terra aut mari varie capitur poëtis Graecis et Latinis. *Οὐ γὰρ ἔχεις κηφῆνα παλίμπλυτον.* Multum in his verbis inest elegantiae. *κηφῆνες* Graecis, ut Latinis *fuci,* homines ignavi, et fruges consumere nati. *παλίμπλυτον* proprie vestimentum dicitur saepius politum et lotum a fullonibus, ac proinde nullius pretii: simillime *τρίβωνας* appellabant senes effoetos, et Reipubl. inutiles. Euripides Autolyco, — *ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόκας.* hujus epigrammatis postremi versus ita habent,

Τοῦτο δ' ὁ πρέσβυς ἐρεῖ Κέκροπος πόλι, καὶ παρὰ Νείλῳ
    Ἔστιν ὅτ' ἐν Μούσαις δριμὺ πέφυκε φυτόν.

Potest *τὸ πόλι* et tertius casus esse (non quidem *ἐκ συναιρέσεως* pro *πόλιϊ,* sed *ἐξ ἀφαιρέσεως* alterius *ι.*) et quintus. Athenas affatur auctor epigrammatis, *o Athenae senex Macho qui hic est sepultus dicet et notum omnibus faciet, reperiri etiam in Aegypto viros doctos et acri ingenio praeditos.* Quisquis ille fuit qui

hoc epigramma fecit ignoravit cujas esset is quem laudabat. Machonem enim produnt in Aegypto natum illa πέφυκε φυτόν. omnes alii Peloponnesium. quanquam Athenaeus honori patriae, opinor, favens, in numerum sententiarum hanc retulit sententiam. ἀποφθεγγόμενος οὐκ ἄξια βιβλίου καὶ μνήμης, ἐν τοῖς ἄλλοις ἦν ἀηδὴς καὶ ψυχρός. inepta sententia. Neque aliter tueri licet τὸ ἄλλοις quam si scribatur ante οὐκ ἀνάξια β. aut post, ἦν οὐκ ἀ. Sed Epitomam sequamur, ἐν τοῖς ὅλοις ἦν ἀη. Additur de Philoxeno scurra, ὁ δὲ Φιλόξενος οὐδὲν ἐπὶ κεφαλαίου περιττὸν λέγων ὅτι λαλήσειεν ἢ πικρανθείη πρός τινα τῶν συνόντων καὶ διηγήσαιτο, πᾶν ἐπαφροδισίας καὶ χάριτος ἦν μεστόν. Lege cum Excerptis Hoeschelii, πᾶν ὅ τι λαλήσειεν ἢ πικρανθείη πρός τινα τῶν συζώντων. et male vulgo intellecta verba sic interpretare: *Philoxenus cum ad propositum argumentum nihil diceret rarum aut singulare, quicquid vel in sermonibus loquebatur, vel irritatus ab aliquo sodalium, vel cum aliquid narraret, omnia erant illius dicta venustatis et salis plena.* Ut philosophi discipulos assuefaciebant θέσεις ληκυθίζειν, et de proposito argumento oratorio more dicere: sic soliti divites parasitis suis argumentum dare, in quo suae εὐστοχίας p. 424. specimen ederent. hoc vocatur ab Athenaeo λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. In hoc genere negat excelluisse Philoxenum: sed cum suamet sponte injussus aliquid diceret. Observavimus in multis similia ingenia. sunt enim non pauci extemporali quadam urbanitate praediti: quorum subita et e re nata dicta mireris: studio excogitata non probes, aut non magni facias. Ea diversitas est ingeniorum: λαλεῖν est communi sermone uti. λαλιὰ familiaris collocutio cum amico aut alio. multa de hac Menander rhetor antiquus et doctus, capite περὶ λαλιᾶς Theophrasto aliud longe significat λαλιά. Eleganter πικραίνεσθαι positum pro iratus loqui. Convenienter iis quae dicta sunt de Euclide et Philoxeno nobilibus scurris, facetiis amborum evenit. συνέβη, inquit, τὸν μὲν Εὐκλείδην κατὰ τὸν βίον, τὸν δὲ Φιλόξενον ὑπὸ πάντων φιλεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι. Lego ut ruentem sententiam tibicine fulciam, ἀεὶ ὑπὸ π. ille dum vixit in fama fuit: hic semper etiam post obitum. Caussa est, quia Philoxeni apophthegmata digna quae referrentur in literas sunt visa: Euclidis vero indigna. Ἱερὸν γάμον καλεῖτε. quasi dicas, alicujus dearum sponsum. Γάμος pro sponso, aut

marito; ut apud Romanos *conjugium* et *matrimonium* pro uxore. Cur ὀλολυγμοὺς vocarent eos qui ſplendidam et candentem veſtem geſtantes in publicum prodirent, expoſitum eſt dudum ad Theophraſtum capite περὶ μικροφιλοτιμίας. Scribe mox ut editum voluimus, ὄπισθεν ἀκολουθεῖ κόλαξ τῷ; Λέμβος ἐπικέκληται. εἰς τοὺς καλοὺς δ' ἄν τις βλέπῃ, Κενός· Imo ille κενὸς et κενόφρων, qui iſtam vocem primus hic ſcripſit. In Excerptis eſt Καινός. ne id quidem rectum: etſi propius recto. Absque dubio legendum Καινεύς. Caenum appellabant hominem mollem et qui muliebribus curis virilem animum exuiſſet. Qui memoratur in fabulis Caeneus, olim virgo fuerat. Virgilius iterum foeminam factum canit:

It comes et juvenis quondam, nunc foemina Caeneus
Rurſus, et in veterem fato reſoluta figuram.

Porro nihil viro indignius, quam aſpectu pulchrae formae nimis affici. noſtra Francocellarum lingua apte dixeris, *damoiſeau,* quem poeta ait vocitatum Athenis *Caeneum.* Euſtathius qui totum hunc locum Anaxandridae in nonum Ulyxeae commentarium retulit, haec verba praetermiſit. Noli dubitare corruptis jam tum Athenaei codicibus, mendum vidiſſe Euſtathium, emendationem non vidiſſe. θεατροποιὸς ὑφεῖλετ' ἄρνα παίζων; Ἀτρεὺς ἐκλήθη. Unde, malum, vox θεατροποιός? In Excerptis Καινὸς θεατροποιὸς junctim ſcriptum. quaſi ita olim Athenienſes appellaſſent, quem noſtra emendatio *Caeneum* vocabat. de quo praejudicium non faciam eruditorum virorum ſententiis. At vocem ποιμένος deeſſe in vulgatis et Euſtathius et Breviator arguunt. Sic enim ſcribunt, ὑφεῖλετ' ἄρνα παίζων ποιμένος.

Caput Decimum.

p. 425.

Ἥκειν εἰς ἑστίασιν δωδεκάποδος vel δεκάποδος. Suidas notatur. Ἱερὸς γάμος *feſtum apud Athenienſes Nuptiae Jovis et Junonis. Antiphanis comoedia* Scythae. *Pollucis inconſtantia. Timothei fabula* Κυνάριον. *προσίστασθαι. Callimachi* Πίναξ.

Lepidissimi deinceps recitantur Menandri verſus, quos ut aſcribere neceſſe habeamus, librarii fecerunt et

interpretes: illi ſuo more nimis ſupini: hi plus aequo ingenioſi. κἀν τῇ Ὀργῇ δέ φησι.

Διαφέρει Χαιρεφῶντος οὐ δέπου
ἄνθρωπος, ὅς τίς ἐστιν· ὃς κληθείς ποτε
εἰς ἑστίασιν δωδεκάποδος· ὄρθιος
πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε τὴν σκιὰν ἰδὼν,
ὡς ὑστερίζων, καὶ παρῆν ἅμ' ἡμέρᾳ.

Primus verſus claudit, ſanandus ita, Οὐδ' οὐ διαφέρει Χαιρεφῶντος οὐδὲ γρῦ. Poſtremam voculam imputat nobis Epitome Hoeſchelii. In tertio ſcribendum ὄρθριος. quod non feſellit Dalecampium. At vocem δωδεκάποδος malo conſilio mutandam cenſuit idem in δεκάποδος. Quid illum movit ut neceſſaria ſyllaba verſum ſpoliaret? Putavit nempe condicendae coenae ſtatam et certam horam fuiſſe olim umbram decem pedum: qui meminiſſet legere in Erasmi Chiliadibus proverbium, ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον. ſed falſus eſt. nulla enim fuit legitima hora quam migraſſe eſſet nefas: verum utcuique erat libitum maturius, tardius, invitatos jubebant adeſſe. Hoc ſcimus nos ex veterum lectione, qui in ea re modo hanc, modo illam pedum menſuram nominant. SEXTAE HORAE, ſive umbrae pedum ſex Lucianus meminit: cujus nota ſex convivialis in Saturnalibus: λοῦσθαι ὁπόταν τὸ στοιχεῖον ἑξάπουν ᾖ. SEPTEM PEDUM umbrae Heſychius ex aliquo veteri comico. ἑπτάπους σκιά. τοῖς ποσὶ κατεμέτρουν τὰς σκιὰς ἐξ ὧν τὰς ὥρας ἐγίνωσκον. DECEM PEDUM στοιχείου multi faciunt mentionem: neque negaverim procurando corpori eam maxime ordinariam horam fuiſſe. Julius Pollux l. 6. c. 8. τῇ σκιᾷ ἐτεκμαίροντο τὸν καιρὸν τῆς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὁδοῦ, ἣν καὶ στοιχεῖον ἐκάλουν. καὶ ἔδει σπένδειν εἰ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον εἴη. Scribendum σπεύδειν. reſpicit hunc Ariſtophanis locum e concionantibus, σοὶ δὲ μελήσει Ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον λιπαρῶς χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον. Emendanda ſunt obiter doctiſſimi interpretis verba dudum corrupta. Τὸ παλαιὸν, ait, καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον καὶ καλούμενοι, παρεσημαίνοντο τὴν σκιάν. καὶ οὕτως οἱ μὲν ἔμενον τοὺς κληθέντας, οἱ δ' ἀπῄεσαν ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις, οὐδ' ὑπὸ τηρήσεως οὔσης αἰτίας. ἐφ' ἧς οἷόν τε ἦν τεκμήρασθαι εἰς πόσας ὥρας προήκει. Legendum οὐδέπω τηρήσεως οὔσης ἑτέρας. ἀφ' ἧς οἷόν τε ἦν τε. *cum nondum extaret ulla alia obſervatio, ex qua ſciri poſſet ad quot horas* Sol *eſſet progreſſus.* hoc eſt dicere, ante inventionem gnomonum,

et horologiorum. Nemo enrit, opinor, qui huic emendationi refragetur. Anni ſunt tamen amplius quingenti cum hic locus ſcribitur non aliter. quod ex Suida cog-
p. 424. noſcimus: qui doctiſſimi ſcholiaſtae verba referens in ſuos commentarios, ſimiliter corrupta et depravata illa deſcripſit. Enimvero antiquae mendae, non propterea non ſunt mendae. ſed hoc ὁδοῦ πάρεργον. DUODECIM PEDUM σκιᾶς meminit hic diſerte Menander. Dalecampium lectionem editam ſollicitantem admoneat erroris ſui Heſychius, ita ſcribens, Δωδεκάποδος. οὕτως ἔλεγον ἐλλειπτικῶς στοιχείου ἢ σκιᾶς. οὕτω γὰρ συνετίθεντο ἐπὶ δεῖπνον ἥξειν, τοῦ στοιχείου ὄντος δωδεκάποδος, ὡς νῦν πρὸς ὥρας φασί. putes hunc ipſum Menandri locum ab illo exponi, atque adeo ita puto. Sed quid miramur de duodecim pedibus, cum ſciamus fuiſſe qui ſerius multo ad coenam accederent. VIGINTI PEDUM στοιχεῖον obſervare juſſus erat is de quo Eubulus comicus.

Εἰπόντος αὐτῷ τοῦ φίλου, ὁπηνίκ' ἂν
εἴκοσι ποδῶν μετροῦντι τὸ στοιχεῖον ᾖ Ἥκειν.

Qui ſequuntur ejusdem poetae verſus, ita debuerant diſtingui.

— ἐμὲ γὰρ διέτριψεν ὁ
Κομψότατος ἀνδρῶν Χαιρεφῶν. ἱερὸν γάμον
Φάσκων ποιήσειν δευτέραν μετ' εἰκάδα
καθ' αὐτὸν, ἵνα τῇ τετράδι δειπνῇ παρ' ἑτέροις.
τὰ τῆς θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς.

Quid autem appellat Menander ἱερὸν γάμον? Athenienſes eo nomine feſtum celebrabant, memoriae perpetuandae nuptiarum Jovis et Junonis, Heſychius, Ἱερὸς γάμος, ἑορτὴ Διὸς καὶ Ἥρας. nam et natales ſuorum deorum norant veteres, et alios dies ſolennes [in quibus vel praecipui fuerunt dies, quibus uxores duxerant. Sic Romani Pontifices *Orci nuptias* celebrabant, et quidem ingenti ſolemnitate, ait Servius.] Ergo etiam diem illum norant, quo Jovi nupſit Juno: ſed norant, ut puto, ſoli Athenienſes, aut cum paucis, nam alii populi non adeo ingenioſi: quod indicat Theocritus: qui curioſiſſimas tantum foeminarum de nuptiis Jovis et Junonis ſatagere affirmat. Πάντα, ait, γυναῖκες ἴσαντι, καὶ ὡς Ζεὺς ἠγάγεθ' Ἥρην. De eo feſto Menandri verſum interpretor: maxime quia ſequitur, τὰ τῆς θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς. Olim ſcribebam, ἱερὸν γάμων, hoc eſt, *ſe ſacra facturum brevi nuptialia.* eo tempore amicos ſuos invitabant, ut etiam docet

Plutar. in Sympoſ. Deinceps habentur Timoclis verſus, qui nec ſatis recte et ut puto mutilate in omnibus ſcribuntur libris. Aut proferat aliquis meliores, quam quibus ſumus. Initio aſotum hominem belle περιφράζει poëta. Ὁ Δημοτίων δὲ παραμένειν αὐτῷ δοκεῖν Τ' ἀργύριον. nam is eſt aſotus vere et φερωνύμως, qui aſſiduas impenſas faciens, non cogitat ſe rem imminuere ſuam et frangere. deinde cum ait, ὁ Χαιρεφῶν μὲν παντελῶς Οἴκαδε βαδίζειν ᾤετό γ' ὁ ταλάνταρος. ſignificat tam familiariter Chaerephontem ad Demotionem itaſſe cibi ſumendi gratia, quam ſi domum ad ſe iviſſet. Sequitur, Ἀντιφάνης δ' ἐν Σκύθῃ *Scythas* Athenis vocabant publicos ſervos, qui in judiciis petulantiam litigantium compeſcebant. Sunt qui *Scythas* hanc fabulam inſcribant. Pollux lib. 7. cap. 13. ἐν τοῖς Σκύθαις Ἀντιφάνης ἔφη, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυκότας. p. 427. Sed notemus ejus incogitantiam aut inconſtantiam. Libro namque 10. cap. 40. poſtquam ex nebulis Ariſtophanis quaedam protuliſſet addit ἐν δὲ Σκύθαις ἢ Ταύροις, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυκότας. Cum interrogationis nota ſcribendum. Οὐκοῦν καὶ δᾷδα καὶ στεφάνους λαβόντες; et in ſequentibus lege cum Dalecampio: μεμάθηκε κωμάζων. non ἐγκωμιάζειν. Mox, Τιμόθεος Κυναρίῳ. mirabar fabulae hujus titulum: et neſcio quid hariolabar. ſed venit commodum in mentem verborum Suidae, καὶ Κυνάριον Τιμοθέου δρᾶμα, ὥς φησιν Ἀθήναιος ἐν τοῖς αὐτοῦ. Deinde laudatur dipnoſophiſtae Ἀπολλόδωρος ἐν Ἱερείᾳ. Julius Pollux lib. 10. cap. 32. laudat hunc poetam ἐν τῇ Ἐνίᾳ, id eſt, *in Muta*. niſi tamen ibi quoque ſcribendum ἐν τῇ Ἱερείᾳ. Caeterum qui inde afferuntur verſus, non unius opus habent correctionis. Sunt autem hi,

Καινὸν φασὶ Χαιρεφῶντ' ἐν τοῖς γάμοις
ὡς τὸν Ὀφέλλαν ἄκλητον εἰσδεδυκέναι,
σπυρίδα λαβὼν γὰρ καὶ στέφανον. ὡς ἦν σκότος,
φάσκων παρὰ τῆς νύμφης ὁ τὰς ὄρνεις φέρων.
ἥκειν δεδειπνηκὼς ἔοικεν εἰσπεσών.

Primum ita ſcribo, καὶ νῦν γε φασὶ Χαιρ. Secundum, Ἄκλητον ὡς τὸν Ὀφέλλαν εἰσδεδ. Quartum et quintum, Φάσκων παρὰ τῆς νύμφης ταὼς ὄρνεις φέρων. Ἥκειν, δεδείπνηκ', ὡς ἔοικεν, εἰσπεσών. Chaerephon ut janitores et admiſſionales ſervos falleret, finxit ſe juſſu ſponſae venire: ac neſcio quos pavones afferre. ſemel autem in aedes intra domum receptus, etiam ad epulas

eſt admiſſus, ut par erat, quia turpius ejicitur quam non admittitur hoſpes. Jocum Diphili poetae in Chaerephontem verſibus Machonis paulo poſt narratum expoſuimus ad Theophraſtum capite περὶ ἀγροικίας. Lepidus eſt et qui poſtea commemoratur ab eodem Machone Chaerephontis jocus. Eſt autem argutia omnis poſita in verbi προσίστασθαι ambiguitate: quod non animadverſum eſt ab interpretibus. Emebat Chaerephon in popina carnes a coquo. forte accidit ut coquus aliquid valde ὀστώδες appenderet: tum Chaerephon, Μὴ, inquit, πρόσιστα τοῦτό μοι, id eſt, *noli cum caeteris carnibus etiam iſtud oſſeum mihi appendere.* reſpondet coquus, *non eſſe repudiandum illud: nam etiam vulgo dici carnes ad oſſa eſſe gratiores.* ad haec Chaerephon: *Eſt hoc quidem verum, et quod das nobis ſuave eſt: ſed tu dum appendis reddis inſuave.* quaſi dicat, oſſeum illud fruſtum ſi mantiſae et auctarii loco detur, gratum fore: non ſi appenſum cum caeteris vendatur ut caetera. hoc illa verba ſignificant, Γλυκὺ μὲν, προσιστάμενον δὲ λυπεῖ πανταχῇ. Jocus eſt, ut dixi in voce προσιστάμενον: quae et rem cum aliis appenſam poteſt ſignificare: (nam ἱστᾶν eſt pendere:) et cibum qui diutius in ſtomacho remanens gravis eſt ac moleſtus. Verbum frequens in libris medicorum. Et vitium ineſt, et omnino deeſt vox una in iſtis: τοῦ ΧαιρεΦῶντος καὶ σύγγραμμα ἀναγράΦει Καλλίμαχος ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν πινάκων.
p. 428. Legendum enim ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πίνακι. lib. 14. οἶδα δὲ καὶ Καλλίμαχον ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πίνακι ἀναγράψαντα. Sed ejus operis Callimachi multa apud veteres mentio. Ex quibus etiam conſtat, hanc rationem tenuiſſe illum, ut indicato auctore et titulo alicujus libri prima verba deſcriberet, ac mox numerum. τῶν στίχων ſubnotaret. Unde colligimus, mendum latere in ſequentibus verbis, εἶθ᾽ ἑξῆς τὴν ἀρχὴν ὑπέθηκεν. Ἐπειδή μοι πολλάκις ἐπέστειλας, στίχων τὸ ε. quae ita interpretatur Dalec. *Initium deinde illius operis Callimachus recitat. verſibus quinque delineatum, hujusmodi, Quandoquidem ad me ſaepius literas dediſti,* non poterat commodius accipi quod ait vulgata lectio de quinque verſibus. Sed narro tibi, locus eſt depravatus: et ſcribendum, στίχων τοε. poſito poſt verbum *Numerus,* ait, *verſuum,* vel ut vulgo loquimur *linearum,* 375. Ex Juſtiniani praefatione in Pandectas, et ſubſcriptionibus epiſtolarum

Pauli Apoſtoli, et locis multis Diogenis Laertii aliorumque ſcriptorum, certum eſt ſolitos veteres ſcriptores verſuum numerum inire, et in ultima cera aſcribere. Idem mos Hebraeorum criticorum: qui cum in hac parte tum in aliis multis Graecos et Latinos longo intervallo ſuperarunt. Quod autem Callimachus idem fecerit, teſtis eſt Athenaeus lib. 13. *ἀνέγραψεν* ait, *αὐτὸν Καλλίμαχος ἐν τῷ τρίτῳ πίνακι τῶν νόμων, καὶ ἀρχὴν αὐτοῦ τήνδε παρέθετο.* Ὅδε *ὁ νόμος ἴσος ἐγράφη καὶ ὅμοιος. στίχων τριακοσίων εἴκοσι τριῶν.* locum hunc ſic debes vertere. *Meminit legis a Gnathaena latae Callimachus in Legum tabula tertia: et illius tale principium apponit.* Lex iſta ſcripta eſt aequalis et ſimilis, *continet verſus* 333. Caeterum non ſolus Callimachus hoc argumentum attigerat, verum alii quoque multi, qui ſimiliter libros ſuos *Tabularum* tit. proſcripſerant. De hujusmodi commentariis Galenus loquitur quoties Π*ινάκων* facit mentionem ut in librum De articulis, verba faciens de ſcripto quodam pſeudepigrapho, cui erat titulus *Ἱπποκράτους, περὶ ἀδένων οὐλομελίης*: eum librum negat eſſe *τοῦ παλαιοῦ* cum aliis argumentis, tum etiam iſto: quod auctores Π*ινάκων* nullam ejus feciſſent mentionem. *οὐδ' οἱ τοὺς πίνακας γράψαντες ἴσασι τὸ βιβλίον.*

Caput Undecimum.

Ὄψον πετραῖον. κάραβοι ἀληθινοί. κώβιοι τεμαχιστοί. ſcarus piſcis τρίγλαι, pro apuis triglitidibus. ἰχθὺς ἔχων ψῆφον. Menandri Ἀξιάγναθος. Mos Athenis, ut coqui apud gynaecomos ſuum nomen profiterentur, γνώμην ξυμβάλλεσθαι. Mos, ut mali poetae lapidarentur. δεῖξις. alia non pauca.

De Archephonte paraſito deſcribuntur Machonis verſus, quorum quintus eſt, *Ὄψου πετραίου παρατιθέντος ποικίλου.* melius Epit. *παρατεθέντος. ὄψον πετραῖον,* pixis eſt ſaxatilis, quem Plinius ait petroſis locis vivere, ut locuſtas, etiam Ariſtoteli *πετραῖος ἰχθύς.* Verſu ſexto p. 429.
καράβους ἀληθινοὺς interpretor locuſtas veras, ſive ex-

ſuccas, et in quibus carnis non eſſet amplius quam in locuſta terreſtri. Dalec. ſcribebat, καράβων τε λιθίνων. In ſeptimo, ἐν ᾗ τεμαχίσκοι τρεῖς ἐνῆσαν κώβιοι. Lego, τεμαχιστοί. Uſitatum Graecis verbum eſt τεμαχίζειν, *parare ad inſtar ſalſamentorum.* inde τεμαχιστοὶ, piſces qui et τεμαχῖται. Cum autem gobiorum genera plura noſcantur, de optimis poeta loquitur. Optimos autem Galenus pronuntiat τοὺς πετραίους. etſi videtur Macho iſtos a ſaxatilibus ſeparare. Cum ait, τῶν μὲν σκάρων ἀπέλαυε τῶν τριγλῶν θ' ἅμα Καὶ Φυκίδων: videntur ſcarus, trigla et phycis, vilium et inſipidorum piſcium nomina eſſe, ut maenis, membras, et apua Phalerica. Satis compertum eſt eundem piſcem, aut certe ejusdem nominis, non eſſe ubique locorum in eadem dignatione. Macho Alexandriae vitam degens, ſecutus eſt judicium ſuorum popularium. Scarum ergo inter malos ponit, quem alii praeferunt omnibus ſaxatilibus, et caeteris non paucis. τρίγλας intelligo, non mullos piſces: ſed apuas triglitides, quas inter ἑψητοὺς et parvi pretii piſciculos ponunt antiqui. Porro cauſſa cur hic paraſitus contentus piſcibus vilioribus abſtineret ab omnibus melioribus, tribus poſtremis verſibus continetur. τοὔψον δὲ σέβεται τοῦτο καὶ δέδοικέ πως. Οὐδ' ἔστιν αὐτῷ πάτριον. ὄντ' ἀσύμβολον Ἰχθῦν ἔχοντ' ἄψηφον ἀδικεῖν οὐδένα. Lego, ἰχθῦν ἔχοντα ψῆφον: aliter neque hellenismus conſtat neque ſententia. Eſt autem haec: Chaerephontem precario viventem alieno cibo, religioni habuiſſe piſcem tangere ad laedendum, id eſt, ut eo veſcatur in menſa, ἔχοντα ψῆφον: memorem namque ſortis ſuae ac vilitatis vilioribus piſcibus ſolitum eſſe contentum. Quid appellat piſcem ἔχοντα ψῆφον? Obſervandum allegoricam eſſe locutionem: ſic enim loquitur de piſcibus tanquam de hominibus. ideo uſus verbo ἀδικεῖν pro *edere.* In Rep. dicitur ψῆφον ἔχειν, qui habet jus veniendi in comitia: quod iis civibus ſolum convenit, qui pleno jure cives ſunt, aut meliore ſaltem conditione quam inquilini. Videtur hoc allegorico ſermone perſtringi Chaerephon, tanquam reus peregrinitatis. cujus rei conſcientia faciebat illum legitimorum civium reverentem ac metuentem. [Sed Scaliger non ἔχοντα, verum ἑκόντα vel ἑκόντι legebat et locum aliter interpretandum ſuſpicabatur.] Locus ex Axionici *Tyrrenico* non habet perfectam ſententiam. quae fuiſſe haec videtur: Nunc certe vinum ipſis non ineſt: neque

ad excusationem suam poterunt illi vinum praetexere, ut fieri solet. Sequitur Silani Atheniensis venustum dictum de Gryllione parasito. Sed lege, περὶ Γρυλλίωνος παρασιτοῦντος ἐρωτηθεὶς τίς ἐστιν οὗτος; *cum interrogatus fuisset de Gryllione parasito, Quis est iste?* respondet Silanus, Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος. Haec est lectio scripta omnium librorum: quam et ferre possumus. In una nempe comoediarum Menandri mores alicujus insignis lurconis fuerant depicti: cui e re nomen inditum, Axiagnatho.
p. 430. Habent Graeci aliquot nomina propria a γνάθος formata, ad denotandam ventris ingluviem et πολυφαγίαν. cujusmodi sunt Gnatho, Gnathaena, et in Batrachomyomachia vetere et eleganti carmine, Physiognathus. Erit fortasse cui non displiceat vetus nostra conjectura, ut scribatur, Μενάνδρου φησὶν ἀξία γνάθος. *est gula Menandro digna.* id est, digna quae ab optimo poeta traducatur, qualis fuit Menander. Inveni in Excerptis magnam isto loco lectionis discrepantiam. Sic enim ibi scriptum: Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιός φησιν ὅτι Σιλιανὸς ὁ Ἀθηναῖος Γρυλλίωνος παρασιτοῦντος Μενάνδρῳ τῷ σατράπῃ παρ' εὐπαρύφου τε περιπατοῦντος μετὰ θεραπείας ἐρωτηθεὶς, Τίς οὗτος; Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος. *Narrat Lynceus Samius, cum Gryllio parasitaretur Menandro satrapae, Silianum Atheniensem a purpurato deambulante cum comitatu fuisse interrogatum, Quis iste? respondisse, Menandri est Axiagnathus.* demiror unde haec tam diversa. Corrige mox ἐπόντος, ubi est editum, ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τριάκοντα ἑπόντος. quod Dalec. *quia praeter legem et statutum triginta convivarum numerum, alios secutus se ingessisset.* Scio Graecum verbum esse ἕπω, *sequor.* sed poeticum et ab hoc loco alienissimum. Est vero ab ἐπεῖναι, quod significat *superesse* et legitimum modum excedere. Probat dipnosophista morem fuisse Athenis, ut gynaeconomi ventitarent ad convivia, et numerum convivarum observarent. clare hoc dicit Timocles iis versiculis qui describuntur. Tertius illorum transpositione vocum depravatus est: Βούληθ' ὁ γυναικονόμος λαβεῖν ἀριθμόν. scribendum, Βούλητ' ἀριθμὸν ὅγε γυναικονόμος λαβεῖν. Sequuntur Menandri versus,

Παρὰ τοῖς γυναικονόμοις δὲ τοὺς ἐν τοῖς γάμοις
διακονοῦντας ἀπογεγράφθαι πυθόμενος
πάντας μαγείρους κατὰ νόμον καινόν τινα.

in quorum primo τοῖς pro τοὺς rescripsit Dalec. deceptus

eo quod in vulgatis post vocem γάμοις posita est virgula. Junge vero sic, πυθόμενος πάντας τοὺς ἐν τοῖς γάμοις διακονοῦντας μαγείρους ἀπογεγράφθαι παρὰ τοῖς γυναικονόμοις. Olim coqui inter privata servitia raro habebantur: sed ad nuptias aut alias solennes epulas conducebantur. Quo autem severius et fidelius lex sumptuaria exerceretur, institutum Athenis fuit, ut coqui omnes sua nomina ad magistratus deferrent: quo haberent gynaeconomi ei curae praefecti quos possent percontari de numero convivarum, et caeteris quae contra legem fierent. In primo Corydi apophthegmate eorum quae auctor commemorat, recte Leopardus vir doctissimus scribi voluit, εἰσφέρειν ἐκέλευσεν ἕκαστον δύο ὀβολούς: non ἑκατὸν, ut etiam Erasmus legerat. Nos quoque ita editum voluimus, astipulante Hoeschelii Epitome, et, Γνώμην δὲ συμβάλλεσθαι ὅ τι δοκεῖ τῷ δήμῳ. allusio est ad usitata verba in Senatusconsultis, in quibus solitum decerni ut proedri senatus auctoritatem
p. 431. proximis comitiis deferant ad populum, rogentque ut sciscat quod Senatus προεβούλευσεν. ut in Senatusconsulto de honore et praemio Eubuli facto, quod nacti beneficio clarissimi praestantissimique M. Velseri Augustani, alibi sumus luce donaturi et illustraturi faciente Deo. In eo scriptum est, δεδόχθαι τῇ βουλῇ. τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ αὐτοῦ· τὴν γνώμην δὲ ξυμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ στεφανῶσαι Εὔβουλον. Ad istam formulam allusit Corydus in joculari Senatusconsulto, sed in diversissimam sententiam verba torquet. Nam totius decreti sententia est: placere ut accumbentium unusquisque duos obolos conferat ad vinum emendum: Gnome vero id conferat quod populo, id est, caeteris convivis fuerit visum. collationem accipe qualis a meretrice peti exigique solet. Alterum apophthegma est hoc, Πολύκτορος δὲ τοῦ κιθαρῳδοῦ φακῆν ῥοφοῦντος, καὶ λίθον μασησαμένου, Ὦ ταλαίπωρε, ἔφη, καὶ ἡ φακή σε βάλλει. *Cum Polyctor citharoedus in lenticulae sorbitione lapidem manderet, o miser, ait, etiam lens te* lapidibus *insectatur.* Jocus est acerbus in malum citharoedum. Alludit enim ad morem theatrorum, ubi mali poetae saxis petebantur sicut boni jaculo floris serti et soluti honorabantur. Φυλλοβολίαν Graeci appellant: de qua notavimus plura ad Suetonium. Lapidationis theatralis exempla multa apud veteres,

praesertim Lucianum. Macrobius secundo Saturnaliorum: *Lapidatus a populo Vatinius cum gladiatorium munus ederet, obtinuerat ut Aediles edicerent, ne quis in arenam nisi pomum misisse vellet.* Seneca pater in Controversiis, *Hi Ciceroni Caestium praeferrent, nisi lapides timerent.* Satyrici scriptor, *Ex his qui in porticibus spatiabantur, lapides in Eumolpum recitantem miserunt.* Idem de poeta et recitatore molesto, *Itaque non miror si te populus lapidibus prosequitur. Ego quoque sinum meum saxis onerabo, ut quotiescumque coeperis a te exire, sanguinem tibi a capite mittam. Movit ille vultum, et o mi, inquit, adolescens, non hodie primum auspicatus sum: immo quoties theatrum, ut recitem aliquid, intravi, haec me adventitia excipere frequenter solet.* Huc etiam pertinet, λιθίνη βαλλητύς, de qua sub libri noni finem [Adeo autem familiaris his mos fuit, ut etiam erga Deos et fana deorum in luctu publico cum aliquid acciderat contra populi vota lapidatione usurparent. Suetonius lib. quarto: *Quo defunctus est die* Germanicus, *lapidata sunt templa, subversae Deum arae.* Sed et invisorum Principum statuas lapidibus incessebant, Chrysostomus in priorem ad Thessalonicenses, ὁ εἰκόνα βασιλέως ἐπίγειον λιθάζων, ἑαυτὸν καταλεύει.] Atque hinc lux fieri debet etiam sequentibus Machonis versibus sane quam obscuris:

> Κακός τις ὡς ἔοικε κιθαρῳδὸς σφόδρα,
> μέλλων ποτ' οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν, φίλον
> αὐτοῦ λίθους ᾔτησεν· ἀπολέσω δ' ἐγὼ
> αὐτῶν πολὺ πλείους φησὶν ἐκ τῆς ᾠδῆς.

Ut tenebricosum locum illustremus, velim ante omnia lector cogitet, proferri ab Athenaeo hos versus ut probet Machonem mali citharoedi illius fecisse mentionem, p. 452. de quo dixit Corydus, *Etiam lenticula lapidibus te incessit.* Porro jam ante non semel monuimus, veterum scriptorum locos multos esse his in libris descriptos, non ut erant in auctore primo: sed compendiose multis aliquando vocibus, interdum, et periodis integris omissis, vel ab Athenaeo, vel ab iis qui opus descripserunt. Ejus rei exemplum hic manifestum. Fingit enim poeta citharoedum infelicem petiisse ab amico saxa aedificandae domui: φίλον, ait αὐτοῦ λίθους ᾔτησεν. Quis non expectet cum legit haec verba responsum datum ab amico? Id vero nusquam apparet. Nihil enim hic

invenias quod eo trahi possit. Ista autem quae subjiciuntur in continenti, *ἀποίσω δ' ἐγὼ αὐτῶν πολὺ πλείους φησὶν ἐκ τῆς δείξεως*, citharoedi ipsius sunt, indignantis quod paucos nimis lapides amicus esset pollicitus. Quid? ait ille. tu mihi tam parce lapides promittis? possum ego plures reportare e theatro, cum artis meae specimen edens, lapideo imbre fuero complutus. *Δεῖξις*, cujus loco Dalecampius errore insanum magno *δῆξις* substulit, idem est atque *ἐπίδειξις*: quae propria theatrorum vox est, saepe a nobis exposita. Sic iterum usurpatur infra hoc libro, *οὕτως γάρ τις τῶν σοφῶν τὴν τῶν δείξεων ὥραν ἐκάλει*. et lib. 14. *Λυσανίας δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἰαμβοποιῶν. Μνασίωνα τὸν ῥαψῳδὸν λέγει ἐν ταῖς δείξεσι τῶν Σιμωνίδου τινὰς ἰάμβων ὑποκρίνεσθαι*. Ex istis liquido constat Machonis versus labem accepisse: quod vel tacentibus nobis lex metrica palam facit. Quare ita illos scribamus

Κακός τις ὡς ἔοικε κιθαρῳδὸς σφόδρα,
μέλλων ποτ' οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν, φίλον
αὐτοῦ λίθους ᾔτησεν . . . .
. . . . *ἀποίσω δ' ἐγὼ*
αὐτῶν πολὺ πλείους φησὶν ἐκ τῆς δείξεως.

CAPUT DUODECIMUM.

Athletarum ἀπογραφή, et ἔγκρισις. item δοκιμασία. διαστῆναι. ὄλπη. Gallorum παράσιτοι. σφηνοῦσθαι. coryci athletarum. οἰκόσιτος. οὐχ ὑπακούειν, et ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Menandri Δακτύλιον drama. Cratetis et Menandri Synaristusae. *ἄχρηστος εἰς γῆν. Phrynichi* Μονότροπος· *εὐημερεῖν. alia nonnulla.*

Πονηρὸν ἔφη τοῦτ' ἤδη· καὶ γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἀπὸ τῆς Ὀμφάλης ἐπὶ τὴν Ἥβην μεταβέβηκε. Acutum sed amarum dictum. Significare enim voluit, istum brevi *λεσβιάσειν*. *ζημιωθῆναι αὐτὸν ἔφη δίκαιον· ὅτι οὐκ ἐπιστάμενος δειπνεῖν ἀνεγράψατο*. Alludit ad athletarum morem, qui nomen apud gymnasiarcham soliti profiteri. Graeci *ἀπογράφεσθαι* hoc dicunt. Libanius in epistolis, *ὅμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπιάσι νικήσειε*

πολλάκις, ὕστερον γέρων ὢν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ προκαλοῖτο τοὺς ἀντιπάλους. ἐγκρίνειν εἰς τὸν ἀγῶνα, ut apud Themistium oratione prima, ubi plura scriptor disertissimus de hoc more: de quo extat etiam apud Artemidorum caput integrum libro primo. Professioni juncta erat δοκιμασία. In ea probatione rejiciebantur qui parum se viderentur exercuisse, aut alias esse imperiti p. 433. et inepti. Graeci id dixerunt ἐκκρίνειν τοῦ ἀγῶνος: cujus contrarium est, ἐγκρίνειν. Verbo ζημιωθῆναι alluditur ad poenas illorum qui ex legibus recepti, non ex legibus decertabant. fuisse enim κακομαχίας poenam, et eorum omnium quae παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον peccarentur, testata res est multis idoneorum scriptorum locis. Proximum dictum illustravimus libro quarto, cap. 14. Cum autem dicente Chaerephonte οὐ δύνασθαι τὸν οἶνον φέρειν, respondit Corydus, οὐδὲ γὰρ τὸ εἰς τὸν οἶνον. lusit in vario usu verbi φέρειν. nam et de homine dicitur φέρειν οἶνον, et de vino φέρειν ὕδωρ. Non mirum, inquit, si vinum ferre nequeas: qui ne aquae quidem ferendae sis, villo similis quod οὐ φέρει πολὺ ὕδωρ. Caussam hujus ἀδυναμίας sequentia verba indicant: ex quibus discimus ita solitum Chaerephontem cibis oppleri, ut aliud quid amplius capere non posset.

τοῦ γὰρ Χαιρεφῶντος, γυμνοῦ ἔν τινι δείπνῳ διαστάντος. Scripti τοῦ δὲ Χαιρεφ. Verte autem, *cum Chaerephon in quodam convivio nudus staret cruribus divaricatis*. διαστῆναι, hic est, *stare suris apertis*, ut loquitur Varro. Sequentia verba, ὥσπερ τὰς ληκύθους ὁρῶ σε μέχρι πόσου μεστὸς εἶ: accipe de ampullis pellucidis: quales erant quae e cornu fiebant: nonnullae etiam quae e corio. Ajunt enim grammatici, ὄλπην dici proprie τὴν δερματίνην λήκυθον δι' ἧς ἔστιν ὀπτήσασθαι τὸ ἔλαιον. *coriaceam ampullam intra quam cerni oleum potest.* εἰωθότος δ' αὐτοῦ ῥυπαροὺς ἄρτους ἐπὶ τὰ δεῖπνα φέρεσθαι. *cum solitus esset ad convivia sordidos panes afferre.* intellige de conviviis quae ex symbolis cujusque convivarum conflabant, et erani dicebantur. minus recte interpres: *sordidum panem coenaturis solebat apponere.* Κελτοί φησι περιάγονται μεθ' ἑαυτῶν καὶ πολεμοῦντες συμβιωτὰς οὓς καλοῦσι παρασίτους. *Celtae circumducunt secum etiam bellum gerentes, convictores quos parasitos vocant.* Cave putes veteres Gallos usurpasse in lingua sua vocem *parasitus*. sed accipe sic, vocant Gallica voce, quae

respondet Graecae παράσιτος. Ita ſolent optimi ſcriptores loqui. Ut cum, exempli gratia, ſcribit noſter libro quarto, ὃν νῦν καλοῦσι οἱ Ῥωμαῖοι προγεύστην. falſum hoc, niſi juvetur commoda interpretatione. ſic dixit Galenus, τὸ σίγμα τὸ Ῥωμαϊκὸν, et alia ad hunc modum multa. Ita autem Poſidonius vertit nomen vetuſtae Gallorum linguae *ſoldurius*. Nicolaus Damaſcenus εὐχωλιμαῖος interpretatur, alii aliter. res omnibus nota. τὰ δὲ ἀκούσματα αὐτῶν εἰσὶν οἱ καλούμενοι βάρδοι. id eſt, *eorum acroamata ſunt Bardi*. de Gallorum Bardis Strabo, alii. οἳ δειπνοῦσιν εἰσφειδόμενοι τ' ἀλλότρια. Inquinatus locus etiam in membranis. Scribebam, οὐ φειδόμενοι. In proximis verbis, ἑαυτοὺς ἀντὶ κωρύκων λέγειν παρέχοντες ἀθληταῖσι. Epitome non agnoſcit, τὸ λέγειν. quod quidem poſitum eſt pro eo quod dici ſolet, ὡς εἰπεῖν. ac malebam ſcribi, ἀντὶ κωρύκων ὡς λέγειν. Sed et hanc et ſuperiorem correctiunculam retracto, cum metricae legis venit in mentem.
p.454. Nam Timoclis verba ita diſtinguenda,

— εὑρήσεις τε τῶν ἐπισιτίων
τούτων τινὰς, οἳ δειπνοῦσιν † ἐσφειλωμένοι
τ' ἀλλότρι', ἑαυτοὺς ἀντὶ κωρύκων λέγειν
παρέχοντες ἀθληταῖσι.

In ſecundo iſtorum verſuum forte ſcribendum ἐσφηνωμένοι. Ea voce pulcherrime exprimitur, quod alibi de paraſitis dictum invenias, ſedere eos in conviviis ἐκ παραβύστου, in anguſtum locum receptos, et quaſi magna vi eo admiſſos. Timotheus Cynario, Ἐὰν μὴ παράβυστός που γένηται Χαιρεφῶν. Ergo ἐσφηνωμένος eſt παράβυστος. nam σφηνοῦν eſt βύσαι. et de convivarum preſſura ſolet uſurpari. Vetus ſcriptor apud Suidam, Τιμαγένης κληθεὶς ἐπὶ τὸ δεῖπνον, καὶ σφηνωθεὶς ἀπέθανεν. Magnus Turnebus emendabat ἐσπηδώμενοι. quae emendatio, ut ingenue quod ſentio dicam, eſt optima. Facete autem poeta homines plenos cibi et probe fartos: corycis athletarum comparat, quos moris erat implere vel ſabulo, vel farina, vel ficuum cenchramidibus. Verſu qui ſequitur, Σὺ δ' οὐδὲ θᾶσσον Σμικυθίων ἐπισίτιε: plerique codd. ſcribunt ἐπισιτιεῖ. tum legerem σαὶ initio. Deinde ſcribe, Τίς οὗτος ὑμῖν ἐστι; emendant ἡμῖν. refragantibus libris. et ſtatim, pro Πλάτων ἐν τετάρτῳ Πολιτείας: ſcribunt ἐν τρίτῳ. Locus extat initio libri quarti. *Pelasgos* Ariſtophanis laudat Pollux quoque libro decimo, cap. 44. Paulo poſt, quid illa verba

significent ἐν δὲ τῇ διασκευῇ αὐτοῦ τοῦ δράματος, expositum est libro tertio, cap. 26. αὐτὸν ἀπογαλακτιεῖ de parasito interpretantur qui se depellat ipse a lacte: id est, paulatim assuescat posse carere lauta mensa. videntur potius regi parasiti quam parasito ea convenire. Ait, περὶ Φίλου λέγων οὐχ ὑπακούοντος γάμων δεῖπνῳ, qui vocatus ad coenam-nuptialem recusabat. οὐχ ὑπακούσειν id significat, quod Attici dicunt ἐπαινεῖν, ut Aristophanes et alii: vel ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Xenophon initio Convivii: οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην πρῶτον μὲν, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν, οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνήσειν. Ait, καλεῖται δὲ οἰκόσιτος ὁ μὴ μισθοῦ, ἀλλὰ προῖκα τῇ πόλει ὑπηρετῶν. Cur addit τῇ πόλει? nam etiam in privatis ministeriis locum ea vox habet. Theophrastus in Characteribus, τοὺς δὲ διακονοῦντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοσίτους μισθώσασθαι. Ait, Μένανδρος Δακτύλῳ. Scribe, Δακτυλίῳ. id est, *Anulo*, vel *Condalio*. Videtur a Plauto translata: cujus fabulam *Condalium* laudant veteres, Varro, alii. Ait ex Cratete, Ποιμαίνει δ' ἐπισίτιον· ῥιγῶν δ' ἐν μετὰ βύξου, δέξετ' ἐπὶ μισθῷ σῖτος. Palatinus codex, Μεταβύζου. Lego, ῥιγῶν δ' ἐν Μεγαβύζου δέξετ' ἐπὶ μισθῷ σῖτον. *in aedibus Megabyzi rigens pro mercede victum capiet*. describebat miseram alicujus conditionem apud Megabyzum unum e magnatibus. Cratetis Συναριστωσῶν Pollux meminit libro sexto, cap. 17. Etiam Menander *Synaristusas* ediderat teste Plinio libro 23. extremo. et inter Latinos poetas Caecilius, teste A. Gellio libro 15. cap. 15. Menandri quae sequuntur de ignavo homine p.435. verba, ἄχρηστος εἰς γῆν ὁμολογῶν παρατρέφεσθαι, male distinguunt cum editionibus vulgatis interpretes. nam ἄχρηστος εἰς γῆν expressum est ex illo Homeri, ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης. neque παρατρέφεσθαι est *obiter ali*: sed *immeritum et indignum*. sunt autem haec e Menandri *Thrasyleonte*, unde est apud Harpocrationem, φιλοσοφεῖ δὲ τοῦτο ὅπως καταπράξηται τὸν γάμον. Apud Latinos eodem titulo fabulam docuerat Turpilius, interpres ut videtur Menandreae. citat Nonius saepe. Πωλουμένους Menandri reperio apud Clementem Alexandrinum, Stromat. lib. 6. Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις παρισάζεται Καλλίᾳ λέγων, Οὐ πανταχοῦ τὸ φρόνιμον ἁρμόττει παρόν. De Phrynichi *Monotropo* lege interpretem Aristophanis ad Aves, ibi: τίς εἰμ' ἐγώ; Μέτων. citat et alibi saepe: item a Polluce lib. 7. cap. 5. et cap. ultimo. Citatur

Athenaeo et Anaxilae comici *Monotropos*. quis autem Graecis dicatur μονότροπος Galenus docet, libro tertio De differentia pulsuum. Ἄνθρωπον σκληρὸν λέγουσι τὸν μονότροπον καὶ δυσπειθῆ, καὶ πρὸς ἅπαν ἀντιτείνοντα. [Procopius Persicorum lib. 2. μονότροποι γάρ εἴπερ ἄλλοι τινὲς οἱ Πέρσαι, εἰσι· καὶ τὰ εἰς τὴν δίαιταν ὑπεράγαν σκληροί. Est igitur μονότροποι quasi ἑνὸς καὶ μόνου τρόπου, homo rigidus et moris sui servans ac tenax, quique alienis moribus se nunquam accommodet. Contrarium sed ejusdem prorsus effectus est vitium illius quem Latini morosum dixerunt: qui nunquam sibi constans, et subinde mores mutans, incertos esse facit eos qui circa ipsum sunt, qui gerere se cum ipso debeant; *Morosus* enim est, ὁ πολύτροπος, multorum morum homo.] In istis antiqui poetae, ὡς ὀλιγόσιτος ἦσθ' ἄρα, ὃς κατεσθίεις τῆς ἡμέρας Μακρᾶς τριήρους σιτία. vocem μακρᾶς junge interpretando cum τριήρους non cum ἡμέρας. In responso Clisophi, qui datum sibi a Philippo equum vulneratum, vendiderat, et interrogatus ubinam ille esset dixit ἐκ τοῦ τραύματος κεῖνου πέπρακται, Breviator scribit πέπραται. Jocus est in vocula ἐκ: quae potest significare tam *propter vulnus*, quam *post vulnus*. Lege illa cum interrogatione, εἶτα, οὐκ ἐγώ σε, ἔφη, θρέψω; accipiendum enim quasi dicat parasitus: Quis neget, o rex, aequum jam esse ut ego te alam: quando ita felix es in dictis dicendis, et ridiculis excogitandis? hoc significare auctor voluit praecedentibus verbis illis, σκώπτοντος δ' αὐτὸν τοῦ Φιλίππου καὶ εὐημεροῦντος: id est, *cum Philippus dicterio eum petiisset ac plausum tulisset*. Jam alio loco simile peccatum interpretum arguimus: diximusque εὐημερεῖν theatrorum proprium esse vocabulum, de iis dici solitum quibus favetur. In eo verbo sita totius sententiae hujus argutia: quia τὸ εὐημερεῖν in ridiculis proprium parasiti. Deinde scribendum ex Epit. εὖγε νὴ τοὺς θεοὺς, pro σύγε νὴ τοὺς θ. formula gratulandi εὖγε vel εὖγε ἐποίησεν. ut in germano huic loco infra. At mox ὡς συνδαινύμενος tuentur libri, adversus doctorum conjecturam, ὡς συνδακνόμενος.

Caput Tertiumdecimum. p. 456.

Adiatomus Gallus. Σωτιανοί. σιλόδουνοι. μικρὸς τὴν γνώμην. Διονυσιοκόλακες. ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην. πεπραγματεῦσθαι περὶ τί. πρέσβεις pro θεωροί. Ἑταῖροι *regum. multa item alia qua obſervantur qua emendantur.*

In ecloga e lib. 116. Nicolai Damaſceni, *Adiatomus* dicitur, quem certum eſt appellari in Commentariis Caeſaris *Adcantuanum.* ſcripti libri variant, conſtat tamen alterutro loco mendoſe ſcribi hoc nomen. Σωτιανοὺς Athenaeus vocat, vel potius Damaſcenus, quos Caeſar *Sotiates*, vel *Sottiates* aut *Sontiates.* lib. tertio: nam id nomen varie ſcribitur: Omnino autem ſcribendum, οὓς καλεῖσθαι ὑπὸ Γαλατῶν σιλοδούρους, non σιλοδούνους: non ſolum quia ſic in Caeſaris codicibus ſcriptum: ſed etiam quia ſic ſcripſiſſe Nicolaum et Athenaeum probare poſſumus. Euſtathius. Ἰστέον δὲ ὅτι τῆς εὐχωλῆς παρώνυμόν ἐστι παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ, οἱ εὐχωλιμαῖοι. ὅπερ ἐστὶν Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευτικὸν λέξεως Γαλατικῆς λεγούσης σιλοδούρους, τοὺς τῷ βασιλεῖ σφῶν συζῶντας, καὶ συναποθνήσκοντας, καὶ τοῦτ' αὐτὸ εὐχομένους. Thraſydaeum Theſſalum appellat auctor ex Theopompi verbis, μικρὸν μὲν τὴν γνώμην, κόλακα δὲ μέγιστον. in multis multorum ſcriptorum locis μικρὸν perperam ſcriptum eſſe pro μιαρὸν, et admoniti pridem ſumus ab eruditis, et nos obſervavimus non ſemel. quare hic quoque μιαρὸν ſcribendum eſſe, par eſt probabilis conjectura. Sed quoniam hominis eſt re vera μικροῦ τὴν γνώμην ſive animi anguſti, adulari et paraſitum agere, καὶ τὸ ταπεινῶς ὁμιλεῖν, quod proprium eſſe adulatoris dicebat philoſophus: poſſumus vulgatam lectionem defendere. Propterea dicebat magnus princeps Demetrius Poliorcetes Athenienſium adulationibus offenſus. Ne unum quidem ſuo tempore viſum eſſe ſibi ex omnibus Athenienſibus. μέγαν καὶ ἁδρὸν τὴν ψυχήν. Qui dicitur ab Arcadione prolatus verſus, ἴστ' ἂν τοὺς ἀφίκωμαι οἳ οὐκ ἴσασι Φίλιππον, cum ab illo Philippus quaeſiſſet, *Quamdiu exul et patriae fugiens eris?* ex

Homero est, paucis immutatis, *εἴσόκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν.* In iis quae Chirisopho narrantur, deest necessarium verbum quod supplevit recte Dalec. Ait, *ὁ δ' αὐτὸς φησὶ καὶ Χειρίσοφον τὸν Διονυσίου κόλακα ἰδόντα Διονύσιον γελῶντα μετά τινων γνωρίμων.* non dicit quid fecerit, cum videret ridentem Dionysium. risit autem cum ridente. deest igitur verbum *γελάσαι συγγελάσαι*: quod et Turnebus in codicis sui ora adnotaverat. Dionysii tyranni adulatores *προσηγόρευον οἱ πολλοὶ Διονυσιοκόλακας.* dubitari potest, utrum per contemtum an per honorem. Videtur hoc quam illud probabilius. nam *Διονυσιοκόλακες*, sic isti appellati, ut ministri Bacchi *Διονυσοκόλακες*, et Musarum *Μυσοκόλακες*: quae fuere cum primis honesta nomina. De istis mastigiis narratur, quia Dionysius parum acute cerneret, etiam ipsos oculorum invalentiam simulasse: et cibos appositos non solitos tangere, *ἕως ὁ Διονύσιος τὰς χεῖρας πρὸς*
p. 437. *τὰ λεκάνια προσῆγεν*, *donec Dionysius admovisset manus paropsidibus.* Praefero hanc lectionem ei quam habet Abbreviator, *ἕως αὐτῶν τὰς χεῖρας ὁ Δ. πρὸς τὰ λ. π.* *donec ipsorum manus Dionysius admoveret paropsidibus.* firmat tamen hanc scripturam sequens narratio isti similis, et ut Hippocratis verbum usurpem *ἠδελφισμένη*, de Hieronis adulatoribus. Non omittam dicere, in omnibus manu exaratis libris *λεκάρια* scribi, non *λεκάνια.* Ita ergo emendabis. Errant qui apud Phrynichum, aut alios mutant veterem in hac voce scripturam per *ρ.* sic libro quarto, *λεκάριον πτισσάνης*, et alibi. Quaesivi diu, et adhuc quaero quis ille fuerit Dionysius ad quem Syracusarum tyrannus ejusdem nominis, Damoclem legatum miserit. Nam scribit Athenaeus de Damocle, *ἔπειτα πρεσβεύσας ποτὲ μεθ' ἑτέρων ὡς τὸν Διονύσιον*, *functus legatione ad Dionysium.* fuisse autem a tyranno missum palam faciunt sequentia: Ego praeter tyrannum ea aetate alium nullum novi Dionysium de quo recte ista capi posse videantur. Cogitemus igitur, et videamus, num sit potius scribendum *ὡς τὸν Δίωνα.* In ea historia scribo, *ἐκεῖνοι μὲν τὸν Φρυνίχου καὶ Στησιχόρου, ἔτι δὲ Πινδάρου, παιᾶνα, ἢ τῶν αὐτῶν τινα ἀνειληφότες ᾖδον.* *illi quidem*, ait, *aut Phrynichi paeanem, aut Stesichori, aut Pindari, aut etiam sua ipsorum carmina in memoriam revocantes canebant.* *ἀναλαμβάνειν* pro *ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην*: vel simpliciter pro assumere in manus: ut apud Poly-

bium, *ἀναλαμβάνων τὰς ἐκείνου βίβλους.* Mox scribo, *ἀκούω γάρ σε πεπραγματεῦσθαι περὶ τούτου:* Videlicet *τὸν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν παιᾶνα. te paeanem Aesculapio cum cura et studio cecinisse.* Sic Aristoteles, *Σωκράτους περὶ τὰ ἠθικὰ πραγματευομένου.* Scribe etiam, *ἵν' ὑπ' αὐτοῦ χειραγωγῶνται, καὶ δοκῇ τῶν ἄλλων ὀξυδερκέστερος εἶναι.* item, *παραθέντος τινὸς αὐτῷ πλείους σόγκους.* non *παρατεθέντος.* sonchus inter vilissima olera. Plinius libro 22. *Estur et sonchos, ut quem Theseo apud Callimachum apponat Hecale.* et in Euripidis versu *Μισῶ τραπέζαις ὅστις ἐξογκοῖτ' ἄγαν:* non *τραπέζας.* Verbum *ἐξογκοῦσθαι* declarant quae scripsimus libro tertio, cap. quinto. *τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον* quaerant amplius historiae Atticae studiosi. Miratur dipnosophista, Athenienses qui Demadem talentorum decem multa affecerant, quod *θεὸν εἰσηγήσατο Ἀλέξανδρον, auctor fuerat, ut pro Deo coleretur Alexander:* nullum fecisse Epicrati negotium, qui censuerat ut loco novem praetorum annuorum, totidem legati crearentur ad regem mittendi. Hic vero jure aliquis ipsum miretur Athenaeum, qui in eadem lance ponat, eum qui legatos ad regem quotannis creandos sententiae loco in senatu dixerit, et illum qui palam suis civibus novum deum obtrusit. Sed desinet mirari qui observaverit, vocem *πρέσβεις* in hac narratione sumi improprie pro *θεωρούς.* Legatos ad principes aut qualescunque mortales Graeci vocant *πρέσβεις*, vel *πρεσβευτάς.* de hoc genere legationis non sensit Epicrates: verum de alio cujus erat caussa, religio et honos divinus, qui diis quibusdam praestabatur ab Atheniensibus. Sic narrant p. 438.
Plato, Plutarchus, alii, solitos mitti Athenis legatos in Delum, ad ludos Olympicos, Pythicos et alios, qui more majorum pro sua Rep. sacra facerent et dona diis offerrent, hos Graeci non *πρέσβεις*, sed *θεωρούς* vocarunt. de istius generis legationibus sine dubio sentiebat Epicrates. Nam quod *πρέσβεις* hic nominantur non *θεωροί:* aut de industria factum id ab Epicrate, quo invidiam verbi fugeret: ut cum Romani principes nomen regis a se alienarunt, regni vim tenuerunt. aut Athenaei incuria alterum nomen positum alterius loco. Tentare etiam fortasse licet superscriptam loco glossae vocem, genuinae sedem occupasse fraude librariorum. Quicquid hujus sit, clara ex iis quae diximus impia mens Epicratis, qui divinis honoribus regem iverit af-

fectum Simile Stratoclis commentum, de quo Plutarchus in Demetrio ἔγραψεν ὅπως οἱ πεμπόμενοι κατὰ ψήφισμα δημοσίᾳ πρὸς Ἀντίγονον ἢ Δημήτριον, ἀντὶ πρεσβευτῶν θεωροὶ λέγοιντο καθάπερ οἱ Πυθοῖ καὶ Ὀλυμπίαζε τὰς πατρίους θυσίας ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀπάγοντες ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἑορταῖς. Non possum tam facile emendare quam indicare mendam istorum verborum: Narrat, inquit, Polybius lib. 14. [hodie in fragmentis lib. 15. Polybii multa de hoc Agathocle et de Oenanthe.] fuisse adulatorem, Ἀγαθοκλέους τοῦ Οἰνάνθης υἱοῦ, ἑτέρου δὲ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως Φίλωνα. secuti libros scripsimus Οἰνάνθης, cum ante scriptum esset Οἰνάν. Huraldinus codex, τοῦ Οἰνάνθου υἱοῦ. caetera ut in aliis. Sed aut desunt hic quaedam, aut locus concinnandus in hanc sententiam: Narrat Polybius Philonem fuisse adulatorem Agathoclis cui Oenanthe mater, quique sodalium regis Philopatoris unus fuit non opus violenta mutatione: tantum scribe ἑταίρου pro ἑτέρου. Notum satis qui dicantur regum ἑταῖροι in historiis Graecorum et Macedonum. Agathoclem hunc duabus notis distinguit ab Agathocle illo figuli filio celeberrimi nominis tyranno: de quo Diodorus Siculus lib. 19. Breviator excerpsit hinc verba ista, φασὶ δὲ καὶ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως κόλακα Φίλωνα. Ita solet hic grammaticus omissis iis quae non intelligebat quia erant depravata, sententiam sibi fingere ex sua libidine non ex auctoris mente Caeterum qui dicitur in editionibus *Cato Sinopensis*, dicendus *Bato*. Lege itaque ex Epitoma Βάτων ὁ Σινωπεὺς ἱστορεῖ. hunc Batonem auctor lib. 14. laudat, et alibi non semel. Paulo post, καὶ θεραπεῦσαι τοὺς εὐπόρους μέχρι τῆς τύχης δεινός. Dalecampius *mirum artificem eos colendi qui opibus florerent, quoscumque nactus esset.* quod erat in sententia praecipuum corrupit. nam μέχρι τῆς τύχης, est *dum fortuna maneret.* Imminutum fuerat Lysimachi nomen prima syllaba, in istis. Ἀττάλου δὲ τοῦ βασιλέως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος. restituimus fide librorum. nam *Simachus* ne Graecum quidem est, sed *Simichus* et *Simichidas*. quod addit, ὃν Καλλίμαχος μὲν Θεοδώρειον ἀναγράφει significat, Lysimachum istum dictum fuisse a Callimacho in indice auctorum Theo-
p. 459. doreum: quasi Theodori athei (de quo Diogenes Laertius) sectam secutum: neque iis esse assensum, qui Theophrasti discipulum fuisse vellent. Legebatur mox

Ἀνδρόμαχον τὸν Καρπῆνον: in Huraldino Καρνῆνον, et Καρνῶν, conftanti errore. fecimus ut effet τὸν Καῤῥηνὸν, ex conjectura primo, deinde ex membranis, quibus adftipulatur Plutarchus in Craffo. Scripfimus etiam, ὡς τὸν Κράσσον πάντα ἀνακοινούμενον, προδοθῆναι Πάρθοις ὑπ' αὐτοῦ. invenimus ubique ἀνακινούμενον, quod Dalecamp. *omnia tentantem ut falvus evaderet.* ingeniofe, fed falfo. Nam auctor non aliud voluit, quam quod Plutarchus fcribit, Craffum cum omnium confiliorum participem faceret Andromachum, ab eo fuiffe proditum. καὶ τοῦτο ἤδει, ait, μηδένα πρὸ καιροῦ Καῤῥηνῶν πυθέσθαι πυνθάνεται δὲ ὁ ἀπιστότατος Ἀνδρόμαχος, ὑπὸ Κράσσου καὶ τοῦτο πιστευθείς.

Caput Quartumdecimum.

Athenienfium et Romanorum publicae adulationes. Leaenae Veneris et Lamiae Veneris templa, et de eo genere confecrationis. Paeanes translati ad hominum laudationem. Nomina clarorum virorum inferta Saliari carmini. Veteris Ecclefiae fimilis ritus. Demetrii dictum de Athenienfibus.

Multa hactenus dipnofophifta de fingulis adulatoribus dixit, longumque eorum ex vetere hiftoria catalogum contexuit, qui per infamem affentationem nomen et famam fibi fecerunt. Nunc de publica quorundam populorum adulatione, fcriptor eruditiffimus ac πολυμαθέστατος fermonem inftituit. Nam et ingeniorum publica quaedam eft interdum lues, non minus quam corporum neque folum λοιμικαὶ καταστάσεις, et morbi epidemii, fed et vitia et morum corruptela univerfos aliquando populos inficiunt. Ineft profecto rebus cunctis mortalium quidam velut orbis: et quemadmodum temporum vices, ita morum vertuntur. Infigne ejus rei exemplum eft ac documentum, quod nobis hic ob oculos ab auctore ponitur. Narrat enim, tantam repente in Athenienfium publicis moribus factam effe mutationem, ut qui fuerant acerrimi modo libertatis vindices, in foediffimam et turpiffimam regum adulationem

ſunt *ἀθρόως* prolapſi. Miratur Athenaeus non ſine cauſſa
hanc in eo populo inſtabilitatem tantam et ingeniorum
depravationem. Sed quid hoc mireris in Athenienſibus
populo tumidi ſemper animi verius quam magni, cum
Romanis illis terrarum dominis, id ipſum videas uſu-
veniſſe? Lege mihi immutatae Reipubl. hiſtoriam apud
Dionem et hiſtoricos alios. Rem ſtupore dignam inve-
nies, quomodo ferox ille et ſuperbus populus, poſtquam
ſemel jugum collo recepit, foeda ac tetra adulatione
principum omnes alias gentes longo intervallo ſupe-
rarit. Non illi plurium annorum duro ſervitio fuit
opus, ut generoſitatem omnem exueret. Ad primum
nuntium cladis Pompejanae et Caeſaris victoriae *ὀλε-*
p. 440. *σχεροῦς*, repente factus eſt alius. Porro adulationis
publicae Athenienſium exempla aliquot profert Athen.
in quibus animadvertenda et obſervanda quaedam ſunt
nobis. Primum eſt hujusmodi: *Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας
Ἀφροδίτης ἱερὰ, καὶ Βουρίχου, καὶ Ἀδειμάντου καὶ
Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ. καὶ βωμοὶ, καὶ ἡρῷα
καὶ σπονδαὶ τούτων ἑκάστῳ καὶ παιᾶνες ᾔδοντο.* deeſt in
illis verbum *ἀφιδρύθη*, vel *ἱδρύσαντο*: nam Excerpta
mutato caſu habent *βωμὸν* et *σπονδάς*. aut pendet ora-
tio ex illis ſuperioribus, *ἀλύπαι καὶ τούτων ἔγνω αὐτόν.*
Indicatur autem obliqua conſecratio quaedam, et tacita
ἀποθέωσις, in illis, *Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης
ἱερά.* ſemel poſitum Veneris nomen bis intelligendum.
Poſuerunt, inquit, *templa Leaenae Veneri et Lamiae
Veneri:* ita ſoliti priſci adulatores diis hominibusque
fucum facere, adjecto Deorum unius nomine ad mor-
talis ejus nomen quem divinis honoribus vellent affec-
tum. Ita habes hic *Lamiam Venerem, Leaenam Ve-
nerem, Philam Venerem:* libro 13. *Pythionicem Ve-
nerem*, libro 7. *Themiſonem Herculem.* Latini quoque
traditum a Graecis morem tenuerunt. Unde legere eſt
in eorum monimentis *Jovem Auguſtum, Juliam Juno-
nem, Druſillam Venerem*, et ſimilia. Epitomae ſarci-
nator de iis qui deinceps nominantur Buricho, Adimanto
et Oxythemide, ſic notat, *καὶ ἦσαν οὗτοι Ἀθηναίων
κόλακες*, in quo erraſſe illum conſtat: erant enim iſti
non Athenienſium adulatores, ſed regis Demetrii. ideo
mox appellantur Athenienſes, *κολάκων κόλακες*, propter
tributos paraſitis hiſce honores. Burichum inter Deme-
trii duces nominat Diodorus Siculus libro 20. Caeterum
diſtinctione recta opus habent Athenaei verba, in hunc

modum concipienda. Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά. καὶ Βουρίχου καὶ Ἀδειμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ, καὶ βωμοὶ, καὶ ἡρῷα καὶ σπονδαί. τούτων δ' ἑκάστῳ καὶ παιᾶνες ᾔδοντο. Olim apud Graecos religioni habitum paeanem in cujusquam mortalium honorem canere. Nota eſt in Ariſtotelem calumnia prope ipſi exitialis, quod diceretur paeanem in Hermiam confeciſſe. Adulatores vero etiam iſto genere honoris ornandos viros principes cenſuerunt: eratque etiam hic tacita quaedam conſecratio et in numerum deorum relatio. Multa auctor libro 15. de hoc paeanum abuſu: ubi etiam recenſionem inſtituit eorum quibus tributum hoc fuiſſe Graeca hiſtoria teſtatur. Sed primus omnium fuit Lyſander, cui παιᾶνες ᾔσθησαν, ait Plutarchus in vita. Invenias in Romanorum hiſtoria, quod cum hac obſervatione juvet conferre. Eſt enim ſimile quod factitatum Romae legimus: ut eorum nomina quos eximio honore vellent decorare, ſaliari carmine canenda decernerent: Germanico mortuo hic honos inter alios tributus, auctore Tacito libro ſecundo. Et M. quoque Antonius Philoſophus, mortuo filio Vero, juſſit ut nomen ejus Saliari carmini inſereretur: teſte Capitolino. Jam olim id Romae inſtitutum: ut ex iis conſtat, quae de Mamurio, Veturio, et Lucia Volumnia ſcribunt Varro, Ovidius, Feſtus, Plutarchus et alii. Vetus quoque Ec- p. 441. cleſia Chriſtiana hunc, ut videtur, morem ad pium uſum traduxit: inſtituto, ut nomina ſanctorum Martyrum, Imperatorum, Pontificum ſummorum et aliorum fide ac meritis excellentium virorum, ſacris diptychis inſerta, inter hymnodias recitarentur. qua de re dicemus multa alibi, ſi vitam Deus produxerit, ſcitu digna, nec protrita. Addit Athenaeus offenſum Demetrium tam foeda Athenienſium adulatione, dignam magno principe vocem edidiſſe: ὅτι οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ Ἀθηναίων γέγονε μέγας καὶ ἁδρὸς τὴν ψυχήν. *neminem extitiſſe ipſius aetate: ex omnibus Athenienſibus, virum magnum, et generoſi animi.* Par querela Tiberii de ſui temporis Romanis, quoties curia egrederetur Graecis verbis in hunc modum eloqui ſoliti: O HOMINES AD SERVITUTEM PARATOS. In Demetrii verbis quae adſcripſimus, ſcribebatur perperam et inepte, ἐπ' ᾅδου pro ἐπ' αὐτοῦ. quod interpretibus fraudi fuit. Veram lectionem etiam Excerpta habuerunt. Sequitur, τὸ οὖν παράδοξον οἱ Ἀθηναῖοι τῶν κολάκων κόλακες ἐποίησαν, οἱ εἰς αὐτὸν

τὸν Δημήτριον παιᾶνας καὶ προσόδια ᾄδοντες. Videtur auctor indignari vehementius ob cantatum Demetrio regi paeanem: quam ob praeſtitum honorem eundem illius aſſentatoribus. Cauſſa, opinor, eſt, quod illis quidem tributum hoc decus mortuis: Demetrio vero ſuperſtiti adhuc. Manibus autem defunctorum divini honores minore ſemper invidia delati, quam vivis hominibus.

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

Honores varii Demetrio Poliorcetae habiti ab adulatoribus Athenienſium. Itur obviam cum altaribus, coronis, et odoribus. ξενισμοὶ Cereris et Bacchi eidem decernuntur. Ithyphallicum carmen in honorem ejus cantatum, cum Athenas ingrederetur. Ipſum carmen illud exhibitum: quale genus carminis id fuerit. idem varie illuſtratur atque emendatur. De Atticis Dionyſiis et Myſteriis minoribus et majoribus. non recte ea confundi a quibusdam. notata illorum tempora. Gradus diſtincti in accipiendis myſteriis. ἐποπτεύειν. Plutarchi locus animadverſus: alia multa obſervata.

PUBLICAE Athenienſium adulationis non poterat magis inſigne monimentum ab auctore proferri, quam quod ex Democharis et Duridis Samii hiſtoriis commemoratur. Plane eximius hic locus eſt, et dignus qui a nobis curatius illuſtretur. Igitur de honoribus Demetrii in haec verba ſcribit Demochares: ἐπανελθόντα τὸν Δημήτριον ἀπὸ τῆς Λευκάδος καὶ Κερκύρας εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέχοντο, οὐ μόνον θυμιῶντες καὶ στεφανοῦντες καὶ οἰνοχοοῦντες, ἀλλὰ καὶ προσόδια καὶ χοροὶ καὶ ἰθύφαλλοι μετ' ὀρχήσεως καὶ ᾠδῆς ἀπήντων αὐτῷ, καὶ ἐφιστάμενοι κατὰ τοὺς ὄχλους ᾖδον ὀρχούμενοι καὶ ἐπᾴδοντες. Hic eſt ille Demetrius Poliorcetes, Antigoni F. qui Demetrium Phalereum Caſandri Macedoniae rege
p. 442. auſpiciis, ſub ſpecie oligarchiae Athenis dominantem,

urbe expulit, et priſtinam Reip. formam, ac libertatem reſtituit: Anno altero Olympiadis 118. iſtud accidit, auctore Diodoro lib. 20. Tum igitur populus Athenienſis incredibili geſtiens laetitia ob recuperatam libertatem poſt annorum 15. ſervitutem, in ornando Demetrio nihil reliqui fecit. Facta ſunt de illius honoribus varia Senatusconſulta, quorum ſummam habes apud Plutarchum et Diodorum. Refert Plutarchus inter alia decretum fuiſſe, *δέχεσθαι Δημήτριον, ὁσάκις ἂν παραγένηται τοῖς Δήμητρος καὶ Διονύσου ξενισμοῖς: ut quotiescunque in urbem veniret Demetrius, iisdem ritibus ac ceremoniis peregre adveniens exciperetur, quibus ſolerent Ceres et Bacchus.* Eo referri debet iſta Demochari ecloga de ingrediente quondam Athenas Demetrio, et exhibitis illi honoribus. *Demetrium,* inquit, *Athenas a Leucade et Corcyra redeuntem: Athenienſes non ſolum ſuffitibus, coronamentis, et libationibus vini exceperunt, ſed etiam chori proceſſerunt ei obviam, cum proſodiis et ithyphallis, ſaltantes et canentes.* Olim omnia haec diis erant propria, et in illorum tantum honorem fieri ſolita, cum vel in pompa traducerentur, vel alias loco moverentur deorum ſimulacra, ſicut monuimus dudum ad librum quartum Suetonii. Sed ſuffitus quidem, coronae, et vini affuſio, jam ante Demetrii aetatem ad mortalium decoramentum populorum adulatio transtulerat. Q. Curtius de Alexandro loquens Babylonem ingrediente: *Plures obviam egreſſi ſunt: inter quos Ragophanes arcis et regiae pecuniae cuſtos, ne ſtudio a Mazaeo vinceretur, totum iter floribus coronisque conſtraverat, argenteis altaribus utroque latere diſpoſitis, quae non thure modo, ſed omnibus odoribus cumulaverat.* Verbum *οἰνοχοεῖν* quo utitur Demochares minus proprie, declarat Plutarchus in Dione, *ἀνῄει διὰ τῆς Ἀχραδινῆς, ἑκατέρωθεν παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν Συρακουσίων ἱερεῖα καὶ τραπέζας καὶ κρατῆρας ἱστάντων· καὶ καθ' οὓς γένοιτο προχύταις τε βαλλόντων, καὶ προστρεπομένων ὥσπερ θεὸν κατευχαῖς.* Quae ſubjungit his Demochares primo omnium mortalium Demetrio tributa ſunt: ut obviam ei procederent chori, proſodiaca et ithyphallica in ejus gratiam compoſita carmina canentes. Quemadmodum paeān Apollini proprie ſacrum fuit carmen, ſic ithyphallicum Baccho: neque magis fas fuit hominum laudes iſto quam illo genere carminis perſequi. Potentium adulatores

utrumque genus profanum reddiderunt: ſed paean minore, ut apparet ex libro 15. religione, et multo ante quam ithyphallus. Tandem et hic mortalibus eſt communicatus. Primo omnium, ut ante diximus, Demetrio id delatum eſt honoris, cum demagogis Athenienſibus certatim foeda et nimia cenſentibus, quaeſitior hac adulatio nulla reperiri poſſet. Jam ante ſimile quid tentatum fuerat, ab adulatoribus Demetrii Phalerei: ut narratur libro 12. ex Duride. ſed nondum eo progreſſa erat iſtorum impudentia. Atque hi ſunt illi ξενισμοὶ Cereris
p. 443. et Bacchi decreti Demetrio, quos gravis ſcriptor Plutarchus facit adulationis extremam lineam. Sed magnitudinem honoris iſtius aliunde aeſtimare non poſſumus, quam ex carminis ipſius lectione. En illud tibi, candide lector, diligentia noſtra redivivum: cum in textu verborum Athenaei ita diſſimulatum hactenus latuerit, ut a nemine agnoſci dum potuerit. Nos primi, quod praefiſcine dictum ſit, non naevo aliquo aut crepundiis, ſed corpore omni et agnovimus, et tibi exhibemus agnoſcendum. Id ita habet.

ΞΕΝΙϹΜΟϹ ΔΗΜΗΤΡΟϹ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

SIVE

Ithyphallicum carmen Demetrio Poliorcetae cantatum, cum Athenas ingrederetur.

* * * * *

ὩΣ οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν καὶ φίλτατοι
τῇ πόλει πάρεισι.
Ἐνταῦθα γὰρ Δήμητραν ἰδὲ Δημήτριον
ἅμα παριστᾷ ὁ καιρός.
Χ' ἡ μὲν τὰ σεμνὰ τῆς Κόρης μυστήρια
ἔρχεθ' ἵνα ποιήσῃ.
Ὁ δ' ἱλαρὸς, ὥσπερ τὸν θεὸν δεῖ, καὶ καλὸς,
καὶ γελῶν πάρεστι.
Σεμνὸς ὅθι φαίνοινθ' οἱ φίλοι πάντες κύκλῳ,
ἐν μέσοισι δ' αὐτός.
Ὅμοιος ὥσπερ εἰ οἱ φίλοι μὲν ἀστέρες,
ἥλιος δ' ἐκεῖνος.

Ὦ τοῦ κρατίστου παῖ Ποσειδῶνος θεοῦ,
καὶ θεᾶς Ἀφροδίτης.
Ἄλλοι μὲν ἢ μακρὰν γὰρ ἀπέχουσιν θεοὶ,
ἢ οὐκ ἔχουσιν ὦτα,
Ἢ οὐκ εἰσὶν, ἢ οὐ προσέχουσιν ἡμῖν οὐδὲ ἕν·
σὲ δὲ παρόνθ' ὁρῶμεν.
Οὐ ξύλινον, οὐδὲ λίθινον, ἀλλ' ἀληθινόν.
εὐχόμεσθα δή σοι.
Πρῶτον μὲν εἰρήνην ποίησον φίλτατε·
κύριος γὰρ εἶ σύ.
Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν, ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος,
σφίγγα περικρατοῦσαν
Αἰτωλίδ', ὅστις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
ὥσπερ ἡ παλαιὰ,
Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει,
κ' οὐκ ἔχω μάχεσθαι.
Αἰτωλικὸν γὰρ ἁρπάσαι τὰ τῶν πέλας·
νῦν δὲ καὶ τὰ πόῤῥω·
Μάλιστα μὲν δὴ σχόλασον αὐτὸς, εἰ δὲ μὴ
Οἰδίπουν τιν' εὑρὲ,
Τὴν σφίγγα ταύτην ὅστις ἢ κατακρημνιεῖ,
ἢ σπινὴν ποιήσει.

Carminis hujus elegantiſſimi argumentum quidem ex Demochare Athenaeus recitat: verſus vero ipſos, et verba ex Samio Duride. Quod autem ante hunc diem nemo eruditorum hoc animadverterit, menda codicis eſt in cauſſa. Nam ubi ſcriptum eſt, Δοῦρις δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν κατ' αὐτὸν p.444.
τὸν Ἰθύφαλλον ὡς οἱ μέγιστοι, etc. Scribendum erat, καὶ αὐτὸν τὸν Ἰθύφαλλον παρέθετο ἔχοντα οὕτως ..... Ὡς οἱ μέγ. Demochares, inquit Athen. ſummam recitavit hujus: ſed Duris Samius ipſum aſcripſit, atque inſeruit hiſtoriae ſuae 22. Confer Democharis verba cum iis quae ex Duride afferuntur: ita rem habere luce meridiana clarius comperies. Jam igitur beneficio noſtro habent ſtudioſi exemplum Ithyphallici carminis, quale nullum reperies aliud in omnibus Graecis aut Latinis monumentis. Conſtat genus hoc carminis ſenario verſu jambico, et trochaico dimetro brachycatalecto. Proprie Ithyphallicus hic poſterior nuncupatur, et ab illo carmen Ithyphallicum. Hermogenes de ideis libro priore, capite de orationis gravitate, de iſto verſu loquens, σείων μαλίστα Πηλειάδα δεξιὸν κατ' ὦμον. δύο,

inquit, εἰσὶν ἐνταῦθα Ἰωνικαὶ συζυγίαι, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ Ἰθυφαλλικὸν καλούμενον μέτρον, ἐκ τριῶν συγκείμενον τροχαίων, δι' ὧν ἐκλάσθη πᾶς ὁ ῥυθμὸς βιασθεὶς πρὸς τὸ ἐναντίον ἐλθεῖν δακτυλικοῦ καὶ σεμνότητος. Tres trochaei quos ait Hermogenes fuere initio isti, Βάκχε, Βάκχε, Βάκχε. Male enim capit illius mentem Graecus scholiastes, qui de Ithyphallicis nescio quid ad hunc locum muginatur, nodum quaerens in sirpo. Terentianus Maurus,

Ithyphallica porro dicarunt,
Musici poetae:
Qui ludicra carmina Baccho
Versibus petulcis
Grajo cum cortice phallo
Tres dabant trochaeos
Ut nomine fit sonus ipso
Bacche, Bacche, Bacche.

Hos versus poetae cum aliis diversi generis conjunxerunt. Archilochus omnium primus cum dactylico tetrametro, ut scribit Hephaestion:

Οὐκέθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα.
κάρφεται γὰρ ἤδη.

alii praeposuerunt jambicum senarium, ut factum vides in superiore carmine. Exemplum talis conjunctionis a Callimacho principe manavit, auctore eodem Hephaestione. Extat libro 11. fragmentum cujusdam Ithyphallici carminis, in quo perversi numeri sunt ad hoc exemplum restituendi.

Ἐθύσαμεν γὰρ σήμερον σωτήρια·
πάντες οἱ τεχνῖται.
Μεθ' ὧν πιὼν τοδὶ κέρας, ὡς τὸν φίλτατον
βασιλέα πάρειμι.

[Fuere et alius generis Ithyphallici versus qui et Priapei dicebantur, sive προσῳδικοί, tetrametri, quales habentur apud Hephaestionem et Dionysium Halicarnasseum.] Superest jam ut ipsum carmen percurramus. Initio desunt versus duo, aut fortasse etiam plures. Qui nunc primus est, e praecedentibus pendet, hujusce vel similis sententiae.

Νῦν δὴ μεγίστην χαρμονὴν χαίρειν χρεών·
νῦν χρεὼν χορεύειν.

p. 445. *Nunc gaudendi tempus et choreas ducendi.* Quare? *quia urbem ingrediuntur maximi et civitatis hujus amantissimi dii.* Nemo dubitat proxime sequentibus

verbis debuiſſe contineri nomina duorum iſtorum deorum. Hoc nos cum certo ſciremus, duos verſus nullo negotio elicuimus, ex mutilata et corrupta ſcriptione, in cujus luto haeſit Breviator. Sic enim ſcriptum in membranis antiquiſſimis: *πάρεισιν ἐνταῦθα † Δημήτριος ἅμα παρῆν ὁ καιρός.* Primum Cereris nomen certiſſima conjectura reſtituimus: deinde làbantes verſus, quam commodiſſime fieri a nobis poterat, inſtauravimus. Caeterum ex iſtis verbis et ſequentibus conjicere eſt aliquid de tempore, quo haec factà ſunt Athenis. Ait enim temporis opportunitate conjunctos eſſe Cererem et Demetrium: cum quidem illa veniret ad celebranda Myſteria: hic autem, ut Athenienſium afflictis rebus opem ferret. Ergo ſub tempus peragendorum Myſteriorum Athenas venit Demetrius. Docti homines nullum diſcrimen ſtatuunt inter Myſteria et Dionyſia. unde multa abſurda neceſſe eſt ſequi. Verum quidem eſt ìnitia et *τελετὰς* communes fuiſſe Cereri ex Baccho. Quare etiam Cereri jungitur Demetrius ceu Bacchus alter. Demetrius enim res geſtas ejus Dei ſtudioſe imitans, Bacchi cujusdam inſtar erat Diodorus, *τὸ σύνολον ἐζήλου* Demetrius, *τὴν μυθολογουμένην ποτὲ γενέσθαι κατ' ἀνθρώπους τοῦ Διονύσου διάθεσιν.* eadem Plutarchus quoque. Verum eſt etiam, et Dionyſia et Myſteria fuiſſe alia majora, alia minora. nihilominus tamen falluntur qui iſta confundunt. Fuere enim diverſi initiorum dies a diebus Dionyſiorum. Majora Liberalia menſe Antheſterione agebantur. Ulpianus in ea contra Leptinem, *Τοῖς μεγάλοις Διονυσίοις Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς πλείονος γενομένης δαπάνης, εἷς χορηγὸς ἑκάστης Φυλῆς καθίστατο.* Eadem et antiquiora vocabantur, et duodecima hujus menſis inſtituebantur ad ipſam arcem, in urbis parte quam vocabant Limnas. Thucydides in ſecunda hiſtoria, *τὰ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστι, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, οὗ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι.* Demoſthenes hoc ipſum teſtatur: docetque hoc amplius annua fuiſſe haec Bacchanalia, in oratione contra Neaeram. *Διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός.* Diverſa

ab hoc festo fuere Liberalia τὰ ἀστικὰ quae Elaphebolione celebrabantur, et erant trieterica. At mysteria majora, non eo mense, sed altero ab isto, qui Boedromion dictus. Plutar. in Demetrio, ἐτελοῦντο τὰ μεγάλα μυστήρια Βοηδρομιῶνος. Idem in Phocione, εἰκάδι ἡ Φρουρὰ Βοηδρομιῶνος εἰσήχθη, μυστηρίων ὄντων, ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξ ἄστεος Ἐλευσῖνάδε πέμπουσι. eadem pene verba in Camilli vita, et apud Polyaenum. Idem Plutarchus in Alexandro scribit, nobilem ad Arbela sive p.446. ad Gaugamela pugnam fuisse commissam Βοηδρομιῶνος περὶ τὴν τῶν Μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχήν. sed in hac historia dissentiunt alii ab illo. Arrianus in sequentem mensem refert. Τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος. Similiter diversis temporibus peragebantur minora Dionysia et minora Mysteria. Illa quidem mense Posideone. Theophrastus in rustici hominis descriptione, Ποσειδεῶνος τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. haec vero Anthesterione, Plutarchus in Demetrio, τὰ μικρὰ μυστήρια τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦντο. [Quemadmodum autem Dionysia majora fuerunt annua: sic et mysteria sive Eleusinia sacra. Aristides in Panathenaïca loquens de illis sacris: μόνοι τῶν Ἑλλήνων καθ' ἕκαστον ἔτος ποιεῖτε πανήγυριν, οὐδεμιᾶς πεντετηρίδος φαυλοτέραν καὶ δέχεσθε τῷ ἐλευσινίῳ πλείους ἢ ἕτεροι τῇ πάσῃ πόλει.] Porro Mysteria cum nominant auctores simpliciter, majora intelliguntur. Theophrastus, Βοηδρομιῶνος τὰ μυστήρια. nempe majora: de quibus verisimile est locutum Ithyphalli istius auctorem. Ergo circa Boëdromionis mensis diem vicesimam haec sunt acta Athenis. Sed cum certum sit Demetrium non semel aut iterum venisse Athenas, verum saepius, quis fuit annus itineris hujus? Id vero silente historia sciri hodie non potest: etsi id tempus designare voluit Demochares, cum scriberet, tum ista accidisse, cum Athenas est reversus Demetrius a Leucade et Corcyra. quod hodie amissis illorum historicis, parum nos adjuvat. Quin etiam quod de Boedromione mense modo dicebamus, eo minus certum, quia constat anno tertio Olympiadis 119. urbem ingressum esse Demetrium mense Munychione, et statim opertaneorum sacrorum ritus omnes accepisse. Non contentus enim honore ξενισμῶν sibi decretorum, literis missis ad senatum minarum plenis obtinuerat, ut spretis omnibus legibus uno die consequi-

ſibi liceret quod aliis vix longo tempore concedebatur. Magni praemii loco tributum nonnullis (ut Herculi atque Hippocrati) legimus, ſed oppido paucis, ut initiorum fierent participes. Soranus in vita Hippocratis, Ἱπποκράτης λαμπρῶν ἔτυχε τιμῶν παρ' Ἀθηναίοις, οἵτινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ' Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς Ἐλευσινίοις ἐμύησαν. Erant autem quaſi gradus in participatione myſteriorum obſervandi. Prima omnium fuit ἡ κάθαρσις, et purificatio quaedam: deinde ſequebantur myſteria parva, quibus inſtituebantur et praeparabantur ad majora: poſtremus erat actus, myſteriorum majorum acceptio, et illa quae dicebatur ἐποπτεία. Clemens Alexandrinus, Stromat. lib. 5. οὐκ ἀπεικότως ἄρα καὶ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Ἕλλησιν, ἄρχει μὲν τὰ καθάρσια, καθάπερ καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ λουτρόν· μετὰ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μικρὰ μυστήρια, διδασκαλίας τινὰ ὑπόθεσιν ἔχοντα καὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων. τὰ δὲ μεγάλα περὶ τῶν συμπάντων· οὐ μανθάνειν ἔτι ὑπολείπεται, ἐποπτεύειν δὲ, καὶ περινοεῖν τὴν φύσιν καὶ τὰ πράγματα. Etſi autem tria diſtinctim tanquam diverſa ponuntur a Clemente, non tamen tres erant μυήσεις, p. 447.
ſed duae tantum: nam purificatio non ſeparatur a parvis myſteriis. Harpocration. οἱ μυηθέντες ἐν Ἐλευσῖνι ἐν τῇ δευτέρᾳ μυήσει ἐποπτεύειν λέγονται. ultima autem fuit meta fieri epoptam et ephorum [ideo Plutarchus in 8. Sympoſiacorum, τέλος ἐποπτεία τελετῆς.] quare ἐποπτεύειν proverbii inſtar de fruitione ſummi boni dicitur. Ariſtophanes Ranis, μάλα γ' ἐποπτεύειν δοκῶ Ὅταν καταράσωμαι λάθρα τῷ δεσπότῃ. prius dicebantur μύσται non ἐπόπται. Suidas, οἱ τὰ μυστήρια (parva nempe) παραλαμβάνοντες μύσται καλοῦνται. οἱ δὲ τῷ ἑξῆς ἐνιαυτῷ ἔφοροι, καὶ ἐπόπται. non eſt Suidae iſta obſervatio: ſed Symmachi antiquiſſimi critici, ex quo totidem verbis haec deſcribuntur ab Ariſtophanis ſcholiaſta. etiam Philochorus apud Harpocrationem ſeparat, τὰ ἱερὰ τά τε μυστικὰ καὶ τὰ ἐποπτικά. Ex verbis Symmachi cognoſcimus, non ſtatim a parvis initiis patuiſſe vim ad majora: ſed annum fuiſſe intermedium a priore initiatione ad conſummationem religionis. Migravit has leges Demetrius, qui ſine ulla intercapedine minora majoraque initia percipere voluit. Philochorus, Δημητρίῳ ἴδιόν τι ἐγένετο παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸ μόνον ἅμα μυηθῆναι καὶ ἐποπτεῦσαι, καὶ τοὺς χρόνους τῆς τελετῆς τοὺς πατρίους μετακινηθῆναι. Quod autem annus

neceſſario intercederet inter utramque *τελετὴν*, etiam Plutarchus teſtatur in hac ipſa hiſtoria. *ἐπώπτευον δὲ τοὐλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλιπόντες.* Scribe, *ἀπὸ τῶν μικρῶν.* et obſerva verbum non temere poſitum *τοὐλάχιστον.* nam re vera minimum ſpatium quod interjiceretur annum fuit. ut plurimum quinto anno poſt parva ſuſcipiebantur illa majora. Tertullianus ex emendatione divina Joſephi Scaligeri: *Nam et illa Eleuſinia heureſis et ipſa Atticae ſuperſtitionis, quod tacent, pudor eſt. Iccirco et aditum prius cruciant: diutius initiant, quam conſignant: quum epoptas* (intellige futuros epoptas: nam myſtae tantum fiebant prima inſtitutione) *ante quinquennium inſtituunt, ut opinionem ſuſpendio cognitionis aedificent: atque ita tantam majeſtatem exhibere videantur, quantam praeſtruxerunt cupiditatem. Sequitur jam ſilentii officium: attente cuſtodiunt quod tarde invenitur. Caeterum tota in adytis divinitas, tot ſuſpiria epoptarum, totum ſignaculum linguae, ſimulacrum membri virilis revelatur.* Sed operae praetium fortaſſe nonnullum fecerimus, ſi Plutarchi ſuper initiatione Demetrii verba recitaverimus. Is poſtquam dixiſſet juſſos fuiſſe Athenienſes a rege hunc ipſi honorem decernere, addit, *ἀναγνωσθέντων δὲ τῶν γραμμάτων, μόνος ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν Πυθόδωρος ὁ δᾳδοῦχος· ἐπέρανε δὲ οὐδέν· ἀλλὰ Στρατοκλέους γνώμην εἰπόντος, Ἀνθεστηριῶνα τὸν Μουνυχιῶνα ψηφισαμένους καλεῖν καὶ νομίζειν, ἐτέλουν Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἀγοράν. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐξ Ἀνθεστηριῶνος ὁ Μουνυχιὼν γενόμενος Βοηδρομιὼν, ἐδέξατο τὴν λοιπὴν τελετὴν, ἅμα καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Δημητρίου προσεπιλαβόντος.* Ait, lectis Demetrii literis ſolum ſuſtinuiſſe contradicere Pythodorum daduchum. illum quoque fruſtra. itum enim in ſententiam Stra-
p. 448. toclis: eoque auctore decretum, ut menſis qui tum forte agebatur, (Munychion is fuit) vocaretur atque cenſeretur Antheſterion: itaque Demetrio priora initia ſunt communicata. rurſus poſt illa Munychion idem de Antheſterione factus Boedromion, reliquos initiorum ritus recepit: ipſamque adeo epoptiam Demetrius conſecutus eſt. In Graeco textu quid ſit, *ἐτέλουν τῷ Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἀγορὰν*, non ſcio. etſi non dubito ſententiam eſſe quam expreſſimus. Forte ſcribendum, *τὰ πρότερα ἱερά:* vel *τὰ πρὸς ἁγνείαν. initiarunt Demetrium iis ſacris quae ad caſtimoniam ſpectabant.* ad majora myſteria

non perveniebatur nisi post longam castimoniam: cujus ritus docebantur qui ad minora admittebantur. Nihil enim fuere aliud parva mysteria, nisi praeparatio quaedam ad altera: sicut etiam docet vetus dictum, Ὕπνος τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυστήρια. Duodecimo versu comparatur Demetrius Soli propter summam pulchritudinem. non hoc ei largiuntur mendacio adulatores: formosissimus enim fuit. adeo ut scribat Plutarchus vicisse illius naturalem pulchritudinem omnium pictorum ac statuariorum artem et industriam. Diodorus quoque, ἦν δὲ, ait, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος ἡρωϊκὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα· ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν ξένων θεωροῦντας εὐπρέπειαν κεκοσμημένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ, θαυμάζειν καὶ παρακολουθεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἕνεκεν τῆς θέας. 15. versum et duos sequentes ita expressit Demochares, οἱ δ᾽ ἄλλοι καθεύδουσιν, ἢ ἀποδημοῦσιν, ἢ οὐκ εἰσίν. eleganter. In 18. Σὲ δὲ παρόνθ᾽ ὁρῶμεν, similis adulatio atque in illo, *Nec tam praesentes alibi cognoscere divos. et Coelo tonantem credidimus Jovem regnare: praesens divus habebitur Augustus.* Sphinx illa de cujus latrociniis conqueruntur Athenienses, dux aliquis Cassandri fuit in Aetoliae munito loco Atticae proximo collocatus cum expedita manu militum. ex illa arce faciebat quotidie impressionem in illorum agros qui ab Atheniensibus stabant. saepe etiam per Locrorum fines, Phocensium, et Megarensium in Atticam usque excurrebat populabundus: ut res suas ferri agique, et captivos abduci e suis viderent saepe Athenienses, cum interea resistere non possent. Hoc igitur malo tanto liberari a Demetrio petunt Athenienses. cum Aetolis bellum gessisse eum regem Plutarchus indicat: sed ejus belli alia videtur fuisse caussa.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Mos conviviorum, libare regibus et principibus. οἱ Δημνόθεν Ἀθηναῖοι Θριῆσι. ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα. ἄνακτες *Cypriorum.* Γεργῖνα. Γλοῦς. κλίμακα κατασκευάζειν ἐξ ἑαυτῶν. *mulieres.* ἐπαστρίδες. μαγεύειν Ταυροπολικά. τρίοδοι

mulieres. λήδιον. ψῦγμα flabellum. alia nonnulla.

ΟΙ τὸν προσκυνήσαντα τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα ἀποκτείναντες. Evagoram intelligit: de quo dictum modo fine caussa interpretes diversissimas historias separatim p. 449. ab auctore indicatas, in unam conflarunt periodum. Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως νίκης καλῶς. Lege, Ἐν' Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως νίκης καλῆς. reticetur τὸ ἕνεκα ut passim. Deinde distingue,

. . . . Φέρε τὸν τρίτον
Φίλας Ἀφροδίτας. χαίρετ' ἄνδρες συμπόται.

Scribe etiam, ὅσων ἀγαθῶν τὴν κύλικα μεστὴν πίομαι. non ὅσην. Moris hujus etiam Plutarchus meminit in Demetrio. ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελιώτου, νησιάρχου. Athenaeus paulo post, τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνουσίαις Σελεύκου Σωτῆρος καλοῦσι. ἣν ὁ μὲν Πύθιος ἑστίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεκήρυξε. Respicit editam Lacedaemoniis sortem, cum post captas a Lysandro Athenas Apollinem consulerent, quid ea urbe facerent. Respondit enim, τὴν κοινὴν ἑστίαν τὴν Ἑλλάδος μὴ κινεῖν. Aelianus Variae historiae lib. 4. Videtur allusisse Plut. De fortuna Rom. ὁ τὴν Ῥώμην ὑποβαλλόμενος χρόνος μετὰ θεοῦ τύχην καὶ ἀρετὴν ἐκέρασε, καὶ συνέζευξεν, ἵνα ἑκατέρας λαβὼν τὸ οἰκεῖον ἀπεργάσηται πᾶσιν ἀνθρώποις ἑστίαν ἱεράν.

Ἔπειθ' ὁ μὲν λέμμ' ἐστὶν, ὁ δ' ἑτεροδακνεῖ. Scrib. ὁ δ' ἕτερον δάκνει. Deinde legitur in Epit. Μύρτις ὁ Ἀργεῖος: fine voce μύστης. Diphili subjectum locum e Nuptiis, ita potes distinguere,

— ὁ γὰρ κόλαξ στρατηγὸν καὶ δυνάστην, καὶ φίλους, καὶ τὰς πόλεις ἀνατρέπει,
λόγῳ κακούργῳ μικρὸν ἡδύνας λόγον.
— νῦν δὲ καὶ καχεξία.
τίς ὑποδέδυκε τοὺς ὄχλους, καὶ αἱ κρίσεις γ'
ἡμῶν νοσοῦσι, καὶ τὸ πρὸς χάριν πολύ.

οἱ Λημνόθεν Ἀθηναῖοι. Sic dictum, ut οἶνος Λεσβόθεν, et Latinis *vinum Corcyra*. tamen aliter interpretandum: non enim intelliguntur Athenienses nati in Lemno insula, et inde postea alio translati, ut vina transferuntur: sed οἱ ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντες τῶν Ἀθηναίων, ut modo locutus est. ergo Λημνόθεν hic pro

Λημνόθι: ut apud poetam σχεδόθεν pro σχεδόν. Lysimachus de quo loquitur, rex fuit Thraciae et vicinarum insularum, in queis Lemnus. Τὸ καὶ κολακεύειν νῦν ἀρέσκειαν ὄνομ' ἔχει. Scri. ἀρέσκειν. etsi aliter omnes libri. καὶ ἀγάλματα ἱδρυσάμενοι Θριῇσι. usitatius, Θριᾶσι. *Thria* pagus unus sive δῆμος tribus Oeneidis. fuse Stephanus, sive Byzantius Hermolaus. Nam interpres longe aberrat a via. δι' ὧν ἠμύνετο τὸ κάλυμμα. Fateor ita scribi etiam in membranis et Epitoma. sed obscurum est ad intelligendum, quid sit, pulvinaribus ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα, id est, *operimentum defendere*. quod quid aliud interpreteris nisi impedire ne molestum sit? Saepe enim stragulae vestes intempestive in faciem cadunt, et molestiam afferunt. sed ad vitandum illud incommodum, quis tapetum usus? Lego, ἠμύνετο τὸ καῦμα: et quod ait habuisse eum τρία ὑπὸ τῇ κεφαλῇ προσκεφάλαια, non sic interpretor, quasi tres simul delicatulus hic juvenis pulvinos habuerit capiti subjectos: verum tot semper cubanti ad manum fuisse, ut simul atque unus illorum calorem habitu contraxisset, ejus loco secundus subjiceretur: cui mox succedebat tertius, illo jam facto calidiore. Ita pulchre scitulus hic juvenis ἠμύνετο τὸ καῦμα. ἐφ' ὧν κατέκειτο λευκῇ χλαμύδι. Fortasse ἐν λευκῇ χλανίδι. ἀναφέρουσιν ἑκάστης ἡμέρας πρὸς τοὺς καλουμένους ἄνακτας. id est, ad eos qui proximum a rege locum tenebant. Cypriorum de quibus loquitur peculiaris vox. In eo regno sic vocabantur qui sub Augustis Caesares dicti. Harpocration: Ἄνακτες καὶ ἄνασσα· οἱ μὲν υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως καλοῦνται ἄνακτες, αἱ δὲ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες ἄνασσαι. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυπρίων πολιτείᾳ. ἡ πάλαι μὲν ἀπὸ τοῦ γένους Γέργινα, νῦν δὲ Γέργιθα κέκληται. Stephano etiam duobus modis scribitur hujus urbis nomen *Gergis* et *Gergithus*: non autem *Gergitha*, aut *Gergina*. Sed Strabonem vide lib. 13. καὶ ἐπὶ Γλούτου Καρός. melius Γλούτου τοῦ Καρός. sed scribe potius ἐπὶ Γλοῦ τοῦ Καρός. nam *Glus* inter Graeca nomina observavimus: ut apud Xenophontem in primo Anabaseos, Κῦρος τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν. et aliis locis. apud Polyaenum scribitur Γλῶς. [apud Diodorum Siculum in historia 15. semper scribitur γαώς. perperam] Caeterum illa verba γεγόνασι παρ' ἡμῖν, accipe ut a Clearcho profecta, qui fuit Cilix Solensis, et Aristotelis temporibus vixit. dis- p. 450.

cipulus enim illius fuit. *κλίμακα κατεσκεύαζον ἐξ ἑαυτῶν. ſcalas ex ſeſe faciebant.* ſtantibus videlicet primis, ſecundis ſubmiſſioribus, tertiis magis et quartis, poſtremis etiam genu nixis. Adfine fuit mulierum aliarum miniſterium, quas in inſula Samo *ἐπωστρίδας* vocabant. Heſychius, *ἐπωστρίδες αἱ κατὰ Σάμον ταῖς γυναιξὶ τὴν δεξιὰν ἐπέχουσαι κατὰ τὴν ὀσφύν.* Ex iſtis verbis diſcimus fuiſſe in inſula illa mulieres colacidibus modo memoratis, ſimiles: quae nobiles foeminas currum aut equum conſcendentes ſublevarent, dextra manu ad illarum lumbos admota. Euſtathius cum Athenaei verba de climacidibus deſcripſiſſet, addit: ſua quoque aetate tale quid factitatum ab iis qui dorſum inclinantes, conſcenſuris in equos erant pro ſtapedibus, quos vocant. Erat tamen jam ante Euſtathii ſaeculum uſus eorum adminiculorum notus, quibus hodie utimur. faciunt enim illorum mentionem antiquiſſimi Rabbinorum, ut alibi docemus. *προηγάγοντο, τεχνώμεναι τὰς ἀφρονεστάτας.* Tolle *ὑποστίγμην* poſt *προηγάγοντο*: et verte, *eo deliciarum, ne dicam miſeriarum, perduxerunt iſtas ſuo artificio ſtultiſſimas illas foeminas.* ita interpretor vocem *τεχνώμεναι.* quo videtur fieri alluſio, cum addit, *αὗται μὲν ἐκ τῶν λίαν μαλακῶν. ὑπὸ τῆς τέχνης μεταβιβασθεῖσαι, σκληρῶς ἐβίωσαν ἐπὶ γήρως·* quamquam verius puto ſcribendum eſſe *ὑπὸ τῆς τύχης μεταβιβασθεῖσαι.* optima et planiſſima ſententia. *αἱ δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ταῦτα διαδεξαμένων ἐκπεσοῦσαι τῆς ἐξουσίας κατῆραν εἰς Μακεδονίαν.* In Excerptis ita ſcriptum offendimus, *αἱ δὲ κατῆραν ἐς Μακεδονίαν ἐκπεσοῦσαι τῆς ἐξουσίας.* omiſſis caeteris quae obſcuritatis plena

p.451. ſunt. Acutus lector ſtatuat quid ſit pronuntiandum. *ὃν τρόπον ταῖς ὁμιλίαις ἀνέθεσαν οὐδὲ λέγειν καλόν.* Legendum *διέθεσαν*, atque ita editum oportuit. nam ſuffragatur Epitoma. Verte, *quae rerum ibi dominas et reginas quales ſua conſuetudine reddiderint, ne dictu quidem eſt honeſtum.* *πλὴν ὅτι μαγευόμεναι καὶ μαγεύουσαι Ταυροπολικὰ, τρίοδοί τινες αὗται πρὸς ἀλήθειαν ἐγένοντο.* id eſt, *magicas artes in ſe atque aliis exercentes, ut ſit in ſacris Tauropoliis, re vera mulieres e trivio factae ſunt.* qualia fuiſſe legimus ſacra Cotytus, omnis turpitudinis et obſcoenitatis plena; talia erant et Tauropolia, quemadmodum colligas recte ex hoc loco. Fuerintne in Macedoniam et Graeciam delata e Taurica Cherſoneſo, ubi Diana *ταυροπόλος* humanis

victimis colebatur: an aliunde initium habuerint, legi nusquam. In Excerptis ita, μαγευόμεναι καὶ μαγεύουσαι, ταυροπόλοι καὶ τρίοδοί τινες αὗται πρ. non diverso sensu. nam quae sacra Tauropolia procurabant foeminae, ταυροπόλοι dicebantur. Potes ita vertere, *solitae incantare et incantari, simillimae evaserunt iis quae sacra Tauropolia curant, et urbium triviis plenis purgamentorum omne genus.* τρίοδοι proprie loci in urbe dicuntur, in quos veteres conjiciebant omnia inquinamenta: ipsaque adeo domorum et urbium quae vocabant purgamenta. καθαρμῶν γὰρ, inquit Eustathius, ἐκβολαὶ εἰς τὰς τριόδους ἐγίνοντο: et morem hunc multis explicat Harpocration in ὀξυθύμια. Petronius, *Quae striges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcasti in trivio aut cadaver?* Hic vero elegantissime appellantur τρίοδοι, mulieres omnibus flagitiis circumfusae atque coopertae. pari elegantia καθάρματα, adfini voce, eas dixeris [Pro τρίοδι τινες, quomodo extat in Athenaeo et in Excerptis, melius fortasse legas τριοδίτιδες. eodem sensu a τρίοδος formatur τριοδῖτις, quod unum est ex Hecates cognominibus.] λεπτῷ λῃδίῳ συναμΦιακῶς. non est corruptus locus ut putarunt interpretes qui correxerunt, Λυδίῳ. ex antiquis grammaticis constat, λῄδιον vilis aut tenuis vestis nomen esse. ἐκκρεμάμενος ταύτῃ καὶ προσπεπτωκώς. Loquendi usus postulat ταύτης. mirum autem adulandi studium duobus hisce verbis declarat Clearchus. Mox pro κατέψυχε, Dalecamp. κατέψηχε. quod confirmat Epitome ὥστε τὸν πρῶτον αὐτὸν ἐπονομάσαντα Σικύαν εὐστόχως εἰρηκέναι δοκεῖν. Cucurbitulas adhibent medici ad attrahendum: quod cum fit, etiam extenditur cutis. Non igitur ea caussa est appellationis Sicyae, quam interpretes arbitrantur: sed petenda ea est ex verbis praecedentibus, εἷλκέ τε καὶ ἐξέτεινε. *trahebat, et extendebat.* τῇ δεξιᾷ δὲ Φωκαϊκὸν ψῦγμά τι διακινῶν ὡς αἰωρῶν ἡδὺς ἦν, ἀλλ' οὐκ ἀποσοβῶν. Legebatur ψῆγμα: sed perplacet ψῦγμα: nam flabellum intelligit, ut bene judicavit eruditissimus Dalecampius: quamquam alii fere id instrumentum ῥιπίδα vel ῥιπίδιον vocant. quod cur ψῦγμα non possit vocari caussae non est: cum ψῦξαι exponatur a veteribus etiam ἄνεμον ποιῆσαι, *ventulum facere.* καταψύχειν in ea re posuit p. 452.
elegantissimus poeta Nonnus in 3. Dionysiacorum: Τέκνα καταψύχουσα, καὶ ἔσβεσε καύματος ὁρμὴν, Ἀντί-

τυπον φύσημα χιών ποιητὸς ἀήτης. Haec eo spectant, ut doceamus veram lectionem esse ψῦγμα: licet in omnibus antiquis libris aliter scriptum sit hoc verbum. Jam vero legendum est, διακινῶν ὡς αἰώραν. non autem ὡς αἰωρᾶν. Hoc vult: Therem manu dextra flabellum Phocaicum commovisse, non ut qui muscas expellunt, vehementer: sed leniter, instar eorum qui lectos pensiles agitant. Flabella utrique rei parabantur: et quaerendae refrigerationi, et muscis expellendis: unde etiam μυιοσόβας appellarunt. Est igitur διακινεῖν ὡς αἰώραν, quod Antiphanes dicit paulo post, σύμμετρον πνεῦμα μὴ περίσκληρον ποιεῖν. Scribe, ἧς καὶ τὴν Ἀθηνᾶν. non ὡς. et aliquando post, πρὸς γὰρ τὸ εὔτω κολακεύειν. cum Epit. non πρὸς τῷ τοιούτῳ κολ. melius etiam ἐπακολουθῶν ἀποπλάττεται, quam ἐπακολουθοῦν.

Caput Septimumdecimum.

Κόλαξ quasi κόλλαξ. expensa alia etymologia quam affert Athenaeus. εὔκολος. ὑποστατικός. ὑγρὸς βίος. τέταφέ με. πρόσηνες et πρόσκυνοι. Diana Stophea. *εὐφυεῖς homines: ἐπιχεῖσθαι Δημητρίου. interpretum et librariorum multa peccata indicantur.*

Etymum vocis κόλαξ varie explicat philologus Naucratita. Androcydes medicus, inquit, dictum volebat ἀπὸ τοῦ προσκολλᾶσθαι ταῖς ὁμιλίαις. *quod assidue iis adhaereat quibuscum versatur.* Auctor Etymologici magni, κόλαξ παρὰ τὸ κολλᾶσθαι, κόλλαξ τις ὤν. σημαίνει δὲ τὸν παράσιτον καὶ παραμένοντά τινι. Longe petitum est quod sibi probari ait Athenaeus, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ διὰ τὴν εὐχέρειαν, ὅτι πάντα ὑποδύεται, ὡς δή τις ὑποστατικὸς, νωταγωγῶν τῷ τῆς ψυχῆς ἤθει, καὶ οὐ βαρυνόμενος οὐδενὶ τῶν αἰσχρῶν. *Mihi videtur dici* κόλαξ *propter facilitatem hominis, quia omnia subit onera, tanquam aliquis portandis oneribus assuetus, moribus animi, ceu firmo dorso, nihil non ferens, quique nullius rei turpitudine offendatur.* Quia Graeci hominem facilium morum appellant εὔκολον, putavit

Athenaeus, κόλακα proprie dici τὸν εὐχερῆ, eum qui lubens faciat quicquid volueris. Ego arbitror virum doctiſſimum non hoc ſerio ſcribere. ponit enim dici poſſe κόλος pro εὔκολος. quod eſt falſum. longe enim eſt aliud κόλον, unde dicitur εὔκολος et δύσκολος. quae voces proprie facilitatem circa victum notant, aut moroſitatem. nam veteres κόλον appellant alimentum ut vere docemur paulo poſt. vide ſequens caput ὑποστατικὸς proprie, *qui ferre omnia poteſt.* Euſtathius deſcripto hoc loco ſic interpretatur: Ὅρα, inquit, τὸ ὑποστατικὸς, χρήσιμον ὂν εἰς τὸ Ὁμηρικὸν στεῦται, ἤγουν, ὑπισχνεῖται, ὑφίσταται, δίκην δηλαδὴ τινὸς κίονος ὑπανίσχοντος τὸ ὑποκείμενον. Quid appellent Graeci ὑγρὸν βίον, de quo mox auctor, quid item ὑγρὸν ὀφθαλμὸν, fuſe expoſuimus alibi. B. Chryſoſtomus homilia 24. in epiſtolam ad Romanos. Ἵνα δὲ καὶ σαφέστερον μάθητε. τί ποτέ ἐστι τὸ προνοεῖν τῆς σαρκὸς εἰς ἐπιθυμίαν, καὶ Φύγητε τὴν τοιαύτην πρόνοιαν, τοὺς μεθύοντας, τοὺς p. 453. γαστριζομένους, τοὺς θρυπτομένους, τοὺς τὸν ὑγρὸν καὶ διαῤῥέοντα ζῶντας βίον ἐννοήσατε, καὶ εἴσεσθε τὸ εἰρημένον· ἐκεῖνοι γὰρ πάντα ποιοῦσιν, οὐχ ἵνα ὑγιαίνωσιν, ἀλλ' ἵνα σκιρτῶσιν, ἵνα τὴν ἐπιθυμίαν ἀνάπτωσι. Corrupta ſunt et perverſe ſcripta Crobyli ſequentia verba. ἡ τοῦ βίου Ὑγρότης μετέθαιΦε τοῦ σοῦ τὴν ἀσωτίαν. Ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές. Diſtingue, ac ſcribe.

— ἡ τοῦ βίου
σοῦ ὑγρότης με τέθαΦε· τὴν ἀσωτίαν
ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές.

Vitae tuae ὑγρότης *dat me in ſtuporem. dico* ὑγρότητα: *ſic enim nunc quidam prodigentiam nominant.* Nove dictum τέθαΦέ με, pro facit me admirari. nam ita potius loquimur, τέθηπα ἐγὼ τοῦτο, quam τοῦτο τέθηπε. ac fortaſſe poeta aliud ſcripſerat quod divinare non poſſumus. In membranis eſt τε . . Φε. In ampliſſimi vero Meſſaei libro, τέθρεΦε. Verſum antepenultimum e Diphileis corrumpunt qui ſcribunt Ἡμῶν τὸ μέγιστον ἔργον ἐστι παιδιά. eſt enim rectum, οὗ γὰρ τὸ μ. Verte, *Nam ubi,* (id eſt, in ea arte cujus) *praecipuum opus eſt, ludere, effuſe ridere, dictis ferire aliquem, multum bibere, nonne ſuave id eſt?* ſive, *nonne ea ars eſt ſuavis?* Cnopi regis Erythrarum facit mentionem et Strabo lib. 14. ut quidem nos emendamus. de regni illius everſione Ariſtoteles libro quinto

Politicorum, cap. 6. ſed ea hiſtoria ſic diverſa, ut de alio non autem de Cnopi regno loqui videatur. Ait de regis Erythrarum adulatoribus, οἳ ἐκαλοῦντο πρόσηνες. Depravata vox eſt ἀντὶ τοῦ προσηνεῖς. ita Graecis appellantur qui ſunt comes et blandi. In Epit. ſcriptum πρόσκυνοι. etiam haec contra analogiam vulgi uſu recepta vox fuerit. ſic autem dicti adulatores ab officioſa et demiſſa potentiorum ſalutatione. Dianam *Stophaeam*, niſi hic, legere non memini usquam alibi. Sunt quibus placeat Στοβαία. quia alibi Graeciae cultus olim Apollo *Stobaeus*. At in Excerptis, Ἀρτέμιδι Στροφέᾳ. Quod ſequitur de Ortyge tyranno et ejus ſociis, καὶ τῶν μὲν τοὺς υἱεῖς εἰς τὰς κοινὰς συνουσίας μετεπέμποντο, interpretor de conviviis quae ipſi inter ſe agitabant. Sed in Excerptis ubi pleraque brevi admodum compendio ſcripta, pro κοινας tantum eſt κοι cum π ſuperſcripto; quod equidem quid ſibi velit non video. Mox, pro ἐν τῇ ἐννεκαιδεκάτῃ τῶν Φιλιππικῶν, Epitome habet, ἐν τῇ ϑ. *in nono* pro *in* 19. At lib. 4. ubi de Philippo et ejus aula narrantur ſimillima ex eodem Theopompo, laudatur liber undequinquageſimus. Non eſt diſſimulandus error viri docti, qui non recte capiens Athenaei, ſive potius Theopompi verba, graviſſimam Philippo regi Macedoniae facit injuriam. Sic ille, *Theopompus auctor eſt ab Agathocle qui et ipſe aliquando ſervierat: in eorum numero quos Theſſali Peneſtas vocant, Philippum ob aſſentationem magnae apud ipſum auctoritatis, quod in conviviis illi familiaris ſaltaret, ac riſum moveret, contra Perrhaebos miſſum fuiſſe.* Quid aliud eſt τὸ ἄνω κάτω niſi hoc? nam plane ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαὶ per hanc interpretationem.

p. 454. Quare ita reſcribe. *Theopompus ita narrat: Agathoclem qui ſervitutem ſervierat Peneſtarum Theſſaliae unus, adverſus Perrhaebos miſit, totumque id negotium illi commiſit Philippus, apud quem poterat is plurimum propter aſſentationem, et quia frequens ejus conviva ſaltare ac ridiculum ſe praebere erat ſolitus.* Sic ante dictum eſt ex eodem Theopompo, Philippum Theſſaliae rebus praefeciſſe adulatorum ſuorum alium, cui nomen Thraſydaeo. Sed de Agathocle Syracuſanorum tyranno cogitabat cum ita ſcriberet Dalecampius, cui tamen Agathocli certum eſt non convenire quae de iſto hic dicuntur. Refert auctor ex Hegeſandro, Philippum Alexandri patrem, ita ſolitum capi

ſcurrarum jocis, ut amicis quos Athenis habuit negotium dederit, mitterent ad ſe ἀποφθέγματα quae per Diomeorum feſtum Attici ſcurrae proferrent. Simile eſt quod de Julio Caeſare narrat M. Tullius in epiſtola ad Papirium Paetum: mandaſſe illum ſuis, ut ipſius Tullii dicta cum reliquis actis ad ſe curarent perferenda. De Diomeo autem Herculis templo et urbanis hominibus eo ſolitis convenire, vide libri 14. initio. Addit, plurimum eſſe oblectatum illum regem τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὐφυέσι καλουμένοις, *hominibus iis quos vocant* εὐφυεῖς. Ita Attici vocabant natos aptos dictis dicendis: etſi proprie aliud haec vox ſignificat. Euſtath. Φυῆς παράγωγον εὐφυὴς πτελέα, καὶ μηρὸς εὐφυής. οἱ δὲ ὕστερον εὐφυῆ καὶ τὸν κατὰ νοῦν δεξιὸν εἶπον. Ἀττικοὶ δὲ τὸν σκωπτικὸν εὐφυῆ ἐκάλουν κατά τινας. Heſychius, εὐφυὴς, ὁ ἐξ ἑτοίμου λέγων καὶ σκώπτων. Plato in ſecundo De republ. τοὺς εὐφυεῖς, id eſt, prompto et parato ingenio homines eleganter ita deſcribit, τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπταμένους συλλογίσασθαι. Scribe deinde, καὶ πλείους εἰσὶ τῶν Θετταλῶν τῶν αὐτῷ πλησιασάντων, οὓς ἠρεῖτο μᾶλλον ταῖς συνουσίαις ἢ ταῖς δωρεαῖς. id eſt, *atque adeo ex iis qui cum Philippo vix erunt, plures erant Theſſali: quos ille adjungebat ſibi conviviis et familiari conſuetudine magis quam donis.* Tertium eorum verſuum qui ex Eubuli Dionyſio (male capiunt Athenaei verba qui aliter eam fabulam inſcribunt) afferuntur, Αὐτὸν ἀόργητος. ἡγεῖται δὲ, praeeunte Huraldino codice, ita reſtitue. Ἑαυτὸν εὐόργητος ἡγεῖται δὲ καὶ Τούτους ἐλευθέρους μόνους, κἂν δοῦλος ᾖ. Corruperunt hunc locum, qui vocem εὐόργητος non capiebant. Eſt vero probum atque elegans verbum, eum deſignans, qui in ira modum tenet: quibus, et quo modo aequum eſt, iraſcens, et nota dictum κἂν δοῦλος ᾖ cogente metro pro, κἂν δοῦλός τις ᾖ. Theopompi verba paulo poſt ſubjecta, ἀνδροφόνοι τὴν φύσιν ὄντες, ἀνδρόπορνοι τὸν τρόπον ἦσαν, proferuntur a Demetrio Phalereo inter exempla elumbis et fractae orationis. Atque ille iſtis ſubjungit alterum locum, ἐκαλοῦντο μὲν ἑταῖροι, ἦσαν δὲ ἑταῖραι. cum in deſcripta Athenaeo ecloga, ita legatur paulo ante, ὅθεν δικαίως ἄν τις αὐτοὺς οὐχ ἑταίρους ἀλλ' ἑταίρας ὑπέλαβεν. Vix putem ita locutum Theopompum, τὸ δ' ἐπιορκεῖν καὶ φενακίζειν, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ ὑπελάμβανον. Lego, ἐν τῶν σεμνοτάτων ὑπ. nemo eſt quin agnoſcat Grae-

p. 455. canicae dictionis genus. Impedita etiam eſt oratio in iſtis, τοὺς ἀποβάλλοντας τὰς οὐσίας εἰς μέθας καὶ κύβους, καὶ τὴν τοιαύτην ἀκολασίαν· (ἠβούλετο γὰρ ἅπαντας εἶναι διεφθαρμένους.) οὓς καὶ εὖ περιεῖπε. Tolle peccantes voculas οὓς καὶ cum Epit. vel ſcribe, ἐφίλει καὶ εὖ περιεῖπε. Pro Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, non ſine cauſſa dubites num ſit ſcribendum ἐν τῇ ἕκτῃ, ut lib. 14. niſi potius eo loco menda eſt. Deinceps auctor ex lib. 14. Phylarchi haec recitat, ὥσπερ ἑώρα Δημήτριος τοὺς κολακεύοντας αὐτὸν ἐν τοῖς συμποσίοις Δημητρίου μὲν μόνου βασιλέως, Πτολεμαίου δὲ μόνου ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου. καὶ ταῦτα οὕτως οὐ τὸ τυχὸν συνῆγε μῖσος. Conferenda ſunt neceſſario cum iſtis verba Plutarchi in Demetrio. Demetrius, inquit, χλευάζων καὶ γελῶν τοὺς ἄλλον τινὰ πλὴν τοῦ πατρὸς καὶ αὐτοῦ βασιλέα προσαγορεύοντας, ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου, δὲ γαζοφύλακος, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελικοῦ νησιάρχου. Qui diligenter in Plutarcho et Athenaeo fuerit verſatus, facile concedet mihi multa apud eorum utrumque totidem pene verbis legi ex antiquioribus deſcripta. quod hic quoque factum eſt. etſi auctorem ſuum Plutarchus reticet. In noſtris libris quaedam correctionis indigent. Initio τὸ ὥσπερ corruptum eſt, pro ἡδέως, ut eſt in Plutarch. vel ἀσμένως, et ἤκουε aptius multo Plutarchus, quam ἑώρα ut noſter conciſe etiam ἐπιχεομένους Δημητρίου, pro, vinum in menſa libantes Demetrio nominato, ſive in honorem Demetrii. Plutarchus, ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου, *capientes Epichyſes Demetrii*, id eſt, ejus nomini et honori conſecratas. niſi tamen λειβόντων ſcripſerat ille, exprimens ea voce quod ἐπιχεῖσθαι dixit Phylarchus. Scribe etiam, καὶ ταῦτα αὐτῷ. non οὕτως et quod paene praeterieram, Πτολ. δὲ μόνου ναυάρχου. ſic enim melius quam μόνον.

Caput Duodevigesimum.

De Alexandrida et Anaxandrida comicis. κόλαξ *proprie quis.* Σαμβρίας βομβυλιός. στενόστομα

ποτήρια. Araeae insulae. Suniensium nobilitas inter Athenienses. ἀγορᾷ χρᾶσθαι. De origine servitutis nonnulla. Mariandynorum servi. μνοία et μνώα. ἀφαμιῶται. πενέστης pro servo simpliciter. Aristoteles a criminatione Timaei defensus. Mnasonis mille servi. alia quaedam.

Ὅτι εἰμ' ἀλαζὼν τοῦτ' ἐπιτιμᾷς. ἀλλὰ τί;
νικᾷ γὰρ αὕτη τὰς τέχνας πάσας πολύ,
μετά γε τὴν κολακείαν· ἥδε μὲν γὰρ διαφέρει.

Ita scribi debent hi versus in editis libris male concepti. In Epit. vero aliter paulo: sic enim illa.

Ὅτι εἰμ' ἀλαζὼν τοῦτ' ἐπιτιμᾷς. ὑπερτείνει γὰρ αὕτης τὰς τ.

Auctor hujus eclogae in editis appellatur Alexandrides, cujus poetae nomen neque Suidas agnoscit, neque Eclogarius, qui Anaxandridem illius loco hic nominat. Fuit cum existimarem in totum de poetarum comicorum numero Alexandridem istum esse tollendum: succedente p. 456.
ubique in locum illius Anaxandrida. qui et ex Suidae Miscellaneis, et aliis multis scriptoribus notissimus poeta est. Sane *Melilotum* fabulam, quae initio undecimi Alexandridae tribuitur, liber 14. asserit Anaxandridae. Forte et de *Hoplomacho* quae lib. 4. et 14. Alexandridem profitetur auctorem in vulgatis libris, idem sentiendum. Sed Alexandridae comici video etiam alios meminisse. Pollux libro 9. Ἀλεξανδρίδης ἐν Ἀγχίσῃ καὶ ἡμιχρύσους λέγει. Athenaeus tamen non longe hinc *Anchisae* fabulae auctorem laudat Anaxandridem, non quemodo Pollux aut Pollucis libri. Nusquam frequentius peccatum in isto opere, quam vel in auctorum nominibus, vel in librorum indicibus. Velut quod statim sequitur: Ἀντιφάνης ἐν Γηρυτάδῃ. nam rectum est, opinor, Ἀριστοφάνης. cujus fabulam eo nomine passim Athenaeus, Pollux, aliique veterum citant: Antiphanis, quod sciam, nemo. In sequentibus verbis, Ψιθυρός τε καλοῦ καὶ Κόλαξ e re nomina personis indita finguntur *Psithyrus*, et *Colax*. Vox καλοῦ mendam continet. Quod auctor ubi tractavit de voce ψωμοκόλαξ statim subjicit, κυρίως δ' ὁ κόλαξ ἐπὶ τούτου κεῖται: id ita interpretare. Κόλαξ in universum dicitur omnis adulator quacumque mercede proposita: proprie tamen locum habet id verbi, in eo quem ψωμοκόλακα appellari modo

dicebat. Eſt autem *Φερωνύμως ψωμοκόλαξ*, qui gulae gratia adulatur. At non omnes adulatores epulas praemii loco aucupantur. majora ſunt quae captant regum et principum aſſentatores. Propterea nemo Philoſophorum in adulationis definitione mentionem fecit cibi: ſed generaliter *τοῦ συμφέροντος*. Vere hoc et docte Athenaeus: melius quam ante, cum dicebat *τὸν κόλακα ἀπὸ τῆς εὐχερείας* nomen inveniſſe. Sequitur *Τοσαῦτα τοῦ Δημοκρίτου εἰπόντος, καὶ πιεῖν αἰτήσαντος ἐν τῷ Σαμβρίᾳ βομβυλιῷ. ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη, τίς ὁ Σαμβρίας οὗτος*: poſt longam orationem de paraſitis et adulatoribus facit tandem pauſam Democritus, et potum ſibi poſcit *in Sambria bombylio.* Vaſis potorii genus fuiſſe, quod *βομβυλιὸν* vocarent, certum eſt. Sed quid appellat *Σαμβρίαν βομβυλιόν*? Movet hanc quaeſtionem Athenaeus, nec ſolvit tamen. Puto deeſſe quae ſcripta illi fuerant ſuper hoc. Libro undecimo ubi proprium locum habet haec disquiſitio, non ſolum de voce *Σαμβρίας* nihil, ſed ne de poculo quidem bombylio. Multa autem deſiderari in eo libro dicemus ſuo loco. Inter alia, ut arbitror periit explicatio propoſitae hic quaeſtionis. Conjicimus nos ſcribendum eſſe, *ἐν τῷ Σαμβρία βομβυλιῷ. in bombylio Sambriae.* Sambrias proprium ſervi aut alius nomen qui in veteris alicujus poetae comoedia poculo bombylio plurimum delectari fingebatur. Inde manavit in ora potatorum *Sambriae bombylium.* Porro bombylium Graeci appellarunt anguſtioris et colli praelongi vas, ad ſugendi uſum potius quam bibendi paratum. Declarat eximie Galeni locus,
p.457. octavo libro de Hippocratis ſcitis et Platonis: *τὰ παιδία*, inquit, *τῇ παρενθέσει τῶν χειλέων, ἔκ τε τῶν τιτθῶν ἕλκει τὸ γάλα, κἀκ τῶν βομβυλιῶν τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς ὑγρόν.* meminit et Paulus Aegineta libro. 3. vide Pollucem libr. 10. cap. 19. Fuere in uſu et alia quaedam anguſti oris pocula, recentioris inventi, de quibus Artemidorus lib. 1. cap. 67. *ἔστι τινὰ τῶν ποτηρίων στενόστομα οὐ πάλαι ὑπ' ἀνθρώπων εὑρημένα.* at bombylium et antiqui norant. dictum autem *βομβυλιὸν* a ſonitu quem edit erumpens humor per tramitem anguſtum. *bilbere* vel *bilbire* Latini. Naevius *Bilbit amphora.* Similis ratio appellationis *baucaliorum*, ut docet Alexander Aphrodiſeus in Proble. libro primo. [Et illius quod Hebraei vocant elegantiſſima onomatopoeia *Bakbuk*, neque dubitandum eſt inſignem illum

potatorem, de quo Vopiſcus infirmo loquitur aliunde *Burburi* nomen inveniſſe, quam e bibendi conſuetudine *vu* e vaſis oris anguſti]. Scribe, Μακαρεὺς ἐν τῇ τρίτῃ Κωακῶν. ita libr. 14. melius quam Κοϊκῶν. Tolle aſteriſcum in iſtis, τὰς καλουμένας Φησὶν Ἀραιάς. neque temere doctos audias, qui ex Stephani Ethnicis emendant, τὰς καλουμένας Ἀράς. Euſtathius locum poëtae explicans, ubi κνῆμαι ἀραιαὶ dicuntur, Ἡ ἱστορία, inquit, οἶδε καί τινας νήσους ἐπονομαζομένας Ἀραιάς. reſpici autem ab Euſtathio hunc Athenaei locum non eſt dubium ullum. At in Epitoma Stephani locus ita reſtituendus. Ἀραιαὶ Ἰωνίας νῆσοι τρεῖς, οὕτω λεγόμεναι διὰ τὰς ἀρὰς ἃς Δωριεῖς ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς Πενταπολίτας, ὡς Ἀριστείδης. ἄλλοι δ' ἄλλως. τὸ ἐθνικὸν Ἀραιαῖος. Situm Araearum ita indicat auctor. μεταξὺ δὲ τῆς Κνίδας καὶ τῆς Σύμης εἰσίν. Scribendum, τῆς Κνιδίας. ſupple, γῆς. Sitae ſunt Areae e regione littoris illius, quod eſt inter Gnidum et Symen Cariae urbes. Sequens narratio non caret mendis. nam exempli gratia, εἰς τὸ δωμάτιον ἀναχωρεῖν pro redire in patriam, concoqui a nobis non poteſt. [Eſt enim δωμάτιον cubiculum vel conclave, non domus neque patria.] Quod operas noſtras, vel fortaſſe nos ipſos fugit, emenda paulo poſt, εἴπωμέν τι καὶ ἡμεῖς ἀναπεμπασάμενοι περὶ αὐτῶν, etc. et in Pherecratis verſu ἥλων ὄρθριαι, τὰ σιτία pro ἡλόων, vel ut alii ſcripſerunt, ἡλοίων. Lepidiſſimi ſunt Anaxandridae verſus, quibus dicitur eam eſſe humanarum rerum inſtabilitatem, ut idem modo ſervus, modo liber exiſtat. Notabunt tyrones poni a poëta *Sunienſes* ceu nobiliſſimos inter Athenienſes cives. Sicut Romanarum tribuum aliae aliis erant honeſtiores: ita videntur e pagis Atticae nonnullam honoris praerogativam (fortaſſe propter antiquitatem), quidam habuiſſe. Verba ſunt poëtae.

> Πολλοὶ δὲ νῦν μὲν εἰσὶν οὐκ ἐλεύθεροι,
> εἰς τ' αὔριον δὲ Σουνιεῖς. εἶτ' εἰς τρίτην
> ἀγορᾷ κέχρηνται. τὸν γὰρ οἴακα στρέφει
> δαίμων ἑκάστῳ.

multi, ait, qui nunc ne liberi quidem ſunt: cras erunt Sunienſes. id eſt, non ſolum liberi erunt et inter Athenienſes cives cenſebuntur: ſed etiam inter honeſtiſſimos. Ἀγορᾷ χρᾶσθαι expone cum Dalecampio, ſtare inter p. 458.
vaenales in foro. dictum ut συμφορᾷ χρᾶσθαι et ſimilia. [Fortaſſe tamen paulo aliter haec locutio et totus hic

locus accipi debent: ut per Sunienſem intelligat liberum quidem, ſed nondum pleno jure civem Atticum, qui Athenas inhabitabant, et in forum quotidie ventitabant, et in eo ſe jactabant quod σοβεῖν δι' ἀγορᾶς Graeci dicunt. videndum eſt, num hoc potius ſignificetur ea locutione ἀγορᾷ χρᾶσθαι.] Poſidonii ſententiam de origine prima ſervitutis, conferant quibus erit curae, cum iis quae disputat philoſophus in Politicis, et iis quae docent nos Juriſconſulti de re eadem. Non enim hic locus eſt ejus quaeſtionis. Unicum tamen B. Baſilii locum quin adſcribam facere non poſſum: eſt enim elegantiſſimus, et omnino cum Poſidonii verbis comparandus. Sic igitur beatiſſ. pater in libro de Spiritu ſancto, cap. 20. Παρὰ ἀνθρώποις τῇ φύσει δοῦλος οὐδείς. ἢ γὰρ καταδυναστευθέντες ὑπὸ ζυγὸν δουλείας ἠνέχθησαν, ὡς ἐν αἰχμαλωσίαις. ἢ διὰ πενίαν κατεδουλώθησαν, ὡς Αἰγύπτιοι τῷ Φαραώ. ἢ κατά τινα σοφὴν καὶ ἀπόῤῥητον οἰκονομίαν, οἱ χείρους τῶν παίδων, ἐκ τῆς τῶν πατέρων φωνῆς τοῖς φρονιμωτέροις καὶ βελτίοσι δουλεύειν κατεδικάσθησαν. ἣν οὐδὲ καταδίκην, ἀλλ' εὐεργεσίαν εἴποι τὶς ἂν δίκαιος τῶν γινομένων ἐξεταστής. τὸν γὰρ δι' ἔνδειαν τοῦ φρονεῖν οὐκ ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ κατὰ φύσιν ἀρχὸν, τοῦτον ἑτέρου κτῆμα γενέσθαι λυσιτελέστερον. ἵνα τῷ τοῦ κρατοῦντος λογισμῷ διευθυνόμενος, ὅμοιος ᾖ ἅρματι ἡνίοχον λαβόντι, καὶ πλοίῳ κυβερνήτην ἔχοντι ἐπὶ οἰάκων καθήμενον. *Inter homines ſervus naturâ eſt nemo: nam aut vi ſuperati ſub jugum ſervitutis ſunt redacti, ut fit in captivitatibus: aut propter egeſtatem ſervi ſunt facti, ut Aegyptii Pharaoni: aut ſapiente quodam et arcano conſilio, qui erant deteriores e liberis, edicto patris prudentioribus et melioribus ſervire damnati ſunt. quod beneficii loco non condemnationis aequus rerum aeſtimator duxerit. Si quis enim mentis inopia facultatem imperandi a natura inditam non habeat, utilius ei eſt in alterius poſſeſſionem venire: ut dominantis ratione rectus, currui ſimilis ſit qui aurigam recepit, et navigio, ad cujus clavum ſedet gubernator.* Cur ſervos ſuos Mariandyni appellarent δωροφόρους potius quam οἰκέτας, cauſſam hanc in Calliſtrato affert Athenaeus: quod nempe id inſtituerint, ἀφαιροῦντες τὸ πικρὸν τῆς ἀπὸ τῶν οἰκετῶν προσηγορίας *ut minuerent acerbitatem appellationis ſervorum.* Eſt enim amarum et contumelioſum *famulum* appellari. In Epitoma ſcriptum offendimus, τὸ πικρὸν τῆς τῶν

Εἱλώτων προσηγορίας. estque ea scriptura antiqua: nam ita etiam Eustathius legit: atque ut dubitationem omnem tollat scribit, *τὸ παρὸν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν εἱλώτων πρ.* Ego lectionem nostram rectam censeo. nam fuisse tempus cum Mariandyni suos servos *heilotes* appellarent nemo veterum opinor, scribit. quod tamen necessum est concedi, si stare istam lectionem volumus. Ex sequentibus verbis nata, meo judicio, depravandae lectionis occasio. Scribitur deinde, *τὴν κοινὴν δουλείαν οἱ Κρῆτες καλοῦσι μνοίαν, τὴν δὲ ἰδίαν ἀφαμιώτας.* consentiunt cum edita lectione Eustathius et Epitome. Alii duo p. 459. vocabula Creticae dialecti *μνοίαν* et *μνώαν* ita distinguunt auctore Hesychio: *μνώα* est *δουλεία*, *servitus*. at *μνοία* est *οἰκετεία*. sic in Glossis Hesychii est scribendum. non *ἱκετεία*. Est igitur *μνοία*, *familia, servorum multitudo.* Sic accipe lib. 15. in Hybriae Cretensis scolio: *τούτῳ δεσπότας μνοίας κέκλημαι.* *per hoc scutum*, id est, virtute mea *familiae herus sum.* *ἀφαμιῶται* dicebantur servi non servitus. Hesychius, *ἀφαμιῶται, οἰκέται ἀγροῖκοι, πάροικοι.* [Ait Thessalos appellare Penestas *τοὺς μὴ γόνῳ δούλους*, eos qui non sunt genere servi, id est, non sunt nati e servis, *γόνῳ* pro eo quod est usitatius *γένει*, genere, ortu, origine.] In versu comici Theopompi *Δεσπότου πενέστου ῥυσσὰ βουλευτήρια*: inesse *παράχρησιν* vocis *πενέστης* observat auctor: sed quae sit illa *παράχρησις* non explicat. Est vero haec, quod generaliter usurpavit pro quocumque servo. Eustathius ex hoc loco, *κωμικὸς δέ τις ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς δούλου τοὺς πενέστας τίθησιν.* Male igitur docti accipiunt verba Theopompi: quae pronuntiabantur de servo qui vicarios habuit: aut de communi Thessalorum, tyranno alicui servire coactorum. Sequuntur Timaei verba quibus in Aristotelem invehitur homo maledicentissimus, falsa de Locris eum scripsisse contendens. Scripserat philosophus de Locrorum Rep. in opere illo quo prope omnium populorum Graecorum ac Barbarorum origines, instituta ac mores literis mandaverat. Laudat Clemens Alexandrinus Aristotelis *Λοκρῶν πολιτείαν.* De eo scripto loquebatur, Timaeus, cum ita scriberet *καθόλου δ' ἡγοῦντο τὸν Ἀριστοτέλη διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν.* neque hanc solum partem reprehenderat Timaeus ubi de servis Locrorum agebatur: sed alia item multa, sicut ex Polybio constat. Ego vero Timaei agnosco etiam hic ingenium *φιλεπίτιμον* et mordax, parumque,

ut ſemper aequum Ariſtoteli: quod alibi pluribus docuimus. Nam ſine cauſſa virulentiſſimum ſcriptorum, judicioſiſſimo ac *πολυμαθεστάτῳ* mortalium inequitaſſe, en locupletem et idoneum teſtem. Polybius lib. 12. poſtquam dixiſſet teneri ſe de Locris quam honeſtiſſime loqui, propter arctiſſimae neceſſitudinis vinculum, quae ſibi cum illis intercedebat, *ἀλλ᾽ ὅμως*, inquit, *οὐκ ὤκνησα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ὡς τὴν ὑπ᾽ Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας, ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης.* Utri autem potius ſit habenda fides, Timaeo an Polybio, ne dubitari quidem a ſapientibus ſine piaculo poſſit. *Mnaſon* qui dicitur fuiſſe Ariſtotelis ſodalis, ille eſt de quo Aelianus Variae hiſtoriae lib. 3. cap. 19. Hunc ſcribit auctor *χιλίους οἰκέτας κτησάμενον διαβληθῆναι παρὰ τοῖς Φωκεῦσι. quod mille ſervos poſſideret, in odium Phocenſium veniſſe.* Miror unde ſit nactus Dalec. quam expreſſit lectionem, *ἑκατὸν* pro *χιλίους.* nam et hic et aliquanto poſt ubi repetitur hiſtoria eadem, codices omnes in editam *γραφὴν* conſentiunt. Scribe, *εἰθίσθαι γὰρ*, non *εἴθισθαι.* At in ſubjecto Platonis loco male
p. 460. haec mutarunt, *τὰ τῶν λεγομένων περιδίνων περὶ τὴν Ἰταλίαν παντοδαπῶν κλεπῶν ἔργα καὶ παθήματα.* quae non aliter etiam hodie apud Platonem ſcribuntur. Servemus igitur cum omnibus exemplaribus vocem *περίδινοι*, et cum Heſychio de piratis exponamus. Vox eſt magnae Graeciae peculiaris, ut videtur. Lege mox *μικρὸν δὲ πρὸ ἡμῶν οἰκέτην τινὰ μυθολογοῦσιν αὐτοὶ οἱ Χῖοι.* deleta voce inutili *ὂν.* ſed quare ait *μυθολογοῦσι* potius quam *λέγουσι?* cum non antiquam fabulam, ſed recentem hiſtoriam narret? In lepidiſſima hiſtoria de foedere inito a Chiis cum Drimaco fugitivo ſervo, ſcribi debet, *ὅταν τι παρά τινος ὑμῶν λαμβάνω.* et *ταύτῃ τῇ σφραγῖδι τὰ ταμεῖα σφραγισάμενος καταλείψω.* non *τὰ τίμια*: quod recte non eſt interpretari, et refutant doctiſſimi Hoeſchelii Excerpta. Interpretes totam hiſtoriam perverterunt. Atqui foederis cum Drimaco icti haec fuit lex et conditio, ut fas eſſet illi ſoli ex omni fugitivorum numero, neceſſaria ad victum ſibi ſuisque rapere. Quo autem ſciretur, ut quidque furto periiſſet, Drimacusne id furtum feciſſet an alius: tenebatur ex pacto Drimacus praedam omnem bona fide adnotare, et in pittacio ſingula deſcribere, adjecto pondere et menſura: eoque relicto horreum anulo ſuo obſignare

unde aliquid ſuſtuliſſet. Propterea dicitur ἡμιπόνηρος iſte fugitivus, propria ſibi pondera, menſuras et anulum feciſſe, ac Chiis oſtendiſſe. Verte ſic, *parat ſibi proprias menſuras, pondera et anulum. Atque illa cum oſtendiſſet Chiis, Ego, ait, quando ab aliquo e vobis aliquid capiam, his ponderibus et menſuris capiam: ubi autem cepero quantum erit ſatis, horrea veſtra hoc anulo ſigillata relinquam.* Solitos veteres etiam τὰ ταμιεῖα σφραγίσασθαι, vel illa de Lacyde narratiuncula doceat, quae extat apud Numenium et Diogenem Laërtium. Diſtinguenda ſunt ab iis quae ſuo quondam jure ad ſe ſuſtentandum et ſuos rapiebat Drimaeus, illa quae dono accipiebat a civibus, libere per feſtos dies eorum coetus in agris frequentans. Ea dona erant, vinum, et hoſtia aliqua. Lege, ὅσα γ' ἂν αὐτοὶ δοίησαν οἱ κύριοι. *quae quidem ipſi domini darent.* Hae ſunt verba quae interpretes in errorem induxerunt.

Caput Undevigesimum.

Eupolidis drama, Φίλοι. Locus Pollucis. ſervorum jura apud Athenienſes. ὕβρεως γραφὴ et αἰκίας. δοῦλος et οἰκέτης. ἐρκῖται. ἐργάτωνες, ergaſtula. *σινδρων. περίδινος. ὑπόπτερος· παρατίθεσθαι, μάττειν,* pinſere hordea. *Παιώνιον. ἀναχαιτίζειν. στραγαλίζειν. τονθολυγεῖν. cibus χαῦνος. ῥόδον, natura muliebris. ἐπίπαστα. ἐπιβλύξ. ναστὸς et νάνος.*

Ait, ᾗ κέχρηται Εὔπολις ἐν Φίλοις. Meminere hujus dramatis Harpocration in παράστασις, et paroemiographi in explicatione proverbii, οὐδέποτ' ἴσχει ἡ θύρα. Corrige obiter Pollucis exemplaria lib. 7. cap. 29. ubi poſtquam dixit φορὰν apud Ariſtophanem ſignificare τὸ κόμιστρον, mercedulam bajulis dari ſolitam, ob aſportatum e foro in aedes: addit τούτῳ ἄρ ἔοικε καὶ τὸ ἐν p.461.
τοῖς Φίλοις Εὐπόλιδος, Τιμῆς δ' εἴποι τις πόση ἡ διαφορά; Scribendum, πόση ἥδ' ἡ φορά. et fortaſſe τιμὴν pro τιμῆς. citat et libro ultimo, cap. 23. Quod ait Athenienſes dediſſe ſuis ſervis actionem injuriarum contra heros, certum eſt ex antiquis ſcriptoribus: ex

quibus conſtat jura ſervorum longe ſolutiora fuiſſe in Graecia quam eſſent Romae, ut diſerte Plautus quoque teſtatur. De Athenienſibus ſcribit non falſo Demoſthenes Philippica tertia, *πολλοὺς ἂν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ἡμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων.* Effectus actionis ſervis conceſſae erat, ut poſſent *πρᾶσιν αἰτεῖν*, et dominos iniquos adigere ut ſe venderent. Inter *ὕβρεως γραφὴν* et *αἰκίας* non diſtinguitur hoc loco. Fere tamen *ὕβρις* et *ὑβρίζειν εἰς σῶμα* cum dicitur, ſtuprum per vim illatum intelligitur. Differentiam inter *δοῦλον* et *οἰκέτην* ſtatuit Clitarchus hanc: *οἰκέτης* eſt *ὁ τῇ κτήσει κατατεταγμένος*: *qui cenſetur in bonis poſſidentis.* *δοῦλος* qui operas praeſtare domino tenetur. hinc ſequitur verum eſſe quod hic dicitur: etiam qui liberali cauſſa manu fuerit miſſus, eſſe *δοῦλον*: non tamen *οἰκέτην*, quia deſierit in heri rebus cenſeri. *Ἑρκίτας* interpretatur Amerias, *τοὺς κατὰ τοὺς ἀγροὺς οἰκέτας*. Siculi *ἐργάτωνας* vocabant. unde ſumſerunt Romani *ergaſtulorum* et *ergaſtulariorum* ſervorum appellationem. Heſychius *ἑρκῆται, οἱ ἐν ἀγρῷ οἰκέται.* melius per *ι.* ut hic, et apud Euſtathium: cujus libri *ἀποφράτην* nominant, quem noſtri *ἀποφράσην*. *Σίνδρονα*, ait auctor, vocabant *τὸν δουλέκδουλον*. Heſychius vocis hujus originem indicat ſubobſcure. *σινδρῶν*, ait, *πονηρῶν, βλαπτικῶν· οἱ δὲ ἀπελευθέρους, ἢ δούλους.* voce *βλαπτικῶν*, innuit eſſe a *σίνεσθαι*: quod ſignificat *βλάπτειν*, *laedere.* itaque *σινδρὸς*, idem ac *σίντης*. non igitur proprie *σινδρὸς* eſt ſervus ſed improbus. Eadem ratio fere vocis *περίδινος* cum pro ſervo accipitur. Ionis verſum e *Laërta* ſcribo cum Dalecampio *Οἴμοι. δόμον οἰκέτα κλεῖσον ὑπόπτερος, μή τις ἔλθει βροτῶν.* *Hei mihi: domum citus claude ſerve, ne quis veniat mortalium.* *ὑπόπτερος* pro *κοῦφος* et *ταχὺς*, *ut qui alas habet.* In ecloga Cratini, ſcribunt noſtri codd. *μᾶζαι δ' ἐν ταῖσι παλαίστραις Αἰγιναῖαι κατεβέβληντο, δρυπεταῖς βώλοις τε κομῶσαι.* non dubium eſt, ineſſe mendum. Epit. *κώλοις* pro *βώλοις*. Forte, *δρυπέπεσιν ἐλαίαις κομῶσαι.* olim inquit, mazae vaegrandes paſſim expoſitae erant in palaeſtris, ornatae ac comitatae druppis olivis. Cratetis ſubjectus locus elegantior ſit an depravatior non facile dixerim. Duo inter ſe colloquuntur: quorum alter mira praedicat de ficta a ſe Rep. Is cum dixiſſet, nullum in ſua civitate fore locum ſervis: ſubjicit alter indigna-

bundus, ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἷς κεκτήσεται· οὐδὲ δούλην, ἀλλ' αὐτὸς αὑτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει; *Itane?* ait, *servi nulli erunt: sed oportebit ut etiam senes sibi ipsis ministrent?* [Caeterum ut metro consulatur locus ita concipiendus sublatis nonnullis: Ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἷς κεκτήσεται' Ἀλλ' αὐτὸς αὑτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει.] Responsum ita scribitur, οὐ δῆτα. ὁδοιπόρου, p.462.
τὰ γὰρ ταῦτα πάντα ἐγὼ ποιήσω. Scias jam olim haec esse corrupta: nam auctor Excerptorum ea praetermisit. Interpretes, ut olim Sabini, quod volunt somniant. Legendum est, ὁδοιποροῦντα γὰρ ταῦτα πάντ' ἐγὼ ποιήσω. *Ego faciam,* inquit, *ut ista omnia domus instrumenta sese moveant.* Sequentia deinde ita concipe. τί δῆτα τοῦτ' αὐτοῖς πλέον; cum supellectilem mobilem reddideris, *quid ex eo commodi hominibus eveniet?* clara deinde responsio. πρόσεισιν αὐθέκαστον τῶν σκευαρίων ὅταν Καλῇ τις. ita scribendum et distinguendum, *vasorum unum quodque sponte sua accedet vocatum.* Postea ejus rei dantur exempla: in quibus corrupta multa. Primum exemplum est de mensa. παρατιθῶ, τράπεζα αὕτη, παρασκεύαζε σαυτήν. Scribe, παρατίθου ὦ τράπεζα αὕτη. παρασκεύαζε σαυτήν. *heus tu o mensa apponere:* sive apponito te. παρατίθεσθαι de mensa proprie dici, etiam pueri fateantur. Addit statim, μάττε θυλακίσκε. *panariolum mazam subige.* θύλακος est ἀρτοθήκη, *panarium:* non ut docti verterunt *mortarium:* μάττειν est in magide farinam hordeaceam aqua mistam subigere faciendae mazae. habes non longe hinc similem Metagenis locum, et ibi hunc versum, μάζας μεγίστας αὐτομάτας μεμαγμένας. melius, αὐτομάτως. Verbum μάττειν poetae Latini vertunt, *pinsere hordea.* Etiam ista corrupta sunt: ποῦ 'σθ' ἡ κύλιξ, λίαν νίζουσα σεαυτήν. Scribe, λίαν νίζου σὺ σεαυτήν. Ait, τὴν χύτραν χρὴ ἐξερᾶν τὰ τεῦτλα. Oratio est ambigua. Potes vertere, *oportet ut olla extrahat betas:* item, *oportet betas ollam attollere.* Postremo piscem ita compellat, οὐκοῦν μεταστρέψας σεαυτὸν ἀλείπτας εἰσαλείφων. Sententiam expressit Eclogarius μεταστρέψας σεαυτὸν ἄλειφε. Vera lectio est quam excogitavimus, μεταστρέψας σεαυτὸν ἁλσὶ πάσσ' εἰσαλείφων. vel ἐπαλείφων. Porro videtur istud facetissimi poetae figmentum, occasionem Simoni mago dedisse tentandi ejus miraculi, quod ψευδεπίγραφος ille Clemens ita narrat. ἐν δείπνοις, inquit, εἴδωλα παντοδαπῶν ἰδεῶν παρίστησι· τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκεύη ὡς

αὐτόματα φερόμενα πρὸς ὑπηρεσίαν ὁρᾶσθαι ποιεῖ, τῶν φερόντων οὐ βλεπομένων. Tertium versum sequentis eclogae, *Ἐπὶ κιόνων ὥσπερ διὰ τοῦ παιωνίου*, repertum in membranis antiquis in suum locum restituimus. *Παιώνιον*, si modo ita scribendum, locus in urbe Athenis fuisse videtur, ubi erant columnae quae formas aquaeductus sustinebant. Sequitur, — *ὥσθ' ἑκάστῳ ῥεύσεται Εἰς τὴν πύελον. ἐρεῖ δὲ θ' ὕδωρ ἀνεκχέται.* Lectio est depravata. Excerpta habent, *ἀναχαίται.* Unde facilis emendatio. *ἐπεὶ δὲ θ' ὕδωρ ἀναχαιτιεῖ. sponte sua influet aqua in pelvim: deinde ipsa se sistet plena pelvi. ἀναχαιτίζειν* verbum elegantissimum, et sententiae huic accommodatissimum. Decimum e Teleclideis ita exhibet Abbreviator, *Ὥστ' ἀφθονία τὴν ἔνθεσιν ἦν ἄρδονθ' ἁπαλὸν καταπίνειν.* hoc est, *ita ut posset aliquis buccam condimentis irrigare et mollius devorare.* Docti judicent. In sequente emendavit Dalecampius perspicue corruptam *γραφὴν* scribens, *σιδί' ἀνάσπαστα.* quod in-
p. 465. terpretatur *punicorum avulsa grana* esto eruditorum judicium. Nos ita versum concipiebamus, *λεκανίσι δὲ κρέα ἁλίπαστα παρῆν, ἡδυσματίοις κατάπαστα. in patinis erant carnes salitae, condimentis respersae.* Mox pro *οἱ παῖδες ἀνεστραγάλιζον*, Epitoma *ἂν ἐστραγάλιζον.* quasi diceretur *στραγαλίζειν* pro *ἀστραγαλίζειν*, ut *στραγαλωτὸς μάστιξ* pro *ἀστραγαλωτός.* Lego etiam, *ἅπερ οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι μιμησάμενοι ἐπεξειργάσαντο.* non *καὶ ὡς οἱ μ.* Varie scribitur paulo post vox *τονθολυγοῦντες.* Eustathius hanc scripturam tuetur, non semel ita scribens et explicans, *ποιὸν ἦχον ἀποτελεῖν.* addit, *ὅθεν ἴσως καὶ τὸ τονθορύζειν.* Scripta quaedam antiqua manu, *πομφολυγοῦντες.* Malim, *τονθορυγοῦντες.* ut apud Pollucem lib. 6. cap. 9. Postea scribe, *ὥστ' εὐμαρῆ τε καὐτομάτην τὴν ἔνθεσιν χωρεῖν.* locum aliter non intelligo. Apud Pollucem pro *σίζοντες ἐκέχυντο* editum, *σίζοντα.* et post vocem *καταχυσματίοισιν*, inserit idem versum istum, *τεύτλοισι τ' ἐγχέλυα συγκεκαλυμμένα.* Legit etiam *ἐπὶ πινακίσκων*: et *χόλιξ βοός.* item, *Χαυνότερ' ἐπέκειτ' ἐπ' ἀμύλων καθήμενα.* cibus *χαῦνος* mollis et delicatus. nostrum *χναυρότερα* tuentur veteres. Emenda ex Polluce, *Ἐν καταχύτλοις λεκάναισι καὶ ἀμύλου τόμοι.* Rursus apud illum ex nostris libris quaedam emendabis. inter caetera versum hunc, *ὀπταὶ κίχλαι γὰρ ἀνάβραστ' ἠρτυμέναι.* sic enim rectum est. assati turdi, elixi et bene conditi. Sic mox, *Καὶ*

τευθιδίοις ἁπαλοῖς κίχλαις τ' ἀναβράστοις. Vocem ἰδεῖν quae male posita initio versus, rejice in superioris finem. ibi deest hic superest. Errant qui in hoc versu Ἠβυλλιῶσαι καὶ τὰ ῥόδα κεκαρμέναι, nescio quas temerarias emendationes, et male fultas interpretationes excogitant. Comici locos mulierum vocant ῥόδα. Hesychius, ῥόδον Μιτυληναῖοι τὸ τῆς γυναικός. idem significant, et κῆπος, πεδίον, λειμὼν, ac βληχών. Quae appellat Pherecrates λιπαρὰ ἐπίπαστα, alii dixerunt παστά. Sic vocabant ἔτνος ἀλφίτοις κεμιγμένον *pultem cum hordeacea farina mixtam*. Recte nostri codices, Ἀχιλλείοις μάζαις κοχυδοῦντα ἐπιβλὺξ, non ut in Excerptis ἐπικλύξ. Eust. explicans hunc ipsum locum, τὸ ἐπιβλὺξ ait, ἐκ τοῦ βλύζω βλύξω Δωρικῶς παρῆκται. paulo ante scripserat, et βρύειν et βλύζειν de scaturiente aqua fontana dici. Scribo, ἀπὸ τῶν πηγῶν τῶν τοῦ Πλούτου ῥεύσονται σφῶν ἀρύτεσθαι, vel ut in Epit. σφῶν αὐτῶν ἀρύτ. Addit facetus poeta, Ὁ Ζεὺς δ' ὕων οἴνῳ καπνίᾳ κατὰ τοῦ κεράμου βαλανεύσει. *Jupiter vinum capniam pluens tegulas rigabit tanquam aqua balneari.* Inter vina Graecorum est ὁ καπνίας non postremum: de eo diximus ante ex Theoph. Falluntur nimis qui emendant et scribunt οἴνῳ ἰοῦ καπνίᾳ. Etiam quod in istis μετ' ἀμητίσκων καὶ νασίσκων πολυτύρων, emendant ναστίσκων, etsi reprehendi non potest: malo tamen νανίσκων. Placentarum nomina sunt ἄμης et νάνος, quae sic conjunguntur in hoc versu: ut libro 14. in albo πλακούντων simul recensentur et explicantur. Ac quanquam ibi quoque ναστοῦ fit mentio, probabilior tamen nostra emendatio ob vocem πολύτυρος. nam caseus nano tribuitur non nasto. νάνος, ait, τυρὸς πλακουντώδης διὰ τυροῦ καὶ ἐλαίου σκευαζόμενος. Vocem λειριοπολφανεμῶναι explicuimus lib. 4. cap. 15. Scribe, τὰ δένδρη τὰ 'ν τοῖς ὄρεσι. non αὐτοῖς ὄρεσι. Ut praestaret auctor quod ante pollicitus est, de comicorum omnium locis exhibendis, qui imitationem continerent initio positorum Cratini versuum, Pherecrateis versibus subjiciendae erant similes ῥήσεις ex Aristophanis Tagenistis et Acharnensibus, sed quia in omnium manibus tum versabantur ea dramata, supersedet dipnosophista eo labore, atque hac quasi excusatione utitur. Τί δεῖ πρὸς τούτοις παρατίθεσθαι τὰ ἐκ Ταγηνιστῶν τοῦ χαρίεντος Ἀριστοφάνους; πάντες γὰρ τῆς κατ' Ἀχαρνεῖς αὐτοῦ πλήρεις ἐστέ. *Quid opus est, ait, superioribus adjicere lepidi poetae* p. 464.

Aristophanis versus ex Tagenistis? nam iis certe epulis quae in illius Acharnensibus memorantur, pleni estis. quasi dicat, non dubito meminisse vos similium versuum qui in Aristophanis Tagenistis leguntur ac multo magis eorum quae sunt eodem argumento in Acharnensibus ejusdem. Τῆς κατ' Ἀχαρνεῖς αὐτοῦ breviter et concise dictum pro τῆς εὐωχίας τῆς κατ' Ἀχαρ. Locus illius comoediae quem intelligit, est hic: Τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἐστὶν παρεσκευασμένα, Κλίναι, τράπεζαι, προσκεφάλαια, στρώματα, et quae sequuntur deinceps multis versibus. Nicophontis versus ita distinguendi.

— νιφέτω μὲν ἀλφίτοισι νῦν,
ψακαζέτω δ' ἄρτοισιν, ὑέτω δ' ἔτνει.
ψωμὸς διὰ τῶν ὁδῶν καλινδείτω κρέα.
πλακοῦς δ' ἑαυτὸν ἐσθίειν κελευέτω.

CAPUT VIGESIMUM.

Suidae locus αἰνιγματώδης. ἐκφατνίσματα ἄρτων. πλήθουσα ἀγορά. *Hippocratis locus. Achaei poetae* Κύκνος. ἐπεύνακτοι *servi et* κατωνακοφόροι. *item* μόθακες, *Lysander inter mothaces. Aeliani codices emendati duobus locis: servi Lacedaemoniorum. Servorum in Aegina numerus.*

MENDUM profitetur in pericopa Metagenis versus hic † τηδὶ δ' ἀφύλοισι, τῇδε δ' αὖ ταγηνίαις. Potes scribere, τῇδε δὲ ἀφθοῖσι. vel τῇδ' ἀφθαλέοισι. κατὰ τὸν Παιανιέα ῥήτορα τοιούτων τινῶν μεταλάβωμεν, ἃ μήτ' ἰσχὺν ἐντίθησι, μήτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. Nullum hic versus vestigium, etsi aliter non sine caussa possit videri. Ipsa Demosthenis sunt verba, ex oratione qua respondet epistolae Philippi. Sic orator: ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε, καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. [Ad locum Demost. alludit Symmachus epist. ad Auson. quae inter alias lib. 1. *Fac veniat in mentem, quid Graeca super hoc dicat oratio. Parvis nutrimentis* (alii cod. *intrimentis*) *inquit quanquam a morte defen-*

dimur, nihil tamen ad robuſtam valetudinem promovemur. B. quoque Hieronymus eodem reſpexit, cum ſcriberet in 4. Ezech. caput. *Qui cibus et potus juxta inclytum oratorem: non vires tribuit, ſed mortem prohibet,* et ante hos Saluſtius in Marci concione de quivis modis frumentationis: *quae profecto non amplius* p. 465. *proſunt, alimentis carceris: nam ut illis, exiguitate mors prohibetur, ſeneſcunt vires; ſic, etc.*] His autem verbis hortatur Cynulcus convivas, ut aliquid ſaltem comedere velint: ſin minus quantum par ſit, et natura poſtulet: ſaltem quantum fuerit ſatis ad impediendum ne fame enecentur. Libanius in declamatione de avaro, ὅτε οὗτοι παρ' ἡμῖν κόλακας. εἱστίων, τότ' ἐγὼ μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παιδίων μόνα ἐδείπνουν ἃ ἐκώλυε μὴ τελευτᾷν. In Suidae Lexico haec verba legere memini, Ἰνγρουσία παρὰ Ῥωμαίοις, τὸ τοῖς ἀσθενέσι διδόμενον σιτίον, ὃ οὔτε ζῆν οὔτε ἀποθνήσκειν ποιεῖ. Acutiores hic ſe exerceant, et aenigma iſtud, ſi poſſunt, ſolvant. Ego hic Davus ſum non Oedipus. [Nam quod viri docti conjiciebant de veneno eſſe intelligendum quod dabatur in gruſo, id eſt, ficu inquiunt: omnino alienum eſt, neque verbis Suidae convenit, quae totidem literis habentur etiam in lexico Baſilicorum, quod eruditiſſimus Labbaeus edidit. Ait Suidas ita vocatum fuiſſe apud Romanos cibum qui dabatur ἀσθενέσι *infirmis, aegrotis.* Quis vidit dari aegrotis venenum? et ſatis apparet e verbis Suidae, id vocabulum aliquando in uſu communi fuiſſe, tanquam aliquam artis medicae ἔντεχνον dictionem, id vero ſuſpicionem de veneno plane evertit. Scio in Gloſſario ſcribi, ὄλυνθος *hoc gruſum,* ſed eſt error librarii, pro *groſſum,* atqui groſſus non eſt ficus. Quare autem in groſſo potius quam in ficu venenum malefici darent?] κἂν ἐκφατνίσματά τινα ἄρτων ἔχῃς, δὸς τοῖς κυσίν. Etſi proprie φάτνη et ejus σύστοιχα jumentis conveniunt: utuntur tamen auctores voce ἐκφατνίζειν pro reliquias de menſa tollere. Athenaeus libro quarto, ἐκφατνιζομένων σιτευμάτων ἕκαστος ἀπέφερεν ὁλομελῆ κρέα. inde ἐκφατνίσματα ἄρτων, panis fruſtula inter analecta menſarum converri ſolita. ἠπιστάμην ἥκειν ἀγορᾶς πληθυούσης. Ludit in ambiguo vocis ἀγορά. Juſſus fuerat modo Cynulcus ab Ulpiano, ſi quaereret aliquid edere, abiret εἰς πλήρη λαχάνων ἀγορὰν, id eſt, *in forum olitorium.* ille reſpondet ſe venturum fuiſſe πληθούσης ἀγορᾶς, ſi

ad recitationem esset invitatus. Est autem πλήθουσα ἀγορὰ, tempus quo maxima est in foro hominum frequentia. Sed Cynulcus capit hic, pro pleno auditorio. de industria nimirum ita facit eum loqui Athenaeus, ut semidoctum aliquem irrideat, qui contra omnium auctorum usum, et publicam loquendi consuetudinem sic abuti eo genere loquendi solitus. Unde illi nomen vulgo inditum ludibrii caussa Πληθαγόρας, ut statim additur. Aliter in eadem voce peccant Hippocratis interpretes qui πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι vertunt *priusquam solveretur concio.* inepte sane nam tempus notatur Hippocrati quo desinunt esse homines frequentes in foro. Ex more Romano intelligitur tempus circa horam decimam, ut ex Paulo Jurisconsulto docebamus ad Suetonium. Locus Coi senis est Ἐπιδημίων libro quinto,
p. 466. ἔθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι, ἅμ' ἡμέρῃ πληγείς. Similiter et libro septimo, ἀπέθανε πρὶν ἀγορὰν λυθῆναι ἐν ᾗπερ ἡμέρῃ ἐπλήγη. κατὰ τὸν τοῦ Ἐρετριέως Ἀχαιοῦ κύκλον. Placet conjectura Hadriani Turnebi: in cujus libro reperi ad oram scriptum, videri legendum Κύκνον. Eo titulo tragici comicique fabulas ediderant: ut Achaeus hic, et Alexis teste Athenaeo libro 11. Laudatur etiam grammaticis doctissimi Varronis Κύκνος ἢ περὶ ταφῆς. οὐ διθυράμβους φθέγγομαι κατὰ τὸν Σωκράτην. non memini tamen legere facta fuisse Socrati carmina dithyrambica: neque hoc aut Plato dicit in Phaedone, aut Diogenes Laertius. κατὰ γὰρ Ἀμειψίαν ὃς ἐν Σφενδόνῃ ἔφη. Citat et Pollux libro nono et libro decimo, capite 31. Ὁρῶ γὰρ θαῦμ' ἄπιστον ἰχθύων γένη. Inepta sententia, nisi vocem πάντα inseras, quae etiam fulciendo versui necessaria est. Nihil est mirum videre pisces: illud mirum et vere θαῦμα ἄπιστον, omnia piscium genera simul apposita mensae videre. Puto scripsisse Heniochum,

— ὁρῶ
Ἅπαντα, θαῦμ' ἄπιστον, ἰχθύων γένη.

Sequenti autem versu quin scriptum fuerit a poëta, ut editur hic, Περὶ τὴν ἄκραν παίζοντα, non ambigo; Cynulci tamen sententiae minus id convenit. loquitur enim de copia illatorum mensae piscium. συμβαλοῦμαί τι καὶ αὐτὸς μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ φιλτάτῳ Δημ. Aliquis putet scribendum εἰς ἔρανον. nihil tamen mutaverim. Videtur allusum ad Convivium Platonis: ubi a singulis convivarum loco symbolae exigitur lau-

datio Cupidinis. Est autem senarius integer, *μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ φιλτάτῳ*, qui Athenaeo aliud agenti excidit: nisi est ab aliquo poëta. Quod non temere suspicari semper, verum esse postea non sine aliqua voluptate animi deprehendimus, cum in haec Athenaei verba e libro 15. incidissemus, *ἐπεὶ δ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐσμὲν, συμβαλοῦμαί τι μέλος ὑμῖν εἰς ἔρωτα, κατὰ τὸν Κυθήριον ποιητήν*. poëta Cytherius, est Philoxenus, vel ex his libris satis notus. *προσηγόρευσαν ἐπευνάκτους ὅτι κατετάχθησαν ἀντὶ τῶν τετελευτηκότων εἰς τὰς στιβάδας*, *appellarunt ἐπευνάκτους, quod fuissent collocati in lectis defunctorum loco.* Constat ratio huic nomini: *εὐνάζειν* est collocare in cubili. *ἐπευνάζειν inducere in alterius cubile.* communis formatio postulabat *ἐπευνάστους*. sed Dores in futuro dicunt *εὐνάξῶ*. et in multis retinent *τὸ κ*. Hesychius paulo aliter, *ἐπεύνακτοι, συγκοιμηταί*. Sed quos Theopompus hic vocat *ἐπευνάκτους* consentientibus libris omnibus, Hesychius *ἐνευνάκτους*. Sic ille, *ἐνεύνακτοι, παρθενίαι*. ut doceret nos conditionem epeunactorum Spartanorum, postquam inter cives sunt recepti, acute vocat eos parthenias. Fuerunt Lacedaemone cives quidam non pleno jure quos parthenias appellabant. Sed cave putes inter parthenias proprie dictos et epeunactos nihil fuisse discriminis. Adi Strabonem, Justinum, et Aristotelem in p.467. Politicis. Nemo ferat virum doctum, qui emendat *ἐπευνανάκτους*, perperam et inepte. Quemadmodum illud quoque intolerandum, quod mox pro *καταvακοφόρους καλεῖσθαι δούλους τινὰς*, scribit, *καταναγκοφόρους*. Verum est enim quod exhibent scripti editique omnes libri, *κατανακοφόρους*. Sic dicti isti servi, vel quod loco vestis, *νάκη*, id est, lanatam pellem tenerentur gestare: vel quod herorum suorum comites viatoria cubilia illorum portarent: qua de re plura olim ad Theophrastum. Quid inter *epeunactos* et *catanacophoros* conveniret, non explicatum est Athenaeo: ex cujus verbis non aliam nisi nominis inter istos convenientiam colligas: utrique enim a ministerio circa lectos nomen invenerunt, ut exposuimus. Addit, *οἱ δὲ μόθακες καλούμενοι παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἐλεύθεροι μέν εἰσιν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι.* Aliter alii, qui *mothaces* volunt fuisse conditione servos. Hesychius, *Μόθακες οἱ συντρεφόμενοι υἱοῖς δοῦλοι παῖδες*. et dicti, *μόθακες παρὰ τὸ ἐμοῦ θεῖν*: unde etiam est *μόθος*. Erant igitur servi

a pedibus qui aliis Graecis ἀκόλουθοι. dicebantur et μόθωνες, iisdem Laconibus. Quod ait, mothaces liberos quidem fuiſſe: at non tamen Lacedaemonios: discimus inde eos tantum Lacedaemonios cenſeri ſolitos, qui pleniſſimo jure cives eſſent, ut Latine *Quirites*. Et conſtat ex aliis ſcriptoribus jus civitatis in ea Rep. magnis multisque fuiſſe circumſeptum difficultatibus. Lyſandrum juvenem e mothacibus unum, quod dicitur hic, fuiſſe, ex Plutarcho non diſcas. fatetur tamen etiam Aelianus libr. 12. cap. 43. Καλλικρατίδας γε μὴν, καὶ Γύλιππος καὶ Λύσανδρος ἐν Λακεδαιμονίᾳ μόθακες ἐκαλοῦντο. ὄνομα δ' ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων, οὓς συνεξέπεμπον αὐτοῖς οἱ πατέρες συναγωνιουμένους ἐν τοῖς γυμνασίοις. Deſunt hic manifeſto verba quaedam. Scribo, ὄνομα δ' ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων παίδων δούλοις κείμενον. οὓς συνεξ. Non ſemel hoc genus mendi deprehenſum nobis in elegantiſſimo illo ſcriptore. Exempli gratia, lib. 1. cap. 26. ita ſcribitur de Phoc. τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ τῇ ἐν Σάρδεσι δεδεμένους ἄνδρας ἠξίωσεν αὐτὸν, ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὐτῷ, Ἐχεκρατίδην τὸν σοφιστὴν, καὶ Ἀθηνόδωρον τὸν Ἱμεραῖον καὶ Δημάρατον· ἀδελφὼ δ' ἄρα ἤστην οὗτοι Ῥοδίω. nimis ridicula lectio: quae ſtare non poteſt, niſi concedatur hominem Siculum Himeraeum, vel ut habent Plut. cod. Imbriam, fuiſſe Rhodium. Sed ſcribendum, καὶ Δημάρατον καὶ Σπάρτωνα· ἀδελφὼ δ' ἄρα ἤστην οὗτοι Ῥοδίω. auctor Plutarchus in Phocione. Varia fuere nomina quibus ſervos ſuos Lacedaemonii appellarunt, poſtquam eos libertate donaſſent ἀφέτας dixere quosdam: voce quae reſpondet Latinae *manumiſſus*, quosdam ἀδεσπότους, ut qui exiiſſent de ſervitute herorum. alios ἐρυκτῆρας. iſti tenebantur patronorum corpora ſtipare. nam ἐρυκτὴρ, eſt quaſi σωματοφύλαξ, *ſtipator*, et *latro*. Fuere qui libertos vocarent δεσποσιοναύτας: e re nomine impoſito: quaſi dicas, *herilium navium magiſtri*. item qui νεοδαμώδεις,
p. 468. ut ſi dicas, *cives adſcriptitios et novos*. Error eſt in iſtis verbis quae ſequuntur, Κτησικλῆς ἐν τρίτῃ Χρονικῶν, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατὸν φησὶν Ὀλυμπιάδι, Ἀθήνῃσιν ἐξετασμὸν γενέσθαι ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. non eſt ſimile veri, habitum hunc Athenis populi recenſum a Demetrio Phalereo adhuc privato. Itaque cum illius dominatus incipiat ab anno ultimo Olympiadis centeſimae quintae, falſo hic ſcriptum, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατόν. Probabilius fit τῇ ἑνδεκάτῃ. Scripta

lectio hoc modo corrupta, Φησὶν ἐν τρίτῳ καὶ δεκάτῳ πρὸς ταῖς ἐ. Numerum servorum qui fuere quondam in Aegina, proditum hic ex Aristotelis scriptis, invenio etiam alibi. Scholiastes Pindari explicans haec de ea insula verba, odae 9. Olympionicarum,

τεθμὸς δέ τις ἀθανάτων
καὶ τάνδ' ἁλιερκέα χώραν
παντοδαποῖσιν ὑπέστασε ξένοις
κίονα δαιμονίαν.

scribit haec, πλῆθειν ἀνδρῶν οὕτω Φασὶ τὴν Αἴγιναν, ὡς εἶναι ἐν αὐτῇ τεσσαράκοντα ἑπτὰ μυριάδας οἰκετῶν. quae ex eodem Aristotele sumpta esse, nullus dubito.

Caput Vigesimumprimum.

Ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. *Servi quinque Scipionis. Sybaritarum dictum.* Solem neque orientem videre neque occidentem. Sacra via *Romae. Apex sacerdotum. Rutilius Rufus. Opsoniorum modus ex lege Fannia:* καπνιστὰ κρέα. terra nata. *lex sumptuaria de muneribus cavit.*

Claudit librum hunc sermo habitus a doctissimo Larense: quo in sermone non desunt quae observemus. Ait, σύγγραμμα ἐκδέδωκε περὶ τῶν δουλικῶν πολέμων Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. Quia legimus Atticam aliquando fuisse *Acten* appellatam, putarunt Docti sic accipiendam haec loco eam vocem ac vertunt *in Acte pulchra genitus.* sed errant hic quoque viri optimi. Hic enim est Caecilius rhetor Siculus, qui Romae floruit aequalis et amicus Dionysio Halicarnasseo. meminere Caecilii praeter Dionysium Quintilianus, Longinus, aliique veteres. Καλὴ ἀκτὴ, nomen est oppidi in littore septemtrionali Siciliae. Ptolemaei codices Καλάκταν vocant: qui purius Graece loqui studuerunt, Καλὴν ἀκτὴν, ut Athenaeus hic, et libro 11. nec non Diodorus Siculus Bibliothecae lib. 12. προσποιησάμενος χρησμὸν αὐτῷ δεδόσθαι κτίσαι τὴν Καλὴν ἀκτὴν ἐν Σικελίᾳ. Suidae corrupta voce dicitur Κάλλαντις, nato errore ex eo quod Calaeactae incolae *Calatini* nominabantur, cum deberent *Calactini.* ita certe eos indi-

getat clare Diodorus eodem libro: nisi tamen ibi scribendum, τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα: non ut est editum Καλλατίνων. Ait de Scipione publice misso ad componendum diversorum regnorum statum, πέντε μόνους ἐπήγετο οἰκέτας. *quinque solos duxit secum servos.* totidem et Cato Censorius narratur secum habuisse, cum in Hispaniam consul proficisceretur. Quod sequitur de
p. 469. Julio Caesare, τρεῖς οἰκέτας, τοὺς πάντας συνεπήγετο, minus recte versum est *tres servos habuit.* Ille vero eo tempore, et servorum ingentem numerum, et familias quoque gladiatorias aliquot habuit: sed non συνεπήγετο *secum ducebat.* De Smindyrida vero Sybarita ait doctus convivator, eum quando ad Agaristae nuptias Sicyonem profectus est, secum duxisse mille servos, ἁλιεῖς ὀρνιθευτὰς, μαγείρους, id est, *qui erant piscatores, aucupes, coqui.* Si narrationem hanc cum ea conferas quae apud Aelianum habetur, scias servorum triplo majorem fuisse numerum. Scribit enim, ductos χιλίους μὲν μαγείρους, τοσούτους δὲ ὀρνιθευτὰς, καὶ ἁλιεῖς χιλίους. Celeberrimum est voluptuarii istius dictum quod deinde commemoratur, οὐκ ἔφη τὸν ἥλιον ἐτῶν εἴκοσιν οὔτ' ἀνατέλλοντα οὔτε δυόμενον ἑωρακέναι. Haec fuit vita Sybaritarum ut pluribus narratur lib. 12. ubi etiam caussa quaedam affertur, cur illis ita fuerit vivendum. Scriptores verterunt in proverbium. Cicero de finibus lib. 2. *Nolim mihi fingere asotos ut soletis, qui in mensam vomant, et qui de conviviis auferantur, crudique postridie se rursus ingurgitent: qui solem, ut ajunt, nec occidentem unquam viderint nec orientem.* Seneca epist. 122. *Sunt quidam in eadem urbe antipodes, qui ut M. Cato ait, nec orientem unquam Solem viderunt, nec occidentem.* Vetus scriptor apud Suidam, de Timasio loquens, homine asoto, qui sub Theodosio vixit, ille, ait, summum bonum censebat, ἔχειν ἑαυτῷ ὅ τι βούλοιτο χρῆσθαι, καὶ ἀδεῶς διά τε μέθην νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ εἰδέναι, οὔτ' ἀνατέλλοντα καὶ δυόμενον τὸν ἥλιον καθορᾷν, ἴσῳ καὶ οὐρανῷ. Restitue negationem, quae in his desideratur, νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων ποιούμενοι παρὰ τῶν ἐναντίων, συναποφέρονται καὶ τὰ μοχθηρὰ ζηλώματα. Scribe νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων οὐ ποιούμενοι, παρὰ τῶν ἐναντ. σ. κ. τὰ μ. ζ. *nunc cum nullum utilium habeant delectum, simul cum illis et prava instituta referunt ab hostibus.* Ait veteris Romanorum modestiae et εὐλαβείας testimonia

ſupereſſe adhuc in ſacris quae facerent. *ὁδοὺς τε γὰρ πορευόμεθα τεταγμένας καὶ ὡρισμένας.* reſpicit Sacram viam ita dictam quod eo itinere utantur ſacerdotes idulium ſacrorum conficiendorum cauſa. Ex auctoris verbis colligas ſervatam fuiſſe eandem religionem in omnibus ſacris. qua de re amplius quaerendum. Huc fortaſſe pertinet antiquum Numae praeceptum de non adeundis obiter et *ὁδοῦ πάρεργον* deorum templis. Lege ex Epit. *οὐδὲν πλέον τῶν κατὰ φύσιν οὔτε ἠμφιεσμένοι καὶ περὶ σώματα ἔχοντες, οὔτε ἀπαρχόμενοι.* non *ἀπερχόμενοι.* neque in nobis, inquit, modum excedimus cum ſacra facimus, neque in iis quae diis offerimus. Verbis hisce, *πίλοις τε ταῖς κεφαλαῖς περικείμεθα,* intelligit apicem ſacerdotum, quem Dionyſius appellat *πῖλον ὑψηλὸν εἰς σχῆμα κωνοειδὲς συναγόμενον.* Poſt iſta, *τὰ δ' εἰς τοὺς θεοὺς ἀπαρχαί τινές εἰσι,* deeſſe aliquid non dubitamus. nimis enim ex abrupto tranſitus fit ab encomio Romanorum ad eorundem vituperationem. Annon enim vituperatio haec eſt, cum ait jam olim ex omnibus civium Rom. millibus tres ſolum repertos qui legem Fanniam ſumptuariam ſervarent? Tres illi fuerunt Mu- p. 470.
tius Scaevola, Q. Aelius Tubero, et Rutilius Rufus. Itaque pro *Ναῦτος Καικίλιος Τουβέρων,* ſcribendum ex libris Romanae hiſtoriae, *Κόϊντος Αἴλιος Τουβέρων.* Legi apud virum doctum, Rutiliorum nomen fuiſſe *Nautius:* itaque tranſpoſitis vocibus legendum eſſe, *καὶ Ναύτιος Ῥουτίλιος Ῥοῦφος.* Ut dicam ingenue, nihil probo, nihil verum cenſeo. Iſte enim Rutil. *ὁ τὴν πάτριον ἱστορίαν γεγραφώς,* is eſt de quo Suetonius in Auguſto, et eruditiſſimus Juriſconſultorum Jacobus Cujacius in Obſervationibus. Publio ei fuit praenomen non Nautio. Laudatur Vellejo Paterculo lib. 2. Lex Fannia, inquit Larenſis, ſanciebat *τριῶν πλέονας τῶν ἔξω τῆς οἰκίας μὴ ὑποδέχεσθαι· κατὰ ἀγορὰν δὲ τῶν πέντε.* poſtrema ita verte, *diebus autem nundinarum quinque.* Addit, *ὀψωνεῖν δὲ πλείονος τῶν δυοῖν δραχμῶν καὶ ἡμίσους οὐκ ἐπέτρεπε.* Epit. *πλείους,* quod ſi probarem, ſupplerem *ἰχθύων* nomen *ἰχθῦς.* nam *ὄψον* et inde ducta proprium locum habent in piſcibus. Sed praeſtat vulgata lectio. Obſonari non permittebat majore pecunia quam duabus drachmis et ſemis, vel ut Romane loquamur, denis ſeſtertiis, ſive aſſibus quadragenis. quam ſummam in nullo Fanniae legis capite expreſſam a Latinis ſcriptoribus reperio. Verba legis quae ad hunc locum perti-

nent, ſunt haec auctore A. Gellio. *Lex Fannia fuit lata quae ludis Romanis, item plebejis, et Saturnalibus, et aliis quibusdam diebus in ſingulos dies centenos aſſes impendi conceſſerat: decemque aliis diebus in ſingulis menſibus tricenos, caeteris denos.* Cum igitur lege hac pro diverſitate dierum ſumptuum eſſet diverſus modus praeſcriptus: quod hic narrat auctor aliter accipere poſſe non videmur, quam de impenſis ordinariis: eorum videlicet dierum, quos neque privata neque publica ulla ſolennitas reddebat inſignes. Atqui hujusmodi diebus, non denos ſeſtertios, ſed aſſes denos fuiſſe definitos A. Gellius ſcribit. Jam ſequitur aliud caput legis Fanniae, κρέως δὲ καπνιστοῦ δεκαπέντε τάλαντα δαπανᾷν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐπεχώρει. Vocat auctor καπνιστὰ κρέα non uno loco, quae Theop. κρέα τεταριχευμένα: vulgo ἁλιστὰ, ut Lat. *ſalitae carnes* vel *aridae.* lib. 4. in deſcriptione coenae triumphalis carnibus καπνισταῖς opponuntur τὰ τῶν προσφάτως καθιερευθέντων, id eſt, *recens mactatarum victimarum.* Harum carnium, ſalitarum dico et fumo induratarum, communior eſus ſemper quam recentium. Modus illarum praeſcribitur hoc legis Fanniae capite, quo permittitur ſingulis patribus familias, ut quot annis quindecim talenta ſalitarum carnium abſumant. Talentum vocant Graeci ſcriptores libras Romanas 120. quemadmodum ex Vitruvio libro ſuperiore diximus. Talenta igitur quinadena efficiunt millena ſexcentena pondo menſurae Romanae. Apage virorum clariſſimorum et doctiſſimorum ſententiam, τάλαντον hic pro libra accipientium. Quae enim ratio, quis color ei interpretationi quaeri poteſt? At nimia eſt ſumma quam diximus. Contrarium
p. 471. potius verear. Nulla enim tam anguſta domus, in qua non ſaltem quina pondo aut bubulae aut porcinae quotidie impendantur exhibendae familiae. Quanto amplius et liberalius ſalarium ab Impp. olim ſolitum aſſignari? Valerianus quidem Imp. Claudio inter caetera dari juſſit *laridi libras, duo millia annua.* ut in ejus epiſtola ad Zoſimionem procuratorem Syriae ſcriptum. Probo autem tribuuntur in ſalario diurno, praeter bubulam et alia quam plurima, *porcinae pondo ſex, caprinae pondo decem,* ut legimus in Valeriani epiſtola ad Praef. Praet. Subjicit, καὶ ὅσα γῆ φέρει λάχανα, καὶ ὀσπρίων ἑψήματα. Scripta lectio λαχάνων: a qua non video cur debeamus recedere. Plato lib. ſecundo de Republica

καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἑψήματα ἑψήσονται. quem locum ante expoſuimus. *ὅσα γῆ Φέρει* appellat, quae dicebantur in lege *terra nata*. M. Tullius in epiſtola Ad Gallum: *Lex ſumptuaria quae videtur λιτότητα attuliſſe, ea mihi fraudi fuit. nam dum volunt iſti lauti terra nata, quae lege excepta ſunt in honorem adducere, fungos, heluellas, herbas omnes ita condiunt ut nihil poſſit eſſe ſuavius.* Mox, *Itaque ego qui me oſtreis et murenis facile abſtinebam a beta etiam et malva deceptus ſum.* Ait *πρὸς τὸν ἐλευθεριώτατον νομίμως προήρχοντο.* ſignificat, hos tres de quibus loquitur, contra legem feciſſe legitime. Nam p. 472.
ſummam impenſarum lege definitam ſervabant illi quidem: verum hoc ideo: quia ab iis emebant, qui communi pretio res non vendebant. Ita fraus ab iis lege ſumptuariae facta, ſine ſua ipſorum fraude. Scribe, *ὁ μὲν γὰρ Τουβέρων παρὰ τῶν ἐν τοῖς ἰδίοις ἀγρ.* ita editum voluimus: etſi omnes MSS. *περί.* inepte. Ait, *καὶ δῶρον οὐδὲ τὸ μικρότατον ἐδέχοντο.* Quid hoc ad legem ſumptuariam? niſi eadem ex parte muneralis quoque fuit: deque iis muneribus cavit, quae fierent eſculentarum rerum. Mox, *ἥκει μὲν εἰς πολυτελῆ δίαιταν ἐκ τῆς παλαιᾶς σωΦροσύνης.* Legebatur prius, *ᾤκει.* In nupera editione expreſſa eſt ſcriptura MSS. exemplarium. Sed didici poſtea veram lectionem eſſe *ὤκειλεν*, ut in libro 12. ubi haec iterum ex eodem Nicolao deſcripta. neque aliter in Excerptis. Illud breviter et conciſe dictum paulo poſt, *καὶ μειράκια δ' εὔμορΦα ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς:* pro, *τιμῆς ὑπερβαλλούσης τὴν τιμὴν τῶν ἀγρῶν.* *Catamitos a quibusdam emi impenſiore pretio quam praedia quaedam conſtiterint.* Ab Epit. exulat vox *ἀγρῶν.* quam retinendam omnino cenſeo, vel mutandam in *ἀγοράζουσι.* Quod autem praecedit de pretio inſano *κεραμίων* Ponticorum, aliis verbis ex eodem Catone Plutarchus narrat in Sympoſiacis libro quarto, problem. 4.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER SEPTIMUS.

Caput Primum.

Argumentum hujus libri et ſequentis, εὐφραίνεσθαι. οὐ συμπεριφέρομαι: *Clearchi libri* Περὶ γραφῶν. κτίζειν ἑορτήν. Φαγησιπόσια. *et* Λαγηνοφόρια. συνοίκια. θοίνη ἕωλος. διὰ νυκτὸς *pro* δι᾽ ὅλης νυκτὸς, *et ſimilia.* aetatem. *Coenae opportunum tempus. differentia inter* πέψιν *et* σῆψιν: *Olympiodori locus animadverſus.*

JAM dipnoſophiſtae coenam legitimam aggrediuntur, ut diximus quarti libri initio. Piſces primi omnium menſae illati, ante alia omnia deſcribuntur hoc libro, et magna etiam ſequentis parte. In ipſo hujus principio εὐφραίνεσθαι verbum non intellexerunt interpretes. Ait, *οἱ κυνικοὶ πάντων μᾶλλον εὐφραίνοντο.* illi ajunt, *quam ceteri magis laetabantur.* debebant, *avidius quam omnes alii epulabantur*, εὐφραίνεσθαι id eſſe ad Suetonium docuimus. Iidem perperam emendant ἑστιᾷς pro ἑστιᾷ, cum ait Cynulcus, *ἕως ἡμεῖς δειπνοῦμεν, ὦ Οὐλπιανὲ, λόγοις γὰρ ἑστιᾷ, προβάλλω σοι,* id eſt, *quoniam tibi Ulpiane pro epulis ſunt ſermones, interea dum nos coenamus, propono tibi hanc quaeſtionem.* ἑστιᾷ paſſivum eſſe non animadverterunt. Iidem mox etiam ſeriem orationis mire pervertunt, et quae

auctor facit loqui Cynulcum, ipſi nullo jure tribuunt Ulpiano. Quaeſtio proponitur Ulpiano haec a Cynulco: *παρὰ τίνι εἴρηται Φαγήσια ἑορτὴ, καὶ Φαγησιπόσια*: quum nihil veniret in mentem Ulpiano quod reſponderet, primum circumlationem ciborum inhibet, ut ſine fraude ſua revocare in memoriam poſſet quod legerat olim: deinde cum interjecta modici temporis mora nihil ei ſuccurreret, *Οὐ συμπεριφέρομαι*, ait, *ὦ σοφώτατε.* id eſt, *Non concedo tibi o Cynulce, quod a me petis*, ſignificat, elegantiſſimo loquendi genere p. 473.
uſus, ſe quo vocaretur a Cynulco non venturum: neque ſatiſfacturum propoſitae ab illo quaeſtioni. Invitati ad convivium ſi vocationem admittebant, conſenſum verbo *συμπεριφέρομαι* indicabant: ſin ituri non eſſent, *οὐ συμπεριφέρομαι* inquiebant, quod erat dicere, non ibo quo me vocas, et ut Xenophon loquitur, *παραιτοῦμαι τὴν κλῆσιν.* Uſum hunc iſtius verbi nemini adhuc, opinor, adnotatum, expoſuimus libro quarto, capite 26. Eruditiſſimus Dalecampius ea voce non intellecta, abſurda multa hic commiſit. Sed ipſa auctoris verba inſpiciamus. *καὶ ὃς ἀπορηθεὶς, ἐπισχεῖν τε κελεύσας τοὺς παῖδας τὴν περιφορὰν, καίτοι ἤδη οὔσης ἑσπέρας.* omnia haec Athenaeus ex perſona ſua de Ulpiano. *cum illi, ait, haeſiſſet aqua, juſſiſſetque pueros, ut deſiſterent cibos circumferre, licet jam adveſperaſcebat:* ſequuntur ipſius Ulpiani verba, *οὐ συμπεριφέρομαι ὦ σοφώτατε. ὥστε λέγειν σοι καιρὸς, ἵνα μᾶλλον καὶ δειπνήσῃς ἥδιον.* Deeſt verbum *φησὶ* poſt *οὐ συμπεριφέρομαι.* Malim etiam, *ἵνα καὶ μᾶλλον δ.* *Non exorari me ſinam, inquit, vir ſapientiſſime: itaque jam accinge ipſe te ad dicendum, ut eo magis ac lubentius coenes.* Subjicitur Cynulci reſponſum usque ad illa, *θαυμασάντων δὲ πάντων τὸ εὐπαίδευτον τοῦ Κυνούλκου.* Citatur hic *Κλέαρχος ἐν τῷ προτέρῳ Περιγραφῶν.* Legitur alibi, *Περὶ γραφῶν*: quod arridet magis, niſi tamen verum eſt *Περὶ γρίφων.* nam ex libro Clearchi *De gryphis*, multa etiam alibi recitantur Athenaeo. vide lib. 10. Sic alii multi de pictura libros ediderant. Antigonum et Xenocratem laudat Plinius libro 35. cap. 10. Lib. 14. *Παραγραφῶν.* inſcribuntur hi libri, ut puto, mendoſe. [Scripſerat Clearchus et *περὶ γρίφων*, *de Gryphis*, unde multa proferentur libro 10. neque dubito hic quoque ita reſtituendum libri Clearchei titulum.] Clearchi locus ut eſt editus, ſenſum nullum habet, *Φαγήσια, οἱ δὲ Φαγη-*

σιπέσια, προσαγορεύουσι τὴν ἑορτήν. ἐξέλιπε δὲ αὕτη, καθάπερ ἡ τῶν ῥαψῳδῶν ἣν ἦγον κατὰ τὴν τῶν Διονυσίων, ἐν ᾗ παριόντες ἕκαστοι τῶν θεῶν οἷον τιμὴν ἀπετέλουν τὴν ῥαψῳδίαν. Dalecampius ſcripſit *ἑκάστοις*, idque reperimus in Epito. ubi eſt etiam *παρόντες* pro *παριόντες*: et *καὶ ἡ τῶν Διονυσίων* mutata diſtinctione, pro *κατὰ τὴν τῶν Δ.* Placebat nobis *τῷ θεῷ* ſcribi: caeterorum nihil mutari. Senſum hunc eliciebamus. Phageſiorum feſtum celebrari deſiit, ut et rhapſodorum: quod per Bacchanalia agitabant. In eo feſto ſtatuam dei (Bacchi nempe) praetereuntes ſinguli rhapſodi verſus recitabant, atque hoc illi quaſi honorarium pendebant. Cum ait, *καὶ τὸ βιβλίον κεκτημένος οὐ φθονήσω*, ſignificat ſe poſſidere librum Clearchi. *κεκτημένος* valet, *qui nactus ſim et penes me habeam:* non, *cum nactus fuero*. Callias ille a quo dicitur Euripides quaedam ſumſiſſe, haut ſcio an alius ſit a Callia comico, ex cujus fabulis quaedam transtuliſſe Menandrum in ſuas obſervat Clemens Alexandrinus. De eo Suidas. Videamus quid appellet Eratoſthenes *κτίζειν ἑορτὴν*, ſcribens, *τοῦ Πτολεμαίου κτίζοντος ἑορτὴν, καὶ θυσιῶν παντοδα-*
p. 474. *πῶν γένη, καὶ μάλιστα περὶ τὸν Διονύσιον. feſtum inſtituere* ſine dubio ſignificat hoc loquendi genus, ſicut Latini ſuum *condere* uſurpant. Scribo autem *καλεῖται Λαγηνοφόρια* numero multitudinis ex perpetuo uſu Graecorum: non *καλεῖται Λαγηνοφόρια.* neque laudo Euſtathium et Abbreviatorem, qui pro eo quod in noſtris libris ſcriptum *Φαγήσια ἑορτὴ* et *Φαγησιπόσια*, ipſi ſcribunt *Φαγησία*, et *Φαγησιποσία.* Corruptum eſt Ptolemaei reſponſum ad ſororem. *Vocatur,* ait, *hoc feſtum Lagenophoria, καὶ τὰ κομισθέντα αὐτοῖς, οἱ δειπνοῦσι κατακλιθέντες ἐπὶ στιβάδων.* Lege, *καὶ τὰ κομισθέντα ἕκαστοι δειπνοῦσι κ.* vel hoc modo, *τὰ κομισθέντα αὐτοῖς ἰδίᾳ δειπνοῦσι* Sic ſtatim, *ἐξ ἰδίας ἕκαστος λαγήνου πίνουσιν.* et paulo poſt *εὐωχοῦνται κατ' ἰδίαν.* Ex eo quod ait, *ἐμβλέψασα πρὸς ἡμᾶς*, nempe regina Arſinoe, patet deſcriptum eo libro fuiſſe ab Eratoſthene, vel ſuum, vel alius cujusdam cum Arſinoa colloquium. *Συνοίκια* vocant Graeci *τὰ πλείονα ἐφέστια*, ut interpretatur Heſychius: locum intelligens ubi plures ſeparatim habitant. Ita etiam nomen *συνοικίαν* exponit Aeſchines orator. hic vero Arſinoa nominat *συνοίκια* contubernia epulas agitantium. Elegans eſt in illius verbis figura quae *πρὸς τὸ σημαινόμενον* dicitur, *ἀνάγκη,*

ὡς, τὴν σύνοδον γίνεσθαι (videlicet ῥυπαράν: et fortasse id verbum deest.) παμμιγοῦς ὄχλου θοίνην ἕωλον καὶ οὐδαμῶς εὐπρεπῆ παρατιθεμένων pro παρατιθεμένου. ut, ὡς Φάσαν ἡ πληθύς. *Turba ruunt in me.* et in Achaei versu paulo post πολὺς ὅμιλος χραίνοντες, de quo seq. capite. Putidum est deliberare an legendum sit θοίνην αἰόλον pro ἕωλον. nam imperitissimus Graeci sermonis fuerit, cui persuaderi potuerit vel tolerabilem esse eam conjecturam. ἕωλον θοίνην vocat *dapes pridianas.* Axionicus in Chalcidico, Γλαύκου βεβρωκὼς τέμαχος ἑφθὸν τήμερον, Αὔριον ἕωλον τοῦτ' ἰδὼν οὐκ ἄχθομαι. Vituperantur ut plurimum ἕωλοι cibi. quanquam memini Hippocratem in libro Περὶ παθῶν praecipere quibusdam aegris ut utantur cibis ἑώλοις καὶ ψυχροῖσι. Selige mox recte Aristophanis verba immixta suis ab auctore. Sunt autem ista:

— εἶτα πῶς δειπνήσομεν
Τοσαῦτα δεῖπνα; ἴσως διὰ νυκτός.

At quae putarunt comici esse interpretes, Athenaei sunt, grammatice explicantis phrasin Aristophanis διὰ νυκτός. Ait, perinde esse ac si dixisset poeta δι' ὅλης νυκτός. Sic dicimus διὰ βίου, pro δι' ὅλου βίου, et ut explicat Hesychius, διὰ παντὸς ἀεί. Latini similiter *aetatem,* pro per omnem aetatem. Plautus, *Aetatem velim servire, Libanum ut conveniam modo.* Lib. 9. sic exponimus δι' ἐνιαυτοῦ *toto anno.* Facit huc Harpocrationis observatio. Δι' ἐνιαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀντιφῶν περὶ τοῦ Λινδίων φόρου. Τηλεκλείδης δ' ἐν τῷ Πρυτανείῳ, δι' ἡμέρας εἶπεν, ἀντὶ τοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Homerico testimonio quo probatur nominis ὅλος ellipsis, τανυσσάμενος διὰ μήλων, Epitome interpretamentum adjicit, ἀντὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν μήλων. quae est apud Eustathium. Ex verbis Aristophanis δειπνήσομεν διὰ νυκτὸς, occasionem sumit Daphnus medicus aliquid de coenae tempore dicendi. Ait igitur conducibilius esse noctu coenare quam interdiu. Caussam affert suae opinionis, quia Lunae sidus concoctioni aptius sit, ut quod vim habeat putrefaciendi. Nam, inquit, κατὰ σῆψιν ἡ πέψις. deinde exemplis duobus docet Lunam esse σηπτικήν: quod carnes victimarum noctu mactatarum facilius corrumpantur: itemque ligna illa quae Luna lucente fuerint caesa. Postremo argumentatione a simili ducta probat juvari concoctionem a Luna: quoniam, καὶ τῶν καρπῶν οἱ πλεῖστοι πρὸς τὸ

σελήνην πεπαίνονται. *fructuum plurimi ad Lunae lumen maturescunt.* Verum quidem est lucente Luna faciliorem esse viam ad putrefactionem, cum reddat ipsa aerem calidum atque humidum: quod temperamentum est maxime σηπτοποιόν. sed concoctionem cum putrefactione male confundit Daphnus, sive potius Athenaeus: quem saepe sumus experti philologiae quam philosophiae sacris auspicatius initiatum. Antiquissimi philosophi ita sentiebant. Plut. ἡ πέψις ἐοικεν εἶναι σῆψις, ὡς Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ, λέγων, Οἶνος ἀπὸ φλοιοῦ πέλεται, σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ. appellat Emped. *aquam putrefactam*, vitis succum postquam concoctum est: et ad maturitatem pervenit. Sic ἄσηπτον ponebant pro ἄπεπτον, ut docet Galenus sexto commentario in primum Aphorismorum. At esse diversa σῆψιν et πέψιν nemo jam ignorat ex disputationibus qua philosophorum, qua medicorum lege Aristotelem, in 4. Meteorologico, et Galenum De facultatibus naturalibus libro secundo, duodecimo vero primae philosophiae de discrimine inter haec duo, sunt haec notatu dignissima verba. ἡ σῆψις, ait, καὶ τὸ σηπτὸν περίττωμα τοῦ πεφθέντος ἐστί. Sed observemus auctoris nostri verba: neque enim dixit concoctionem ciborum esse σῆψιν, sed fieri κατὰ σῆψιν. etiam peripatetici faciunt haec affinia. Olympiodorus, quo loco explicat quid inter illa sit differentiae. λέγομεν πρῶτον ὅτι ἡ πέψις. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν χρῆσιν λέγομεν αὐτὴν πέψιν. ἐπεὶ ὅσον πρὸς τὸ πεττόμενον, σῆψίς ἐστι. Leguntur haec in commentariis ad quartum Meteorolog. Nemo negaverit prima verba, longioris periodi frustum esse. Lego ac supplero: λέγομεν πρῶτον, ὅτι ἡ πέψις τοῦ πεττομένου οὐκ ἐστι πέψις ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν etc. hoc est, *coctio non est ejus quod coquitur coctio: sed nos ratione usus nostri eam vocamus coctionem: nam ejus quidem respectu quod coquitur putrefactio est*

Caput Secundum.

Ὄψον, ὄψον θαλάττιον θαλάττια *de piscibus.* εὐοψεῖν, εὔοψος ἀγορά. *Naturales propensiones aut abominationes variarum rerum.* vocis ὄψον

etymum. πόντιον κοῖλον. χορὸς σαίνουσι. *Achaei fabula* Μοῖραι.

RITE et ordine fecit Athenaeus, cum libro hoc tractaturus de piſcibus, de communi omnium appellatione initio quaedam propoſuit. Docet igitur nos iſto loco, p. 476.
piſces vulgo dictos etiam ὄψα. Omnia opſonia, inquit, ὄψα appellantur: ſed ex omnibus ſolus piſcis obtinuit tandem, ut ὄψον ſimpliciter cum dicitur, piſcis intelligatur. Antiquioribus Graecis et ὄψον et προσόψημα, non aliud ſignificabant, quam προσφάγιον: id eſt, *quicquid ad panem adhibetur,* ut vertit Cicero apud Xenophontem Latini *opſonium*, aut *pulmentum* ſive *pulmentarium,* ut recte vetus interpres Novi foederis, At ὄψον pro *piſce,* apud vetuſtiſſimos Graecorum ſcriptorum non legas: ſed ὄψον θαλάττιον, ut apud Hippocratem paſſim. Polybius quoque in deſcribenda felicitate Luſitaniae, τὸ θαλάττιον ὄψον μεγάλην ἔχει διαφοράν. Atque haec piſcium appellatio ita familiaris fuit primis temporibus, ut non ſolum marinos verum ſine diſcrimine omnes piſces dicerent ὄψα θαλάττια, aut etiam θαλάττια ſolum. Hippocrates De morbo ſacro, ἀπέχεσθαι κελεύοντες θαλασσίων, τρίγλης καὶ μελανούρου, κεστρέος, ἐγχέλυος. anguilla etſi ingreditur maria, fluviatilis tamen piſcis eſt potius quam marinus. Libro 1. de morbis muliebribus, χρῆσθω ὄψοισι θαλασσίοισι μᾶλλον ἢ κρέασι, ſic et alibi ſaepe θαλάσσια et κρέα opponit, non utique marinos tantum, ſed omnes in totum piſces intelligens. Interpretes, qui obſervatiunculam hanc recte hic capere non potuerunt, locis ſexcentis ὄψον *opſonium,* verterunt, cum deberent *piſces.* ὀψάριον *parvum opſonium:* ubi erat vertendum, *piſciculus.* Gloſſarium vetus ὀψάριον · · *ciculus.* ſcribe *piſciculus.* Somnium merum eſt, quod jam olim vigilantes quidam grammatici ſomniarunt, ὀψάριον, non piſciculum ſignificare, ſed piſcem, παρὰ τὸ ὄψον αἵρεσθαι ἐκ τῆς θαλάττης. Iidem interpretes εὔοψα χωρία, id eſt *loca piſcoſa,* vertunt *boni opſonii,* in Archeſtrati verſu Ἄλλως δ' εὔοψον σφόδρα χωρίον ἐστι Κάρυστος. Porro quod piſces appellarint Graeci ὄψα, in cauſſa eſt aviditas ejus cibi quae fuit Graecis familiaris: cum ab inſtituto: erant enim plerique dediti gulae et cupediis: tum a natura. Sunt enim naturales quaedam propenſiones hominum, quarum cauſſae ab humano ingenio afferri

non possunt. Hoc voluit Athenaeus, cum hoc loco narrare instituit quosdam, bubulae amantes, ut Herculem: quosdam φιλοσύκους, ut Platonem: alios φιλοβότρυς, ut Arcesilam, nonnullos φιλομήλους, ut Philippum et Alexandrum ejus F. Quemadmodum autem propensiones hujusmodi in quibusdam a natura ingeneratas videre est: sic etiam odia et abominationes in multis, quas equidem mirari magis soleo. Quam multi sunt quos Attalicis conditionibus non adducas, ut caseum degustent, aut pirum, aut vinum? Notus mihi fuit apud Volcas Arecomicos adeo μισόμηλος quidam, ut ad mali aspectum vel odorem totus horreret. Huic cum nuper amicus literas traderet, quas in mantica, ut fit, habuerat, ubi erant poma: ille vero eas abominatus statim projecit, neque unquam legere sustinuit. quin hoc adeo hominem commovit, ut aegre impeditus sit quominus factam sibi injuriam ultum iret. [Constantium quoque
p.477. Augustum Constantini filium, *pomorum quicquam quoad vixerit gustasse nunquam*, auctor Ammianus Marcellinus lib. 21.] Conditor ille rerum Alexandri quem vulgati codices *Dorotheum* nominant, in Excerptis dicitur *Theodorus*. Probat deinde voce ὄψον significari generaliter πᾶν τὸ πυρὶ κατασκευαζόμενον εἰς ἐδωδήν. *quicquid igne paratur ad edendum*. Duplicem ei probando vocis ὄψον etymologiam affert. vel quasi ἕψον ab ἕψω: unde dicantur ἑφθὰ *elixa*. vel ab ὀπτῶ. ut proprie sic dicatur quod assatum est. Sed de hoc etymo audiamus aliorum magistrorum judicium. Γίνεται, ajunt, ὄψον παρὰ τὸ ὀψέ. διότι οὐχὶ ἕωθεν ἀλλ' ὀψὲ τοιαύτας τροφὰς προσεφέροντο. ἢ μᾶλλον ὅτι ὀψὲ καιροῦ εἰς χρῆσιν ἦλθεν ἀνθρώποις ἡδονῆς χάριν, τὸ ὄψον. τὰ πρὸ τούτου γὰρ ἁπλοϊκῶς ἔζων. τὸ δὲ εἰπεῖν ὡς ἐκ τοῦ ἕψειν γίνεται τὸ ὄψον, οὐ πάνυ εὐοδοῦται, τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἕψω δασύνεται, τὸ δὲ ὄψον ψιλοῦται. Versus Sophoclis qui sequuntur, ita scripti fuerant a poeta,

Χορὸς δ' ἀναύδων ἰχθύων ἐπεῤῥόθει·
σαίνουσί τ' οὐραίοισι τὴν κεκτημένην.

Chorus mutorum piscium cum strepitu adveniebat. Atque illi caudis adulabantur suam dominam. Thetim fortasse intelligebat, aut Nereïdum vel Leucothearum unam. Athenaeus more suo poetae verba levi mutatione sententiae suae accommodavit. [Potest etiam mutata distinctione scribi, ἐπεῤῥόθει Σαίνουσιν οὐραίοισι τ. quae lectio Josepho Scaligero magis placebat.] Locum

Achaei qui statim sequitur, ita scribimus et distinguimus.

— πολὺς γὰρ ὅμιλος ποντίου
κοίλου σοβῶν, ἐνάλιος θεωρία
χραίνοντες οὐραίοισιν εὐδίαν ἁλός.

Videtur Achaeus superiorem Sophoclis locum in diversa sententia esse imitatus. fuit enim Sophocles natu grandior, ut scribit Suidas. Πόντιον κοῖλον, periphrasis est maris. *marinum cavum* pro cavo ubi est mare. Neque Gesnerum audiet hic neque Dalecampium, qui doctissimorum hominum auctoritati rationem esse anteponendam statuerit. Jam ὅμιλος χραίνοντες, ut in versibus Sophoclis χορὸς σαίνουσιν, et similia, de quibus superiore capite. Achaei fabula unde haec sunt, appellatur Μοῖραι, consensu librorum omnium. Hesychius in Νυμφόβας laudat hunc poetam ἐν Μύροις. ubi forte scribendum ἐν Μοίραις. Laudatur etiam Hermippi comici fabula eodem nomine. Quae ex Amphidis Leucade adducuntur, scribenda sunt hoc modo,

Ὅστις ἀγοράζων ὄψον . . . . . .
ἐξὸν ἀπολαύειν ἰχθύων ἀληθινῶν,
ῥαφανίδας ἐπιθυμεῖ πρίασθαι, μαίνεται.

In primo quaedam omissa ad sententiam non necessaria: puta, ὦ δείλαιε σύ. quid autem appellet poeta, pisces ἀληθινούς, sciremus si extaret ejus fabula. Xenophontis locus extat in tertio Commentariorum, ubi hodie βλακώτατος minus recte pro βλακίστατος.

CAPUT TERTIUM. p. 478.

De epico Cyclo non protrita, et parum vulgo nota.

TRACTATIONEM de singulis piscibus una adhuc observatio praecedit. Sophoclis versus est in Ajace Lorario, Ἔφηκεν ἐλλοῖς ἰχθύσι διαφθοράν. Non passim obvia aut in frequenti usu posita est vox ἐλλός. Itaque de ea quaerunt dipnosophistae. Quaestio ita proponitur. ἐζήτησέ τις, εἰ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τις τῷ ὀνόματι κέχρηται. Respondet Zoilus huic quaestioni in haec verba: οἶδα ὅτι ὁ τὴν Τιτανομαχίαν ποιήσας, εἴτ' Εὔμηλός ἐστιν ὁ Κορίνθιος, ἢ Ἀρκτῖνος, ἢ ὅστις δή ποτε χαίρει ὀνομαζόμενος, ἐν τῷ δευτέρῳ οὕτως εἴρηκεν, Ἐν δ' αὐτοὶ

πλωτοὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἐλλοὶ Νήχοντες παίζουσι δι' ὕδατος ἀμβροσίοιο. Ἔχαιρε δὲ Σοφοκλῆς τῷ ἐπικῷ κύκλῳ. ὡς καὶ ὅλα δράματα ποιῆσαι κατακολουθῶν τῇ ἐν τούτῳ μυθοποιΐᾳ. Summa reſponſionis haec: Sophoclem cum appellavit piſces ἐλλοὺς, imitatum eſſe vetuſtiſſimum poetam Gigantomachiae auctorem, 'qui primus ita locutus. neque hoc mirum videri debere de Sophocle: cum is poeta Epicum cyclum plurimum amarit: adeo ut integrarum fabularum argumenta inde ſumpſerit. Haec Zoili mens: quae etſi clare a nobis jam expreſſa eſt: nemo tamen illam ſatis aſſequetur, quin ſciat de Epico cyclo, quae ignorarunt interpretes. Longe enim fallitur eruditiſſimus Dalecampius: neque ἐπικὸς κύκλος eſt quod putavit ille: ſed nomen corporis cujusdam poetici compoſiti olim ex antiquiſſimis poetis epicis, qui hiſtoriam fabularem deſcripſerant. [cujus hiſtoriae praecipua capita, et veluti σύνοψιν brevem habes apud Lucianum in Commentario de ſaltatione.] Pars hujus corporis Titanomachia fuit: ut ex iſto Athenaei loco diſcimus, et Euſebii ac Procli verbis quae mox ſubjiciemus. Id opus veteres appellarunt Κύκλον, vel Ἐπικὸν κύκλον, vel τὸν τῶν ἐποποιῶν κύκλον. Philoſtratus in epiſtola ad Juliam Auguſtam. αἱ δὲ ἀποστάσεις εἴτε προσβολαὶ τῶν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίαζον πολλαχοῦ μὲν, μάλιστα δὲ ἐν τῷ τῶν ἐποποιῶν κύκλῳ. quanquam hic locus aliter fortaſſe exponi debet. Caeterum Epici cycli argumentum Photius ex Proclo declarat in Bibliotheca, his verbis. Διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ λεγομένου Ἐπικοῦ κύκλου. ὡς ἄρχεται μὲν ἐκ τῆς Οὐρανοῦ καὶ Γῆς μυθολογουμένης μίξεως. ἐξ ἧς αὐτῷ καὶ τρεῖς παῖδας γινώσκουσιν ἑκατοντάχειρας, καὶ τρεῖς ἑτέρους ἀποτίκτουσι Κύκλωπας. διεξέρχεται δὲ περὶ θεῶν, τά τε ἄλλα τοῖς Ἕλλησι μυθολογούμενα, καὶ εἴπου τι καὶ πρὸς ἱστορίαν ἐξαληθίζεται. καὶ περατοῦται ὁ Ἐπικὸς κύκλος συμπληρούμενος ἐκ διαφόρων ποιητῶν μέχρι τῆς εἰς Ἰθάκην ἀποβάσεως Ὀδυσσέως. Λέγει δὲ ὡς τοῦ Ἐπικοῦ κύκλου τὰ ποιήματα διασώζεται καὶ σπουδάζεται τοῖς πολλοῖς, οὐχ οὕτω διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων. λέγει δὲ καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πατρίδας τῶν πραγματευσαμένων τὸν Ἐπικὸν κύκλον. Adſcripſimus locum totum: quia inſignis eſt de opere inſigni. Habes hic totius Epici cycli argumentum. Cum enim Varro hiſtoriam omnem in tria tempora diſtin-
p. 479. xerit, adelum, mythicum, et hiſtoricum: quicquid vetu-

ftiffimi poetae de origine mundi, de generatione deorum, de hominum aetate prima, de gigantibus five Titanibus, deque antiquis heroibus eorumque geftis cecinerant, eo opere continebatur. Principium illius erat, quale videmus Bibliothecae Apollodori principium: qui a Coelo et Terra exorfus eft. Defiiffe ait Photius in Ulyffis caede: ut non omne penitus mythicum tempus eo volumine fuerit comprehenfum. Quare autem id τεῦχος fuerit appellatum Κύκλος, cauffam non video aliam nifi praeftantiam figurae ejus. Nam quia orbis figura omnium abfolutiffima et capaciffima eft: propterea id corpus quod hiftoriam fabularem contineret univerfam a capite ad finem prope totam, *Orbem* aut *Circulum* nominarunt. Sic librum Anthologiae quo complexus eft olim Agathias, quicquid fere in eo genere laude dignum habuit Graecia, Κύκλον vocant fcriptores. Suidas, Ἀγαθίας συνέταξε τὸν Κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὧν αὐτὸς συνῆξεν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν. neque omnino male idem Suidas alibi, poemata *Cycli* interpretatur τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. Talia enim fuerunt, ex quibus Epicus cyclus conftabat. Porro antiquiffimos tantum poetas in eum orbem fuiffe coactos teftatur Alexandrinus Clemens, Stromat. lib. primo. Ταῦτα, ait, προήχθημεν εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς πάνυ παλαιοῖς τοὺς τοῦ κύκλου ποιητὰς τιθέασι. ad quae verba fi diligenter animum advertimus, intelligemus auctores Cycli eos fuiffe qui a Clemente illo loco nominantur inter vetuftiffimos. Eos puto fuiffe iftos, Onomacritum, Lefchem, Arctinum, et Eumelum, quem ἱστορικὸν ποιητὴν vocat Pindari fcholiaftes ad odam 13. Olympionicarum. Non dubito fuiffe item alios in queis fortaffe erat Dionyfius poeta antiquiffimus κυκλογράφος, ut Tzetzae appellatur Chiliade 12. quem nefcio dicam an negem effe eundem cum Dionyfio Samio quem περὶ κύκλου fcripfiffe, aliquot locis docet Athenaeus, fed hunc potius Cycli interpretem quam poetam fuiffe cenfeam. laudatur Apollodoro lib. 1. Scholiaftes Pindari ad Odam 4. Ifthmionicarum, Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἡρακλέους ἐκ Μεγάρας παίδων, διαλλάττουσι. Διονύσιος μὲν ἐν πρώτῳ Κύκλων Θηρίμαχον καὶ Δηϊκόωντα. Scripfit et Hefiodus Theogoniam: fed quam fuiffe in Cycli fyntagma relatam non puto. Separatur enim Hefiodus a Cyclicis ab antiquo fcriptore, unde haec profert Eufebius, Προπαρ, lib. 1. Ἔνθεν Ἡσίοδος οἵ τε κυκλικοὶ περιη-

χημένοι Θεογονίας, καὶ Γιγαντομαχίας καὶ Τιτανομαχίας ἔπλασαν ἰδίας καὶ ἐκτομάς. Cyclicos hic intelligo Epici Cycli auctores. a quorum numero Hesiodus excluditur. Sed non desuerunt qui et Hesiodum et Homerum Cyclicorum appellatione complecterentur. Magni Etymologi auctor scribit alicubi, παρὰ τοῖς κυκλικοῖς αἱ ψυχαὶ νεκάδες λέγονται: deinde Homeri versum subjicit ex Iliadis ῥαψ. ε. quasi Homeri poemata pars essent Cycli:
p. 480. quod tamen non arbitror. Verius puto, ad imitationem Epici Cycli, caeterorum quoque poetarum κυκλικοὺς fuisse solitos appellari quicumque materiam aliquam continua serie pertexuissent, ut fecit princeps poeta Trojanum bellum et Ulyssis errores. Similiter Antimachum, qui Thebanam historiam multis libris descripserat, *cyclicum*, et ejus Thebaidem κυκλικὴν veteres nominant. Athenaeus lib. 11. ὁ δ' Cιδίπους ἐκπώματα τοῖς υἱοῖς κατηράσατο, ὥς ὁ τὴν Κυκλικὴν Θηβαΐδα πεποιηκὼς φησίν. Isidorum hoc voluisse puto, cum istud nobis aenigma proponeret lib. 6. *Cyclus paschalis vocatus, eo quod in orbe digestus sit, et quasi in circulo dispositum ordinem complectatur annorum sine varietate et ulla arte: unde factum est, ut cujusque materiae carmina simplici forma facta cyclica vocarentur.* quam ineptum est, a circulo paschali putare nomen invenisse cyclica poemata? Sed legerat apud Graecos, quod vetus interpres Aristophanis scribit, κύκλια dici, τὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχοντα. Etsi autem Cycli epici plures fuerunt auctores: interdum tamen de eo sic loquuntur antiqui, quasi unius solum fuisset opus. Eustathius ad 4. Odysseae, δέκτην δὲ 'Αρίσταρχος μὲν τὸν ἐπαίτην λέγει παρὰ τὸ δέχεσθαι. ὁ δὲ κυκλικὸς φασίν, ἤγουν ὁ τῶν κυκλίων ποιητὴς, ὀνοματικῶς ἀκούει τὴν λέξιν. Cyclicus hic nuncupatur aliquis e poetis Epici Cycli: in cujus extremo tota Ulyssis fabula continebatur, ut ex Photio ante diximus. Sic accipiendum apud Horatium,

Nec sic incipias ut scriptor Cyclicus olim

quem poetam intelligat Horatius, nominatim indicare non possumus: unum certe aliquem e Cyclicis illis de queis loquimur, voluit significare. Docti putant Stasinum auctorem τῆς μικρᾶς 'Ιλιάδος intelligi. Sane eum poetam inter Cyclicos habitum fuisse ostendunt antiqua in Aristophanem scholia ad Equites: in quibus cum historia quaedam ex Iliade parva esset narrata, sequuntur

ſtatim haec verba τοῦτο ἐκ τοῦ Κύκλου ἀφείλκυσται, nihilominus tamen Staſimum, vel Staſinum Cypriorum poetam, et parvae Iliadis diſerte Photius ſeparat a Cyclicis. Quamobrem ex hujus ſententia *cyclicus* apud Horatium non erit Staſimus, ſed alius quis τῶν ἐκ τοῦ Κύκλου, quos ait idem Photius non propter aliquam in carmine praeſtantiam ſolitos commendari, ſed tantum propter rerum ſeriem eo corpore comprehenſarum. Atque hoc valde congruit illi loco Horatii, ubi ineptiarum arceſſitur is quem cyclicum nominat. Veterum in Homerum σχολίων auctor, hos Cyclicos etiam *Polemonios* fuiſſe appellatos indicat. Ait enim ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς Πολεμωνίοις ἤτοι κυκλικοῖς. Quae autem ratio ejus appellationis? An ſimile eſt ut ſi quis jus civile Romanorum Tribonianeum diceret, quia Tribonianus id congeſſit ac digeſſit. Fieri poteſt, ut qui primus veteres illos poetas in unum junxit, Polemon vocaretur: et inde Polemonii poetae iidem ac Cyclici. Poſtremo ſciendum eſt, Epicum Cyclum in partes tributum fuiſſe. Clemens enim Alexandrinus quintam Cycli partem laudat in Protreptico. Aliter enim verba haec illius καὶ δὴ p. 481.
τὸν ἱστοροῦντα τοῦτο Διονύσιον ἐν τῷ πέμπτῳ μέρει τοῦ Κύκλου παρίστημι: accipienda ſunt meo judicio, quam iſta ſcholiaſtae Pindari Iſthmionicarum, Διονύσιος ἐν πρώτῳ Κύκλων φησι. hic librum primum intelligit poematis Dionyſiaci: Clemens quintam Circuli partem, vel tomum, in quo fuit collocatum opus Dionyſii. Quae diximus de epico cyclo, lucem afferent veteri epigrammati in Apollodori bibliothecam, qua explicantur antiquae fabulae de diis et heroibus. Id ita habet:

Αἰώνων σπείρημα ἀφυσσάμενος ἀπ' ἐμεῖο,
 παιδείης μύθους γνῶθι παλαιγενέας.
μηδ' ἐς Ὁμηρείην σελίδ' ἔμβλεπε, μηδ' ἐλεγείην,
 μὴ τραγικὴν μοῦσαν, μηδὲ μελογραφίην.
μὴ κυκλίων ζήτει πολύθρουν στίχον· εἰς με γὰρ ἀθρῶν,
 εὑρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Olim qui fabularis hiſtoriae cognoſcendae ſtudio ducebantur, ad Homerum adibant, aliosque poetas omne genus, puta, elegiacos, tragicos, lyricos: maxime autem ad illos, ex quibus fuerat conflatum corpus Epici cycli: quod epigrammatarius poeta κυκλίων πολύθρουν στίχον appellat. Atque vel ex hoc loco, et argumentum ejus operis, et prolixitas etiam ſatis claret.

Caput Quartum.

Oſtenditur adhuc quale fuerit Epici cycli ſubjectum, recitatis titulis omnium fabularum Sophoclearum: quarum multas ait fuiſſe Athenaeus argumento e Cyclo petito. Heſychius, Pollux, Harpocration, et alii auctores multis locis corriguntur.

QUID igitur Epicus Cyclus fuerit, et quo argumento, ex iis quae diximus palam eſt. Omnino antiquae mythologiae id penus quoddam erat amplum. ut dubitare non debeamus, veriſſimum eſſe quod de Sophocle apud veteres legimus: omnes ejus fabulas aut ex Homeri fonte fuiſſe hauſtas, aut ex Epicorum orbe. De Homero ſcribitur in vita Sophoclis: *τὸ πᾶν οὖν Ὁμηρικῶς ὠνόμαζε, τούς τε μύθους φέρει κατ᾽ ἴχνος τοῦ ποιητοῦ. καὶ τὴν Ὀδυσσείαν δὲ ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται.* Quod autem multarum ſuarum tragoediarum integra argumenta e Cyclo ſumpſerit, diſertim teſtatur Athenaeus hoc loco. Quamobrem qui laborabit ſcire qua de re in vetuſtiſſimo et celeberrimo illo opere tractaretur, is mihi titulos tragoediarum Sophoclis conſideret. Ea fine fabularum illius poetae nomina, quae in veterum ſcriptis legere memineramus, collegimus, *κατὰ στοιχεῖον* digeſſimus, et infra ſubjecimus. Poteramus ab hoc labore ſuperſedere: ſed expreſſit hanc a nobis opellam eximia principis tragici admiratio. Aequi lectores, ſpero, iſtius *ἐκβολῆς τοῦ λόγου* veniam non gravatim nobis concedent.

ΑΘΑΜΑΣ. Heſychius, *ἐπιστήγματα. ἐπικελεύ-*
p. 482. *ματα. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι.* Errant qui emendant *ἐπιστήμάτα.* neque obſervant quod ſtatim ſequitur. *ἐπιστῆξαι, ἐφορμῆσαι.* Hic eſt Athamas prior, cujus et alibi non ſemel meminit idem. Sed corrige locum hunc: *Καταγνῶναι ἐπιγνῶναι μέμψασθαι. Σοφοκλῆς Ἀθαμαντίᾳ.* Scribe, *Ἀθάμαντι α.* Fecerunt Athamantes alii multi, ut Aeſchylus, Ennius, Accius. etiam comicus Amphis. ΑΘΑΜΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Heſychius, *ἕρκεσι, δικτύοις. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι δευτέρῳ.* Ariſtophanis enarrator ad nebulas, ejus tragoediae *ὑπόθεσιν*

paucis exprimit ſic. Τοῦτο πρὸς τὸν ἕτερον Ἀθάμαντα Σοφοκλέους λέγει· ὁ γάρ τοι Σοφοκλῆς πεποίηκε τὸν Ἀθάμαντα ἐστεφανωμένον, καὶ παρεστῶτα τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς σφαγιασθησόμενον. μέλλοντα δὲ ἀποσφάττεσθαι αὐτὸν, παραγενόμενον Ἡρακλέα, καὶ τοῦ θανάτου ῥυόμενον, λέγοντα ὡς σώζοιτο ὁ Φρύξος, δι᾽ ὃν ἔμελλεν ἐκεῖνος τεθνήξεσθαι. ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ. Ariſtides in communi adverſus Platonem Apologia: Οὐδέ γε Εὐριπίδου φήσομεν οἶμαι τὸ ἰαμβεῖον εἶναι, τὸ Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ, οὐδ᾽ εἴτις οὕτω τῶν σοφῶν εἴρηκεν. ἔστι γὰρ ἐξ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ. Clarius idem dicit A. Gellius libro decimo tertio, capite decimo ſeptimo. *Verſus eſt notae venuſtatis ſenarius:* Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν ξυνουσίᾳ. *Eum verſum Plato in Theaeteto Euripidis eſſe dicit. quod quidem nos admodum miramur. nam ſcriptum eum legimus in tragoedia Sophoclis, quae inſcripta eſt,* Αἴας ὁ Λοκρός. Auctor Graecae hypotheſeos Ajacis Lorarii, ἐν οἷς ἐστι καὶ κριός τις ἔξοχος, ὃν ᾤετο εἶναι Ὀδυσσέα· ὃν δήσας ἐμαστίγωσεν. ὅθεν καὶ τῇ ἐπιγραφῇ πρόσκειται Μαστιγοφόρος· ἢ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Λοκροῦ Αἴαντος. id eſt, ad ſtatuendum diſcrimen inter Ajacem Lorarium, et Ajacem Locrum geminas Sophoclis fabulas. ΑΙΑΣ ΜΑΣΤΙΓΟΦΟΡΟΣ. extat. ΑΙΓΕΥΣ. Pollux libro decimo, capite 36. καὶ κέστρα δὲ σφύρας τινὸς εἶδος σιδηρᾶς, ὡς ἐν Αἰγεῖ Σοφοκλῆς, Κέστρᾳ σιδηρᾷ πλευρὰ καὶ κατὰ μέσην Ἔλαυνε παίων. Vide libro 3. cap. 34. Inſcribitur et Αἰγεὺς ἐκλυόμενος in Stephani Ethnicis, niſi eſt diverſa ab hac. ΑΙΓΙΣΘΟΣ. Heſychius, ἀρρύθμων, ἀσυμφώνων. Σοφοκλῆς Αἰγίσθῳ. ΑΙΘΙΟΠΕΣ. Heſychius, Ἄναρκτον, ἀνυπότακτον, ὧν οὐδεὶς ἦρξε. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι. iterum Ἀνθόβοσκον. ἀνθοτρόφον. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι. ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΕΣ. Paſſim citantur hujus poetae *Captivae*. Ariſtoph. enarrator ad Ranas. οἱ ἀρχαῖοι καλάμῳ ἀντὶ κερατίου ἐχρῶντο. Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν. ὑφηρέθη σοῦ κάλαμος ὥσπερ λύρας. Vide Stephani Ethnica, in βωμοὶ, Εὐρώπη, Κρόση. Etymologicum in Φαῦλες, et Heſychium in his vocibus, αἰχμόδετος, ἀλιτόκαρπον, ἀμφίλινα, ἀνηκὲς, ἔκσστρον. ἀπειθὴς, βαιὼν, ἐμπλεύρου, ἐνστερνομαντίαις. et ἐπιράσσεται. Idem ſic ſcribit, Ἴαννα, ἐν μὲν Αἰχμαλωτίσι Σοφοκλέους ἀπέδοσαν Ἑλληνική. ἐπεὶ Ἴαννας (ſcribo Ἰαόνας) τοὺς Ἕλληνας λέγουσιν. ἐν δὲ Τριπτολέμῳ ἐπὶ γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν Ποιμέσι. τίνες δὲ τὴν

Ἑλένην. ἐπιεικῶς δὲ οἱ Βάρβαροι τοὺς Ἕλληνας Ἴωνας λέγουσιν· ἐν δὲ Τρωΐλῳ, βάρβαρον θρήνημα τὸ ἰαί· ἢ ὄνομα γυναικός. laudantur ejusdem poetae et

p. 485. ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ. *Captivi* an eadem ſit fabula an diverſa non temere affirmaverim. Nominat Pollux libro decimo, cap. 52. item Heſychius in ἄσεπτον, ἄχνην Λύδης, ἱερόλας, ἱκτερεύσομεν. ΑΚΑΜΑΣ. Harpocration, Ἔπιπλον, τὴν οἷον ἐπιπόλαιον κτῆσιν, καὶ μετακομίζεσθαι δυναμένην. Σοφοκλῆς Ἀκάμαντι. Forte, Ἀθάμαντι. ΑΚΡΙΣΙΟΣ. Heſychius, Ἄδοξα, παράδοξα, καὶ ἃ οὐκ ἄν τις ἐδόξασεν. Σοφοκλῆς Ἀκρισίῳ. Lege eundem in ἀκτίης, ἀλοίματα, ἀνταίαν, ἀπόδρομον, ἀποφανθείς, ἀρέματα, ἄστομος, βίδην, ἰλλάδας. Vide infra in Λαρισσαῖοι. Stobaeus ſermone octavo. ΑΛΕΑΔΕΣ. Apud Stobaeum ſermone 33. et 52. atque alibi ſcriptum in ora libri Σοφοκλῆς Ἀλεάσι. neſcio unde nomen. Vide infra in Ἀλευάδαι.

ΑΛΕΙΤΗΣ. Sic nominatur ea fabula unde pulcherrimos verſus adducit Stobaeus ſermone 104. meminit ſaepe alibi. Forte ΑΛΗΤΗΣ melius. Hoc nomen fuit Corinthi conditori: unde ipſi dicti Ἀλητίδαι. Strabo et Pindari ſcholiaſtes. ΑΛΕΥΑΔΑΙ. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 6. Λάβοις δ' ἂν τὸ Σοφοκλέους ἐξ Ἀλευάδων, Ἅπαν τὸ χρηστὸν τὴν ἴσην ἔχει φύσιν. Heſychius, Ἐφυμνεῖς, ἐπᾴδεις. Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις. Scribebam Ἀλευάδαις ex Clemente. Aleuadae nobiles Theſſali fuere: de quibus paſſim veteres, ut dicebamus ad Theocriti idyllium 17. Sed moveor conſenſu librorum: nam Sophoclem ἐν Ἀλεάδαις citant plures: ut Aelianus de animal. libr. 7. cap. 39. et ſaepe Stobaeus. ΑΛΚΜΑΙΩΝ. Heſychius, Αἰνῶ, παρίημι, παραιτοῦμαι καὶ ἐπαινῶ. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίωνι. Idem, Ἀραίας, βλαβεράς. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίῳ. Scribo, Ἀλκμαίωνι. Stobaei margines ad λόγον 77. in dubio nos relinquunt ſitne haec fabula Sophoclis an Euripidis. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ἢ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Invenio utrumque apud Heſychium. Foeminae nomen in δύσαυλος. Viri in iſtis: Θηλάστρια, τροφός. ἔστι δὲ ἰακκῶ. Σοφοκλῆς Ἀλεξάνδρῳ. Legendum, ἔστι δὲ Ἰακόν. *Ionica vox eſt.* Sic et Euripidis *Alexandram* atque *Alexandrum* produnt nobis Stobaei margines. ΑΜΥΚΟΣ σατυρικός. Laudatur Athenaeo libro tertio, et libro nono.

ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ σατυρικός. Ariſtophanes in Ranis. ἀλλ' ὠρακιῶ. Ἀλλ' οἶσε πρὸς τὴν καρδίαν μου σπογγίαν. In-

terpres ibi, Τοῦτο Σοφοκλῆς εἶπεν ἐν Ἀμφιαράῳ σατυρικῷ. Idem poeta in Vespis, Ὁ πιννοτήρης οὗτός ἐστι τοῦ γένους. alludit ad versum Sophoclis ex hac fabula, Ὁ πιννοτήρης δὲ τοῦδε μαντέως χοροῦ. Strabo libro nono, Erotianus, Hesychius, alii. ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ. Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, εὔσοιαν φασὶ τὴν εὐσθένειαν. καθάπερ καὶ ἐν Ἀμφιτρύωνι. Ἐπεὶ δὲ βλαστεῖ, τῶν τριῶν μίαν λαβεῖν Εὔσοιαν ἀρκεῖ. Hesychius, Ἀμφιτέρμως, ἀποτετερματισμένως. Σοφοκλῆς Ἀμφιτρύωνι. iterum, Ἀτμησίφρων, οὐδεμιᾶς τόλμης ἔννοιαν ἔχων. ἀτραυμάτιστος, Σοφοκλῆς Ἀμφιτρύωνι. ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ. Auctor Etymologici, Παρασάγγαι· παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀνδρομάχῃ. ἐπὶ τοῦ ἀγγέλου εἴρηται.

ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. Athenaeus libro 11. [Phrynichus de voce πρόσφατον disputans. εὑρίσκετο δὲ Σοφο- p. 484.
κλῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδᾳ τιθεὶς οὕτω. Μηδὲν φοβεῖσθαι προσφάτους ἐπιστολάς.] Pollux libro 10. cap. 26. Σοφοκλῆς ἐν Ἀνδρομέδῃ, αὐτοχείλεσι ληκύθοις ἔφη, δηλῶν ἀλαβάστρους μονολίθους. Hesychius, Ἀμβλύσκει, ἐξαπλοῖ. κυρίως δὲ ἐπὶ ἀμπέλου· καὶ ἐκτιτρώσκει. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδῃ. item in ἀμφίπρυμνον πλοῖον. Sunt et alii loci tres ex ea fabula in Hesychio omnes corrupti. Primus ita habet, Κουρίον Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα ἡμιουτον κούρειον ἠρέθη πόλει, νόμος γάρ ἐστι τοῖς βαρβάροις θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος τῷ Κρόνῳ. Scribo, Κουρεῖον. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ.

Ἧι τὸ μιαρὸν κουρεῖον ἠρέθη πόλει.
νόμος γὰρ οὗτός ἐστι τοῖσι βαρβάροις,
θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος.

τῷ Κρόνῳ, postrema verba non sunt poetae. κουρεῖον proprie est tonsoris officina. sed in hac fabula Sophocles ita vocaverat locum ubi jugulari solebant κροῦροι καὶ κοῦραι. Alter locus ita editur, Μάσθλη. τὰς τομουτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἡ μάσθλη, Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ καὶ Συνδείπνοις. Corrigo, Μάσθλητας, ἱμαντωτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἱμὰς ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρ. καὶ Συνδείπνῳ. Extat et alius locus ex eadem fabula, ubi iterum poeta eo verbo usus. Nam in Etymologico sic scriptum. Δίγονος μάσθλης, διπλοῦς ἱμάς. ἢ ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν βαφὴν ἦν τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐκέχρωστο. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ, Ἰδοὺ δὲ φοινὸν μάσθλητα δίγονον. Tertius locus est in σαλητὸν, de quo nos in opere De re vestiaria. ΑΝΤΗΝΟΡΙΔΑΙ. Athenaeus libro 9. Hesychius, ἀφεψιασάμην, ἀφωμίλησα. Σοφοκλῆς

Ἀντηνοpίδαις. ΑΝΤΙΓΟΝΗ. extat. ΑΤΡΕΥΣ ἢ ΜΥΚΗΝΑΙ. Heſychius, ἐπιστάσει, ἐπιτεύξεται. Σοφοκλῆς, Ἀτρεῖ ἢ Μυκήναις. ἐπὶ τῶν ταῖς ληνοῖς λαμβανόντων. Malim τοῖς λίνοις. Alii uno ſolum nomine hanc fabulam laudant. ſcholiaſtes Euripidis ad Hippolytum: Εἰώθασιν οἱ εἰρωνευόμενοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὀμνύναι. ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Μυκήναις.

Μὰ τὴν ἐκείνου δειλίαν ᾗ βόσκεται,
θῆλυς μὲν αὐτὸς, ἄῤῥενας δ᾽ ἐχθροὺς ἔχων.

ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΣ vel ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ. Athenaeus libro primo. Idem libro octavo extremo, Σύνδειπνον εἴρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας. Mox, ὥσπερ τινὲς καὶ τὸ Σοφοκλέους δρᾶμα κατὰ τὸ οὐδέτερον ἐπιγράφειν ἀξιοῦσι ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ. Solent auctores vocem alteram praetermittere. Heſychius, Ἀζειῶται, ἔθνος τῆς Τρωάδος, Σοφοκλῆς Συνδείπνῳ. Sic apud Stobaeum ſermone 26. vide ſupra in ANDROMEDA. [Aliis nominatur haec fabula ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΙ. Marcus Tullius ad Q. Fratrem lib. ſecundo: Συνδείπνους Σοφοκλέους *quanquam actam a te fabellam video eſſe feſtive nullo modo probavi.*] Diverſa ab hac fuit, quae inſcribebatur. ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ. Julius Pollux libro decimo capit. 30. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν συλλόγῳ,

Ὡς ναοφύλακες νυκτέρου ναυκληρίας
πλήκτροις ἀπευθύνουσιν οὐρίαν τρόπιν.

Interpres Lyrici Iſthmionicarum oda ſecunda, τὸ ἀπόνειμον ἀντὶ τοῦ ἀνάγνωθι. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν συλ-
p. 485. λόγῳ, Οὐδ᾽ ἐν θρήνοισι γραμμάτων πτυχὰς ἔχων, Νέμει τις, οὗ πάρεστι τὶς ξυνώμοσε. Heſychius in ἐπιξενοῦσθαι et in ξυμβόλους. ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΕΡΑΣΤΑΙ. Athenaeus libro nono. Scholiaſtes Pindari oda tertia Nemeonicarum, περὶ τῆς μεταμορφώσεως αὐτῆς, Thetidis, καὶ Σοφοκλῆς φησὶν ἐν Τρωΐλῳ,

Ἔγημεν ὡς ἔγημεν ἀφθόγγους γάμους,
τῇ παντομόρφῳ Θέτιδι συμπλακεὶς ποτέ.

καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς,

Τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεστάτει;
λέων, δράκων τε, πῦρ, ὕδωρ.

et ad odam ſextam de Achillis haſta loquens, adducit ex eadem fabula haec, ἢ δορὸς διχόστομον πλᾶκτρον. Ariſtophanis ad Ranas ſcholia, Σοφοκλῆς ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς φησὶν, ὑπὸ Πηλέως λοιδορηθεῖσαν τὴν Θέτιν καταλιπεῖν αὐτόν. leges eadem verba in ſcholiis Apol-

lonii ad librum quartum. Praeterea fcriptum eft Commentario ad Vefpas, quo loco disputatur nomen παιδικὰ poni ἐπὶ ἀῤῥένων. Καὶ ἐν τοῖς Ἀχιλλέως δὲ ἐρασταῖς δῆλον ὡς οὕτως ἐξείληπται. ἐπιδόντων γάρ τοι τῶν Σατύρων εἰς τὴν γυναικείαν ἐπιθυμίαν, φησὶν ὁ Φοῖνιξ, Παπαὶ, τὰ παιδιχ' ὡς ὁρᾷς ἀπώλεσας. Etfi poetae nomen hic praetermiffum eft: nemo tamen eruditorum dubitabit Sophocleum drama intelligi. Atque ex hoc loco conjecturam facere licet, fuiffe hoc drama fatyricum. Hefychius quoque laudans hanc fabulam poetae nomen omittit. ὀμμάτειος πόθος, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾶν ἁλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ γὰρ τοῦ εἰσορᾶν, γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾶν· καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς ὀμματοπάλογχα φησιν. Forte, τὰς ὀμμάτων ἄπο λόγχας φησι. Mentionem faciunt et paroemiographi in proverbio ὁ παῖς τὸν κρύσταλλον, et Stobaeus inde affert pulcherrimos verfus fermone 62.

ΔΑΙΔΑΛΟΣ. Hefychius, Γοργάδων, ἁλιάδων. Δαιδάλῳ Σοφοκλῆς. Mox fequitur, Γοργίδες, ὠκεανίδες. Alibi. ἐσέφθην, ἐσεβάσθην, ἡσύχασα, ᾐσχύνθην. Σοφοκλῆς Δαιδάλῳ. male editur Παιδάλῳ. Pollux, βιαία ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλῳ τεκτόναρχος μοῦσα.

ΔΑΝΑΗ. Hefychius, Ἀφροδισία ἄγρα. Σοφοκλῆς Δανάῃ. Γένουτε μήλων κ' Ἀφροδισίαν ἄγραν. critici quam varie eum verfum expofuerint ibi vide. meminit et alibi. Stobaeus fermone 10. ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΣ. Hefychius, θωχθείς, θωρηχθείς, μεθυσθείς. Σοφοκλῆς. Διονυσιακῷ. Non legi alibi: nec fatis capio indicem hujus fabulae. ΔΟΛΟΠΕΣ. Hefychius, Εὐναῖος λαγώς, Σοφοκλῆς Δόλοψι· κατακτηχής. ΕΛΕΝΗ. Ariftophanes equitibus, Βέλτιστον ἡμῖν αἷμα ταύρειον πιεῖν· Ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἱρετώτερος. Vetus interpres, Ἔστιν ἀπὸ Σοφοκλέους, Ἑλένης. Ἐμοὶ δὲ λῷστον αἷμα ταύρου γ' ἐκπιεῖν [vel potius αἷμα ταύρειον πιεῖν.] Καὶ μήγε πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας. Fortaffe duarum quae fequuntur alteram intelligit.

ΕΛΕΝΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΙΣ. Strabo libro 14. de morte Calchantis loquens, ἀποθανεῖν δὲ ὑπὸ λύπης, καὶ κατά τι λόγιον. λέγει δ' αὐτὸ Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει· ὡς εἱμαρμένον εἴη ἀποθανεῖν, ὅταν κρείττονι ἑαυτοῦ μάντει περιτύχῃ. Hefychius, Ἀναχαιτίζει, ἀναπείθει, p. 486. ἀναχαλινοῖ, ἀνακρούεται, ἀναποδίζει. κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων. Σοφοκλῆς Ἑλένης ἀπαιτήσει. Proponam hic doctis emendandum ex ea fabula locum in quo fruftra hactenus fui. Erotianus, θράσσει ἐστὶν ὀχλεῖ, ὡς καὶ

Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει φησί. Γυναῖκα δ' ἐξελόντες ἢ θράσσει γέννυντα. ὡς τοῦ μὲν ἐάλον γραφείοις ἐνημμένοι. ΕΛΕΝΗΣ ΓΑΜΟΣ. Athenaeus libro tertio. ΕΠΙ ΤΑΙΝΑΡΩ, ΣΑΤΥΡΙΚΩ. Hesychius, Ἀργέμων τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λευκωμάτων. οἱ δὲ ὀφθαλμῶν. Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταινάρῳ σατυρικῷ. Idem, ἀλλαλίαν, πονηρίαν. Σοφοκλῆς ἐπὶ * παιενάροις. Lego, Ἐπὶ Ταινάρῳ aut Ταιναρίοις. nam etiam in nono Athenaei citatur Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταιναρίοις. ΕΠΙΓΟΝΟΙ. Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, Πολλάκις τὸ Ἄργος κοῖλόν φησι· καθάπερ ἐν Ἐπιγόνοις, Τὸ κοῖλον Ἄργος οὐ κατοικήσοντ' ἔτι. καὶ ἐν Θαμύρᾳ.

Ἐκ μὲν Ἐριχθονίου ποτιμάστιον ἔσχεθε κοῦρον
αὐτόλυκον πολέων κτεάνων σίνιν Ἀργεῖ κοίλῳ.

ΕΡΕΧΘΕΥΣ. In Stobaei Collectaneis invenio nominatam ad caput 57. ΕΡΙΣ. Hesychius, Εὔωρος γάμος, Σοφοκλῆς Ἔριδι ἤτοι ὥριος ἢ ὀλίγωρος· οὕτω γὰρ λέγουσι κατὰ ἀντίφρασιν· ὡς ὁ αὐτὸς ἐν Σκυρίαις χρῆται τῷ εὐωριάζειν. Nescio an ea sit quae dicitur aliis Ἶρις. ΕΡΙΦΥΛΗ. Clemens observat libro sexto hunc Euripidis versum, Ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον ἐπίκουρον νόσου, esse ex hoc Sophoclis in Eryphyla, Ἄπελθ' ἐκείνης ὕπνον ἰητρὸν νόσου. Stobaeus sermone primo, septimo, et alibi. ΕΥΜΗΛΟΣ. Auctor est Harpocration καθελῶν usurpasse veteres pro ἀνελών. ut Sophoclem in *Eumelo*. Meminit et Hesychius explicans verba poetae αἵματος ἔσαι Ἄρηα. ΕΥΡΥΑΛΟΣ. Parthenius Ἐρωτικῶν capite tertio: Περὶ Εὐίππης ἱστορεῖ Σοφοκλῆς Εὐρυάλῳ. deinde subjicit Parthenius fabulae totius argumentum. ΕΥΡΥΣΑΚΗΣ. Hesychius, Ἀδόξαστον, ἀνέλπιστον, Σοφοκλῆς Εὐρυσάκει. ΖΩΣΤΗΡΕΣ. Apud Pollucem libro septimo, cap. 14. ita invenio scriptum, ὅ τε τῆς Ἀμαζόνος ζωστὴρ, καὶ ἡ ἐν ταῖς Σοφοκλέους Ζωστῆρσιν ἐπιζώστρα. λέγει γοῦν, Ἔχοντας εὐζώνους ἔστασαν ἱματίων ἐπιζώστρας. ΗΛΕΚΤΡΑ. extat. ΗΡΑΚΛΗΣ. Stephanus in Χώρα. Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ, Στρέφουσι κρήνης φύλλα χωρίτην τ' ὄφιν. Hesychius, Κύκλους καὶ τροχοὺς τὰ τείχη. τροχὸν δὲ τὸ τεῖχος, ὡς Σοφοκλῆς Ἡρακλεῖ Κυκλώπειον τροχόν. In Etymologico legitur, Βουθοίη πόλις τῆς Ἰλλυρίδος. Σοφοκλῆς Ὀνομακλεῖ, Βουθοίη Δρίλωνος ἐπὶ προχοῇσιν ἐνάσθη. Non est verum editam ullam fabulam a Sophocle quae vocaretur *ONOMACLES.* quare scribendum Σ. ἐν Ἡρακλεῖ. Buthoea Stephano

dicitur Buthoa.' epici versus etsi rarius, interdum tamen leguntur apud dramaticos poetas. Erit fortasse qui malit sic corrigere. Σ. Οἰνομάῳ. de qua fabula mox. Ego aliter censeo. [Porro HERCULES Sophoclis drama fuit satyricum. Pollux libro septimo capite 25. καὶ φίτρους δὲ τούτους λέγει ἡ ποιητικὴ φωνὴ· ἐκλυμάδας Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ. Συνέλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκλυμά- p. 487.
των, sed haec depravatissima sunt: scribe, λέγει ἡ π. φ. ἐκκαύματα. et ὡς ἐκκαυμάτων. idem lib. 10. προσθετέον δὲ τῷ μαγείρῳ καὶ ἐκκαύματα, εἰπόντος Σοφοκλέους ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ, Συνέλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκκαυμάτων.] ΗΡΙΓΟΝΗ. Etymologi auctor, Τοπάζειν, στοχάζεσθαι, ὑπονοεῖν. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἠριγόνῃ, ἃ δὲ Δόξῃ τοπάζω ταῦτ' ἰδεῖν σαφῶς θέλω. Erotianus, Ὕποφρον. κρυφαῖον, ὥς φησιν ὁ Ταραντῖνος. μαρτυρεῖ γὰρ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Σμηριγόνῃ, λέγων. † νῦν δ' εἴρῃ ὕποφρος ἐξ αὐτῶν Ἕως ἀπώλεσε κ' αὐτὸς ἐξαπώλετο. Μέμνηται ὁ αὐτὸς καὶ ἐν Ἰφιγενείᾳ. Lego, ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἠριγόνῃ. fecerat Latinam ut videtur Accius sive Attius cujus Erigonam citant veteres. • ΘΑΜΥΡΑΣ. aliis ΘΑΜΥΡΙΣ. vide libro primo, capite 17. In vita Sophoclis legitur, φασὶ δὲ ὅτι καὶ κιθάραν ἀναλαβὼν, ἐν μόνῳ τῷ Θαμύριδι ποτὲ ἐκιθάρισεν. Θαμύραν et comicus Antiphanes docuit. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ. In ora librorum Stobaei serm. 119. leges, *Sophoclis aut Euripidis in Themistocle.* Sed non dubito mendam inesse. Possemus fortasse aliquid certius pronunciare, si Graecas citatorum librorum inscriptiones toto opere non invidissent nobis viri docti. ΘΥΕΣΤΗΣ ΣΙΚΥΩΝΙΟΣ. Hesychius, ἀποπλήκτῳ ποδὶ, μανιώδει. Σοφοκλῆς, Θυέστῃ Σικυωνίῳ. iterum, αὐτόφορτοι, αὐτοδιάκονοι. κυρίως δὲ οἱ ἐν τοῖς ἰδίοις πλοίοις. Σοφοκλῆς Θυέστῃ Σικυωνίῳ. Scribe apud eundem, Αὐτόμοιρος, μονόμοιρος. Σοφ. Θυ. Σικ. Meminit et in voce ἐπαίνους. interdum vocat Θυέστην τὸν ἐν Σικυῶνι, ut in ἀμόρφωτον. alibi simpliciter *Thyestem* vocat: ut in ἀπείρονας, ἀπόθεα, et ἀπαλῇ. Sic etiam Stobaeus sermone 29. ΘΥΕΣΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Hesychius, Ἀφωσιωμένοι, ἀνόσιοι, ἄποθεν τοῦ ὁσίου γεγενημέναι. Σοφοκλῆς Θυέστῃ δευτέρῳ. In libris Hesychii alieno loco haec sunt posita. Idem, Ἡγόμην, διῆγον. Σοφοκλῆς Θυέστῃ δευτέρῳ.

ΙΝΑΧΟΣ. Dionysius Halicarnasseus libro primo. Athenaeus libro ultimo. Comici interpres ad Plutum dici probat πλεύτωνα opes ac divitias, testimonio verborum

Sophoclis ex hac fabula, Πλούτωνος δ' ἐπείσοδος: item, τοιόνδ' ἐμὸν πλούτων' ἀμεμφίας χάριν. laudat idem commentario ad Equites et aves. item Hesychius in αἰελλέθριξ, ἀναιδείας φάρος, ἀντίπλαστος, et κυάμῳ. In voce ἀλωπὸς scribe, Σοφ. Θυέστῃ καὶ Ἰνάχῳ. ΙΝΩ. Hesychius, ἄλυτον, ἀκατάλυτον, ἀκατάπαυστον. Σοφοκλῆς Ἰνοῖ. ΙΞΙΩΝ. Interpres Apollonii libri quarto, καὶ παρὰ τὸ ἴψαι Σοφοκλῆς ἐν Ἰξίονι, δίψιον φησὶ τὸ βεβλαμμένον. ΙΟΒΑΤΗΣ. Hesychius, ἀφύλλωτον πέτραν, ἄπορον, ἄδενδρον. οἷον λωπετρίαν. Σοφοκλῆς Ἰοβάτῃ. ΙΟΚΛΗΣ. Julius Pollux libro decimo, capite octavo. καὶ τυλεία δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ Ἰοκλεῖ λέγοντι, ἀλλὰ καὶ λινογραφὴς τυλεία. ita lego tum isto loco, tum libro septimo, ubi eadem Sophoclis verba. ΙΟΛΑΟΣ. Aristophanes ad Equites, Ἀλλ' ἴθι χαίρων καὶ πράξειας Κατὰ νοῦν τὸν ἐμόν. καὶ σε φυλάττοι Ζεὺς ἀγοραῖος, etc. Scholiastes ibi, ταῦτα δὲ
p.488. παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐξ Ἰολάου. ΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑ. Stobaeus sermone vigesimo septimo. ΙΠΠΟΝΟΟΣ. Clemens Alex. Stromat. libr. 6. λάβοις ἂν Σοφοκλέους ἐξ Ἱππόνου.

Πρὸς ταῦτα κρύπτε μηδὲν, ὡς ὁ πάνθ' ὁρῶν
καὶ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπτύσσει χρόνος.

viri docti testantur legi in quibusdam MSS. Ὑπόνου ut huic tragoediae fuerit nomen *Suspicaci* non *Hipponoo*. sed neque tragoediae is titulus satis convenit: neque favent testimonia veterum. Hesychius, ἀπαλέξασθαι, ἀπαλύξασθαι. Σοφοκλῆς Ἱππόνῳ. Mox, Ἀπαρθένευτος, ἀκέραιος, καθαρά. Σοφοκλῆς Ἱππόνῳ. Viderint eruditi an diversa ab hac fuerit quae inscribitur ΙΠΠΩΝ. Julius Pollux libro 4. capite 16. Σοφοκλῆς δὲ αὐτὸ ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον (Euripidem) ἁμίλλης ποιεῖ σπανιάκις, ὥσπερ ἐν Ἱππῶνι. Stephanus de Oleno scribens urbe Achaiae, Σοφοκλῆς ἐν Ἱππῶνι. Ἐξ Ὠλένου γῆς Φαρβάδος κομίζομαι. ΙΡΙΣ. Athenaeus libr. 14. non puto corrigendum ἐν Ἔριδι, ut in allato supra loco Hesychii. Contrarium putem verius. Etiam Achaeus *Iridem* fabulam e suis unam inscripserat. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ. Hesychius, Ἀπαρθένευτα, οὐ πρέποντα παρθένοις. Σοφοκλῆς Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι. Alibi simpliciter ἐν Ἰφιγενείᾳ ut in ἀκρουχεῖ et ἀπυνδάκωτος: et in libro 12. Athenaei. Sic Stobaeus in 30.
ΙΧΝΕΥΤΑΙ ΣΑΤΥΡΩΝ. Pollux libr. 10. cap. 7. Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἰχνευταῖς Σατύρων ἔφη, ἐνήλατα ξύλα

τρίγομφα διατορῶσαι. Athenaeus libro ſecundo Ἰχνευταὶς ſolum. ΙΩΝ. Heſychius, *Χερσεύει. Σοφοκλῆς Ἴωνι. καίμενος μὲν βουστάθας αὐλὰς ἐπὶ χέρσου, ἢ διὰ χειρῶν ἔχει, ἢ οὕτως ἐμβατεύει.* quae verba auxilium a libris melioribus expectant. Stobaeus meminit ſermone 52. et 101. ΚΑΜΙΚΟΙ. Athenaeus libro tertio et nono. ΚΑΣΑΝΔΡΑ. Vetus Scholiaſtes in Heſiodi Theogoniam: *ἡ δάφνη ἐνεργεῖ πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμούς. Σοφοκλῆς ἐν Κασάνδρᾳ. Δάφνην φαγὼν ὀδόντι πρίετε στόμα.*] ΚΗΔΑΛΙΩΝ. Athenaeus libro quarto, et paroemiographi in proverbio *λευκὴ στάθμη.* Heſychius, *Αὐτοκτίστους δόμους, οὐ κατεσκευασμένους, ἀλλ' ἐκ ταυτομάτου γεγενημένους. ἢ τοὺς οἰκουμένους Σοφοκλῆς Κηδαλίωνι.* idem, *δέατος, δέους. Σοφοκλῆς Κιδαλίῳ.* lege, *Κηδαλίωνι.* ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ. Erotianus nominat in Lexico Hippocrateo. *Ἀντίον δ' ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸν σώφρονα, ὡς καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Κλυταιμνήστρᾳ.* quae ſequuntur in mendo cubant. quare ibi legantur. ΚΟΛΧΙΔΕΣ. Athenaeus libro decimo tertio, et libro etiam ſecundo, ubi male *Κοχλίδες.* Scholiaſtes Apollonii libro tertio. *Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Κολχίσιν εἰσάγει τὴν Μήδειαν ὑποτιθεμένην τῷ Ἰάσονι περὶ τοῦ ἄθλου δι' ἀμοιβαίων.* et ſub. lib. finem, *Καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν Κολχίσι πεποίηκε τὸν ἄγγελον τοῦ Αἰήτου πυθόμενον περὶ τῶν προειρημένων.*

Ἡ βλαστὸς οὐκ ἔβλαστεν οὑπιχώριος,
καὶ κάρτα φρίξας εὐλόφῳ σφηνώματι,
χαλκηλάτοις ὅπλοισι μὴ προσεξέδυ, p. 489.

Heſychius, *ἐπαλλαχθεῖσα, ἐπαλλάξασα. Σοφοκλῆς Κολχίσι.* Reperio et ΚΟΛΧΟΥΣ ejusdem. Etymologicum magnum, *Σοφοκλῆς Κολχοῖς. Ἡμεῖς μὲν οὐκ ἄρ' ἤστε τὸν Προμηθέα. ἀντὶ τοῦ ᾔδειτε.* Forte *Κολχίσι.*

ΚΡΕΟΥΣΑ. Pollux libro 6. cap. 17. *τὸ δὲ ἰσοθάνατον, Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Κρεούσῃ, οὐ πάνυ ἀνεκτόν.* Heſychius, *ἀνέκτημαι, ἀνείληφα. Σοφοκλῆς Κρεούσῃ.* Stobaeus ſermone ſeptimo, duodecimo, 38. et alibi.

ΚΡΗΤΕΣ. Athenaeus libro decimo quinto. Heſychius, *Βυδοί, οἱ μουσικοί, ἢ κροῦμά τι. Σοφοκλῆς Κρησίν.*

ΚΩΜΟΣ. Heſychius, *Ἄνθρωσκε, ἄνω θρῶσκε, ὠρχεῖτο Σοφοκλῆς Κώμῳ.* Habes infra *Μῶμον*, alterius fabulae nomen: ſi non factae ſunt duae culpa librariorum quae una fuit. ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ. plura de hac fabula libro decimo. Ariſtides in Apologia communi: *αὐτὴν μὲν γὰρ ἐὰν ἴδωσι τὴν Ἑλένην λέγω,*

θεράπαιναν μὲν οὖν ὁποίαν ἐποίησε Μένανδρος *τὴν Φρυγίαν, τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς* ΣΑΤΥΡΟΥΣ *τοῦ Σοφοκλέους*. ΝΙΟΒΗ. Athenaeo nominatur libro quarto. Idem libro 13. *καὶ* Αἰσχύλος *μέγας ὢν ποιητής, καὶ* Σοφοκλῆς *ἦγον εἰς τὰ θέατρα διὰ τῶν τραγῳδιῶν τοὺς ἔρωτας· ὁ μὲν τὸν* Ἀχιλλέως *πρὸς* Πάτροκλον, *ὁ δ' ἐν τῇ* Νιόβῃ *τὸν τῶν παίδων*. Interpres Apollonii libro primo de insecto loquens quod *ἴουλος* Graecis, *centumpes* Latinis dicitur. Θεόφραστος *ἐν τῇ πρὸς* Φανίαν *ἐπιστολῇ καὶ ὄνον φησὶν αὐτὸν καλεῖσθαι· ὡς παρὰ* Σοφοκλεῖ *ἐν* Κωφοῖς *σατύροις*. *Κυλισθεὶς ὥστις ὄνος ἰσόπριος*. Paulo post, de Dactylis Idaeis, Σοφοκλῆς *αὐτοὺς* Φρύγας *καλεῖ, ἐν* Κωφοῖς *σατύροις*. [Laudantur et ΣΑΤΥΡΟΙ simpliciter: quae fabula diversa fuit fortasse a superiore. Aristides in Apologia communi: *αὐτὴν ἐὰν ἴδωσι τὴν* Ἑλένην; Ἑλένην *λέγω θεράπαιναν, ὁποίαν ἐποίησε* Μένανδρος *τὴν* Φρυγίαν· *τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς* ΣΑΤΥΡΟΥΣ *τοῦ* Σοφοκλέους. Invenio laudatum et in Σατυρίσκῳ. vide Hesychium in Ἀβραγὲς *ὄμμα*.] ΛΑΚΑΙΝΑΙ. Pollux libro nono, *ἔστι δὲ ἡ ψαλὶς εἶδος οἰκοδομήματος. ἧπου καὶ* Σοφοκλῆς *ἐν* Λακαίναις *λέγει*, *Στενὴν δ' ἔδυμεν* [vel *ἴδοιμεν* ut Scaligero placebat:] *ψαλίδα κ' οὐκ ἀβάρβαρον*. ΛΑΟΚΟΩΝ. Aristophanes in Ranis verba quaedam ex hac fabula more suo usurpat. Notat enim Scholiast. *Παρὰ τὰ* Σοφοκλέους *ἐκ* Λαοκόωντος, *Πόσειδον ὃς* Αἰγαίου *μέδεις πρῶνας, ἢ γλαύκας μέδεις εὐανέμου λίμνας, ἐφ' ὑψηλαῖς σπιλάδεσσι στομάτων*. Dionysius Halicarnasseus, libro secundo. Stobaeus sermone 29. Harpocration, *εἶεν ἂν καὶ οἱ παρὰ τοῖς* Ἀττικοῖς *λεγόμενοι ἀγυιεῖς, οἱ πρὸ τῶν πυλῶν βωμοί, ὥς φασι* Κρατῖνος *καὶ* Μένανδρος, *καὶ* Σοφοκλῆς *ἐν τῷ* Λαοκόωντι *μετάγων τὰ* Ἀθηναίων *ἤθη εἰς* Τροίαν, *φησί*.

Λάμπει δ' ἀγυιεὺς βωμὸς ἀτμίζων πυρὶ
σμύρνης σταλαγμοῖς βαρβάρων εὐοσμίας.

Sic legendus hic locus in libris editis depravatus. Hesychius, *Καταῤῥάκτης, ὀχετός, ῥύαξ καὶ ὁ ἀετός*. Σοφοκλῆς Λαοκόωντι. *καὶ τὰς ἁρπυίας ἐν* Φινεῖ.

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. Athenaei verba sunt libro 11. *ὁ δὲ παρὰ τῷ* Σοφοκλεῖ *ἐν τοῖς* Λαρισσαίοις Ἀκρίσιος, ex
p.490. quibus suspicetur aliquis eandem esse hanc cum Acrisio ante dicta. quod tamen nobis non videtur. *Larissaeos* in extremo opere nominat Hesychius, ubi de vocula *ὡς* disputat, et Stobaeus quoque sermone centesimo

vigeſimo quarto. ΛΗΜΝΙΑΙ. ἢ ΛΗΜΝΙΑΔΕΣ. Stephanus de Chryſa oppido. Σοφοκλῆς Λημνίαις, Ὦ Λῆμνε Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι. καὶ ἐν Αἰχμαλωτίσιν, ταύτην ἐγὼ Κίλλαν τε καὶ Χρύσην ἔχω. ſic hunc verſum expleo. Apollonii interpres ad librum primum, Σοφοκλῆς ἐν Λημνίαις καὶ μάχην ἰσχυρὰν αὐτὰς συνάψαι φησί. Heſychius, ἀξύμβλητον, ὃ μηδενὶ ἀπαντᾷν δυνατὸν ᾖ, ἢ ἀσυνάντητον. Σοφοκλῆς Λημνίαις. Iterum, ἀσάλπιγκτον ὥραν, τὸ μεσονύκτιον. ἑσπέρας γὰρ καὶ ὄρθρου ἐσάλπιζον.. Σοφοκλῆς Λημνίαις. Scholiaſtes Pindari, Oda 4. Pyth. πάντας Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Λημνιάσι τῷ δράματι καταλέγει τοὺς εἰς τὸ Ἀργῷον σκάφος εἰσελθόντας. καὶ Αἰσχύλος ἐν Κυβήραις. Scribendum, ἐν Καβείροις. ΜΑΝΤΕΙΣ. Ariſtophanis vetus interpres de voce γλάμων agens ad Ranas, Σοφοκλῆς ἐν Μάντεσιν ἐπὶ τινῶν ὀρνέων, τοὺς γλαμύρους κατὰ Φορβάν. Stobaeus ſermone 29. ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ. Heſychius, Ἀντίβοιον, ἰσόβοιον, ἀντὶ βοὸς καθαγιαζόμενον. Σοφοκλῆς Μελεάγρῳ. idem ἰξοφόρους δρύας, τὰς ἰξὸν φερούσας, Σοφοκλῆς Μελεάγρῳ. Lege eundem in κυάμῳ πατρίῳ. . ΜΕΛΑΝΙΠΠΗ. Ariſtophanes in Ranis, ridet παρακεκινδυνευμένον dictum alicujus poetae Αἰθέρα Διὸς δωμάτιον. eum autem poetam Sophoclem eſſe indicat Scholiaſtes: ἐκ Μελανίππης ait Σοφοκλέους, Ὄμνυμι δ' ἱερὸν αἰθέρ' οἴκησιν Διός. etiam Euripides Melanippam docuerat: cujus meminit Erotianus in ἀλάστορες, Stobaeus et alii. Scribitur et Μεναλίππη. ΜΙΝΩΣ. Clemens Alexandrinus, libro 6. λάβοις δ' ἂν Σοφοκλέους ἐν Μίνῳ, Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη. ΜΟΥΣΑΙ. Julius Pollux lib. 10. cap. 49. φαίης δ' ἂν καὶ σισύραν λέγοντος Σοφοκλέους ἐν Μούσαις, Ψαλίδας, τιάρας, καὶ σισυρώδη στόλον. Sed ſcribendum ſuſpicor, ἐν Μυσοῖς. qua de fabula mox. ΜΥΚΗΝΑΙ. Vide ſupra, in Ἀτρεὺς ἢ Μυκῆναι. ΜΥΣΟΙ. Athenaeus libro quarto et libro 14. Strabo libro 8. ubi docet poetas καλεῖν πόλιν τὴν χώραν. Σοφοκλῆς ἐν Μυσοῖς, υ.

Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα κλῄζεται ξένε,
πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Heſychius, Ἀπόβαθρα, ἀποβατήρια. ἢ κλίμαξ νεώς. Σοφοκλῆς Μυσοῖς. Lege eundem in ἀποσύρει, ἀστραφὴς, et ἀφθίτους γνώμας. Stobaeus ſermone 96. ΜΩΜΟΣ. Heſychius, Ἀμφίον, ἔνδυμα. Σοφοκλῆς Μώμῳ. . Idem, Ἀναστύψαι, ἐπᾶραι τὸ αἰδοῖον, ἢ στυ-

γνάσαι. Σοφοκλῆς Μώμῳ. Videtur Hesychius confundere diversae significationis voces, ἀναστύψαι, et ἀναστύσαι. Laudat Momum is grammaticus etiam in ἀποσκόλυπτε. ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ. Vetus interpres Apollonii ad quartum, Σκοτεινὴ νὺξ κατουλὰς καλεῖται παρὰ τὸ ὀλοόν. Σοφοκλῆς ἐν Ναυπάκτῳ, νυκτὶ κατουλάδι. ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΚΑΤΑΠΛΕΩΝ. Hesychius, τρίτος κρατήρ.
p. 491. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ καταπλέοντι. Laudatum saepius invenio ἐν Ναυπλίῳ. Pollux lib. 10. cap. 30. Sophocles ait, οἰκία τὰ πηδάλια ἐν Ναυπλίῳ ὠνόμασε. similiter comici interpres ad Pacem, et Hesychius in ἀνόρεος πόλεμος. In Pindari Scholiis e Sophoclea Nauplio habentur ista,

Ζεῦ πανσίλυπε καὶ Διὸς σωτηρίου
σπονδὴ τρίτου κρατῆρος.

Stob. sermone 111. An sit haec alia ab ista et sequente quaerendum. ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΠΥΡΚΑΕΥΣ. Pollux lib. 9. ὁ δὲ ἐμπρήσας τάχ' ἂν πυρκαεὺς ὀνομάζοιτο, κατὰ Αἰσχύλον καὶ Σοφοκλέα, οὕτως ἐπιγράψαντας τὰ δράματα, τὸν μὲν τὸν Προμηθέα, τὸν δὲ τὸν Ναύπλιον. Hesych. Πεσσὰ πεντέγραμμα καὶ κύβων βολάς. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ πυρκαεῖ· παρ' ὅσον πέντε γραμμαῖς ἔπαιζον. Alibi poetae nomen reticet. sunt enim haec illius Ναύκληρον πλάτην, ναυτικήν. Ναυπλίῳ πυρκαεῖ. Sophoclem enim citat. ΝΑΥΣΙΚΑΑ. Haec fabula tota est Homerica. ac videtur satyrica potius fuisse, quam vera tragoedia. Eubulus comicus eidem Nausicaae [illegible] aptaverat. De Sophoclea [Athenaeus lib. 1. ἄκρως δ' ἐσφαίριζεν (ὁ Σοφοκλῆς) ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε, sive καθῆκε.] Pollux libro 10. cap. 12. ἔστι δὲ τοὔνομα ἡ λαμπήνη, ἐν τῇ Σοφοκλέους Ναυσικάᾳ. Hesychius, ἀναρροιβδεῖ· Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτει. Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτει. Scribe. Σ. ἐν Ναυσικάᾳ. Mens est, Sophoclem in Nausicaa dixisse ἀναρροιβδεῖν σφαῖραν pro, *pilam remittere et repercutere.* ΝΙΟΒΗ. Athenaeo nominatur lib. 4.
ΝΙΠΤΡΑ. De ista solam afferimus conjecturam ex verbis M. Tulli, libro 2. Tusculanarum quaestionum. *Non nimis in NIPTRIS ille sapientissimus Graeciae saucius lamentatur, vel modice potius. Pedetentim,* inquit, *ite, et sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor. Pacuvius hoc melius quam Sophocles: apud illum enim perquam flebiliter Ulysses lamentatur in vulnere.* An igitur Niptra Sophocles ediderat? puto

verius Pacuvium mutato nomine sic appellasse quam fecerat Latinam de Graeca Sophoclis cui index, *Ulysses Acanthoplex*, (*ἀκανθοπλήξ*) aut *acanthopleges*. de ea igitur Cicero loquitur. [ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Aeschyli Scholiastes in septem ad Thebas. *εἴρηται δὴ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα, εἰδότες ὅτι ἁλίσκεται.*] ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΚΑΝΘΟΠΛΗΓΗΣ. Hesych. *ἀθηρόβρωτον ὄργανον. τὴν τορύνην, ἢ τὴν ἀθάραν ἀνακινοῦσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ ἀκανθοπληγεῖ.* iterum, *ἁλιαιάδεσσα νηδύς. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ ἀκανθοπλῆγι. ἤτοι λαιάεσσα ἀντὶ τοῦ σκαιὰ, ἀγρία. ἢ ἀπὸ τοῦ ληΐζεσθαι, πάντα ληϊζομένη καὶ κατεσθίουσα. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου, λιπαρά.* Apparet non constitisse inter veteres criticos de lectione ejus loci: aliis scribentibus *ἁλιαιάδεσσα*, aliis *λαιάεσσα*. ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΜΑΙΝΟΜΕΝΟΣ. Pindari vetus interpres extremo opere: *Σύντομοι οὐ μόνον Λάκωνες ἀλλὰ καὶ Ἀργεῖοι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ·*

Πάντ' οἶσθα, πάντ' ἔλεξα τἀντεταλμένα.
μῦθος γὰρ Ἀργολιστὶ συντέμνειν βραχύς.

Hesychius, *ἐμπειρὴς, ἔμπειρος. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ.* alibi, *ἠμαλάψαι, κρύψαι, ἀφανίσαι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ.* Affert etiam ex eadem, *θρεκτοῖσι νόμοις*, quod explicat *τραχέσιν*. et addit alios legisse eo loco, *κρεκτοῖς*. meminit et in *θριάζειν*. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. extat. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ. extat. ΟΙΝΟΜΑΟΣ. Athenaeus extremo lib. 9. Diogenes Laertius in Arcesila. *πρὸς δὲ τὸν δανειστικὸν* [vox haec suspecta: quidam conjiciebant *διανιστικόν*; nescio quam recte.] *καὶ φιλόλογον, εἰπόντα τί ἀγνοεῖν, ἔφη,* p. 492.

Λήθουσι γάρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι
θήλειαν ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῇ.

ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου τοῦ Σοφοκλέους. Hesychius, *Ἀρουραῖος Οἰνόμαος, Δημοσθένης Αἰσχίνην οὕτως ἔφη, ἐπεὶ κατὰ τὴν χώραν περινοστῶν ὑπεκρίνετο Σοφοκλέους τὸν Οἰνόμαον.* ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Hesychius, *ἄκεστρον, φάρμακον. Σοφοκλῆς Παλαμήδῃ.* et alibi, *ὀρυκτὰ, ὀρεκτά. Σοφοκλῆς Παλαμήδῃ.* [Eustathius e Suetonii Tranquilli libro, *Περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι παιδιῶν·* παράγει, ait, *Σοφοκλέους ἐκ Παλαμήδους ὁμωνύμου τῷ ἥρωϊ δράματος τὸ ἐκεῖνος ἐφεῦρε γὰρ πεσσοὺς, κύβους τε, τερπνὸν ἀργίας ἄκος.*] Huic quoque, ut aliis multis

Sophocleis cognominem Euripides fecerat. ΠΑΝΔΩΡΑ ἢ ΣΦΥΡΟΚΟΠΟΙ. Athenaeus libr. 11. Hesychius, in κεχήλωμαι καὶ χήλευμα, τὸ σπαρτίον, Σοφοκλῆς Πανδώρᾳ, ἢ Σφυροκόποις. ΠΕΛΙΑΣ. Erotianus in Hippocratem, παιδικὸν πάθος. παιδίαν νῦν τὴν παιδοτροφίαν. ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἐν Πελίᾳ φησὶ, λευκὸν αὐτὴν τόδ' ἐπαίδευσε γάλα. ΠΕΡΙΛΛΟΣ. Hesychius, Καρπομανὴς, εἰς κόρον ἐξυβρίζουσα. Σοφοκλῆς Περιλάῳ. ΠΗΛΕΥΣ. Aristophanes Avibus, Ὀμορ-ῥοθῶ, συνθέλω, Συμπαραινέσας ἔχω. Scholiastes, Σοφοκλέους ἐκ Πηλέως. idem ad Nebulas profert hos elegantes versus e Peleo Sophoclis,

Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη.
γεροντάγωγῶ κἀναπαιδεύω πάλιν.
πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ.

Proferuntur et a Clemente Alex. libro sexto. Harpocration in ξηραλοιφεῖν. Σοφοκλῆς Πηλεῖ, καὶ ξηραλοιφῶν εἵματος διὰ πτυχῶν. ita scribendum eo loco Stephanus in Κυκνῖτις. ubi scribe, Σ. ἐν Πηλεῖ καὶ ἐν Ποιμέσιν. ΠΛΥΝΤΡΙΑΙ. Pollux lib. 7. cap. 12. de vocabulo ἐπενδύτης loquens, ληπτέον αὐτὸ ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέους Πλυντριῶν, Πέπλους κτενίσαι, λινοπλυνεῖς τ' ἐπενδύτας. ΠΟΙΜΕΝΕΣ. Athenaeus libro septimo et decimo tertio. Stephanus de urbibus in Γραικός. Erotianus explicans vocem πέλον. Harpocrationis verba sunt, ὅτι θαλλῷ χαίρουσιν αἱ αἶγες καὶ Σοφοκλῆς Πύλεσιν. ἑωθινὸς γὰρ πρίν τιν' αὐλητῶν ὁρᾷν θαλλὸν χιλίαις προσφέρων νεόπαιδα εἶδον στρατὸν στείχοντα παραλίαν. Lego, Σοφ. Ποιμέσιν,

Ἑωθινὸς γὰρ πρίν τιν' αὐλητῶν ὁρᾷν
θαλλὸν χιμαίρᾳ προσφέρων νεοσπάδα
εἶδον στρατὸν στείχοντα παρ' ἀλίαν ἄκραν.

[Huc refero Sexti Empirici verba e libro 1. adversus
p. 493. dogmaticos, οὐκ ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν οἱ γραμματικοὶ, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμένες, Ἰὼ βαλλὴν λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστί. Sed vera lectio sine dubio est, quae alibi habetur, Θαλλὸν χιμαίρᾳ πρ. vide libro 13. cap. 6.] ΠΟΛΥΕΙΔΟΣ. Hesychius, Ἀνταίας, πολεμίας. ἐχθρᾶς. Σοφοκλῆς Πολυείδῳ. vide et in ἀραῖον. ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Hesychius, Παράρυμα. Σοφοκλῆς Πολυξένῃ, παράρυμα ποδός. ὡς κρεμαμένων τινῶν ὑφασμάτων ἐκ τοῦ ἅρματος πρὸς κάλλος. Meminit Harpocration, in ἠκρωτηριασμένοι. Ex ea fabula erat hic versus, Ἀπ' αἰθέρος δὲ κἀπὸ λευγαίου

νέφους, apud Scholiasten Apollonii, libro secundo. Stobaeus sermone 47. ΠΡΙΑΜΟΣ. Julius Pollux lib. 10. cap. 31. Οἰκοδόμου δὲ σκεύη, λεῖαι, γλαρίδες, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Πριάμῳ. ΠΡΟΚΡΙΣ. Julius Pollux, libr. 9. πλὴν τοῦ ἐπιτιμητοῦ, ᾧ κέχρηται Σοφοκλῆς ἐν τῇ Προκρίδι, κολασταὶ κἀπιτιμηταί. ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. Pindari scholiastes, ad odam quintam Pythionicarum, de Prometheo, διὸ καὶ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ προμαθεῖν ἔσχε· καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν τῷ Προμηθεῖ, τοῦ προμηθίας θέλων λέγειν τῆς φρονήσεως, ἀντέχεσθαι καὶ μὴ τῆς μεταμελείας. ΡΙΖΟΤΟΜΟΙ. Macrobius libro quinto, *Sophoclis tragoedia id de quo quaerimus etiam titulo praefert. Inscribitur enim* Ῥιζοτόμοι. *in qua Medeam describit maleficas herbas secantem: sed aversam, ne vi noxii odoris ipsa interficeretur: et succum quidem herbarum in cados aeneos refundentem. Sophoclis versus hi sunt:*

Ἡ δ' ἐξοπίσω χερὸς ὄμμα τρέπουσα
ὀπὸν ἀργινεφῆ στάζοντα τομῆς
χαλκέοισι κάδοις δέχεται. *Et paulo post:*
αἱ δὲ καλυπταὶ κίσται ῥιζῶν κρύπτουσι τομάς,
ἃς ἥδε βοῶσα κ' ἀλαλαζομένη γυμνὴ
χαλκέοισιν ἤμα δρεπάνοις.

Apollonii vetus interpres ad lib. 3. Σοφοκλῆς ἐν Ῥιζοτόμοις τὸν χορὸν πεποίηκε λέγοντα,

Ἥλιε δέσποτα, καὶ πῦρ ἱερὸν
τῆς εἰνοδίας Ἑκάτης φέγγος,
τὸ δι' ὀλύμπου πολλὸν προφέρει
καὶ γῆς ναίουσ' ἱερὰς τριόδους
στεφανωσαμένη δρυσὶ, καὶ πλείσταις
ὠμῶν σπείραισι δρακόντων,

Hesychius, αἰστώσας, διαχέας καὶ τήξας, Σοφοκλῆς Ῥιζοτόμοις. ΣΑΛΜΩΝΕΥΣ. Athenaeus libro undecimo. Hesychius, θῆμα, θήκη τάφος, ἄνθημα. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. Alio loco, Καρικοὶ τράγοι, ὡς εὐτελῶν ὄντων. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. εἰ μὴ ἄρα ὑποσυγχέων τοὺς Κιλικίους. [ΣΑΤΥΡΟΙ. vide sup. ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ.] ΣΙΝΩΝ. Hesychius, αἰθύσσειν, ἀνασείειν. Σίνωνι Σοφοκλῆς. iterum, ἄῤῥητον, ἄφραστον, ἀνιστόρητον, ἀπόῤῥητον, ἄφωνον, αἰσχρόν. Σοφοκλῆς Σίνωνι. alibi, ἐνθρίακτος, ἐνθουσιῶν καὶ ἐνθέακτος. Σοφ. Σιν. ΣΙΣΥΦΟΣ. Hesychius, Ζεῦγος τριπάρθενον, Εὐριπίδης Ἐρεχθεῖ, καὶ Σοφοκλῆς Σισύφῳ, χαρίτων τριζύγων. Puto fuisse drama satyricum: nam ejus generis

fuit Sisyphus Euripideum, teste Aeliano libro secundo, capite octavo. ΣΚΥΘΑΙ. Athenaeus libro 5. Apollonii interpres vetus, ἐν τοῖς Σκύθαις ὁ Σοφοκλῆς ἑτερομήτρα τῆς Μηδείας τὸν Ἄψυρτον λέγει. — οὐ γὰρ
p. 494. ἐκ μιᾶς Κοίτης ἔβλαστον· ἀλλ᾽ ὁ μὲν Νηρηΐδος τέκνον ἄρτι βλαστάνεσκε· τὴν δ᾽ Εἰδυῖα πρίν ποτ᾽ Ὠκεανοῦ κόρη τίκτεν. Postea de reditu Argonautarum loquens, οὐ διὰ Ταναΐδος ἔπλευσαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν πλοῦν, καθ᾽ ὃν καὶ πρότερον· ὡς Σοφοκλῆς ἐν Σκύθαις ἱστορεῖ. Hesychius, in Ἀχίλλειον et ἀψάλακτος. ΣΚΥΡΙΑΙ ἢ ΣΚΥΡΙΟΙ. Foemineo genere citat Hesychius in εὔωρος. vide in ΕΡΙΣ. at in dictione ἀποστιβής, perperam Σοφοκλῆς Κυρίαις, pro Σκυρίαις. sic in voce Ζεύγλας male scriptum, Εὐριπίδης Κυρίαις pro Σκυρίαις. nam et *Scyrias* fecerat Euripides. *Scyrios* nominat alibi Hesychius, ἀχρήματον, ἀδάπανον. Σοφοκλῆς Σκυρίοις. sic lege etiam in verbo αὐτόσιτον. Stobaeus sermone 49. et 57. et 115. ΤΑΛΩΣ. Interpres vetus Apollonii, lib. quarto, ὅτι δὲ εἵμαρτο αὐτῷ (Τάλῳ) τελευτῆσαι ῥαγείσης τῆς σύριγγος, λέγει καὶ Σοφοκλῆς ἐν Τάλῳ. ΤΕΥΚΡΟΣ. Stephanus De urbibus. Κυχρεῖα, πάγος περὶ Σαλαμῖνα. Σοφοκλῆς Τεύκρῳ. Vide Stobaeum in 121. ΤΗΛΕΦΟΣ. Hesychius, Ἀειφόρος, ἀειθαλής. Σοφοκλέους Τηλέφῳ. ΤΗΡΕΥΣ. Aristoteles in libello De poetica, varios agnitionis modos explicans, καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ, ἡ τῆς κερκίδος φωνή. Aristophanes in Avibus,

Ευ. Τὸ ῥάμφος ἡμῖν σοῦ γελοῖον φαίνεται·
Ἐπ. Τοιαῦτα μέντοι Σοφοκλέης λυμαίνεται
ἐν ταῖς τραγῳδίαισιν ἐμὲ τὸν Τηρέα.

ibi interpres. ἐν γὰρ τῷ Τηρεῖ Σοφοκλῆς ἐποίησεν αὐτὸν ἀπωρνιθωμένον καὶ τὴν Πρόκνην· ἐν ᾧ ἔσκωψε πολλὰ τὸν Τηρέα. meminit et Hesychius. Sophoclem aemulatus Philocles tragicus, et ipse fabulam fecit, cui nomen indidit Τηρεὺς ἢ ἔποψ, de qua in comici scholiis. Stobaeus sermone 10. 39. et alibi. ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ. Dionysius Halicarnasseus, libro primo. Athenaeus libro tertio et libro decimo. Plinius lib. 18. cap. 6. *Ante mortem Alexandri annis fere 145. Sophocles poeta in fabula Triptolemo frumentum Italicum ante cuncta laudavit, ad verbum translata sententia,*

Et fortunatam Italicam frumento canere candido.

In Etymologico ita nuper editum, Ἀπυνδάκωτος, τοῦ τραπέζης κύλιξ ἀπύθμενος. Versus est ex ista fabula.

ſed depravatiſſimus. Lege, Ἀπυνδάκωτος οὐ τραπεζοῦται κύλιξ. Pollux lib. 10. cap. 22. Τὴν ἀπύθμενον κυλικὰ ἐν Τριπτολέμῳ Σοφοκλῆς ἀπυνδάκωτον ὠνόμασεν. deinde hunc verſum deſcribit: quem et Heſychius attingit in ea voce. Comici interpres, commentario in Acharn. πλὶξ τὸ βῆμα, καὶ πλίγματα, τὰ πηδήματα. ἔνθεν καὶ τὸ περιβάδην ἀμφιπλὶξ, παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Τριπτολέμῳ. Meminit et Harpocration in μελίνῃ. et ſaepe Heſychius.

ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ. extat. ΤΡΩΙΛΟΣ. Pollux libro decimo cap. 38. Ξίφους δὲ ὄνομα ἔοικεν εἶναι βαρβαρικὸν ἡ σκαλμὴ Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Τρωΐλῳ, Σκαλμῇ γὰρ ὄρχεις βασιλὶς ἐκτέμνουσ' ἐμούς. Heſychius, hujus fabulae voces profert, ἀμάσσεται, ἄσας, ἀσόλοικον, ἔρκη, ἠῖδος, Ἴαυνα, καταρβύλοις, et ἀνδρόπαις. Sed verſum in quo uſus poeta illa voce reperimus in ſcholiis Pindari, Σοφοκλῆς ἐπὶ τοῦ Τρωΐλου, Τὸν ἀνδρόπαιδα δεσπότην ἀπώλεσα. vide in Achillis amatoribus ſupra. p. 495.

ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΑΙ. Athenaeus libro quarto. Stephanus de urbibus, Κόλχος τε, Χαλδαῖός τε καὶ Σύρων ἔθνος. Meminerunt amplius, vetus enarrator Sophoclis commentariis in Antigonen: Etymologici auctor in Δράκαυλος, et Heſychius in ἄδημον. Heſychius, ἀντιστρέφω, ἀνταξιῶ, Σοφοκλῆς Τυμπανισταῖς. vide eundem in Δράκαυλος. Stobaeus ſermone 57. ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Stobaeus ſermone 103. verſus affert ex Sophoclis Tyndaro: quorum ſententiam in iis quae extant non ſemel legas, diverſis verbis expreſſam. ΤΥΡΑΝΝΟΙ. Heſychius, ἔχθιμα, μισήματα. Σοφοκλῆς Τυράννοις. alibi legere non recordor. ΤΥΡΩ. Athenaeus libro tertio et undecimo, et Stobaeus non ſemel. Macrobius libro 5. cap. 21. *Sophocles in fabula quae inſcribitur Tyro,*

Πρὸς τὴν τράπεζαν φάσκων
προσαληλυθέναι τοὺς δράκοντας
καὶ γενέσθαι περὶ τὰ σιτία καὶ τὰ καρχήσια.

Vide Aelianum De animalibus libro 11. cap. 18. Laudatur etiam Euripidea Tyro. Ariſtoteles in libro de poetica de utrius poetae fabula ſenſerit incertum, cum ſcribit, καὶ τῶν σημείων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον οὐλαί· τὰ δὲ ἐκτὸς τὰ περιδέραια καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. Stobaeus ſermone 20. et 44. et ſaepius.

ΤΥΡΩ ΔΕΥΤΕΡΑ. Ariſtophanis verſus eſt in Avibus, Νὴ Δί' ἕτερος δὴ τάχ' οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων. Interpres, ἐκ τῆς Σοφοκλέους δευτέρας Τυροῦς,

ἧς ἡ ἀρχή. Τίς ὄρνις οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων; Auctor Etymologici, Ἐρηνοβοσκὸς, ὁ προβατοβοσκός. ἐν Τυροῖ β Σοφοκλῆς. Stobaeus laudat capite 108. ΥΒΡΙΣ. Athenaeus libro decimo quarto, Stobaei margines capite De oblivione: haec verba nobis exhibent, *Sophoclis in contumelia Satyri.* Vellem ipſa Graeca verba antiquiſſimarum editionum docti viri in nuperis editionibus retinuiſſent. Melius longe de noſtris ſtudiis eſſent meriti. Conjicio ex iſtis Sophoclis Ὕβριν fabulam ſatyricam fuiſſe. ΦΑΙΔΡΑ. Heſychius, Ἄγκυραι μεταφορικῶς αἱ ἀσφάλειαι. Σοφοκλῆς Φαίδραις. melius Φαίδρᾳ. idem, ἄκλεπτοι, οὐ παραλογιζόμενοι, ἀληθεῖς. Σοφοκλῆς Φαίδρᾳ. vide in ἀψεφές. et paroemiographos in proverbio χαλάσω τὴν ἱερὰν ἄγκυραν. Stobaeus ſermone 41. et alibi. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. extat. Sed non dubito plures eo nomine fabulas Sophocli editas. Nam in ea tragoedia quae edita eſt, arceſſitur ad Trojam Philoctetes. Reperio autem docuiſſe eundem tragicum fabulam aliam, cujus argumentum erant caſus Philoctetae ad Trojam. Quare illius fuit index ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ΕΝ ΤΡΟΙΑ. Auctor Heſych. in Ζηλῶ. ΦΙΝΕΥΣ. Ariſtophanes in Pluto.

— ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ
Ἐξωμμάτωται καὶ λελάμπρυνται κόρας.

Interpres, ἐκ Φινέως Σοφοκλέους ὁ στίχος. Athenaeus libro tertio. Apud Pollucem libro ſeptimo extremo ſic p. 496. editum. καὶ τὸ κωμῳδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ βλέφαρον. κέκληται δ' ὡς καπηλείου πύλας. quis haec intelligit? nec mirum: ſunt enim depravatiſſima. Emendo vere, καὶ τὸ κω. ἐν Σο. Φινεῖ, Βλέφαρον κέκλεισταί γ' ὡς καπήλειοι πύλαι. Ait Pollux, comparaſſe Sophoclem cluſuram oculorum caeci hominis, occluſis cauponis foribus, quod ſimile, ſane quam frigidum et longe petitum, exagitatum fuerit a comicis, ſicut alia multa ejus poetae. De hac fabula accipio verba interpretis Apollonii libro ſecundo, Πηρωθῆναι Φινέα λέγει Σοφοκλῆς, ὅτι τοὺς ἐκ Κλεοπάτρας υἱοὺς ἐτύφλωσεν, Ὤρυιθον καὶ Κράμβιν. πεισθεὶς διαβολαῖς Δίας [vel Ἰδαίας emendante Joſ. Scaligero] τῆς αὐτῶν μητρός. Heſychius in ἀπενώτισαν et ἀρτύμασι. ΦΙΝΕΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Heſychius, Ἀχάλκευτα τρύπανα, τὰ Φρύγια πυρεῖα. Σοφοκλῆς, Φινεῖ δευτέρῳ. ΦΟΙΝΙΞ. Athenaeus libro ſecundo. ΦΡΙΞΟΣ. Epitoma Stephani, εὑρίσκεται προαστία γῆ ἐν Φρίξῳ Σοφοκλέους.

Ὅρια κελεύθου τῆσδε γῆς προαστίας.
Etiam Euripides Phrixum ediderat. alii *Φρύξος*. ΦΡΥΓΕΣ. Aeſchyli interpres ad Prometheum vinctum, *Σιωπῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι' αὐθαδίαν, ὡς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς Φρυξὶ Σοφοκλέους.* ΦΥΛΟΤΙΔΕΣ. Aulus Gellius libro decimo tertio. *Etiam ille verſus non minus notus, Γέρων γέροντα παιδαγωγήσω σ' ἐγὼ, et in tragoedia Sophocli ſcriptus eſt, cui titulus Φυλότιδες, et in Bacchis Euripidi.* Non eſt dictio Graeca Φυλότιδες. Graeca erit ſi *τ* in *π* mutetur, *Φυλόπιδες*. verum nihil ad rem. eſſet aliquid *Πυλάτιδες*. ſed malo, atque adeo verum cenſeo, ΦΘΙΩΤΙΔΕΣ. Ac videor in Graecorum commentariis reperiſſe alicubi Sophoclis *Phthiotas* aut *Phthiotidas*, etſi indicare locum nunc non poſſum. Nam neque memini, neque ad manum ſunt omnes Graeci ſcriptores, quos aliquando lectitavimus. Studioſi adoleſcentes quibus adminiculatior memoria eſt, quaerant, et laterculum ſuperius diligentia ſua amplificent. Quamquam ſi quae fuerint aliae Sophoclis fabulae, praeter quarum titulos hic exhibemus, oppido paucae illae ſunt. In vita ipſius de numero fabularum quas docuit aut fecit, ita legitur: *ἔγραψε δὲ ὥς φησιν Ἀριστοφάνης δράματα ἑκατὸν τριάκοντα· τούτων δὲ νοθεύεται δεκαεπτά. Scripſit auctore Ariſtophane fabulas* 130. *quarum* 17. *cenſentur adulterinae.* Non longe abeſt ab hoc numero hic noſter. plures enim 125. fabularum indices in ſuperiore albo invenies. Sed non ſunt omnes opinor, Sophoclis ejus quem inter veteres tragicos regum obtinere omnes conſentiunt. Fuit enim junior Sophocles tragicus et ipſe poeta. cujus Clemens Alexandrinus meminit, et alii. Fortaſſe hujus fuerunt ex iis quarum titulos adſcripſimus, nonnullae. Sane ſcribunt alii non 130. ſed 123. ſolum tragoedias ſub nomine priſci Sophoclis jam olim in manibus eruditorum eſſe verſatas. Itaque ut dixi, e vere Sophocleis paucae omnino ſunt, quarum titulos deſideres. Verum de his aliquando fortaſſe curatius, et diligentius. Nunc ad p. 497. opus inſtitutum revertamur.

Caput Quintum.

Athenaei error ex depravata lectione librorum Ariſtotelis. πάρα, ἧς. παρετυμολογία. amiae piſcis

etymum. Archeſtrateae Gaſtronomiae principium. οἱ περὶ μετεώρων φόβοι apud Epicurum. ἐπίκουρος. Vetus proverbium apud Ariſtotelem emendatum. ὁ φρόνιμος prudentia. De veterum eranis. multa obſervata et emendata.

AMIAM piſcem verbis Ariſtotelis deſcribens Athenaeus, inter caetera haec ait, χολήν τε ἔχειν ἰσομήκη τῷ ἐντέρῳ, καὶ σπλῆνα ὁμοίως. *fellis veſicam habere inteſtino longitudine parem, et ſimiliter ſplenem.* Neque de felle quod dicitur ſatis explicate dicitur: et de ſplene quod ſcribit, falſum eſt. Fellis veſica in hoc piſce non ſolum parilis cum inteſtino eſt longitudinis: verum etiam illi adhaeret, atque ut loquitur philoſophus. παρ' ὅλον τὸ ἔντερον ἐνυφασμένον ἐστίν. Sed Athenaeus brevitatis ſtudio cum ſumma capita ex Ariſtotele exceperet, multa ſaepe etiam neceſſaria verba praetermiſit: ſaepe etiam male quaedam legit, et pro vera lectione falſam eſt amplexus. Factum eſt utrumque iſto loco. Nam de fellis veſica Ariſtotelis verba ſunt, Hiſtor. lib. 2. cap. 15. unde haec deſumpta eſſe conſtat: ἡ μὲν οὖν ἀμία παρὰ τὸ ἔντερον παρατεταμένην, (τὴν χολὴν) ἰσομήκη ἔχει· πολλάκις δὲ καὶ ἐπαναδίπλωμα. *Habet amia fellis veſicam ſecundum ipſum inteſtinum porrectam, longitudine illi parem: ſaepe etiam aliquid eſt ejus quod reduplicetur.* De ſplene vero amiae nihil philoſophus. Unde igitur illa noſter? nempe ex depravata ſui exemplaris lectione. Nam pro καὶ ἐπαναδίπλωμα legit καὶ σπλῆνα ὁμοίως. Atqui falſiſſimum eſt amiae ſplenem ejuſdem eſſe cum fellis veſica et inteſtino longitudinis. En quid eveniat etiam doctiſſimis viris, cum de librariorum temeritate ac perfidia non cogitant. Nam Athenaeum aliter non ſcripſiſſe, perſuaſum mihi non ſolum, quia ita membranae omnes habent, et illa optima Hoeſchelii Epitoma: ſed etiam quia vetuſtiſſimus Etymologici magni auctor non aliter hunc locum deſcribit. quanquam ille Athenaeum ibi non nominat: ſed hoc ſaepius ab eo fieri obſervavimus, ut auctoris hujus verbis utatur pro ſuis tacito illius nomine. In verbis Epicharmi ſcribo, πρωΐ μέν γ' ἀτενὲς ἀπ' ἀοῦς ἀφύας ἀποπυρίζομες στρογγύλας, καὶ δελφάκινά γ' ὀπτάομεν κρέα, καὶ πολύποδας, καὶ γλυκύν γ' ἐπὶ τῶν ἐπίομες οἶνον. Sequentia non poſſum aſſequi, οἴμοι μοι τάλας

περὶ σᾶμά με καλοῦσα. Videntur esse alicujus verba qui doleat se afuisse a memoratis epulis. Etiam sequentia sunt corruptissima, κατίσκα λέγει Φοῦ, τῶν κακῶν. Forte, καὶ τίς κ' ἀλέγοι, Φεῦ τῶν κακῶν! ecquis, ait, opem ferat? o sortem duram! Postea δ' καὶ παρὰ τρίγλας τε καὶ . . . . . πάχηα κάμίαι. nec melius membranae. Possumus scribere, ὄκκα πάρα τρίγλαι p. 498.
τε καὶ παχεῖαί γ' ἀμίαι δύο. nec multo aliter interpres. πάρα tam pro adsunt quam pro adest posuerunt. Eupolis hoc libro, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι. Sic παρῆν pro παρῆσαν. ut statim Φάσσαι τε παρῆν. et ἦν pro ἦσαν. Idem poeta, ἦν δὲ νάρκαι, ἦν δὲ ζύγαιναι. nisi scribendum ἦς et παρῆς. ut infra ἐνῆς pro ἐνῆσαν. Non legitur hodie in iis quae habentur Aristotelis, quod ex eo refertur de etymo vocis ἀμία. Ἀριστοτέλης, ait, παρετυμολογῶν αὐτῆς τοὔνομα Φησὶν ὠνομάσθαι παρὰ τὸ ἅμα ἰέναι ταῖς παραπλησίαις· ἔστι γὰρ συναγελαστική. Putavit Athenaeus non esse verum etymum hoc: sed potius παρονομασίαν quandam: claudicat enim διὰ τὸ καινὸν τοῦ πνευματισμοῦ, ut loquitur Eustathius. ideo ait παρετυμολογῶν. similes paretymologiae apud philosophos, et alios sapientes. Eustathius aliud veriloquium affert haud scio an ex Athenaeo, libris usus integrioribus: a privativa particula α, et μία: nullae enim solae amiae conspiciuntur. [Plutarchus sic in libro, Utra prudentiora sunt animalia terraene an maris. ἀμίαις δὲ καὶ τοὔνομα παρέσχηκεν ὁ συναγελασμός. οἶμαι δὲ καὶ ταῖς πηλαμύσι.] In versu altero Archestrati scribe, τί σοι τάδε μυθολογεύω; quid verbis opus? Paulo post recte Dalec. καὶ ἐγγὺς ἁλὸς που. De principio operis Archestratei scribitur mox, μετ' ἀκριβείας ἐθέλει πάντα ἐντίθεσθαι, ἵνα ἐστὶν ἕκαστον κάλλιστον βρωτόν τε. Lego adjecta voce quam deesse arguit vocula τε, hoc modo, βρωτόν τε ποτόν τε. ex Athenaeo satis constat non minus vivorum genera exposuisse Archestratum, quam eduliorum. Sed videntur Archestratei operis duo primi versus ita concinnandi ex hoc loco, et alio libri primi,

Ἱστορίης ἐπίδειγμα ποιεύμενος Ἑλλάδι πάσῃ,
λέξω ὅπου κάλλιστον ἅπαν βρωτόν τε ποτόν τε.

Sequitur de Epicuro, οἴεται γὰρ οὗτος ὁ σοφὸς, καὶ τὸν τῶν ἀσώτων βίον ἀνεπίληπτον εἶναι. εἴπερ αὐτῷ προσγένηται τὸ ἀδεὲς καὶ ἵλεων. Inter hujus sophi κυρίας δόξας haec fuit, auctore et interprete Cicerone. *Si ea quae sunt luxuriosis efficientia voluptatum, liberarent*

eos deorum et mortis et doloris metu, docerentque, qui essent fines cupiditatum, nihil haberem quod reprehenderem. Ipsa Epicuri verba sunt, *εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων· ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν· οὐκ ἄν ποτε εἴχομεν, ὅ τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς.* Vertit Cic. *τοὺς περὶ μετεώρων φόβους, deorum metus.* ita loquebatur Epicurus, sic alibi, *τὰς ὑπὲρ τῶν μετεώρων ὑποψίας.* Mendosum est quod statim sequitur, *διὸ καὶ οἱ τῆς κωμῳδίας ποιηταὶ κατατρέχοντές που τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκρασίας, Ἐπικούρους καὶ βοηθοὺς βοῶσιν.* Interpretes ut aliquam sententiam elicerent sustulerunt illa *καὶ βοηθούς.* longe alia nobis ineunda videtur ratio loci emendandi. non enim *ἐξ ἀφαιρέσεως*, sed *ἐκ προσθέσεως* sanare eum debemus. Lego sic, *διὸ καὶ οἱ τῆς κωμῳδίας ποιηταὶ πρὸς τοὺς κατατρέχοντάς που τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκρασίας Ἐπίκουρον καὶ Ἐπικουρείους ἐπικούρους καὶ βοηθοὺς βοῶσιν.* id est, *Ideo comici poetae adversus eos qui voluptatem et incontinentiam vitupe-*
p. 499. *rant, Epicurum et Epicureos advocant ἐπικούρους, et in auxilium sibi.* In edita lectione praeter manifestum hiatum, hoc etiam est incommodum, quod facit ipsos qui voluptatem incusarent, in subsidium suum appellare Epicurum et Epicureos: quod est absurdum. Poetica vox est *ἐπίκουρος*, in qua ludit auctor venuste. utuntur et historici, ut Thucydides saepe. Extat etiam ea vox in proverbiali versu, cujus mihi commodum venit nunc in mentem, ut veram illius lectionem hoc loco indicem. In septima Eudemiorum ubi agitur de amicitia quae ex utilitate constat, philosophi sunt verba plane aurea: *διὰ τὸ χρήσιμόν ἐστιν ἡ τῶν πλείστων φιλία. διὰ γὰρ τὸ χρήσιμοι εἶναι φιλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ μέχρι τούτου, ὥσπερ ἡ παροιμία, Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τὸν σὸν φίλον ἔσκε μάχηται.* nullum ex hac scriptura sensum elicias. Scribendum, *Γλαυκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τόσσον φίλος ἔσκε μάχηται.* planissima et optima sententia. [et ita postea edidit Josepus Scaliger, in aureoli Sironiatei proverbialis novissima editione.] De Platonis subjecto loco quaedam notamus libro tertio. In primo versu ex *Androphono* ejusdem comici, *Ἐξὸν γυναῖκ' ἔχοντα κατακεῖσθαι καλήν,* loquitur poeta de accubitu ad mensam: neque aliter verbum *κατακεῖσθαι* est exponendum. declarat proximus, *καὶ Λεσβίου χυτρίδα λαμβάνειν δύο.*

Tertium ita ſcribe. 'Ο *φρόνιμός ἐστι τοῦτο, τοῦτο τ' ἀγαθόν.* more Thucydidis eleganter poſitum *ὁ φρόνιμος* pro *ἡ φρόνησις.* alioquin poterat, *τὸ φρόνιμον.* In penultimo deeſt ſyllaba, *Eἰ τοῦτον ἔζων πάντες ὃν ἐγὼ βίον.* reſtitue, *ὃν ἐγὼ ζῶ βίον.* Eſt vero acute et invidioſe in Epicurum dictum: ſi omnes ejus legibus viverent et obtineret vulgo ejus doctrina, *Οὔτ' ἄτοπος ἦν ἂν, οὔτε μοιχὸς οὐδὲ εἷς:* nemo reperiretur inhoneſtus, nemo adulter. Vult dicere fore omnia jura promiſcua, et diſcrimen recti atque honeſti ſublatum iri. Tolle enim honeſti atque inhoneſti fines: eâdem omnia peccata ſuſtuleris. Speuſippo philoſopho avaritiam objiciens Dionyſius tyrannus, ſcribit ad ipſum in haec verba, *Σὺ τισὶν φιλαργυρίαν ὀνειδίζεις; αὐτὸς μηδὲν ἐκλελοιπὼς αἰσχροκερδείας. τί γὰρ οὐ πεποίηκας, οὐχ ὑπὲρ ὧν Ἑρμείας ὤφειλεν αὐτὸς ἐκτετικὼς, ἔρανον συνάγειν ἐπιχειρεῖς;* e veterum Graecorum moribus pendet hujus loci interpretatio. Inſtitutum illorum fuit, ſicut ad Theophraſtum dicebamus, ut ſi quis in paupertatem delaberetur, *ἔρανον* ab amicis poſſet ſuo jure exigere, ſublevandae inopiae ſuae. Hoc more pulcherrimo abutebantur ſaepe homines *μικρολόγοι* et turpiculi lucelli avidi. Saepe enim cum damnum nullum accepiſſent, fingebant accepiſſe, ut diteſcendi ex alieno occaſionem nanciſcerentur. Similis fuit illius verſutia, quem ait Martialis ſaepius in anno naſci, ut natalitia dona ſaepius item exigeret. Non defuerunt qui jus exigendi erani ab afflicto redimerent ceu frumentariam aliquam teſſeram, et ſua pecunia creditoribus ſatisfacerent, ſpe colligendae mox ſummae majoris. In quo turpiſſimam fuiſſe nundinationem omnes fateantur. Utrumque genus ſordium in Speuſippo notat Dionyſius. ad prius ſpectant p. 500.
verba Athenaei ex ipſo Dionyſio: *ἐρανίζεσθαι αὐτὸν παρὰ πολλῶν διελέγχων.* poſterius illis indicatur quae ſupra adſcripſimus, ſi modo illa capimus recte. Ait, nullam infamis lucri anſam eum non captaſſe: qui cum pecunia ſua ſolviſſet quae debebantur ab Hermia, poſtea eranum eo nomine exigeret. niſi ita accipias ut ſumus interpretati, friget ſententia aut potius nulla eſt. Scripſimus aliquanto poſt, *ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονὰς,* ubi priores éditiones, et cum iis interpretes, *διὰ χειλῶν,* inepte. Cicero, quem adverſus ſe laudat vir doctus, *voluptates quae ſapore percipiuntur.* Deinde ex melioribus membranis adjecimus iſta, *ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι'*

ἀκροαμάτων. Tullius, *detrahens eas etiam quae auditu et cantibus percipiuntur.* Pro καὶ προελθὼν φησὶ λέγειν. Scribendum λέγων: aut sic, φύσει λέγω τιμητέον τὸ καλόν. Vide librum 12. unde supplevimus quae hic deerant.

Caput Sextum.

Philetaeri drama Κυνηγίς. γαμήλιος. *Apollodori fabula* Γραμματιδιοποιός. γραμματίδιον. *Apollodorus Carystius, aut Atheniensis comicus. Apollodorus Gelous item comicus.* πίνειν ἐξιέναι. Ἀφάνης *scriptor.* ἀνθινά. *Apollodori Atheniensis libri* Περὶ Σώφρονος, *id est, commentariorum in Sophronem.* προθεὶς. κηροειδὴς *et* κιῤῥοειδής. alphesticus *piscis. item alia.*

Φιλέταιρος Κυναγίδι. auctore Suida inter Philetaeri fabulas fuit Κυνηγιάς. Subjecti versus hanc continent sententiam: optimum esse si quis in diem vivat, et fruatur bonis quae aderunt. nam cum adeo sint caduca omnia mortalium, frustra aliquis se torqueat de crastino semper sollicitus, ut magnas opes congerat et in thesauros abdat sibi inutiles. Interpretes contrarium sensum eliciunt: sedulo providendum esse ne quid in crastinum desit: quod est plane contrarium ei quod dicitur primis versibus, vivendum esse in diem. Quare integrum locum ita corrige:

Τί δεῖ γὰρ ὄντα θνητὸν, ἱκετεύω, ποιεῖν;
πλὴν ἡδέως ζῆν τὸν βίον καθ' ἡμέραν,
ἐάν γ' ἔχῃ τις ὁπόθεν. ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν
τοῦτ', αὐτὰ τ' ἀνθρώπει' ὁρῶντα πράγματα.
εἰς αὔριον δὲ οὐχὶ φροντίζειν ὅ τι
ἔσται· περίεργόν ἐστιν ἀποκεῖσθαι πάνυ
ἕωλον ἔνδον ἀργύριον.

elegantissimi sane versiculi, et jam planissimi, abstersis mendis, et punctis in suum locum restitutis. Verbum ἱκετεύω ita insertam orationi elegantiae caussa, ut apud Latinos *quaeso*. cujus loco legas apud B. Chrysostomum εἰπέ μοι singulis paginis saepissime.

Οὐδ' ἐν νεκροῖσι πέττεται γαμήλιος
in Orco non coquitur placenta *nuptialis*. deeſt enim ex uſu loquendi nomen πλακοῦς. Placentae et opera dulciaria, vel praecipua pars olim apud Athenienſes p. 501.
apparatus nuptialis: ideo mulieres δημιουργοὶ in eam rem adhibitae: de quibus ſatis ante dictum eſt. Heſychius γαμήλιος ὁ εἰς τοὺς γάμους πεσσόμενος πλακοῦς.

Ἀπολλόδωρος ὁ Καρύστιος ἐν Γραμματιδοποιῷ. melius Γραμματιδιοποιῷ. neque aliter vetus Meſſaei liber. recoctum aliquem formularium aut litium procuratorem traduxiſſe eâ fabulâ videtur poeta. γραμματίδια vocabant litium inſtrumenta. ut in deſcriptione ἀπονοίας Theophraſtus, ἔχων ἐχῖνον ἐν τῷ προκολπίῳ, καὶ ὁρμαθοὺς γραμματιδίων ἐν ταῖς χερσί. vulgata lectio apud Pollucem, libro 7. cap. ult. ἐκπωματοποιός, inquit, δρᾶμα Ἀλέξιδος, καὶ γραμματιδοποιὸς Ἀπολλοδώρου. Sed notanda ejusdem Pollucis verba lib. 10. cap. 23. ἐν δὲ τῷ τοῦ Γελῴου Ἀπολλοδώρου Γραμματοποιῷ. κυμινοθήκη μεταξὺ τῶν λόγων τούτων εἶναί μοι δοκεῖ. non puto aliam fabulam intelligi. quanquam hujus auctorem Apollodorum Athenaeus Caryſtium nominat, Pollux Geloum. Erravit fortaſſe hujus aut illius mens alibi occupata. niſi hoc verius: variaſſe jam olim ſuper auctore ejus fabulae criticorum ſententias: nam et Apollodorus quidam fuit Gelous comoediarum factor. Meminit Pollux conjunctim utriusque, Geloi inquam et Caryſtii lib. 10. cap. 31. et Caryſtii ſeparatim cap. 32. et 33. Suidas comicos duos prodit nobis ejusdem nominis, neutrum Caryſtium: ſed Geloum alterum, alterum Athenienſem. idem fabulam unam Geloi Apollodori inſcribit Ἀριστόδειπνον hanc ipſam de qua agimus intelligens, niſi fallimur. Itaque locus corrigendus. Οὐ τοῦτο τὸ ζῆν ἐστι τὸ καλούμενον Θεῶν ἀληθῶς βίον. Malim βίος, hoc ſenſu. iſtud quod vivere nunc vocant: ſive haec communis hominum vita, non eſt illa vera vita, quae dicitur vita Deum. Sic in ultimis verſibus, τοῦτ' ἦν τρυφὴ Καὶ βίος ἀληθῶς. Cum ait poeta, Πίνειν Ἀθηναίους ἅπαντας τοὺς μέχρι Ἐτῶν τριάκοντ' ἐξιέναι. cave ſequaris interpretes: ſed primum atque ultimum verbum conjunge. πίνειν ἐξιέναι eſt *ire comeſſatum*. Comeſſatio tam bibendi quam amoris cauſſa ſuſcipiebatur, atque ea petulantia utebantur adoleſcentes donec alia aetas alios mores poſtularet. Poeta jus hoc adoleſcentiae producens ait, beatam fore hominum vitam, ſi

comessari ad tricesimum usque annum liceret. Pone deinde τελείαν στιγμὴν post ἔχοντας, et sequentia verba sic accipe quasi esset scriptum, καὶ μύρον ἕψειν πρὸ ἡμέρας τοὺς τὴν Μεγαρέων ῥάφανον πωλοῦντας. Vitae beatae hanc tertiam conditionem statuit: ut omnes ii qui Athenis vendebant ῥαφάνους Megaricas fierent μυρεψοὶ hoc est unguentarii. Quis est autem scriptor ille obscurus et vere ἀφανὴς, de quo mox sequitur, Ἀφάνης δὲ, γνώριμος δὲ ἦν καὶ οὗτος τοῦ Ἀρίστωνος, ἐν τῷ Ἀρίστωνι, καὶ αὐτὸς οὕτως ἐπιγράψας τὸ σύγγραμμα. Aphanem ex omnibus antiquis nullum ego novi. Aphareum scio fuisse nomen olim usitatum. sed videtur Ἀφάνης per compendium scriptum pro Ἀπολλοφάνης, aut
p. 502. Ἀριστοφάνης; aut Ἀντιφάνης. De Dionysio Metathemeno Diogenes Laërtius lib. 7. ἀνθινὰ μετημφιάσατο probe et vere scriptum, neque audiendi qui censent mutandum. ἀνθινὰ sunt vestes versicolores, luxuriosis olim propriae et parum pudicis. Ideo cautum Romae veteri lege Oppia, *ne qua mulier vestimento versicolori uteretur.* auctore Livio, lib. 39. et apud Athenienses ἀνθινὰ gestare meretricum fuit. Suidas, Νόμος Ἀθήνησι τὰς ἑταίρας ἀνθινὰ φορεῖν. Similis lex etiam apud Locros, cujus auctor Zaleucus, teste Suida eodem.

Ἀπολλόδωρος δ', ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Σώφρονος τῷ εἰς τοὺς ἀνδρείους μίμους. Hic est Apollodorus antiquus grammaticus, qui et Sophronem et Epicharmum, ut auctor est Porphyrius in vita Plotini, poetas obscuros radiis ingenii sui illustraverat. Commentariorum illius in Sophronem saepe Athenaeus meminit, et in universum eos appellat τὰ περὶ Σώφρονος, ut hic, et iterum paulo post, atque in simillimo libri tertii loco. Et tamen viro docto fraudi fuit hoc loquendi genus: qui vertit hic, *Apollodorus libro De temperante.* errore vaegrandi. Sic autem soliti poetarum antiqui interpretes suos commentarios inscribere. lib. 12. Χαμαιλέων ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος. id est, *Chamaeleon libro Commentario in Anacreontem.* alibi, Δίφιλος περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν. pro, in Nicandri Theriacorum enarratione. Aristophanis scholiastes ad Vespas quartum librum Commentariorum Apollodori in Sophronem laudat, neque aliter inscribit. ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος καὶ ὅτι τὸ ποτήριον τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος μεστὸν πάλιν ἀπεπλήρουν δεδήλωκεν ἐν τῷ δ' περὶ Σώφρονος. Notum autem est Sophronem et *Muliebres* et *Viriles mimos* separatim

edidiſſe; quorum et in Athenaeo, et apud alios paſſim mentio. Ita igitur verte, *Apollodorus Athenienſis lib. tertio Commentariorum in Viriles mimos Sophronis.* deinde quae ſequuntur verba, προθεὶς τὸ καταπυγοτέραν τ' ἀλφηστᾶν, φησὶν, ita accipe: *cum praepoſuiſſet iſta Sophronis*, καταπυγοτέραν δ' ἀλφηστᾶν, *impudiciorem alpheſtis, haec dicit.* videlicet, quae addit Athenaeus. προθεὶς familiare huic ſcriptori verbum hoc ſenſu. Qui ſcribunt commentarios praeponunt quod explicandum eſt ſuae interpretationi. Sic libro 12. Χαμαιλέων ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος, προθεὶς τὸ ξ. Libro 11. Φιλήμων δ' ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ὀνόμασιν ἢ Γλώσσαις προθεὶς Κάλπις. In eodem, Σωσίβιος ὁ λυτικὸς προθεὶς τὰ ἔτη. libro tertio, Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ Σώφρονος. προθεὶς τὸ λιχνότερα τᾶν πορφυρᾶν. In omnibus his locis caecutiunt docti interpretes: in quibusdam vacillat librorum fides. De errore Breviatoris quem hic admiſit, et poſt illum Euſtathius, initio operis diximus. ΑΛΦΗΣΤΑΙ τὸ μὲν ὅλον κηροειδεῖς, πορφυρίζοντες δὲ κατά τινα μέρη. Poteſt legi κιῤῥοειδεῖς, qua voce Dioſcorides utitur. Ita fere ſcriptum in Excerptis: neque aliter Euſtathius. et ſequitur ex Ariſtotele, μονάκανθον εἶναι καὶ κιῤῥὸν τὸν ἀλφηστικόν. lectionem tamen editam antepono. ea mox Epicharmus utitur. Plinius vertit, *lutei coloris.* In verbis Ariſtotelis ſuſpecta vitii erat vox ἀλφηστικόν. donec comperi non ſolum *alpheſtam*, ſed et *alpheſticum* piſcem hunc fuiſſe nominatum. Sic autem appellat etiam Diocles in primo Ὑγιεινῶν. p.505.

CAPUT SEPTIMUM.

Ananias *poëta.* φθινοπωρισμός. τραπεῖν, trapetes. *Eſus catulinae et caninae.* βαβράζειν. ἐμπρέπειν τισί, *liber Ariſtotelis* περὶ ζώων ἠθῶν. *callionymi varia nomina.* λύκος *piſcis. Aeliani locus emendatus. Alexandri Aetoli* Ἁλιεῖς. *Veteres abſtinuiſſe ab eſu delphinorum. Timachidas grammaticus.* Cheſias *virgo.* πατρὸς συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων. *leucus piſcis.*

KAI σηπίας χρόμιός τ' ἐν τῷ ἦρι κάπτον ἄνεμον ἰχθύων πάντων ἄριστος, ἀνθίας δὲ χείματι. Corruptiſſima haec

ſunt, ut fere omnia. Dalecampius κάττων ſcribit, et horum piſcium ventoſam quandam conceptionem prodit. cui τερατολογία non eſt quod vereamur anteponere veritatem. Membranae ſic praeferunt κατ .... τὸν ἀνάμιον. Spondeo legendum, καττὸν Ἀνάνιον. Doricum eſt, καττὸν pro κατὰ τὸν, ut ποττὸν apud Theocritum, et infra ex eodem Epicharmo, ποττούτοισι nec multò ſecus ſcribuntur haec Epicharmi ſub libri hujus finem: quamquam male etiam ibi ab interpretibus accipiuntur. ſane quidem in ampliſſimi Meſſaei codice καττὸν liquido praeſcriptum eſt. Ananius poeta ſive Ananias, ut eum vocat Ariſtophânis enarrator, Epicharmum aetate praeceſſit. Ait igitur Epicharmus, *Chromius veris tempore auctore Ananio, piſcium omnium eſt optimus.* ipſa deinde Ananii verba ſubjicit Athenaeus, ceu Epicharmi agens interpretem. ὄψων ἄριστον καρὶς ἐκ συκέας φύλλον. Scribe, ἐν συκέας φύλλων. vel, ἐν συκέας φύλλοις. Sic paulo ante praecipiebat helluonum magiſter amiam parare. Ἐν συκέας φύλλοις, καὶ ὀριγάνῳ οὐ μάλα πολλῷ. Proxima verba, ἡδύ γ' ἐσθίειν χειμερὶς φθινοπωρισμῷ χρέας, corrigo in hunc modum, ἡδύ γ' ἐσθίεν χιμάρω φθινοπωρισμῷ κρέας. Theocritus, χιμάρω δὲ καλὸν κρῆς ἔστε κ' ἀμέλξῃς. Sicula vox eſt φθινοπωρισμὸς pro φθινόπωρον. ὀπωρίζειν, *fructus autumnales colligere.* vel ſcribendum, φθινοπωρινῷ. videlicet καιρῷ. [Scaliger ὁ μακαρίτης ita concipiebat, ἡδύγε ἐσθίεν χιμαίρην φθινοπωρινῷ κρέας.] δέλφακος δ' ὅταν τραπῶσι καὶ πατέωσιν ἐσθίειν. Docti corrigunt, ὅταν τρυγῶσι. editam ſcripturam tuentur omnes membranae. ἐκ παραλλήλου igitur dixerit poeta τραπῶσι καὶ πατῶσι. idem namque ſignificant. Ac fortaſſe poſterius interpretamentum eſt prioris, quod poeticum vocabulum eſſe obſervat Euſtathius. Homerus, Ἄλλας δὲ τραπέουσι. hinc dicti *trapetes* qui apud Catonem inter vaſa torcularia, capite decimo octavo, et alibi inter olearia.

καὶ κυνῶν αὔτη τόθ' ὥρη καὶ λαγῶν. Eſitaviſſe veteres Romanos catulinam carnem ex Feſto ſcimus et Plinio.
p.504. Graeci et catulinam edebant hoc eſt, τὴν τῶν σκυλάκων: nam in Hippocratis Περὶ παθῶν libro, κρέα σκύλακος ἑφθὰ legas: et canum etiam grandioris aetatis. Ait enim Hippocrates eodem libro, ὄψον δὲ λαγῷου κρέας καὶ κυνὸς τελείου. οἷος αὐτὸ ἔσθ' ὅταν θέρος τε ᾖ, καὶ ἠχέται βαβράζωσι. prima verba quae depravatiſſima ſunt, ſic recte emendamus dubio proculi Οἷς

αὖ τόθ᾽ ὅταν θέρος τε ᾖ. dixit de carnibus hoedorum, porcorum, canum, leporum et vulpium: nunc loquitur de ovium. βαβράζειν eſt συντόνως κράζειν, *contente clamare*, quod valde convenit ſtridentibus per Solis aeſtum menſibus Junio et Julio cicadis. vulgo ᾄδειν eas dicebant, ut ait Philoſophus. ἀλλὰ πᾶσιν ἰχθύεσσιν ἐμπρεπὴς ἐν μυττωτῷ. Dalecampius emendavit, ἐμπρεπὴς ὁ μυττωτός. non dicam ſi ita ſit, potius fore ſcribendum ἐμπρεπὲς τὸ μυττωτόν. at in univerſum ſententia eſt falſa, nihil enim eſt mutandum. Sic κατακνησθῆναι ἐν μυττωτῷ apud Ariſtophanem in Equitibus. Sed non obſervaverat vir eruditus, ἐμπρέπειν τισὶν eleganter dici Graecis pro *excellere inter aliquos.* Verte, *thynnus maris piſcis, cibus eſt non malus: ſed contra piſces excellit cum alliato*, vel moreto.
Ἀριστοτέλης δ᾽ ἐν τῷ περὶ τῶν ζώων ἠθῶν. hoc eſt, *Ariſtoteles in eo loco ubi animalium mores explicat.* Falluntur qui colligunt ex iſtis, peculiari opere quod hodie non extet, de moribus animalium tractaſſe Ariſtotelem. Nonus Hiſtoriarum in ea re totus fere occupatur. ac ſunt libri prima verba, Τὰ δ᾽ ἤθη τῶν ζώων ἐστὶν, etc. Sic accipe in ſermone de mugilibus, ubi laudatur philoſophus ἐν τῷ περὶ ζώων ἠθῶν καὶ βίων. nam is locus deſumitur ex capite ſecundo libri noni Hiſtoriarum. Variis nominibus callionymi piſcis quae ſubjiciuntur, unum adde auctore praetermiſſum. ἡμεροκοίτης enim ex quibusdam eſt dictus. Heſychius: ἡμεροκοίτης ὁ καλλιώνυμος ἰχθύς. extat apud Oppianum. Quod autem ex Iceſio ſcribitur, eundem piſcem ὑπὸ μέν τινων λύκον, ὑπὸ δ᾽ ἄλλων καλλιώνυμον appellari, mendae ſuſpicione apud me quidem caret. καλλιώνυμος nomen eſt εὐφημίας, ut *Euxinus pontus.* λύκος a violentia dictus qua utitur adverſus alios piſces. eſt enim σαρκοφάγος ut ex Ariſtotele refertur. Scio doctiſſimum virum et naturae piſcium callentiſſimum Rondeletium emendaſſe olim hunc locum, et ſcripſiſſe λευκόν. de quo ſtatuat quisque, ut erit libitum. mihi quidem aliter videtur. nam quod ille affirmat, piſcem nullum *lupi* nomine fuiſſe Graecis notum, perſpicue falſum eſt, cum diſerte ſcribat Heſychius, ἰχθὺν ποιὸν dici λύκον. Tueamur igitur lectionem omnium codicum: quemadmodum etiam in eo quod ſequitur, εἶναι δὲ χονδρώδη καὶ εὔχυλον. nam vocem χονδρώδη quae in omnibus membranis habent praeſtat cum Gesnero interpretari, quam mutare

cum Rondeletio. Obſervat mox Athenaeus Epicharmum in Muſis cum pleroſque omnes piſces recenſeret, cal-
p.505. lichthyn tamen ſive callionymum ſilentio praeteriiſſe. hujus ſilentii cauſſam ille putat eſſe, quod ellopem, et callichthyn ſive callionymum non diverſos, ſed unum atque eundem piſcem crediderit Epicharmus: itaque facta ellopis mentione, reliquas appellationes ſiluiſſe. Aelianus aliter longe ſentit. ideo enim et Epicharmo et aliis poëtis in deſcriptione epularum ex piſcibus omne genus, praetermiſſum callionymum, quia inter edules vulgo non haberetur. Sed juvat ipſa diſertiſſimi ſcriptoris verba recitare: ſunt enim valde corrupta. Sic ille lib. 13. cap. 4. *Εἰσὶ μὲν οὖν οἵ καί φασιν αὐτὸν ἐδώδιμον· οἱ δὲ πλείους ἀντιλέγουσιν αὐτοῖς. οὐ ῥαδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι ποιητῶν θεμένων σπουδὴν εἰς μνήμην † ἔνθεσμον. Ἐπίχαρμος ἐν Ἥρας γάμῳ· καὶ γὰρ καὶ θάλασσαι καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δ' ἐν τῇ Ἰσθμιονίκῃ.* Et deſunt manifeſto quaedam verba, et ſcripta multa perperam. Priorem periodum ita concinno ut ſit aliquis ſenſus. *οὐ ῥαδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσι ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις, πάντας ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι, ποιητῶν θεμένων σπουδὴν εἰς μνήμην ἀγαγεῖν. callionymi non ſit mentio in ulla* deſcriptione *epularum ex omnibus piſcium generibus: cum ſtuduerint poëtae, omnes piſces qui in aliquo pretio ſunt, memoriae prodere.* Sententia quidem Aeliani haec, ſed verba fortaſſe non iſta. At ſequentia ita ſine dubio ſcripſerat Aelianus. *εἰσὶ δὲ οἵδε. Ἐπίχαρμος μὲν ἐν Ἥβας γάμῳ, καὶ Γᾷ καὶ θαλάσσᾳ, καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δ' ἐν τῷ Ἰσθμιονίκῃ. Poëtae* qui epulas e piſcibus deſcripſere, *ſunt iſti Epicharmus quidem in Hebes nuptiis, et in Terra ac mari, necnon in Muſis. Mneſimachus vero in Iſthmionica.* Notae ſunt nobis ex Athenaeo tres Epicharmi fabulae, quarum titulos ponit Aelianus. at Mneſimachi *Iſthmionica*, ea fabula eſt quam Athenaeus in eam rem ſaepius laudat, et *Hippotrophum* appellat. ex quo diſcimus, poetam ei dramati nomen indidiſſe Ἱπποτρόφος ἢ Ἰσθμιονίκης. Comoediam Epicharmi cujus hic et ſaepe alibi ſit mentio, inſcribunt antiquae ſidei libri ubique Ἥβας γάμος. alii tamen ſcribunt Ἥρας, ut in ſuperiore Aeliani loco legitur. et firmat non nihil eam γραφὴν, locus hic deſcriptus. quem quidem in omnibus exem-

pluribus qua scriptis qua editis pessime acceptum, ita concinnamus, ut saltem obligetur vulnus. τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα (ὁ δὲ αὐτὸς χαλκοῦ ὤνιος) ἕνα μόνον. καὶ τῆνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν, καὶ κελεύσατο κατθέμεν αὐτῷ τέ οἱ καὶ τᾷ δάμαρτι τᾷ γ' Ἥρᾳ. aliter emendare non possumus vulgatam scripturam, τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα. ὁ δὲ αὐτὸς. χαλκὸς ὤνιος ἕνα μόνον † καίκηνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν † κηκελήσατο κατθέμεν. initio deest aliquid, ex praecedentibus apud poetam verbis repetendum.

Ἀλέξανδρος δ' ὁ Αἰτωλὸς ἐν Κρικαιεῖ.

Suspicor corruptam esse postremam vocem: fortasse pro Τριταιεῖ. Urbs in Achaia fuit nomine Tritaea. Sed non dubito scripsisse Athenaeum, ἐν τῷ Ἁλιεῖ. ut alibi in hoc libro saepius. Delphinus, inquit auctor, si pompilum degustaverit, non fert impune, sed ἀχρεῖος γίνεται, id est, *inutilis sibi ipsi*: ita ut defendere se non queat: sed mergis et laris expositus in littore jaceat. Graecis ἀχρεῖοι vel ἀδύνατοι appellantur, qui in idiotismo nostro *impotentes*. Addit, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ταῖς κητείαις παρεδρευόντων ἀνδρῶν παρανομεῖται, hoc est, *interdum etiam ab hominibus iis qui in cetariis degunt violatur*. Dalecampius postremum verbum emendabat scribens κρεανομεῖται. non facturus profecto, si animadvertisset, auctorem consulto consilio usum verbo παρανομεῖσθαι, tanquam abominans eorum audaciam qui delphinos capere atque iis vesci sustinerent. Veteres non multo religiosius ab humana carne abstinebant, quam ab esu delphinorum: propterea Oppianus veteres Byzantii incolas qui diversa hac in re consuetudine a caeteris Graecis utebantur, gravissimis versibus detestatur: quos non gravabor ascribere, interpretationi huic firmandae: p. 506.

Ἀλλ' ἔμπης καὶ τόσσον ἐνηείῃ προφέροντας
Θρηΐκας ὑβρισταὶ, καὶ ὅσοι Βύζαντος ἔχουσιν
ἄστυ, σιδηρείοισι νοήμασιν ἀγρώσσουσιν.
ἦ μέγ' ἀταρτηροὶ καὶ ἀτάσθαλοι! οὐδέ κε παίδων
οὐ πατέρων φείσαιντο, κασιγνήτους δ' ὀλέκοιεν
ῥηϊδίως.

Vides in eadem poni lance esum delphinorum et parricidium. quoniam, ut dixi, inter ea quibus vesci fas non censebatur fuit delphinus. Hieronymus, Adversus Jovinianum libro secundo, *Si enim omne quod movetur et vivit ad vescendum factum est, et praeparatum*

gulae, respondeant mihi, cur elephanti, leones, ursi, leopardi, lupi: cur viperae, scorpii, cimices, culices, pulicesque: cur vultur, aquila, corvus, accipiter: cur ceti, delphines, phocae, minutaeque cochleae conditae sint. Libro 13. narratur Coeranum quendam Milesium, cum forte in piscatores publici ritus degeneres incidisset, qui captum delphinem erant in frusta dissecturi, pecunia sua vitam illius et libertatem redemisse. Sciendum tamen mutatis moribus paulatim hanc superstitionem mutasse. Quare jam inde a Galeni temporibus repertos esse qui delphini carnibus vescerentur nullum dubium est: non enim caussam aliam invenias, cur de qualitate ejus cibi princeps ille medicus disserat lib. 3. De facultat. alim. non uno loco. *καὶ Τιμαχίδας ὁ Ῥόδιος ἐν τετάρτῳ τοῦ Δείπνου.* Timachidam grammaticum laudant aliquoties Harpocration, comici scholiastes, Hesychius, et ipse Athenaeus libro ultimo. at hic poeta fuit. est enim versus heroïcus qui ex illo affertur. Sed videtur Eustathius longe aliam lectionem invenisse. Scribit enim ex hoc loco: quidam *τὸν ἱερὸν ἰχθὺν* esse volunt *τὸν πομπίλον· ὡς Τιμαχίδας φάμενος, πομπίλοι ἰχθῦς ἱεροὶ ὡς οἷα σωτῆρες τῶν ναυτιλλομένων.* In Corinnae versu, *Πομπεύσας πρύμναθεν ἐμὰν ἀδεῖαν ἑταίραν*: scribe, *πομπεύσαις*: est enim precantis oratio.

Χησιὰς εὐπατέρεια τέκεν φιλότητι μιγεῖσα. Haec est Chesias nympha, unde aliquot loca in insula Samo sunt denominata, quorum mentio apud geographos. quin ipsos
p. 507. Sami incolas Chesienses aliquando fuisse dictos memoriae proditum est ab interprete veteri Nicandri. *Χησιεῖς*, inquit, *πρῶτον ᾤκησαν ἐν Σάμῳ· εἶτα Ἀστυπαλαιεῖς.* Mox scribe, *λέγουσαν τάδε*, sublata distinctione majore. et, *Πατρὸς ἐμοῖο φίλου συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων Πομπίλε.* sic melius quam *φίλον*. perpetuum est, ut loquuntur, patris epithetum *φίλος*. elegans periphrasis est amici, in illis *συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων*. Porro Athenaeus occasione anthiae sive callichthyos, quem nonnulli piscem sacrum vocabant, etiam alios recenset, qui similiter a poetis *ἱεροὶ ἰχθῦς* sunt appellati. In his *leucum* ponit ex Theocrito. Naturae interpretes hunc *leucum* non agnoscunt: nam eruditissimum Rondeletium, qui *λεῦκος* superiore quodam loco pro *λύκος* scribebat, errare ostendimus. Cum igitur leucus hic nusquam inveniatur, suspicati sunt veteres critici *γλαῦκος* scribendum esse in istis Theocriti versibus, quos ascribit auctor. Colligo

ex iſtis Euſtathii verbis: *Θεόκριτος δ' ἐν Βερονίκῃ ἄλλο τι βούλεται, εἰπὼν, ἱερὸν ἰχθὺν, ὃν λεῦκον, (ἢ γλαῦκον) καλέουσιν· ὁ γάρ θ' ἱερώτατος ἄλλων.* Multum autem lucis Theocriti verſibus attuleris, ſi eos cum Joſepho Scaligero ſcripſeris et diſtinxeris hoc modo,

Αἴ τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον
ἐξ ἁλὸς ᾧ ζώει· (τὰ δὲ δίκτυα κείνῳ ἄροτρα·)
σφάζων ἀκρόνυχος ταύτῃ θεῷ ἱερὸν ἰχθὺν
ὃν λεῦκον καλέουσιν· ὁ γάρ θ' ἱερώτατος ἄλλων.
καί κε λίνα στήσαιτο, καὶ ἐξερύσαιτο θαλάττης
ἔμπλεα.

Mirabar cum haec legerem, *Διονύσιος δ' ὁ καλούμενος Ἴαμβος*: et ſuſpicabar ſcribendum *Ἰαμβοποιὸς*, ut alibi ſcriptum in his libris. ſed alterum tuetur, ſupra membranarum auctoritatem, Clemens Alexandrinus libro quinto. Lego deinde, *Ἀκηκόαμεν γοῦν ἁλιέως Ἐρετρίου καὶ ἄλλων πολλῶν ἁλιέων καλούντων τὸν πομπίλον ἱερὸν ἰχθύν.* hanc ſententia lectionem poſtulat. Fuere qui dicerent, piſcem *ἱερὸν* non quaſi ſacrum dici, ſed quaſi *ἱέμενον πρὸς τὸν ῥοῦν*, ſive *κατὰ ῥοῦν*, ut apud Euſtathium: quorum neutrum eſt Graecum, ſi ut interpretes *ἱέμενον* aſpirans, vertas *avidum. ἵεσθαι* eſt *ὁρμᾷν*, *ferri.* et ſenſus eſt, ita dictum piſcem hunc quod aquae fluxum ſequatur. Notum *ῥοῦς* quid ſit in aquis: unde Graecorum proverbia duo *κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι*, de eo cui fortuna aſpirat: *ἀνὰ ῥοῦν χωρεῖν*, de eo cui adverſatur. Poſt longum ſermonem de ſacro piſce, prius quam ad Apuas transeat dipnoſophiſta, Ulpiano quaeſtionem unam proponit ex Archeſtrati Opſologia. Facit enim ille poeta mentionem cujusdam piſcis qui in Ponto et Maeotide reperitur: quem tamen non nominat, quia illum *ἐν μέτρῳ οὐ θέμις εἰπεῖν.* repugnante modulo ſyllabarum ejus nominis legi heroici carminis. Non ſolvitur propoſita quaeſtio ab Ulpiano: niſi deſunt hodie illius verba, quod non puto. Doctiſſimo autem Gesnero aſſentior exiſtimanti antacaeum piſcem intelligi. Ea vox non magis epicum verſum poteſt ingredi, quam elegiacum nomen *Tuticanus*, de quo Ovidius conqueritur. p. 508.
ſecunda utrobique eſt brevis. Unum video poſſe objici huic ſententiae. nam antacaeum deſcribunt veteres ſine oſſibus, ſpinis, ſquamis. quare illum non videtur habuiſſe notum Archeſtratus, qui ſolam ex omnibus piſcibus talem faciat anguillam. *ἣ φύσει ἐστὶν ἀπόρηνος μόνος ἰχθύς.* ſed de his verbis plura cap. 13. Pro *ζητείτω*,

quaerat, male quidam, ἐζήτησε *quaesivit*. Adverte autem loquendi genus κατά τι εἰπὼν Ἀρχέστρατος pro εἰπόντος Ἀρχεστράτου.

CAPUT OCTAVUM.

Ἀφύη et ἀφύαι. nota veterum criticorum τὸ χ. apua ξυπαρωτέρα. μινθοῦν. ἀφροὶ apuae. Clearchus Περὶ *παροιμιῶν. Hermippi* Δημόται. *Calliae* Cyclopes. *Lyncei Samii locus. apuae* Aeneatides *Rhodiorum.*

ΑΦΥΑΙ. καὶ ἑνικῶς δὲ ἀφύην λέγουσι. Graeci fere ἀφύας dicunt numero multitudinis. Attici quidem ἀφύην nunquam, si credimus antiquis grammaticis. Hesychius, λέγουσι δὲ Ἀττικοὶ ἀφύας πληθυντικῶς· ἑνικῶς δὲ οὐδέποτε. Sed hujus contrarium probat comici interpres prolatis verbis ex ejusdem Tagenistis, ἅλις ἀφύης μοι. qua de re plura mox noster. Judicium Aristarchi subit mirari, qui πληθυντικῶς usurpari hoc verbum noluerit: aususque sit culpae notam affigere locis illis comicorum quos recensuit, ubi vox ἀφύαι habebatur. Scholiastes Aristophanis ad illa, Φαληρικὰς ἀφύας ex Avibus, Ἀρίσταρχος δὲ. οὐκ ἀποδέχεται πληθυντικῶς. διὸ τὸ χ. Olim eruditissimum Gesnerum torserunt postrema verba. Nos ad libros Diogenis pridem docuimus τὸ χ. esse culpae notam: quare in antiquorum poetarum scholiis saepe legas διὸ τὸ χ. hoc est, propterea critici huic versui praefixerunt τὸ χ. ut vocis κατάχρησιν, aut insolentiam indicarent. Aristonymi locus paulo post sic scribit melius, ὡς τοῦτ', ἀφύη μὲν ἐσθ' ἁπλῶς. De apua cobitide narrat auctor, γίνεται δ' αὕτη ἐκ τῶν μικρῶν καὶ φαύλων τῶν ἐν τῇ ἄμμῳ διαγενομένων κωβιδίων. Interpretatur Athenaeus ista Aristotelis, γόνος ἐστὶν ὁ κωβίτης κωβιῶν τινῶν μικρῶν καὶ φαύλων οἳ καταδύνουσιν εἰς τὴν γῆν. propius ad philosophi verbum καταδύνουσιν, accedit lectio librorum Suidae, τῶν ἐν τῇ ἄμμῳ φερομένων. Ait auctor Epicharmum in Hebae nuptiis, ἐν μεμβράσι καὶ καμμάροις τὰς ἀφύας καταριθμεῖσθαι: *inter membradas et cammaros recensere apuas.* poetae verba habes inferius in sermone de bocibus: sed ibi

ſcribitur σμαρίδες, ἀφύαι, κάμμαροι. non ut hic μεμβράδες. Apuarum genera duo facit Hiceſius antiquus medicus: τῆς ἀφύης, ait, ἡ μὲν λευκὴ, ἡ δὲ ῥυπαρωτέρα ταύτης. emendant docti ἡ δὲ λιπαρωτέρα, non animadvertentes opponi ratione coloris τὴν ῥυπαρὰν τῇ λευκῇ. Alibi docemus, voces ῥυπαρὸς et πιναρὸς, non ſordes ſignificare interdum, ſed colorem, qualis eſt veſtis albae, quae habendo facta eſt ſordida. Nihil igitur mutemus: ſed libros ſequamur: cum praeſertim ſequatur, διαφέρει p.509
δὲ ἡ καθαρά. quod plane eſt contrarium vocis ῥυπαρά. Scribe Archeſtrati verſum, Τὴν δ' ἀφύην μίνθου πᾶσαν πλὴν τὴν ἐν Ἀθήναις. *omnem apuam Attica excepta aſperge ſtercore.* id eſt, aſpernare et loco ſtercoris habe. μινθοῦν comicis, idem ac κοπροῦν, προστιλᾶν. vulgo μίνθον. ſed μίνθου Epitoma. Quod autem apuae quaedam ἀφρὸς appellarentur, et indicat Archeſtratus, cum ait, τὸν γόνον ἐξανδῶ, τὸν ἀφρὸν καλέουσιν Ἴωνες: et confirmat Heſychius, λέγουσι δὲ καὶ αὐτὰς (apuas) ἀφρὸν διὰ λευκότητα. Sequitur, Κλέαρχος ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ παροιμιῶν τῆς ἀφύης φησί. Clearcho librum fuiſſe editum *De proverbiis*, conſtat. an de proverbiis apuae ſingularem aliquem librum edidit? ſuadet haec lectio, et aſſentiuntur interpretes: ſed hoc falſum eſt. nam ſcribendum ut in Excerptis, ἐν τοῖς Περὶ παροιμιῶν, περὶ τῆς ἀφύης φησί. *in libro De proverbiis, ſcribit de apua.* Deinde ſic lege, περὶ τῆς ἀφύης φησὶν, διὰ τὸ μικροῦ δεῖσθαι πυρὸς ἐν τοῖς τηγάνοις, οἱ περὶ Ἀρχέστρατον ἐπιβάλλοντας κελεύουσιν, ἐπὶ θερμὸν τήγανον σίζουσαν ἀφαιρεῖν. *de apua ſcribit, quia non multo igne opus habeat in ſartagine, jubet Archeſtratus, in calentem ſartaginem eam injicere, et ubi ſtridere incipit, auferre.* Tranſpoſitio locum ſubobſcurat. et male vulgo ἐπιβάλλοντες. Hermippi comici Δημόται, quae mox laudatur fabula, Pollux citat lib. 7. 9. et 10. cap. 37. at Calliae *Cyclopum* meminit Pollux idem lib. 7. cap. 24. et 26. Lyncei Samii qui ſequitur locus ex ejus epiſtola ad Diagoram, comparari debet cum ſimilibus aliis qui in libris hiſce habentur. cujusmodi ille eſt, quem libr. 3. cap. 25. expoſuimus. Conſtat ea epiſtola contendiſſe Lynceum edulia Rhodiorum cum Atticis, et Rhodiacis palmam adjudicaſſe. Ejus verba quae hic habentur et diſtinguuntur non bene, et non ſine vitio ſcribuntur: vertuntur autem peſſime. Legendum, ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις τὰς Αἰνιάτιδας

καλουμένας ἀφύας· τῷ δὲ γλαυκίσκῳ τὸν ἔλλοπα καὶ τὸν ὄρφον ἀντιπαρατιθεῖσα. πρὸς δὲ τὰς E. hoc eſt, *oppoſuit* natura Rhodiis cupiens *apuis Phalericis eas quae dicuntur Aeniatides: glauciſco, ellopem et orphum: Eleuſiniacis paſſeribus et ſcombris, et ſi quis alius apud Athenienſes piſcis eſt ipſo Cecrope nobilior, opponendum genuit eum quem alopecem vocant.* In priore parte hujus ſententiae ſcripſimus ἀντιπαρατιθεῖσα. ſic legendum eſſe evincit vox ἀντιγεννήσασα. quam tamen vocem interpretes cenſuerunt mutandum in ἀντεγγυήσας. abſurde plane, et ἀπροσδιονύσως. Vera lectio quam asſerimus: vera ſententia quam expreſſimus. ut plena ſit Lyncei oratio, ἔξωθεν aliquid ſubaudiendum, hoc modo, ἀντιπαρατιθεῖσα ἡ Ῥόδος: vel ἡ Φύσις εὐνοοῦσα τοῖς Ῥοδίοις. Simillimus locus eſt qui recitatur lib. 11. τὰς ἡδυποτίδας τοὺς Ῥοδίους ἀντιδημιουργήσασθαι πρὸς τὰς Ἀθήνῃσι θηρικλείους. Item alius libr. 14. ubi eodem genere et caſu ſcriptum, εἰσάγουσα ἀνταγωνιστὴν, pro eo quod hic ἀντιπαρατιθεῖσα. Caeterum apuae quas Rhodii *Aeneatidas* vocabant nomen habuerunt ab Aeno, qui locus fuit in continente, Rhodo oppoſitus. inde
p. 510. dictae Aeniatides apuae, ut Pelorides conchae, et ſimilia. Cum ait, ἐπάνω τῇ δόξῃ τοῦ Κέκροπος γέγονεν, alludit ad proverbium, Κέκροπος εὐγενέστερος. unde eſt apud Syneſium, ὑπὲρ τῆς εὐγενείας ἀμφισβητεῖν τῷ Κέκροπι. Iſta, ὁ δὲ τὴν Ἡδυπάθειαν γράψας, etc. verba ſunt Lyncei auctoritate Archeſtrati commendantis Rhodiorum alopecem. non nominaverat Lynceus Archeſtratum, contentus hac periphraſi eum indicaſſe, ὁ τὴν Ἡδυπάθειαν γράψας. poterat tamen non injuria dubitari de quo ſentiret Lynceus: nam opus Archeſtrati ſolus hic ut libro primo obſervatum eſt, Ἡδυπάθειαν appellavit: alii vel Ὀψολογίαν vel Γαστρονομίαν, vel alio quo nomine. propterea ſubdit Athenaeus, Ἀρχέστρατον λέγει τὸν τένθην ὁ Λυγκεύς. quae erant vertenda, *Archeſtratum intelligit Lynceus, nobilem catillonem.* Elegantiſſime autem ſcriptor Samius verſuum Archeſtrati ſententiam paucis verbis eſt complexus. Calliae locum ſuper acharno piſce laudatum, ſcribo ſic, κίθαρος ὀπτὸς καὶ βατὶς θύνου τε κεφάλαιον τοδί, ἐγχέλυα, κάραβοι, Αἰνιεὺς τε ἄχαρνος οὗτος. ΒΑΤΙΣ. vide in Κίθαρος.

Caput Nonum.

Epicharmi Megaris *Sannyrionis* Γέλως, *et aliae fabulae. Error Athenaei perpetuus in citando libro quinto Historiarum Aristotelis. Temerariae quorundam emendationes contra librorum veterum consensum. piscium* φωνή. Bocis *piscis etymum.* κορακῖνος *unde.* βαβραδόνες. *Aristomenis* Γόητες. *Antiphanis* Cnoethis. *tetradistae.*

Βατις βατραχος βατος. *τῆς μὲν οὖν βατίδος καὶ τοῦ βατράχου μνημονεύει Ἀριστοτέλης.* Fortasse scripserat, *καὶ τοῦ βάτου καὶ τοῦ βατράχου.* non enim video caussam hujus praetermissionis. nam philosophus inter cartilagineos et batidem et batum recenset: atque adeo hunc saepius quam illam. Sic tamen omnia antiqua exemplaria, et Epitoma. *πάρα* scribe non *παρὰ*, in istis, *ἵνα πάρα μὲν κάραβοι καὶ βατίδες* pro *παρῆσαν*, ut ante monebamus. In Epicharmi ecloga non intelligo ista, *ἦν δὲ ζύγαιναι, πρήστιες, καμεῖται.* postrema vox mendae suspecta, vel eo nomine, quia in Excerptis praetermissa est cum praecedente. Dalecamp. emendat *χαμασυνῖται.* de quo pronuntient eruditi. Probabilius fit multo *κάτη ἕτερα.* etsi ne id quidem placet. *Megaris* Epicharmi laudatur et noni initio. quae inde afferuntur hic, non carent suspicione mendi. Non memini laudari alibi in his libris vetustissimum poëtam Sannyrionem, nisi hic, ubi scribitur, *Σαννυρίων δ' ἐν Γέλωτι, ὦ βατίδες, ὦ γλαύκων κάρα.* antiquae comoediae poëta hic fuit antiquissimus. de quo et ista ejus comoedia legitur in Aristophanis scholiis: *καὶ αὐτὴ δὲ ἡ παλαιὰ ἑαυτῆς διαφέρει· καὶ γὰρ οἱ ἐν Ἀττικῇ πρῶτον συστησάμενοι τὸ ἐπιτήδευμα τῆς κωμῳδίας, (ἦσαν δὲ οἱ περὶ Σαννυρίωνα) καὶ τὰ πρόσωπα εἰσῆγον ἀτάκτως, καὶ μόνος ἦν γέλως τὸ κατασκευαζόμενον.* Suidas auctor est, plures poëtae p.511.
hujus fabulas reperiri in Athenaei Dipnosophistis laudatas. et nomina illarum refert, Γέλως, Δανάη, Ἰὼ, Ψυχασταί. Si igitur non fallit nos Suidas, aestimari hinc potest, quantum hoc opus damni sit passum, in quo, ut dixi, semel tantum in *Risu* laudatum Sanny-

rionem invenias. Hujus fabulae meminere multi: ut Pollux lib. 9. et lib. 10. cap. 48. Harpocration in *ναύκληρος*. etiam in *πέλανος*: ſed olim: nam hodie locus eſt mutilatus et turpiter deformatus. Sic enim editum: *λέγεται δὲ πέμματά τινα τοῖς θεοῖς γινόμενα ἐκ τοῦ ἀφαιρεθέντος σίτου ἐκ τῆς ἅλω . . . . . δ' ἐν γέλωτί φησι πέλανον . . . . . ἃ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βροτοί*. Legendum, *Σαννυρίων δ' ἐν γέλωτι,*

— πέλανα καλοῦμεν ἡμεῖς οἱ θεοὶ
Ἃ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βροτοί.

Quod ad reliquas fabulas attinet, quae Suidae *Danaen* reperio quidem: ſed apud comici interpretem in commentario ad Ranas, non in Athenaeo. *Pſychaſtas* vero et *Ionem* invenias in his libris: ſed hanc Platonis comici, illam Strattidis: neutram Sannyrionis, niſi eſt mendum in noſtris codicibus. Sequitur, *Ἀριστοτέλης δ' ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, σελάχη φησὶν εἶναι, τὸν τρυγόνα, βοῦν, ἀμίαν, ἀετὸν, νάρκην, βάτραχον, καὶ πάντα τὰ γαλεοειδῆ*. Legebatur ante, *Ἀρ. ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας*. recte, ſi rei veritatem ſpectemus. nam conſtat ſumpta haec eſſe e capite quinto libri quinti Hiſtoriarum. Sed jam ante monuimus factum eſſe caſu quoddam, ut quae proferuntur cunque ab Athenaeo e libro quinto Hiſtoriarum, operi De partibus ab ipſo aſcribantur. Judicium noſtrum eſt, eveniſſe hoc, quia codex Ariſtotelis ad manum Athenaeo non erat referenti in literas hos dipnoſophiſtarum ſermones. Excerpta ſua vir diligentiſſimus et eruditiſſimus ſolum habuit: atque ea, ut videtur, confuſa et perturbata, titulis perverſis. Hinc illius manavit error. mira enim eſt optimarum membranarum conſtantia in hoc et aliis ſimilibus locis: ubi tamen ſcioli homines et curvorum correctores Hiſtoriarum nomen antiquae lectionis loco ſubſtituerant. Enimvero quisquis ille erat qui ſpreta auctoritate veterum exemplarium, tot praeſertim locis conſentientium, facinus hoc perpetrare in animum induxit, fidei ſubleſtae homo is fuit, et criticus peſſimus. Nam ſi peccata veterum ſcriptorum emendare licet nobis, et ipſorum ſcripta pro noſtra libidine fas corrigere, mutare, atque interpolare: prorſus et de antiquis ſcriptoribus, et de literis ipſis conclamatum eſt. Apage hanc a nobis temeritatem, audaciam et vaecordiam. Ut in Rep. non ſemper optimum eſt, quod prudentiſſimus ſenatorum cenſuerit: ſic in recenſendis antiquis

auctoribus, non femper amplectendum pro vero et recto, quod vel opinio, vel etiam ratio fuaferit effe optimum. Atque ut in publicis confiliis fuprema femper lex eft, populi falus, et ut ille ait, εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας: ita in ifto negotio, illud femper anteponendum eft, quod ab auctore effe profectum, p.512 liquido conftiterit. Nemo igitur miretur reftitutam a nobis cum ifto loco tum aliis quam plurimis antiquam lectionem: quam, ficut jam diximus, conftantiffime tuentur omnia exarata manu exemplaria. Caeterum philofophi verba in quinto Hiftoriarum funt haec, σελάχη δέ ἐστι τά τε εἰρημένα, καὶ βοῦς, καὶ λαμία, καὶ αἰετὸς, καὶ βάτραχος, καὶ πάντα τὰ γαλεώδη. inde eft emendandum fcriptura noftrorum librorum. nam male ἀμίαν pro λαμίαν etiam membranae praeferunt. at pro τὸν τρυγόνα, melius alii, βάτον, τρυγόνα. Mox in ΒΩΚΕΣ, recitatur verfus Numenii, Ἢ λευκὸν συνόδοντα, βόηκάς τε, τριγκούς τε. ubi recte emendant docti βρίγκους τε. Hefychius, βρίγκος, ἰχθὺς κητώδης. Scribe, Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις, ex iis quae disputamus lib. 4. cap. 20. Docet philofophus quarto Hiftoriarum nullum effe pifcem qui habeat φωνήν: fed tantum ψόφον quosdam aut τρισμόν. Sic accipiendum quod hic fcribitur de boce five boace, ὠνομάσθη δὲ παρὰ τὴν βοήν. Veteres tamen grammatici de appellatione pifcis hujus differentes, proferunt tanquam Ariftotelis verba haec, ὅτι φωνὴν προΐεται, καὶ οὕτως ὠνόμασται. ubi eft κατάχρησις vocis φωνή. Apud eosdem extat integrior qui fequitur locus Pherecratis. Sic illi, Φερεκράτης εἰπὼν, — τί ληρεῖς; ἀλλὰ φωνὴν οὐκ ἔχειν Ἰχθὺν γε φασὶ τὸ παράπαν. ἐπιφέρει, Νὴ τ. etc. Sed de appellatione pifcis hujus diverfum fenfit ab aliis Ariftophanes grammaticus: de quo fcribit Athenaeus, κακῶς φησὶν ἡμᾶς λέγειν τὸν ἰχθὺν βῶκα, δέον βόωπα. ἐπεὶ μικρὸς ὑπάρχων μεγάλους ὦπας ἔχει. *ait Ariftophanes, male appellari* βῶκα *pifcem quem melius appellaverimus* βόωπα, *quoniam parvus cum fit, magnos habet* ὦπας, id eft, *oculos*. Non probatur haec Athenaeo fententia, quemadmodum fequentia indicant. Ait enim, πρὸς ὃν λεκτέον, εἰ τοῦτο κακῶς ὀνομάζομεν, διὰ τί κορακῖνον φαμὲν, οὐ κοροκῖνον; ὠνομάσθη γὰρ ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. τί δ' οὐχὶ καὶ σείουρον λέγομεν, ἀλλὰ σίλουρον; ὠνόμασται γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ σείειν συνεχῶς τὴν οὐράν. Hoc vult:

compositas voces originem suam saepe dissimulare, mutatis, adjectis, detractis literis aliquot. Velle autem publico consensu receptas et probatas: dictiones reformare, inanis sit ac vanus labor. quare frustra fuit Aristophanes cum sua hac observatione. Subtilius est quod ait auctor, κορακῖνον usu vulgi comprobatum esse cum dicendum esset κορακῖνον: quia sit facta vox ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. Plane ita est: nam ita fieri amat, in hujusmodi compositione nominum. sic ἡμεροδρόμος dicimus non ἡμεραδρόμος: sic ἡμερόκοιτος, non ἡμεράκοιτος: sic ἡμερόβιος, ἡμεροσκόπος, δοξόκοπος, θαλασσόκοπος et similia multa. ergo contra hanc analogiam usu receptum est, ut dicebamus, κορακῖνος non κοροκῖνος: ut et ἀγγελιαφόρος, non ἀγγελιοφόρος. Scribunt membranae ΒΕΜΒΡΑΔΕΣ. neque aliter in sequente Phrynichi versu, sed rectum esse utrumque ipse auctor nos docet. At p. 313. pro βεβραδόνας et βεβραδόνες Etymologici auctor describens Athenaei hunc locum βραδόνας semper. E contrario scripta lectio, βαμβραδόνας. alibi in his libris βαβραδόνας. atque istud placet. Lege, καὶ Σώφρων ἐν Ἀνδρείοις, βεβραδόνι, ῥαφίδι. Non video quo pertineat allatum in sermone de membradibus Numenii testimonium: nam in illius verbis quidem ea nobis exhibent omnes libri, de membradibus altum silentium. desit fortasse aliquid huic testimonio. Βεβραιφύη quae dicitur in vulgatis libris, in MSS. est βεμβραφύῃ. in Etymologico bis, μεμβραφύη, ut in Aristonymi subjecto loco. Γόητας Aristomenis citat Pollux lib 8. βιβλιοπώλην, inquit, παρὰ Ἀριστομένει εὑρήσεις ἐν Γόησι. et Harpocration de dictione Φορίνη disputans. Mendose scribitur statim, Ἀντιφάνης δ' ἐν Κνοιοθιδείᾳ. Τόπον τε κηρύττουσιν ἐν τοῖσιν ἰχθύσι Κήρυγμα, οὗ καὶ νῦν τὶς ἐκβεβράγει μέγα, etc. Primum illud certum, fabulae titulum corruptum esse. Libro decimo Ἀντιφάνης ἐν Κνοιθίδι, ἢ Γάστρωνι. Videtur proprium nomen esse *Cnoethis*. Haereo tamen adhuc, et dubito num sit scribendum, Σχοίθιδι: Atticis dicebatur σκοίθης calumniator, et locutulejus. [Idem fere et σοίθης.] auctor Hesychius. Quid si legas ἐν Κναθίδι. nam eo potissimum deducunt nos corruptae lectionis vestigia. υ et ν in antiquis membranis exiguo, ac pene nullo discrimine separantur: eoque saepissime confunduntur. etiam ex α facere οι, error est facilis nimis. Equidem libro octavo, κναθὶς aut κνοιθὶς offendisse memini, ubi absque omni dubio

auctor scripserat κνάθια. Omnino autem fugitivum α retrahe, et ἄτοπον cum Dalec. scribe pro τόπον. Licentiae comicae vox est ἐκβεβράγει, facta ut ad bebradas alluderetur. alioquin ἐκβαβράζει minus insolens fuerit: cum hoc ipso libro extet in Ananii verbis simplex βαβράζειν. *Tetradistae* juvenes qui in Alexidis versu nominantur, inde nomen invenerunt, quod quarta cujusque mensis convenirent, et convivia agitarent: alii quod die vicesima idem facerent, *icadistae* dicti: at qui die tricesima solebant una esse, τριάκαστοι nuncupati: unde ἀτριάκαστοι, ad quos sodalitas illa nihil attinebat. In versu ex ejusdem poetae Protochoro, ἐπιπονώτερον μὰ τὸν Διόνυσον οὐκ εἴληφ' ἐγώ. malim εἴληχ' ἐγώ. et altero abhinc versu, ἔσθειν με, potius quam ἔχειν.

Caput Decimum.

Βλέννος et βέλεννος. Glossae Nicandri ἐποποιοῦ. γρύλλοι pisces et γύλλοι. piscis ἐξηνθισμένος. color καρυκοειδής. διωκάθειν. ὀλολύζειν. Menecrates Ζεύς. ἱεραὶ νόσοι. Herculaneus morbus. Epistola Philippi regis ad Menecratem. alia nonnulla.

ΒΕΛΕΝΝΟΣ. Excerptorum auctor semper Βλέννος. utrumque dici invenias. Sophronis quae sequuntur imperfectam sententiam habent, τὸν ἀγριώταν βελέννῳ θηλαμόνι. vel ut scribunt interpretes θηλαμόνα. Scripsimus, ἔστι δὲ κωβιῷ τὴν ἰδέαν παραπλήσιος, non ut p. 514.
fuit prius, κωθιῷ: quia doctissimi Hermolai conjecturam optimi codices confirmabant. Scribe mox, μή μοι βαιών. κακὸς ἰχθύς. atque ita editum volui. Qui hic est ΒΟΥΓΛΩΣΣΟΣ, sub finem libri dicitur βούγλωττα. Inde etiam lege in versu Archestrati ταύτην θῆρα περὶ Χαλκίδα κεδνήν. nam etsi chalcis piscis nomen est, hic tamen locum non piscem significat. Verba Epicharmi, βούγλωσσοί τε καὶ κίθαρις ἐνῆς. melius κίθαρος. infra suo loco. Deinde, ἐνῆν δὲ καὶ σκιαθίδες. quem piscem alii *scienam* vocant, Numenius σκιαδέα, Epicharmus σκιαθίδα. aut certe σκιαινίδα. nam quo loco de sciaena disputatur infra, quidam codd. atque etiam Epit. scribunt σκιαινίδες.

ΓΟΓΓΡΟΙ. Νίκανδρος ὁ ἐποποιὸς ἐν τρίτῳ Γλωσσῶν καλεῖσθαι φησὶν αὐτοὺς καὶ γρύλλους. Glossae Nicandri, quod ex illarum reliquiis constat, heroïco versu erant scriptae. ideo ἐποποιὸς hic nominatur. congros esse appellatos et γρύλλους alibi temere non legas. porcellos ita proprie dixerunt, et γρυλλισμὸν editum ab illis sonum. concris, credo, propter pascendi aviditatem nomen idem communicatum. unde etiam γόγγρους dictos tradunt veteres a γρᾷν, quod est *edere*. Sed et γύλλους dixere veteres quosdam pisces et γυλλίσκους, teste Hesychio. Secundum Philemonis versum Λέξαι μολόντι τ' οὖψον ὡς ἐσκεύασα. verte, *narrate quomodo illi reverso piscem paraverim*. μολὼν non est *viator*, sed *is qui venit*, aut *rediit*. Tertio, Νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, ἡδύ γ' ἐστ' εὐημερεῖν Ἐν ἅπασιν. simile est apud Plautum *Quid est suavius quam bene rem gerere bono publico.* Quintum sic scribe, Οἷον παρατέθεικ' οὐ πεφαρμακευμένον. In sexto placet quod Dalecampius haec οὐδ' ἄνωθεν ἐξηνθισμένον ad colorem refert. nam vulgo coqui gratiam condimentis ex colore captabant. Inde illud coqui apud Sotadem τριμμάτιον ᾤκεΐωσα τούτοις ἀνθινόν. et paulo post, κατέπνιξ' ἐν ἅλμῃ τοῦτον εὐανθεστέρᾳ. apud Hippocratem *coloris* genus est ὁ καρυκοειδής, ut alibi docuimus. Nonus, τὸν ὀπτὸν ἰχθὺν οὐδὲ πιστευθήσομαι. Scribe ex libro vetere, ὀπτῶν τὸν ἰχθὺν οὐδὲ πιστ. prior pars ad superiorem versum pertinet. Decimus, Ὅμοιον ἐγένετ' ὄρνις ὅταν ἁρπάσῃ. Sustine labantem versiculum, et scribe, Ὅμοιον ἐγένετ', ὄρνις ὡς ὅταν ἁρπάσῃ. Τοῦ καταπιεῖν μεῖζον· περιτρέχει κύκλῳ, Τηροῦσα τοῦτο καταπιεῖν. Ubi scribo θηρῶσα: *quaerens: tentans*. nam τηροῦσα est *cavens*. at θηρᾷν est ζητεῖν, μηχανᾶσθαι et rationem quaerere perficiendi quod velis. 13. ἑτέρα διάκουσα ταύτην. Ipsa lex metri suggerit nobis Atticam vocem isto loco reponendam. Scribe ἑτέρα διωκάθουσα ταύ. In 15. Τῆς λοπάδος ἀνεπήδησε. Emendant μετὰ τῆς λοπάδος ἀνε. Nihil nisi distinctio mutari debet. Τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν καταμαθὼν Τῆς λοπάδος, ἀνεπήδησε. 17. ἐξῆν ὀλολύζειν. quid hoc verbum proprie significet, fuse exponimus alibi. Est enim sacrorum vox, et clamorem mulierum sacrificantium indicat: qualis est ille apud Tibullum,

Agna cadet vobis: quam circum rustica pubes
Clamet, io messes et bona vina date.

p.515. postea tamen flendi et lugendi significatione usurpari

cepit. hic non male interpreteris *cachinnari* et *ridere*. Deinde fcribendum,

— οἱ μὲν ἥρπασάν τι γάρ,
Οἱ δ' οὐδὲν, οἱ δὲ πάντα. καίτοι παρέλαβον
ἰχθῦς ποταμίους ἐσθίοντας βόρβορον.

Induftriam fuam mirum in modum exaggerat coquus. *Atqui*, ait, *pifces ego acceperam*, ab eo videlicet qui illum conduxerat, *fluviatiles qui limo pafcuntur*. Qualis ergo artifex ifte, qui in mala adeo materia tale fuae artis fpecimen ediderit? Porro hunc locum ita jufferam edi ex MS. codice illuftriffimi Principis Palatini emendatum. Nam pofterior verfus peffime fcribitur in omnibus aliis quos videre contigit libris. Utinam ita res noftrae tuliffent, ut beneficio magni Principis diutius frui fas fuiffet. Non dubito futuram fuiffe et aliis multis locis ejus libri collationem perutilem. Sed erit, fpero, aliquis ex eo numero doctiffimorum virorum quos inclyta Heidelberga fovet, qui ope illius librariae merito περιβοήτου caetera perpoliat in hoc auctore, quae noftra diligentia in fplendorem dare non potuimus nos. Ita autem fcriptum etiam in Italicis codicibus, unde excerptas διαφόρους γραφὰς mifit ad nos Andreas Schottus vir doctiffimus. Verbum παρέλαβον accipiendum ut ftatim, αἱ δ' ἔλαβον ἄρτι σαπρόν: *fi traditus mihi fuisfet parandus*. et ita faepe in fequentibus, quando inducitur coquus aliquis loquens. Poftremus verfus, Ὅταν ὀσφρανθῶσι ποιῶ ζῆν πάλιν. palam mutilus fic integrari poteft, ὅταν μόνον ὀσφρ. vel ἐπειδὰν ὀσφρ. fic tamen iterum paulo poft. Sequitur vara, vibiam. Coqui gloriatio verfibus Philemonis modo recitatis contenta, revocavit in mentem Athenaeo Menecratis medici furorem. Nam hunc JOVIS nomen palam fibi arrogaffe, quia ut ajebat Philemonis cocus τοὺς ἤδη νεκροὺς ἐποίει ζῆν πάλιν, etiam alii teftantur: ut non uno loco Plutarchus, et Clemens Alexandrinus in Προτρεπτικῷ. Quid appellat auctor τὰς ἱερὰς νόσους, cum fcribit, τοὺς οὖν θεραπευομένους ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἱερὰς καλουμένας νόσους, συγγράφεσθαι ἠνάγκαζεν, ὅτι ὑπακούσονται αὐτῷ δοῦλοι περισωθέντες. Medici *facrum morbum* norunt unicum, epilepfiam. Sed nofter non ut medici locutus eft, verum ut elegantiores Graecorum: quibus magna res omnis et vehemens ἱερὰ dicitur: ficut etiam Plutarchus fcribit, et medici ipfi. Igitur ἱεραὶ νόσοι Athenaeo quae Plutarcho ἀπεγνωσμέναι, nam ait duobus locis de eodem Mene-

crate, ἐπεὶ κατατυχὼν ἔν τισιν ἀπεγνωσμέναις θερα-
πείαις. *cum ei res successisset in curatione quorundam
desperatorum morborum.* in vita Agesilai et Apoph-
thegmatis. Mox referente Athenaeo Nicostratum Herculis
ornamenta et σκευὴν omnem assumpsisse, τὴν ἱερὰν νόσον
θεραπευθέντα a Menecrate: sic accipe ut in libris me-
dicorum. Nam quod Herculem se Nicostratus finxerit,
caussae fuit hoc: quod comitiali morbo laboraverat:
quem Graeci vocarunt Ἡρακλείαν νόσον. etsi ejus nominis
p.516. aliam caussam affert Galenus. In extrema epistola Me-
necratis scribunt omnia exemplaria, Τοιγαροῦν σὲ μὲν
Μακεδόνες δορυφοροῦσι. ἐμὲ δὲ καὶ οἱ μέλλοντες ἔσεσθαι.
Videtur isto loco vox una excidisse, et scripsisse Me-
necratem, καὶ οἱ θεοὶ μέλλοντες ἔσεσθαι. Parum erat
furioso isti quod Jovem se dicebat: nisi instar Jovis
minores deos in comitatu haberet. Sequitur mox, κα-
λέσας αὐτὸν ὁ Φίλιππος μετὰ τῶν ἰδίων θεῶν. et paulo
ante περιῄει μετὰ τοῦ θείου χοροῦ. *regiones lustrabat,
comitante deorum choro.* Etiam in istis vox desideratur
una, πρὸς ὃν μελαγχολῶντα ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος,
Μενεκράτει ὑγιαίνειν. nam geminata voce Φίλιππος scri-
bendum, ἐπέστειλεν ὁ Φίλιππος, Φίλιππος Με. similiter
Agesilaus, Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν.
Exemplum epistolae Philippi est hujusmodi. Φίλιππος
Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Συμβουλεύω σοι προσάγειν σεαυτὸν
ἐπὶ τοὺς κατὰ Ἀντίκυραν τόπους. Hunc igitur novum
coelitem et ipsius deos Philippus συγκατέκλινε πάντας
ἐπὶ τῆς μέσης κλίνης ὑψηλότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα
ἢ ἱεροπρεπέστατα κεκοσμημένης, ait Athenaeus: hoc
significans: Menecrati et ejus choro paratum fuisse lectum
prorsus ad instar pulvinarium quae diis exstruuntur: de
quibus fuse nos alibi. exemplum habes apud Hesychium
in πλακίς, et similibus veterum locis. De eo convivio
plura Aelianus.

Caput Undecimum.

Hegesippi Adelphi. *Locus tractatus a plerisque comicis Graecis, de arrogantia cocorum.* οἱ τὰ βάπτ᾽ ἔχοντες. atrati. *Usitati cibi conviviis funestis.* κηληδόνες *apud Pindarum. Aeliani locus emendatur.* ἐξυγγάνειν δάνεια. κόλλοπες

exoleti, et lenones. ὑπομύττειν. συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν. ἀποσάττειν ἑαυτόν. χύδην. γρυμαία, *quisquiliae. alia non pauca.*

REDIT auctor ad cooorum arrogantiam: cujus teſtimonia aliquot ex antiquis comicis recitat hoc loco. Incipit ab eo quod petitum ait e *Delphis* Hegeſandri. Mihi vero et auctoris nomen ſuſpectum eſt, et fabulae. Quis legit apud veteres Hegeſandrum inter comicos? quis *Delphos* comoediam usquam invenit nominatam? Cenſeo legendum ex lib. 9. Ἡγήσιππος ἐν Ἀδελφοῖς: licet reclamantibus et MSS. et Epitoma etiam. Hegeſippi comici Suidas aliique meminerunt. *Adelphos* autem multi docuerant: ut Menander, Hegeſippus, Diphilus, et apud Latinos Terentius, ac L. Pomponius Atellanarum poeta. Primis ῥήσεως hujus verbis occurrit poeta auditorum faſtidio. quia enim a multis poetis tractatum fuerat hoc argumentum, ut ſibi audientiam faciat Hegeſippus, (ita enim poſthac appelletur) initio pollicetur dicturum ſe aliquid novi. Plurimos comicorum locum hunc attigiſſe, et in Attico theatro coquorum arrogantiam exagitaſſe, docet clare Athenaeus: qui tot locis tam multa ejusdem ſententiae, mira patientia, deſcripſit. Quam multa jam hujus argumenti lib. 3. recitata ſunt? Ecce iterum paginas aliquot in ea re occupatas. Lib. 9. invenies nihilo pauciora, aut plura fortaſſe. etiam libro p. 517.
decimoquarto extremo eadem oberratur chorda. Ex his omnibus intelligere eſt cur poeta ſermonem hunc ita ordiatur,

> Βέλτιστε πολλοῖς πολλὰ περὶ μαγειρικῆς
> εἰρημέν' ἐστίν· ἢ λέγων Φαίνουσί μοι
> καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτε με.

Quartus verſus et quintus corrupti ſunt: Οὐκ, ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς . . . . εὗρε Εὕρημα μόνον εἰδέναι τῶν νομιζομένων ἐμέ. Lego,

> Οὐκ, ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς τέχνης
> εὑρηκέναι τὰ νῦν νόμιζε μόνον ἐμέ.

Propius accedere ad editae lectionis veſtigia non poſſumus. 9. Εἴδη λαχάνων ὅσ' ἐστὶ, βεμβράδων τρόπος. Malim τρόποι. vel ſic, βεμβράδων θ' ὅσα. In 13. τὰ βάπτ' ἔχοντες, recte vertit Dal. *atrati.* propius tamen ad Graecam vocem acceſſiſſet, ſi dixiſſet *colorati.* Ita Graeci et Latini ambitum earum dictionum circumſcri-

bunt. Verum haec obfervatio alius eft loci. 17. male capiunt, qui putant effe coqui: pronuntiatur enim ab eo quicum ipfe loquitur. In filicerniis et circumpotationibus, quas mortui cauffa agitabant, non exquifiti cibi apponebantur: fed e vilioribus, cujusmodi funt lens et membrades. Ideo miratur ifte qui potuerit fieri, ut in tali convivio praeftaret quod modo dicebat. Quaerit igitur mirabundus, an ex ritu lentem et membradas ferali coenae illi adhibuerit. Scribe in 22. οὐδὲ εἷς δυνήσεται. Abfurde vero docti in penultimo corrigunt κατακειμένων, et peffime vertunt, *ex accumbentibus.* non animadvertebant licentia comica perftringi a poeta fpectatorum. nonnullos qui bona fua liguriendo in ventrem condiderant omnia. Poetae verba funt,

Πολλοὺς ἐγὼ σφόδρ' οἶδα τῶν καθημένων
οἳ καταβεβρώκασ' ἕνεκ' ἐμοῦ τὰς οὐσίας.

multos novi ex iis qui fedent fpectantes, qui ut opera mea poffent uti, facultates omnes fuas abfumpferunt. Non facile eft divinare quid Pindarus nomine κηληδόνων intellexerit eo loco quem tangit hic Athenaeus. Interpretes quidem pronuntiare non verentur quas vocavit Homerus Sirenas, dictas fuiffe Pindaro κηληδόνας. Athenaeus tamen hoc non dicit: nifi placeat eadem effe quae dicuntur fimilia efficere. quod ineptum nimis et ἀσυλλόγιστον. Quare Athenaei verba non aliter accepit Euftathius, cum Ὀδυσσ. λ. exponens illa, οἳ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο. tum ad fequentem ῥαψῳδίαν, ubi fcribit, Ἰστέον ὅτι Πίνδαρος κηληδόνας λέγει ποιούσας τοὺς ἀκροωμένους ἐπιλαθέσθαι τῶν τροφῶν ὑφ' ἡδονῆς. καὶ οὕτως ἀφαναίνεσθαί, οὐ πάνυ δὲ δῆλον εἴτε κηληδόνας ἐκεῖνος ἐπιθετικῶς τὰς Σειρῆνας λέγει, διὰ τὸν κατ' αὐτὰς, Ὅμηρος ἂν εἴποι, κηληθμόν. εἴτε καὶ ἄλλα τινα ᾠδικὰ δαιμόνια. Fatetur Euftathius nefcire fe plane, quomodo accipi debeat apud Pindarum vox κηληδόνες: poffe enim vel Epithetum effe Sirenum vel alia quaedam fuavis cantus numina. In Nicomachi verfibus fubjectis, melius quaedam diftincta funt in Latino textu quam in Graeco, quem inde liceat
p. 518. corrigas. In nono item melius Dalecamp. πρότερον quam ut eft editum πότερον. Verfum 17. plane non intelligo. Etiam 19. verfu quid appellet τῶν ἰχθύων τὰς τέχνας parum affequor: nam interpretatio quae in promptu eft, fententiam frigidiufculam videtur continere. Scribe, 25. Τουπτάνιον ἡμεῖς σφαῖραν εἶναι τιθέμεθα.

Non hoc autem dicit coquus, e culinae totius ambitu locum deligi, ubi omnia artis totius officia exerceantur: sed hoc potius, culinam sic dividi a coquis solitam, ut singulis artis suae partibus proprium locum assignent. In 36. scribe ἐμοὶ, non ἐμόν. Est autem obscurior sententia propter aliquot verborum trajectionem audaciorem. Tyrones ordinent sic, Ἤδη τὸ ποῦ ἕκαστα τεθήσεταί μοι μετὰ νοῦ, καὶ τὸ συμμέτρως, μεταφορά ἐστι παρὰ τακτικῆς τέχνης. *Praeterea ubi quaeque mihi sint collocanda, ex arte et convenienter, id translatum est de disciplina tactica.* Vide quam alienam sententiam poetae affinxerint qui sunt aliter interpretati. Tactica ars docet Imperatores quomodo instrui acies debeat. Ex ea didicisse ait coquus, rectam et artificiosam paropsidum ac lancium super mensa collocationem: et in quo positam esse artis suae perfectionem, disputat alius coquus lib. nono. Ideo Archestratum vocat auctor hoc libro, τὸν τῶν δείπνων λοχαγόν. Epitomator distinguit post συμμέτρως ἐμὸν, et cum superioribus illa connectit. Quare ex ejus lectione hoc dicet coquus. Quod sciat in conditura ciborum uti judicio, et servare modum, id ex medicinae notitia se habere. 38. Ἀριθμῷ τὸ πλῆθος εἰδέναι μαγειρικῆς. *Coquinae* artis *est, numero cognoscere multitudinem.* docet quomodo arithmeticae cognitio necessaria sit coquo. locatur deinde qui coquum conduxerat, et ait, Οὐδεὶς ἕτερος πρὸς ἐμὲ καὶ γραφήσεται. Lego, πρὸς ἐμέγ' ἐγγραφήσεται. *nemo alius praeter me huic albo inscribetur.* Dixit coquus sibi necessariam esse arithmeticae cognitionem, ut convivarum numerum inire possit. Nunc iste ait, nihil ei jam numerorum scientia fore opus: quia uni solique sibi parari velit a coquo coenam. Distingue in 40. Μικρὰ διάκουσον ἐν μέρει κἀμοῦ. λέγε. *Nunc tu vicissim pauca ex me audi.* haec dominus. postremum verbum est coci. ἐν μέρει dicunt Graeci et ἐν τῷ μέρει. res nota: sed hoc eo dico, ut maculam abstergeam quae Aeliani codices dehonestat. Variae hist. lib. 9. cap. 1. de Hieronis erga fratres amore loquens, τοῖς ἀδελφοῖς συνεβίωσε, τρισὶν οὖσι, πάνυ σφόδρα ἀγαπήσας αὐτοὺς, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιληθείς. ἐν τῷ μέρει τούτῳ φασὶ καὶ Σιμωνίδῃ συνεβίωσε καὶ † Πίνδαρος. Lege, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιληθεὶς ἐν τῷ μέρει. Τούτῳ φασὶ καὶ Σιμωνίδης συνεβίωσε καὶ Πίνδαρος. Claudicat pede uno versus primus e Philemonis ecloga, Ἔασαθ' οὕτως τοῦτ' ἔχειν.

Sequentis e Diphilo ῥήσεως primi verſus corruptiſſimi ſunt: ideo praetermiſſi a Breviatore. Ita libri omnes, Οὐ μὴ παραλάβω σου θάμ' οὐ δράκων ἐγώ. Ἐπ' ἔργου οὐ μὴ διατελῇς τὴν ἡμέραν, Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. Dalecamp. quam lectionem ſibi fabricaverit, non divino. Nos ita concinnamus, Οὐ μὴ
p. 519. παραλάβω τοὔψον, οὐδ' ἥκω γ' ἐγὼ Ἐπ' ἔργον, εὖ μὴ διατελῶ τὴν ἡμέραν Τραπεζ. quando cocos conducebant, hoc primum fiebat, ut omnia iis traderent opſonia. Hoc ſenſu λαβεῖν et παραλαβεῖν toties jam poſita in ſuperioribus: neque aliter hic accipiendum. Nam (quod ex praecedentibus Athenaei verbis conſtat), negat cocus ſe opſonium ullum tangere velle, aut ad opus accedere, ut iis operam navet, qui non totum diem ſint ipſum occupaturi, et quidem in lautiſſimis lautitiis. Commune hoc omnibus melioribus, ut ad levia, et quae facile aut brevi perficiantur, aegre trahi ſe ſinant. 10. verſus, Ναύκληρος ἀποθύει τις εὐθὺς ἀποβαλὼν Τὸν ἱστόν. ſi quis nauclerus ſacra facit ex voto cujus eſt reus ſalutem nactus ex naufragio. Ita interpretor ἀποθύειν hoc loco. Sed inveni poſtquam haec ſcripſi aliam lectionem in Epit. quae ad hanc ſententiam praeit nobis. habet enim εὐχὴν pro εὐθύς. vere omnino. Nauſicrates *Naucleris*, de mullis loquens, αἷς καὶ θεὰν τιμῶσι Φωσφόρον Κόρην Δείπνων ὅταν πέμπωσι δῶρα ναυτίλοι. Euphron libro nono iſtorum. πέμπτην ἔθυον ἡμέραν οἱ Τήνιοι Πολιοὶ γέροντες, πλοῦν πολὺν πεπλευκότες. 17. Τιθεὶς τά θ' αὐτοῦ σπλάγχν' ἕκαστος ἐσθίει. Nimis cernunt acutum qui hic proverbium aliquod deprehendunt. Contra affirmamus nos, ſimplicem et ἀσχημάτιστον eſſe orationem. Verte, *et quisque ſua viſcera*, (non corporis ſui: apage, ſed victimae quam adolevit.) *ſibi apponens ea comedit*. σπλάγχνα accipe, ut in illo Homeri, Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεοῖσι δὲ μηρία καῖον. vide ad librum tertium. 19. Τριταῖος ἀπαθὴς εὐπορηκὼς, περιχαρής. Calamo ſcripti multi, εὐπορικῶς: ceu eſſet ab εὐπορίζω: quo parum aut nunquam utuntur Graeci. 20. εἷς ἄν' ἐπὶ τῇ μνᾷ γεγονέναι καὶ δώδεκα. Pono ὑποστιγμὴν in fine hujus verſus: et ſeparo haec a ſequentibus. Naucleri unus hic quaeſtus eſt, quando merces quas advexit ſic vendidit, ut in ſingulas minas lucri faceret drachmas decem aut duodecim. In proximo verſu δάνει' ἐρυγγάνειν *foenora eructare*, poſitum pro jactare ſe de magno lucro: vel, quaerere ubi pecuniam foenori col-

loces. 22. Ἀφροδίσι' ὑπὸ κάλλοψι μαστροποῖς ποιῶν. quis formam in lenonibus commendavit? aut quis dictionem κάλλοψ alibi legit? Illa vero etiam hinc extrudenda, ut verae lectioni κόλλοψι locus fiat. Sic recte in Excerptis. Ita vocabant exoletos: quasi duros, ut a Latinis poëtis appellantur. Lenones vocat Diphilus κόλλοπας, vel propter vultus truculentiam: vel ob morum perversitatem. Voluit enim ea appellatione significare, id genus homines non alienae tantum, sed et suae pudicitiae esse prodigos. 23. Ὑπὸ τοῦτον ὑπέμυξ' εὐθὺς ἐμβεβηκότα. Docti scribunt, πρὸς τοῦτον ὑπέννξα. sed non est ὑπονύττειν, quod illi putant, oculis nictando signum alicui dare. νύττειν, *pungere*. ὑπονύττειν, *clam pungere*. nisi alia proferatur ex libris lectio, vertam, *leniter hominem mungo*. Adulationis genus hoc est: cui similia in Theophrastea ejus vitii descriptione, floccos vestimentorum eximere, et e barba paleas detrahere, p. 520. ac similia. 24. ἐμνήσθην Διὸς Σωτῆρος. formula gratulandi ei qui ex periculo evasisset. 28. ἀπὸ συμβολῶν συνάγοντα νὴ Δί' ἕτερά που. Hic liceat nobis illud usurpare, *ex aliqua prodire tenus, si non datur ultra.* nam mentem quidem hujus loci interpretibus οὐδ' ὄναρ visam, facile nobis aperire: verba in integrum restituere, hoc vero non possumus. Prior sententia definit in praecedentis versus fine. Quare ponenda στιγμὴ τελεία post verbum πορεύομαι. Nunc ait, si qui adolescentes cupientes ex symbolis una esse, coeant et pecunia vel annulo, vel alia qua re loco pignoris in vas aliquod conjecta, eant deinde per forum et clament: Quis est qui tenuem coenam parare velit: ego istos clamare. sino, neque iis operam meam loco. συνάγοντα exponendum ita ut docet ipse auctor diserte libro 8. in extremo. Repetendum autem ex superioribus μειράκια. Sequente versu ἀνευρημένα habent libri. neque hoc rectum est, neque id quod editum est. In 36. οἰμώξεις μακρά. Melius omnino antiqui libri, οἰμώξει. *Flebit multum primus cocorum:* nempe, qui pecuniam a me flagitabit. 39. πολυτελῶς Ἀδώνια Ἄγουσ' ἑταίρα μεθ' ἑταιρῶν πορνῶν χύδην. Scribendum μεθ' ἑτέρων πορνῶν. Ultimus versus est, Σαυτὸν ἀποτάξεις τόν τε κόλπον ἀποτρέχων. Aquam ex silice facilius expresserim, quam ex lectione ullum sensum. Lego ἀποσάξεις. Versaberis, ait, in tanta rerum copia, ut liceat tibi suffarcinato et praeda onusto domum tuam excurrere, atque

ibi furta deponere. Quam fuerint olim cocorum conductitiorum tagaces manus, ex Aulularia, et Graecorum comicorum sexcentis locis compertum est eruditia. *χύδην* in superiore versu non est *sparsim*: sed *δαψιλῶς*, copiose adeo ut omnia circum fluant. Diphilus modo, *Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην.* Jam *ἀποσάττειν* est *exonerare*, sive *onus excutere*. Figura est *ἓν διὰ δυοῖν*, exonerabis *σαυτὸν τόν τε κόλπον*, *te et sinum*, pro, sinum tuum. In Archedici pericopa non planissima sunt omnia: quod fatetur Breviator, qui paucula tantum verba inde excerpsit. Deinceps videtur auctor cum ait, *Φιλοστέφανος δ' ἐν Δηλίῳ καὶ ὀνόματα ἐνδόξων μαγείρων ἐν τοῖσδε καταλέγει*, catalogum nobilium cocorum polliceri: in subjectis tamen Philostephani versiculis duo solum nominantur, Daedalus et Thimbron. Unde non injuria suspicio doctis est oborta plures ejus comici versus fuisse descriptos. quod non putamus nos. nam in Excerptis ita scriptum ex hoc loco, *Ὅτι Θύμβρων ἔνδοξος μάγειρος παρὰ Φιλοστεφάνῳ.* historiam autem famosorum cocorum habes libro nono, et 14. Postremus versuum Philostephani vulnus accepit, *Δοὺς μισθὲν ὃν ᾔτησας ἥκω* † *δεῦρ' ἄγαγόν σε.* Scribo, *Δοὺς μισθὸν ὃν μ' ᾔτησας ὧδέ σ' ἤγαγον.* Obscura dictio est *γρυμέα*, ut quidem a Sotade usurpatur in istis: — *γαλεὸς εἴληπται μέγας, Ὤπτησα τὰ μέσα τὴν δὲ λοιπὴν γρυμέαν Ἕψω ποιήσας τρίμμα συκάμινον.* vel potius, *συκαμί-*
p. 521. *νινον.* Viri docti qui didicerant ex Polluce *γρυμαίαν* idem significare ac *πήραν*, *peram*: vertere hic, *advectos in pera reliquos pisces*. Verius est, ea voce designari res viles ac pretii minimi, ut si latine dicam *quisquilias*. Hesychius Glossographorum longe princeps id nos docet: qui postquam nomen *γρυμαία* (sive *γρυμέα*: nam utroque modo scribitur) interpretatus est his verbis, ita scribendis, *ἐσθὴς σκευοθήκη, ἀγγεῖον ἐν ᾧ ἡ γρύτη.* addit, *ἤδη δὲ καὶ τὰ λεπτὰ σκευάρια, ἃ καὶ γρύτην καλοῦμεν.* significans ita appellari quae Jurisconsulti et Seneca vocant in supellectile, *frivola*. Apud Themistium Suaviloquum *γρυμαία* inter inutilia arma ponitur. *καταλιπεῖν μὲν τὰ λαισήϊα. καὶ τὰς ἰκτιδέας* (ita legendum) *καὶ τὴν γρυμαίαν, λαβεῖν δὲ ἀσπίδα ἀληθινήν.* generaliter omnia minuta et parvi momenti ita dixerunt. Ergo *τὴν λοιπὴν γρυμέαν* coquus hic appellat pisciculos minutos et non magnae rei. aut galei piscis extremas partes: quae dempto medio corpore, suo quo-

dam ac peculiari condimento parabantur intritis moris et aliis nonnullis ex quibus conficiebatur quem vocabant ὀξυλίπαρον χυμόν. Vocem γρυμαία etiam Epicharmus ita usurpavit, ut docebimus [infra capite hujus libri 19. libro autem 8. leges] in Eubuli versu ἐσθίειν φλυαρίας eodem sensu. Posterior haec interpretatio poetae menti convenientior est, ac verior. Timocles *in Annulo*, γαλεοὺς καὶ βατίδας, ὅσα τε τῶν γενῶν ἐν ὀξυλιπάρῳ τρίμματι σκευάζεται. vide etiam cap. sequenti. Septimo versu scribe metri causa, Χλόην, κύμινον, ἅλας, ὕδωρ, ἐλάδιον. In 14. προσέβαλον malim quam προσέλαβον. etsi ferri potest, ut in tricesimo παρέλαβον. 24. Ἐμόλυν' ἀλεύρῳ τοιούτῳ τινί. una dictione est imminutus. Scrib. Ἐμ. ἀλ. ταῦτα τοιούτῳ τινί. vel πάντα. In 24. non εἴληφα, probat lex metrica: sed εἴλυσα, quod idem est. Ille opsonator qui ait in Archedici versibus, emisse se δραχμῆς τραχήλους, cervices congrorum intelligit, vel aliorum piscium, aut conchyliorum, de quibus libro 3. Sequitur deinde jocus ejusdem in voce τράχηλος, nonnihil obscurus.

> — ἀλλὰ νὴ τὸν Ἥλιον
> Κἀμοὶ τράχηλον ἕτερον εἴποτε λαβεῖν
> ἦν, καὶ πρίασθαι δυνατὸν, ὃν ἔχω τοῦτον ἂν
> πρὶν εἰσενεγκεῖν ταῦτα δεῦρ' ἀπηγξάμην.

Malim καὶ πρίασθαι δυνατὸν ὃν ἔχω τοῦτον ἦν. Si posset, inquit, fieri, ut aliud collum alicunde mihi pararem, et istud meum emptorem reperiret, priusquam istos quos emi τραχήλους intro ferrem, unam de me literam longam facerem. Paratus erat videlicet, vitam ponere, modo trachelos quos emerat posset edere, aut luculentioribus mutare (non enim satis hic aperit animi sui mentem) et postea vitam recipere.

Caput Duodecimum.

Γαλεὸς catella. ῥίνη, squalus. νωτιδανός. *Cibi mensis illati strepente symphonia. De Theseo et Tlepolemo obscura historia.* ἀδικία *pro impudicitia. glauci caput.* προβατεὺς *pastor. Antiphanis* Pastor, *Antiphanis* Cyclops. Theo- p.522.
clytus *et* Theocles *poeta.* Jalysus. Posis. *Glau-*

cus marinus Deus. Nicandri Ἑτεροιούμενα. Hedylus *poeta.*

ΓΑΛΕΟΣ. Glossarium vetus, Γαλεὸς ἰχθὺς, *catella,* non probo rescribi *mustela* nam etiam in altero Glossario ita scriptum. Ut a γαλῇ suum γαλεὸς fecere Graeci; sic Latini a *catus catella.* In eodem libro *squallus* est ῥίνη. Scribe statim τὸν ἀλωπεκίαν, non τήν. Etsi autem non nesciebamus quae recitantur mox ex Aristotele, neque in libris de partibus (qui non plures sunt quatuor) extare hodie, neque in Historiis, restituimus tamen etiam hic omnium veterum exemplarium scripturam et fecimus, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων: qua de re capite 9. diximus. Νωτιδανὸς vocabulum eadem forma factum est, qua ἠπεδανὸς, πευκεδανὸς, βρυκεδανὸς, et alia in quibus omnibus τὸ δανὸς, formationi tantum serviens nihil significat. Quod sequitur de accipensere notum ex Macrobio omnibus. Etiam in Arbitri Satyrico cibi mensis inferuntur strepente symphonia. Ait dipnosophista Lyncei Samii verbis, Καὶ γὰρ τὸν Θησέα γεγονότα καλὸν ὑπολαμβάνω τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθὺν τοῦτον αὐτῷ παρασχόντος παρεσχηκέναι. Auctoritate Thesei viri magni probare instituit Lynceus rectum Archestrati consilium esse, qui amico suadet ut Galeum Rhodium iniqua vi rapiat, si alia ratione parare eum sibi non potest. Id consilii placere sibi indicavit jam Lynceus, cum diceret. δικαίως παρακελεύεται. nunc ait etiam Theseum fecisse idem, cum Tlepolemo piscem eripuit, quem precibus ab eo extorquere non poterat. Historia quam respicit Lynceus, neque Plutarcho in vita Thesei, neque veterum cuiquam eorum qui ad nos pervenerunt, narrata est, quod equidem meminerim. Quare certi aliquid de hujus loci emendatione velle pronuntiare, hominis sit, qui non meminerit se hominem. Ἀμουσία τὸ πλέον μέρος ἐν βροτοῖσιν, ajebat olim sapiens: quod cum alias verum experimur, tum vel maxime, quoties veterum scriptorum monumenta serio tractamus. Utrumque vulnus obligaveris si scribas, ὅς τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθὺν τοῦτον αὐτῷ οὐ παρασχόντος, παρασχεῖν, (vel παραχωρεῖν) ἠνάγκασε. id est, *nam et Theseum,* inquit Lynceus, *puto fuisse virum probum, qui Tlepolemum, cum dare sibi hunc piscem recusaret, vi compulit ut faceret.* Sunt qui putent, innui his verbis, Theseum emisse galeum a Tlepolemo pudicitiae

suae jactura. non male eo traxeris superiora illa Lyncei, τῇ ἀδικίᾳ κτήσασθαι τὴν ὀψοφαγίαν. nam et flagitium ἀδικία est, ut virtus omnis justitia. Ita legendum fuerit, ἑαυτὸν παρεσχηκέναι. GLAUCI piscis maxime expeti caput, probat dipnosophista aliquot veterum comicorum testimonio. Id ipsum confirmant. παροιμιῶδες istud apud Antiphanem, *difficilius cepta deseram, quam Callimedon glauci caput.* Ἧττόν τ' ait ἀποσταίην ἂν ὧν προειλόμην, Ἢ Καλλιμέδων γλαύκου πρόοιτ' ἂν κράνιον. Corrupta est postrema vox in hoc Archestrati hemistichio, σεμνοῖς γὰρ ἁλίσκεται ἐν τεναγισταῖς. Lege, τενάγεσσι. p. 523. et σεμνὸς praestat quam σεμνοῖς. item, Ἀντιφάνης δ' ἐν Προβατεῖ, in *Pastore ovium.* προβατεύς, idem ac ποιμήν. Tertio versu ex ejusdem Philotide, scribunt omnes veteres, atque etiam Epit. — τὸν γαλεὸν ἐνυποτριμματί- ζεσθαι. τὸ δ' ἐγχέλιον, etc. ut vox unica sit ἐνυποτριμματίζεσθαι, metri solum caussa dialysim passa. galeum piscem, aut illius partes extremas, intrito quarundam herbarum solitas condiri, dicebamus capite superiore. Scribebamus ex conjectura: ἐν ὑποτρίμματι Ζέσαι. In his libris et ζέειν et ἀποζέειν non solum pro fervere et coquere, sed etiam pro facere coquere. Antiphanis *Cyclopem* laudat et Julius Pollux libro septimo et nono. in ejus verbis scribunt docti, pro ψήττας κίσχος, quod interpretari non est, ψῆττα, κίχλη. nec video quicquam melius. Nausicratis de glauco pisce versus integri non sunt: sententiam certe non continent integram. More suo Athenaeus de glauco pisce agens, occasione nominis, de Glauco marino deo quaedam affert. Principio ejus sermonis laudatur Θεόλυτος ὁ Μηθυμναῖος ἐν τοῖς Βακχικοῖς ἔπεσι. alibi citatur *Theoclytus* poeta antiquissimus: quem ab isto alium esse non autumo. Itaque mallem hic quoque Θεόκλυτος scribi ut lib. undecimo, ubi laudatur et Theocles poeta vetustissimus, qui Ithyphallicos fecerat. Ea sunt judicio meo, quae vocantur hic Βακχικὰ ἔπη. ex quo illud sequitur Theoclem et Theoclytum ejusdem poetae leviter immutata nomina esse. Glaucum hunc Anthedonium fuisse etiam Strabo memoriae prodidit. De Promathidae, *Hemiambis*, quaerebamus libro primo, capite 18. hujus non semel vetus Apollonii interpres meminit: etsi aliquando Προμαχίδας in ejus libris invenies scriptum. Non potest menda carere vox Ἴκλημος in istis, ἁρπάσαντα δὲ Σύμην τὴν Ἴκλημος καὶ Δωτίδος θυγατέρα

ἀποπλεῦσαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Hellenismi ratio vocem illam non admittit. Epitome et Euſtath. recitantes hanc hiſtoriam, omittunt iſta verba. interpretes *Ἰαλέμου.* ego *Ἰαλύσου.* niſus Hermolai Byzantii auctoritate: qui Symen inſulam de qua Athenaeus loquitur ita nominatam ſcribit a Syme Jalyſi filia, quae haec eſt ipſa. Nihil magis obnoxium errori quam propria nomina. velut quod ſequitur, *Πόσσις δ᾽ ὁ Μάγνης.* nam melius lib. 12. *πόζις.* *Poſis ὑποκοριστικὸν* nomen eſt pro Poſidonius, ut *Amphis*, pro Amphiaraus, *Iphis*, pro Iphigenia. Quod autem mirabilis illa navis Argonautarum etiam in Etruſcum mare e Ponto devenerit, non ſolus Poſis credidit. Lege Apollonii Argonauticorum lib. 4. ſed Glaucum in Argonautarum albo neque Orpheus recenſuit, neque Apollonius, Valerius Flaccus. Herba illa cujus eſu dicitur Glaucus mortalitatem mutaſſe immortalitate, hic non nominatur, ſedum autem fuiſſe ſive *ἀείζωον*, veteres prodiderunt, ut legimus libro ultimo,, et apud Iſacium Tzetzem. Conatum doctorum virorum in emendandis
p. 524. proximis verbis, *Νίκανδρος δ᾽ ἐν τρίτῳ . . . . Εὐρωπίας Νιρέως ἐρώμενον τὸν Γλαῦκον ἱστορεῖ γενέσθαι*, non reſpondiſſe voluntati, arguunt Excerpta: in quibus obſervatur hinc, Glaucum fuiſſe amatum a Nereo, non ab Europa Nereide, ut illi corrigunt. Quare verius eſt quod de voce *Εὐρωπίας* ſemper exiſtimavimus, latere ſub illa titulum unius librorum Nicandri. Poſſis legere, *ἐν τρίτῳ Εὐρωπιακῶν Νηρέως ἐρ.* Sic ſtatim *Aetolica* ejus poetae laudantur: alibi *Oetaica. Colophoniaca* et *Boeotica.* Quia tamen *Europiaca* Nicandri nusquam nominantur, et turpe eſt ſine lege loqui, ſcribo, *ἐν τρίτῳ Ἑτεροιουμένων.* cum enim de Glauci mutatione ſit ſermo: optime argumento convenit libri index, *De iis qui mutati ſunt.* Poema erat ſimile Ovidianae Metamorphoſi. Ejus iterum meminit Athenaeus hoc libro et multos hodieque verſus inde ſumptos legere eſt apud Antoninum Liberalem et alios. Scribe paulo poſt, *ὑπαγαγεῖν ὑπὸ κρήνῃ τινί*, non *ἀπαγεῖν.* *Hedylogus* Samius ſive Athenienſis ſemper alibi in his libris, apud auctores alios *Hedylus* nominatur: neque dubium etiam hic ſcribi debere Ἡδύλος, ut in Epitoma. In tertio Hedyli verſu, *Τῇ νύμφῃ δύσπιστος ἀθύρματα*: lego, *δυσπίστῳ.* *inexorabili.* aut *δύσπιστον*, *cujus oratio parum efficax fuerit ad perſuadendum.* quarto caſu, ut *ἔχοντα* in primo verſu.

CAPUT TERTIUMDECIMUM.

Anguillae marinae. πατάνεψις vox Sicula. De generatione anguillarum expensus Athenaei locus, ex Aristotele. quomodo in generatione et πέψις et σῆψις locum habeant. Anguilla ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. pisces ἀνάκανθοι, antacaeus. et huso. ἔγχελις et ἔγχελυς. Anguillas ἐντευτλανοῦν.

ΓΝΑΦΕΥΣ. Hujus piscis et Hesychius meminit: alius veterum, opinor, nemo. ΕΓΧΕΛΥΣ. τῶν θαλασσίων ἐγχέλεων μνημονεύει Ἐπίχαρμος. Anguilla marinus piscis non est, sed fluviorum aut lacuum: unde saepe in mare descendit, ait philosophus libro sexto Historiarum, cap. 13. Hae sunt quas marinas vocabat Epicharmus. quem poetam, piscem hunc appellasse πατάνεψιν, observat Julius Pollux: nimirum quod in patella coqueretur, quae πατάνη Siculis. Ait, προσθέντος γὰρ αὐτῷ τοῦ Λακίου λαβεῖν τοῦ χωρίου ἢ ἄλφιτα ἢ ἄλιτα. Prima et ultima vox sunt depravatae. Scribe προθέντος et ἄλατα· vel ἄλευρα. Ait ex Aristo. verba illius referens super generatione anguillarum, nasci eas ἐν τῷ βορβόρῳ καὶ τῇ ἰλύϊ σήψεως γενομένης, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν καλουμένων τῆς γῆς ἐντέρων λέγεται. Multa hoc loco, ut saepe alibi, ex membranis adjecimus. Sunt autem omnia quae de anguillarum ortu ex Aristotele referuntur sumpta de libro Historiarum sexto, capite 16. Sed minus recte expressa est Athenaeo mens philosophi. qui nunquam dixit generari anguillas ut generantur quae vocant terrae intestina: sed ex illis ipsis. Verba ejus sunt, αἱ ἐγχέλυες γίνονται ἐκ τῶν καλουμένων γῆς ἐντέρων· ἃ αὐτόματα συνίσταται ἐν τῷ πηλῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ ἐνίκμῳ· καὶ ἤδη εἰσὶν ὠμμέναι αἱ μὲν ἐκδύνουσαι ἐκ τούτων, αἱ δ' ἐν διακνιζομένοις καὶ διαιρουμένοις γίνονται φανεραί, id est, *nascuntur anguillae ex lumbricis qui terrae intestina dicuntur. Ii sponte sua generantur in luto, et madente solo. Jamque visae sunt anguillae, aliae e lumbricis exeuntes: aliae iis scissis ac divisis sunt factae conspicuae.* constat ex his quo p.

jure, quave injuria ſit poſitum hic, τὸ καθάπερ ab Athenaeo. At quod in praecedentibus cenſuerunt doctiſſimi viri, pro σήψεως γενομένης, legendum eſſe πέψεως, falſi ſunt judicii: eo decepti, quod in prioribus editionibus, perturbata et mutilata verba philoſophi recitarentur. Athenaeus iſta illius reſpicit, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς γίνονται τὰ τοιαῦτα, ὅταν ᾖ μάλιστα σῆψις. Caeterum quomodo in generatione anguillarum et aliorum quae non fiunt e ſeminibus et πέψις neceſſaria ſit, et σῆψις quoque reperiatur, declarat aureus locus divini philoſophi, in libris de prima philoſophia: quem non poſſum quin adſcribam. τῶν αὐτομάτως γινομένων, ait, γίνεται οὐδὲν σηπόμενον, ἀλλὰ πεπτόμενον. ἡ δὲ σῆψις, καὶ τὸ σηπτὸν, περίττωμα τοῦ πεφθέντος ἐστί· οὐδὲν γὰρ ἐκ παντὸς γίνεται, καθάπερ οὐδ᾽ ἐν τοῖς ὑπὸ τέχνης δημιουργουμένοις· οὐδὲν γὰρ ἂν ἔδει ποιεῖν. νῦν δὲ τὸ μὲν ἡ τέχνη τῶν ἀχρήστων ἀφαιρεῖ, τὸ δ᾽ ἡ φύσις. Subdit Sophiſta coenarum, διὸ καὶ Ὅμηρον τῆς τῶν ἰχθύων φύσεως χωρίζοντα τάδε εἰπεῖν. Sic loquitur quaſi ex Ariſtotele haec quoque deſcriberet non minus quam praecedentia. hodie in illius libris haec non legas. ſed extabant adhuc ſeculo Athenaei ſcripta alia Ariſtotelis eodem argumento: unde potuit ea eſſe mutuatus. De loco ubi optimae capiuntur anguillae extant hi verſus Archeſtrati:

Ἔγχελυν αἰνῶ μὲν πᾶσαν, πολὺ δ᾽ ἐστὶ κρατίστη
Ῥηγίου ἀντίπερας πορθμοῦ ληφθεῖσα θαλάσσης.
ἔνθα σὺ τῶν ἄλλων πάντων μέσσην † ἐθνητῶν
βρῶμα τιθεὶς τοιόνδε διὰ στόματος πλεονεκτεῖς.

Tertius verſus nullo negotio emendari poterat ab interpretibus: πάντων Μεσσήνιε θνητῶν. Per apoſtrophen alloquitur Meſſanios Mamertinos, eosque ait πάντων ἄλλων βροτῶν πλεονεκτεῖν, id eſt, felicitate ſuperare caeteros omnes mortales, ob copiam fretenſium anguillarum, quae omnium optimae. Meſſanam in Sicilia Rhegium e regione ſpectare, ne tyrones quidem ſunt monendi. Illud potius videamus quod de natura anguillarum ſcribit Archeſtratus. Ἔγχελυς, ἣ φύσει ἐστὶν ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. Euſtathius prolato iſto verſu notat, ἔνθα ὅρα ὅτι πυρῆνα ἐκεῖνος ἔφη τὴν ὀστώδη ἰχθυηρὰν ἄκανθαν. *Obſerva,* inquit, *poëtam appellaſſe eleganter* πυρῆνα, id eſt, nucleum, *oſſeam piſcium ſpinam.* Recte Euſtathius, neque aliter interpretari eam vocem. Atqui falſum hoc, anguillam eſſe penitus ex-

ossem: nisi de aliqua peculiari ejus specie hodie incognita loquebatur poeta. habere enim spinam hunc quoque piscem et αὐτοψία arguit, et testimonia scriptorum: ut paulo ante Athenaeus, de Epicureo icadista, ἐγχέλυος παρατεθείσης, ἐπιβαλὼν ἐψίλωσε τὸ πλευρὸν, ἀγαγὼν εἰς ἄκανθαν. Sed ut hoc Archestrato concedatur, falsum est rursus, solam anguillam ex omni piscium natura carere spina: nam et antacaeus est ἀνάκανθος, et huso Danubii, qui est alius ab antacaeo Pontico. Verum de husone Germanico facilis responsio: eum enim Archestratus notum non habebat. antacaeum non fuisse illi incognitum, dicebamus capite septimo, neque mutamus sententiam. sed levis erat illa notitia, et ut videtur nominis potius quam rei vel naturae antacaeorum. Cum autem ἔγχελις dicatur et ἔγχελυς recte, non tamen promiscua fuit Atticis harum vocum usurpatio, ut hoc loco observatur. Enarrator autem Aristophanis hanc litem ita dirimit, ut dicat per iota scribere Boeotos: per υ Athenienses. melius noster et accuratius. Aristophanis *Lemniae* saepius citantur Polluci 7. Harpocrationi in ἀρκτεῦσαι, et aliis. Eodem titulo plures tragici fabulas ediderunt, ut ante diximus. Testificor autem fidei meae caussa, isto loco, Ἀριστοτέλης δ' ἐν τοῖς Περὶ ζώων διὰ τοῦ ι ἔγχελις εἴρηκεν: scribere Huraldinum codicem, ἐν τοῖς Περὶ ζώων μορίων: sicut alibi tot numero locis, de quibus ante diximus saepius. Quin etiam auctore eodem libro scribi oportuit aliquanto post ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Lepidissimi sunt versus Antiphanis quibus traducuntur Aegyptii quod anguillam pro deo colerent. Sed in quo praecipue sita elegantia parum vulgo attendunt: nam cum ait, πολὺ τῶν θεῶν γάρ ἐστι τιμιωτέρα: ludit in ancipiti vocis τιμιωτέρα, quae et *carior* et *honoratior* potest significare. Timoclis versiculos de iisdem ita emendare debes, [p. 526.]

> Πῶς ἂν μὲν οὖν σώσειεν ἶβυς ἢ κύων;
> ὅπου γὰρ εἰς τοὺς ὁμολογουμένους θεοὺς
> ἀσεβοῦντες οὐ διδόασιν εὐθέως δίκην,
> τίν' αἰλούροιο βωμὸς ἐπιτρίψειεν ἄν;

si quis metri caussa putet, in secunda vocis αἴλουρος diphthongi loco alteram tantum vocalem a poeta usurpatam non repugnabo. Multa in hoc genere sibi licere volunt poetae contra communem loquendi usum, ut cum ἔλοψ dicitur Archestrato, qui vulgo aliis ἔλλοψ.

ita fortasse Timocles αἴλυρον vel αἴλορον appellavit metro serviens, quem vulgus αἴλουρον. Anguillas veteres esitabant betae foliis involutas, ut observat dipnophista. Hoc dicebant Athenis ἐγχέλεις ἐντευτλανοῦν. Aristophanes Acharnensibus, — μηδὲ γὰρ θανὼν ποτε Σοῦ χωρὶς εἴην ἐντετευτλανωμένης. Lego non dubitanter, καὶ ἐν Μηδείᾳ,

Τεῦτλ' ἀμπεχομένης παρθένου Βοιωτίας.
Κωπαΐδος, ὀνομάζειν γὰρ αἰδοῦμαι θεόν.

librarios poenituit operae, et priorem versum duabus vocibus mutilarunt, quia praecedebat similis alius. atqui ea caussa fuit cur junctim hos duos locos auctor afferret: quia erant simillimi. Ut vulgo scribitur, nescias quo pertineat istud testimonium. Saepe diximus, nusquam non isto modo peccatum esse. nec moveor quod idem vitium in membranis et Excerptis.

---

p 527. ## Caput Quartumdecimum.

Ellopes optimi. erythinus *et* erythrinus. encrasicholi. hepseti. διὰ δωδεκάτης ἡμέρας. *Aristophanis* Dramata. *deque iis fabulis multa. Ionis* μέγα δρᾶμα. Ἥπατος *piscis.* λεβίας. elacatena. *Theopompi* Callaeschrus. *Hipponium Brutiorum.* πλευρὰ γεννική. *claves* καλυπταὶ *et* ὀπταί.

ΕΛΛΟΨ. προείρηται μέν τινα περὶ αὐτοῦ. Respicit disputationem de sacro pisce. Ab Archestrati judicio qui pronunciat: Τὸν δ' ἔλοπ' ἔσθε μάλιστα Συρακούσαις ἐνὶ κλειναῖς, Τόν γε κρατιστεύοντα: dissentit Varro in libris De re rustica: ubi ellopem ad Rhodum omnibus anteponit. Sententia autem fuit Archestrati, omnes ellopes in Syracusano mari nasci: inde vagari per alia maria. sed quo longius abeant, eo fieri graciliores magisque indurari et nativi saporis gratiam amittere. Hic est sensus istorum versuum: — οὗτος γὰρ αὖ ἐστιν ἐκεῖθεν.

Τὴν ἀρχὴν γεγονώς, κἂν ᾗ περὶ νήσους †
ἢ περὶ τὴν ἄλλην που ἁλῶ γῆν, ἢ περὶ Κρήτην
λεπτὸς καὶ στερεὸς, καὶ κυματοπλὴξ ἀφικνεῖται.

in quacumque tandem ora capiatur ellops, ait poeta,

ſcito natum eſſe in eo mari quod Syracuſas alluit. Verſum qui imperfectus eſt, exple ac ſcribe: *κἂν νὴ Δία ἢ περὶ νήσους.* ΕΡΥΘΡΙΝΟΣ. Semper Euſtathius *ἐρυθινός*: et ita Heſychius in ea voce. *Κυρηναῖοι δὲ ὕκην τὸν ἐρυθρινὸν καλοῦσι.* certiſſimum eſt ex libri hujus fine ſcribi debere K. *δὲ ὕκκην.* paulo tamen aliter Heſychius, *ὕκος, ἐρυθρῖνος.* in Excerptis depravatiſſime *δίκην.* ΕΓΚΡΑΣΙΧΟΛΟΙ. apuarum genus, et ut placet doctis, *anchoiae* Inſubrium ac Maſſilienſium. caput his ingratum et ſubamarum: ideoque praecidi ſolitum. ex eo nomen *ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχουσι τὴν χολήν*, inquit Etymologus. Lege Aelianum libro 8. cap. 18. *Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζωϊκῶν.* Videtur eſſe is commentarius quem alibi vocat *Ζωϊκόν.* ΕΨΗΤΟΣ. *ἔστι τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων.* Excerpta, *ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων.* diverſo ſenſu. noſtra enim lectio hepſetorum facit peculiare quoddam genus, altera, nomen hoc uſurpari de minutis piſciculis, nullo generis diſcrimine: atque hoc verius. *ὦ Χάριτες αἷς μέλλουσιν ἑψητοί.* Sententia claudit: ſed lego *αἷς μέλουσιν ἑψητοί. o gratiae quibus curae ſunt hepſeti!* hoc eſt, o hepſetos gratiſſimos. Sic apud Pindarum *Εὐθυμίᾳ μέλων εἴην.* pro *utinam ſim εὔθυμος.* vide libro quinto, cap. quarto. *Εὔβουλος ἐν Προσουσίᾳ ἢ Κύκνῳ.* Mendam video, emendationem non video: niſi eſt, *ἐν Προυσίᾳ, ἢ K.* quod leviter tamen placet. *Διὰ δωδεκάτης ἑψόμενον ἡμέρας Ἥδη.* Ultima vox ſeparari non debuit: ſed debuit emendari. Nam ſcribendum *διὰ δωδεκάτης ἑψόμενον ἡμέρας ἴδῃ.* et ita MSS. Verte, *contentus ſi vel hepſetum unum coqui videat betis involutum, poſt 12. dierum abſtinentiam.* Voculam *διὰ* accipe ut expoſuimus in ſimili loco lib. 2. cap. 15. *τὰ γὰρ καλὰ πάντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα.* Habeo incertum ſintne haec p. 328. verba Athenaei an Alexidis. Tum ita fuerint verſus concipiendi,

— *καὶ γὰρ ἑψητῶν τινὲς*
Παρῆσαν ἡμῖν δαιδάλεοί πως. τὰ καλὰ γὰρ
ἅπαντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα νῦν.

Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Νιόβῃ. Non injuria ſuſpicetur aliquis ſcribendum *Ἀρ. ἐν δράματι Νιόβῃ.* Sic enim loquuntur auctores ſaepe. nihil tamen hic mutandum: ſed illud potius etiam et etiam obſervandum, olim fabulas quasdam Ariſtophaneas aut quae Ariſtophani tribuebantur a multis, praeter proprium ſibi titulum, com-

muni nomine *Δράματα* fuiſſe a criticis inſcriptas. Ex iſtis eſt *Niobe*, quam non hoc ſolum titulo veteres laudant, ſed ut hic, *Δράματα ἢ Νιόβη*. Praeter Athenaeum ſcribit Pollux lib. 10. cap. 48. *οὐ μέν τοι τὰς πλίνθους ἔπλαττον, πλινθεῖον καλεῖ ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβῃ Ἀριστοφάνης.* et cap. 26. *σαφέστερον δ' ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβῃ, ἀλλ' ὥσπερ λύχνος, ὁμοιότατα κάθευδε ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου.* Sic libro decimo capite trigeſimo octavo. *καὶ ἔστι τοὔνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν Ἡνιόχῳ.* nam ſcribendum hic quoque *Δράμασιν ἢ Νιόβῃ*. *Heniochum* enim. (quo titulo fabulam docuit Menander) nemo veterum attribuit Ariſtophani. Dramatum fuit etiam alia item comoedia Ariſtophanis *Centaurus*, aut *Centauri*. Pollux libro 7. cap. 5. *τῶν δὲ περὶ ἀρτοπωλίαν ἀθρόα ἐστὶν ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύροις.* idem libro nono. *Ἀριστοφάνης μὲν οὖν ἐν Δράμασιν, ἢ ἐν* (malim abeſſe *ἐν*) *Κενταύρῳ ἔφη, ἐν κωμητίσι καπήλοις ἐπίχαρτον.* iterum, *Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, λίθος δεκατάλαντος.* libro 10. cap. 22. *Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, ἐκκρουσαμένους* (forte, *ἐκκρουσάμενος*) *τοὺς πύνδακας εἴρηκε.* capite 42. *οἱ ἀναβαθμοὶ τῆς κλίμακος, κλιμακτῆρες* (vel *κλιμακτῆρες*), *ὡς Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ.* cap. 48. *Ἀριστοφάνους ἐν Κενταύρῳ ἢ Δράμασιν εἰπόντος· Ἀλλ' εἰς κάδδον τινὰ λαβὼν οὔρει.* Quemadmodum autem alias binomines fabulas altero ſolum nomine ſcriptores interdum nominant: ſic etiam iſtas. Nam Athenaeus libro 14. Ariſtophanem laudat *ἐν Κενταύρῳ*: illam ipſam dubio procul comoediam intelligens, de qua diximus. Sed hoc minus eſt mirum: illud miror citari nonnunquam eum poetam *ἐν Δράμασιν* ſine ulla adjectione: ut haerere neceſſe ſit lectorem, quia plures fabulae eo nomine poſſunt intelligi. Sic tamen Athenaeus lib. undecimo. *Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι λέγων, πάντες δ' ἔνδον κεταχνεῦται.* et libro 15. ſub finem *Ἀριστοφάνης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι, Δράματα.* ſic enim eum locum emendamus. Heſychius, *Βύρσαν τὴν πόλιν Ἀθηνῶν Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι παίζων ἔφη.* ubi perperam hodie editur, *ἐν Ἀράμασι.* Porro quid cauſſae fuerit cur hae comoediae generalem *δραμάτων* appellationem ſibi vindicarint, divinare difficile eſt. Suſpicor tamen non a poeta eſſe illas ita nominatas: ſed a criticis qui Ariſtophanis fabulas recenſuerant, et didaſcalias illarum conſcripſerant. Olim

inter Aristophaneas quatuor fabulae fuerunt *Niobo, Centaurus, Insulae, Poësis*: de quarum auctore criticis non constabat. Ex istis videtur unum corpus esse confectum, eique inditum nomen ΔΡΑΜΑΤΑ. Ac quoniam vere Aristophaneis solitae adjungi, atque una compingi etiam istae: obtinuit, ut sic laudarentur quemadmodum ante docuimus. Haec nostra conjectura est, qui probabilius aliquid excogitaverit, eum vatem perhibebimus optimum. Invenies non dissimili titulo laudari antiquis unam ex Ionis tragici fabulis. Μέγα δρᾶμα enim nominatur, et quidem sine alia designatione. Pollux lib. 10. cap. 45. καὶ νάρθηκα δ' ἂν εἴποις, Ἴωνος ἐν τῷ μεγάλῳ δράματι εἰπόντος, ψαφαρὸν νάρθηκα. Hesychius, ὀνοταζομένη, τορθουμένη. Ἴων μεγάλῳ δράματι. Μένανδρος Περινθίᾳ. Meminit hujus in Andriae prologo Terentius: item Pollux initio X. et non semel Harpocration. Ποσείδιππος Ἀποκλειομένῃ. Pollux lib. 10. cap. 24. τὸ ῥῆμα τὸ τηγανίζεσθαι ἔστιν ἐν Ἀποκλειομένῃ Ποσειδίππου. ΗΠΑΤΟΣ ἢ ΛΕΒΙΑΣ. prius nomen aut figurae aut coloris similitudinem indicat, posterius quam vim habeat cogitandum amplius. etiam de istis, quae in Hesychii Glossis leguntur, λέβια, τὰ λεπίδας ἔχοντα τὰ ῥύγχη. καὶ ἰχθῦς λιμναῖοι. puto scribendum, λεβίαι. et ταρίχη, non τὰ ῥύγχη. ἔχων καρδίαν τρίγωνον, λευκήν. Pene assentior eruditissimo Rondeletio, qui graves rationes affert, cur legendum censeat, καρδίαν τρίγωνον, ἧπαρ λευκόν. non possum tamen illius conjecturam librorum auctoritate confirmare. Membranae omnes stant ab edita lectione: quam etiam firmat aliquo modo similis locus ejusdem Aristotelis, etsi de alio pisce: καρδίαν ἔχων λευκὴν καὶ πλατεῖαν. infra de citharo. In excerptis hoc tantum, ἔχων καρδίαν λευκήν. Archestrati versum Καὶ λεβίαν ὄσχετον ἥπατον ἐν περικλύστῳ, lege cum Gesnero, Καὶ λεβίαν λαβὲ, τόν φασιν ἥπατον. nisi malis, Καὶ λεβίαν γε λαβεῖν, τόν χ' ἥπατον. [Vel potius ut adnotaverat magnus Scaliger ad hunc locum: Καὶ λεβίαν οὖν ἴσχε τὸν ἐ.] ΗΛΑΚΑΤΗΝΕΣ. Nullum dubium est, *elacatenem* piscem ex eo nomen invenisse, quod ἠλακάτην, id est, *muliebrem colum* similitudine aliqua referat. quam etiam ob caussam et ἠλακάτη et ἄτρακτος, ad alia nonnulla transferuntur. Μένανδρος Κόλωσι. nihil haec vox significat. Dalecamp. Κολωνοῖς. Malim Κόλαξι. certum enim editos a Menandro Κόλακας. ΘΥΝΝΟΣ. Pura p.529.

puta vox est Hebraea תנין *thannin.* illis quidem cetus omnis: at Graecis et Latinis certum genus cetorum. Non enim orcynos solum (de quo genere thynnorum Archestrati ὃν καλέουσιν Ὄρκυνον. ἄλλοι δ' αὖ κῆτος.) sed in totum omnes thynnos quidam e veteribus inter cete retulerunt, ob vastam corporis molem,' ait Aelianus, De animalibus lib. 13. cap. 16. Ut desinant nugari qui Graecam originem nomini huic affingunt: in queis est enim Athenaeus. Φαλεύει δ' ὁ θύννος καίτοι πολυκίματος ὤν. Haec est omnium veterum γραφή, non
p. 530. πολυκύματος. ἃ πρέπει ταχέως καὶ μητέρι τιμῆς. Pridem corruptus locus: nam auctor Epit. haec praetermisit. Forte, — τούτου δὲ θεοῖς χρὴ Ὀψωνεῖν ἃ πρέπει ταχέως, καὶ μὴ περιμίμνειν. vel si diis paranda sit coena emendus orcynus, et quidem cito ac sine cunctatione quanti fuerit indicatus. Ἔστι δὲ γενναῖος Βυζαντίῳ ἔν τε Καρύστῳ. Malim Βυζάντιος. κέφαλοι δέ τ' ἀμείνους. Omitto aliorum sententias: quarum nullam possum probare. Lego sic, — Κεφαλοιδὶς ἀμείνους Πολλῷ τῶνδε τρέφει θύννους καὶ Τυνδαρὶς ἀκτή. In eadem ora ubi Tyndaris, etiam Cephaloedis fuit, ut nominatur id oppidum Plinio ac Ptolemaeo: nam Strabo vocat Cephaloedium. Ἂν δέ ποτ' Ἰταλίας ἱερᾶς Ἱππώνιον ἔλθῃς † Ἑρπετὸν εἰς ὕδατος στεφάνους. Cujus primum in mentem Dalecampio venit aestuanti hoc loco, id secutus videtur, cum verteret, *Aut aquarum Metauri fluvii ostia.* Duo nobis proposita in similium locorum emendatione semper esse debent: sententiae veritas et antiquae lectionis vestigia. aberrare ab altero istorum nefas si conjecturis, si φιλοτονίᾳ verum licet tangere: ab altero non est fas temere. Videmur utrumque in corruptissimi hujus loci restitutione praestitisse. Legimus enim Βρεττιέων ὑδατοστεφέων. Hipponium de quo loquitur Archestratus Βρεττίων, id est Brutiorum oppidum fuit, ut scribit Stephanus, ad mare situm. Lycophron Cassandra.

— ἔνθα Λαμπέτης
Ἱππωνίου πρηῶνος εἰς Τηθὺν κέρας
σκληρὸν νένευκε.

Ideo Archestratus Hipponiatas Brutios appellat ὑδατοστεφεῖς. etsi proprie non nisi insulis ea vox convenit.

καὶ Θεοδωρίδας δὲ φησίν. Hic est Theodoridas Syracusanus poëta dithyrambicus, cujus *Centauros* laudat noster lib. 5. extremo. De hoc etiam loquitur Pollux

lib. 10. cap. 50. sed male ibi editur Θεοδωρίτας. Lege igitur, Θεοδωρίδας "Ηφαιστον ἔφη φυσητῆρσι μολγίνοις χρῆσθαι. id est, *Theodoridas dixit Vulcanum pro follibus uti corii bibuli utribus.* Φησὶν ὅτι βάλανοί εἰσι κατὰ βάθος ἐν τ. Eadem et Strabo libro tertio ex eodem fonte. ἀκροκώλιον δραχμῆς υἱέν. Dalec. *o fili.* Imo vero legendum ὕειον aut ὕἴον. pedes porcinos intelligit aut simile quid. Vocem ἀκροκώλιον exposuimus libr. 3. cap. 15. Deinde scribe, Ταῦθ' οἱ πένητες. et ἃς οὐδὲ μάκαρας ὑπεροπᾶν οἶμαι θεούς. Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχρῳ. Meminit Pollux lib. 9. sed locus ibi depravatus, ita restituatur, Τὰ δὲ στατῆρος ἄξια, στατηρίδια φαίης ἄν, ὡς Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχρῳ. οὗ φησὶν εἶναι τῶν ἑταιρῶν τὰς μέσας στατηριδίας. Notabis typum nominum in ιδιος pro ιαιος: qua de re plura alibi notamus. Ὑπογάστρι' ἐλθὼν ὅσα Ποσειδῶν ἀπολέσει. Suspecta vox ἐλθών. et ἀπολέσαι *perdat.* omnino non ἀπολέσει. est imprecantis oratio.

Τάττειν τε γεννικῶς παρασκευάζεται Πλευρὰν μετ' αὐτῶν. Malim γεννικήν. πλευρὰ γεννικὴ, *latus vaegrande.* suis puta aut alius victimae. sic γεννικὸν κρέας apud Aristoph. ut dictum est in superioribus. Etiam de phryctis, quorum mox Alexis meminit, libro sexto satis. p. 53 f. Οὗτος πρότερον κεφαλὴν εἰ λαβοὶ θύννου. Metro consulamus si sententiae minus licet: Οὗτος δὲ κεφαλὴν πρότερον εἰ θύννου λάβοι. et sequente versu ἐνόμιζεν cum Epit. non ἐνόμιζον. In Aristophontis versibus ex Pirithoo, jocus est lepidus in voce κλεῖδες: quae et frustum aliquod thunni significat, et quod omnes sciunt, claves. Porro Graecis veteribus duo clavium genera erant in usu: communium, et Laconicarum: quae etiam καλυπταὶ dicebantur, ut scribunt poetae interpretes ad illa verba, πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπήρσε. Multa nos alibi de clavibus veterum, ad lucem auctorum antiquorum. Oppositum καλυπτοῦ sive *occulti,* est τὸ ὀπτὸν, *quod cerni potest.* nam ὀπτὸν utrumque significat, et *assatum* et *visibile.* Vide libro sequente, capite quarto. Ex his intelliguntur lepidissimi versiculi Aristophontis.

A. Καὶ μὴν διέφθαρταί γε τοὔψον παντελῶς.
κλεῖδες μὲν ὀπταὶ δύο παρεσκευασμέναι.
B. αἷς τὰς θύρας κλείουσι; A. θύννου μὲν οὖν.
B. σεμνὸν τὸ βρῶμα. A. καὶ τρίτη Λακωνική.

Falsus est Dalecampius, qui penultimam vocem emen-

dabat, ſcribebatque τρίγλη Λακ. Nam ut diximus clavis Laconica, alio nomine καλυπτὴ appellata, opponitur ταῖς δυσὶν ὀπταῖς.

Caput Quintumdecimum.

Ἀθὴρ *et* ἀφαρεύς. *Locus Ariſtotelis varie lectus jam olim. piſces* ἐκτοπιστικοί. κίμβιξ *et* κίμμιξ. *Antiphanis* Aceſtria, *et* Ruſticus *ſive* Butalion. Ἵππουρος *et* ἔπουρος *piſcis.* ἀργευτὴς *idem quibusdam.* δοίης. ὕκκης. *julides* ἔντερα γῆς. κρέμις *et* χρόμυς. *Archeſtrati locus obſcurus.* πλεκτὸν ὕφασμα σχοίνου. δονεῖν ψήφους. δωρήματα ἄρθρων μηλείων.

TON ὄρκυνόν φησι λέγειν τοὺς Ἀττικούς. Vir doctus,
τὸν θύννον ὄρκυνον φησὶ λ. neque video quae ſit ſen-
tentia editae lectionis: licet non aliter in MSS. τῷ ἔχειν
ὑπὸ τῇ γαστρὶ πτερύγιον ὃ καλεῖσθαι αἰθέρα. Scimus
et nos apud Ariſtotelem Hiſtoriarum lib. 2. cap. 9. legi
ἀφαρέα, non autem αἰθέρα: confirmante etiam Heſychio
cujus verba ἀφαρεὺς τοῦ θήλεος θύννου τὸ ὑπὸ τῇ γα-
στρὶ πτερύγιον. nihilominus tamen ſtabilitam conſenſu
omnium exemplarium lectionem repudiare non potuimus:
cum accederet praeſertim Breviatoris auctoritas, qui di-
ſerte ſcribit αἰθέρα. Non igitur ſcripſiſſe aliter Athe-
naeum: ſed in Ariſtotele aliter legiſſe exiſtimamus. San
vox αἰθὴρ non inepte pinnulam de qua loquitur philo-
ſophus, ſignificaverit. quo facilius verae lectionis ſub-
dititia haec locum invaſit et occupavit. Scripſimus etian
auctoribus libris omnibus, ἐν δὲ τῷ περὶ ζώων μορίω
cum Epitoma: licet non neſciremus locum indicari q
extat Hiſtoriarum lib. 5. cap. 11. in Cratini verbis ſub
jectis, duo inſunt integri ſenarii jambici. Rurſus e
Ariſtotelis De piſcibus citantur haec, ἀγελαῖον καὶ ἐκτ
πιστικὸν εἶναι τὴν θυννίδα. etſi liber ille ad nos perven
agnoſcet tamen philoſophi verbum qui fuerit in illi
p. 532. ſcriptis paulo verſatior. Nam initio Hiſtoriarum int
caeteras animalium differentias haec ponitur, καὶ
μὲν ἐπιδημητικὰ καὶ τῶν ἀγελαίων καὶ τῶν μοναδικῶ
τὰ δὲ ἐκτοπιστικά. Ἀρχέστρατος δ' ὁ κίμμιξ φη

pro κίμβιξ. literae β et μ passim permutantur. Notum quis dicatur κίμβιξ apud Aristot. in Ethicis, qui vitium hoc inter species ἀνελευθεριότητος statuit. Aliter paulo hic usurpatur de Archestrato, qui in rebus nihili tantum studii posuit. grammatici explicant ῥυπαρὸς καὶ μικρολόγος. In epit. scriptum ὁ κύμβιος. nec multo aliter Hesychius, Κύμβινον, ait, ἐπὶ μικρολόγου ἔταττον.
Κἂν ξηρὰν ἐθέλῃς ἔσθειν γενναῖα πέλονται. Scribendum γενναῖαι πέλονται, ut dicebamus in Lectionibus Theocrites. ita legit Eustathius quoque. De sequentibus Antiphanis verbis e *Paederaste* jambicos senarios nullo negotio confeceris. Scribe deinde et distingue sic,

— ὁ μὲν ἀγρῷ τρεφόμενος
ὄψον θαλάττιον οὗτος οὐδὲν ἐσθίει,
πλὴν τῶν παρὰ γῆν. γόγγρον τιν' ἢ νάρκην τιν', ἢ
θύννης τὰ πρὸς τῇ ποίᾳ τὰ κάτωθεν λέγω.
τούτους φάγοις ἄν; τοὺς γὰρ ἄλλους νενόμικα
ἀνθρωποφάγους ἰχθῦς. τάδε δὲ μῶν ἐσθίεις;
ταυτὶ κακόνωτα; ποῖα; Κωπαΐδας λέγεις.

Acestria et *Rusticus sive Butalion*, duo sunt ejusdem poetae dramata, in quorum utroque nonnullos superiorum jambicorum suo jure Antiphanes usurpaverat. Hoc voluit Athenaeus, non quod fingunt interpretes. Ἀκέσασθαι, est laceras vestes sarcire: inde ἀκέστρια. Acestriae Antiphanis mentio est etiam lib. 9. et lib. 13. Pollux lib. 4. cap. 19. Ἀκεστρίας inscribit. Alterius fabulae multa in his libris mentio. nominat Pollux lib. 6.

ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων. In exaratis manu liquido scriptum offendimus, ἐν δευτέρῳ ζώων μορίων. obstinato librorum omnium et epit. consensu. Locus est Historiarum lib. 5. cap. 10. *Hippurum* alii videntur appellasse ἵππουρον. nam ita Hesychius. de ratione hujus appellationis erudite Gesnerus: sed non spondebo tibi veris notis deprehensum esse dum nostris hominibus veterum hippurum. διὸ καὶ ἀρνευτὴν ὀνομάζεσθαι. Falsum est quod ex hoc loco persuaserunt sibi eruditissimi homines: hippurum piscem alio nomine ἀρνευτὴν vulgo olim esse appellatum. Imposuit eorum diligentiae menda loci hujus. nam pro ὀνομάζεσθαι scribendum ὀνομάζει αὐτόν. Breviator, καλεῖ αὐτόν. Verum est, hippurum dici Numenio ἀρνευτήν. at illud falsum, dicere poetam sic eum vulgo nominari. Audiamus Numenium, ἠὲ μέγαν συνόδοντα, ἢ ἀρνευτὴν ἵππουρον. Ἄλλως τ' εὔοψον σφόδρα χωρίον ἐστὶ

Κάρυστος. et. *alias piscosus admodum locus est Carystus.* Parcant nobis docti viri manes: sed profecto et legere ut illi placitum, et interpretari ut ab eo factum, *φωτὸς οὐ σοφοῦ ἅδε βουλά*, quod dixit olim sapiens. vide caput secundum. Sic Strabo libro quarto, *ὀστράκια δ' ἔχει*
p.533. *τάμπολλα. καὶ ἄλλως εὐοψεῖ. abundat ostreis et in universum piscibus.* Ἢ σκάρον, ἢ κῶθον τροφίην, ἢ ἀναιδέα λείην. Aliquanto post, ubi iterum hic versus, scriptum; ἢ ἀναιδέα δοίην. Sive λείην probes, sive δοίην, obscurum est, de quo piscis genere sentiat Numenius. Dalecamp. ἀναιδέα vertit *cinaedum*, et voces τροφίην ac λείην sedes suas cogit mutare. Gesnero δοίης nomen piscis est. quod probare nequeo. non probo item λείην: nisi est poetae licentia λείην appellantis quem caeteri λειόβατον. Locus videtur corruptus, hoc aut simili modo restituendus, ἢ ἀναιδέα γ' ὕκκην. Idem Numenius, ἢ σκάρον ἢ ὕκκας ἀγεληΐδας. vel ἢ ἀδώνιδα λεῖον. exocaeti sive adonidis genus esse cui conveniat optime epithetum λεῖος, sciunt naturae periti. Χαύνους τιττάνας ἐγχέλιας τε καὶ ἐννυχίην πίτυνον. Hypermeter est hic versus: quare hoc saltem melius in altera lectione quae habetur sub finem libri, χαύνους τε πελίας τε καὶ ἐννυχίην πίτυνον. Viri docti emendarunt varie. nostra conjectura erat. χαύνους τε, λεβίας τε, καὶ ἐννυχίην [ἐρυθῖνον ut apud Eustathium legitur.] Vocem ἐννυχίην non ad colorem retulerim: id enim duriusculum: sed ad piscationem nocturnam. ΙΟΥΛΙΔΕΣ. περὶ τούτων Δωρίων ἐν τῷ περὶ ἰχθύων φησὶν ἰουλίδας ἕψειν μὲν ἐν ἅλμῃ, ὀπτᾷν δ' ἐπὶ τηγάνου. Eustathius, ὅτι πρὸς ὁμοιότητα μεταφορικὴν καὶ γῆς ἔντερα λέγεται, ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κείμενος Δωρίων δηλοῖ, λέγων, ἴουλοι κέκληνται μέλανες γαιηφάγοι, ἔντερα γαίης. Καὶ ὅρα τὸ ἴουλοι· δοκεῖ γὰρ ὁ Δωρίων ἔντερα γῆς εἰπεῖν ἐνταῦθα οὐ πάντα τὰ ὑπὸ γῆν σκωλήκια· μόνους δὲ τοὺς πολύποδους ἰούλους. Recte observat Eustath. non omnes lumbricos (Graeci ἔντερα γῆς vocant) dici ἰούλους: sed eos tantum qui numero pedum sunt insignes. Nam Athenaei sequentia verba lectorem fallere poterant, cum ait, ἰούλους ὀνομάζει τὰ ἔντερα τῆς γῆς. At veri ἴουλοι sunt ποδωτοὶ atque ut sic dicam πολύποδες. Dion Chrysostomus, oratione de servis, οἱ ἴουλοι μυρίους πόδας ἔχοντες βραδύτατοί εἰσι τῶν ἑρπετῶν. Hoc igitur recte Eustathius, fallitur tamen cum Dorioni tribuit quae sunt Numenii. nam Dorionis praeter supra scripta verba, ni-

bil extat neque de julis, neque de julidibus. In Numenii secundo versu, scribe, *καὶ ἰοβόλον σκολόπενδραν.* non *ἰοβόρον σκολόπενδρον.* In quarto, *ἠὲ καὶ ἕρπηλας δολιχήποδας.* In Epito. *ἕρπηνας.* aeque obscure. sed mox item in alio ejusdem poetae versu *ἕρπυλλαν* scriptum. In penultimo *Ἀμμώδεις κλύζωνται ἐπ' ἄκρῃ κύματος αἰγνῇ.* Lege, *ἀγῇ.* littus vocant poetae *ἀγὴν*, ubi fluctus illisi *ἄγνυνται*, id est franguntur: unde et *ἀκταὶ* et *ῥηγμῖνες*, et *θῖνες.* Vetus poeta apud grammaticos: *πολιῇ δ' ἐπὶ κύματος ἀγῇ Τέγγε πόδας.* ΚΡΕΜΥΣ. *Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζώων Φησὶ τάδε. ἀνόδοντα καὶ λεῖα ὡς ῥαφὶς, καὶ τὰ μὲν λιθοκέφαλα ὡς κρεμύς.* Excerpta, *λειοκέφαλα ὡς κρ.* Prorsus mendose. Aristoteles Histor. lib. 8. cap. 19. *μάλιστα δὲ πονοῦσιν ἐν τῷ χειμῶνι οἱ ἔχοντες λίθον ἐν τῇ κεφαλῇ. οἷον χρωμίς.* cremis et chromis idem. Sequitur de apro pisce ecloga Archestrati obscurior. Quare integrum locum recitabimus. Postquam enim multis versibus nos esset hortatus ut p.534.
Ambraciensem aprum compararemus quoquo pretio, subdit:

Τούτου δ' οὐ θέμις ἐστὶ Φαγεῖν θνητοῖσιν ἅπασιν,
οὐδ' ἐσιδεῖν ὅσσοισιν, ὅσοι μὴ πλεκτὸν ὕφασμα
σχοίνου ἐλειοτρόφου κοίλου χείρεσσιν ἔχοντες
εἰώθασι δονεῖν ψῆφους αἴθωνι λογισμῷ,
ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων.

Negat poeta piscem hunc (aprum nempe) ob summam praestantiam ipsius et pretium par, ab aliis posse emi, quam ab eo genere hominum quos luculentis versibus describit. Quinam igitur illi homines sunt? Dalecamp. piscatores putavit intelligi: nos affirmamus trapezitam et multinumum mensarium. Nimis absurdum est aut dicere, aut existimare, optimos et pretii maximi pisces non ab aliis quam a piscatoribus esitari. Quis nescit genus id hominum non sibi sed beatioribus maria scrutari? Sed virum doctum deceperunt illa verba, *πλεκτὸν ὕφασμα σχοίνου ἐλειοτρόφου:* quibus nassam putavit describi: cum poeta vas intelligat e junco aut sparto texi solitum ad majoris pecuniae summas capiendas. Latini *fiscos* vocant *κυρίως.* Asconius, *Sportae, sportulae, sportellae, nummum sunt receptacula: et sacci, sacculi, saccelli, et crumenae, et vellereae et scorteae, et manticae et marsupia. ita fisci, fiscinae, fiscellae, spartea sunt utensilia ad majoris summae pecunias capiendas.* In veteribus Glossis *fiscus* vertitur *κύρτος*

ἁλιευτικός. quia et naſſa et fiſcus in quo pecunia continebatur, viminea opera erant. In tertio horum verſuum κοῖλον ſcribendum non κοίλου. Jungendum enim cum ὕφασμα. fiſci capacitatem hoc verbo deſignat. Ait, Εἰώθασι δονεῖν ψῆφους αἴθωνι λογισμῷ. id eſt, qui ſolent tractare calculos ardente animo. elegantiſſimum eſt, δονεῖν ψῆφους: agitare ſic calculos ut tinniant. hoc nos dicimus in idiotismo noſtro, *faire ſonner*. par elegantia in illis αἴθων λογισμὸς, ad declarandum vehemens ſtudium et ardens argentarii rationes putantis, aut pecuniam ſollicite ſpectantis metu fraudis: unde eſt ortum proverbium, ſicut alibi dicebamus, ἐξετάζειν ἀργυραμοιβικῶς. In fine hujus verſus ponenda στιγμὴ τελεία. Nam quae ſequuntur: Ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων, non pendent ex ſuperioribus, ſed ex ſe ſunt apta. Ait poeta, eam eſſe piſcis hujus praeſtantiam, ut quando ejus copia eſt, carnes ovinas, agninas et vervecinas (quanquam harum rarior Graecis uſus), aſpernari oporteat. Lego autem βάλλειν, pro βάλλε, *projice*. aut δεῖ βάλλειν, *oportet humum dejicere*. non aliter legit Breviator: cujus fides locis plurimis plurimum nos adjuvit. ἄρθρα μήλεια quaeſo quid ſunt aliud quam artus pecudum, quae μῆλα Graecis dicuntur? Ait autem δωρήματα ἄρθρων μηλείων, ut hoc ſignificet, vel dono datas carnes cedere debere apro piſci impenſa maxima comparato.

CAPUT SEXTUMDECIMUM.

Cyclopes *fabula Calliae aut Dioclis.* νεοθὴξ μαχαίρα. κορύδηλις. leuciſci *genus mugilum:* χελών, χελλών *et* χαλών. *mugiles* σφηκέες *ſive* σφηνέες. *de voce* λαγαρός. δακτυλεὺς *mugil. Dioclis poëtae* Θάλαττα. *Euphronis* Αἰσχρά.
p. 535. τρίτη Θεσμοφορίων. *Theopompi* Ἡδυχάρης. *Ellopes piſces et* μύνδοι. *alia multa emendantur et obſervantur.*

ΚΙΘΑΡΟΣ. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζώων ἢ περὶ ἰχθύων. Ante in ſermone de bocibus, Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ζωϊκῷ ἢ περὶ ἰχθύων. mihi hic titulus

videtur mirus. Pherecratis prima quae sequuntur verba, imperfectam sententiam habent, et sunt fortasse corrupta. Quod sequitur, Καλλίας δὲ ἢ Διοκλῆς καὶ κύκλωψ ἢ κίθαρος ὀπτὸς, manifesto corruptum est: quod et Dalecampius vidit, qui ut affecto loco medicinam faceret, pro κύκλωψ emendabat ἔλλωψ. Virum optimum sua μαντικὴ hic defecit: non enim ita curari debuit istud vulnus: sed hoc modo, Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι, κίθαρος ὀπτός. Libro 12. τοὺς δὲ σύμπαντας Ἴωνας ἐπισκώπτων Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι φησί. alibi quoque dramatis hujus meminit, ac fere Calliae tribuit omissis illis, ἢ Διοκλῆς. Archestrati versus qui mutilus editus, expleri facile potest, sic: κίθαρον δὲ κελεύω Εὐθὺς ἐὰν μὲν λευκὸς ἔῃ στερεός τε πεφύκῃ. vel Ἂν μὲν λευκὸς ἔῃ χροίαν στερεός τε πεφύκῃ. Scripsimus νεοθῆγι μαχαίρᾳ. ubi erat perperam νεοθιγεῖ. νεοθὴξ, ut παραπλὴξ, βουπλὴξ. In ΚΟΡΔΥΛΟΣ scribe, καὶ τελευτᾷν ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὐανθέντα. In altero autem Numenii versuum, Κούρυλον ἢ πειρῆνα, ἢ εἰναλίην ἔρπυλλαν. quia πειρὴν nomen piscis non est, assentior eruditis quibus placet, ἢ σφύραιναν. nihil enim video probabilius. Sed iis non assentior qui in istis, μέμνηται δὲ καὶ κορδυλίδος, emendant κορυδηλίδος. nam etsi ita Numenius in suo versu: non ideo tamen in Athenaei verbis ita scribendum. nam hic quidem vulgo recepta appellatione utitur: ille poetica, ut legi metricae consuleret. Scribebam in Numenii versu, ἢ γλαύκην κορόδυλιν. sed placet κορύδηλις. eadem formatione factum nomen ac φύξηλις. In ΚΑΜΑΡΟΙ, scribe sic verba Epicharmi, ἔτι δὲ ποττούτοις βῶκες, etc. Nihil corruptius toto opere quam Doricorum poetarum Epicharmi et Sophronis reliquiae: velut quod statim sequitur Sophronis in ΚΑΡΧΑΡΙΑΙ. θυνοθηραῖα δὲ γαστὴρ ὑμέων, καρχαρίας ὁκάτινος δῆσθε. ubi priora verba non assequor: non enim juvat multum quod paulo ante dixit auctor vocem θυνοθήρας extare in Sophrone: hunc fortasse illius locum respiciens: aut alium infra ubi eadem vox. Posteriora sic sunt scribenda, καρχαρίας ὅκκα τῆνος διῆσθε. *quando ille carcharias comedebat.* Additur, ΚΕΣΤΡΕΥΣ. Ἱκέσιος φησί. τῶν δὲ καλουμένων λευκίσκων πλέονά ἐστιν εἴδη. Facit leuciscos commune genus mugilum. alii aliter digerunt. In simili loco libri quinti, *glaucisci* nominantur qui hic leucisci. Nam ait, γλαυκίσκοι, κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελῶνες, ὅμοιοί εἰσι κατὰ τὴν προσ-

φορκὺν. ſed vera lectio cum hic tum ibi eſt λευκίσκος:
p. 636. quod ex Euſtathio citante et explicante hunc locum intelligitur. Χρῆσις, inquit ille, μυξίνου καὶ ἐν τῷ, λευκίσκων πλείονα εἴδη· κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελλῶνες οἱ καὶ βάκχοι· εἰκὸς δὲ τοὺς μυξίνους, εἴπερ λέγονται γενικῶς λευκίσκοι, ὡς οἷα λευκοὶ, παρὰ τὴν γλαγόεσσαν γίνεσθαι μύξαν, ἣ κεῖται παρὰ τῷ Ὀππιανῷ. In vocabulo χελλὼν mira librorum inconſtantia. nam ſi analogia quadam dictus hic piſcis ἀπὸ τοῦ χείλους, vera utique appellatio eſt, χείλων, quaſi *labeonem* dicas: tamen et χελὼν, et χελλὼν et χαλλὼν ſcriptum invenias. Ariſtoteli chelon et cephalus duo ſunt ejusdem piſcis nomina. Caute accipe ſequentia verba, εὔχυλοι δ' εἰσὶ σφόδρα καὶ οὐ πολύτροφοι καὶ εὐέκκριτοι: quae ſi ſpectetur orationis ſeries ad chelones pertineant. Ita fieret ridicula ſententia: ut qui ex omnibus leuciſcis peſſimi ſunt, tot elegiis ornentur. Hanc ἀτοπίαν viri docti alius aliter ſuſtulerunt. Sed placet nimis Dalecampii ſententia, qui de univerſo genere leuciſcorum haec accepit. Quae citantur ex Ariſtotele, ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, extant Hiſtoriarum libr. 5. cap. 11. Sed qui dicitur in noſtris exemplaribus ſemper φεραῖος, in Ariſtotelicis eſt περαίας. in vetere Huraldino φαραῖος conſtanter. Ait, λέγεται δὲ καὶ ὅτι τῶν γένων τῶν κεστρέων οὐδὲν τῶν θηρίων κατεσθίει. Oppianus poëta eximius de mugilibus.

> Τοὔνεκα καί τιν' ἔχουσι μετ' ἰχθύσι τίμιον αἰδῶ.
> οὐ γάρ τις κείνων νεαρὸν τόκον, οἷά περ ἄλλων
> σίνεται.

At mugiles adultos vorat lupus, ut paulo poſt ex Ariſtotele ſcribitur: item glaucus ut canit Oppianus in tertio. Athenaeus ad mugiles transtulit quod de cephalis dixerat philoſophus: cujus verba neque ambigua ſunt neque obſcura. Hiſtoriarum lib. 8. cap. 2. Narratur deinceps genus eſſe quoddam mugilum, quos vocabant σφηνέας, ὅτι λαγαροὶ καὶ τετράγωνοι. atque hanc lectionem libri confirmant omnes, et hoc amplius Gloſſae veterum magiſtrorum. σφηνεὺς, inquit Heſychius, ἰχθὺς ποιὸς θαλάττιος. Non defuerunt qui ſcriberent σφηκέας: ut a σφὴξ denominati ſint hi piſces non a σφήν. Et profecto vel ita ſcribendum: vel idem ſignificatur vocibus σφηνεὺς, ac σφηκώδης. Nam ut λαγαροὶ dicuntur hic piſces σφηνέες, ſic verſus quem vulgo grammatici λαγαρὸν nominant, etiam σφηκώδη nuncupant iidem: τοὺ

σφιγγόμενον, ut ſcribit Euſtathius, ἀπὸ δακτύλου εἰς
τροχαϊσμὸν, ἀπ' ἐναντίας τῷ προκοιλίῳ· qui eſt ſub-
ſtrictus, et quaſi coactus in anguſtius ſpatium legitimo.
ſic homines σφηκώδεις et λαγαροὺς qui concinna et ex-
pedita figura ſunt corporis, non obeſi, neque ventriones.
Comici interpres, τοὺς λαγαροὺς τοῖς σώμασι ἀνθρώπους,
καὶ μὴ προκοιλίους, σφηκώδεις ἐκάλουν. Opponuntur
προκοίλιος et λαγαρὸς, ut obeſus et gracilis. neque eo
minus verum quod dicebamus lib. 3. λαγαρὸν et εὐρυ-
κοίλιον de eodem dici. diverſo nempe reſpectu. An et
mugiles ſphenei λαγαροὶ hic ſimili de cauſſa dicantur
ad homines, αὐτοψία ſola planum fecerit. [Quod dice-
bamus idem ſignificari duabus vocibus σφηνεὺς et σφη- p. 537.
κεὺς, veriſſimum eſt. quare etiam apud mathematicos
figura ſcalenorum numerorum promiſcue aut σφηνίσκος,
a cunei ſimilitudine, aut σφηκίσκος a veſpis nominatur:
nam et veſpae medio corpore ſubſtrictae duos veluti
cuneos invicem oppoſitos exprimunt hoc fere modo,
▷◁ Nicomachus Geraſenus lib. 2. de Arithmetica. τὰ
τοιαῦτα στερεὰ σχήματα λέγεται σκαληνὰ ἁπλῶς. ὧν
πάντη τὰ διαστήματα ἄνισα ἀλλήλοις ἐστί. τινὲς δὲ αὐτὰ
πολυωνύμως σφηνίσκους καλοῦσι. καὶ γὰρ καὶ οἱ σφῆνες
ἀνισόπλευροι πανταχῆ· οἱ τεκτονικοί τε, καὶ οἱ οἰκοδο-
μικοὶ, καὶ χαλκευτικοὶ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων τεχνῶν πλάσ-
σονται, ἀπ' ὀξυτέρου ἄκρου διαδύνειν ἀρχόμενοι, καὶ ἀεὶ
μᾶλλον πλατυνόμενοι ἀνομοίως κατὰ πάντα τὰ διαστή-
ματα. τινὲς δὲ τοὺς αὐτοὺς σφηκίσκους καλοῦσι. τοιοῦτος
γὰρ καὶ ὁ τῶν σφηκῶν μάλιστα ὄγκος, ἀποσφιγγόμενος
κατὰ μέσον καὶ τὴν λεχθεῖσαν ὁμοιότητα ἐμφαίνων.
Addit eruditus ille auctor, ab eadem mente dictum eſſe
et σφήκωμα; qua voce Graeci multifariam utuntur.]
Lege cum Epit. τὰ δὲ τῶν δακτυλέων, non διδακτυλέων.
nam ita modo praeceſſit. Poſtea ſequuntur verſus Ana-
xilae quibus traducitur voracitas Matronis ſophiſtae:
male enim τὸν Μάτωνα editur pro Μάτρωνα. et Ana-
xilae etiam verſiculi ita legendi. Τοῦ κεστρέως κατεδή-
δοκεν τὸ κράνιον Ἀναρπάσας Μάτρων: ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαι.
plura de hoc Matrone et iſto Anaxilae loco infra lib. 8.
Male accipiunt iſta, qui ſcribunt, Διοκλῆς, θαλάττῃ
ἅλλεται δ' ὑφ' ἡδονῆς κεστρεύς. melius nos, Διοκλῆς
Θαλάττῃ· ἄλλ. nam Θάλαττα titulus unius comoediarum
Dioclis poetae antiquiſſimi. Suidas de illo, δράματα
αὐτοῦ Θάλαττα, Μέλιτται, Ὄνειροι, etc. Debemus ei-
dem grammatico illud etiam, quod errorem qui in iſtis

paulo post latet, deprehendimus. Εὔφρων, αἰσχραμίδας δὲ κεστρεὺς ἐστὶ νῆστις περιπατεῖ. Nam scribendum, Εὔφρων Αἰσχρᾷ. Μίδας δὲ κεστρεὺς ἐστιν νῆστις περιπατεῖ. Euphronem comicum *Aeschram* fabulam edidisse, probat Suidas ex isto Athenaei loco. Verte ista, μὴ καὶ ἡμεῖς νηστείαν ἄγομεν θεσμοφορίων τὴν μέσην ὅτι δίκην κεστρέων νηστεύομεν; *an et nos Nesteam medium Thesmophoriorum diem celebramus, qui instar mugilum sic jejunemus?* Thesmophoria multi Graeciae populi agitabant, diverso dierum numero: nam alibi fuit illud festum dierum novem, alibi trium, alibi quatuor, ut scimus ex Hesychio in τρίτῃ Θεσμοφορίων. Athenis, ut videtur, tres dies durabant Thesmophoria. non certe quatuor: nam e quatuor diebus nullum proprie appellaveris medium, ut facit Athenaeus hoc loco, et Aristophanes quoque in Thesmophoriazusis. Eum diem praecipua castimonia colebant, et omnis cibi abstinentia, et νηστείαν nominabant. Aristophanes. ὥσπερ ἐν Θεσμοφορίοις νηστεύομεν ἄνευ θυηλῶν. Sequitur, ὑπολαβὼν δὲ Μυρτίλος; καὶ στῆτ' ἐφεξῆς κατὰ τὸν Θεοπόμπου Ἡδυχάρην, κεστρέων νῆστις χορός: melius alii libri. ὦ στῆτ' ἐφ'. Integer versus est Theopompi, Ὦ στῆτ' ἐφεξῆς κεστρέων νῆστις χορός. Dalecampius scribit ἡδυ-
p.538. χαρὴς et jungit cum χορός. mutaturus sententiam si venisset illi tum in mentem, editum a Theopompo drama inscriptum Ἡδυχάρης, cujus etiam lib. 15. facta mentio, et in Laërtii Platone, atque alibi, ut olim in Notis Laërtianis dicebamus. Observemus genus loquendi plane poeticum, mugil. ait, animata esca non vescitur, καὶ ἀνελκυσθεὶς δὲ οὐ δελεάζεται οὔτε σαρκὶ, οὔτε ἄλλῳ τινὶ ἐμψύχῳ. *extractus non inescatur neque carne neque ulla re animata.* ἀνελκυσθεὶς οὐ δελεάζεται dixit, pro, οὐκ ἀνελκύεται: δελεασθείς. *non capitur allectus.* ἀνελκύεσθαι piscis dicitur, quando e mari captus extrahitur et sursum attollitur. Infra hoc libro, ἀπονητὶ ἀνέλκει ὅσους ἐθέλοι πολύπους. In Platonis versu de mugilibus, Ἰχθῦς ἀσίτους καὶ τοὺς πονήρους ἤγέ μοι. scribendum est, ut sit et oratio Graeca, et sententia vera, Ἰχθῦς ἀσίτους κ' οὐ πονηροὺς ἤγέ μοι. *attulit mugiles impastos et non malos.* probant sic esse scribendum praecedentia non longe Aristotelis verba, κεστρεὺς μὴ νῆστις ἂν φαῦλός ἐστιν. Myrtilo dein proponitur haec quaestio, διὰ τί οἱ ἰχθύες ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἔλλοπες καλοῦνται; Poetica vox est, ut hinc paret, ἔλλοψ pro *pisce.*

Graeci poetae usi saepe dictionibus non universae Graeciae notis, sed alicui populo peculiaribus. Sic Sophocles *μύνδους* pisces appellavit, quia Asiatici Graeci *μύνδους* quasi *μὴ αὐδῶντας mutos* vocabant. Similiter Cretenses dixere mutos *ἔλλοπας*, ceu *ἐλλιπεῖς τὴν ὄπα*, *voce cassos*. Inde igitur poetae mutuati, *ἔλλοπας pisces* in genere appellarunt. At vulgo Graecis, et sapientibus etiam, *ἔλλοψ* proprium piscis genus est, ut in anthia dictum supra. De origine vocis *ἔλλοψ* multa antiqui grammatici, quae otium ipsorum majus quam acumen indicant. neque item placet quod et Plutarchus et Athenaeus produnt, ab *ἴλλεσθαι* derivari. nam cum in derivationibus dictionum propria significatio spectari fere soleat: nego *ἴλλεσθαι* esse *εἴργεσθαι* proprie, ut Athenaeus scribit. *βούλονται γὰρ* inquit, *κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἰλλοπαί τινες εἶναι.* ubi notabunt *φιλόκαλοι* elegantiam Atticam in verbo *βούλονται*. Latine hoc imitari non licet. perinde enim est, ac si diceret simpliciter, *ἔλλοπες κατὰ τὴν ἀναλ. ἰλλοπαί τινές εἰσι.* Sic Plato et alii loqui amant, ut pridem observatum eruditis viris. at interpretes hoc non ceperunt. Sed longius a vicinia veritatis aberrant iidem, dum interpretantur verba quae ascribemus: *ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν σοφὸν Ἐπίχαρμον, μηδὲν ἀποκριναμένου τοῦ κυνὸς, τὰ πρὸ τοῦ δύ᾽ ἄνδρες ἔλεγον εἷς ἐγὼν ἀποχρέω.* Propositae quaestioni ab Ulpiano respondit quidem Myrtilus aliquid, sed cynicus nihil. hunc igitur more suo vexans Ulpianus, *Ego*, ait, *quando, Cynicus hic tacet, ut dixit sapientis. Epicharmus, ad ea quae soliti ante duo homines dicere, unus sufficiam.* Epicharmi verba proverbii locum obtinent: cui erit tum locus quando unus aliquis duorum partes sustinet: ut cum idem sibi respondet qui interrogaverat. Ita hic accipitur: ita prorsus et libro octavo, ubi cum Myrtilus Ulpiano quaestionem proposuisset, neque ille responderet, *ἐπεὶ δὲ σιγᾷς*, inquit Myrtilus, *ἐγὼ ἐρῶ.* p. 539.
κατὰ γὰρ τὸν Συρακούσιον ποιητὴν, τὰ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἷς ἐγὼν ἀποχρέω. Caeterum verbum *ἀποχρέω*, nisi illud Dorum dialecto ascribamus, contra Hellenismum videtur usurpata pro *sufficio*. In scriptis libris quos vidimus, scripturae compendio eodem usi librarii, cum hic tum libro octavo divinandum nobis reliquerunt, *ἀπόχρεως* ne an *ἀποχρέων* scriptum voluerint. esset autem *ἀπόχρεως* ut *ἀξιόχρεως*. Recte post ista laceri codicis nota est apposita. desunt enim quaedam.

Sed non est difficilis divinatio, ita scripsisse Athenaeum. *καὶ φημὶ ὅτι λέγονται ἔλλοπες διὰ τὸ εἶναι λεπιδωτοί. Ajo*, inquit, *pisces dici ἔλλοπας, quia sunt squamosi.* λεπὶς et λοπὶς *squama* dicitur. Inde pars veterum derivavit nomen ἔλλοψ, ut refert vetus Theocriti interpres, et Etymologus, in voce μάλωψ. ubi scribe, οὐκ ἀπὸ τοῦ ὄπα οὐκ ἔχειν: non ut editum est, ὄπα ἔχειν. refellit placitam vulgo notationem nominis hujus a vocis defectu. nemo autem dixit unquam, dictos pisces ἔλλοπας ex eo quod vocem haberent: sed contra ex eo quod non haberent. Proxima quaestio de Pythagoricorum abstinentia ab esu piscium, tractatur a Plutarcho, Sympos. lib. 8. problemate octavo, ubi prope eadem verba invenies, si conferendi laborem non detrectaveris.

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Coracinus *a calore. saperda Ponticus. πλατίστακος piscis. κυπρίανος et κυπρῖνος. lingua cyprini. ὑπὸ στόματος et ὑπὸ στόμα κωθοπλύτης, κωθωνίας, κώθων. χάλανδρος. Phalerici gobiones et Otrynici. ἄγριος περὶ παῖδας.* thursio. *lupi piscis vafrities. Eubuli* Nutrices. *πυάνιον. λάτος piscis.* maeotae *pisces.* fimus *piscis. Platonis comici* Sophistae

ΚΟΡΑΚΙΝΟΣ. Niger color pisci huic hoc nomen peperit. Oppianus, *κορακῖνον ἐπώνυμον αἴθοπι χροιῇ.* Atque hoc Graecum nomen est piscis qui aliter vocabulo Pontico appellatur saperda. Apud Hesychium in *σαπέρδης* scribe: *ἄλλοι ὑπὸ Ποντικῶν τὸν κορακῖνον ἰχθῦν.* non *καρκῖνον.* propriam accolarum Ponti dictionem vult esse *τὴν saperda.* Persius, *saperdam advehe Ponto.* eadem verba similiter corrupta in Etymologico. Sed coracinum a saperda facit diversum Athenaeus scribens mox, *πλατίστακος καλεῖται ὁ σαπέρδης, καθάπερ ὁ κορακῖνος.* Libro tertio ex Dorione *platistacus* diversi piscis a coracino aut saperda nomen erat. Hesychius refert inter obscoenas voces: deinde ait, etiam piscem quendam sic nominari. Testificor adhuc, ubi editum

eſt etiam in nupera editione: Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας, conſtare ſibi antiqua exemplaria, et ſcribere ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Locus eſt capite decimo quinti libri Hiſtoriarum. Ariſtophanis *Telmeſſenſes* laudantur Polluci libr. 10. cap. 20. et cap. 23. et Harpocrationi in σιπύα. Novo genere dicendi uſus eſt Naucratita philologus, cum ſubjicit, καλοῦσι δ' αὐτοὺς οἱ p. 540.
Ἀλεξανδρεῖς πλάτακας, ἀπὸ τοῦ περιέχοντος. quid appellent Graeci ſcriptores τὸν περιέχοντα vulgus etiam novit. aërem nempe, res omnes ambientem ac capientem. hic ipſam corporis figuram ita nominat. nam ſenſus eſt, πλάτακα piſcem hunc nominari, quoniam latum ſpatium occupet in circumfuſo aëre: quod conſequens eſt rei latae atque amplae. Seneca in quinto Naturalium, τὸν περιέχοντα vertit, *hoc quo circundati ſumus ſpatium.* ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ. Scripta lectio, Κύπρινος aut κυπρῖνος: ut apud omnes auctores alios. Plane γριφώδες videtur, quod de cyprini lingua ſcribitur hic, τὴν δὲ γλῶτταν οὐχ ὑπὸ τῷ στόματι, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κέκτηται. Si de ſententia ex Ariſtotele non conſtaret, nemo iſta quid ſibi velint facile divinaret. Antiquiſſimae membranae nihil variant. In Epitoma ſic, οὐχ ὑπὸ στόματος, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κ. [Quae fortaſſe lectio ferri queat: ut ſit] linguam ὑπὸ στόματος κεκτῆσθαι, quod clarius poterat dici, habere linguam in ore ſolutam: λελυμένην ἐντὸς στόματος. ſed Athenaeus στόμα improprie appellat, ſuperiorem oris partem, palatum, cui lingua ſubjacet. Sic ὑπὸ τὸ στόμα linguam κεκτῆσθαι, pro δεδεμένην ὑπὸ τὸ στόμα: linguam habere ad palatum affixam. utrumque participium eſt apud Ariſtotelem: qui inter alias linguae differentias hanc quoque ponit libro primo Hiſtoriarum, et libro etiam quarto piſcibus quibusdam tribuit linguam ὀστώδη καὶ οὐκ ἀπολελυμένην. Athenaeus hoc dixit habere linguam ὑπὸ στόμα. obſcure nimis. qui tamen videtur philoſophi verbis ita locutus: ex aliis libris quam quos habemus hodie: ex quibus multa noſter multis locis. Libro autem quarto Hiſtoriarum de cyprini lingua haec habentur, ἀλλ' ἐνίοις τῶν ἰχθύων ὁ οὐρανός ἐστι σαρκώδης· οἷον τῶν ποταμίων τοῖς κυπρίνοις. In ΚΩΒΙΟΙ, obſervat dipnoſophiſta, κῶθον illum piſcem eſſe appellatum a Numenio: quo pertinet gloſſa Heſychiana κῶθυ, κώβιος. Forte, κῶθος. tum adjicit, καὶ Σώφρων ἐν τῷ Ἀγροιωτικῷ κωθολονοπλύται φησὶ, καὶ τὸν τοῦ θυννοθήρα δὲ υἱὸν ἴσως

ἀπὸ τούτου κωθωνίαν προσηγόρευσε. non desunt hic quae animadvertamus. Titulus primum minus placet. ac videtur syllaba κω ex principio sequentis dictionis hujus fini temere adhaesisse: cum esset prius scriptum, ἐν τῷ Ἀγροιώτῃ. Deinde nomen κωθολυνοπλύται, (quod attendenti mediocriter constabit satis), corruptum est, pro κωθοπλύται. aut κωθωνοπλύται. nam ferendi non sunt qui emendant θυννοπλύται. necessum enim est, ut in hac dictione insit nomen κῶθος: non enim alia fine affertur, nisi ut probetur gobios nominari etiam κώθους. Fieri autem potest, ut ex pluribus quam duabus dictionibus hoc nomen Sophron composuerit, comica usus licentia. Non inepte igitur scripseris, κωθοτιλοπλύται, *qui cothos desquamant et lavant*. sic junxit Aristophanes duo illa verba, eo versu, τὸν σαπέρδην ἀποτίλαι χρὴ καὶ καταπλῦναι. vel κωθολινοπλύται. qui cothos ita
p.541. lavant et aqua macerant, ut linum linoplytae, quorum Hesychius meminit. Quod autem Athenaeus putat nomen κωθωνίας probri loco a Sophrone objectum adolescenti cuidam, a cotho pisce ductum esse: merito id ab ipso non affirmatur, etsi enim illius sententiam utcumque reddit probabilem quod thynnotherae et piscatoris filius is adolescens erat: probabilius tamen est a *cothone* poculo petulantem et lascivum juvenem esse appellatum κωθωνίαν. Hesychius: κώθων, ἄτακτος, μέθυσος. Epicharmi verba etiam hic, ut nusquam non, vetustas accepit male. sunt autem haec, τρυγόνες τ' ὀπισθόκεντροι, † καὶ χάλανδροι κωβιοί. quid sibi vult τὸ χάλανδροι? grabbatum ea vox significat, ut placet veteribus quod nihil ad hunc locum. Epitome, χαλάδριος, an verum est χαράδριοι pro χαραδραῖοι? ut gobionem saxatilem poeta intelligat. nam et gobiones quidam inter pisces πετραίους teste Oppiano Ἁλιευτ. libro primo. Quid si hoc melius? καὶ μάλ' ἁδροὶ κωβιοί. Epicharmo subjicitur Antiphanes: cujus lepidissimos versus non valuerunt assequi interpretes. Sic ille,

Ἡμῖν δὲ τοῖς θνητοῖς ἐπριάμην κωβιούς.
ὡς προσβαλεῖν δ' ἐκέλευσα τὸν τοιχωρύχον
τὸν ἰχθυοπώλην, προστίθημι, φησί, σοι
τὸν δῆμον αὐτῶν· εἰσὶ γὰρ Φαληρικοί·
ἄλλοι δ' ἐπώλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς.

Placet doctis scribi hic ὡς ἔοικεν ὀθνίους pro ὀθνείους. Negamus nos quicquam esse mutandum. Negamus etiam τὸ προσβαλεῖν (in quo verbo sita omnis venustas) id

esse quod ipsi putarunt. Sensus est: cum in emendis gobiis juberem piscarium, velut auctarii loco et ἐπιδόσεως, aliquid adjicere, ut fieri amat in foro: respondit scelestus piscarius. *Ego vero, προστίθημί σοι τὸν δῆμον αὐτῶν,* id est, *auctarii loco adjicio tibi gobionum quos emisti patriam: sunt enim Phalerici,* quo nomine carius indicari debuerunt. δήμων accipe ut in historia Attica passim. nam unus τῶν δήμων agri Attici Phalerum fuit, qui et Phalereus dicebatur. alius etiam pagus Atticae erat Otryna, sive Otryneus: sed obscurus et prae illo altero ignobilis. Inter caetera quae Phalereum nobilitabant praeter portum et alia multa, fuere etiam gobiones Phalerici, qui tantum caeteris praestare credebantur, quantum Otrynici gobiones ab aliis vincebantur. Ideo subjicit, Ἄλλοι δ' ἐπώλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς. Putares, inquit, qui pisces emerat, solum hunc esse toto piscario foro, qui Phalericos gobiones venderet, alios omnes vendere Otrynicos. Hanc esse veram lectionem, et poetae affirmamus. Otryneus δῆμος sic fuit obscurus ut ex antiquis omnibus scriptoribus paucissimos liceat nominare qui ejus meminerint. Ego unicum memoria teneo Demosthenem: multa autem Paeaniensis orator de Otryna in oratione contra Leocharem. ΚΟΚΚΥΓΕΣ. Ἐπίχαρμος, κἄγλαοὶ κόκκυγες, οὓς παρασχιζομένους πάντες. Scripta lectio παρσχίζομεν. Scribo. οὓς παρσχίζομες πάντας, ὀπτάντες δὲ χ' ἡδύναντες αὐτοὺς χναύομες. Culinae verbum παρασχίζειν, *per medium secare aut findere.* Dorion statim, δεῖν αὐτοὺς ὀπτᾶν p. 542. παρασχίσαντας κατὰ ῥάχιν. Alexis, περικόψας ἀκάνθας τὰς κόκλῳ Παράσχισον χρηστῶς. In Theognidis versibus scribe ex ipsius libris, Ἦμος δ' ἠέλιος. et, Δείπνου δὴ λήγοιμεν ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγοι. Mox ferendae interpretibus non erant sordes quae inquinant hunc versum, Εἴτ' εἴησα καλὴν μὲν ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν facilis fuit ex ipso fonte emendatio, Εἶθ' εἴη σ' Ἀκάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν. Pro δηριόωσι alii libri scribunt δηρησάντων. Atque ex his Theognidis versibus constare ait Athenaeus, ὅτι οὐδὲ τὸ παιδεραστεῖν ἀπαναίνεται ὁ σοφὸς οὗτος. Excerptorum auctor, homo Christianus, absque dubio, ut turpi verbo abstineret, Attico genere loquendi usus est elegantissimo, neque noto in vulgus. Sic ille. Ὅτι περὶ παῖδας ἄγριος ἦν ὁ Θέογνις. Attici ita usurparunt dictionem ἄγριος. Aristophanis scholia. ἀγρίους καὶ καλαποδιώκτας ἐκάλουν τοὺς τὰς ἀπηγορευμένας πρά-

ξεις ποιοῦντας. Octavo verſuum Archeſtrati pes deeſt ut ſit integer. Scribendum, *Μήθ' ὕδατος πηγὴν αὐτοῖς μήτ' οἴνινον ὄξος Συμμίξῃς!* De verſu 14. diximus aliquid libro quarto. Quemadmodum autem accidiſſe videmus in Latinis ſcriptoribus, ut ſi qui Graeci ſuis libris inſeruiſſent, id mire deformaret ſcribarum imperitia: ſic in hoc aliisque auctoribus Graecis nihil aeque corruptelae obnoxium, ac voces Latinae, ſi quae forte fuerint interjectae, cujus rei exempla inſignia habentur lib. 14. et aliis etiam locis. Ejusmodi etiam eſt quod ſequitur: nam in omnibus antiquis codicibus ſcribitur conſtanter, *τούτου τοῦ ἰχθύος μέρος ἐστὶ καὶ ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καλούμενος θυρσίων.* Vel exercitatiſſimos in Latinorum librorum lectione haerere neceſſe eſt in voce *thurſio.* Leguntur quidem in Plinii hiſtoria *turſiones:* ſed qui pertinere ad hunc locum nullo modo queant. lib. nono, capite nono. Fortaſſe verum eſt quod viſum eruditiſſimo Dalecampio: ſcribendum eſſe *ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καλούμενος θυριανός.* In ΛΑΒΡΑΚΕΣ citatur Ariſtoteles *ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων.* extat ejus locus Hiſtoriarum libro 5. cap. 10. Lupum ingenioſum eſſe in quaerenda ſalute. et ut dicit Athenaeus, *ἐπινοητικὸν εἶναι τοῦ διασώζειν ἑαυτὸν*, praeter Oppianum libro tertio, et alios qui animalium naturas deſcripſerunt, probat etiam Caſſiodorus libro undecimo. *Piſceus Lupus,* ait, *arenis ſe mollibus, ut plumbati ligni inſidias evadat, immergit: cujus ut ſupradicta retia ejus tergum diraſerint, alacer in undas exilit et vitati periculi gaudia liberatus agnoſcit.* Alcaeus quoque, inquit auctor, *μετέωρον φησὶν αὐτὸν νήχεσθαι*, id eſt, *extantem ſupra ſummas aquas,* vel *ſuſpenſum et erectum* animo, inſidias undique canentem, fugitivo regi et ſacerdoti Dianae Aricinae ſimilem. Archeſtrateae eclogae de lupis initium eſt hoc. *Λάμβανε δ' ἐκ Γαίσωνος ὅταν Μίλητον ἵκηαι Κεστρέα τὸν κεφαλὸν, καὶ τὸν θεόπαιδα λάβρακα.* explicat hos verſus paulo poſt Athenaeus. Scribit etiam vetus Ariſtophanis interpres. *Ἐν Μιλήτῳ τῆς Ἀσίας, μέγιστοι οἱ λάβρακες διὰ τὴν ἐπεισρέουσαν λίμνην εἰς τὴν θάλασσαν· χαίροντες γὰρ οἱ ἰχθύες τῷ γλυκεῖ ὕδατι,*
p. 543. *εἰς τὴν λίμνην ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνατρέχουσι· καὶ οὕτω πληθύνουσι παρὰ τοῖς Μιλησίοις.* Addit, *καὶ Εὔβουλος δ' ἐν Τίτθαις φησὶ μὴ πολυτελῶς ἀλλὰ καθαρίως.* *Nutricum* Eubuli variis locis meminit dipnoſophiſta: libro autem ſecundo ex alio poeta ſimilis huic locus citatur.

Τί οὖν ἀγοράζω; Φράζε γὰρ μὴ πολυτελῶς, Ἀλλὰ καθαρίως. at libro octavo simillima his ex Philippo comico recitantur: unde emendari debent reliqua hujus testimonii: quae depravatissime sic scribuntur hoc loco ὅτι † ἐνανηνοσίας ἕνεκα σηπίδια ἢ τευθίδια πλεκταίνια. Viri docti conati sunt medicinam facere vulneri huic conjecturis suis. frustra, nam e lib. octavo scribendum sine controversia, ὅ τι ἂν ὁσίας ἕνεκ' ἀρκεῖ. sic enim illo in loco auctor. Ἥδιστος δέ ἐστι καὶ ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ (Φιλίππῳ) ἐν τοῖς Ὀβελιαφόροις νεανίσκος καταςμικρύνων ἅπαντα τὰ περὶ τὴν ὀψωνίαν, καὶ λέγων ὧδε. Ἀλλ' ἀγόρασον εὐτελῶς· ὅ, τιοῦν γὰρ ἱκανόν ἐστι. Φράζε δήποτε. Μὴ πολυτελῶς, ἀλλὰ καθαρίως ὅ τι ἂν ὁσίας ἕνεκα, ἀρκεῖ· τευθίδια, σηπίδια. Hactenus eadem verba in utroque poeta. caetera sunt diversa. Uter prior scripserit, Eubulus an Philippus, mitto quaerere. alterum certe ab altero versus aliquot esse mutuatum claret. Sed illud puto verius, quod libro sequente dicturi sumus cap. 15. ὁσίας ἕνεκα pro eo quod Latini *dicis caussa*, translatitium est. In amplissimi Messaei cod. ita est, ὅτι ἐανησίας ἕνεκα. Distingue male junctas literas, ὅτι ἐὰν ἢ ὁσίας ἕνε. quod idem est cum emendatione nostra. χωριάπυον, quod scriptum est in testimonio Eubuli, nihil significat, sed scribendum, χόρια, πυὸν, aut πυάνιον. Hesychius, πυάνιον, τὸ διὰ τοῦ γάλακτος ῥόφημα· οἱ δὲ πανσπερμίαν ἑψημένην ἐν γλυκεῖ. Archippi deincipem locum exposuimus lib. 6. c. 2. ΛΑΤΟΣ opinor verae Graeciae fuit incognitus. et id nomen, nisi fallor, vel Italicum vel Aegyptiacum. Verte mox ista, εἰσὶ δὲ πολλοὶ περὶ τὸν Πόντον, Φέροντες τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. *multi sunt* maeotae *in Ponto: sic dicti a palude Maeotide.* nam ineptum est dicere multa Ponticorum piscium genera a Maeotide palude invenisse nomen: unus enim *maeota* fuit. Conferenda cum sequente laterculo Niliacorum piscium verba geographi libro ultimo, Ἰχθύες ἐν τῷ Νείλῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, χαρακτῆρα ἴδιον ἔχοντες καὶ ἐπιχώριον· γνωριμώτατοι δὲ ὅ τε ὀξύρυγχος, καὶ ὁ λεπιδωτὸς, καὶ λάτης (fortasse λάτος) καὶ ἀλάβης, (noster ἀλλάβης) καὶ κορακῖνος, καὶ χοῖρος, καὶ Φαγρώριος, ὃν καὶ Φάγρον καλοῦσιν· ἔτι σίλουρος, κιθαρὸς, θρίσσα, κεστρεὺς· ὀστρακίων δίλυχνος (malim, δὲ λύχνος) Φῦσα, βοῦς, κοχλίαι μεγάλοι Φωνὴν ὀλολυγοῦσιν ὁμοίαν Φθεγγόμενοι. Athenaeus quosdam nominat indictos Straboni:

in his *simum.* non enim debet accipi ἐπιθετικῶς nomen σιμός. ac melius scribunt alii σῖμος. Jam ista, ΔΕΙΟΒΑΤΟΣ. οὗτος καλεῖται καὶ ῥίνη. non injuria doctis negotium faciunt: nam certum est, ῥίνην sive squatinam, neque esse liobatum, neque eam appellationem admittere. in libris tamen chirographis, nulla omnino varietas. Addit, Πλάτων Σοφισταῖς, κᾂν ᾖ γαλεὸς, καὶ (melius κᾂν) λειόβατος, κᾂν ἔγχελυς. Libro decimo
p. 544. inscribitur haec comoedia Σοφιστής, ut apud Harpocrationem, Ἀπόληξις, εἷς τῶν νῦν (melius τότε) συγγραφέων, ὃν Πλάτων κωμῳδεῖ ἐν Σοφιστῇ. at Pollux libro septimo capite vigesimotertio: et libro decimo cap. 40. item scholiastes Aristophanis ad Vespas, Σοφισταὶς, ut hic. quo etiam modo Platonem philosophum dialogorum suorum unum inscripsisse notum est.

CAPUT DUODEVIGESIMUM.

Theophrasti liber περὶ ἰχθύων. *Caussa cur anguillae et muraenae extra aquam diutius durent.* Symmachia *Platonis aut Canthari fabula.* ἐχέτλιον. λιμώδεις ἐρημίαι. *muraenarum coitu cum serpentibus.* μύρος *et* μύραινα. *pisces* ἀνθρωποφάγοι. leucomaenides, melanderinus, psygrus, psorus. μυρμίαι, *vel* μύρμαι. *Diphili in Nicandrum commentarii.* ὁ ἐκ Γέλας. ὀρφὼς *et* ὀρφός. melandrya. μαξεινός. καλλαρίας *et* γελλαρίας. *Sophoclea vox* τρέφω *pro* ἔχω. *plura ejus rei exempla.*

ΜΥΡΑΙΝΑΙ. Θεόφραστος ἐν πέμπτῳ περὶ τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαιτωμένων. Ex Diogene Laertio scribendum, ἐν τῷ περὶ τῶν. nam eo auctore liber fuit singularis quem eo argumento Theophrastus ediderat. aut pro ε, alia numeri nota apud illum restituenda. Extat hodieque inter Theophrasti opera libellus, Περὶ ἰχθύων inscriptus: quem illum ipsum esse, aut ejus ἀποσπασμάτιον, nemo dubitabit qui legerit. Sed titulus male vulgo concipitur, et imperfecte: qua de re dicemus aliquando, si longioris vitae usura nobis conceditur, cum eum

auctorem edemus a nobis recenſitum. Caeterum in hac ſententia nihil Theophraſto proprium: nam multo ante eadem ſcripſerat ejus praeceptor non uno loco, ut libro quarto De partibus, cap. 13. Sane ex his verbis Theophraſti, διὰ τὸ μικρὰ ἔχειν τὰ βραγχία, καὶ ὀλίγον δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, veram et primam cauſſam capere non eſt, cur anguillae et muraenae extra aquam diutius poſſint vivere. Melius Ariſtoteles, οὐ γὰρ πολλῆς δέονται καταψύξεως. Nam quia internum calorem habent hi piſces imbecillum, propterea refrigeratione multa opus non habent, quae in piſcibus eſt inſtar reſpirationis. ὥσπερ γὰρ πρὸς ἐκπνοὴν ἡ τῶν βραγχίων φύσις, inquit philoſophus. Atque haec eſt cauſſa cur branchias paucas, parvas, et minus firmas eis natura dederit: quae neque fruſtra quicquam facit, neque ſuperfluum. Pro ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, invenimus in optimis quibusdam libris, ἐν δευτέρῳ ζώων μ. Reſpicit Hiſtor. lib. quintum, cap. decimo. Peccarunt ſolennia librarii imperiti in Epicharmi chria, οὔτε γόγγρων τι παχέων, οὔτε μύραινα νάπης. Scribo, οὔτε μυραινᾶν τι πᾶ. *nihil quicquam congrorum illorum pinguium, neque etiam muraenarum:* ſcilicet, reliquum factum eſt: aut neſcio quid aliud. Sequitur, Πλάτων δὲ ἢ Κάνθαρος ἐν τῇ Συμμαχίᾳ. Similis cum in his libris alibi, tum apud Harpocrationem dubitatio, ὀρνιθευτὴς, ait, ὁ ὀρνιθοθήρας. p. 545. Δείναρχος κατὰ Προξένου. καὶ Πλάτων ἢ Κάνθαρος Συμμαχίᾳ. In primo verſu Nicandri ſcribe, ἐπεὶ μογεροὺς ἁλιῆας non ἐπί. et in ſecundo ἐμβρύξασα. melius editiones ejus poetae quam ἐκβρύξασα. In tertio ἐχέτλιον ἐξαναδῦσα, *prorumpens e receptaculo piſcium in navi.* at Dalecamp. ἐχελλίου vel ἐχυλλίου, vel neſcio quid aliud. Vertit enim, *quae e vipera prognata eſt.* Audiamus veterem Nicandri interpretem, ἐχέτλιον, τόπος τοῦ πλοίου, ὅπου τοὺς ἰχθῦς τιθέασι καὶ συλλέγουσι. Andream De falſo creditis in eandem rem laudat ille etiam criticus. Φησὶ δὲ ὁ Ἀνδρέας, ψευδὲς εἶναι. καὶ μήτε τὴν μύραιναν προϊέναι, μήτε τὸν ἔχιν παρέναλον διατρίβειν. Aliis verbis haec Athenaeus: οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τενάγους ἔχεις νέμεσθαι, φιληδοῦντας λιμώδεσιν ἐρημίαις. non enim in coenoſis locis degere viperas, quae loca ſola ament, ubi nihil eorum inveniatur quibus fames ſedatur, ita interpretor λιμώδεις ἐρημίας, quando in omnibus omnino libris ſcriptura iſta ſervatur. et juvat quod ſcribit Plinius, viperas vel annua fame durare.

Ariſtoteles ſcribit, ſolas viperas latitare ſub ſaxis cum alii ſerpentes in terram ſecundant, *οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄφεις ἐν τῇ γῇ φωλεύουσιν. αἱ δὲ ἔχιδναι ὑπὸ τὰς πέτρας.* pugnant cum hac ſententia Plinii verba, *Serpentium vipera ſola terra dicitur condi: caeterae arborum aut ſaxorum cavis.* [caeterum pro *λιμώδεσιν ἐρημίαις* emendabat illuſtris Scaliger *ἀμμώδεσιν ἐρημ.*] Superiori Andreae *ἀποφάνσει* opponit Athenaeus Soſtrati auctoritatem: quem ait, *συγκατατίθεσθαι τῇ μίξει.* id eſt, *ſentire cum vulgo muraenas coitu ſerpentum impleri.* quod et alii multi ſcribunt, Archelaus, Aelianus, Oppianus, Baſilius, et ex eo Ambrpſius, item alii. ΜΥΡΟΣ. *ὁ δὲ μύρος ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων.* Hiſtoriarum libro quinto, cap. 10. ubi ſcribitur, *ἡ μὲν γὰρ σμύραινα διαφόρως ποικίλον καὶ ἀσθενέστερον*, etc. et, *ὁ δὲ σμύρος ὁμόχρους καὶ ἰσχυρός.* Plinius vertit, *mirus unicolor et robuſtus.* non ut noſtri omnes codd. *ὁ δὲ μύρος λειόχρως* Muraenae marem Graeci vocant et *μύραινον* [adi Heſychium in hac voce, quam ſine cauſſa nulli damnarunt], et *μύρον*, ſive *σμύρον.* Praeterea habent exemplaria philoſophi, *καὶ τὸ χρῶμα ὅμοιον ἔχει τῇ πίτυϊ.* melius et verius quam noſtra, *ὅμοιον ἔχει ἴυγγι.* In ΜΑΙΝΙΔΕΣ. Scribe verba Epicharmi, *ὄκχ' ὁρῇ βῶκας πολλοὺς καὶ σμαρίδας* et in Epaeneti teſtimonio, *ἣν ἔνιοι καλέουσι κυνὸς εὐνάν*: doctorum hominum conjecturas reſpuunt antiquae manus exemplaria. ſed de verbis Epaeneti deliberemus adhuc: nam etiam ſub finem libri, *κυνὸς εὐνὰ* pertinaciter. Poſtea ſcribendum, *Ἀντιφάνης ἐν Ἀγροίκῳ ἢ Βουταλίωνι* vel *ἐν Ἀγροίκων Βουταλίωνι*, ut dicemus libro octavo capite 14. In ecloga inde producta magni piſces appellantur *ἀνθρωποφάγοι*, *voraces hominum*: *διὰ τὸ πολυδάπανον τῶν ἐξωνουμένων αὐτούς*: propter ingentes ſumptus qui faciendi ſunt, ſi quis emere eos velit. Ita interpretatur Euſtathius. recte, neque habet hic locum aliorum acumen, qui de accentu vocis hujus neſcio quid argutantur. Melius de nobis eſſent meriti ſi in penultimo p. 546. Antiphanis verſu *Δηλονότι ταῦτα ἐστὶν Ἑκάτης βρώματα*, verae lectionis nos admonuiſſent. *ἐστὶν Ἑλένης βρώματα.* id quod clarum eſt ex libro ſequente. non negaverim Antiphanem fecilſe mentionem et *Ἑκάτης βρωμάτων.* id enim Athenaeus eo libro docet: verum ex alia ejus fabula, non Butalione, aut ut dicam verius non ex eadem editione ejus comoediae: ſed priore et minus

accurata. Male etiam illa capiunt, πῶς οὖν ἄνθρωπος φάγοι; quae pronuntiantur ab eo cui dictum fuerat magnos pisces anthropophagos esse. si edunt homines, ait ille, quomodo eduntur ab hominibus? et qui fit ut eorum esum non abominentur homines? At libro octavo sic, πῶς ἂν ἰχθὺς ἀνθρώπους φάγοι. LEVCOMAENIDAS idem esse ac boacas: aut certe pro eodem pisce accipi scribit Athenaeus: nec tamen ullo testimonio probat. nam Polyochi qui affertur solus locus, contrarium potius doceat. Sic enim poeta.

Ὅπως σε πείσῃ μηδὲ εἷς πρὸς τῶν θεῶν
τοὺς βόακας ἄν ποτ' ἔλθῃ λευκομαινίδας
καλεῖν.

id est, *oro te per deos, ne si ille forte ad te veniat, sinas tibi persuaderi ut bocas appelles leucomaenidas.* videntur alicui dici ista, cui pro bocibus, piscibus satis magnis, minuti pisciculi leucomaenides exhibebantur. De hoc igitur amplius cogitent qui habent ἀπὸ τῆς αὐτοψίας certiorem harum rerum notitiam. Multa enim in hoc genere incerta, et ex conjectura tantum nota, non solum nobis οἳ οὐκ ἴσμεν θαλάσσια ἔργα, sed etiam antiquis et peritissimis viris. MELANURUM deinceps auctor explicat. de quo pisce, postquam recitata sunt aliquot veterum scriptorum testimonia, sequuntur ista. ΜΕΛΑΝΔΕΡΙΝΟΣ. ὅμοιον εἶναι τῷ μελανούρῳ φησί. Σπεύσιππος δ' ἐν δευτέρῳ Ὁμοίων τὸν καλούμενον ψύγρον ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον οὕτως. Ἢ ψόρον ἢ σάλπας ἢ αἰγιαλῆα δράκοντα. Tria hic habes nomina quae alibi temere non invenias. nam quis piscem *melanderinum* aut *psychrum* vel *psorum* nominat ex omnibus scriptoribus? Hic quoque incerta omnia. Rondeletius pro ψυγρὸν scribebat ψογερὸν, et ψόθον pro ψόρον. Atque hanc viri docti conjecturam pro vera et certa probavit Dalecampius. Mihi dubium nullum est, transituros in alia omnia quicunque usum majorem in literis Graecis habuerint. nam piscem ullum Graecis esse dictum ψογερὸν aut ψόθον quasi *squallidum* aut *sordidum* ut illi interpretantur, sine idoneo fidejussore credere debemus nemini. Epitoma Hoeschcliana quam toties laudamus, sententiam longe aliam suggerit nobis. In qua, voce μελανδέρινος sublata, reliqua sic concipiuntur. ὅμοιον δὲ μελανούρῳ Σπεύσιππός φησι τὸν καλούμενον ψύρον, ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον. etiam in antiquissimis membranis pro ψύγρον exaratum ψύρον. Ita vides

optimi codicis auctoritate comprobari, quicquid ex conjectura mera ſuper hoc loco ſcripſit olim Conradus Gesnerus Tigurinorum decus immortale. In vulgata
p. 547. ſcriptura vitium codicum profitentur iſta, *ὅμοιον εἶναι τῷ μελανούρῳ φησί.* Dalecampius *φασὶ* legit, ut mendae ſuſpicionem amoveret, ſed ulcus fodere aliquando ſatius quam diſſimulare. Pergamus porro. Piſces ΜΟΡΜΥΛΟΥΣ appellari Epicharmo *μύρμας*, obſervatur. *μυρμίας* ſcribunt antiqui: et ita mox in verbis Siculi poetae. Epicharmi inquam: non, ut aliud agens ſcripſit interpres, Numenii. Male etiam concipit ille hoc teſtimonium: quod cum facile emendari poſſet ex ipſo auctore, ingenio hic quam diligentia et fide uti praeoptarunt infeliciter. Scribe igitur, *χελιδόνες τε μύρμαι* (vel *μυρμίαι*) *τοί τε κολιᾶν μέζονες ἐντί.* integram ſententiam habes infra in ΣΚΟΜΒΡΟΣ. Mox autem ſcribendum, *Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ ὀψωνητικῇ τέχνῃ, ἣν προσεφώνησέ τινι τῶν ἑταίρων δυσώνῃ Ζήνωνι. In arte opſonandi, quam nuncupavit amico cuidam ſuo aegre et parce opſonanti Zenoni.* Expoſuimus libro ſuperiore cap. tertio. Deinde, *ἐπαγόμενον Ἀρχέστρατον τὸν γρ. τ. Η. ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ποιητῶν.* Ab Archeſtrati verbis ſeparanda ſunt diligenter iſta, *νῦν δ' ἔαρ ἔστιν.* item iſta, *νῦν δ' ἔστι θέρος.* non enim ſunt poetae: ſed illius qui verſum ejus profert contra piſcarium. In ΝΑΡΚΗ recitantur Platonis Philoſophi verba, *τῇ θαλαττίᾳ νάρκῃ*: adde ut perficiatur ſententia, *ὁμοιότατος εἶναι δοκεῖς.* tum poſtea, *διὰ τῶν ξύλων καὶ διὰ τῶν τριοδόντων.* et fortaſſe, *Δίφιλος δ' ὁ Λ. ἐν τοῖς Περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν*, non *ἐν τῷ.* nam Diphili commentarios in Nicandrum plureis in libros fuiſſe tributos, teſtis Scholiaſtes Theocriti ad decimum idyllium. In ΞΙΦΙΑΣ proferuntur Archeſtrati verſus quibus accurate docemur quae partes torpedinis quibus in locis optime ſapiant: et additur ſtatim, *τίς οὕτως τακτικὸς ἀκριβής, ἢ τίς οὕτως κριτὴς ὄψων, ὡς ὁ ἐκ Γέλας, μᾶλλον δὲ καταγέλαστος οὗτος ποιητής*; quae ſic erant vertenda, non ut inſulſe nimis factum, *Quis poſſit eſſe adeo peritus inſtruendi* convivii, *aut tam bonus opſoniorum judex, ut poeta hic ortus Gela vel potius dignus γέλωτος*, id eſt *irriſu? τακτικὸς* proprie eſt, qui diſciplinam inſtruendae aciei tenet: ſed etiam ad convivia transfertur: ut ante dicebamus. *ὁ ἐκ Γέλας* eſt Archeſtratus Gelous teſte Athenaeo libro primo. In antiquis

plerisque, pro καταγέλαστος scriptum καταγέλας. et sic editum olim: nova et insolente formatione, si ita scripsit. neque aliter vetus Huraldinus habet. Ac videtur auctor non aliter scripsisse, miratur per jocum et ludum veteres poetas, qui truncata a fine verba soliti usurpare, ut dicebamus libri octavi capite nono. nisi placeat sic dici καταγέλας pro καταγέλαστος, ut ἀδάμας pro ἀδάμαστος, ἀκάμας pro ἀκάματος, αὐτοκέρας vel αὐτόκρας pro αὐτόκρατος. etiam μίκας legimus pro μικρολόγος. ΟΡΦΩΣ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ Ζώων. Historiarum libr. quinto, capite 10. at membranae constant sibi, et scribunt hic quoque Ζώων μορίων, ut tot jam locis ante. Proprium pisci huic, (orphum dico) τὸ δύνασθαι πολὺν χρόνον ζῆν μετὰ τὴν ἀνατομήν. *etiam postquam dissectus est diu posse vivere.* Simplicem sententiam feceris geminam si scribas, καὶ μετὰ τὴν ἀνατομήν. ut duo auctor dicat: orphum diu vivere, et vivere etiam dissectum. p. 548. Oppianus,

— ὀψιμόρων γένος ὀρφῶν
οἳ πάντων περίαλλα κατὰ χθόνα δηθύνουσι
ζωοὶ, καὶ τμηθέντες ἔτι ζώουσι σιδήρῳ.

In altero versuum Numenii non intelligo illud acrostichum τῶν γὰρ ἐπ' ἄκρης. Fortassean, δεικνὺς ἀπ' ἄκρης. videlicet θαλάμης. *ostentans ab extremo cubili.* Dorioni placet tenerum orphum ὀρφακίνην dici: quae vox non fit ab ὀρφὸς, sed ab ὄρφαξ, *orphus grandiusculus.* ut apud Dioscoridem νεόσσαξ, vel νόσσαξ, et πλούταξ. μύμαξ alia. Archippi versum ita lego, Ἱερὸς γὰρ ἦλθ' αὐτοῖσιν ὀρφὼς τοῦ θεοῦ. non ἱερεύς. refero enim ad ἰχθυομαντείαν, id est, divinationem quae fiebat ex piscibus, orpho maxime. de qua Aelianus, et nos alibi prolixe, si vita prolixior. In Aristophanis versu, ἢν μὲν ὠνῆταί τις ὀρφὼς, vetustissimi codices habebant ὀρφοὺς, ut testatur vetus interpres comici. etiam Athenaeus ita videtur scripsisse: qui hoc testimonium subjiciat versui Platonis ubi est ὀρφοῖσι, eadem formatione. Attici, inquit, efferunt hoc nomen cum gravi in fine ὀρφώς. Etymologus vero circumflecti ab Atticis et ὀρφῶς et λαγῶς. Salsamentorum quae fiebant ex *orcyno* varia observantur nomina, et in his erant melandrya, Graeci μελανδρυὸς appellant intimam quercus partem, et ut quidam interpretantur, ipsam medullam. Inde τόμοι μελανδρύαι,. qui ex interiore pulpa orcyni confiebant, οἱ λεγόμενοι, ait, μελανδρύαι ἐξ αὐτῶν ταριχεύονται. Plin.

melandrya vocantur, caesis quernis assulis simillima. Non intelligunt hanc vocem qui apud Jobum dictionem Hebraicam מפלי *miphle*, vertunt *melandrya:* non minus absurde, quam si succidiam appelles viventem porcum. Ait in ΟΝΙΣΚΟΣ, ex Aristotele, καὶ μόνος οὗτος τῶν ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει. Apulejus in Apologia, *Quod Aristoteles si scisset, nunquam profecto omisisset: qui aselli piscis solius omnium in media alvo corculum situm pro maximo memoravit.* Edi jusseram Epicharmi verba hoc modo, μεγαλογάστοράς τε χάννας, ἐκτραπελογάστορας ὄνους. alludit ad originem vocis χάνναι. quae est a χαίνω. vide infra sequentem vocem ex vestigiis antiquae scripturae ita concinnavimus. plerique codices scribunt, σκῆπτρα πελογάστορας. Clemens Alexandrinus, Paedagogi lib. secundo, capite primo, τὸν ὄνον ἐκτραπελόγαστρον Ἐπίχαρμος καλεῖ ὁ κωμικός. malim ἐκτραπελογάστορα. Quem nostri cod. μάξεινον indigetant, MSS. μύξινον. myxinos inter mugiles agnoscunt Aristoteles, Oppianus, alii. pisces μαζίνας Theophrastus memorat libro de quo diximus initio capitis. vide libri sequentis caput secundum. De Asello Archestrati versus pessime accepti sunt,

Τὸν δ' ὄνον Ἀνθηδὼν τὸν καλλαρίαν καλέουσιν,
ἐκτρέφει εὐμεγέθη, σομφὴν δὲ τρέφει τινὰ σάρκα
καλῶς οὐχ ἡδεῖαν ἐμοί μα † ἀλλὰ
δαίνουσαν. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δ' ἐκείνοις.

p. 549. Primo versu καλλαρίαν vocat qui paulo ante dictus est γελλαρίης. sic in multis κ et γ confundi videas, etiam in Glossis veterum, Hesychii praesertim. In secundo τρέφειν σάρκας eleganter positum pro ἔχειν. Ita solent poetae, praesertim Sophocles in Antigone, κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω, id est, *spem magnam habeo.* Vetus interpres, εὐεπίφορος Σοφοκλῆς εἰς τὸ τρέφω ἀντὶ τοῦ ἔχω. non falsum hoc: quod sequentia exempla evincunt. in Ajace Lorario, οἵας λατρείας ἀνθ' ὅσου ζῆλου τρέφει. Plautus dixit, *servitutem colere.* in eadem, ἂν (ἄταν) οὔπω τὶς ἔθρεψεν αἰών. scholia, ἔθρεψεν, ἔσχεν. ibidem, ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὡς μέγαν τρέφει. Oedipo tyranno, τἀληθὲς γὰρ ἰσχύον τρέφω. [Sic loquitur et facundissimus Plato, in. 8. Reip. οὐδεμίαν ἡδονὴν ἀτιμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Cicero Bruto, de Isocrate: *forensi luce caruit, intraque parietes aluit eam gloriam, quam nemo, meo quidem judicio postea est consecutus.* Nicephorus Gregoras lib. 9. παρῆν δὲ καὶ αὐτοῦ

θυγάτηρ ἡ Κράλαινα, καί τινες ἕτεροι τῶν ὁμοίαν ἐμοὶ τραφόντων γνώμην καὶ τρόπου διάθεσιν.] Scriptum in Suidae collectaneis litera T. Τάλεσιν, ἀναλώμασιν. ἀληθὲς γὰρ ἰσχύον τρέφω. ἀντὶ τοῦ ἔχω. Mera hic portenta: duae notulae in unam confusae. et Τάλεσιν indoctus scriba commentus est pro τέλεσιν. quare in suum locum rejiciantur ea verba. deinde scribe ταληθὲς ex hoc loco Sophoclis. In Trachiniis, οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ τρέφει. nempe τὰ κύματα. schol. τρέφει ἀντὶ τοῦ ἔχει, *fluctus malorum habent Herculem.* Sic Euripides in Hippolyto, ὦ πόνοι τρέφοντες βροτούς. praecedit in eodem choro apud Sophoclem, εὐμναστον ἀνδρὸς δεῖμα φέρουσαν ὁδοῦ. vetus lectio fuit, τρέφουσαν. vera sine dubio. *quae habet metum memorem* (id est, assiduum), *de itinere viri.* paulo ante dixerat Dejaneira, ἀεί τιν' ἐκ φόβου φόβον τρέφω κείνου προκηραίνουσα. sic fere sub finem, ὄγκον μητρῷον τρέφειν. *habere animum elatum ob matrem.* in Philocteta, τρέφειν νόσον. *habere morbum.* in Coloneo Oedipo, ὅ τι καὶ πόλις τέτροφεν ἄφιλον. *quicquid habet odio civitas.* iterum, ὥστ' ἐμοῦ τρέφειν βίᾳ. *ut eos retineat me invito.* nec multo aliter in Trachiniis, παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτὴ τρέφει. Poteram alia adjicere similia his, tum Sophoclis, tum aliorum poetarum: sed praestat ab hoc diverticulo redeamus in viam. Tertius Archestrati versus corruptissimus est etiam in membranis omnibus. sed nullum est dubium quin emendemus vere,

Ἄλλοις οὐχ ἡδεῖαν, ἐμοὶ δὲ μάλισθ' ἀν —
δάνουσαν. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δ' ἐκείνοις.

carnem habet, inquit, σομφήν τινα. *raram, et fungosam quodammodo, aliis quidem parum gratam, mihi vero maxime placentem.* Vocem ἀνδάνουσαν distraxit poeta, ut passim in his libris, vel scribe ἐμοὶ δὲ μάλιστα ἁδοῦσαν. veteri verbo.

CAPUT UNDEVIGESIMUM.

Sepiarum et loliginum φυσητῆρες. βοτρυδὸν *et* βοστρυχηδόν. βράκανα. *causae mutandi coloris in polypis.* ὁ πολύπους ἐστι συντηκτικός. *polypi* τὸ αἰδοιῶδες. *cui potissimum assimiletur polypus. Cur dicantur polypi* οὐ δέχεσθαι τὴν θάλασ-

p.550. τῶν. *Theophrastus praeceptoris vestigia sequitur. Illustratur epigramma de concha dicata Veneri Zephyritidi. Julis et Judiopolis.* Venus Zephyritis, Arsinoe Chloris, Hippia. θαλάμαι. ἐκλιπαίνειν *mare. Athenaei codices ante multa secula esse depravatos.* γρυμαῖαι ἐριθακώδεες. σελάχια.

ΠΟΛΥΠΟΥΣ. Πληγαὶ λέγονται πολύπου πιλουμένου Metrum postulat πουλύπου, ut in proverbio ad quod alluditur isto versu. Athenaeus tamen non sic scripsit, verum ita, τοῦ πολύπου πιλουμένου. ut apparebit attendenti. ὧν τοὺς μὲν ἄνω δύο καὶ κάτω ἐλαχίστους. Scribo, καὶ δύο κάτω. vel καὶ ἴσους κάτω ἐλ. illud malo, et caussam habeo. τίκτει δὲ διὰ τοῦ λεγομένου Φυσητῆρος. Aristot. de sepiis et loliginibus, a quibus parum differunt polypi: ἐκτίκτει δὲ κατὰ τὸν Φυσητῆρα καλούμενον, καθ' ὃν ἔνιοι καὶ ὀχεύεσθαι Φασὶν αὐτάς. In polypodibus vocat αὐλὸν, et Plinius *fistulam.* Oppianus de ovis quae parit polypus, στεγνοῖο μόγις διανίσσεται αὐλοῦ. ..... καὶ τίκτει ᾠὰ βοτρυδόν. Aristoteles ea de re, τίκτει δὲ τὸ ᾠὸν καθάπερ βοστρύχιον, ὅμοιον τῷ τῆς λεύκης καρπῷ. iterum idem, καὶ ἀποτίκτει μὲν ὁ πολύπους ἢ εἰς τὰς θαλάμας, ἢ εἰς κεράμιον, ἤ τι ἄλλο κοῖλον, ὅμοιον βοστρυχίοις οἰνάνθης, καὶ λευκῆς καρπῆς. An igitur βοστρυχηδὸν Athenaeus scripserat: sed βοτρυδὸν [legi postulat res ipsa; et id verbum expressit] Plinius, *pariunt vere ova tortili vibrata pampino.* Oppianus.

— οὐ γὰρ τῇσιν ἀπόκριδον, οἷα καὶ ἄλλῃς
ᾠὰ διαθρώσκουσιν ἀρηρότα δ' ἀλλήλοισιν
βοτρυδὸν, στεινοῖο μόγις διανίσσεται αὐλοῦ.

ἐν θρύσκουσι καὶ βρακάνοις καὶ στραβήλοις ζῆν. Vetus menda obsidet prima verba. assentior autem doctorum emendationi, ἀνθρίσκοισι καὶ βρ. vel ἀνθρισκίοισι. nam Hesychius ait, ἀνθρίσκιον, λάχανον ἔχον ἄνθος. Sequentem dictionem fuisse a nonnullis sollicitatam demiror. nam olera sylvestria sic vocabant. Hesychius, βράκανα, τὰ ἄγρια λάχανα. Τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. Philosophi haec sententia est, quam non omnes naturae interpretes amplectuntur. Histor. lib. 8. cap. 2. Φεύγων διὰ τὸν Φόβον μεταβάλλει τὰς χρόας. ait διὰ

τὸν φόβον, *metu*, ex ſententia Theophraſti: cui placet polypum colorem mutare, φόβῳ καὶ φυλακῆς χάριν. eſt tamen certum, etiam extra metum, mutari ab eo colorem: ut cum piſcibus inſidiatur, quibus veſci ſolet. Ariſtoteles hanc vel praecipuam mutationis cauſſam facit. καὶ θηρεύει τοὺς ἰχθῦς τὸ χρῶμα μεταβάλλων, καὶ ποιῶν ὅμοιον οἷς ἂν πλησιάσῃ λίθοις. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ φοβηθείς. Aelianus Variar. lib. primo. *colorem mutat ad ſimilitudinem loci et maxime in metu.* Plutarchus de cauſſa et modo hujus mutationis disputat in libello Αἰτίαι φυσικαί. longe abiens a ſententia Ariſtotelis, ac Theophraſti quoque in libro de iis animalibus quae colorem mutant. Τοῖσιν ἐφαρμόζων. Melior Euſtathii lectio et Epitome, ἐφαρμόζου.
ὁ δὲ πολύπους ἐστὶ συντηκτικός et ſententia, et dictio Ariſtotelis, συντηκτικὸς hic qui habet patibilem qualitatem τοῦ συντήκεσθαι. Proprie συντηκτικός, *qui liquefacit*, non *qui liqueſit*. Sic in medicorum libris febris συντηκτική, quae carnem conſumit. ſed ſimilium uſurpationum exempla alibi attulimus. Hanc autem polyporum σύντηξιν Plinius appellat *tabem*. omnis enim τηκεδὼν Latinis eſt tabes, non ſolum φθίσις et μαρασμός. Ariſtoteles ita deſcribit, τὸ πλεῖστον γένος τῶν πολυπόδων οὐ διετίζει. καὶ γὰρ φύσει συντηκτικόν ἐστι. σημεῖον δ' ἐστι. πιλούμενος γὰρ ἀφίησιν ἀεί τι, καὶ τέλος ἀφανίζεται. *Plerique polypi integrum biennium non durant: natura enim ſua in liquorem ſolubilis eſt: cujus rei ſignum: quod preſſus aliquid ſemper ex ſe emittit: tandemque ſic perit totus.* ἐφωράθησαν δέ ποτε καὶ ἐπὶ τὸ ξηρὸν ἐξιόντες. et hoc ex Ariſtotele, Hiſtoriarum lib. nono, capite 37. ſed alludit fortaſſe ad hiſtoriam aliquam ei ſimilem quae refertur Plinio libro nono, cap. 30. et illi quam Aelianus commemorat libro decimotertio cap. ſexto. καὶ χαίρουσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ ταῖς ἐλαίαις. Aelianus libro primo cap. 38. Mox ſcribe, ἐάν τις κλάδον τοῦ φυτοῦ τούτου καθιείῃ. vel καθιῇ. λέγεται δὲ αὐτῶν τὸν ἄῤῥενα ἔχειν αἰδοιῶδές τι ἐν μιᾷ τῶν πλεκτανῶν. Non auſus eſt vocare genitale, ſed genitali ſimile: neque philoſophus ſimpliciter vocat αἰδοῖον, ſed ita nominari ait a nautis. In omnibus libri ἕλκειν non ἔχειν, ſummo conſenſu. Plinius hanc πλεκτάνην habentem duas κοτυληδόνας videtur appellare *caudam biſulcam et acutam.* libro nono, cap. 29. ἐν δὲ πέμπτῳ μορίων φησὶν 'Αρ. p. 551.

Hiſtoriarum libro quinto, cap. 12. ſed more ſuo Athenaeus multa in unum congerit ex diverſis philoſophi locis. τὸν πολύποδα φησὶν τοῖς πετρώδεσι μάλιστα τόποις συνεξομοιοῦσθαι. Pro τόποις ſcriptum in editionibus prioribus μόνοις. et ita quoque in vetuſtiſſ. codicibus. Sed ad fulciendam ſententiam reſtituimus vocem τόποις, quae et apud Theophraſtum. Dalecampius, qui vocem πετρώδεσι ſuſtulit, haut dubie gravem admiſit errorem. Verius eſt enim deeſſe aliquid quam ſupereſſe. Quare etiam in quibusdam libris lacunae nota eſt appoſita. Ne longum faciam, legendum cenſeo, τοῖς πετρώδεσι μάλιστα ἢ μόνοις τόποις συνεξ. veriſſima ſententia. polypi enim, ut quibusdam viſum eſt, non ſaxoſis tantum locis aſſimilantur, quod vulgata lectio ait, ſed et aliis cum locis tum rebus: idque Theophraſtum eo in libro quem Athenaeus laudat, ſcripſiſſe, ſcimus ex iis quae hodie ſuperſunt. Nam in his Excerptis ſcriptum ſic eſt, Ὅτι τὰς χρόας μεταβαλλόμενοι καὶ ἐξομοιούμενοι φυτοῖς καὶ τόποις καὶ λίθοις οἷς ἂν πλησιάσωσι, πολύπους ἐστὶ καὶ χαμαιλέων καὶ τάρανδος. quia tamen ſaxis potius quam ulli rei alii ſimiles fieri polypos curioſi harum rerum obſervarunt, ideo ait Theophraſtus, colorem eum mutare ad ſimilitudinem ſaxorum potiſſimum, aut etiam ſolorum. Hanc eſſe Athenaei mentem probant ſcripta exemplaria, in quibus omnibus τὸ μόνοις invenias. Accedit eo quod plerique auctores polypum ſimilem fieri ſcribunt, non cujus rei, ſed πέτραις. Plutarch. μεταp.552. βάλλει οὕτως ὥστε τὴν χροιὰν αἷς ἂν πλησιάζῃ πέτραις ὁμοιοῦν. Oppianus, οἷ πέτρῃσιν ὁμοίϊοι ἰνδάλλονται Τῇ κε ποτιπτύξωσιν. Aelianus, πολύποδες ὑπὸ ταῖς πέτραις κάθηνται, καὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκείνων μεταμορφοῦσι χροιάν. et ante hos omnes dixerat philoſophus, polypum ſimilem ſe reddere, οἷς ἂν πλησιάζῃ λίθοις. et Theognis,

— ὃς ποτὶ πέτρῃ Τῇ προσομιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.

οὐ δέχεσθαι φησὶ τοὺς πολύποδας τὴν θάλατταν. Parum ſe verſatum in philoſophia Ariſtotelis et Theophraſti prodit interpres, qui iſta accepit tam abſurde. Athenaeus enim et Theophraſtus hoc voluerunt polypos reſpirationis gratia, ſive ad temperandum calorem internum omnibus viventibus ἔμφυτον, aquam maris non admittere hoc diſerte negat Theophraſtus eo libro quem laudat auctor: qui liber etſi non extat hodie integer, ſupereſt tamen integra adhuc illius ſententia haec. Eam paulo pluribus lubet deſcribere: eſt enim locus eximius,

ἐκεῖνο ait, *θαυμαστὸν εἴ τι δύναται τοῖς αὐτοῖς μορίοις ὡς ὀργανικοῖς ὁτὲ ἐπισπᾶσθαι τὸν ἀέρα, καὶ ἕλκειν, ὁτὲ δὲ τὸ ὑγρὸν δέχεσθαι. τάχα δὲ τούτου μᾶλλον, εἰ ὁτὲ μὲν ὁ ἀὴρ σύμμετρος πρὸς τὴν κατάψυξιν (ἣ ὁτιδήποτε ἐστιν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς γινόμενον) ὁτὲ δὲ τὸ ὑγρόν. οὐ γὰρ ἅμα γε ἄμφω. τὸ δὲ τῶν πολυπόδων ἧττον θαυμαστόν. οὐ γὰρ δέχονται τὴν θάλατταν.* hoc eſt, *Illud mirum, an poſſit ullum animal partibus iisdem inſtrumentalibus modo aërem trahere: modo aquam recipere, magis tamen, fortaſſe mirabile, ſi modo quidem aër ſit aptus et congruens ad refrigerationem (aut quicquid eſt id quod reſpiratio confert) modo vero aqua: ambo namque ſimul admitti non queunt. De polypis minus mirum: quia illi maris aquam non recipiunt.* Sunt et alii multi loci in ſcriptis duorum illorum philoſophorum ubi *δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν*, et *δέχεσθαι τὴν θάλατταν*, ita accipiuntur. unum tantum afferam, ex libello Ariſtotelis De reſpiratione, ex quo ut ex aliis ſexcentis conſtare ſtudioſis philoſophiae poterit, non ovum ovo eſſe ſimilius, quam duorum horum, magiſtri inquam et diſcipuli ſcripta. Ait igitur Ariſtoteles. *καὶ τῶν ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ ζώντων, ὅσα ἄναιμα πλείω χρόνον ζῇ ἐν τῷ ἀέρι τῶν ἐναίμων καὶ δεχομένων τὴν θάλατταν. οἷον τῶν ἰχθύων. διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ θερμὸν, ὁ ἀὴρ ἱκανός ἐστι πολὺν χρόνον καταψύχειν. οἷον τοῖς τε μαλακοστράκοις καὶ τοῖς πολύποσιν. ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν κατὰ τόπους διαφορῶν.* Id ipſum legitur hodie in Excerptis ex eo Theophraſti lib. cujus modo facta mentio. *Ἐφ' ἑαυτὸν ἔχων τὸ ὄστρακον.* id eſt, *pronus*, vel, *teſtam ſuam habens pronam.* Oppianus — *ἀνὰ δ' ἔρχεται ἄκρον ἐς ὕδωρ Πρηνὴς, ὄφρα κε μή μιν ἐνιπλήσειε θάλασσα.* Plinius tamen, *Supinus*, ait, *in ſumma aequorum pervenit.* qua ratione ſatis belle accipi poſſit, non video: neque capio doctiſſimorum hominum ſuper ea re ſententiam. *Ἐὰν δέ τι προσιὸν ἴδῃ, δήσας συστέλλει τοὺς πόδας.* Quid huc facit *δήσας*? Dalecampius eam dictionem recte omiſit: rectius feciſſet ſi mutaſſet in *δείσας metuens:* quod nos facile vidimus vel ab Ariſtotele moniti, qui ait, *ἂν δὲ φοβηθῇ.* Plinius vertit, *et ſi quid pavoris interveniat.* Oppianus, *Ἀλλ' ὅτε ταρβήσῃ σχεδόθεν κακόν.* membranae tamen p. 553.
δήσας. at Hoeſcheliana Excerpta *δείσας.* *Κόγχος ἐγὼ Ζεφυρῖτι παλαίτερος.* Mos olim fuit, ut virgines cum exceſſiſſent puellares annos, jamque eſſent nubiles,

oblectamenta pueritiae ſuae Veneri conſecrarent. Perſius *Nempe hoc quod Veneri donatae a Virgine puppae.* Inter puellarum ludicra et puppae erant et conchae Venereae et ocellata, ſive καλολαΐγγες, et id genus alia. ut concha nautili, quae ſpecie pulcherrima eſt, acatii modo carinata, et candore ac levitate mirabili. Hujusmodi concham habuit Selena Cliniae filia, Smyrnae quidem nata, ſed in Aegyptum poſtea ut videtur, translata, ubi et habitavit et fortaſſe nupſit. Nam occaſione fere nuptiarum talia donaria a virginibus Veneri ſuſpendebantur, ut ex Varrone docet Cornutus in Perſium. Selena igitur chariſſimam ſibi concham Veneri Zephyritidi, ſub cujus nomine colebatur Arſinoe, dicat conſecratque: futuram deinceps περίσκεπτον παίγνιον Ἀρσινόης. ſimilis argumenti in Graecorum epigrammatum κύκλῳ extat epigramma Leonidae, quo adoleſcens Philocles nucibus relictis, ut ille ait, κουροσύνης παίγνι' ἀνεκρέμασεν, et Mercurio conſecravit. eſt ibidem et aliud, quo teſta carabi, piſcatoris nomine, Priapo dicatur auctor epigrammatis Q. Maelius. Primum illius verſum ita ſcribe, Ἀκταίης νησῖδος ἁλιξάντοισι Πρίηπε χοιράσι. appellat χοιράδας ἁλιξάντους ſcopulos ad quos fluctus maris jugiter alliduntur. Ξαίνειν poetis interdum, *pulſare, tundere.* ita Suidas quoque. at vulgo ἀλεξάντοισι. peſſime. Sed ad rem. Σεληναίη poetica eſt paragoge pro Σελήνη, ut Nicaea pro Nice, Phocaea pro Phoca. Cum autem dictio οὖλος varia ſignificet, quomodo capiemus cum ait poeta, οὖλος ἐρέσσων Ποσσὶν ἵν' ὥσπερ καὶ τοὔνομα συμφέρεται. Poteſt enim pro ὅλος *totus.* nautilus enim cum flat ventus parte cirrorum vela ſibi pandit: parte alia remigat. quando eſt malacia omnibus ſuis brachiis aequora ſulcat. Poteſt etiam exponi *criſpus*, id eſt, criſpantibus pedum cirris, quod tamen minus probo. At non diſpliceat ſcribi αὐτὸς, ut in illo Muſaei αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόστολος, αὐτόματος νηῦς. Vox ἵνα prorſus tollenda, et legendum, τοῖς ποσὶν, ὥσπερ καὶ τ. σ. vel ποσσὶν ἑοῖς, id eſt, ἰδίοις, *meis.* In ſeptimo ſcribo cum viris doctis, Ἔστ' ἔπεσον παρὰ θῖνας Ἰουλίδος. non Ἰουλίδας. nam quod iidem accipiunt de Juliopoli Aegypti, conſtat mihi falli eos egregie. Locus Plinii lib. 6. cap. 23. qui eſt unicus ubi Juliopolidis fiat mentio, incertae fidei eſt. nam vetuſtiores et meliores codices aliter exhibent. quod ſi aliqua in iis oris fuit Juliopolis, non dubium eſt, a Julio Caeſare

aut aliquo alio gentis Juliae id nomen ortum: quare nihil hoc ad Callimachi iſtum verſum. Accipiamus igitur de Julide antiqua urbe inſulae Ceo, patria Simonidis, Ariſtonis Cei, et Eraſiſtrati medici. Deinde ſcribe cum interpretibus, — ὄφρα γένωμαι Σοὶ τὸ περίσκεπτον παίγνιον Ἀρσινόη. vocandi caſu, non Ἀρσινόης. *Venus Zephyritis, Arſinoe, Chloris, Hippia*, ſunt p. 554.
συνώνυμα. Quintum diſtichum ſcribo, Μηδέ μοι ἐν θαλάμησιν ἔθ' ὡς πάρος, (εἰμὶ γὰρ ἄπνους). Τίκτοιτ' αἰνότεραι ὤεα Ἀλκυόνες. Non hoc jam peto a Venere, ait nautilus, quod vivus petere eram ſolitus, ut vos infelices Alcedines mihi nidificetis et in mari pariatis, id eſt, ut tranquillum mare mihi praeſtet Venus: ſed ut Selenae faveat, et factum velit. θαλάμας Ariſtoteles et Oppianus vocant piſcium in aquis cubilia: Callimachus, nidos Alcyonum, de quorum artificio mirabili multa Ariſtoteles in nono Hiſtoriarum, capite 14. et ex eo Plinius, Aelianus, alii. Nihil jam eſt in hoc epigrammate, quod vel mediocriter erudito homini faciat negotium. Auctoris tamen Epitomae, viri ſine controverſia eruditiſſimi, extat ingenua confeſſio, ita corruptos ipſius temporibus fuiſſe hos verſiculos, ut in illis non multum intelligeret. Ait enim, εἰς τὸν ναυτίλον τοῦτον φέρεταί τι ἐπίγραμμα Καλλιμάχου τοῦ Κυρηναίου· ὃ ἐπεὶ ἔσφαλται οὐ μετέγραψα. Τὸ πλατὺ λισσομένοις ἐκλιπανεῖ πέλαγος. ἐκλιπαίνειν eſt *impinguare* vel *pingui madefacere*. καταχρηστικῶς hic, turbatum mare ſedare. videri poteſt longe translata ſignificatio: ſed non ita eſt. Nam mare commotum ſi aſpergatur oleo quieſcit, ut docemur ab Ariſtotele et Plutarcho. eo reſpexit Poſidippus. Eclogam Epicharmi, πώλυποί τε σηπίαι τε καὶ ποταμαὶ τευθίδες. ubi Dalecampius corrigit, πότνιαι τευθ. exponimus infra ubi de loligine. At pro χαλυσώδεις βολβίτις, ſcribo, χ' αἱ δυσώδης βολβίτις, et *foetida bolbitis*. Pro γραῖαι τ' ἐριθακώδεες: quid aliud legi queat, non video, niſi γρυμαῖαι τ' ἐριθακώδεες. id eſt, *et viles ciborum paratus ex inteſtinis piſcium quorundam*. γρυμαία quid dicatur capite undecimo jam expoſuimus. vilitas cibi ea voce indicatur: materia verbo ἐριθακώδεες. auctore enim Heſychio ἐριθάκην appellabant, τὸ ἐγκοίλιον τῶν ἰχθύων τῶν μαλακῶν. μαλάκια δὲ καλεῖται τὰ τευθώδη. Scripta lectio, τὰ τευθιδώδη. In ſequentibus, σελάχια δὲ τὰ τῶν ἐρίων φύλλα. Epitome, φῦλα. recte. caetera non minus depravata.

Videtur facere τὰ σελάχια, quasi genus τῶν χονδρωδῶν καὶ τῶν μαλακίων, si ita est, scribendum σελάχια δὲ τὰ ἑκατέρων φῦλα.

Caput Vigesimum.

Εἶτα in indignationibus. καλόν γε ἂν εἴη. piscis ἀκανθοστεφής. χρᾶσθαι pro habere. ῥαφὶς piscis, qui et βελόνη. ῥίνη squatus. celtis. *Vetus Jobi interpretatio emendata. lingua scari. θεοί. scari intestina. an scarus dormiat. τειχιόεσσα Μιλήτου κώμη. ἀγελήϊδες ὗκκαι. piscis λινοπληγέστατος. Admonitio de nupera editione Athenaei. αὄνες. pisces. ἁλίζωοι.* Paegnia Salpae. *σκέπινος vel σκέπανος. σκίαιναι aut σκινίδες vel σκιαινίδες.*

In ΠΑΓΟΥΡΟΙ quod profertur unicum testimonium veteris poetae, corruptum est, et dispunctum prave.
p. 555. Sententia exigit γραφὴν hujusmodi, εἶθ' ἁλιεὺς ὢν ἄκρος σοφίαν, ἐν παγούροις μὲν θεοῖς ἐχθροῖσι καὶ ἰχθυδίοις εὕρηκα παντοδαπὰς τέχνας. γέροντα βούγλωττον τὸ μὴ ταχέως πάνυ συναρπάσαι με καλόν γ' ἂν εἴη. Loquitur piscator indignabundus quod vetulum buglossum aegre caperet, *Ego, inquit, piscator cum sim, meam artem perfecte callens, ad capturam pagurorum diis invisorum et pisciculorum, artes sexcentas inveni.* Itaque *veterem* hunc *buglottum, si non cito admodum cepero, pulchrum sane fuerit.* Indignantis verba esse constare poterat vel ex sola voce εἶτα, elegantissime initio sententiae posita, ut passim apud Atticos, et alios quoque scriptores non raro: scripsimus συναρπάσαι με, ex corrupta lectione συναρπάσομαι: conjectura nimis certa. Illud, καλόν γ' ἂν εἴη, valet, *mira et indigna res sit.* pari venustate Francoceltae diceremus, *il feroit beau voir.* In ΠΗΛΑΜΙΣ laudatur Phrynichus ἐν Μούσαις. cujus fabulae meminit Pollux libro septimo, capite 30. item libro decimo capite 23. laudatur item Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίων. hoc est, ut saepe jam diximus, libro quinto Historiarum, capite decimo. Scribo Numenii

versum in ΠΕΡΚΗ, Ἄλλοτε δ' αὖ πέρκας, ὁτὲ δὲ στροφάδας παρὰ πέτρην Φυκίδας. aut si mavis στροφάδας παρὰ πέτρας. sed eam vocem accipe, non cum interpretibus, de insulis Strophadibus: verum pro ἀλιστροφεῖς et *rotundas*, quae undique mari cinguntur. Videtur etiam Epicharmi testimonium de percis voce una esse imminutum. nam statim in ΦΥΚΙΣ subobscure hoc innuit Athenaeus. Ibidem referuntur verba Aristotelis, ἀκανθοστεφῆ φησὶν εἶναι καὶ ποικιλόχροα φυκίδα. Forte, ποικιλόχρουν. sed et vulgata ferri potest, assumpta θύραθεν voce ζῶα. non solum autem ποικιλόχροως est phycis, sed etiam τρεψίχρως, ut docet philosophus Historiarum lib. octavo. ἀκανθοστεφῆ autem vocat phycidem, respiciens ad pinnam quae per dorsum hujus piscis continua porrigitur. quod proprium non est phycidi: sed in multis reperitur. Additur item ex philosopho, τῶν δὲ γραμμοποικίλων, τῶν τε πλαγίαις ῥάβδοις κεχρημένων, πέρκη. Docti corrigunt κεχρωσμένων: scripti tuentur κεχρημένων. nec video cur mutemus. χρᾶσθαι in multis loquendi generibus, quod veteres Latini *fungi* vulgo *habere*. Aristoteles in Physiognomonicis, ὅσοι τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι. Plane alieno loco posita sunt proxima verba, καὶ παροιμία δὲ ἐστιν, ἕπεται πέρκη μελανεύρῳ. quid hoc enim ad *phycides?* Suus illis locus erat ante vocem ΦΥΚΙΣ. allusit ad proverbium hoc Numenius versu qui ante recitatus est, Σκορπίον, ἢ πέρκαισι καθηγητὴν μελάνουρον. Quae appellantur deinceps ΡΑΦΙΔΕΣ, nomen a specie corporis invenerunt. est enim genus piscis praelongi et utrimque in acumen desinentis. Aristoteles in libris Historiarum non ῥαφίδα, sed alia voce ejusdem notionis, βελόνην appellat. Plinius et *acum* et *belonen*. dicebatur et ἀβλεννής, si modo ita recte scriptum libro octavo cum p.556.
ait, ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, respicit, ut videtur, verba philosophi Histor. lib. 5. cap. 11. ΡΙΝΗ autem Plinio teste *squatus* vel *squatina* Latinis nuncupatur. sed aliud quoque illius nomen invenio, affinis tamen significationis. Glossae priscae, *Celtis*, ῥίνα ἰχθύων εἶδος. Proprie *celtis* est celum, γλύφιον. Vetus interpres sacrorum librorum, Jobi capite 19. *quis mihi det ut exarentur in libro stylo ferreo, et plumbi lamina, vel celte sculpantur in silice?* in recentibus libris etiam Antverpiensibus, editum *certe*. quin etiam doctissimi et praestantissimi viri ita scribi jubent. quos certum est

falli. nam aliter verſionis auctór ſcripſerat: vide librum Hieronymi ad Pammachium adverſus errores Johannis Jeroſolymitani. Quare vocatur Archeſtrato Miletus *nova?* nam ait Καὶ σελάχη μέν τοι καινὴ Μίλητος ἄριστα Ἐκτρέφει. ſed error eſt in ea ſcriptura. Veteres quidam καὶ νὴ M. pro καὶ γ᾽ ἡ M. vel κλεινή. De tertio verſu Archeſtrati cogitandum amplius. Nunc vero pergamus. ΣΚΑΡΟΣ. τοῦτον Ἀριστοτέλης φησὶ καρχαρόδοντα εἶναι καὶ μονήρη καὶ σαρκοφάγον. Ex libris Ariſtotelis, et res ipſa, dudum emendavit Rondeletius φησὶν οὐ καρχαρόδοντα εἶναι. Hiſtoriarum libro ſecundo, cap. 13. καρχαρόδοντες πάντες οἱ ἰχθύες, ἔξω τοῦ σκάρου. Librorum chirographorum quantum eſt, nihil aliud hic, niſi veteris mendae teſtimonium nobis exhibent. In iisdem quod ſequitur de lingua ſcari, ita ſcriptum, καὶ γλῶτταν οὐ λείαν, προσπεφυκυῖαν. melius nos hodie οὐ λίαν προσπεφυκυῖαν. nam peculiare aliquid in ſcari lingua voluit obſervare philoſophus his verbis. at illud omnibus fere piſcibus commune, non laevem ſed ſcabram linguam habere, et adhaerentem, atque ut verba illius uſurpem, σκληρὰν καὶ ἀκανθώδη, καὶ προσπεφυκυῖαν οὕτως, ὥστε μὴ δοκεῖν ἔχειν. Linguam autem piſcis hujus diverſam ab aliorum piſcium linguis eſſe non mirum: ſi vere ſcribit idem philoſophus, ſolos ex omnibus ſcarum et fluvialem porcum φθέγγεσθαι. qua de re libro 8. cap. 1. Deinde ſcribe cum doctiſſimo Rondeletio, ἧπαρ λευκὸν, τρίλοβον. in Epitoma hoc ſaltem recte, quod τρίλοβον ſcribit, non ut editum eſt, caetera nihilo melius. In Epicharmi ecloga, τῶν οὐδὲ τὸ σκῶρ θεμιτὸν ἐκβαλεῖν θεοῖς, non contemnenda Excerptorum lectio, θεοὶ, pro θεοῖς: nam ita etiam Euſtathius. θεοὶ exclamationis vox: ut *Doctis Jupiter et laborioſis*. at, θεοῖς, ſimile eſt illi Archeſtrati de optimo vino τῷ ἐνουροῦσι καὶ θεοὶ αὐτοὶ, quod libr. 1. expoſuimus. Ideo autem Epicharmus ſcarorum ſtercoris meminit, quia piſcis hujus ſolum inteſtina comedebant gulae proceres. Martialis.

Hic ſcarus aequoreis qui venit obeſus ab undis,
Viſceribus bonus eſt, caetera vile ſapit.

Falſum eſt quod mox refertur ex Seleuco Tarſenſe, μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρον καθεύδειν. *ſolum ex omnibus piſcibus ſcarum dormire.* Quid igitur? piſcium univerſum genus ſomni expers? atqui vere pronuntiat philoſophus, cadere ſomnum in omne animantium genus:

ſolis fortaſſe teſtaceis exceptis: de quibus ſcribit, nondum experientia eſſe compertum dormiant an non. p. 557. Poteſt fieri ut contrarium ſenſerit Seleucus hic: πολλὰ γὰρ πολλοῖς φαίνεται, inquit philoſophus: quorum ratio nulla haberi debet. Sed vereor ne viro docto facta ſit injuria: ſublata negatione, et in contrarium verſa ipſius ſententia. Lego, *μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρον οὐ καθεύδειν.* firmant clare ſubjecta verba. *ὅθεν οὐδὲ νύκτωρ ποτὲ ἁλῶναι. ideo nunquam noctu capitur.* non ſomni hic eſt effectus, ſed aſſiduae vigilantiae. ab eadem mente etiam quod ſequitur: *τοῦτο δὲ ἴσως διὰ φόβον αὐτῷ συμβαίνει. fortaſſe, ait, a metu hoc illi uſuvenit,* cedo, utrum probabilius, metum ingentem conciliare ſomnum an inſomniam? Rei veritas apud Oppianum poetam, et philoſophum de meliore nota,

Μοῦνον δ' οὔ ποτέ φασιν ἀνὰ κνέφας ἀσπαλιῆας
εἰς ἄγραν πεσέειν ἀπαλὸν σκάρον· ἀλλά που ὕπνον
ἐννύχιον κοίλοισιν ὑπαὶ κευθμῶσιν ἰαύειν.

Sic eſt profecto, quia negabant piſcatores capi poſſe noctu ſcarum, induxere quidam in animum credere de illo quod hic Seleucus narrat: nunquam ſcarum dormire. Praeceptum Archeſtrateum iſtud, — *χειμῶνι δὲ τρίγλαν Ἔσθι' ἐνὶ ψαφαρῇ ληφθεῖσαν τειχιοέσσῃ Μιλήτου κώμῃ, verte, mullum ede in arenoſo Mileti vico, Tichiunte, captum.* Τειχιόεσσα κώμη periphraſis eſt *Tichiuntis,* ut appellatur aliis, et Athenaeo ipſi, libro octavo. Thucydides tamen *Tichuſſam:* auctor ſeipſe explicat, de mullis loquens infra, Ἀρχέστρατος ἐπαινέσας τὰς κατὰ Τειχιοῦντα τῆς Μιλησίας τρίγλας. neque putemus Tichiuntem ex eo nomen inveniſſe, quod moenibus pulchris eſſet cincta: ſed quod bene munita. Non igitur a Leopardo ſolum diſſentiunt qui aliter vertunt, ſed a veritate procul abeunt. In tertio verſu recte Dalecamp. Καρῶν πόλις ἀγκυλοκώλων, ſic voluimus editum ex membranis et Epitoma. item πηγὴν non πυγήν. melius etiam Θυατειρηνὸς, quam Θειατ. etſi aliter ſaepe MSS. Ὀνίαν, genus quoddam ſcarorum fuiſſe teſtis etiam Heſychius. In ΣΠΑΡΟΣ corruptiſſima ſunt Epicharmi verba, quae vix aliquis emendaverit ſine librorum praeſidio. pro ἀγεμῶν ſcribendum ex aliis locis ἁλιεύομεν. At in iſtis Numenii, *ἢ σπάρον ἢ νάρκας ἀγεληΐδας,* non erat difficile veram lectionem reſtituere ex libri fine, *ἢ σπάρον ἢ ὕκκας ἀγ.* Sed ſparum aut hyccas ex iis eſſe qui gregem faciunt non eſt exiſti-

mandum. Quare ἀγελητίδας vocem poeticam cave putes positam pro ἀγελαίας, sed pro ἀγελείας, *praedatrices*. nam et λητς, poetis idem ac λεία, *praeda*. In ΣΚΟΡΠΙΟΣ ita editum est, οἱ γὰρ πετραῖοι μελανοσαρκότεροί εἰσι. Demiror qui fugerit nos aut operas nostras hic locus. Nam communi sensu careat necesse est qui vel solum dubitat scribendum esse, μαλακοσαρκότεροι, neque aliter omnia manu exarata exemplaria. Ait, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίων. Lege caput nonum quinti Historiarum. Ait, ὅτι καὶ σκόρπαιναν καὶ σκ. Melius scribas, Ὅτι δὲ καὶ σκόρπαιναν καὶ σ. Ait, Ἀρχέστρατος ἐν τοῖς χρυσοῖς ἔπεσιν. alludit ad Pythagoreorum
p. 558. χρυσᾶ ἔπη sive carmen aureum. In Archestrati versu praestat scribi, ἂν ᾖ μὴ μείων Τοῦ πύγονος. Ait de SCOMBRIS, τροφίμους δὲ τῶν κολιῶν καὶ εὐχυλωτέρους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους. Legebam τροφιμωτέρους. sed aliter concinnat Epit. τροφίμους δὲ καὶ εὐχύλους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους τῶν κολιῶν. SARGUM appellat Archestratus λινοπληγέστατον ἰχθῦν, quia omnium maxime cum retibus certat, eaque vehementi jactatione vel attritu, ut Plinius scribit, frangat. hoc significat λινοπλὴξ proprie: nam quod antiqui grammatici interpretantur φρενοπλὴξ, translatum est a notione prima: quia capti piscis jactatio intra retia similis furori insanientium. Corrige illa, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ περὶ ζώων ἱστορίας. est quidem verum recitata hic verba, extare in quinto Historiarum capite nono: sed omnes ad unum chirographi libri consentiunt in errore de quo diximus toties. quare Athenaei errorem secuti scribamus etiam hic, περὶ ζώων μορίων. Epicharmi prius testimonium in postrema voce corruptum est: αἱ δὲ λῆς σαργοί τε χαλκίδες τε καὶ τοιπεύντιοι. docti corrigunt, χαλκίδες τε πόντιαι. nos sic potius, χαλκίδες τε, καί τοι πούλιποι. At in altero testimonio ejusdem poetae, editionis nuperae διορθωτὴς qui operas suas prelis locaverat, ex imperitia φίλταται scripsit pro φίνταται: illaudabili et magno facinore. quod eo dico, ne quis putet talium παραδιορθώσεων, si quae inter legendum erudito lectori deprehendantur, a nobis rationem esse poscendam. Ita igitur cum libris omnibus et Eustathio scribe, ἧς δὲ σαργῖνοι, μελάνουροί τε, καὶ φίνταται ταινίαι, λεπταὶ μὲν, ἀδεῖαι δέ. Doricum est, φίντατος pro φίλτατος. Restituendam censeo etiam in hoc versu Archestrati, Τὸν δὲ ἀγαθὸν μαλακόν τε φύσει, καὶ πίονα

ἄρκα, vocem compofitam fed diftractam pridem cum ententiae labe, πιονόσαρκον. alioquin hiulca et fufpenfa ratio relinquitur. Non agnofco pifces euones, qui iominantur in iftis, † ΣΑΛΠΗ, Ἐπίχαρμος Ἥβας γάμῳ, ὔονες, Φαγροῖτε. λαβρ. et profecto nulli unquam ea ppellatione fuerunt Graecis noti. fed nomen hoc varie lepravatum eft in hoc opere: nam fub libri finem λόνες criptum pro εὔονες: imo vero pro αἴονες, quod eft indubitate verum nomen horum pifcium, auctoribus quibusdam MSS. et Hefychio, Ἀῶν, ἰχθὺς ποιός. Addit syracufanus poeta, σκατοφάγοι, σάλπαι βδελυχραί. fcribendum ex libris Euftathii, βδελυχναί, vel βδελυγμαί pro βδελυραί. Philofophi locus extat Hiftoriarum libro quinto, capite nono. Recte viri docti in Pancratis verfu, ἅς τε βόας πορκῆες ἀλίζωνοι καλέουσιν, damnarunt vocem ἀλίζωνοι. nam Halizoni populi nihil ad hunc locum. at ἀλίζωοι pifcatores dicuntur, in mari legentes, vel e mari viventes, id eft, pifcatione marina. Theocritus, Αἴ τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον Ἐξ ἁλὸς ᾧ ζώει. Recte etiam in fequente verficulo, Οὕνεκα γαστέρι φῦκος ἀεὶ ἀλέγουσιν ὀδοῦσιν, emendarunt ἀλέουσι: licet utrique emendationi refragetur fcripta lectio, quae non utique femper affenfum feretur. ut cum paulo poft legitur in Excerptis, de Botrye p. 559. Meffanio, γενέσθαι εὑρετὴν τῶν παραπλησίων παιγνίων τῆς προσαγορευομένης σάλπης. nam rectum eft, quod editum vulgo, τοῖς προσαγορευομένοις Σάλπης. Paegnia Salpae appellabant, quorum auctor Mnafeas Salpa de quo lib. 1. diximus, cap. 17. Scribe, Ταῦτα δὲ πάντα ζύρφ φράζω, καὶ πρός σε Κλέαινε. non φράζων. et in Ephippi catalogo, κέφαλος. τέρκη, non κεφαλῆς, τέρκης. neque φυαία fed φυκία. melius etiam μύλλος, ut in Gloffis Hefychii, et λεβίας. ΣΚΕΠΙΝΟΣ qui memoratur ex Dorione, alibi, quod fciam, non legitur: nifi eft is de quo Oppianus primo Halieuticorum, Σαῦροί τε σκέπανοί τε, καὶ ὅσσ' ἐνιτέτροπε πηλοῖς. In verbis Epicharmi de SCIAENA, five umbra, fcribo cum Epit. ἦν δὲ σκιαινίδες, non σκιαθίδες. In tertio Galeni περὶ τροφῶν, ex Philotimo fcinides femper nominantur. et difertim Galenus σκινίδες ἢ σκίαιναι· διττῶς γὰρ ὀνομάζονται. fortaffe σκιαινίδες.

Caput Vigesimumprimum.

Ἀπειθὴς πρὸς τὴν γεῦσιν. ſphyraenam plus congris alere. σηπίαι. στιφρᾶν pro γίνεσθαι στιφρόν. loligines volucres. ποταινὸς gratus vel ſimilis. ὑπόσφαγμα. ταράττεσθαι, truare. *κατατέμνειν κύβους, pro εἰς κύβους. τρίγλη unde dicta. σκαρίς. mullus piſcis gregalis. ejus dentes. Sophronis* Παιδικά. *cinaedus ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. mullus Hecatae ſacer. τρίγληνος. γλήνη.* Κίττα *piſcis Baccho ſacer: νῆττα Neptuno: maenides Hecatae. Cratini* Trophonius. *mulli* Aexonici. *alia quaedam.*

ΣΦΥΡΑΙΝΑΙ. *ταύτας φησὶν Ἱκέσιος τροφιμωτέρας εἶναι τῶν γόγγρων, ἀπειθεῖς δὲ τὴν γεῦσιν καὶ ἀστόμους.* Melius, *ἀπειθεῖς δὲ πρὸς τὴν γ.* ut libro tertio ex eodem Hiceſio, *τῶν μυῶν ἔνιοι κακόχυλοί τε καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἀπειθεῖς.* neque aſſentiri debemus iis qui emendant *ἀηδεῖς.* Obſervat Suidas locum hanc vocem non ſolum in perſonis, ſed aliis quoque rebus habere. Profert exemplum ex Aeliano, *οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἔνθα ἂν τοῖς ἐχθροῖς ἐνέτυχον, ἐνταῦθα δήπου καὶ ἠγωνίζοντο, εἴτε εἶεν ἀπειθεῖς οἱ τόποι καὶ τραχεῖς, εἴτε εὐφυεῖς δέξασθαι ὁπλίτας καὶ εὐήλατοι.* loci *ἀπειθεῖς, incommodi ad pugnam.* alius auctor, *Ἀλαλκομεναὶ πόλις ἐστί· καὶ ἀκούω αὐτὴν μήτ' ἐφ' ὑψηλοῦ κεῖσθαι καὶ ἀπειθοῦς λόφου, μήτε τειχῶν περίβολον ἔχειν.* collem *ἀπειθῆ* vocat, quem difficile aſcendas: ut Hiceſius piſcem *ἀπειθῆ,* quem non lubens comedas. ſic fere *ἀπίθανος ἐν γελοίῳ* libro octavo, de eo qui non ſit natus dicta dicere. Sed ſphyraenas plus congris alere falſum eſt, ut ex diſputationibus doctiſſimi Rondeletii conſtat liquido. Quem autem falſi hujus inſimulabimus? Hiceſiumne an Athenaeum, an librarios? In hos culpam conjiciebat Gesnerus; *σμύραιναι* ſcribendum affirmans non *σφύραιναι,* cum iſto loco, tum in alio ſimili ſequentis libri. Sed de illo ibi viderimus. Hic autem Athenaei potius vel Hiceſii fides ſuſpecta mihi quam librariorum. Stant

ab edita lectione omnes codices, et quae plurimi facio p. 560. non injuria, Augustana Excerpta. praeterea quae statim subjiciuntur nisi de sphyraena capiantur, eoquem hic locum habebunt? Adde quod de muraena suo loco in elemento *μ* tractatum est. *σμύραιναν* autem et *μύραιναν* tanquam diversos pisceis *παρὰ ἓν γράμμα* separatim explicare, cujus fuerit stuporis? Non igitur librarii culpa hic ulla, sed vel Athenaeus minus fideliter aliam sententiam recitavit: si quod de muraena dixerat Hicesius, aut depravatum secutus codicem, aut aliud agens sphyraenae tribuit: vel Hicesius ipse contra aliorum sententiam sic sensit perperam. quod in eo argumento nemo mirabitur, qui fuerit in medicorum scriptis paulo versatior. Extant quidem in superioribus ex eodem Hicesio verba haec, *τροφίμους τὰς μυραίνας εἶναι φησὶν ὁ Ἱκέσιος οὐχ ἧττον τῶν ἐγχελέων, ἀλλὰ καὶ τῶν γόγγρων.* sed ex istis non recte colligas quod voluit elegantissimus Gesnerus, dixisse Hicesium, muraenas plus alimenti quam congros praestare. Solet dipnosophista praeceptiunculas grammaticorum non aspernari. cujusmodi est in ΣΗΠΙΑ, quod scribit de ejus vocis accentu: *ὡς αἰτίας ἡ παραλήγουσα ὀξύνεται, ὡς Φιλήμων ἱστορεῖ· ὁμοίως καὶ ταῦτα, παιδία, ταινία, οἰκία.* Sed primum exemplum delendum est: nam Graeca vox non est *παιδία.* meritoque eam praetermisit Eclogarius: aut scribe, *ἐπαιδία.* *ἐν δὲ πέμπτῳ ζώων.* Scribendum et hic ut semper alibi *ἐν π. ζώων μορίων.* Respicit caput 6, 5. Historiarum. *τὰ ὠὰ ὁ ἄῤῥην παρακολουθῶν καταφυσᾷ καὶ στιφρᾷ.* Saepe monuimus Athenaeum sententiam magis quam verba auctorum spectare. itaque etsi apud Aristotelem unde est hic locus scriptum hodie legimus *καὶ γίνεται στιφρὰ*, cap. 12. libr. 5. Historiarum, fortasse tamen verbo *στιφρᾷν* usus erat noster convivator duorum loco: quod cur ab illo fieri non potuerit, caussam non video. Ita legunt scripti omnes. Caeterum hujus loci sententiam a doctissimis viris recte expositam, ex eorum scriptis petant studiosi. nam actum agere nostri moris non est. *πώλυπές τε σηπίαι τε, καὶ ποταιναὶ τευθίδες.* Qui paulo ante jubebat nos scribere *πότνιαι*, idem vir doctus, quasi sententiae poeniteret, corrigit hic *ποταναί.* Volucres loligines esse et *ἠεροφοίτους* ut vocat Oppianus, vel ex etymologia ejus vocis constat: nam auctore Varrone *loligo* dicta quod subvolet quasi *voligo.* quare etiam auctor Epit. *ποταναὶ*

ſemper ſcribit in hoc Epicharmeo verſu. Nobis membranarum Athenaei et editorum librorum γραφὴ non videtur temere mutanda. ποταινὸς Epicharmo idem ac ποταίνιος *recens* vel *ſimilis*. poſterioris interpretationis auctor mihi Heſychius, qui non ſolum νέον καὶ πρόσφατον interpretatur, verum etiam σύνεγγυς. Igitur ποταιναὶ τευθίδες, *vicinae loligines*, ſive *ſimiles*: ſepiis nempe ante nominatis. Confirmat hanc interpretationem quod ſubjicitur in continenti, facere hunc Epicharmi verſum confirmandae ſententiae Speuſippi, qui ſcripſit
p. 561. ſepiam et loliginem eſſe ſimiles. E contrario ſi cui placet Epitomae lectio ποτανὰ, interpretari oportebit πρὸς Σπεύσιππον, *contra Speuſippum*. ὑπόσφαγμα δ' εἶναι κρέασιν ὀπτοῖς ἐκ τοῦ αἵματος, τεταραγμένοις μέλιτι, τυρῷ, ἀλὶ, κυμίνῳ, σιλφίῳ † ἐξ ἑφθοῖς. Lege τεταραγμένου, videlicet τοῦ αἵματος, cum Euſtathio: vel τεταραγμένον ut in Excerptis: nempe ὑπόσφαγμα. Male capiunt Eraſiſtrati mentem, qui fieri ajunt hypoſphagma ex carnibus aſſis aut elixis. non hoc edita lectio ſignificat. Verte itaque *Parator hypoſphagma carnibus aſſis ex ſanguine confuſo cum melle, caſeo, ſale, cumino, laſere: paratur et elixis carnibus*. ταράττεσθαι culinae vocabulum, eſt *truare*, id eſt, τῇ τρύνῃ ſive *trua* κινεῖν, non in olla, verum in patina. hypoſphagma enim condimenti genus eſt, atque ut ait Euſtathius, ὑπότριμμά τι. poſtrema verba ita corrigimus, εἶναι δὲ καὶ ἑφθοῖς. jam expoſuimus. αἷμα ἑφθὸν καὶ σίλφιον. Excerpta, καὶ σίλφινον. καὶ φύλλα εὐώδη τετμημένα. Euſtathius, τετριμμένα. Excerpta, ut eſt editum. ἀλλ' ἔντραγε τὴν σηπίαν τὴν διαλαβοῦσαν, καὶ τοδὶ τὸ πολυπόδιον. Scribe cum Epitomatore τηνδὶ λαβοῦσα. at interpretis emendatio eſt abſurda. Καὶ τὰ πτερύγια συντεμὼν ἑφθὰ ποιῶ. loquitur coquus, non coqui herus: quod tamen ſine cauſſa interpres ſibi perſuaſit: et ideo totum locum male cepit, male interpolavit. In iſto verſu τὸ δὲ ἄλλο σῶμα κατατεμὼν πολλοὺς κύβους, notemus elegantiam non vulgarem: cum omittitur praepoſitio εἰς poſt verbum τέμνειν, aut aliud cognatae ſignificationis. Ariſtophan. Equitibus, διαπρησθείην διατμηθείην τε λέπαδνα. id eſt, *diſſecer in lora jugalia*. Theocritus, τὸν στέφανον τίλαι με κατατίλαι λεπτὰ ποιήσεις. id eſt, εἰς λεπτά. Poſtremum verſiculum ſcribe ex melioribus libris, Ἐπὶ τὸ τάγηνον σίζον, ἐπεισιὼν φέρω. aliter neque ſtat verſus,

neque ſententia. ΤΡΙΓΛΗ. κίχλη διὰ τοῦ η. habes eundem canonem ſupra in κίχλη. ἐν πέμπτῳ ζώων. Scribe ἐν πέμπτῳ μορίων, ex libris omnibus. Locus eſt Hiſtoriarum lib. 5. cap. nono. Quod ait videri mullum τρίγλην dictum Graecis quia ter in anno foetum edat, de eo etymo ſic Artemidorus lib. 2. cap. 14. ex Ariſtotele, et Ariſtophane grammatico, qui in philoſophi libros ejus argumenti commentarios ediderat. τρίγλη γυναιξὶν ἀτέκνοις ἐστὶν ἀγαθή. τρεῖς γὰρ κύει. (malim τρὶς ut in Athenaeo) ὅθεν αὐτῇ καὶ τοὔνομα εἰκότως φασὶ κεῖσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζώων, καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλην ὑπομνήμασι.
Σκάρος δὲ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν καὶ σκαρίς. etſi totidem litteris haec etiam apud Euſtathium ſcribuntur: quia tamen ſcaridis piſcis veterum, opinor, nemo meminit, ſcriberem lubens καὶ καρὶς, οἷον σκαρίς. In Etymologico, ubi multa ſaepe ex Athenaeo deſcripta obſervavimus legas, καρὶς παρὰ τὸ σκαίρω, σκαρὶς καὶ καρίς. alioquin vulgatam lectionem interpretabimur de lumbricis quos vocant σκαρίδας. ἔστι δὲ καρχαρόδους συναγελαστικός. Utrovis modo legas συναγελαστικὸς, aut συναγελαστικὴ, ſemper de mullo haec erunt intelligenda: p. 562.
quem inter gregales refert Ariſtoteles nono Hiſtoriarum. At dentes ſerratos habere mullum, neque Ariſtoteles ſcripſit, et falſum eſſe arguit αὐτοψία. ſi modo is eſt veterum mullus quem linguam et dentes habere negant Rondeletius et Belonius, viri de hac parte philoſophiae quam optime meriti. ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδὶ κάσποι· φυξὶς φησὶ τρίγλας μὲν πίονας. τριγόλαν δ' ὀπισθίαν. Corruptiſſimus locus. a libris ſubſidium nullum. Lego ex ingenio, ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ Παιδικά. παιδικὰ ποιφύξεις φησί. id eſt, *Sophron in mimo inſcripto Deliciae*, vel *Amaſius: amaſium terrebis*, ait. ſequentia deinde verba perfectam ſententiam non continent. Fortaſſe tamen ita ſcripſerat Sophron, Παιδικὰ ποιφύξεις τριγόλᾳ τ' ἐμπροσθίᾳ, τριγόλᾳ τ' ὀπισθίᾳ. Latet ſub his verbis aliqua obſcenitas, ut in illo apud Plut. in Sympoſiacis, ὅθεν Ἀρκεσίλαος οὐδὲν ἔφη διαφέρειν τοῖς ὄπισθεν εἶναι κίναιδον ἢ τοῖς ἔμπροσθεν. et eo quod de Agathocle Siculo jactatum eſt olim, πάντων τῶν βουλομένων τοῖς ὄπισθεν καὶ τοῖς ἔμπροσθεν γενόμενος. Recte autem emendari a nobis παιδικὰ ποιφύξεις ex veſtigiis corruptae lectionis, en teſtem locupletem. Scholiaſtes Nicandri explicans verba poëtae in Theriacis,

Ἄκριτα ποιφύσσοντος: ſcribit, τὸ δὲ ποιφύσσειν, πολλαχῶς λέγεται· καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἐκφοβεῖν, ὡς Σώφρων ἐν Μίμοις· παιδικὰ ποιφύξεις· ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ πνεῖν. ὡς Εὐφορίων, ζεφύρου μέγα ποιφύξαντος. ὅθεν Τύφων φησί. Scripti libri notae melioris, Τρύφων. Mox deeſt ecloga Sapphus: nam qui verſus hexametros ſubjectos putant illius eſſe, falluntur: ſunt enim Archeſtrati ut ſcimus ex libro primo. τριοδίτης γὰρ καὶ τρίγληνος. Scrib. τριοδῖτις. voce τρίγληνος alluditur ad nomen τρίγλη. nam ideo Hecatae ſacer mullus, id eſt τρίγλη, quia ipſa τρίγληνος. in qua voce exponenda fruſtra ſunt interpretes. Proprie τρίγληνος dicitur qui tres oculos habet: qualis ille τριόφθαλμος ἡγεμὼν, cujus mentio in antiquo oraculo apud Pauſaniam. γλῆναι ſunt *oculi*. Sed cum τρίγληνος Hecate dicitur, γλήνη eſt facies, a parte ejus praecipua. τρίγληνος igitur, dea triformis: vulgo Graecis, τριπρόσωπος et τρίμορφος. οἰκειοῦσιν Ἀπόλλωνι μὲν κίθαρον, Ἑρμῇ δὲ βόακα, Διονύσῳ δὲ κυττόν. Longe petitum eſt, quod ſubſtituit Dalecamp. ἐξώκοιτον pro κυττόν. unde autem didicit exocaetum Arcadum, ſive adonidem, dicatum fuiſſe Baccho? ut maxime ita eſſet, nihil tamen id nomen ad inſtitutum ſermonem: ubi agitur de animalibus, quae occaſione hominis alicui deum ſacra habita. Non minus aliena conjectura eorum qui ſcribunt τὸ σκύμνιον. Noli ambigere ſcripſiſſe Athenaeum, Διονύσῳ δὲ κίτταν. Cittan aut ciſſan, piſcem noviſſe veteres, Heſychianae Gloſſae arguunt. κίσσα, inquit, ἰχθὺς ποιός. Citta ergo Baccho dicata, ob communem appellationem cum hedera, quae Graecis κιττός. Veteres grammatici, ἀνάκειται Διονύσῳ κισσός. κισσητὸς γὰρ ὁ οἶνος, οὗ δοτὴρ ὁ Διόνυσος.

p. 563. Baccho ſacra habetur hedera, ſive κισσὸς, quia vinum cujus ipſe largitor, eſt κισσητὸν, avideque expetitur. Quin et certa et vera ſit noſtra de hoc loco ſententia, vix puto futurum qui dubitet. vulgi tamen ſcripturam non ſolum in antiquis Athenaei codicibus invenias, et in Epit. verum etiam apud Euſtathium. neque ego pugnabo: ſi mihi concedatur, Athenaeo κιττὸν dici piſcem illum quem ex Heſychio appellavimus *cittam*. καὶ τὴν νῆτταν δὲ καλουμένην Ποσειδῶνι τινὲς οἰκειοῦσι. dicta enim νῆττα a verbo νῶ, *nato*. Neptunus autem eſt aqua, in qua ſola poteſt natari. haec nominis convenientia. Dalecamp. emendat ψῆτταν pro νῆτταν. Reſpondeat ſi poteſt Euſtathio, qui libris omnibus conſpi-

rantibus in unum, falſi actionem adverſus ipſum meditatur. Nonnullae avium, inquit Euſtathius, diis fuerunt conſecratae, *διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους συγγένειαν, ἢ κατὰ τὸν τῆς κλήσεως τύπον, ἢ κατὰ ἐνεργείας ταυτότητα· οἷον ἡ νῆσσα τῷ Ποσειδῶνι· ὑγρὰ μὲν γὰρ οὐσία ὁ Ποσειδῶν· νῆσσα δὲ παρὰ τὸ νῶ νήσω τὸ κολυμβῶ ἠτυμολόγηται· ἐξ οὗ καὶ τὸ νήχω καὶ ἡ ναῦς, καὶ ὁ Νηρεύς.*

καὶ τρίγλην καὶ μαινίδα ὅτι καὶ θαλάττιος ἡ Ἑκάτη· non haec eſt proxima cauſſa cur *τρίγλη* aut *μαινὶς*, Hecatae offerantur: ſed de mullo quidem ea quam ante expoſuimus: de maenide autem ratio eſt, quia credebant *μανίαν* et furorem ab ea hominibus immitti. Euſtathius. *θύεται μαινὶς τῇ Ἑκάτῃ. ταυτὸν δ' εἰπεῖν τῇ σελήνῃ· διὰ τὸ δοκεῖν ἔστιν οἷς μανιῶν αἰτία εἶναι.* Quae autem *Τριγλανθίνη* mox hic dicitur Hecate, in libris Euſtathii eſt *Τριγλαθήνη*. Scribe, *ἐὰν δ' ἐναποπνιγῇ τρίγλη ζῶσα ἐν οἴνῳ.* Quae ſequuntur ex Archeſtrato, melius capias, ſi integer locus apponatur: quod ex aliis Athenaei locis et membranis faciemus.

Καὶ σκάρον ἐξ Ἐφέσου ζήτει· χειμῶνι δὲ τρίγλαν
ἔσθι' ἐνὶ ψαφαρῇ ληφθεῖσαν Τειχιοέσσῃ
Μιλήτου κώμῃ, Καρῶν πέλας ἀγκυλοκώλων.
κἀν Θάσῳ ὀψώνει τρίγλην. κ' οὐ χείρονα λήψῃ
ταύτης . . . . κεδνὴ δὲ καὶ αὕτη
εἰν Ἐρυθραῖς ἀγαθὴ θηρεύεται αἰγιαλῖτις.

Senſus eſt: Epheſi ſcarum capi optimum, mullum Tichiunte, qui fuit vicus Mileſii agri: ſed et in Thaſo inſula mullos eſſe bonos, et Tichiuntiis nihilo deteriores. videtur poſtea alium quoque locum nominaſſe ubi piſces ejus generis haut poenitendi invenirentur. Poſtremo ait, etiam Erythris bonam capi *αἰγιαλῖτιν τρίγλην*. ſpecies ea eſt mulli plurimum littora frequentantis. Verſum penultimum ex MSS. adjecimus. In eo autem ſpatio quod vacuum reliquimus, ſcriptum eſt in membranis, *ἐν δὲ τῷ γείρῳ.* quae non potuimus emendare.

Κρατῖνος δ' ἐν Τροφωνίῳ. Pollux libro ſeptimo, *ἀργυροκοπιστῆρας δὲ λόγων ἐν Τροφωνίῳ παίζει Κρατῖνος.* meminit et libro decimo, cap. 26. eodem titulo fabulas docuerunt Alexis et Cephiſodorus. *οὐδ' Αἰξωνίδα ἐρυθρόχρων ἐσθίειν εἴτι τρίγλην.* Dele *εἴτι*: aut muta in *ἐθέλει*, vel *εἴωθε*. nam deſideratur verbum aliquod. Mulli Aexonici absque dubio ab Aexono Athenienſium pago dicti, non ab Aexonia Magneſiae urbe. parum p. 564.
enim probabile eſt e Magneſia aut Ionica aut Mace-

donica mullos fuisse Athenas importatos. Deinde in Ethnicis Stephani legimus, Αἴξωνίς formari ab Αἰξωνῇ, quod est nomen δήμου Atticae, ut diximus. οὐδὲ τρυγόνος, οὐ † δεινοῦ φῦν μελανούρου. Scribo, οὐδὲ τρυγόνος, οὐδὲ δεινοῦ φυὴν μελανούρου. *neque pastinacam, neque solertis ingenii melanurum.* Cur ita vocet ex Oppiano et Aeliano clarum. ὡς κλύδων Ἐξωνικός. Scribendum Αἰξωνικός. Scimus tamen etiam in antiquissimis codd. scribi hoc nomen per αι et per ε promiscue: cui similia in Glossis Hesychii et aliorum multa.

Πασῶν ἀρίστας ἐν τόποις παιδεύεται. Non est negligendum quod in Excerptis legimus, ἐντόπους. nam vulgata lectio non placet. Legam potius ἐν τρόποις π. *Fluctus*, inquit, *Aexonicus castigat subinde*, (id significat παιδεύειν) *mullos, et eos docet sapere.* dictum ἀλληγορικῶς et venuste.

CAPUT VIGESIMUMSECUNDUM.

Eupolidis Προσπαλτίων *nomen varie corruptum.* Taeniae *muliebres.* Taulopias *piscis nomen fictum Athenaeo ex prava lectione. Antiquorum librariorum imperitia et negligentia:* Dium *Pericum.* Baphyras *fl.* Ταινίδες *et* ὕες. ψαμμῖτις ὀρυκτή *et* ψαμμοδύτης. *Hyccae* ἔγγειοι. φάγρος dentatus. αἰκάργαξ *lupus.*

AIT in ΤΑΙΝΙΑΙ, ὅταν δ' Εὔπολις ἐν Προσπαιτείοις λέγῃ. In Commentariis comici ad Vespas laudatur Eupolis ἐν Προσπαιτίνοις: ad Nebulas, ἐν τοῖς Προσπαταλίοις. ad Aves, ἐν Προσπαλτίοις. atque haec sola scriptura placet. neque aliter scriptum in Messaei viri amplissimi libro antiquo. Nam ei fabulae nomen impositum ab uno e populis Atticis, ut Acharnensibus Aristophanis et aliis plurimis fabulis. Prospalta is δῆμος dicebatur: unde Προσπάλτιοι. quare ita rescribe superiores locos; et ubicunque laudatam hanc fabulam reperies. Nam fere corrupte semper hoc nomen scribitur. Exempli gratia: Priscianus libr. 18. *Impetro illam rem dicimus, sicut et Attici. Eupolis.* Προστάττοις, πάντα γὰρ τυχὼν αἰτῇ. Lego indubitanter, Προσπαλτίοις. Eupolidis autem

verba quae profert Athenaeus sunt haec, μήτηρ τις αὐτῷ Θρᾶττα ταινιόπωλις. addit interpretamentum, τὴν ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων λέγει καὶ τῶν ζωνῶν, αἷς αἱ γυναῖκες περιδέονται. istae ταινίαι sunt fasciae, quarum multiplex usus olim in cultu praesertim muliebri. Erant enim aliae pectorales, aliae tibiales, aliae peduales, aliae aliarum partium. Has conficiebant Athenis pauperes mulieres, ut plurimum peregrinae, qualis ista quam Eubulus Thressam vocat. qualis item illa Euxii mater, quam ut conditionis servilis fuisse probaret Eubulides qui filium ejus numero civium exemptum cupiebat, ajebat sedisse in foro vendentem fascias. Lege Demosthenem in ἐφέσει contra Eubulidem. In ea oratione vox ταινιόπωλις p. 565. ita exponitur, ut hic ab Athenaeo. Corruptissimus est Numenii versus in ΤΡΑΧΟΥΡΟΙ, hic, Ἀκονίας κιγκάλους τε καὶ ἀλλοπίην τράχουρον. nihil succurrit probabilius, quam quod Gesnero videbatur, Αἰολίας κίχλας τε, καὶ ἔλλοπας, ἠδὲ τραχούρους. Aut vera aut certe simillima veri haec conjectura, sicut etiam quod sequitur acute, et docte, vidit Gesnerus idem, vir immortali laude dignissimus. Nam quod genus piscis sit ΤΑΥΛΩΠΙΑΣ, neque Athenaeus explicat, neque Aristoteles, aut Aelianus, aut Oppianus, vel omnino quisquam veterum qui adhuc supersunt. Sed nec eorum qui fuerunt, opinor, quisquam taulopiae meminerat: non Epicharmus, non Numenius, non Dorion. Non enim arbitremur Athenaeum in illorum libris versatissimum eorum testimonia in hoc pisce praetermissurum fuisse, contra quam in caeteris fecisset omnibus. Enimvero nimis jam certum est, Archestratum in prolatis ab Athenaeo versibus, non de tolopia sibi uni noto pisce locutum esse: verum de eo qui Aristoteli aliisque αὐλωπίας et αὔλωπος dicitur. En quid sit et quantum incidere in libros parum emendate scriptos: a quo fonte multos veterum eruditorum manasse errores, docemus multis exemplis alibi. Inter illa est hoc quoque: nam taulopiam piscem primus in mundo finxit Athenaeus: cum in Archestrati versu νεαροῦ μεγάλου ταυλωπία culpa librarii scriptum invenisset, pro νεαροῦ μεγάλου τ' αὐλωπία. Veteres parum distincte scripsisse, et omnino parum diligenter, nemo potest ignorare qui Ciceronis, Strabonis, Galeni, et Hieronymi querelas de eo genere hominum recordabitur. In Archestrati versu altero scribe Κρανὸν, ὅταν φ. non κρανίον. Ait in ΤΕΥΘΟΣ, ἐν δὲ πέμπτῳ

ζώων, βραχύβια φησὶν εἶναι τὸν τευθὸν καὶ τὴν σηπίαν. Membranae antiquum obtinent, ἐν πέμπτῳ μορίων. Locus extat in quinto Historiarum capite 18. Videamus quam recte interpretes accipiant versiculos Archestrati de teuthidibus.

Τευθίδας ἐν Δίῳ τῷ Πιερικῷ παρὰ χεῦμα
Βαφύρα, καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ παμπληθέας ὄψει.

Dium, olim plurium oppidorum fuit nomen. Ideo poeta distinctione cavit ne falleremur, cum addit τῷ Πιερικῷ. Pieriam Macedoniae regionem ex geographorum scriptis norunt omnes. igitur de Dio Macedonica sentit Archestratus. quod etiam confirmant sequentia παρὰ χεῦμα Βαφύρα. *ad fluenta Baphyrae.* Is fluvius Dium Macedoniae praeterlabitur. et Dii hujus et Baphyrae meminit Pausanias in Boeoticis. Ex his vides quo judicio viri eruditi χεῦμα interpretati sint *euripum*, ut in sequente versu pro Βαφύρα, suam nobis obtruderent emendationem, καὶ Πύῤῥᾳ. Versus primus ex *Eretrico* Alexidis, Τευθίδες, πίνναι, βατὶς, δῆμος, ἀφύαις, mendam continet in voce δῆμος. non displicet Dalecamp. conjectura, δῆμος ἀφυῶν. etsi aliter poetam scripsisse arbitror. piscis enim nomen hic videtur fuisse, vel ostrei. Forte, βατὶς, χῆμαι, ἀφύαι, aut κορδύλος.

p.566. Postea scribit Epitome σταιτίου μικρὸν παραμίξας, περιπάσας ἡδύσματα, λεπτοῖς χλωροῖς ὦν θύλευσα. Non video causam, imo nulla causa est, cur proxima verba pro adulterinis docti habenda censuerint, Καὶ πέμμα δέ τι τευθίδα ὀνομάζειν Ἰατροκλέα ἐν Ἀρτοποιϊκῷ (vel ut in antiquis, Ἀρτοποιητικῷ) φησὶ Πάμφιλος. *Pamphilus auctor est,* (in Glossis nempe) *Iatroclem in libro De confectione panis, genus quoddam alibi appellasse* τευθίδα. Confirmat Hesych. τευθὶς, πέμμα πλακουντῶδες. Paulo post de hyaenidibus et suibus simul tractat auctor. Itaque ei parti duplex praefigi lemma debuit. ΤΑΙΝΙΔΕΣ ἢ ΤΕΣ sint ne iidem pisces an diversi parum liquet vel Athenaeo. qui etiam dubitat an ψαμμῖτις ὀρυκτὴ Archestrati, et *psamatis* Numenii diversorum piscium nomina sint an ejusdem. Illius verba sunt, τὴν δ' ἂν ἀγόραζε, Ἣν καλέουσι τινὲς θνητῶν ψαμμῖτιν ὀρυκτήν: hujus vero, Ἄλλοτε καρχαρίην, ὅτε δὲ ῥόθιον ψαμαθῖδα. Invenio in Glossis Hesychii nomen esse cujusdam piscis ψαμμοδύτης. quod verbum affine est tam Numenii psamathitidi quam Archestrati ψαμμίτιδι ὀρυκτῇ. sed psammodyten ait Hesychius etiam

callionymum vocari: quare alius videtur esse. Numenii versum de HYCCIS, exposuimus capite 20. Lego deinde in historiola quae recitatur ex Timaeo, super appellatione oppidi Siculi Hyccari, ἰχθῦς εὑρεῖν τοὺς καλουμένους ὕκκας, καὶ τούτους ἐγγείους. *pisces invenisse quos vocant Hyccas, et eos quidem in terra.* Ita auctor Excerptorum, non ἐγκύους. quomodo enim *praegnantes Hyccas*? ΦΑΓΡΟΥΣ auctor Glossarii Latine indigetat *dentatos*. Ovidius et Plinius *pagros*, aut *phagros*. scribe αἴονες non λόνες. sicut diximus capite vicesimo. Ibidem nominantur pisces ἀκαρνᾶνας ex Hicesio: quorum et libr. 8. mentio fit. fortasse idem cum eo qui supra dicebatur ἄχαρνος, aliis ἀχάρνα. Glossographo ἀκάρναξ est λάβραξ, *lupus*. Cotem dictam esse Cretensibus, φάγρον, non mirum: exedit enim et atterit ferrum licet secandi exors. φάγρος autem a φάγω.

Caput Vigesimumtertium.

Recensentur Strattidis comici fabulae, et loci aliquot in earum mentione corrupti emendantur.

De pagris agens dipnosophista, geminum e Strattide testimonium profert: alterum e *Lymnomeda*: alterum e *Philocteta*. Observavimus inter legendum veteres saepe factum ut in nomine hujus poetae vel fabularum ab eo editarum, librarii aliud scriberent, quam quod rectum et verum erat. Ut igitur male conciliati homines studiosis ne imponant, de Strattide et illius dramatis, quae nobis sunt comperta paucis hoc loco exponemus. Scribit Suidas, Strattim (sive Stratim: nam utrumque invenio) Atheniensem tragicum fuisse qui plures fabulas docuerit, quarum titulos commemorat: postea addit ὥς φησιν Ἀθήναιος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν. quasi omnium poetae istius fabularum indices, hausisset ex unico Athenaei libro secundo. quod non p.567.
ita est. Nam ex universo Dipnosophistarum opere is catalogus est collectus. Illud gravius, quod Strattidem Suidas facit tragicum: qui fuit comoediarum poeta, non tragoediarum. Harpocration, Λαγίσκας τῆς ἑταίρας μνημονεύει καὶ Στράττις ὁ κωμικός. Plutarchus in Isocrate, ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους

καὶ Στράττιδος. Neque probo quod placuit viro exactissimae diligentiae, et judicii non vulgaris Lilio Gyraldo, duos extitiſſe cognomines poetas, alterum comicum, alterum tragicum. nam ut verum id eſſet, nihilo tamen excuſatior abierit Suidas: cum ex iis quae dicemus liquido conſtitutum ſit, comoedias fuiſſe quas ille habuit pro tragoediis. Fuit alius comicus, cui nomen Stratoni: quem cum Stratide non uno loco ſcribarum imperitia confudit. De hoc Suidas, *Στράτων, κωμικὸς τῆς μέσης κωμῳδίας· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἦν Φοῖνιξ.* Omnino pauca ſcripſiſſe Strato hic videtur: neque apud veteres ejus nomen temere invenias, niſi cum Stratidis locum occupavit. Inter novae comoediae comicos hunc ponit Suidas: at Stratis in albo poetarum veteris comoediae recenſetur ab antiquis criticis, quorum extant in Ariſtophanem lucubrationes. Ibi etiam legimus dramata Stratidis fuiſſe ſedecim. Nos quoque totidem invenimus. Sunt autem haec. ΑΓΑΘΟΙ ἢ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ. hujus fabulae Suidas meminit. Fuere qui Pherecrati aſcriberent auctore Athenaeo, lib. 10. ΑΝΘΡΩΠΟΡΕΣΤΗΣ. Athenaeus lib. 3. extremo *σεμιδάλεως μέμνηται Στράττις ἐν Ἀνθρωπορέστῃ.* Suidas nominat. In hac fabula comicus Euripideam Oreſtem riſerat. Apparet ex illius verſibus, quos proferunt comici interpretes ad iſta e Ranis. *Ἔξεστι δ' ὥσπερ Ἡγέλοχος ἡμῖν λέγειν. Ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν' ὁρῶ.* non nominant illi quidem hanc fabulam: ſed inde eſſe quos afferunt verſus teſtis ſcholiaſtes Euripidis ad Oréſtem: ubi leges eadem. atque ibi non *Ἀνθρωπορέστης* ſcribitur hoc nomen, ſed ΑΝΘΡΩΡΑΙΣΤΗΣ. videtur poeta ficto nomine alluſiſſe ad *κυνοραιστὰς* de quibus philoſophus in Hiſtoriis animalium. Sed alteram lectionem librorum noſtrorum et Suidae rejicere facile non debemus. Similis compoſitio nominis *Δουλορέστης.* quo titulo fabulas ediderunt Latini poetae Ennius, Pacuvius, Naevius. ΑΤΑΛΑΝΤΗ. Athenaeus libro ſeptimo, et libro nono: item Suidas. ſed alibi apud hunc ΑΤΑΛΑΝΤΑΙ fabula inſcribitur, ut in voce *διφροφόροι.* Heſychius in *Διονυσοκουροπυρώνην. τὸν γὰρ Διόνυσον κουρέα ὄντα κωμῳδεῖ. κουρεὺς δὲ ἦν πρὸς πάππου, ὡς δηλοῖ ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθείς.* Comici interpres ad Aves, *μνημονεύει αὐτοῦ ὡς μέγα ῥύγχος ἔχοντος ὁ τὰς Ἀταλάντας ποιήσας.* At comici vetus interpres non numerum, ſed genus mutat, ſcribens ad Ranas,

τινὲς φασι τῷ σκὼρ πρῶτον κεχρῆσθαι Στράτιν ἐν Ἀταλάντῳ δράματι. ψεῦδος δέ. πολλῷ γὰρ ὕστερον τῶν Βατράχων ὁ ΑΤΑΛΑΝΤΟΣ Στράτιδος ἐδιδάχθη. ΖΩΠΥΡΟΣ ΠΕΡΙΚΑΙΟΜΕΝΟΣ. Hefychius laudat hanc fabulam, p. 568.
explicans Graecorum proverbium, οὐ μάλα κικκάς, illi Plautino par et geminum, *ciccum non interduim*, [magnus Erasmus proverbium affert, nefcio unde, οὐ μάλα κυκᾶς. unde aliquis putet fic legiffe ipfum apud Hefychium. quod mihi non probatur.] ΙΦΙΓΕΡΩΝ. Hujus quod fciam, folum fupereft nomen apud folum Suidam. qui cum videatur non aliunde quam ex unius Athenaei libris titulos quos commemorat fumpfiffe, admonet nos quanto uberior rerum copia in libris integris Athenaei fuerit, quam nunc fit in mutilatis et imperfectis. ΚΑΛΛΙΠΠΙΔΗΣ. Athenaeus memorat libro 14. et ex Athenaeo Suidas. ΚΙΝΗΣΙΑΣ. Athenaeus lib. 12. ἦν δ' ὄντως μακρότατος καὶ λεπτότατος ὁ Κινησίας, εἰς ὃν καὶ ὅλον δρᾶμα γέγραφε Στράτις. De hoc Cinefia et hac fabula Stratidis plura Harpocrat. Meminit et fcholiaftes Ariftoph. ad Plutum. item Pollux, lib. 10. cap. 52. et lib. quarto, cap. 23. ubi minus recte ἐν τῷ Κυνησίᾳ. peffime vero qui apud Athenaeum emendant ἐν Κυνηγεσίᾳ, et vertunt *in venatione*, vide in Μακεδόνες. Ariftophanis vetus interpres ad Aves, Μέμνηται αὐτοῦ, Lafpodiae, Φιλύλλιος (ita fcribendum) ἐν ταῖς Πλυντηρίαις (melius Πλυντρίαις) ὡς φιλοδίκου. ἔχει δὲ καὶ περὶ τὰς κνήμας τινὰς αἰτίας vel αἰκίας) ὥς φησι Στράτων ἐν Κινησίᾳ. legendum Στράττις. ΛΙΜΝΟΜΕΔΑ. Athenaeus hoc loco. Suidas tamen ΛΙΜΝΟΜΕΔΩΝ. quafi *princeps lacus*. apud alios per η in prima, ΛΗΜΝΟΜΕΔΑ. ut apud Harpocrationem in ἁπλᾶς. In undecimo Athenaei etiam vetuftiffimi codices, Στράτων ὁ κωμικὸς ἐν Ληπνομέδα. duplici errore. ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ. Athenaeus libro feptimo, duobus locis. et ex Athenaeo Suidas. iterum Harpocration in τοπεῖα. et Etymologus in eadem voce. At in nono Athenaei fcriptum eft, ὁ Στράττις εἶπεν ἐν Μακεδόσιν ἢ Κινησίᾳ. quod fi mendum non continet, de diverfis titulis duarum comoediarum accipi debet, non de una binomine. fed fortaffe locus eft corruptus: nam libro 13. ita legitur, Στράττις ἐν Μακεδόσιν ἐν Παυσανίᾳ Κορινθίαν αὐτὴν φησί. *Cinefias*, *Macetones*, et *Paufanias*, trium diverfarum comoediarum nomina funt, auctore Suida, atque ipfo Athenaeo. ΜΗΔΕΙΑ.

Athenaeus lib. 11. et 15. item Suidas. Meminere grammatici in explicatione proverbii *Μυσῶν λείαν*. Nemo autem existimet, quia Medeam scripserunt plures tragici, et quia tragoediae conveniunt quae de illa narrantur, alienum: penitus a comoedia id argumentum esse: ac propterea fabulam hanc Strattidis non comoediam, sed tragoediam fuisse. Sane videtur Suidas non alia ratione ductus, ut Strattidem faceret de comico tragicum, quam consideratione hujus in speciem tragici lemmatis, et aliquot aliorum: sed nihili hoc argumentum est, atque omnino fallax: cum certum sit plurimos antiquorum comicorum tragicis argumentis comicos soccos
p. 569. aptasse. Quid *τραγικώτερον* Oreste? hoc tamen titulo fabulam docuerat Alexis comicus, non minus quam Euripides tragicus. *Cyclopem* scripsit Epicharmus. *Athamantem* Sophocles tragoediarum poeta, sed et Amphis comoediarum *Septem ἐπὶ Θήβας*, Aeschyleam legimus etiam hodie. Amphidis *Septemthebanam* laudant veteres. *Persas* Aeschylus docuit: *Persas*, item Pherecrates. *Nioben* Sophocles et Aristophanes. *Lemnias* incertum est plures tragici docuerint an comici. *Medean* quoque tragici diversi: et comici pariter diversi: in his Strattis, et Eubulus. possem si operae esset, alia hoc genus innumera exempla in medium afferre. ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ. Athenaeus lib. 14. et inde Suidas, vide etiam in Μακεδόνες. ΜΥΡΜΙΔΟΝΕΣ. Pollux libro nono. *ὅθεν καὶ ἐν τοῖς Στράττιδος Μυρμιδόσιν εἴρηται.* ΠΙΤΥΣΟΣ. Aristophanis interpres Vesparum commentario, postquam recitasset quosdam versus e *Troilo* Strattidis, subjicit, *ἀλλὰ καὶ ἐν Πυτίσῳ. ἐγὼ δ' ἅτε Ἐπὶ νεῖκος ὀργισθεὶς ἔφη τῷ στόματί μου Δράσω τοιαῦθ' ἅπερ τοῦ αἰσχροῦ τάττεται.* Forte *ἐν Πιτύλῳ*. Saltem Graeca vox ea fuerit. Nauticae turbae *ἀταξίαν* videtur exagitasse, vel fuit similis argumenti, *Monotropo* Anaxilae. nam *πίτυλον* interpretantur veteres etiam *φαντασιοκόπον*.
ΤΡΩΙΛΟΣ. Athenaeus libro tertio. Suidas et comici interpres ad Vespes. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Athenaeus hoc loco, et Suidas. ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ. Athenaeus libro quarto, *κατὰ τὴν Στράττιδος τοῦ κωμῳδοποιοῦ Ἰοκάστην, ἥτις ἐν ταῖς ἐπιγραφομέναις Φοινίσσαις φησὶ, Παραινέσαι σφῷν τι βούλομαι σοφὸν Ὅτ' ἂν φακῆν ἕψητε μὴ ἐπιχεῖν μύρον.* Etiam in hac fabula Euripidem ridendum propinaverat. Aristoteles De sensu et sensili, *ἀληθὲς γὰρ ὅπερ Εὐριπίδην εἶπε σκώπτων Στρά-*

τις, Ὅταν φακῆν ἕψητε μὴ ἐπιχεῖν μύρον. Iterum meminit Athenaeus lib. 14. et post illum Suidas. Pollux lib. nono, ὅθεν καὶ Στράττις ἐν Φοινίσσαις, Εἶθ' ἥλιος μὲν πείθεται τοῖς παιδίοις, Ὅταν λέγωσιν ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε. meminit et lib. 10. cap. 47. et Erotianus explicans dictionem λεβηρὶς apud Hippocratem. Nec praeteriit Suidas, qui auctor est, Stratonem comicum de quo ante diximus scripsisse fabulam, cui esset nomen Φοῖνιξ. Ejus facit mentionem Athenaeus libro octavo: sed Φοινικίδην nominans. ΦΟΡΤΙΚΟΣ. Invenio in Glossis Hesychii citatum Strattidem ἐν Φορτικῷ δραματίῳ. Locus est in κολεκάνοι. ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ. Athenaeus lib. 4. necnon Suidas. Julius Pollux lib. 10. cap. 13. ὁ γοῦν Στράτις ἐν Χρυσίππῳ λέγει, Πρόσαγε τὸν πῶλον ἀτρέμα προσλαβὼν τὸν ἀγωγέα βραχύτερον. οὐχ ὁρᾷς ὅτι ἄβολός ἐστι. ΨΥΧΑΣΤΑΙ. Athenaeus lib. tertio, nono et undecimo. quo ex loco de ratione nominis licet facere conjecturam. Ibi namque agitur de vocabulo ψυκτὴρ. quod ex affine verbo ψυχάζειν *frigus captare:* unde ψυχασταί. Meminere Suidas et Pollux lib. decimo capite 24. cap. autem 28. scribit idem, Στράττις ἐν Ψυχασταῖς προσιτὼν ῥιπίδα, ἐπήγαγε σκιάδιον. quae etiam verba titulum nobis aperiunt.

Caput Vigesimumquartum. p. 570.

Χάνναι *et* **χαῦναι** chysophrys *et* ionifcus, trichides *et* thrissae. thunnides *et* trichiades **πρημάδες**. *Nicocharis* Lemniae. **ἀνδραχθής**. apanthracides. *Archippi locus obscurus.* **θρᾶτται**. *Aristotelis super chalcide pisce inconstantia. alia item multa.*

ΧΑΝΝΑΙ. In libris antiquis constantissima inconstantia modo χάνναι, modo χαῦναι. De Numenii versu ante diximus. Epicharmi etiam proxime sequentem locum in ΧΡΟΜΙΣ emendavimus capite sexto. Distingue verba Archestrati, et scribe, Τὸν χρόμιν ἐν Πέλλῃ λήψῃ μέγαν (ἔστι δὲ πίων Ἂν θέρος ᾖ) καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ. ΧΡΥΣΟΦΡΥΣ. Ἄρχιππος ἐν Ἰχθύσιν. ἱερὸς Ἀφροδίτης χρύσοφρυς Κυθηρίας sine caussa docti corrigunt Κυθηρίας. et Veneris cognomen omnibus notissimum mutant in

piscis appellationem ineptam et parum analogam. *Chrysophryn* Ephesi esse appellatum *Iohiscum*, clare testatur Archest. χρύσοφρυν ἐξ Ἐφέσου τὸν πίονα μὴ παράλειπε, Ὃν κεῖνοι καλέουσιν ἰωνίσκον. sed poeta ut metro consuleret diminutiva forma usus, cum vulgo ἴωνες ille piscis diceretur auctore Hesychio. In Excerptis οἰωνίσκον, non recte. In ΧΑΛΚΙΔΕΣ. verba sunt Numenii qui *Halieuticon* scripserat, — σὺ δ' ἂν καὶ χαλκίδ' ἐκείνην Αὔτως ἂν πείραιο καὶ ὀλίγην μαινίδα scribendum, Αὔτως ἀμπείραις καὶ ὀλ. μ. pro ἀναπείραις. *chalcidem*, inquit, *tam facile transfixeris atque maenidem parvam*. Ex ipso libri titulo divinare licet, locutum Numenium de variis piscandi generibus. Cum igitur alii pisces aliter capiantur, negat fuscina posse capi parvos pisciculos, ut sunt maenis et chalcis. Sic apud Strabonem κεντρίδι τριόδοντι περιπείρειν lib. quarto. ΤΡΙΧΙΔΑΣ et ΘΡΙΣΣΑΣ diversi generis pisces quidam faciunt, quidam eosdem. Aristophanes auctor est trichidas si majore copia edantur tussim ciere. in Concionantibus, — ὁ γὰρ ἀνὴρ τὴν νύχθ' ὅλην Ἔβηττε, τριχίδων ἑσπέρας ἐμπεπλησμένος. Enarrator: τριχίδων: λέγει νῦν τῶν καλουμένων θρισσῶν. αὗται ἐσθιόμεναι βῆχα ἀνεγείρουσι. At auctor idem commentario in Acharnenses, de eodem solum dubitat, nec quidam statuit. Aristoteles, Athenaeus, Eustathius aliique diversos pisces pronuntiant. uterque piscis a tenuitate aristarum nomen invenit. In tertio versu Eupolidis. Ὅτε τ' ἂν φάμῳ δ' ἦν ἡμιωβολίου κρέα, omnes codices distinguunt post ἦν, posita ὑποστιγμῇ. quare ita possumus interpretari, semel in vita ante bellum contra Samios pisces emit: et quidem trichidas, non magni pretii. at quandiu res Samiorum steterunt, qui rebellione sua, ut esset Athenis annona arctior fecerunt, iste solitus in opsonium carnes emere semiobolo. Samiorum ἀπόστασιν ab imperio Athenienfium narrant Thucydides et alii historici. Sequuntur haec, Νικοχάρης Λημνίαις, τριχιάδας δὲ καὶ τὰς πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον: quae verba si recte capiunt qui hinc colligunt et θυννίδας et τριχιάδας appellatas fuisse πρημάδας, ponenda est
p. 571. τελεία στιγμὴ post vocem Λημνίαις: et vacuum spatium relinquendum, ut deesse appareat Nicocharis locum integrum. Sed nos *thunnidas* vocatas fuisse *trichiadas*, non assentimur doctissimis viris. Quare totum locum ita concipiendum censemus. Νικοχάρης Λημνίαις. τρι-

χιάδας δὲ καὶ πρημάδας. πρημάδας δὲ τὰς θυννίδας ἔλεγον. Nicocharem laudat auctor προηγουμένως, quia τριχιάδας nominaverat, de quibus sermo erat institutus: sed cum fecisset Nicochares πρημάδων simul mentionem, inde occasione sumpta, eam vocem exponit hic Athenaeus. Quare ita legendum ut scripsimus: repetita dictione πρημάδας, quae incuria librariorum semel tantum posita est. Favet huic emendationi auctor Excerptorum, qui ex hoc loco retulit in σημειώσεις suas, Ὅτι πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον. quod si aliorum vera esset sententia, scribendum ei fuit, ὅτι τριχιάδας καὶ πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον. Sunt qui trichiadas aliud interpretentur, quam trichidas: quod ex Athenaei verbis non potest colligi: et promiscue usurpari eas formationes ex aliis multis nominibus constat. aliter tamen nonnullis visum, ut Heracleoni, qui τριχιάδας putavit esse membradas. nam quod in Hesychio scribitur: τριχθάδες, mendosum puto ac lego, τριχιάδες, αἱ χαλκίδες. Ἡρακλέων δὲ, μεμβράδες. Vocem πρημάδες alii scripserunt cum litera una amplius, πρημνάδες. neque aliter Vindeliciana Excerpta. Hesychius, Πρημάδες καὶ πρῆμναι, εἶδος θυννώδους ἰχθύος. Porro *Lemnias* Nicocharis et noster laudat alibi, et Pollux libr. 10. capit. 24. minus recte apud Etymologum in κώδιον, Νικόχαρις Λημνία. In testimonio ex Europa comici Platonis, ἁλιευόμενός ποτ' αὐτὸν εἶδον Ἀνδράχμη μετὰ πρημάδων, κᾆπειτ' ἀφῆκεν ὅτι ἦν βόαξ: laudo quod in Excerptis offendi, αὐτὸν εἶδεν Ἀνδραχθῆ. Quantum divinare possum, loquitur de praecone aut alio qui Mercurium impensius colebat. Hunc ait piscantem aliquando vidisse, et captum intra retia boacem piscem Mercurio sacrum: (ut dictum est paulo ante) quem statim superstitiosus ille dimiserit. ἀνδραχθὴς *magnus, et qui hominis justum sit onus.* De trichide narratur ex Aristotele, ὅτι ἥδεται ὀρχήσει καὶ ᾠδῇ: quod Eustathius confirmat: addens solitos suae aetatis piscatores modulatis saltationibus (κρότους ipse vocat) hunc piscem capere. Mox de ERITIMIS scribe, ἡδεῖς δὲ εἶναι καὶ ἐν ὑποτρίμματι. et statim corrige locum Epaeneti γαλῆν, σμαρίδα, ἣν ἔνιοι καλοῦσι κυνὸς εὐνάν. quanquam vide capite 18. Addit, Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας. Scribendum, ἐν πέμπτῳ μορίων, fide membranarum. quod tamen meminerim, philosophus neque in illo libro, neque in ullo alio sardini fecit mentionem. Quod ait, τοὺς γὰρ εἰς τὸ ἀπαυ-

θρακίζειν ἐπιτηδείους ἰχθῦς εἰς ἅλμην ἀπέβαπτον, de ea re lege quae ſcribit eruditiſſimus interpres Ariſtophanis ad hos verſus Acharnenſibus.

ἡνίκ' ἐπανθρακίδες ᾠσὶ παρακείμεναι,
οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκλῶσι λιπαράμπυκα.

Quaeſtio deinde tractatur ab Athenaeo haec, quinam p.672. piſces illi ſunt qui in Archippi dramate *Piſces* inſcripto, nominantur *thrattae*. Varie agitatam hanc quaeſtionem fuiſſe ab antiquis criticis et philologis, ex iis quae Athenaeus narrat, ſatis liquet. maxime cum ſcribit librum integrum a ſe editum hoc argumento. Hic vero ejus commentarii ſolum *τὰ καιριώτατα* recitantur. In quo ſermone, ait, *κατὰ τὰς συγγραφὰς γὰρ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν Ἀθηναίων*. hoc eſt, *in ea fabulae parte qua continentur foedera inter piſces et Athenienſes*, vel, *inter piſces et homines:* nam pro *Ἀθηναίων* ſuadent ſcribi *ἀνθρώπων* ſequentia iſta, *ἀποδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις συντίθενται*. niſi ibi legendum *τοῖς Ἀθηναίοις*. Vocem autem *συγγραφὰς* ita accipiendam eſſe ut expoſuimus, manifeſto arguit proximum *συντίθενται*. De eo foedere recitantur verba Archippi, *ἀποδοῦναι δ' ὅσα ἔχομεν ἀλλήλων. ἡμᾶς μὲν τὰς θράττας καὶ ἀθερίνην τὴν αὐλητρίδα, καὶ σηπίαν τὴν θύρσου, καὶ τοὺς τριγλίας, καὶ Εὐκλείδην τὸν ἄρξαντα, καὶ Ἀναγυρουντόθεν τοὺς κορακίωνας. καὶ κωβίου τοῦ Σαλαμινίου τόκον.* Comici poetae figmentum ex tam paucis verbis ſuperſtitibus augurari velle nimia fuerit temeritas. Apparet attendenti ludere poetam in appellationibus quarundam Athenis notarum perſonarum, quae communia cum piſcibus nonnullis nomina habebant. Lex initi foederis proponitur haec: ut redderent piſcibus homines quicquid ab iis accepiſſent. et ſimiliter piſcibus homines. Deinde quaedam nominantur quae reſtituturi erant piſces mortalibus. *θράτται* in his primo loco recenſentur. piſces nimirum eo nomine quosdam Archippus noverat: ſed viles et parum in vulgus notos. hinc illae antiquiſſimorum criticorum variae de loco Archippi ſententiae: aliis corruptos ejus codices affirmantibus: aliis aliud pronuntiantibus. Mirum eſt fuiſſe qui aliud hic legi vellent, quam *τὰς θράττας*. Thrattis autem piſcibus commune nomen inter homines habebant mulieres Threſſae, vel oriundae e Thracia, quales multas ſemper fuiſſe Athenis ſcimus ex veterum ſcriptis. *Ἀθερίνη* notum eſt piſcis nomen: ſed fuit Athenis cum doceretur

ea fabula *Atherina* quaedam tibicen. *Sepia* item aliqua tum vixit, cujus patri nomen fuit Thyrso. Erant et *Trigliae* quidam, ἀπὸ τῆς τρίγλης ita dicti. In *Euclide* haeremus: nam praetorem quidem Euclidem fatis notum habemus, ut libro primo dicebamus capite secundo: sed inter piscium nomina, nullum novimus huic adfine: nisi fortasse allusum est ad illas quas vocabant κλεῖδας inter salsamenta. Frigidiusculum hoc, fateor, et longius arcessitum. sed meminerimus hunc esse Archippum quem veteres critici pronuntiant omnium comicorum φορτικώτατον, et cujus facetias saepe inficetas fuisse testantur Aristophanes et ejus antiqui interpretes. *Coraciones* fratres videntur fuisse aut sodales ex Anagyrunte pago, quibus nomen a piscatione aut venditione κορακίνων. Lego enim cum Excerptis, καὶ τοὺς Ἀναγυρουντόθεν Κορακίωνας: non κορακιῶντας. Κωβίου τόκον interpretor filium cujusdam vel piscarii vel salsamentarii qui vulgo dicebatur *Gobio*, et filii ejus *Gobionis filii*, aut fortasse p.573. Κωβίωνες. usitata in nonnullis patronymica forma. Βάτραχος, et ranam significat, et nomen est alicujus, qui cum odio multorum Athenis tum paredri vices fungebatur: vel eo minus vulgo gratus, quod non Athenis natus erat: sed in Histiaea sive Oreo Euboeae. ideo ait poeta τὸν ἐξ Ὠρεοῦ. Scribe paulo post Anaxandridae verba, καὶ συμπαίζειν κορακινιδίοις μετὰ περκιδίων καὶ θραττιδίων. sic enim alibi in his libris: melius quam ut hic συμπλησιάζειν. Quis autem ille δήμου ἁλιεὺς, *populi piscator*, in primo Antiphanis versuum e *Tyrrhenico?* Ego vero suspicor istud δήμου aliter exponendum esse. sic nempe ut cum ait Diogenes Socratem fuisse τῶν δήμων Ἀλωπεκῆθεν. Xenophontem τῶν δήμων Archiensem. Quare scribo e libro praestantissimi Messaei, Δήμου δ' Ἁλαιεύς ἐστιν. *est e pago qui dicitur Halae.* Duo fuerunt in Attica δῆμοι nominati *Halae:* sed cognominibus distincti et tribubus: Halae Araphenides tribus erant Aegeidis: Halae Aexonides, tribus Cecropiae. Utriusque gentile nomen erat Ἁλαιεὺς, ut legitur hic in illo MSS. vel Ἁλαεὺς absque ι, ut diserte docemur a Stephano. In ΨΗΤΤΑΙ melius scribas, παραπλήσια φησὶν εἶναι ψῆτταν, βούγλωσσον, ταινίαν. Locum philosophi qui dicitur esse ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, lege quinto Histor. cap. nono. ibi rectius scriptum τῶν ἰχθύων, quam ἰχθυδίων ut hic. nam thunnus certe et mugil pisciculis annumerari non debent. Porro de

chytis piſcibus Ariſtotelis verba ſunt, *καλοῦνται δὲ χυτοὶ οἱ τῷ δικτύῳ περιεχόμενοι, θύννος, πηλαμὺς, κεστρεὺς, χαλκίδες, κοχλίαι, χρομὶς, ψῆτται, καὶ τὰ τοιαῦτα.* Non multum differunt apud philoſophum piſces *χυτοὶ, ῥυάδες* et *ἀγελαῖοι.* In ſuperioribus verbis Ariſtotelis, quidam nomen *χαλκίδες* cenſuerunt inducendum: quos p. 574. refellit Athenaeus hoc loco. etſi miramur nos quoque ſummi viri inconſtantiam: qui in ſexto Hiſtoriarum ſcribat, *χαλκὶς δὲ τίκτει τρίς.* quod ex ipſo refert et Plinius. adeo nemo homo eſt cui non aliquando ſomnus obrepat. Ait, *ἔσχαρον ὃν καλοῦσι καὶ κόριν.* Heſychius, *ἔσχαρος, ἰχθύς.* Libro tertio in Archippi verſu *ἐσχάραι* recenſentur inter conchylia. An autem ſint idem *eſcharus et eſchara,* non facile dictu eſt. Alterius appellationis *κόρις,* alibi fieri mentionem non memini. Eruditiſſimus Gesnerus horſum trahebat verba Heſychii *κοριδεστράες, ζῶον θαλάσσιον.* emendabatque *κόρις, ἔσχαρος.* probabili nimis conjectura: niſi literarum ſeries repugnaret. Non video quid hic faciant illa verba, *βουγλώσσους δ' ὀνομάζει καὶ Ἐπιχ.* et ſequentia: cum totidem verbis eadem ſuo loco ſint ſcripta. Archeſtrati verſum ſcribe ut ante, *Βούγλωσσον. ταύτην θῆρα περὶ Χαλκίδα κεδνήν.* Chalcis non eſt Euboea, ut temere ſcribunt: ſed urbs Euboeae ad Euripum ſita. Nauſicratis verſiculi jam ante eodem hoc libro deſcripti habentur. hic autem ea ſolum fine recitantur, ut probetur *ψῆτταν* piſcem, etiam *ῥόμβον* fuiſſe vocatum Graecis, non Romanis tantum. hoc igitur ex poſtremis hujus *ῥήσεως* verbis neceſſario nobis eliciendum eſt. Quare niſi paratum habemus credere Athenaeum nugatorem egiſſe hic inſigniter, corruptiſſima verba hoc ſimilive modo emendabimus, — *γαλακτοχρῶτα Σικελὸς ὃν Ὄχλος ὀνομάζει ῥόμβον. ἢ ψῆτταν λέγεις;* Ex hac lectione diſcimus, quam ψῆτταν interior, ut ita dicam, Graecia appellabat: Siculos, (quorum idioma fuit ab antiquo depravatum, vel Plauto teſte) vocaſſe *ῥόμβους.* a Siculis Romani et hoc et alia multa vocabula acceperunt.

ISAACI CASAUBONI

ANIMADVERSIONUM IN ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS

LIBER OCTAVUS.

CAPUT PRIMUM.

Cohaerentia libri octavi cum septimo. Σπανία, pro Hispania: et regionis ejus felicitas. σίκλος et σίγλος. ὗς δείπνων. ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι. λογάρια. Tios et Cromna. Pisces vocales. Ladon, Clitor, Aroanius *fl. Pisces mansueti.*

EXPOSITA sunt libro superiore pleraque genera piscium, quorum praesertim veteres comici et poetae alii fecissent mentionem: octavo isto referuntur varii sermones a dipnosophistis habiti super piscibus, aut occasione piscium. Initio dilaudatur convivator Larensis: qui nullis parcens sumptibus, eam dicitur Romae suis conviviis foelicitatem et mirabilem omnium rerum copiam praestitisse, quam in Lusitania praedicabat Polybius. Multa de fertilitate ejus regionis; et aliarum aliquot Hispaniae partium, varii scriptores jam olim memoriae prodiderunt: sed nemo aut uberius aut majore fide quam ille nobilis historiarum conditor Megalopolitanus: quod ex Strabone, Diodoro Siculo, Plinio, et Athenaeo hodie cognoscimus. Ἰσπανία quae dicitur in vulgatis libris, Σπανία est in antiquis membranis Athenaei: sicut apud Paulum Apostolum in ea ad Ro- p. 575.
manos, et apud [Theophilum libro altero ad Autolycum et in MS. codice Commentariorum Chrysostomi in acta

Apoſtolorum: hom. 5. κἂν εἰς Σπανίαν ἔλθῃς. et apud alios. Etiam in antiquis Juvenalis ſcholiis *Spana veſtis* legas de veſte Hiſpana et Baeotica.] Non eſt vox Graeca σίκλος, ſed Graecis Barbara. Polybius, qui in rebus Hiſpanorum explicandis ea utitur, docet nos in communi uſu eam fuiſſe apud illos. Ait enim, καὶ ὁ τῶν κριθῶν σίκλος, (μέδιμνός ἐστι) δραχμῆς. *ſiclum* interpretatur medimnum ſive modium, ut puto, Atticum. Ita videntur Carthaginenſes eam dictionem uſurpaſſe: unde Hiſpani multa ſumpſerunt et locorum et aliarum rerum vocabula. Hebraeis, a quibus caeteri omnes acceperunt, שקל eſt menſuram pondere examinare: et *ſecel* pondus. Ab eadem origine σίγλος in Perſide genus nummi eſt, appellatum, teſte Xenophonte. Addit Polybius, ὗς δείπνων ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν. Ne errent hic tyrones, doctorum virorum interpretatione decepti, negamus Graecum loquendi genus eſſe, ὗς δείπνων. ſcribendum eſt, ὗς δὲ πίων. quamvis reclamantibus antiquis exemplaribus, et Excerptis. Verte iſta, τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ καταξιοῦται τιμῆς, ἀλλ' ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται τούτων. *ferina pretio nullo habetur: ſed vel auctarii loco eam tradunt, vel gratis largiuntur*, ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι dicuntur, et qui emptiones et venditiones contrahunt, ut fit in foro et macello: hic vero etiam qui donant aliquid. In univerſum omnis contractus eſt ἀλλαγή, ex antiqua permutandi conſuetudine. Corrupta mox ſunt grati convivae de ſplendido convivatore haec verba. ἐμπίπλησι παντοίων ἀγαθῶν ὁσημέραι, τοῦ δεὸς καὶ μεγαλόφρονος φιλοτιμούμενος οὐδὲν φερομένοις οἴκοθεν, ἢ λογάρια. manuales Athenaei codices nihil nos adjuvant; at juvant Excerpta, ex quorum fide ſcribendum ἐμπίπλησι παντοίων ἀγαθῶν ὁσημέραι μετὰ τοῦ ἡδέος καὶ μεγαλοφρόνως φιλοτιμούμενος οὐδὲν φερομένους οἴκοθεν ἢ λογάρια. id eſt, *non ſolum ſuavem nobis ſe praebens, ſed etiam magnifice liberalem ac munificum, quotidie omne genus bonis nos replet, qui domo nihil afferimus niſi diſſertatiunculas.* Appellat λογάριά recitatiunculas ex vetere lectione, quas libro primo vocabat τὰ ἀπὸ τῶν στρωματοδέσμων γράμματα: et libro ſeptimo τὰς ἐκ τῶν βιβλίων συμβολάς. λογάρια hic *oratiunculas* interpretari nolim. In Gloſſis legitur, λογάδιον, *ratiuncula.* malim λογάριον aut λογίδιον, nam λογὰς eſt aliud. Scribe deinceps, ἀλλὰ μὴν,

ἄνδρες ἰχθύες κατὰ τὸν Ἄρχιππον, παρελίπετέ τι. *et-
enim o viri pisces ut est apud Archippum, aliquid
est a vobis praetermissum.* Archippi nihil est praeter
illa, ἄνδρες ἰχθύες: quae et infra non longe repetun-
tur. Sunt autem ex Archippi fabula, quam *Pisces*
inscripserat, ex qua multa libro superiore. Deinceps
narrantur aliquot piscium miracula. Ac primum de pis-
cibus terrenis agit: δεῖ γάρ, inquit, καὶ ἡμᾶς μικρὰ
προσφωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. Interpretes ὑμᾶς,
libri ut est editum. de piscibus fossilibus Aristoteles in p. 576.
libello De miraculis auditis, et Strabo libro quarto, ac
12. Aetatis quoque nostrae viri docti ad Albim in Ger-
mania atque alios fluvios, pisces effodi observarunt, ac
monumentis suis prodiderunt. Ait, καὶ περὶ Τίον τοῦ
Πόντου τὴν Μιλησίων ἀποικίαν, ἱστοροῦντος περὶ αὐτοῦ
Θεοφράστου. *narrante id Theophrasto.* sed male, ἱστ.
περὶ αὐτῶν τοῦ Θ. *commemorante eos Th.* In frag-
mento libelli Theophrastei De piscibus inscripto. Τίος
non nominatur, sed simpliciter regiones Ponticae. Pli-
nius ex eodem pro Tio *Cromnam* habet. Fuit is pagus
Tio vicinus. Ex his et aliis item duobus Amastris urbs
in Ponto nobilis fuit composita. Ait, ὀρύττεσθαι γὰρ
κατὰ βάθος πλέον ἐς τοὺς τόπους. Lege κατὰ βάθους
πλέονος τ. Plinius idem tradit, *In Paphlagonia effodi
pisces gratissimos cibis terrenos, altis scrobibus in
his locis ubi nullae restagnant aquae. miraturque et
ipse gigni sine coitu.* videamus quid sibi illa velint,
οὔτε θερμῶν ναμάτων· nam quorsum aquae Herculaneae
ad piscium generationem? sed neque Plin. harum me-
minit Theophrasti hunc locum interpretans: neque illa-
rum ulla in Theophrasti codicibus mentio: ubi scribitur,
τὸν δὲ τόπον οὔτ' ἐπίκλυσιν ποταμοῦ λαμβάνειν, οὔθ'
ὕδατος σύστασιν. Sine dubio scripserat hic Athenaeus
ὀρύττεσθαι γὰρ κατὰ βάθους πλέονος τόπους οὔτε ποτα-
μῶν ἐπιχύσεις ἔχοντας, οὔθ' ἑτέρων ναμάτων. Eandem
sententiam magnus praeceptor jam ante aliis verbis ita
expresserat. οὔθ' ὑδάτων φανερῶν πλησίον ὄντων, οὔτε
ποταμῶν ἐπιῤῥεόντων. Inveni in optimis Excerptis sic,
οὔτε ποτ. ἐπιχ. ἐχ. οὔτε θερμῶν ναμάτων τὸ καινότατον.
sed postrema verba neque Theophrasti sunt, neque Athe-
naei. quamquam illa habet etiam Eustathius: quem sae-
pius lapsum hoc duce initio ostendimus. Sequitur jam
aliud miraculum de piscibus vocalibus. Ait, Μνασέας
ὁ Πατρεὺς ἐν τῷ Περίπλῳ, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι φησὶν

ἰχθῦς φθέγγεσθαι. In eodem Arcadiae tractu, tres vicini fluvii ſunt, Ladon, Clitor, et Aroanius. In quo ex iſtis tribus amnibus piſces vocales fuerint, magna inter veteres diſſenſio. Mnaſeas ait in Clitore: Philoſtephanus mox in Aroanio: Clearchus paulo poſt in Ladone. Euſtathius ut Mnaſeam et Clearchum conciliaret, ſcribit, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας περὶ τὸν Λάδωνα ἰχθύας. melius paulo poſt Athenaeus: περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ. id eſt, *in Ladone fluvio Arcadiae circa urbem Clitorem.* Errat auctor Epitomae, ſi modo ille ita ſcripſit, ut noſter liber habet, ἐν τῷ Κλείτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι ποταμῷ. In verbis Philoſtephani, pro ἐν Ἀόρνῳ τῷ ποταμῷ, ſcribendum eſt ἐν Ἀροανίῳ τῷ π. quod et Dalecamp. veniſſe in mentem video. Philoſtephani et Mnaſeae ſententias non difficile compoſueris. Clitor enim et Aroanius fluvii, e diverſis locis orti, in unum poſtea conveniunt, illo in hunc influente. Itaque ex duobus fit unus binominis. Pauſanias auctor: qui iſtos piſces nominat poecilias, et addit ſe captos quidem poecilias vidiſſe: at ſonum illorum non audiſſe: cum tamen capiendi experimenti cauſſa ad amnem hunc acp.577. ceſſiſſet, atque in ripa ad veſperam usque eſſet praeſtolatus: quod eo maxime tempore dicerentur audiri. Plinium qui vocalem facit exocoetum Clitoris fluvii piſcem, non dubito poecilias cum exocoeto confudiſſe. ut dicemus ſequente capite. Hic autem ex Ariſtotele refertur, ſolos ex omnibus piſcibus φθέγγεσθαι κάπρον καὶ τὸν ποτάμιον χοῖρον, ubi nos editum volumus σκάρον, non κάπρον. edebatur ante σκάρον. Euſtath. ad Ὀδυσσ. μ. diſerte ſcribit σκάρον. quam lectionem confirmat, quod de lingua ſcari ex eodem Ariſtotele ſuperiore libro narrabatur. vide caput 20. Ex quo autem philoſophi opere haec deſcribat auctor, neſcio: in quarto certe Hiſtoriarum cap. 9. ubi hoc argumentum accurate tractatur, longe docemur aliter. Tertii miraculi loco ſunt piſces manſueti, quorum nonnulla proferuntur exempla. Poſſunt iis addi quae de aliis manſuefactis piſcibus ſcribit Lucianus in libello De Syria dea, quorum et Plinius meminit. Varro, Rei ruſticae lib. 3. *Hi loculatas habent piſcinas, ubi dispares diſcluſos habent piſces, quos proinde ut ſacri ſint, ac ſanctiores quam illi in Lydia, quos ſacrificanti tibi Varro ad tibicinem Graecum gregatim veniſſe dicebas ad extremum littus*

atque aram quod eos capere auderet nemo. [Martialis, libro 4. de lacu Baiano: *Sacris piſcibus hae natantur undae, Qui norunt dominum, manumque lambunt Illam, qua nihil eſt in orbe majus. Quid quod nomen habent, et ad magiſtri Vocem quisque ſui venit citatus?*] Poſſent etiam veteribus his exemplis recentia addi non minus mirabilia. Recta ſcriptura eſt, *τά τε ἀπὸ τῶν ἱερείων σπλάγχνα.* neque audiendi qui faciunt *ἱερέων.* Portento illi quo maris imperium Athenienſibus promiſſum, ſimile illud quod bello Siculo Auguſtum erexit in ſpem potiundi maris, ut narrant hiſtorici, et Plinius lib. 9. cap. 16.

CAPUT SECUNDUM.

Piſces terreni ad Pyrenaeos. Indici piſces miraculoſi. μάζοι vel μαζεινοί. Exocoetus fluvialis an marinus fl. Plinii hallucinatio. τράγος piſcis. Aves παρευδιασταί. piſces nec guttur habent, nec ſonum edunt. τριγμὸς quorundam piſcium. Πτολεμαεῖς. πλησίαλος et ἀγχίαλος. Neptunus Τροπαῖος. δῖνα. τὸ ὁρατὸν τοῦ πράγματος. Brevitas figurata. Prov. ficus edere.

ITERUM de terrenis piſcibus ex Polybio. Narrat a Pyreneis ad Narbonem fluvium planitiem quandam porrigi, perque eam *Φέρεσθαι ποταμοὺς Ἰλέβερνιν καὶ Ῥόσκυνον.* in hujus tractus campis paſſim effodi piſces. de hoc plura olim ad quartum librum Strabonis: qui magnus auctor rem eandem ex eo Polybio ibi commemorat. Itaque ſcribe hic ex illo loco, *ποταμοὺς Ἰλύβιῤῥιν καὶ Ῥουσκίνωνα.* Scribe etiam, *ὑπὸ δὲ ταύτην, διαμμου τῆς γῆς οὔσης, ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις ὑποῤῥεῖν τὸ πλαζόμενον ἀπὸ τῶν ποταμῶν ὕδωρ.* Non *ὑπὸ* ſed *ἀπὸ* et ſenſus poſtulat et Hellenismus. Nam aqua illa quae per obſcuros terrae meatus penetrat, dicitur *πλάζεσθαι ἀπὸ τῶν ποταμῶν*, id. eſt, *fluviis relictis er-* p. 578.
rare. In Excerptis non male, *πλαζόμενον τὸ ποτάμιον ὕδωρ.* at interpres *τὸ πελαζόμενον*: ſane quam abſurde. Inter miraculoſos piſces referuntur non injuria Indici illi, quos auctor eſt Theophraſtus ranarum inſtar in

siccum salire solitos. ἐν Ἰνδοῖς δὲ, inquit, φησὶ Θεόφραστος τοὺς ἰχθῦς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐξιόντας καὶ πηδῶντας πάλιν ἐς τὸ ὕδωρ ἀπιέναι. ut sunt Athenaei verba, credas omnibus piscibus omnium Indiae fluviorum, hanc esse naturam communem. Theophrastus ait esse quosdam in India pisciculos hoc ingenio. Astringamus igitur laxam nimis orationem, et scribamus, τινὰς ἰχθῦς. Plinius vertit, *Quin et in Indiae fluminibus certum genus piscium exit in terram, ac deinde resilit.* Isti autem de saliorum prosapia pisces, similes dicuntur esse τοῖς μαξεινοῖς καλουμένοις ἰχθύσιν. In Theophrasti codicibus hodie, τοῖς μαζίναις καλουμένοις. et quaerunt docti quinam sint isti mazinae quorum alius nemo fecerit mentionem. Libro tamen septimo in Epicharmi versu nominantur μάζοι pisces. sed μαξεινοὶ diserte libr. eodem ex Dorione De piscibus: ὃν καλέουσί τινες ὀνίσκον τε καὶ μαξεινόν. Et fortasse vera ubique scriptura μαξεινὸς aut μάξεινος. vel certe μυξινὸς ex Aristotele et membranis, ut dicebamus libro superiore, cap. 18. Exilienſium nobilissimus piscis est exocoetus, qui et adonis. Plinius hunc facit Arcadiae proprium libro nono, cap. 19. fluvialis igitur. Arcadia enim in Peloponnesi meditullio sita, nulla ex parte mare contingit, et ut cum Plinio dicam, undique a mari est remota. quin manifesto fluvialem esse exocoetum indicat, scribens, *Miratur et Arcadia suum exocoetum, appellatum ab eo quod in siccum somni caussa exeat. Circa Clitorim vocalis hic traditur et sine branchiis: idem aliquibus adonis dictus.* Graeci scriptores consentiunt marinum esse hunc piscem Clearchi clarissima hic verba, quibus nihil potest opponi. similiter Oppianus, Ἄλλοι δ' ἐξώκοιτον ἐφήμισαν, οὕνεκα κοίτας Ἐκτὸς ἁλὸς τίθεται. Fallitur igitur Plinius in hac historia, et duo genera piscium, poeciliarum et exocoetorum, unius loco accepit, non simplici errore. Porro exocoetum pronuntiat Clearchus τὸ σύνολον ὁμοιότατον τῷ καλουμένῳ τράγῳ ἰχθυδίῳ. maenam marem dici τράγον quo tempore dat operam soboli, auctor est Aristoteles libro octavo Historiarum. an eundem piscem Clearchus Solensis intellexerit, quaeri potest. Placet enim doctis viris τράγον hic esse gobionem nigrum, non Aristoteleum tragum. sed cum ἰχθύδιον hircum istum Clearchus appellet, maenam potius quam gobionem, nisi fallor, designat: est enim maena re vera pisciculus Gobione minor. Ac-

cedit quod Clearchus Ariſtotelis fuit diſcipulus inter primos et *γνησιώτατος*: a quo didicerat et res, et proprias rerum appellationes. Probo ſcribi, *φυλάττεται τῶν ὀρνίθων τοὺς παρευδιαστὰς καλουμένους*, potius quam *παρευδιστάς*. nam *παρευδιάζειν* dicitur, non *παρευδίζειν*. Eleganter autem *παρευδιάζειν* illae aves dicuntur, quae p. 679.
alcyonia ſtudioſe captant, ut per littora vagantes aliae piſciculis, alga aliae ſe ſatient, aut ſimilibus quisquiliis, quae inter maris ejectamenta habentur. Conſideremus verba Clearchi de piſcibus vocalibus: *ἐπεί τινες τῶν ἰχθύων οὐκ ἔχοντες βρόγχον φθέγγονται· τοιοῦτοι δ' εἰσὶν οἱ περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ· φθέγγονται γὰρ, καὶ πολὺν ἦχον ἀποτελοῦσιν.* Ariſtotelis ſententia eſt, quaecunque animalia vocem edunt, aut *φθόγγον*, ea *φωνεῖν τῶν ἄλλων μορίων οὐδενὶ πλὴν τῷ φάρυγγι*: *vocem edere non alia corporis parte quam gutture*. guttur autem piſcibus nullum eſt, qui neque pulmonem habent, neque reſpirant. Quare et voce carent iidem, neque aut *φωνεῖν* aut *φθέγγεσθαι* poſſunt. Ex his intelligimus, cur dicat hic Clearchus *οὐκ ἔχοντες βρόγχον*. appellat *βρόγχον*, quem philoſophus *φάρυγγα* et *λάρυγγα*. etſi aliud proprie *φάρυγξ*, aliud *βρόγχος*. Tacite igitur Clearchus praeceptoris ſui placitum convellit: qui *διαῤῥήδην* negaverat, animalia gutture carentia poſſe edere aut vocem aut ſonum. Sed ex Plinii verbis de exocoeto quae paulo ante recitavimus, ſuſpicio eſt ſcripſiſſe Clearchum, *οὐκ ἔχοντες βράγχια*. Non habere bronchon ſive guttur, omnium prope piſcium commune *πάθος* eſt: at branchiis carere: et tamen ſonum edere, plane rarum et miraculoſum. Nam quod aliis animantibus in edenda voce eſt guttur, id piſcibus ſunt branchiae in formando eo ſtridore quem vocat philoſophus *τρισμόν*. Clearchum tamen puto falſum animi: et piſces iſtos vocales non penitus carere branchiis exiſtimo, ſed *ἔχειν μὲν, ἔχειν δὲ ἀμυδρῶς*, ut de talibus loqui ſolet philoſophus, habent, inquam, vel minus perſpicuas, et quaſi imperfectas branchias: vel aliquid intus *ἀκανθῶδες*, cujus attritu fit ille qui dicitur ſtridor, quem nominat Clearchus *ἦχον*. Quod ſubjicitur miraculum ex Nicolao Damaſceno, illuſtrari debet ex ſimilium caſuum hiſtoriis quae apud Strabonem libro primo. De piſcium et ranarum pluvia, quaerendum alibi accuratius. In ea hiſtoria quae refertur ex Poſidonio, ſcribe, *ὡς ὁ Σαρπηδὼν λει-*

φθεὶς, *victus*. non λῃφθείς. Sarpedonem et Strabo nominat paucis hanc historiam ex eodem Posidonio describens: sed cujus auspiciis bellum gereret Sarpedon, non dicit geographus. Ex historia illorum temporum facile cognitu est, ducem egisse hunc copiarum Demetrii regis Seleuci F. qui in expeditione contra Parthos periit. Errant qui Demetrium hunc putant esse Demetrium Poliorceten, cujus vitam scripsit Plutarchus, errant inquam tota via. Male etiam accipiunt verba Strabonis qui ex iis eliciunt Ptolemaeo Sarpedonem militasse. οἱ Πτολεμαεῖς, inquit Strabo loquens de Ptolemaide Syriae, μάχην συνῆψαν πρὸς Σαρπηδόνα τὸν στρατηγόν. boni viri transformarunt Πτολεμαεῖς qui sunt Ptolemaidis oppidi cives, in Ptolemaei regis duces. multa jam incredibilis cujusdam incogitantiae argumenta habuimus. μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω. [At
p.580. apud Aristeam et scriptum et interpretatum perperam observavimus de Jordane, qui mare ingreditur in littore Ptolemaensium, sic. ὃς εἰς ἕτερον ποταμὸν ἐκβάλλει τὸ ῥεῦμα, κατὰ τὴν Πτολεμαίων χώραν. scribe, Πτολεμαέων.] Victus igitur eo praelio Sarpedon pro Demetrio pugnans, a Ptolemaensibus qui tum stabant a Tryphonis partibus. De his accipienda sunt haec, οἱ δὲ τοῦ Τρύφωνος ὥδευον κατὰ τὸ πλησίαλον νικήσαντες τῇ μάχῃ. restitue scripturam veterem, et Athenaei ipsius, ὥδευον κατὰ τὸ πλησίαλον νικήσαντες τὴν μάχην. Eustathius, ὁ δὲ αἰγχίαλος τόπος καὶ ἀμφίαλος δασύνουσι τὸ μέσον α κατὰ τοὺς παλαιούς· οὕτω δὲ καὶ ὁ πλησίαλος, οὗ χρῆσις κατὰ τὸν Ἀθήναιον παρὰ Ποσειδωνίῳ, ἐν τῷ ὥδευον, etc. Cum autem repentina inundatio Ptolemaenses obruisset, et mortuos in littore destituisset, Sarpedonis milites reversi τοῖς τῶν πολεμίων σώμασιν ἐφήσθησαν, *hostium strage* visa *laetati sunt*. Dalecamp. emendat ἐφείσθησαν aut ἐφείσαντο, et vertit *pepercerunt*. nihil pote inconsultius nisi hoc fortasse, quod mox pro, ἔθυσαν ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ ΤΡΟΠΑΙΩ, reperti sunt qui corrigerent scilicet καὶ ἔστησαν Ποσειδῶνι τρόπαιον. Posidonius hoc voluit ad Ptolemaidis portas fuisse facta sacra Neptuno Tropaeo cognomine, quasi dicas hostium aversori, vel *Stratori* etsi aliud proprie vox sonat. Ac videtur, ad memoriam ejus casus fanum ibi a Sarpedone statutum Neptuno, eo cognomine posthac colendo. Assentior doctis qui sequentem historiam sane mirabilem περὶ ἰχθυομαντείας τῆς ἐν Λυκίᾳ, de divinatione illa acci-

piunt, quam Myrensis lacus pisces in Lycia soliti edere. Aeliano teste libro duodecimo De animal. quamquam ejus narratio si cum Polycharmea hac conferatur, non parum diversa invenietur. verum is est mos auctorum, ut res easdem non eodem modo narrent. Ait, ὅταν γὰρ διέλθωσι πρὸς τὴν θάλασσαν. melius ὅταν γὰρ δὴ ἔλθωσι. nulla hic loci designatio, sed hoc ideo, quia ante nominatim indicatus fuerat a Polycharmo: quod non erat Athenaeo praetermittendum. Ait, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ δίνα ἐπὶ τῆς ἀμάθου. appellat δίναν *vorticem* quam Aelianus πηγὴν, *fontem*. Artemidorus δινάζοντα τόπον. Fons fuit altus et vorticosus. Ait, ἔχοντας ὑφ' ἑκατέρῳ σάρκας ὀπτὰς, scribe, ἐφ' ἑκατέρῳ. Ait, ὁ δὲ μαντευόμενος ἐμβάλλει τοὺς ὀβελίσκους εἰς τὴν δίναν. inepta res, nisi commode accipiatur. *qui consultum venit pisces*, inquit, *verva aquae injicit*. cedo, cur verva potius quam extractas verubus carnes, aut quomodo verubus carnes eximere pisces poterant? Quare arbitrabar per ὀβελίσκους intelligi frusta carnium quae fuerant in obeliscis assatae. sed obstant nostrae sententiae Artemidori mox verba de re eadem, οἱ θυσιάζοντες ἐμβάλλουσιν ἀπαρχὰς τῶν θυσιαζομένων ἐπὶ ξυλίνων ὀβελίσκων. Aelianus multo clarius, καὶ ὁ τοῦδε τοῦ θεοῦ ἱερεὺς κρέα μόσχεια διασπείρει τῶν τῷ θεῷ τεθυμένων. plane dicit idem, sed aliter. Ait, ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τὸ ὁρατὸν τοῦ πράγματος. Breviator, ὥστ' ἐκπλήττεσθαι τὴν ὅρασιν, et profecto insolens genus loquendi est, τὸ ὁρατὸν τοῦ πράγματος pro τὸ ὁρώμενον πρᾶγμα. Ait, φαίνονται δὲ ὀρφοὶ, γλαυκοὶ, ἐνίοτε δὲ φάλαιναι ἢ πρίστεις. p. 581.
Simplicius multo Aelianus, ὀρφοὶ δὲ οἱ ἰχθύες ἀθρόοι προσνέουσι. In proxima historia quae ex Phylarcho narratur, insigne est ἀνανταπόδοτον. Nam ista verba, ἀλλ' ἔγε Πάτροκλος, nullam habent constructionis convenientiam neque cum praecedentibus, neque cum sequentibus: sed ita accipi debent, quasi auctor diceret, *verum ut ad Patroclum redeam et missum ab illo munus*. Amat has βραχυλογίας καὶ ἀνανταποδότους λόγους unus omnium maxime Aelianus. Ait autem Phylarchus, Antigonum regem missum ad se munus a Patroclo quod constabat ex magnis piscibus et ficis recentibus sic esse interpretatum, ἢ θαλαττοκρατεῖν φησὶν ἡμᾶς Πάτροκλος, ἢ τῶν σύκων τρώγειν, id est, *ait Patroclus vel imperium maris obtinere nos* debere, *vel ficus edere*. videtur Patroclus de Ptolemaeo cui mili-

tabat prodendo cogitasse, et tacite cum ejus hoste conspirasse. quem quidem tanquam aenigmate monet ut rei nauticae curam capessat, ac classem instruat: aut sciat paratam sibi ignominiam quae victos sequitur. *Ficus edere παροιμιακῶς* de iis dici solitum qui mollius et delicatius viverent. Vide quae scribit Aristophanis enarrator ad illa e Vespis, *σὺ δὲ νῦν σῦκα μ' αἰτεῖς.*

Caput Tertium.

Καμασῆνες *pisces*. Cypriorum *poeta*. *Photii locus*. *Nemesis Helenae mater*. *γέμειν*. *ἀποπυρίδες*, *et ἀπόπυρις*. *Apollonia Chalcidica*. *Ichthyas Megaricus*. Brizo *dea*, *sive* Brizomantis. *βρίζειν*, *et καμβρίζειν*. *λάσθη*. *Ζεῦν*. *Sardanapalus ἀδιανοητότερος κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρός*. *Idem dictus et* Conosconcolorus. *θυμὸν αἴξειν*. *Fabularum mediae comoediae numerus*. *Athenaei πολυαναγνωσία et diligentia in conficiendis Excerptis*. *Sophistarum πύλαι*. Manes. *τυρβάζειν*. *Prov*. *χελώνης ἢ δεῖ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν*. *στραγγεύεσθαι*.

Οἱ *ἰχθύες καμασῆνες ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους ἐλέχθησαν*. non solus Empedocles ea voce usus, sed alii quoque poetae Graeci antiquarii et *κακόζηλοι*. Antipater,

Φεύγεθ' ὅσοι λόκκας, ἢ λοφυίδας, ἢ καμασῆνας,
ᾄδετε ποιητῶν φῦλον ἀκανθολόγων.

ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας ἔπη εἴτε Κύπριός τις ἐστιν ἢ Στάσινος, ἢ ὅστις δήποτε χαίρει ὀνομαζόμενος. Operis hujus antiquissimi, et in multos libros tributi (undecimus eorum ultimo libro laudatur) auctor jam olim incertus. Homerum quidam putarunt, alii Cyprium nescio quem, alii Stasinum, nonnulli Hegesiam. Libro 15. leguntur haec, *ἀνθῶν στεφανωματικῶν μέμνηται ὁ τὰ Κύπρια ἔπη πεποιηκὼς Ἡγησίας ἢ Στάσινος. Δημοδάμας γὰρ ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἁλικαρνασσοῦ Κύπρια Ἁλικαρνασσέως δ' αὐτὰ εἶναι φησὶ ποιήματα.* Locus vitii suopte indicio manifestus: sensus enim ex istis elici potest nullus. Videtur scribendum, *Δημοδάμας*

λικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἁλικαρ- p. 582.
Κυπρία τοῦ μὴ Κυπρίου γενομένου, Ἁλικαρ-
δὲ, αὐτὰ εἶναι Φησὶ ποιήματα. Cyprius et
idem. ut Hegesias, et Hegesius. sic Hegesius
rptis Photii MSS. qui Athenaeo Hegesias. Qui
m faciebant auctorem. τῶν Κυπρίων ἐπῶν, ad-
pium parentem pro dote filiae poëma illud
Cyprio genero suo dedisse: et de ipsius patria
se Κύπρια ἔπη. Refellit horum sententiam Pho-
Eclogis suis. Ratio Photii est, quia si ab insula
sset illis nomen inditum, non Κύπρια, cum ac-
antepenultima, sed Κυπριακὰ fuerant inscribenda.
ntentiam elicio ex istis Photii verbis, μηδὲ γὰρ
προπαροξυτόνως ἐπιγράφεσθαι τὰ ποιήματα. id
ue enim Κύπρια cum accentu in antepenultima
a fuissent ea poemata. ἐπιγράφεσθαι interpretor,
εσθαι ἄν. nisi voluit hoc Photius non Κύπρια
ρία ἔπη, id est, Cypriae versus pro Cyprii ut
imus, veram esse tituli hujus scripturam.
ποιεῖ διωκομένην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ εἰς ἰχθὺν
Φουμένην. Post haec verba adjicit auctor Epi-
ἢ Διοσκούρους καὶ Ἑλένην ἔτεκε. De Nemesi
matre habes apud Lycophronis interpretes.
mox, ἐτείρετο γὰρ Φρένας αἰδοῖ. Καὶ Νέ-
ατὰ γῆν τε καὶ ἀτρύγετον μέλαν ὕδωρ Φεῦγεν.
quam ut diu placitum. — ἐτείρετο γὰρ Φρένας
αὶ νεμέσει· καὶ τόνδε κατ' ἀτρύγετον μέλαν ὕδωρ
id est, cruciabat illi animum pudor et vin-
metus. itaque Ionem fugiens in mare irruit.
non male accipi potest de metu ab indignatione
cujus pellex esse ista verebatur. Scribe etiam,
ἀν' Ὠκεανόν. et sequente versu, ἀν' ἤπειρον.
ίδα δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόπυριν καλουμένην.
ρεὺς Graeci dixerunt pisciculos quosdam a ge-
cturae: item alios Φρυκτεὺς, alios ἀπανθρακίδας:
ποπυρίδας appellarunt minutos pisces super pruna
solitos, neque multum differunt ἀποπυρίδες et
κίδες. nam ἄνθρακες et πυριὰ ferme idem. Sic
paulo post Athenaeus cum ait, super tumulo
Charmi, qui vivus plurimum pisces amaverat,
ibicinem ἐναγίσαι ἀποπυρίδας. libro superiore in
mi versu legas ἀποπυρίζειν ἀΦύας. Hic vero
ς aut ἀποπυρὶς, vox est Apolloniatarum propria.
im illi appellabant illam pisciculorum ingentem

copiam, qui statis temporibus in Olynthiaco flumine reperiebantur. *περὶ τὴν Βολύκην λίμνην.* Scriptura vetus quorundam librorum, *Βόλβην.* est autem Bolbe lacus in Macedonia ex Thucydide, Stephano aliisque notus. sed an is sit de quo sentit Athenaeus, hoc vero quaerendum. Mox legendum, *Περὶ Ἀπολλωνίαν τὴν Χαλκιδικὴν δύο ποταμοὶ ῥέουσιν.* multae olim erant Apolloniae, quae cognominibus distinguuntur. *Chalcidica* ista fuit in Macedonia. Scribo etiam, *καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον·* vel *κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν τοῦτον.* Multa hoc loco ex antiquis membranis adjecimus in nupera
p. 583. editione, ante inedita. Verte autem, *Atque eo tempore infinitam piscium multitudinem e lacu in Olynthiacum fluvium conscendere. Is parvus est, ut vix talum tegat. nihilo tamen minus tanta piscium copia venit, ut ex iis omnes qui circumjacent populi salsamenta in usus suos abunde parent.* Τοσαῦτ' εἰπόντες ἃ οὐδ' Ἰχθύας ὁ Μεγαρικὸς Φιλόσοφος. Scribe, τοσαῦτ' εἰπόντες ὅσα οὐδ' Ἰχ. et Μεγαρικὸν cave interpreteris *Megarensem.* id enim sectae nomen est. Laertius in historia philosophorum Megaricorum, *Τῶν δὲ ἀπὸ Εὐκλείδου ἔστι καὶ Ἰχθύας Μετάλλου, ἀνὴρ γενναῖος, πρὸς ὃν καὶ Διογένης ὁ κυνικὸς διάλογον πεποίηται.* δι' ὑμᾶς δὲ καὶ τῷ παιδὶ παρακελεύσομαι. significat, se dum sermones audit de piscibus longos et prolixos, in ejus opsonii venisse fastidium, et esse factum *ἄπιχθυν.* *δι' ὑμᾶς propter vos*, aut *per vos.* non, *vestra omnium gratia.* *ὅταν θύωσι τῇ Βριζοῖ, αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐν ὕπνῳ μάντις.* ideo haec dea aliis dicta. *Brizomantis.* Hesychius, *Βριζόμαντις, ἡ ἐνυπνιόμαντις.* neque censeo corruptum. *Βρίζειν* quod interpretatur Athenaeus *καθεύδειν*, proprie esse volunt meridiari, et a cibo dormire. quasi *βορίζειν*, hoc est, *ἀπὸ τῆς βορᾶς ἵζειν.* Homero *βρίζειν* est, *νυστάζειν*, *cessatorem agere instar dormitantium.* ut *ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον.* ubi tamen legunt alii, *ἔνθ' οὐ καμβρίζοντα ἴδοις.* ita Hesychius. pro *καταβρίζειν.* *Χλεύην τε ποιεῦ καὶ γέλωτα καὶ λάσθην.* Vox est Ionica *λάσθη*, irrisio et contumelia. Jungi amat cum *γέλως.* Herodotus Eratone, *πέμψας τὸν θεράποντα ἐπὶ γέλωτι καὶ λάσθῃ, ἠρώτα τὸν Δημάρατον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν.* Vetus scriptor apud Suidam, *οἱ δὲ Μεσσήνιοι σὺν λάσθῃ καὶ γέλωτι ὥσπερ ἄθυρμα τῶν Σπαρτιατῶν τὰ πρῶτα τοῦ Διὸς ἀναθήματα διέσπειραν.*

οὐ γὰρ μὰ τὸν Ζεῦν. Rara vox et quam temere non leges alibi. Respiciebat hunc locum Eustathius commentario primo in Ulyxeam. ὅτι τοῦ Ζεὺς ἐστι καὶ αἰτιατικὴ παρὰ Πολυκράτει τῷ σοφιστῇ μονοσύλλαβος, τὸν Ζεῦν, περισπωμένη. ὃν ἀδιανοητότερον εἶναι κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρὸς Ἀριστοτέλης ἔφη. *quem obscuriorem fieri cum de nomine patris appellatur, scribit Aristoteles.* ἀδιανόητος, qui difficile dignoscitur. Patrum nomina adjiciebant Graeci ad faciliorem notitiam, atque ut facilius animo conciperetur is quem designarent: quod vere dicebat Aristoteles non habere locum, quando aliquis ad Sardanapali nomen patris ipsius appellationem adjiciat. Sed erat et alia caussa cur de patris nomine aliquem vocarent Graeci. nam in eo fuit aliquod honoris specimen. Aelianus Ποικίλης libro sexto, c. 11. ψιλαῖς ταῖς χερσὶ πρὸς καθωπλισμένους ἀγωνιζόμενος, εὐκλεῶς τὸν βίον ἐτελεύτα. πατρόθεν οὖν τὸν νεανίαν προσεῖπον, κυδαίνων αὐτὸν Ὁμηρικῶς. At Sardanapalo etiam aliud fuit nomen, paucis hodie notum, Κονοσκογκόλερος. ἐφ' οὗ τοῦ τάφου ἐπιγεγράφθαι φησὶ Χρύσιππος τάδε. Inscriptio haec literis Assyriacis, quemadmodum et Strabo scribit, fuerat concepta. Graeci eam variis modis expresserunt, prosa alius, alius versu: item alius totam, alius ex parte: prout nempe argu- p. 584. mento suo quisque convenire judicabat. Sic lib. 12. ut probaret Athenaeus non penitus otiosum vixisse Sardanapalum, profert ex illa inscriptione verba quibus dicebatur Tarsum et Anchialam die una condidisse. Chrysippus vero, unde ista nunc describuntur, de luxu illius tantum agebat. Quare fallitur Dalecamp. qui ex Strabone et libro 12. ut ait, huc sine ratione infercit, quae sunt prorsus aliena huic loco. Ut taceam de libris antiquis: per quos illi non licet esse liberali. θυμὸν ἀέξειν poetica phrasis est, pro genio indulgere, et animo suo morem gerere. non aliter debuit accipi in epitaphio Sardanapali, Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς σὸν θυμὸν ἄεξε Τερπόμενος θαλίῃσι. Familiare poetis verbum αὔξειν ut lib. quarto dicebamus. paulo aliter in epigrammate Bacchidae, πάντα τᾷ ψυχᾷ δόμεν. sententia eadem. at diverso sensu συμφράδμονα θυμὸν ἀέξειν alius poeta, ut libro superiore dicebamus capite septimo. Quinto versu scripsimus cum antiquis, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια πάντα λέλυνται. alii libri λέλειπται, quod videtur ab iis profectum qui putabant fuisse dicendum λέλυται:

cum tamen probissimum sit λέλυνται, ut apud poetam, *καὶ σπάρτα λέλυνται. corrupta sunt, perierunt.* tamen in parodia Chrysippi est λέλειπται. Τούφήμερον ζῆν ἡδέως. Scrib. τοὐφ' ἡμέραν. et verte ista, Μικροῦ δὲ βιότου ζῶντ' ἐπαύρεσθαι χρεών, *vita quae sit tam brevis. dum vivimus frui oportet.* ἐκ θεῶν δυστυχής in versiculis Amphidis, dicitur homo diis exosus, et divinitus infelix: ᾧπερ συμβέβηκε συμφορὰ θεήλατος. Prior Bacchidae versuum male vulgo scribitur, Πίεν, Φάγεν, καὶ πάντα τᾷ ψυχᾷ δόμεν. restitue Doricam scripturam, Πιὲν, Φαγὲν pro πιεῖν et φαγεῖν.

πλέονα τῆς μέσης καλουμένης κωμῳδίας ἀναγνοὺς δράματα τῶν ὀκτακοσίων, καὶ τούτων ἐκλογὰς ποιησάμενος. Magnae diligentiae exemplum. Ait legisse et excerpsisse se plures octingentas fabulas mediae comoediae. non existimandum est negligentius versatum fuisse in aliis fabulis, qua novae, qua antiquae comoediae. Adde his tragicorum dramata: item alios omnis generis poetas, et illorum interpretes veteres criticos. Taceo historicos et philosophicos, quorum omnium scripta legisse vel sola, improbus sit labos. Athenaeus vero cum ex horum libris, tum ex aliis omnibus sibi lectis, excerpta confecerat viatica, ut saepe dictum nobis. Caeterum in numero hic posito haeremus: quia legere meminimus mediae comoediae fabulas fuisse solum DCXVII. Auctor προλεγομένων in Aristophanem: Τῆς μὲν οὖν μέσης κωμῳδίας εἰσὶ ποιηταὶ νζ΄. καὶ τούτων δράματα χιζ΄. [Potest tamen ratio afferri hujus diversitatis apprime probabilis: nam criticus ille eorum Prolegomenon auctor de iis tantum dramatis videtur sensisse quae fuerant producta in scenam et Didascaliis inserta. Athenaeus tam de iis quae adnotata fuerant in Didascaliis quam de aliis: vide quae scripsimus libro sexto, capite septimo, sub
p. 585. finem. Fortasse etiam in illis Prolegomenis pro χιζ΄. DCXVII. scribendum est ͵αιζ΄ MXVII.] ἀλλὰ οὐδὲ οἱ τὰς ἐν Περγάμῳ ἀναγραφὰς ποιησάμενοι. concise dictum τὰς ἐν Περγάμῳ ἀναγρ. pro, τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Περγάμῳ eos enim intelligit: qui indices collegerant et conscripserant librorum qui erant Pergami in bibliotheca regum Attalicorum. Nebulonis illius mens qui in Alexidis Asotodidascalo pronuntiabat ista

Τί ταῦτα ληρεῖς φληναφῶν ἄνω κάτω
Λύκειον, Ἀκαδημίαν, Ὠιδεῖον, πύλας,
λήρους σοφιστῶν;

fuit haec: ſapientiam et ſapientium ſcholas omnes prae luxu et voluptaria vita, meras nugas eſſe. Itaque non poſſumus πύλας interpretari de Thermopylis et Amphictyonum conſeſſu. quid enim illis cum ſapientiae ſtudiis? Si vera ea ſcriptura, referam ad mendicabula philoſophorum et aretalogos, qui paſſim per urbium portas, per plateas, per angiportos, et publica omnia loca oberrantes, de virtute multa declamitabant. Viderint tamen eruditi num ſit potius legendum, Λύκιον, Ἀκαδημίαν. Ὠιδεῖον, Ποικίλην. MSS. quod nunc primum obſervo, praeferunt, ᾠδείου πύλας. Πίνωμεν ἐκπίνωμεν ...... σικῶν. Male affectus verſus in omnibus libris. In quibusdam ἐμπίνωμεν, et in extremo συκῶν. nihil excogito: niſi cui non diſpliceat, ἐκ κυλίκων συχνῶν. Sed veram hujus verſiculi lectionem imputat nobis codex Huraldinus. ille quidem corruptus: verum ita, ut ad veram ſcripturam nos ducat quaſi manu. Ita ille, Πίνωμεν, ἐκπινωμένῳ σικῶν. luce clarius ſcribendum eſſe, Πίνωμεν, ἐκπίνωμεν ὦ Σίκων, Σίκων. Proprium viri nomen fuit apud Graecos, Sicon, ut obſervabamus lib. nono, cap. 6. Servile, opinor, nomen id erat, ut pleraque Graecorum duum ſyllabarum, aut unius. Τύρβαζε μανῆν, γαστρὸς οὐδὲν ἥδιον. Ajo ſcribendum vel invitis libris, Τύρβαζε Μάνη· γαστρὸς οὐδὲν ἥδιον. *O Manes, dede te voluptati: ventre nihil ſuavius.* Manes ſervile nomen, ut ſciunt omnes. quod autem ſervos alloquatur iſte, teſtantur verba ſuperiora, οἰκέτην πεποιῆσθαι προτρεπόμενον τοὺς ὁμοδούλους. At τυρβάζειν id eſſe quod expreſſimus, non quod interpretes, ex Suida poteſt probari: qui τύρβην interpretatur ἀπόλαυσιν, *vitam voluptuariorum*, et eorum quos vocat philoſophus ἀπολαυστικούς. inde igitur τυρβάζειν, vivere eam vitam.

ἀπεσχεδιακέναι τε τὸν Τερψίωνα καὶ περὶ τῆς χελώνης· ἢ φαγεῖν, ἢ μὴ φαγεῖν. Explicatur hoc proverbium a Zenobio, et ejus auctor Terpſion dicitur etiam illi. Apponam ejus verba et ſimul emendabo Ἢ δεῖ χελώνης κρέα φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. Τῆς χελώνης ὀλίγα κρέα βρωθέντα στρόφους ποιεῖ. πολλὰ δὲ καθαίρει. ὅθεν ἡ παροιμία. ἕτεροι δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχομένων ὁρμᾷν ἐπί τι, στραγγευομένων δέ. Φασὶ δὲ αὐτὴν Τερψίωνος εἶναι. *Teſtudinis carnes ſi intra modum edantur generant tormina: ſi majora copia, purgant. unde natum proverbium*, Teſtudinis carnes aut comedere oportet, aut non comedere. *Alii putant dici de iis, qui magno*

p.686. *impetu rem aliquam inchoarunt, sed postea languidos se praebent. auctor dicitur esse Terpsio.* In Zenobii libris pessime scriptum, *στρατευομένων δέ.* atque idem error etiam apud Suidam. fecimus *στραγγευομένων.* quae emendatio fidejussorem, credo, non desiderat. [Utitur eleganter hoc proverbio Actuarius initio libri 4. Ἡ μὲν παροιμία φησὶν, ait, χελώνης κρέα ἢ φαγεῖν, ἢ μὴ φαγεῖν. ἐγὼ δὲ μικρόν τι τὴν παροιμίαν παρῳδήσας φαίην ἂν ταῖς ποικιλίαις καὶ πολυειδέσι τῶν ὑποθέσεων, ἢ μὴ ἐγχειρεῖν προσῆκον, ἢ τοὺς ἐγχειροῦντας ἀνάγκη καὶ συμπληροῦν. In editione Graecolatina Proverbiorum Zenobii et aliorum, quam infeliciter superior locus sit expressus intelligent, qui nostra cum illa versione contendent.]

CAPUT QUARTUM.

Dorion συγγραφεὺς ὀψολόγος et κρουματοποιός. Mylon oppidum Aegypti: Zenoposidon. *aequitas animi sapienti est pro condimento. Dorionis dictum de locusta marina. Nicoereon tyrannus. Lepidi versus de mente tibicinum explicantur. pisces Dorioni dicti θεοί. Timothei poetae* Nauplius. *ὀπτός. Epicharmi* Λόγος ἢ λογῖναι. *νότος λαμπρός. Alexidis* Demetrius *versa a Turpilio. Antiphanis* Ἁλιευομένη. *καλλιμέδων pro locusta. γόγγρος.* Smisgolas *Atheniensis. ἐρεθίζειν sive ἐρέθειν ᾠδὰν, et ἐρεθίσματα.*

LIBRO superiore saepissime usus est auctor testimoniis Dorionis, in explicanda piscium historia. Is auctor obscurus fuit et paucis cognitus: ideo miratur Democritus, inter ὀψολόγους, et eos qui de piscibus scripserunt, eum censeri, qui in eruditorum vulgus non aliter innotuerit quam ceu κρουματοποιός, id est, magister symphoniae, aut nescio quorum musicorum instrumentorum pulsator. Πόθεν δ' ὑμῖν ὦ σοφώτατοι, inquit, ἐπῆλθε, καὶ ὁ ὀψολόγος Δωρίων, ὡς καὶ συγγραφεύς τις γενόμενος, ὃν ἐγὼ κρουματοποιὸν οἶδα ὀνομαζόμενον καὶ φίλιχθυν, συγγραφέα δὲ οὔ. clarissima verba obscurant

interpretes, dum ὀψολόγος aliter vertunt quam oportuit. ſed et corrumpunt iidem, cum temere emendant, cum hic, tum aliis etiam in locis, χρωματοποιὸν, pro κρουματοποιόν. meminerant videlicet inter modulationum genera quae a muſicis explicantur *chromata* nominari. ceu vero non et κρούματα ſint muſicorum: de quibus tam multa Plato, Ariſtoteles, Plutarchus. Illud potius meminiſſent in Plutarchi commentario De muſica, κρουμάτων ποιητὴν dici, quem una dictione κρουματοποιὸν vocat auctor. Minus autem mirandum eſt, de hoc Dorione quaedam Athenaeo fuiſſe comperta, quae vulgo doctis eſſent incognita, nam et Athenaeus Aegyptius fuit, et Dorion quoque, aut in Aegypto certe vixit: quod docent nos Machonis de Dorione verba, Ὁ κρουματοποιὸς Δωρίων ποτ' εἰς μύλων' Ἐλθών. nam Mylon Aegyptiaci oppidi nomen teſte Hermolao Byzantio. Quintum verſum Machonis, Ἰδών τ' ἐπιθύοντα τὸν νεωκόρον: malim ita ſcribi, Ἰδών τ' ἔπειτα θύοντα τὸν νεωκόρον. p. 587. In octavo facit poeta mentionem fani cujusdam Ζηνοποσειδῶνος: id eſt, *Jovineptuni*. Nam interdum veteres duo numina in uno ſigno coluerunt: unde illa nomina apud M. Tullium, *Hermathena*, *Hermeracla*, et hic *Zenopoſidon*. Egregium eſt Dorionis apophthegma quod ſtatim commemoratur. ἐπαινοῦντος ἄλλου τὰ τῶν θύννων ὑπογάστρια. καὶ μάλα ἔφη δεῖ μέντοι γε οὐν ἐσθίειν αὐτὰ ὥσπερ ἐγὼ ἐσθίω. εἰπόντος δὲ, πῶς; ὁ δὲ, πῶς; ἡδέως, ἔφη. Omnia quibus veſcimur, atque adeo quaecunque in longa vita mortalibus eveniunt, vel per ſe et natura ſua nobis grata ſunt, vel poſſunt fieri. Nam qui ſapienter vitam inſtituunt, ſi non poſſunt quod volunt, id volunt quod poſſunt. Dorionis haec mens fuit, cum diceret, probari ſibi thunnorum abdomina, et bonum cibum videri: non quod talis eſſet natura ſua: ſed quia ipſe talem efficiebat, aequitatem animi pro condimento adhibens, et moderationem, per quam vel mali ſaporis cibi palato comedentis ſapiant. Hoc voluit Dorion: neque obſtat quod Archeſtratus et poetae alii quorum in his libris verba recitantur, laudare hypogaſtria thunnorum videntur: nam ſi deterioribus comparentur, laudem mereantur non injuria: ſi cum aliis non contendantur, et illa et omnia alia ſalſamentorum genera beatorum menſis parum digna. Ideo dicebat Galenus in tertio de facult. alim. piſces τοὺς τεμαχιζομένους καὶ ταριχευομένους ἐδωδὴν εἶναι ἀνθρώπων τῶν

ἐπιτυχόντων. Ajebat idem Dorion, *τοὺς καράβους τρία ἔχειν, διατριβὴν, καὶ εὐωχίαν καὶ θεωρίαν. locuſtas marinas tria habere,* (id eſt, ad haec tria eſſe commoda) *oblectationem, eſcam, et contemplationem.* non intellexerunt hunc locum qui verterunt, *διατριβὴν exercitationem.* Jocundas occupationes ad tempus fallendum et otium oblectandum, *διατριβὰς* vocant Graeci. Locuſtae vero marinae ea compages ac fabrica eſt, ut paegnii et ludicri cujusdam loco haberi queat. *θεωρίαν* appellat, opificii divini in natura hujus aquatilis ſedulam conſiderationem. Quando vixerit Dorion non eſt difficile cognitu ex ſequentibus, *ἐν Κύπρῳ παρὰ Νικοκρέοντι δειπνῶν, ἐπήνεσε ποτήριόν τι· καὶ ὁ Νικοκρέων ἔφη, ὃ ἂν βούλῃ ὁ αὐτὸς τεχνίτης ποιήσει σοὶ ἕτερον. σοί γε ἔφη, ἐμοὶ δὲ τοῦτο δός. coenans in Cypro apud Nicocreontem, laudavit poculum quoddam: tum Nicocreon, Quod volueris cumque, inquit, idem artifex ſimile alterum tibi conficiet, at Dorion, Tibi quidem, ait: mihi vero da tu* nunc *iſtud.* Nicocreon hic Cypri tyrannus vixit Iſocrati aequalis. Melius autem et uberiore ſententia MSS. *ὃ ἂν βούλῃ*: quam interpretes, *ἐὰν βούλῃ.* quaſi dicat Nicocreon, ex omnibus generibus poculorum quae vides in cylicio appoſita, elige quod maxime probaveris, et ſimile illi alterum confiet tibi. De more apponendi cylicium, libri undecimi initio. Non carent difficultate verſiculi lepidiſſimi, quibus negatur mens ineſſe tibicinibus. Sunt autem hi.

Ἀνδρὶ μὲν αὐλητῆρι θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν,
ἀλλ' ἅμα τῷ φυσᾶν χ' ᾧ νόος ἐκπέταται.

p. 588. poſteriore iſtorum verſuum dicuntur tibicines dum tibias inflant mentem amittere. ſi amittunt, ergo habent. quare falſum illud in priore, *θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν.* Aut igitur commoda interpretatione molliendum quod dictum videtur eſt duriuſcule: et accipiendum quaſi diceret, datam quidem et tibicinibus mentem a diis: ſed non firmam nec perpetuam: verum quae tunc illis adimatur, cum tibias inflant. aut legendum, *Ἀνδρὶ μὲν αὐλητῆρι θεοὶ νόον εἰσενέφυσαν.* ſtant ab hac emendatione, non codices quidem, in queis vulgata lectio habetur: ſed particulae *μὲν* et *ἀλλά*: ſi volumus earum vim recta ratione expendere. Juſſerat Dorion puerum opſonatorem piſces emere: cum ille non feciſſet, herus flagris eum caecidit, atque inter vapulandum juſſit optimorum piſcium nomina recitare. morem gerit miſellus, et or-

hum, glaucifcum, congrum et fimiles his alios nominat
m Dorion, *Ego te*, inquit, *pifcium nomina juffi dicere, non deorum*, cur pifces illos appellat Deos? an
aec acciderunt cum adhuc in Aegypto effet Dorion?
i enim plerosque pifces pro numinibus fuiffe cultos,
ftantur veteres comici, ut libro feptimo legere eft.
erius cenfeo, Dorionem cum effet infigniter pifcium
nans, (unde illi Philichthys cognomen) et de eo genere hominum quibus venter Deus eft, ut beatus Paulus
t, pifcium illos qui palato fuo maxime faperent, apellaffe deos. Notamus tale quid et libro 14. cap. duoecimo. Ait, ὁ αὐτὸς Δωρίων καταγελῶν τοῦ ἐν τῷ
'ιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος. Lego Ναυπλίῳ. Non enim
lautilum fed *Nauplium* fecerat poeta Timotheus. Suias nominat Πέρσας ἢ Ναύπλιον. De Nauplio quod
icit huc leges in Apollodori Bibliotheca libr. 11. Lafi
ermionenfis vetuftiffimi fapientis, et ut quidam arbiati funt, unius e feptem, jocus, dicentis, τὸν ὠμὸν
ἰχθῦν ὀπτὸν εἶναι, fpecie analogiae ludit nos. nam ut
icimus νοητὸν ὃ ἔστι νοῆσαι, et ἀκουστὸν ὃ ἔστιν ἀκοῦσαι. fic prorfus ὃ ἔστιν ὄπτειν τοῦτό ἐστιν ὀπτόν. Atheaeus dum fcribit, καὶ ὃ ἔστιν ἰδεῖν, τοῦτό ἐστιν ὀπτὸν,
anifeftiffimam analogiam fecit effe obfcuriffimam, corapta argumentatione quae ducitur a conjugatis. fed
itavit obfoletum verbum ὄπτειν, pro ἰδεῖν *videre*. extat
 vetere fenatusconfulto Lacedaemoniorum de Timoeo, quod recitamus capite 11. hujus. nifi malumus ex
loffemate τὸ ἰδεῖν in contextum irrepfiffe. Verum eft
utem, ab ὦπται fieri ὀπτὸς *vifibilis*. [unde εὐοπτος
equens verbum etiam optimis fcriptoribus.] at ὀπτὸς
flus, contractum eft ex ὤπτηται. Addit dipnofophifta,
ιαῦτα δὲ καὶ Ἐπίχαρμος παίζει, ὥσπερ ἐν λόγῳ καὶ
όγον εἶναι. haec funt corrupta fine dubio: etfi conatus
ft eruditiffimus Dalecamp. fenfum commodum reperire
liquem. Ego memini reperire laudatam Epicharmi
abulam cujus titulus fcriberetur Λόγος ἢ λογίναι: quod
fi non fatis affequor, et fufpectum etiam habeo: tamen certus fum ejus comoediae indicem hoc loco reftituendum effe: plura diximus de illius Epicharmeae
abulae titulo, libro tertio, capite 33. Vide quae ad p. 589.
llum locum nunc addidimus. Caeterum de eo dramate
t caeteris ejus poetae dicendum nobis alibi accurate.
λαμπρὸν ἄνεμον Graeci appellant vehementem et σφόρα πνέοντα. Synefius, ἔπειτα καὶ νότος συνεπιλαμβάνει

λαμπρὸς, ὑφ' οὗ ταχὺ τὴν γῆν ἀπεκρύπτομεν. Ita accipi debuit ea vox in his Alexidis, *Πρότερον μὲν εἰ πνεύσειε βοῤῥᾶς ἢ νότος. Ἐν τῇ θαλάττῃ λαμπρὸς, ἰχθὺς οὐκ ἐνῆν.* nam qui aliter diſtinguunt in errore verſantur. Caeterum Alexidis *Demetrium* unde erant ſuperiores verſus, Turpilius verterat Barbare, ut ait Plautus. nam inde citat Nonius, *Antea ſi ſtabat aquilo aut auſter, inopia, Erat piſcati.* quae eſt verborum Alexidis interpretatio paene ad verbum, imo ad literam. Antiphanis *Ἁλιευομένην* memorat Pollux libro nono. In ea fabula inducebatur quidam piſces emens a piſcatore, vel a piſcario. Ac primum ſepias dari ſibi poſtulat, ut more emturientium dispiciat quam bonae ſint. Poetae verba videamus: quae quidem ita ſcribuntur,

> *Τῆς σηπιάδος πρῶτον Ἡράκλεις ἄναξ,*
> *ἅπαντα τεθολώκασιν. οὐ βαλεῖς πάλιν*
> *εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πλυνεῖς, μή φῶσί σε*
> *δωριὰς ἀλλ' οὐδὲ σηπίας εἰληφέναι.*

Primus verſus ſic emendandus, *Τὰς σηπίας δὸς πρῶτον Ἡραχ.* ſimiliter verſu ſexto *ἀπόδος.* Videntur fuiſſe vivae ſepiae de quibus hic poeta. quas cum prehenderet emptor: illae atramento ſuo et illum et ſe inquinant quod poeta dixit, *ἅπαντα τεθολώκασι.* Ideo petit emptor a venditore ut ipſas in mare projiciat abluendas: ne, inquit, cepiſſe dicaris non ſepias, ſed *δωρίας.* ſed haec vox corrupta alterius locum occupat. nam interpretum ſomnia vigilantibus non poſſunt placere. Sententia hanc aut ſimilem huic ſcripturam flagitat, *Σκώρ μιαρὸν οὐχὶ σηπίας εἰληφέναι.* vel *Ἀπόπατον οὐχὶ σ.* Sequentia ita concipi debent:

> *Τὸν κάραβον δὲ τόνδε πρὸς τὰς μαινίδας*
> *ἀπόδος· παχύς γε νὴ Δί', ὦ Ζεῦ! τίς ποτε*
> *ὦ καλλιμέδων σὲ κατέδει ἄρτι τῶν φίλων.*

Scripſimus minuſcula litera initiante nomen *καλλιμέδων.* Nam ea vox hoc loco locuſtam ſignificat, eſtque plane idem ac *κάραβος.* Callimedon orator fuit Athenis, ut toties dictum, cui cognomen *Καράβῳ.* comicus alterum nomen alterius loco uſurpavit *μεταληπτικῶς.* In quo venuſtatem eſſe non translatitiam fatebuntur, qui erunt harum rerum idonei judices. Multa interpretes de hoc genere *μεταλήψεως*, et Strabo etiam aliquid. Aliter longe hic docti: ſed non debuerant. Verſu 12. ſcribendum, *Καὶ τὸν Σινώπης γόγγρον, ἤδη τραχυτέρας Ἔχοντ' ἀκάνθας.* Petulantia comica Calliſthenem perſtringit, u-

vetulae Sinopes amatorem: quam ne in extremo quidem senio artem desiisse, Anaxilae versus docent libro 13. *οἱ Σινώπῃ δ' αὖ συνόντες οὐχ ὕδρᾳ σύνεισι νῦν; Γραῦς μὲν γὰρ αὕτη.* In effoeta anu *γόγγρον* appellat eam partem, quam alii poetae *κῆπον, λειμῶνα, χοῖρον.* 15 versum corrige, et scribe, — *ἀλλὰ κίθαρον οὑτοσὶ Ὃν ἂν ἴδῃ τὰς χεῖρας οὐκ ἀφέξεται. Smigolas hic,* inquit, *quaecumque citharum viderit, in eum manus injiciet.* p. 590.
19. corruptissimus est, *Ἀνδρωτάριστον κωβιὸν πηδῶντ' ἔτι.* Vel caecus, prope dixerim, videat scribendum, *Ἀνδρῶν δ' ἄριστον Κωβιὸν πηδῶντ',* quanquam in codd. optimis invenimus *ἀνδροτάριχον.* quod minus placet. Ludit poeta, et gobionem piscem non suo nomine appellat, sed cujusdam Gobionis viri Atheniensis de quo habes non multo post. Hunc aliquando Pythionice amatorem habuit. ideo addit iste, Gobionem hunc *Πρὸς Πυθιονίκην τὴν καλὴν πέμψαι με δεῖ.* sed meretrix non diu Gobionem amavit: quin mox insuper habuit, et ad divitis cujusdam salsamentarii filios animum convertit. Declarant ista manifestissime, si modo scribantur recte: hoc nempe modo. *ἀλλ' ὅμως οὐ γεύσεται. Ἐπὶ τὸ τάριχός ἐστιν ὡρμηκυῖα γάρ.* quamvis (ait) gobius quem ad Pythionicem mittit est pinguis ac succulentus (errant, qui illa mutant, *Ἁδρὸς γάρ ἐστι.*) illa tamen, scio, ipsum habebit despicatui: nam ad salsamentum suum jam animum et amorem transtulit. Athenaeus ipse explicat statim. Postremo ait poeta,

Ἀφύας δὲ λεπτὰς τάσδε καὶ τὴν τρυγόνα,
χωρὶς Θεανοῖ εἰ εὑρέθη κἀντιῤῥόπους.

legendum: *εἰ εὑρεθῇ γ' ἀντίῤῥοπος. si invenietur pastinaca aequi ponderis.* Jocus videtur esse in parvam Theanus staturam. Paene praeterieram Smigolam de quo hic auctor, et Antiphanes etiam in praecedentibus versibus, corrupto nomine sic nuncupari. nam verum est *Μισγόλας*, ut semper in Aeschinis libris. Hesychius, *μισγόλας, θόρυβος.* sed hic proprium est viri nomen, aut ut in Excerptis *Σμισγόλας*, quod *Ἀττικώτερον* est. simili errore *σμίγεσθαι* alio loco offendimus, pro *μίσγεσθαι* aut *σμίσγεσθαι.* De hoc Misgola postquam recitasset dipnosophista Aeschinis verba, quibus ait, ipsum circa musicam et citharoedos *ἐσπουδακέναι δαιμονίως*, subjiciuntur Teleclidis e Phaone versus hi, *Ὁ Σμιγόλας* (scribe *Σμισγόλας*) *οὐ προσιέναι σοι φαίνεται Ἀνθοῦσι τοῖς νέοισιν ἠρεθισμένος:* ubi si postrema vox nihil aliud

significat quam quod interpretes exprimunt, qui vertere *irritatus*, nescias quo hic locus pertineat. Enimvero si antecedentia legimus non somnolente, facile intelligemus probatum isse auctorem Misgolam tibicinibus et instrumentis musicis fuisse deditissimum. Vocem igitur ἠρεθισμένος interpretemur opus est, non *stimulatus*: sed καταυλούμενος καὶ ψαλλόμενος ἢ κιθαριζόμενος, cantu oblectatus, aut tibiarum flatu. Nam et ἐρέθειν ᾠδὰν pro *canere* observavimus dixisse Theocritum in Piscatoribus: — ἐκ βλεφάρων δὲ Ὕπνον ἀπωσάμενοι σφετέραις φρεσὶν ἤρεθον ᾠδάν. et ἐρεθίζειν pro *susurro oblectare*, apud Anacreontem. Παρὰ δ' αὐτῷ ἐρεθίζει Πηγὴ ῥέουσα Πειθοῦς. Idem poeta ut refert Athenaeus, Musicam dixit esse συμποσίων ἐρέθισμα, γυναικῶν ἠπερόπευμα. id est, *conviviorum oblectamentum, mulierum deceptionem.* proprie ita vocatur aemulatio plurium musicorum, et ex ea manans voluptas. Chorus apud
p. 591. comicum in Nebulis laudans Athenas, ait, vere ibi esse εὐκελάδων χορῶν ἐρεθίσματα. scholiastes explicat, ἅμιλλας, ἢ ὄργανα μουσικά. Scribe, Τὸν Σμισγόλαν· οὐ γὰρ κιθαρῳδός εἰμ' ἐγώ. vel metri modulus in hoc et superiore senario doceat sic debere scribi hoc nomen. [Qui superioribus in locis τερετίζειν et τερέτισμα putant rescribendum, non habent me assentientem.]

Caput Quintum.

Nicoclis Acarii. *Pythionicae amatores cur* Scombri *dicti.* ἅλμη *ἀγρία.* ὄψον, *piscarium forum.* καταιγίζειν εἰς τοὔψον *vel* εἰς τὴν ἀγοράν. *pisces oleo* ἀλείφειν καὶ λούειν. ὀρνίθιος ζωμός. *Androcydis* ὀψοφάγου *tabula de Scyllae piscatione. Timothei* Charon ὁ ἐκ Νιόβης. *Charonis* πορθμὸς *aut* πορθμίς. γαστὴρ ἐπιθεμένη. *ex cholera morbo. larus. Syrorum a piscibus abstinentia. alia item multa.*

PYTHIONICEN amasse Chaerephili salsamentarii filios, probatur duplici testimonio Nicoclis comici, ex *Acariis.* obscurus hic poeta: drama istud illud obscurissimum: menda codicis, opinor, non obscura. Suidas qui dili-

gentiſſime comicos veteres ex Athenaeo commemoravit, et plerasque eorum fabulas, Ἀκαρίων non meminit, ac ne poetae quidem hujus nomen poſuit. Athenaeus quoque neque poetam hunc, neque fabulam hanc laudat alibi. Quid multa? Scribendum cenſeo, ὡς Τιμοκλῆς ἐν Ἰκαρίοις φησί. Timocles ex hoc ſcriptore et Suida, notiſſimus. *Icarios* autem illius et noſter citat aliquanto poſt: et Suidas agnoſcit, inter ejus fabulas: Anytus cujus in priore teſtimonio mentionem facit Nicocles, is videtur eſſe quem accuſatio Socratis omnibus notum fecit. Hunc ait ita a Pythionica ſolitum invitari ὁπόταν Χαιρεφίλου τοὺς δύο σκόμβρους ξενίσῃ μεγάλους ἡδομένη. non ſine cauſſa malit aliquis μεγάλως. ſed ſtare poteſt quod editur. perpetuum ſtolidorum convitium, ut vocentur *magni*. tales erant iſti Pythionicae amatores: ſtolidi, inquam, inſipidi, inſulſi: unde etiam *Scombrorum* cognomen invenerunt: quod virus ſalſamentorum redolerent, ſalſis muriaticis ſimiles, de quibus Plautus, Paenulo:

Soror cogita amabo, item nos perhiberi
Quaſi ſalſa muriatica eſſe autumantur:
Sine omni lepore, et ſine ſuavitate.
Niſi multa aqua et diu macerantur,
Olent, ſalſa ſunt, tangere ut non velis: item nos ſumus
Ejusmodi mulieres ſunt inſulſae
Admodum atque invenuſtae ſine munditia et ſumtu.

Ex hoc elegantiſſimo loco intelligimus, cur σκόμβρους poeta hic, atque alii vulgo appellarint Pythionicae amatores: perinde enim eſt ac ſi eos vocarent ταρίχους vel ἅλμην, quemadmodum alibi loquitur Athenaeus, et nos suo loco expoſuimus. atque adeo hic ipſe poeta in verbis qui ſequuntur, eosdem illos fratres vocat ταρίχους καὶ ταῦτα ἀνάλτους καὶ πλατυῤῥύγχους, ſalſamenta, et p. 592. quidem inſulſa, ac deformia ob naſi latitudinem. τὴν ἅλμην appellat ἀγρίαν Axionicus infra hoc libro: quia muria tetrum virus ſolet exhalare. unde etiam dicitur libro tertio τάριχος βρωμώδης. In ſexto etiam Cerybion quidam Σκόμβρος nominatur iſto verſu Alexidis, Ἔπειτα Κόρυδος, Κωβίων, Κηρυβίων ὁ σκόμβρος. ſed Chaerephili iſtius filiis maxime hoc cognomen adhaeſit. Alexis in Epidauro,

Τοὺς Χαιρεφίλου δ' υἱεῖς Ἀθηναίους ὅτε
εἰσήγαγεν τάριχος· οὓς καὶ Τιμοκλῆς
ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη
ἐν τοῖς σατύροις εἶναι.

In proxima Nicoclis ecloga, quarto verſu ſcribit Dalec. *Ὅμως δὲ δοῦναί σοι κέλευσον σαρδίνους.* nihil melius poſſum excogitare. quanquam et *σαργίνους* inter ſpecies mugilum invenies. Sequuntur iſta, *εὐπόρως γὰρ τυγχάνει Ἔχουσα, καὶ σύνεστιν ἅπερ † δ' εἰς δυσίν*: unde fecit Dalec. *καὶ σύνεστι ταρίχους δυσίν.* quae vera lectio eſt, aut iſta certe [quam excogitavit illuſtris Scaliger e veſtigiis corruptae non longe abiens: *καὶ σύνεστι σαπέρδαις εἰς δύσιν.* toto die ad ſolis usque occaſum rem habuit, cum ſaperdis, id eſt, ſaperdas eſitavit. *συνεῖναι σαπέρδαις*, ut *ὁμιλεῖν* cibo, quod ante expoſuimus.] Mox ſcribi malim, *Ἄλεξις ἐν Κρατεύᾳ ἢ Φαρμακοπώλῃ.* cauſſam ante expoſuimus. In eo Alexidis loco recte libri omnes, *Ἃς οὐδὲ Μελάμπους ὃς μόνος τὰς Προιτίδας*: nec ſcio unde ſit, quod legitur in Latino textu *Melanthus.* Taceo Graecorum de hoc teſtimonia. adeatur ad Servium ſuper illo, *Proetides implerunt falſis mugitibus agros.* Notum eſt ſolitos Athenienſes varia fora, aut fori partes, de nominibus rerum quae ibi vaenales proſtarent, nominare. Sic paſſim accipi debent apud ſcriptores Atticos *εἰς τοὔλαιον, εἰς τὰς χύτρας, εἰς τὰ σκόροδα*, et quod uſitatiſſimum, *εἰς τοὺς ἰχθύας*, hoc eſt, *forum piſcarium:* quod et *ἰχθυόπωλις* et *ὀψόπωλις ἀγορὰ*, aut ſimpliciter *ὄψον.* Nam omnino interpretari debes *ὄψον forum piſcarium* in iſtis Alexidis, quae auctor ſubjicit,

Ἀγορανομήσεις ἂν θεοὶ θέλωσι σύ·
ἵνα Καλλιμέδοντ' εἰς τοὔψον, εἰ φιλεῖς ἐμὲ,
παύσῃς καταιγίζοντα, δι' ὅλης ἡμέρας.

breviter poeta Callimedontem, magnum gluttonem piſces vorare, procellae comparat, quae in forum piſcarium incumbens omnia everrat cum pulviſculo, nedum annonam excandeſaciat. Ita accipiendum eſt verbum *καταιγίζειν.* atque ut *καταιγίζειν εἰς τοὔψον* Alexis hic dixit, pro *forum piſcarium procellae inſtar turbare* ſic in Demetrio *καταιγίζειν εἰς τὴν ἀγορὰν*, poeta idem; cujus verba ſunt cum ſuperioribus conferenda,

Τούτοις Φάϋλλος προσγέγονε, χειμὼν τρίτος.
ἐπὰν γὰρ ἐκνεφίας καταιγίσας τύχῃ
εἰς τὴν ἀγορὰν, τοὔψον πριάμενος οἴχεται.

Scribe in Eubuli ecloga, *Ἕτεροι δὲ τοῖς θεοῖσι·* vel *Ἕτεροι δ' ἑταίροισι.* et *τεμαχίτας*, cum MSS. per *ι*, non *η*. In iis quae ex Theophilo *τὸ πατρός* alterius vocis, ut videtur locum occupat. Deinceps enumerantur quidam

ὀψοφάγοι, id eſt, *piſcivori:* quo in catalogo primus p.593.
recenſetur Antagoras. Ἀνταγόρας, inquit, ὁ ποιητὴς οὐκ εἴα τὸν παῖδα ἀλεῖψαι τὸν ἰχθῦν, ἀλλὰ λοῦσαι. Dalec. verba ἀλεῖψαι et λοῦσαι transtulit alterum in alterius locum: non video quid ea ratione vigoris afferatur languenti ſententiae. Quid ſi ita interpretemur? Antagoram puero ſuo ſolitum praecipere, ut piſces quos ſibi pararet, non oleo inungeret, ut fieri amat, ſed oleo lavaret, λούειν, majus eſt aliquid, et ſumptus certe majoris quam ἀλείφειν. An eo modo gratia aliqua piſci concilietur, viderint μαγείρων παῖδες. Si ita eſt, ſcribendum, οὐκ εἴα τὸν παῖδα ἐλαίῳ ἀλεῖψαι τὸν ἰχθῦν, ἀλλὰ λοῦσαι. quae ſubdita eſt de eodem Antagora et Antigono rege hiſtoria extat in Apophthegmatis et Sympoſiacis Plutarchi. Dein refertur ejusdem Antagorae dictum, quo negabat ſe vel matris fidei commiſſurum juſculum ubi gallina coxiſſet. ἐγὼ οὖν εἶπε τῇ μητρὶ ὀρνίθειον ζωμὸν πιστεύσω; id eſt, *Egone ut matri meae gallinaceum juſculum credam?* Interpretes ὀρνίθειον putarunt eſſe idem ac πτηνὸν, et *volucre juſculum* nobis exhibent. O rem ridiculam, et nimis facetam! Secundus inter piſcivoros refertur Androcydes pictor, qui prae amore piſcium, eximie ac γραφικώτατα pinxiſſe dicitur τοὺς περὶ τὴν Σκύλλαν ἰχθῦς. Tabulam hic ſummo artificio elaboraverat, cujus argumentum ſumpſerat ex his poetae verſibus de Scylla,

Αὐτοῦ δ' ἰχθυάα σκόπελον περιμαιμώωσα
δελφῖνάς τε κύνας τε, καὶ εἴποτε μεῖζον ἕλῃσι
κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.

Expreſſerat igitur in ea tabula Androcydes Scyllam piſcantem, et variorum piſcium effigiem, colorem, et ἤθη, quae quidem penicillo pote eſt indicare. Ac ſcribit etiam Plutarchus, quod piſcibus mirifice oblectaretur, eo factum eſſe, ut ἐμπαθέστατα καὶ ζωτικώτατα piſcationem hanc repraeſentaret. Sed male accepit Androcydes poetae verba: nam etſi uſus eſt verbo ἰχθυᾶν, quod proprie ſignificat *piſces capere:* tamen apud Homerum Scylla non piſces captat: ſed ſolum delphinos, canes marinos, et cetos alios, qui appellatione ἰχθύων non continentur. Haec quorundam ex antiquis criticis ſententia eſt. Tertius in ὀψοφάγων albo eſt Philoxenus Cytherius: de quo multa in his libris. Machonis ſeptimus verſus claudit ut vulgo ſcribitur, Κακῶς σφόδρ' ἔχειν· εἶτ' ἰατροῦ τινός. ſtabit ſi ſcribas plene σφόδρα

et εἶτα. In 19 Timothei Charon ὁ ἐκ Νιόβης non illud
eſt, quod docti volunt. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ſed eſt alluſio
ad locum Timothei *Niobe* inſcriptam, ubi erat Charon
inter alias tragoediae perſonas. Poeta hic parum habi-
tus ingenioſus, et multum ψυχρός. Ideo certatim illum
urbani ſcurrae irriſerunt. Ejusmodi eſt Dorionis cru-
matopoei illud non multo ante, Dorion, ait, καταγελῶν
τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος ἔφασκεν, ἐν κακ-
κάβᾳ ζεούσᾳ μείζονα ἑωρακέναι χειμῶνα. Tale eſt etiam
quod capite 11. ſumus dicturi. Sed Machonem audia-
mus, qui morientem Philoxenum ita facit alloqui me-
p.594. dicum a quo interpellatus fuerat, Ὁ Τιμοθέου Χάρων
σχολάζειν μ' οὐκ ἐᾷ, Οὐκ τῆς Νιόβης· χωρεῖν δὲ πορθ-
μὸν ἀναβοᾷ. Καλεῖ δὲ μοῖρα νύχιος, ἧς κλύειν
χρεών. *Timothei*, inquit, *Charon, ex Niobe, otium
mihi non concedit: ſed abire ſuam cymbam inclamat.*
πορθμὸν nominat Timotheus quam alii πορθμίδα. ſed
vereor ut hoc perſuaderi cuiquam poſſit Graece docto.
Itaque ſcribendum, χωρεῖν δὲ πορθμίδ' ἀναβοᾷ. Tolle
ex iſto verſu, Ηὔξατο τριῶν ἔχειν τὸν λάρυγγα πηχέων,
voculam τὸν, quae metrum corrumpit. Elegantiſſime
dictum eſt Athenaeo, Διογένης ὁ Κύων ὠμὸν πολύποδα
καταφαγὼν, ἐπιθεμένης αὐτῷ τῆς γαστρὸς, ἀπέθανε.
Vult dicere quod Sotades: cujus extat de obitu Dio-
genis Cynici verſus, Πολύποδα φαγὼν ὁ Διογένης ὠμὸν
τέθνηκεν: et Diogenes Laertius in eadem hiſtoria, Dio-
genem cynicum χολερικῶς ληφθῆναι: et Cenſorinus
quoque: *in choleram*, inquit, *ſolutus eſt.* quod quid ſit,
ſemel experti ſcimus, ante annos aliquot beneficio ſu-
premi numinis praeſentiſſimo vitae periculo perfuncti.
Vim ejus morbi appoſitiſſimo verbo auctor expreſſit.
ἐπιθεμένης τῆς γαστρός. Eſt vero ἐπιτίθεσθαι, *inſtare
et perſequi aliquem atque urgere.* in idiotismo noſtro
dicimus, *donner la chaſſe.* ἐπιτίθεσθαι ἡ γαστὴρ dici-
tur, fluxa alvus quae quieſcere non ſinit. Doctorum
emendationes hujus loci cur ſimplici huic interpretationi
anteponamus cauſſae non eſt. [Scimus Joſephum Scali-
gerum aliquando probaſſe, ut πυθομένης ſcriberetur, hoc
eſt, ventre corrupto et putreſcente. ut apud poetam εὖ
καταπύθεται ὄμβρῳ. et Heſychius πυθομένων exponit
σηπομένων, a πύος *pus.* Sed neque veriſimile eſt Athe-
naeum poetica illa et obſoleta voce uſurum: et noſtra
expoſitio vocis ἐπιθεμένης, ita congruit naturae morbi
quem choleram dicunt, ut neglectio omnium librorum

ſit ſollicitanda: neque ejus vocis alia interpretatio ſit quaerenda. Verbum hoc in genere de his accipitur, quae moleſtam habent acceſſionem, et infeſtam: ſic ignis gehennae miſeris ἐπιτίθεσθαι dicitur. Chryſoſtomus ad Theodorum lapſum: lib. ſecundo. οἰμώξομεν μέγα σφοδρότερον ἐπιτιθεμένης ἡμῖν τῆς φλογός.] Etiam illud Timoclis elegantiſſimum eſt: nec recte interpretibus acceptum, de Hyperide celeberrimi nominis oratore Athenienſium.

Τοὺς ἰχθυοπώλας οὗτος ἡμῶν πλουτιεῖ·
ὀψοφάγος ὥστε τοὺς λάρους εἶναι Σύρους.

Hyperides, ait, piſcarios noſtros ditabit: tantus enim piſcium vorator eſt ut illius cauſſa piſcium praedatrices aves, ut ſunt larus, gavia, mergus, et aliae, ſiant Syrae: hoc eſt, piſcibus abſtinere cogantur vacuefactis maribus: adeo profunda eſt Hyperidis τοῦ ὀψοφάγου gula. Larum avem eſſe, quae captura piſcium vivat, quis poteſt ignorare, qui Homeri ſaltem illa legerit?

Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,
ὅστε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
ἰχθῦς ἀγρώσσων πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ.

Recte igitur exponi hic locus poteſt ut eum ſumus interpretati. Si cui tamen fidem veri excedere ſententia haec videatur (quale enim eſt ob unius helluonis ven- p. 593.
trem maria eſſe exhauſta piſcibus?) poſſumus λάρους interpretari de lurconibus aliis Hyperidi ſimilibus: quos omnes ait poeta factos Syros. Abſtinuiſſe Syros piſcium eſu, ſi non didicerant interpretes, qui Hyperidem falſo produnt nobis Syrum, ex Diodoro, Strabone, Hygino, et Arati Graecis Latinisque interpretibus: ſaltem [e Xenophontis primo Aſcenſus Cicerone D.] Athenaeo diſcerent, cujus ſunt verba hoc ipſo in lib. non longe hinc, Οὐλπιανὸς διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησε. Addit, Καὶ ἐν Ἰκαρίοις δὲ ὁ αὐτὸς ποιητής φησιν, Τόν τ' ἰχθυόῤῥουν π. Praeferemus quae ex iſto loco ſcripta offendimus in Excerptis: nam aliud nihil poſſumus amplius. Καὶ ἀλλαχοῦ, Τόν τε ἰχθυόῤῥουν ποταμὸν Ὑπερείδην περάσας, ὃς μισθωτὸς ἄρδει τὰ πεδία τοῦ δεδωκότος. caetera quae in noſtris libris habentur, et ille vir pro conclamatis habuit, et nos emendare quiti non ſumus.

CAPUT SEXTUM.

Κομίξας *Doricum. Timaei in Aristotelem calumnia. Atheniensium* θαλαττοκρατία. εἰσπλεῖν. Nesiarchi *Atheniensium:* παραπομπή. νόμῳ κατακλείειν. Euphanes. *Leuconis comoedia*, Φράτερες. *Pherecratis* Petala. *Diocles* ὀψοφάγος. *Jubae regis epigramma varie emendatum et illustratum.*

ΑΛΛΟΝ δὲ ἰχθῦν μεγέθει πίσυνόν τινα. *alium piscem magnitudine sua fretum*, id est, permagnum et validum, dictio poetica et Ionica, πίσυνος. at interpres, διηγχυκίων. κομίξας Γλαυκός τις ἐν πόντῳ γαλεός. Probabiliter Dalecamp. ἐκ πόντου γαλεόν. illud κομίξας, Doricum, ut multa apud Theocritum. Φέρω κατ' ὤμων τινά. Fortasse, κατ' ὤμων νιν. et pro λιάσμασι lego λιπάσμασιν, in istis, ἡ τῆς ἀγρίας ἄλμης λιάσμασι σῶμα λιπάνας. quid enim est λιάσμασι? nam quae de illa scriptura docti viri scripserunt, non probo. ἄλμην ἀγρίαν exposuimus superiore capite. Et pro κ' ἀμφὶ ταρίχης ἀγάλλῃ, scribendum, ἀμφὶ ταρίχῃ γ' ἀγάλλῃ. Maledicentissimo hominum Timaeo Tauromenitae qui scriptum reliquit Aristotelem gulae fuisse deditum et ὀψοφάγον, quantum tribuendum sit ad Diogenem Laertium pridem docuimus. Sapientes non dubitabunt scio falsissima esse omnia quaecumque de divino viro Epitimaeus iste muginatus est. ὃ πάρεστι τῆς Ἀρχεστράτου λιχνείας ἐμφανίσαι ὑμῖν. Lege ἐκ τῆς Ἀρ. id est, *quod licet vobis palam facere ex Archestrati cupediis.* sic vocat Archestrati Gastrologiam. In eo libro docuerat poeta inter alia etiam hoc: quae pars in quoque pisce optime saperet. qua de re extant libro superiore in glauco, loci aliquot veterum poetarum. Videtur Athenaeus cum haec scriberet, Archestrati librum non habuisse ad manum, sed excerpta solum sua: in quibus cum nihil reperiret de capite mugilis, ad ipsos Archestrati libros nos rejicit. Τῆς μὲν θαλάττης ἀντιποιεῖ-
p. 596. σθαι τινὰς Ὑμῶν, ἄν. id est, *Indignum facinus esse quosdam e vobis*, o Athenienses, *imperium maris huic civitati vindicare, atque in eam rem multos sumptus*

publice fieri: et tamen nihil propterea piscium in urbem importari. Frustra igitur praefectos nostros in insulis habemus. interp. ἡμῶν pro ὑμῶν, res eodem redit. De Atheniensibus autem poeta loquitur: quos scimus θαλαττοκρατῆσαι, et maris imperium tenuisse annos 75. semper autem conatos id sibi asserere et vindicare. Inter caetera commoda quae ἡ θαλαττοκρατία afferebat, fuit haec, τὸ ὄψον εἰσπλεῖν, ut hic dicitur ab Antiphane: hoc est, quod ex subjectis insulis pisces Athenas importabantur. Ita debent illae voces exponi. εἰσπλεῖν dicuntur non solum naves cum portum ingrediuntur, sed et merces cum in aliquem locum navibus importantur. Sed deest versui pes unus Ὄψου δὲ μηδὲν εἰσπλεῖν μηδὲ γρῦ. scribo, ὄψου δὲ μηδὲν ἐνθάδ' εἰσπλ. Νησιάρχους Antiphanes vocat insularum praefectos Athenis eo mitti solitos, cum ait, Τί οὖν ὄφελος τῶν νησιαρχῶν ἐστι? at viri docti emendant τριηραρχῶν. hoc scilicet mendare est. δεῖ Νόμῳ κατακλεῖσαι τοῦτο, παραπομπὴν ποιεῖν Τῶν ἰχθύων. verte *Oportet lege cavere ut teneantur qui praeerunt cumque insulis, tutam piscium importationem praestare.* παραπομπὴ est proprie deductio vel honoris, vel praesidii caussa. Hac notione accipi potest isto loco: ut ad nesiarchas referatur: sed aliquando παραπομπὴ est idem ac κομιδὴ, *invectio alicujus rei.* quo etiam modo accipi hic potest, si ad ipsos insulanos referimus: νόμῳ κατακλεῖειν elegantissime dictum, pro lege comprehendere et sancire. Εὐφάνης δὲ ἐν Μούσαις. Tam incognitus mihi hic Euphanes, quam ille Aphanes de quo libro superiore, capite sexto.

Τίς φησιν εἶναι δεινὸς ἐκ κοινοῦ φυγεῖν. Ridicula lectio. φαγεῖν scribendum: et ita edi volueramus. Parasiti hominis haec descriptio est. Itaque subjicit poeta convenienter his, τοῦ Κόρυδος ἢ Φυρόμαχος, ἢ κοίλου βία. Parasiti fuerunt Corydus et Phyromachus, de quibus libro sexto: neque assentiendum interpretibus, qui istos putant notari ut μολγοὺς, et fures pecuniae publicae. sed hujus versus postrema sunt corrupta. Forte, ἢ κοινοῦ βία: *Phyromachus populi violentia.* id est, qui jura populi cum violentia tutari solet. ex iis quae de Phyromacho narrantur libro sexto, apparet fuisse hominem impetuosum et violentum. Habuisse autem et populum Atheniensem suos parasitos, satis alibi demonstratum est. In Huraldino codice, superducta virgula voci κοίλου, proprium id viri nomen esse de-

ſignat. Erit igitur Homerica phraſis, imo periphraſis, ἡ Κοίλου βία. pro Caelus: ut βίη Ἡρακλέους. et ſimilia.

Κωμῳδοῦσιν αὐτὸν ἐπὶ ὀψοφαγίᾳ Λεύκων ἐν Φράτερσι. Leuconis comoediam Suidas commemorat, cujus fuit titulus Φράτορες. ſed ſcribendum in Suida Φράτερες. nam in illius commentariis legimus alibi, Πάκτις. οὗτος ποτήριά τινα τοῖς Ἀθηναίοις ἔπεμψε δῶρα. Λεύκων Φράτερσιν. Ἀτὰρ ὁ Μεγακλέους ὑστάτου Πακτίδος Ὑπέρ- p. 597. βολος τἀκπώματα κατεδήδοκε. Φράτηρ antiquioribus Graecis idem ac poſterioribus Φράτωρ. Addit, καὶ Φερεκράτης ἐν Πετάλῃ. Verte, et *Pherecrates in Petala.* Pollux libro 7. cap. 30. ἀπὸ δὲ πίθων ὁ πιθών, Φερεκράτους εἰπόντος ἐν Πετάλῃ, κἀκ πιθῶνος ἤρυσεν ἄκρατον. et lib. 10. cap. 20. ex eadem fabula profert hunc verſum, Κύλικα τοίνυν μέλανος ἀνθοσμίου ἤντλουν διὰ χώνης. Priſcianus lib. 18. *Pherecrates* ἐν Πετάλοις, ὡς τοὶ κακὸν ὄζει. Lego, ἐν Πετάλῃ. vide Harpocrationem in κωρωνίταις. meminit etiam Heſychius in Μετάλλειον. Diocles qui inter piſcium avidos nepotes mox nominatur, medicus ille eſt, opinor, ex cujus ſcriptis praeclara multa in hoc opere deſcripta. conjecturam facio ex ipſa quaeſtione quae illi propoſita fuiſſe dicitur, πότερος χρηστότερος ἰχθύς, γόγγρος ἢ λάβραξ. id eſt, uter piſcis eſt melior, et ad valetudinem conducibilior. Sequitur epigramma regis Jubae in Leonteum hiſtrionem tragicum, ὅτε κακῶς τὴν Ὑψιπύλην ὑπεκρίνατο, id eſt, *cum male Hypſipylen ſaltaſſet.* Haec eſt Hypſipyla Lemni regina, quae ob pietatem in patrem Thoantem, celeberrimum nomen in fabulari hiſtoria nacta eſt. Porro pridem factum eſſe cum depravatum eſt regium hoc epigramma, Hoeſcheliana Excerpta arguunt. Quare digniſſimi venia ſunt interpretes, qui in his tenebris caecutierunt, et ab auctoris mente ὡς ἑκαστοτάτω aberrarunt. Non omnibus licet Corinthum adire. Ipſi an foeliciores fuerimus, doctorum judicium eſto. Hoc quidem affirmare non dubitaverim, Jubae mentem ſi non perviſam, certe viſam eſſe nobis: licet emendationes noſtras pro veris et certis venditare nolimus. Verum ad rem. Facit Juba Leonteum loqui poſt infoeliciter actam Hypſipylam. Petit autem a ſpectatoribus qui teſtes fuerant illius inſcitiae, et viderant δυσημεροῦντα, ne ſe propter unam Hypſipylen ſaltatam infoeliciter, tam artis ſuae rudem ſemper fuiſſe putent. fuit namque tempus, ait Leonteus, cum ego inter hiſtriones, qui ſunt Διονύσου τεχνῖται, excel-

lerem, et Baccho gratus eſſem: qui profecto de cujusquam voce et artificio toto hiſtrionico non judicat Midae auribus, hoc eſt inepte et imperite. At poſtquam gulae cepi me dedere, cibi quibus me ingurgitare ſum ſolitus, varie-parati et multiplices, vocem mihi ademerunt, quam ante optimam habui. Sic fantem inducit Rex Juba hiſtrionem ſuum, et de ſua ingluvie ac voracitate fatentem. Qui ad verba Athenaei et ſcopum illius in deſcribendo hoc epigrammate attenderit, non negabit mihi, aut hoc omnino aut aliud quid parum diſſimile Jubam voluiſſe. ſed rationem interpretationis noſtrae reddamus. Ac primum ipſum epigramma proponamus ut eſt a nobis concinnatum,

> Μή με Λεοντῆος τραγικοῦ τὸν ἀρείφατον ἦχον
> λεύσσων Ὑψιπύλης, ἐς κακὸν ἦθος ὅρα.
> ἦν μὲν γάρ ποτ' ἐγὼ Βάκχῳ φίλος· οὐδὲ τινὸς δὴ
> γῆρυν χρυσοβόροις οὔασιν ἠγάσατο.
> νῦν δέ με χυτρόποδες κέραμοι, καὶ τήγανα ξηρὰ
> χήρωσαν φωνῆς, γαστρὶ χαριζόμενον.

In primo diſticho λεύσσων emendavimus ex libris, pro p. 598.
χεύσων quod inepte editum. eſt autem ſenſus pro ſenſu poſitus. λεύσων enim eſt, *ſpectans, videns.* atqui ſonus non uſurpatur oculis, verum auribus. τὸν ἀρείφατον ἦχον fecimus ex illis, κεναρήφαγον ἦχος, quod nihil ſignificat. Illud interpretamur, vocem malam corruptam et interfectam, ut apud Plautum, *interfecta haec res eſt.* apud Ariſtophanem, τὸ τρύβλιον τέθνηκέ μοι pro κέκλασται fractum eſt, periit. et in codice Theodoſiano *interfectum negotium.* et multa his ſimilia. vel, vocem aſperam et bello convenientiorem quam theatro. nam ita etiam vox ἀρείφατος poteſt capi. ἦθος Ὑψιπύλης eſt vox qua uſus hiſtrio cum ageret Hypſipylam. ſed fuit cum diſtinguerem poſt λεύσσων, et nomen Hypſipylae ad ſequentia referrem. hoc ſenſu: ſi male egit hiſtrio Hypſipylam, noli propterea de nobili heroïna male ſentire, et ob inepti actoris peccata, illam putare ineptam aut ſtultam. Quarto verſu ἠγάσατο legimus conſentientibus membranis pro ἠγήσατο, quod verſus non capit. χρυσοβόροις etiam pro χρυσοβόλοις emendamus. *aurivoras* Midae *aures* eleganter, ſi quid judico, appellavit, et poetice, quae propter auri famem illi ſunt datae. nota Midae fabula. imperitum autem muſicarum rerum judicem, Midae aures habere, hoc eſt aſininas, venuſtiſſimum dictum eſt. Perſius de Nerone, qui nec meliores

verſus fecit, nec ſapientius de aliorum carminibus judicavit, quam vixit, *Auriculas aſini Mida rex habet.* Quinto verſu per χυτρόποδας κεράμους et ollas fictiles, intelligit Juba cibos elixos: per τήγανα ξηρὰ piſces ταγηνιστοὺς, id eſt, *frictos in ſartagine.* In ſexto χήρωσαν ſcribimus auctoribus libris, non χώρησαν.

Caput Septimum.

Hermippi Μοῖραι. βελονοπώλιδες. *Platonis* Syrphax. *epigramma de Clione piſcivoro*, κιχλίζειν. *Cephiſodori* Sus. προσπεπονθέναι. περιπαθής. εἰσάγειν introducere. Νικολαΐδες Μυκόνιαι. Μυκωνος *et* Μύκονος. ἡ Πισάτις. *Diana Elaphiaea, vel* Alphiaea. *Strabonis locus.*

Ου δυνηθέντα ὅσον ἤθελεν ἀφελεῖν τοῦ ἰχθύος. id eſt, *cum non potuiſſet de piſce id ſolum carpere quod volebat.* non enim totum piſcem initio voluit capere, ſed partem tantum: verum cum piſcem frangere non poſſet, a quo fortaſſe aberat longius, totum ad ſe traxit οὐ προηγουμένως, ſed ex occaſione. deeſt μόνον in hac ſententia, ut ſaepe apud ſcriptores. At interpretes aliter, ſed perperam. Venuſtiſſime autem uſurpatur et in diverſum ſenſum torquetur hic verſus, Τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται. Sophoclis eſt ex Antigona. Locum deſcripſimus libro primo. στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ δαψιλῶς φαγών. Nae ſcriptura vetus haut paulo melior: στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ διαψιλώσας, φαγὼν ἐπεῖπεν. hoc vult enim: piſcem cujus pars ſuperior erat
p. 599. nudata, inverſum eſſe a Bione: qui ſtatim id quoque latus in carne nudaverit, et comedere incipiens, tragicum verſum uſurpaverit, Ἰνὼ δὲ τἄπὶ θατ. etc. ἐπειδὴ ποιῶν αὐτῇ τὸ περίδειπνον ὀψοφάγοι. Melius ὀψοφαγοῖ, vel ὄψον φάγοι. ἀποπυρίδας ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐνήγιζεν αὐτῷ. quod in ſacrificiis deorum θύειν, in mortuorum parentationibus dicitur ἐναγίζειν, *adolere et ſacrificare.* quid ſit ἀπόπυρις, expoſuimus cap. tertio. Μοίρας fabulam Hermippi, unde probatur Nothippi tragici ὀψοφαγία, laudat Pollux libro ſeptimo: τὰς δέ γε βελοπώλιδας εἴρηκεν Ἕρμιππος ἐν Μοίραις: ſcribi malim

βελονοπώλιδας. multa enim inducunt me ut ſenſiſſe putem Hermippum de mulieribus quae acus ad opera Minervae, aut ad ornandum, (Graeci βελόνας κομμωτρίας nominant) potius quam telarum venditricibus, neſcio quibus. Juvant alii ex eadem fabula loci in eodem ſcriptore, ut libro decimo, capite 31. ἐν Ἑρμίππου Μοίραις, ῥάμμ' ἐπέκλωσας. et ſtatim, καὶ βελονίδες ὡς Ἕρμιππος ἐν Μοίραις. Qui autem ex ea comoedia hic deſcripti ſunt ab auctore verſus, anapaeſtici ſunt, ita digerendi.

Εἰδ' ἦν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τῶν νῦν τοιόνδε μάχεσθαι,
καὶ βατὶς αὐτῶν ἡγεῖτ' ὀπτὴ μεγάλη, καὶ πλευρὸν ὕειον.
τοὺς μὲν ἄρ' ἄλλους οἰκουρεῖν ἔχρην, πέμπειν δὲ Νόθιππον
ἑκόντα. εἷς γὰρ μόνος ὢν κατεβρόχθισεν ἂν τὴν
Πελοπόννησον ἅπασαν.

κωμῳδεῖται ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Σύρφακι. *Syrphacem* Platonis comici laudat Harpocration in κατάστασις. Binominis ea fabula fuiſſe videtur Σύρφαξ et Μωμοθῆρας. Heſychius, παλινδορία, τὸ σκύτος. Πλάτων Σύρφακι καὶ Μωμοθήρα, παλινδορίαν παίσας αὐτοῦ καταθήσω. ſed fortaſſe diverſae fuerunt fabulae, quia dicit καὶ non ἢ.

Λάμπωνα τὸν οὐ βροτῶν ψῆφος δύναται Φλεγυραδείπνου Φίλων ἀπείργειν. Nemo hic de menda monendus, quae ſoricinae naturae eſt. Ego lubens monear ab aliquo diligentiore quam ipſe ſim, quo loco legantur alibi in his libris iſta verba: legi enim ſcio, et probe memini, aut fallor egregie. Inde tollendae iſtae maculae. Quantum meminiſſe poſſum ita fere ſcriptum alio loco, τὸν οὐ βροτῶν ψόγος δύναται ἀσυμβόλου δείπνου Φίλων ἀπείργειν. Poſtea ſcribo, νῦν δ' οὐδ' ἄν τις ἐρυγγάνει· βρύκει γὰρ ἅπαν τὸ παρόν· τρίγλῃ δὲ κἂν μάχοιτο. Lacerum eſt Hedyli teſtimonium de Phaedone: item illud de Agide. In fine tertii verſus ſcribe, ἀλλ' ἀπόκλεις. ut in MSS. Depravatiſſimum etiam eſt epigramma de Clione piſcivora muliere; quod nos cum pedibus manibusque emaculare contenderemus, adhuc fruſtra fuimus. a libris antiquis leve aut nullum auxilium: ab Epitome nihil: cujus auctor primos verſus tres et quarti partem, quia nihil in iis intelligebat, ſuas res habere juſſit. In tertio tamen placet δεσμὸν ὄν, potius quam, θεσμόν. Poſtremum diſtichum ferme caret mendis:

Ἡμετέρη σὺ Μέδουσα· λιθούμεθ' ἅπαντα πάλαι που,
οὐ Γοργοῦς, γόγγρου δ' οἱ μέλεοι λοπάδι.

Scribe in priore verſu, λιθούμεθα ὡς τὰ πάλαι που. et p.600.

integrum distichum praestabo sartum tectum. Ajunt gulosae Clius convivae, sibi illam esse instar Medusae. adeo enim stupere se ad spectaculum voracitatis ejus, congrum in patina comedentis, ut iis assimilentur, quos olim visa Gorgo in saxa mutabat. Familiare est poetis, ut magnum stuporem ita exprimant. Sic initio libri sexti, ait helluo quidam se conspectu piscariorum, caro pisces in foro indicantium, lapideum statim fieri, ut qui olim Gorgones vidissent. Ita verte: *Tu nostra es Medusa: in saxa mutamur, o miseri, ut olim* factum ajunt, *non quidem Gorgus* capite, *sed congri patina.* de hoc congro dixit versu secundo. ὁ μὲν τὸν ὀφθαλμὸν κατελάβετο, in oculum glauci manum injecit ut caput videlicet illi auferret, ac sibi sumeret: nam glauci optima pars censebatur caput. οἷος ἦν κατεσθίειν, similis erat comedenti. Frequens apud Graecos dicendi genus. Boves qui piscibus vescerentur commemorant praeter Athen. alii quoque: ut Strabo lib. 15. item Aelianus lib. 15. cap. 25. De proprietate animalium. similia etiam quae de Cypriis bobus fabulantur ichthyophagis et scatophagis. Εἴρηται δὲ καὶ ὁ ὀψοφάγος ὡς ἕτεροι, καὶ τὸ ὀψοφαγεῖν. Mirum loquendi genus. Quare etiam docti mutarunt, legeruntque καὶ ἑτέροις. vel καὶ παρ' ἑτέροις. nos putabamus Athenaeum voluisse dicere ὀψοφάγος, ita dici ut alia similia vocabula puta, μονοφάγος, κρεωφάγος, τυροφάγος, ἰχθυοφάγος, et similia his. Non displicet tamen altera sententia. Versus Aristophanis in ejus libris ita scribitur, Οὐδ' ὀψοφαγεῖν, οὐδὲ κιχλίζειν, οὐδ' ἔχειν τὼ πόδ' ἐναλλάξ. at κιχλάζειν quod in nostris est, Graecis non in usu. et ita hunc versum Plutarchus quoque in libro, Εἰ διδακτὸν ἡ ἀρετή. Scribendum postea, Κηφισόδωρος Ὑἱ, οὐδ' ὀψοφάγος, οὐδ' ἀδολέσχης. *Suem* comici hujus Athenaeus libro 3. et Suidas nominant. Θεμέλιος ἡμῖν, προσπεπονθέναι τι δεῖ. Coquus loquitur, et se gulae deditum praedicat: idque affirmat artis totius fundamentum esse. Caussa ejus rei continetur verbo προσπεπονθέναι: quod ab interpretibus non intellectum, fecit ut integram sententiam insigniter depravarent. At poeta hoc voluit, debere coquum qui non est cibos corrupturus, sed in arte sua praestiturus, προσπεπονθέναι τὶ, id est, tangi aliquo affectu erga cibos: ut de eorum bona conditura, non ex alieno pronuntiet palato, sed ex suo ipsius, et affectu proprio. Tum addit hic magister, eum

qui rei isti studuerit, nunquam malum coquum fore. atque ita affectum esse, vocat habere καθαρὰ τὰ αἰσθητήρια. Jam intelligimus quid sit προσπεπονθέναι. sic accipitur nomen περιπαθὴς lib. 1. ubi dicitur Philoxenus περιπαθὴς ὢν τοῖς ὄψοις, id est, *piscium avidus vorator*, qui lib. isto paulo ante inter ichthyophagos est commemoratus. et fortasse melius ei loco προσπαθὴς quam περιπαθὴς conveniat. nam sermonis Graeci callentes concedent mihi aliud esse, προσπεπονθέναι τινί, aliud περιπαθεῖν τινί. ille affectus est avidissime fruentis, p. 601. aut frui cupientis: hic cum quadam junctus est miseratione. Postremo versu hujusce ῥήσεως jocatur cocus, cum descripto coenae totius apparatu, tandem adjicit, Εἴσαγε διὰ πασῶν Νικολαΐδας Μυκωνίας. jocus est in διὰ πασῶν, quod genus loquendi est musicorum. sed longe aliter hic accipitur: Sensus enim est, tot numero introducendas esse meretrices praestantissima forma, quot sunt convivae. εἰσάγειν in ea re signatum verbum: ut apud Latinos *introducere*. unde apud Ciceronem et Senecam *introductiones matronarum, et exoletorum. Nicolaidas* vocat mulieres (si tamen publicae libidinis victimae sunt mulieres) quae νικῶσι Λαΐδα, Laidem forma superant et lascivia. ideo vocat Μυκωνίας, faciens allusionem ad proverbium quo notati Myconii, soliti ad convivia venire invocati. Fuisse eundem morem et iis quae corpore merebant, testis Plautinus parasitus.

> *Juventus nomen indidit scorto mihi,*
> *Eo quia invocatus soleo esse in convivio.*

Caeterum claudentem versum redde ἀρτίποδα, ac scribe Μυκονίας per ο parvum. Scio scribi non semel Μυκώνιος, per ω lib. 1. itemque apud Suidam, et in libello Graecorum proverbiorum: ubi etiam Μύκων ista insula nominatur. sed apud geographos semper Μύκονος. sic etiam in exemplaribus Clementis Alex. atque aliorum. Οἶδα δὲ καὶ τὴν ἐν Πισάτιδι γραφὴν ἀνακειμένην ἐν τῷ τῆς Ἀλφειώσας Ἀρτέμιδος ἱερῷ. *Habeo etiam cognitam illam picturam, quae in regione Pisatide, dedicata est in Dianae Alphiusae templo.* Legebatur τὴν ἐπὶ Σάτιδι mendose. ex re ipsa et antiquis exemplaribus, locum emendavimus. Interpretes unde suam lectionem exsculpserint, demiror. Erat autem in Pisatide ad Alphaei ostium lucus et templum Dianae, quam alii *Elaphiaeam*, alii *Alphiaeam*, vel *Alphiusam* nuncupabant. Docet clare Pausanias in Eliacis: innuit breviter Strabo

libro octavo. Magni hujus ſcriptoris verba recitare juvat. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ Alphaei nempe, τὸ τῆς Ἀλφιονείας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. haec ſcriptura eſt omnium exemplarium. ſed cum *Alphioniae* Dianae veterum nemo faciat mentionem: et conſtet ex Pauſania Alphiaeam Dianam ab aliis Elaphiaeam fuiſſe dictam: non eſt dubitandum ſcripſiſſe etiam Strabonem τὸ τῆς Ἐλαφιαίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφ. ortum id cognomen, ut placet Pauſaniae, a cervorum venatione: ut maluerunt alii, a muliere quadam, cui nomen Elaphio. Alterum ab Alphaeo cognomen varie effertur ab auctoribus: aut ſcribitur certe varie. apud Strabonem Ἀλφείουσα. Athenaeum, Ἀλφειῶσα. in Pindari ſcholiis Pythionicarum oda 2. Ἀλφειῶα. Pauſaniae eſt Ἀλφειαία.

Caput Octavum.

Ὀψωνεῖν, προσοψωνεῖν, et ἰχθυολογεῖν. ἕτερ' ἐξ ἑτέρων παρεισφέρειν. Inſtitutum Syrorum abſtinere a piſcibus. Gatis *et* Atergatis. Aſtarte *et*
p. 606. Aſtartae. *οὐ γινώσκειν ψήφους. ψελλὸν difficile ad intelligendum. λεβητοχάρων. Stratonici ſalſe dicta. Prov. οὐδεὶς μέγας σαπρὸς ἰχθύς. δυσωνεῖσθαι τὸ πωλούμενον. Formula in ſacris familiaris,* Ἀκούετε λαοί.

Cum multa de piſcibus eſſet locutus Democritus, quo ſatisſaceret Ulpiani Cituciti curioſitati, vela jam orationis ſuae contrahens, τοσαῦτα, inquit, καὶ αὐτὸς ὑμῖν προσοψωνήσας, οὐκ ὀψοφαγήσων παρῆλθον, διὰ τὸν πάντα ἄριστον Οὐλπιανὸν, ὃς διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησεν, ἕτερ' ἐξ Ἑρετρείας παρεισφέρων. Etſi haec ſcriptura eſt omnium exemplarium, depravatiſſima tamen eſt. Prima quidem verba planiora longe fuerint ſi ita potius concipiantur, τοσαῦτα καὶ αὐτὸς ὑμῖν προσοψωνήσας. οὐκ ὀψοφαγήσων γὰρ ἦλθον διὰ τὸν πάντα ἄριστον Οὐλπιανόν. Conſerenda haec ſunt cum primis Democriti verbis: dixit enim initio, velle ſe προσοψωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. ut ἑστιᾶν λόγοις

dicimus: sic Democritus ὀψωνεῖν usurpat pro *sermones habere de piscibus:* sive ἰχθυολογεῖν. Infra hoc libro, ταῦτα καὶ παρ' ἡμῶν ἔχετε ἄνδρες φίλοι. ὀψωνησάντων κατὰ δύναμιν τὴν ἑαυτῶν ὑγιεινῶς. et προσοψωνεῖν, pro *addere iis quae dicta sunt de piscibus.* Latine hic locus satis commode verti non potest, ob paronomasiam in vocibus προσοψωνεῖν et ὀψοφαγεῖν. Sed sensus est. Haec sunt quae de piscibus habemus adjicienda ante dictis: nam uti video, pisces esurus huc non veni, propter Ulpianum. Sequentia verba declarant, qua de caussa, et quomodo Ulpianus impedierit cum hunc, tum alios convivas, ne piscibus vescerentur, caussa fuit, quia homo Syrus ex moribus gentis suae, alios quoque voluit ab esu piscium avertere. modum impediendi declarant ista, ἕτερ' ἐξ Ἐρετρείας παρεισφέρων. *alia ex Eretria clam inferens.* mirum non exposuisse auctorem, quaenam istae fuerint Eretriacae cupediae, quae avidos piscium, fecerint a praesente et oculis illorum objecta copia piscium abstinere. Ne multis lectorem morer: ajo haec esse corruptissima. Legebatur, ἔσθ' ἐξ Ἐρετρ. auctoribus chirographis exempl. fecimus ἕτερα, id quidem recte: sed nondum veram scripturam tenemus: quae est haec sine controversia: ἕτερα ἐξ ἑτέρων ἀεὶ παρεισφέρων *alia semper ex aliis inferens.* hoc est, alias semper quaestiones post alias nectens et proponens: atque ita sermonibus occupatos non habens, ut appositis piscibus vescendi non fuerit facultas. quam bene Citucito ista conveniant si pluribus dicendum putem, ineptus sim. Deinceps explicat dipnosophista unde sit hoc receptum in Syrorum mores, ut piscium esum abominentur. Gatim quandam fuisse reginam Syriae quae hoc prima instituerit, et edicto caverit. Nam quae vulgo dicebatur *Atergatis*, ex sententia Antipatri Stoici *Gatim* esse nominandam. quoniam vero edictum a Gatide fuisset aliquando promulgatum, *Ne quis* ἄτερ Γάτιδος (id est, praeter Gatidem) *pisces vellet esse* ὑπ' ἀγνοίας τοὺς πολλοὺς αὐτὴν μὲν Ἀτεργάτιν ὀνομάζειν, ἰχθύων δὲ ἀπέχεσθαι. *vulgus veritatis ignarum, ipsam* p. 603. *quidem Atergatim nominare, a piscibus vero abstinere.* Haec Athenaeus ex Antipatro Stoico: cujus sectae homines nusquam ineptiores quam in scrutandis antiquorum vocabulorum caussis. Tam enim verum etymum istud est, quam vera illorum sententia, qui Hierosolyma dicta sic esse tradiderunt, ἀπὸ τοῦ τὰ ἱερὰ συλᾶν. Incredibilis

ſane Graecorum hominum in hoc genere ſtupor, incredibilis confidentia. Certum eſt nomen Atergatis, vel ut alii ſcribunt Atargatis, corruptum eſſe ex Aſtarta. Nam Atargatis eadem quae Derceto, Strabone teſte lib. 16. Derceto autem et Aſtartae ejusdem Deae nomina ſunt. Atharam prius vocatam ſcribit geographus. ſed fortaſſe ibi legendum ἀσθάρα, non Ἀθάρα. Syrorum pura puta vox eſt עשתרת Ἀσθάρα. quanquam in ſacris literis ſemper ſcriptum עשתרות *Aſtaroth*, numero multitudinis: quem et 70. interdum ſervarunt, ut Iudicum capite ſecundo, ἐλάτρευσαν τῇ Βάαλ καὶ ταῖς Ἀσθάρταις. Ephippi ῥῆσιν de piſcibus portentoſae cujusdam magnitudinis, miſſos facio: ſunt enim difficillimi ad emendandum, ut omnia jocularia, et quae nihil niſi mera figmenta, omni veritate caſſa continent. Mox in iſtis, Τοιαῦθ' ὑθλῶν δειπνεῖ καὶ ζῇ θαυμαζόμενος μετὰ μειρακίων οὐ γινώσκων ψήφων ἀριθμοὺς, laudo ſententiam Dalecampii, qui ζῆν οὐ γινώσκοντα ψήφους interpretatur, alieno ſumptu vivere, et impenſarum rationem calculis non putare. Aut igitur ſic accipe, aut interpretare de homine imperitiſſimo. Graeci enim de alienis ab omni cultu dicere ſoliti ἀριθμεῖν οὐκ ἐπίσταται. In Aeſchyli verſu e Prometheo vincto, Τῶνδ' εἴτι τοι ψελλὸν καὶ δυσεύρετον, translatione venuſta ψελλὸν pro obſcuro ponitur: quia parum intelliguntur qui balbutie laborant. Quid apud vetuſtum poetam Cercidam ſignificaret vocabulum λεβητοχάρων, quo nomine hic a Cynulco hic afficitur Ulpianus, non facile divinatu eſt: neque ſatis ſcio an recte ita noſtri codices. In Epitoma quidem haec invenimus: Λέβητος χάρης φησὶν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ τούτῳ Οὐλπιανός. ſed auctor fortaſſe ſcripſerat λεβητοχάρης, *qui lebetibus gaudet.* ironia eſt Cynulci, ventrem et gulam objicientis homini qui toties in hiſce libris dictus eſt cibi non multi, quique ſermones epuletur pro eſca. Sequuntur jam aliquammulta Stratonici citharoedi dicta urbana: quae unius occaſione in quo piſcium extat nomen, relata omnia ſunt iſto loco. Illud quod caeteris aditum patefecit, et loco principe memoratur, hujusmodi eſt. Propis quidam fuit Rhodius citharista, mole corporis major quam artis ſuae peritior. de hoc interrogatus Stratonicus quid ſibi videretur, reſpondit, οὐδεὶς, κακὸς, μέγας, ἰχθύς. Lepos omnis in eo, quod proverbium vetus μέγας οὐδεὶς, κακὸς, (vel σαπρὸς) ἰχθύς, in diverſiſſimum ſenſum

detorsit, distincte vocem unamquamque pronuntians: cum verus sensus adagionis omnes illas uno spiritu sine distinctione ulla postulet efferri. Nulla hic est difficultas: nisi quod male concipiuntur vulgo ista ab interpretibus p. 604.
hoc modo: διελόντος τὴν παροιμίαν, μέγας, οὐδείς, σαπρὸς, ἰχθύς. Dalecamp. prava haec interpunctio impulit, ut παροιμίαν hic verteret, *sententiolam*. Sed distinctiones omnes tollendae, et vertendum, *divisis* vocibus *proverbii* hujus, *Magnus nullus* est *malus piscis*. Δυσωνεῖσθαι τὸ πωλούμενον de emptore dicunt Graeci, qui difficilem se praebet in emendo, et justum aequumque rei emendae pretium venditori denegat. qui sunt eo ingenio δυσῶναι nominabantur, ut libro 3. diximus et septimo. Illo autem verbo utitur mox Aristoteles in superioris proverbii explicatione. Scribe, ὅτι μᾶλλον ἂν προέλοιντο Τελεσταγόρᾳ δοῦναι, ἢ τοσοῦτον ἀναδόσθαι. non τοσοῦτον. Veteres cum sacra facerent, praecones adhibere soliti qui ut facerent audientiam, et adstantium coronam monerent favere linguis, clamabant, Ἀκούετε λαοί: vel ut dicebant Attici λεῴ. et εὐφημεῖτε πᾶς λαός. sive λεώς. ad hanc formulam respiciebat Stratonicus, cum Mylassa Cariae oppidum ingressus, templa multa videns, cives autem raros clamavit, Ἀκούετε ναοί.

Caput Nonum.

Percurruntur Stratonici opophthegmata quae Macho poeta in literas retulerat. Αὐτίκα *et* εὐθέως *initio periodi.* ψαλλόμενος. *Mos, Soli narrabant sua somnia.* κύαθος. δειπνίσαι. *Anni ratio incerta et perturbata apud veteres.* κήρυκες, murices. *Mos sacra facientium, linguis favere.* οὐ χρᾶσθαι λύρᾳ. Parysades *et* Berisades. Nicocreon, Nicotheon *et* Nicocles. *Graecorum mulieres ventitasse ad convivia. Biotheae subtile commentum ad celandam* ἀποψόφησιν. κιθᾶν *pro cithara oblectare aut juvare. Locus insigniter restitutus.*

IMPENDETUR caput istud Machonis elegantibus senariis, quibus Stratonici acuta et scita quaedam responsa memoriae prodidit. Primo versu, Στρατόνικος ἀπεδήμησεν

εἰς Πέλλαν ποτέ: legam ἐπεδήμησε. ut paulo ante, εἰς Μύλασσα δὲ ἐπιδημήσας. at versu 29. recte, εἰς Ἄβδηρα ἀποδημήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. non ἐπιδημήσας. In 2. scribe ἔμπροσθε metri caussa et in 5. παραὶ non παρά. Nonum et sequentem ita restitue, Τῆς κοιλίας τὸν σπλῆν' ἔχοντας διπλασίω, Καθήμενός, Φησ', ἐνθάδ' οὗτος φαίνεται Τὰ ἱμάτια, etc. alludit ad servos balnearios, qui in apodyterio vestes servabant. Καθήμενος cave jungas cum Φησί. debet enim cum οὗτος connecti. Sed quaero qui potuerit Stratonicus lienis hunc tantum tumorem in homine vestibus induto, aut etiam nudo, aspectu solo deprehendere? nimis istud quidem si quid judico, nugatorium est. εὐθέως ut posita est distinctio in editis jungendum cum λαμβάνων: sed malim ita, Τηρεῖν ἅμα καὶ τοὺς σπλῆνας. εὐθέως, ἵνα Μηδ' ἡτιστοῦν τοῖς ἔνδον ᾖ στενοχωρία. Eleganter initio solet τὸ αὐτίκα pro [*in primis, primo*, sive, *exempli gratia*], vel *puta*, aut *fortasse*. Macho etiam eodem modo hic usurpat τὸ εὐ-
p.605. θέως. cujus usurpationis non recordor aliud exemplum.

17. Ψαλλόμενος ὁ Στρατόνικος οὐκ ἔχων δ' ὅτῳ Διαλέξηθ' ἑτέρῳ, συγκατέθλα τὸ ποτήριον. Scribe, Διαλέξεθ' ἑτέρῳ. sic metro Excerpta consulunt. ψαλλόμενος vertit Dalecamp. *auscultans canentem*. cum auctoris mente pugnat e diametro haec interpretatio. Nam canebat quidem psaltes: et Stratonicus ἐψάλλετο: sed ipse tamen non auscultabat: verum occasionem potius quaerebat animum ab ejus cantu avocandi. Itaque cum omnibus silentibus, et ad cantorem diligenter attendentibus, haberet neminem quicum colloqueretur, appositum sibi poculum fregit: quasi eo pacto habiturus qui secum sermones sereret, et colloquii vices exciperet. Omnino autem periphrasi utendum, ut Latine exprimamus participia ψαλλόμενος, κιθαριζόμενος, καταυλούμενος, et id genus alia. Atque hic judicium opus est interpretum, ut pro loco vertant commode: alibi igitur aliter: hic vero sic, *cum obtunderetur ejus cantu Stratonicus.*

20. Τῷ θ' ἡλίῳ τὴν κύλικα δείξας, συντόμως Πιὼν ἐκάθευδε. citharoedus imitatur tragicos poetas: apud quos qui somnia videre, si neminem habent cui suas calamitates narrent, Soli illas recitant: quia ut vere ait sanctissimus Nazianzenus, Φάρμακον ἄλγεός ἐστι καὶ ἠέρι μῦθον ἐνισπεῖν. Sic Stratonicus, qui neminem habebat cui praebiberet, Soli calycem ostentavit, propinanti similis. nam verbo δείξας exprimitur mos et gestus prae-

bibentium, et quod Homerus dicere ſolet δειδίσκεσθαι. Interpres emendavit τὰς κύλικας abſurdiſſime. verum hoc ideo, quia ſuperiore verſu vocem κυάθους non intellexit. eſt vero κύαθος, trulla qua vinum de cratera hauriebant. ſed accipitur pro hauſtu uno. Stratonicus igitur multis trullae hauſtibus calycem illum magnum implevit, atque eo pleno ſe proluit. 24. Ἔξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ' εὐθέως. Muta diſtinctionem et hic et in ſequentibus, ac ſcribe,

> Ἔξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ' εὐθέως
> προσπυνθανομένων διότι πολὺ πίνων ἀεὶ
> οἶνον, ἐμεθύσθη· συντόμως ἀπεκρίνατο.

comeſſatores qui poſt coenam advenerant, et neſciebant magnum vini calycem, illum de quo modo eſt dictum, extra ordinem a Stratonico eſſe epotum, mirantur, quod homo largiter bibere vinum ſuetus, tam facile inebriatus fuiſſet. Haec omnia corrupere interpretes: nec minus reſponſum Stratonici: quod eſt hujusmodi,

> Ὁ γὰρ ἐπίβουλος καὶ ἐναργὴς ψάλτης, ἔφη,
> ὡς βοῦν ἐπὶ φάτνῃ δειπνίσας ἀπέκτονεν.

Interpretes τὸ δειπνίσας verterunt *ad coenam invitatum.* non intellexerunt Stratonici acumen. verte, *coenatum,* ſive *poſt coenam.* vult dicere, jam ſaturum et vini cibique plenum. alluditur ad caedem Agamemnonis et poetae verba. Imo vero Stratonicus verba Homeri in hac reſponſione uſurpaverat: quae ut potuit ſuis ſenariis adaptavit Machon. Verſus Homeri quem pronuntiavit Stratonicus eſt hic: ἐμὲ, dixit, pſaltes iſte κατέπεφνε.

> Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ. p. 606

2. κηρύττοντά τε Ἕκαστον αὐτῶν ὅτε θέλοι νουμηνίαν. Haec fuit olim anni confuſio et perturbatio, in iis praeſertim civitatibus ubi minus literae florebant. Similis fere ἀταξία in annum Romanum invecta per Pontifices ante Julium Caeſarem, ut auctor eſt Suetonius. Male haec aliter a nonnullis accipiuntur. 40. τοῖς ὅλοις μὲν ἵδρωμαι ξένε. Lego, τοῖς κώλοις. Κῶλα ſunt brachia et pedes. 41. Καὶ τῶν κολάκων πολὺ μᾶλλον ἐπὶ δεῖπνον τρέχω. alluditur ad cognomen joculare paraſitorum et id genus gulae mancipiorum. τρεχέδειπνοι enim vulgo iſti nominabantur. 43. Μή ποτ' ἐπιβὰς κήρυκι τὸν πόδ' ἐναπαρῶ. In praecedentibus verſibus κῆρυξ erat *praeco*: hic eſt *murex.* In Gloſſis recte, *Murices,* κήρυκες, πορφύρια. Inde Latinis in re militari *murices* dicti, qui Graecis τρίβολοι, vel σανίδες κεντρωταί. nec video cur

iſtos *rumices* appellent eruditi. ſed haec ad Polybium, ut ſperamus, brevi. 45. *εὐφημεῖν μὲ χρὴ, Σπείσαντες εὐξώμεσθα φησὶ τοῖς θεοῖς.* Lego et diſtinguo, *εὐφημεῖν γε χρή. Σπείσαντες εὐξόμεσθα φησὶ τοῖς θεοῖς.* Acutiſſime dictum, ſed cujus vim non capiunt omnes. Ritibus ſacrorum receptum olim, ut cum ſaçra facerent abſtinerent ab omnibus malis verbis, propterea qui aderant monebantur praeconis voce, *εὐφημεῖν*, id eſt ſavere linguis, et verbis parcere male ominatis. Id vero maxime deſiderabatur cum diis vota facerent. Hinc jocus hic Stratonici. nam cum inciperet tibias inflare tibicen indoctus et malus, homo facetus ſignificans malum hujus ſonum non minus quam mala verba a ſacris ſummoveri debere, *quando*, inquit, *εὐφημία ad preces neceſſaria, peractis ſacris* (hoc valet *σπείσαντες*) *diis vota nuncupabimus*, hoc eſt, poſtquam tibicen iſte inflare tibias deſierit. deſinebat autem libatione et reliquis ſacrorum ritibus peractis. 48. *Δεινῶς ἀπᾴδων τῇ λύρᾳ τ' οὐ χρώμενος. qui vocem abſonam habebat, et cithara utebatur non bene. οὐ χρᾶσθαι λύρᾳ* Graecum dicendi genus pro neſcire lyra uti. 51. *Στρατόνικος ὁ κιθαρῳδὸς ὡς Βηρισάδην Ἔπλευσεν εἰς τὸν Πόντον.* Putabam eſſe Paryſadem, quem inter Ponti reges olim ad Strabonem commemoravimus. ſed Beriſades iſte Thraciae rex fuit: de quo multa Graecus orator in ea contra Ariſtocratem: et Dinarchus in ea contra Demoſthenem. 54. *Ὡς δ' αὐτὸν ὡς ἔοικεν οὐ προσίετο.* cum rex Stratonicum ſibi valedicere cupientem non admitteret: atque hoc modo illum apud ſe diutius detineret. vel *αὐτὸν οὐ προσίετο* pro *τοὺς αὐτοῦ λόγους περὶ ἀπελεύσεως οὐ προσίετο.* cum Stratonici ſermonem de reditu ipſius reſpueret. 56. *Εὖ γὰρ διανοῇ αὐτοῦ καταμένειν.* Forte, *Εὖγ' ὅτι διαν.* verſus eſt nonnihil obſcurus: neque ſatis capio acumen hujus reſponſionis. Intelligendum autem eſt, his dictis abiiſſe Stratonicum in ſuperhabita regis voluntate. 62. *Διηπόρησα φησίν.* illa nempe anus hoc dixit, non Stratonicus. Quare cauſſae non erat cur inter reſponſa Stratonici hoc referretur: quod dictum eſt non Stra-
p.607. tonici, ſed de Stratonico. Verum extat ſimile huic, vel ipſiſſimum hoc potius, dictum Stratonici de Satyro ſophiſta, non multo poſt Athenaeo relatum inter alia hujus *ἀστεΐσματα.* 65. *Ἡ Νικοθέοντος εἰσιοῦσα Βιοθέα.* Aſſentior doctis qui cenſent Nicocreontem hunc eſſe Cypri tyrannum, de quo dicebamus capite 4. Regis

hujus five tyranni nomen fcriptores varie efferunt: *Nicocreontem* pars maxima nominat: *Nicoclem*, paulo poft Phanias, et Diodorus Siculus: Macho hic *Nicotheontem*, non enim videtur temere contra antiquiffimarum membranarum confenfum emendandus hic locus: ne Eclogae quidem Hoefchelianae conftant fibi: nam in Machonis verfu Nicocreontem hunc nominant, paulo poft vero Nicoclem in teftimonio Phaniae peripatetici: De hujus uxore fcribit Machon,

— εἰσιοῦσα Βιοθέα
Γυνὴ μετὰ παιδίσκης ἄβρας εἰς τὸν † ποταμὸν
ἀπεψόφησε.

Manifefta hic fcripturae depravatio. Eruditiffimus, et (quae non multorum laus eft) judicii in literis recti, Paulus Leopardus emendabat εἰς ἀπόπατον. cui tamen affentiri nequeo. Puto enim veram lectionem effe, εἰς πότον: nam fi quis objiciat ex Cornelio Nepote, foeminas in convivia more Graecorum non effe adhibitas: in promptu funt Graecorum fcriptorum teftimonia, quae contrarium faepiffime factum arguant. Taceo injuriam fieri uxori tyranni, fi aequo jure cum caeteris Graeciae mulierculis cenfeatur. Ancilla ἅβρα eft, quae honoris cauffa nobilem mulierem comitatur. 67. κᾆτα τῶν Σικυωνίων Ἀμυγδαλῆν ἐπιβᾶσα συνέτριβεν τύχῃ. Acute Leopardus, Τὴν ἀγκύλην ἐπιβᾶσα. ut de calceorum amento intelligatur. Dextre hoc et de induftria factum a Biothea, ut tegeret τὴν ἀποψόφησιν, de qua dictum eft, voluit enim videri, non ventris crepitum eum effe, verum laceri calcei ftridorem. Ingeniofa mulier, ingeniofius etiam Leopardus, qui hoc illius fubtile commentum divinavit, et hunc locum ita conftituit. At in Hoefcheliana Epitoma haec hiftoria non hic, fed aliquanto poft fic narratur. Βιοθέα ἡ Νικοκρέοντος γυνὴ ἀπεψόφησέ ποτε. κᾆτα Σικυωνίαν ἀμυγδαλῆν ἐπιβαλοῦσα συνέτριψε. id eft, *Biothea Nicocreontis uxor crepitum aliquando emifit: deinde Sicyoniam amygdalam dejecit, et pede contrivit.* Sane et nuces et amygdalae cum franguntur crepant: neque eft a verifimili alienum, quod haec fcriptura continet. Amygdalae Sicyoniae hic nominantur, fortaffe quod molliori effent cortice quam caeterae. non enim quaevis amygdala pedis preffura eft fragilis. 69. Στρατόνικος εἶπεν, Οὐχ ὅμοιος ὁ ψόφος Ὑπὸ νύκτα. Infelicem Stratonicum, qui ut forex judicio fuo perit. Nam verbis hifce voluit dare fignificationem

intellecti Biotheae doli: quam impotentis mulieris offensam morte expiavit. Sed quid significant illa verba ὑπὸ νύκτα? nam equidem illa explicare non possum. Suspicabar scribendum ὑπὸ ῥῖνα. hoc sensu: uterque sonus
p. 608. non similis ad nares accidit. sive, posterior sonus non ita ferit nares ut prior, neque idem olet. At Excerpta vulgatam lectionem tuentur: quae hoc dictum Stratonici referunt sic: οὐχ ὅμοιος ὁ ψόφος ὁ ὑπὸ νύκτα. 76. Ὡς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ † ἰθαλλεύσκιθα. Et hic versus portentose corruptus est: et caeteri qui praecedunt in hac narratiuncula neque scripti, neque distincti sunt recte. Totum locum ita concipiet qui nos audiat.

Ἐπιδεικνυμένου ποθ' ὡς ἔοικεν ἐν Ἐφέσῳ
ἀφυοῦς κιθαρῳδοῦ τὸν μαθητὴν τοῖς φίλοις,
παρὼν κατὰ τύχην ὁ Στρατόνικος τοῦτ' ἔφη,
ὃς αὐτὸς αὑτὸν οὐ κιθᾳ ἄλλους κιθᾳ.

id est, *cum Ephesi ineptus citharoedus discipulum quendam suum amicis ostentaret, Stratonicus casu interveniens dixit: Qui non potest se ipsum facere citharoedum alios facit.* caetera plana, neque de lectione potest dubitari: pro παρὼν malit aliquis παριών. At postremi versus vulgata scriptura nulli Africae portento de monstruositate concesserit. Quam multa de hoc loco ab eruditissimis viris scripta sint frustra doctos moneam. Omnia tamen, judicio nostro sunt ejusmodi, ut merito conatum laudes omnium, emendationem nullius. Quaerebant nempe longius, quod habebant prae manibus. Nam in vulgata lectione vera latet, ne litera quidem una addita: sed unica solum deperdita quae geminari debuit. solum enim in ἄλλους deest τὸ α: quia dictio praecedens desinebat in α, leve autem est, quod pro ὃς perperam scriptum ὡς. Magnum sane tot doctissimos viros non vidisse manifestissimam antithesin inter αὐτὸς αὑτὸν et ἄλλους: quae vel minimum attendentium oculis cerni poterat. Sed eorum acumen retudit vox κιθᾳ: quam nos putamus lascivia ingenii vel a Stratonico vel a Machone fictam jocose, aut ab antiquiore alio poeta pro *cithara oblectare.* Primum hoc loci sententia flagitat manifestissime: deinde certum est, in hac volubili lingua nihil non sibi licere poetas praesertim comicos voluisse. quamquam et alii poetae non dissimili licentia, δῶ pro δῶμα, ἧλ, pro ἧλος, πηδὰ pro πηδάλιον, βρὶ pro βριαρὸς, ῥὰ pro ῥάδιος, παῦ pro παῦσαι: λοφᾶν Aristophanes pro λοφοπωλεῖν in Pace, [in Equitibus

κωλᾶ pro eo quod κόλοις γάστριξι paulo ante dixerat.] et similia his multa formarunt: de quibus poetarum interpretes, et Cappadox Geographus libro 8. [Allusum autem est a Stratonico venustissime ad proverbium Graecorum, ὁ αὐτὸς αὐτὸν οὐ φιλεῖς ἄλλον φιλεῖς; quod ut scripsimus in Diatriba ad Dionem Chrysostomum tmemate 63. varie mutatum est ab eruditis hominibus, prout variis rebus illud accommodabant. Sic Laco ut refert Plutarchus in Laconicis apophtheg. de Atheniensibus dixit Ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ ἔχει Σάμον θέλει. alius de egeno canes alente hanc fecit parodiam, Ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐ τρέφει, κύνας τρέφει.]

CAPUT DECIMUM.

Μοχθηρὸς μόχθηρος. *Cilicum et Pamphyliorum ingenia. Phaselitae et Sidetae.* κατὰ *et* contra *in inscriptionibus. Poenae improborum arguunt* DEUM *esse. Mos veterum regum, urbes aut provincias dare dynastis ad vectigal.* Ἴλεια *ludi. Rhodii Cyrenenses albi. mores Cyrenensium. Heraclea* ἀνδροκόρινθος. *Byzantium cur* μασχάλη τῆς Ἑλλάδος. *Leucadii cur* ἔωλοι Κορίνθιοι. *Ambraciotae cur* μεμβρακιῶται. μικροπολιτικὸν τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι, *varie expositum. verbi* ἐθέλειν *usus Atticus.* ῥύμμα. εἰς *subauditur. Carcinus poeta.* p. 609.

ΜΟΧΘΗΡΟΝ Graeci dicunt et qui aerumnosam vitam degit, et qui improbis moribus est. Non injuria dubitari potest, utro modo id verbi acceperit is qui Stratonico hanc quaestionem proposuit, τίνες εἰσὶν οἱ μοχθηρότατοι τῶν ἐν Παμφυλίᾳ; Et olim et nunc Cilicum atque Pamphyliorum misera et dura vita inter saxa et cautes degentium. Sed et latrociniis fraudibusque infames iidem. Scire hoc licet ex vetere historia, Graecorum proverbiis, et eorum sermonibus, qui per illorum fines iter aliquando fecerunt. Fere enim ingenia hominum de coelo suo et solo mores trahunt, et ut Graecis eleganter dicitur, οἱ τρόποι συνεξομοιοῦνται τοῖς τόποις.

Haec posterior interpretatio potior videatur. quam firmat nonnihil alterum ejusdem dictum de eodem populo, quod paulo post commemoratur, etsi ad priorem interpretationem non minus reluctantem illum quoque locum traxeris. Stratonici responsum ita habet, Φασηλίτας μὲν ἔφησε μοχθηροτάτους εἶναι, Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Quod aliis locis sexcentis accidisse saepe diximus, idem huic quoque censemus evenisse: ut geminandae aliquot voces negligentia exscribentium sint praetermissae. Nam et dixit Stratonicus, et scripsit Athenaeus, Τῶν ἐν Παμφυλίᾳ μὲν Φασηλίτας ἔφησε μοχθηροτάτους· Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Interrogatus fuerat de Pamphyliis, respondet de Phaselitis, qui non in Pamphylia erant, sed in Lycia, vel quia finitimorum populorum fines parum discreti: vel jocose nomen παμφυλίας in alium sensum accipiens pro universitate mortalium, hoc est, ἀντὶ πάντων φύλων. Tropaeorum inscriptiones apud Graecos fere sine verbo concipiebantur. ΚΑΤΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Talis illa nobilis scorti, ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΚΡΑΣΙΑΣ. Talis etiam ista hoc loco ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΚΩΣ ΚΙΘΑΡΙΖΟΝΤΩΝ. Latini pro κατὰ dicunt *contra*, ut Suetonius: vel *adversus*, ut in antiqua inscriptione pantomimi CORONATUS ADVERSUS HISTRIONES et OMNES SCENICOS ARTIFICES. Θυμελικοὺς ἀγῶνας, qui paulo post in θυννικοὺς verterant, ridiculi sunt, ne aliud dicam gravius. sed indignor doctos viros errare cum illis maluisse quam libros meliores et Eustathium, de quo erat ipsis compertum, sequi. Cum aliquando trabis ruina homo sceleratus esset oppressus, dixit Stratonicus, Ἄνδρες, δοκῶ, εἰσὶ θεοί· εἰ δὲ μὴ εἰσὶ, δοκῷ
p. 610. εἰσί. varie haec interpretantur: nos ita probamus, *O viri, sunt dii, δοκῶ, puto equidem: sed si non sunt dii, sunt δοκῷ per hanc trabem.* id est, quamvis dii non essent, poterat hujus improbi mors persuadere hominibus deos esse. Poenae improborum vel perditis et desperatae audaciae hominibus confessionem hanc exprimere solent, Deos esse. [Ideo Alagabo occiso exclamat Senatus Rom. *Contaminator honorum jure punitus est, Judicia Deorum hinc apparent.* Vide versus Martialis lib. 4. de Selio beato homine, scelesto. Lege prooemium prioris libr. in Rufinum, apud elegantissimum poetam Claudianum. Contra scelestorum felicitas multos dubitare facit an sit Deus. Tertullianus De patientia.

Deus sua sibi patientia detrahit, plures enim Dominum idcirco non credunt, quia seculo iratum tam diu nesciunt. Notissimi sunt versus,

Marmoreo Licinus tumulo tegitur: Cato parvo:
Pompejus nullo: credititis esse Deos?

Ille qui apud Stratonicum gloriabatur, ὅτι πάντα ὑπάρχει αὐτῷ οἰκεῖα, hoc voluit. omnia quae ad vitam recte, commode, et jocunde degendam expeti solent, sibi esse abunde domi. vitae commoda praestare poterant quaestus quos redimendis operibus faciebat: honestatem et jocunditatem filii spondebant, quorum alter fuit ludimagister, tibicen alter. Scribe, Ἐρομένου δέ τινος, διὰ τί τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν περινοστεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν μιᾷ πόλει περιμένει. clarissima ista quidem: at non adeo quae respondet Stratonicus. Παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, παρ' ὧν πράττεσθαι μισθὸν ἀμουσίας. Magna lux tenebricoso loco accesserit si scribas, εἰληφέναι εἰς τέλος, hoc est, *Dixit Stratonicus a Musis se accepisse ad vectigal omnes Graecos: a quibus mercedem exigat* ipsorum *imperitiae.* Salsum et venustum dictum. Respicit Stratonicus ad magnorum principium antiquam consuetudinem: qui Satrapis et dynastis suis, aliisque quibus cupiebant certas vel provincias, vel urbes assignabant unde vectigalia in usus suos exigerent. Sic legimus antiquae reginae cuidam Aegyptum datam fuisse εἰς κόσμον a marito: Themistocli Lampsacum εἰς οἶνον, Magnesiam εἰς ἄρτον, Myuntem εἰς ὄψον, Percotam et Palaescepsin εἰς στρωμνὴν καὶ ἱματισμόν. Similia narrantur de Pytharco, de Alcibiade, de aliis. [Sic etiam legimus Aegypti reges ab aliis urbium suarum esculenta, ab aliis poculenta, ab aliis stragula solitos exigere. lege Aristeam.] Eo respiciens homo εὐφυής, Musas quidem monarchae alicui assimilat, cui omnes mortales non ut subditi, verum ἄμουσοι et indocti, tributum teneantur pendere. Ex omnibus porro provinciis unam sibi concessam, Graecorum nempe, a quibus id tributum exigat: quod vocat ipse μισθὸν ἀμουσίας. de vocula εἰς quam desiderari diximus, plura sequente capite. *Iliea* appellati sunt ludi quos Ilienses agebant: Ἰλίεια ab Ilio, ut *ludi Romani* a Roma. Festi celebritas ex eo apparet, quod etiam ex remotissimis locis scenici artifices eo properarent. Falluntur qui mutant hanc scripturam, Πυνθανόμενος δ' ἐν Ἰλίῳ ἐπιδημεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς Ἰλιείοις, Ἀεὶ, ἔφησεν, Ἰλίῳ κακά. p. 611.

id eſt, *cum audiſſet Satyrum Ilium veniſſe cum celebrarentur Iliea, Semper, inquit, Ilio mala.* Ait, Μινάκου δὲ αὐτῷ περὶ μουσικῆς διαμφισβητοῦντος. Scribendum Μυνάκου, ſic enim Pollux hunc ſutorem nominat, et Heſychius: in cujus codices mendi ſuſpicio, hic quidem, vix cadit. Ait, τοὺς Ποντικοὺς ἐκ τοῦ πολλοῦ ἥκειν Πόντου, ὥσπερ ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Suſpecta vox πολλοῦ: neque mentem ſatis video. Ponti regionem opinor, vituperat. Ait, τοὺς δὲ Ῥοδίους ἐκάλει λευκοὺς Κυρηναίους. ſimilibus moribus fuiſſe Rhodios et Cyrenenſes ſignificat. Simillime hodie homines ſceleſtos ſunt qui vocent Mauros albos. qui autem Cyrenenſium fuerint mores, verbo indicat, cum addit, καὶ μνηστήρων πόλιν. erant enim Cyrenenſes ſplendidi, magnifici et ἁβροδίαιτοι, et ut mox dicitur, σπαταλῶντες καὶ θερμοπόται. de Ariſtippo et Anniceride caeterorum noſce ingenia. et ſunt ad manum teſtimonia poetarum aliorumque ſcriptorum. Scribe vero, καὶ τὴν Ῥόδον, μνηστήρων πόλιν. καὶ τὴν Ἡράκλειαν ἀνδροκόρινθον. Obſcurum eſt ecquam e multis Heracleis hic intelligat. etiam illud, quare vocet ἀνδροκόρινθον. an hoc ſignificat, tantam eſſe Heracleae impudicorum virorum multitudinem, quanta erat Corinthi foeminarum Veneris ſacris operatarum? Ait, καὶ τὸ Βυζάντιον μασχάλην τῆς Ἑλλάδος. et iſtud diverſe acceperunt docti. In homine μασχάλη eſt ala ſive alarum cavitas. inde translatum id nomen ad multa. Byzantium Stratonicus vocat μασχάλην, hoc ſignificans: ſi quis eam urbem occupaverit, ſimilem reliquam Graeciam fore homini quem aliquis ala prehenſum teneat. ſive loci naturam conſideres, ſive hiſtorias conſulas, neque Stratonico viri prudentis, neque mihi fidelis interpretis laudem invidebis: ſi cui tamen hoc minus arridet, afferemus aliam interpretationem, opinor, haut malam. Poteſt enim Stratonicus ea appellatione aut urbi immunditias, aut civibus ſordidum victum objeciſſe. nam cavitati alarum proprius eſt foetor qui dicitur τράγος: unde illos τραγομασχάλους nominabant, quibus *gravis hirſutis cubat hircus in alis.* Ait, τοὺς δὲ Λευκαδίους ἑώλους Κορινθίους. hoc eſt, frigidos et vanos Corinthiorum imitatores. Leucas colonia Corinthiorum fuit, ut ſcribit Strabo. reſtabant igitur in eorum moribus veſtigia quaedam prioris patriae: ſed parum expreſſa et obſoleta: ſicut nec pridianae reliquiae ſapiunt idem ac recens cocti cibi. quicquid argutetur deparcus et triſtis

Tiberius. Vocem ξύλος non uno loco expoſuimus, neque nunc repetendum. Ait, τοὺς δ' Ἀμβρακιώτας μεμβρακιώτας. haut ſcio an ita ſcripſerit. tamen ita diſertae antiquae fidei exemplaria. alluſit fortaſſe ad membrades piſciculum vilem. ſi ita eſt, cur non dixit potius μεμβραδιώτας? aut ad nomen μειρακιώτης. Utrumque dicunt Graeci et μειρακιοῦσθαι et μειρακιεύεσθαι. Ait, ἰδὼν ἐν τῷ κύφωνι δεδεμένους δύο, ὡς μικροπολιτικὸν ἔφη, τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι. Quia variis modis ſolet accipi verbum πληρῶσαι, ideo haeremus ad quam p. 612.
potiſſimum notionem Stratonicus reſpexerit. Proponemus diverſas interpretationes, ut acutus lector eligat quod amplectatur, πληροῦν interdum eſt, quod inſtitueris conſummare. Potes igitur vertere, *cum in ligneis compedibus duos publice vinctos vidiſſet. Quam hoc eſt, inquit, civitatis invalidae argumentum, rem non poſſe perficere.* Non habendos in vinculis diutius, ſed ſupremo ſtatim ſupplicio afficiendos fuiſſe noxios, ſi recta haec interpretatio eſt, ſignificat Stratonicus. Facit aliquid ſtabiliendae huic ſententiae, quod non ſimpliciter ait vinctos: ſed ἐν τῷ κύφωνι. ſic enim videtur innuere capital ab iſtis fuiſſe admiſſum: ideoque habitos in cyphone. quem fuiſſe ſcribunt veteres, ξύλον ᾧ κατέτεινον τοὺς θανάτῳ κατακεκριμένους. πληρῶν etiam dicitur navis magiſter, qui navem inſtruit remigibus: πληρώματα enim Graecis ſunt remiges ipſi, fortaſſe eo alluſum eſt a Stratonico: nam in multis civitatibus capitis damnati aut bello capti, remis addicebantur. Aliter accipitur idem verbum, quando dicimus πληροῦν ἔρανον, pro ἀποδιδόναι, vel etiam εἰσφέρειν. unde apud Demoſthenem non ſemel πληρωτὴς ἐράνου. Philoſtratus libro ſexto De vita Apollonii, οἱ δὲ χρηστοὶ Ἕλληνες, ἢν μὴ ὀβολὸς ὀβολὸν τέκῃ, καὶ τὰ ἄνια αὐτοῖς. ἐπιτιμήσωσι καπηλεύοντες ἢ καθειργνῦντες, οὔ φασι ζῆν· ἀλλ' ὁ μὲν θυγατέρα σκηπτόμενος ἐν ὥρᾳ γάμων, ὁ δὲ υἱὸν ἤδη τελοῦντα ἐς ἄνδρας, ὁ δ' ἐράνου πλήρωσιν, etc. inter varias cauſſas quae praetexi ab hominibus avaris ſolent, cur foenus et fraudes exerceant, ponit et ἐράνου πλήρωσιν, id eſt, collationem eorum quae vel publice pendi ſolent a civibus: vel quae privatim amicis pauperibus et afflictis praeſtabantur nomine erani: ut multis dudum expoſitum nobis ad Theophraſti libellum aureolum Characteres. Hic igitur συμπληροῦν hoc loco interpretari licet, collata pecunia dependere quod alius debeat, conciſe dictum,

pro *συμπληρῶσαι τὸν ἔρανον αὐτοῖς*. Ita vertimus: *quam angusti animi cives sunt, qui non possunt stipe collecta pro his solvere*. Homines avari, illiberales ac deparci, et sunt et dicuntur Graecis *μικρόψυχοι*, *μικρολόγοι*, atque etiam, *μικροπρεπεῖς*, ut alibi probavimus. quo allusum a Stratonico vocem *μικροπολιτικὸν* in hac re usurpante. Erani ad dissolvendum aes alienum collati, exemplum habes extremo libr. 13. Mala nomina, aut qui judicatum non solvissent habere *ἐν κύφωνι*, id est, ligneis compedibus, antiqui fuit moris. Hesychius, *ἐγκαλοσκελεῖς, οἱ μὴ ἀποδιδόντες τὰ χρέα, ἐγκάλοις*, (sive *ἐν κάλοις*) *ἐδεσμεύοντο τοὺς πόδας*. Ait, *ἐθέλειν ἔφη γνῶναι κατά τινα τόπον ἐστὶ τῆς πόλεως*. *dixit se posse cognoscere in qua parte sit urbis*. *ἐθέλειν* eleganter et Ἀττικώτατα pro *δύνασθαι*. sic in idiotismo nostro, *volo hoc facere*, pro, spondeo me hoc posse facere. [Sed hanc locutionem pene sibi propriam habet sermo Anglicus] tamen Excerptor noster, *ἔχειν ἔφη γνῶναι*. Ait, *τὸν δὲ Τηλεφάνη ἐπεὶ ἀναφυσᾷν ἤρχετο, παρακατακείμενος ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες*. Vindelician. Breviator, *παρακατακείμενος*,
p. 613. *ἄνω ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες*. Ait, *τοῦ δὲ βαλανέως ἐν Καρδίᾳ ῥύμμα γῆν μοχθηρὰν καὶ ὕδωρ μοχθηρὸν παρέχοντος*. saponis loco aut *κονίας βαλανευτικῆς*, id est, *cretae balnearis*. malam terram balneator exhibuerat. *ῥύμμα*, pro *εἰς ῥύμμα*. sed praepositio interdum omitti solet: et ita possit defendi fortasse vulgata lectio eo loco, *παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας*. ubi scribebamus *εἰς τέλος*. sane melius. Scribe mox, *ᾄσαντος δέ τινος, ἤρετο τίνος τὸ μέλος*. *Carcinus* quem Stratonicus ridet, is est, qui ab Aristophane tam acerbe traducitur. apparet autem ex hoc loco, non solum tragoediarum poetam fuisse, verum etiam carminum lyricorum.

CAPUT UNDECIMUM.

Timothei carmen, Semelae partus. *Stratonici de eo dictum. Lacedaemoniorum Senatusconsultum adversus Timotheum. Vetus Spartiatarum lingua frequentissime usa litera canina. exempla*

hujus dialecti plurima. acus et venter Latinae voces unde. alia multa.

Timotheus poeta tragicus, dithyrambicus atque etiam lyricus, quem dicebamus capite quinto, ut frigidum et nimis ſaepe ineptum facetorum riſum ſuſtuliſſe, inter alia multa carmen fecerat, cujus fuit et argumentum et titulus, Σεμέλης ὠδίν. ſed in hoc poemate Muſae illi favoris ſui auram nihilo magis aſpirarant quam in caeteris: imo, ut exitus probavit, multo etiam minus in iſto quam in aliis. De hoc carmine, (quod vidit primus omnium Paulus Leopardus) accipienda, quae ſcribit Athenaeus inter commemorandum Stratonici acute dicta. ἐπακούσας δὲ τῆς ὠδῖνος τῆς Τιμοθέου, Εἰ δ' ἐργολάβον, ἔφη, ἔτικτε, καὶ μὴ θεὸν, ποίας ἂν ἠφίει φωνάς; fecerat nempe Semelen in Bacchi partu deformiter et indecore ejulantem: nulla habita ratione majeſtatis ejus dei: quem par erat minore matris cruciatu et aliis legibus veniſſe in hanc lucem, quam e vili popello aliquem homunculum. Jure igitur ineptus poeta ineptiarum Stratonico poenas dedit. At Spartani non vitio tantum hoc illi verterunt, ſed ut crimen vindicarunt. Nam in Senatusconſulto Lacedaemoniorum quo urbe pellitur Timotheus, duo ſolum illi objiciuntur, quod veterem muſicam corrupiſſet novis inventis: et quod indecoris figmentis ſuis de Semelae partu juventutis animos corrumperet. Ipſum conſultum, quia inſigne eſt, ait Boëtius, Spartiatarum lingua, σ literam in ρ vertentium, neque usquam ſatis emendate ſcribitur, appoſui. ΕΠΕΙΔΕ ΤΙΜΟΘΕΟΡ Ο ΜΙΛΗΣΙΟΡ ΕΛΘΩΝ ΑΜΕΤΕΡΑΝ ΠΟΛΙΝ ΤΑΝ ΠΑΛΑΙΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΑΤΙΜΑΣΔΕ, ΚΑΙ ΤΑΝ ΔΙΑ ΤΑΝ ΕΠΤΑ ΧΟΡΔΑΝ ΚΙΘΑΡΙΞΙΝ ΑΠΟΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΡ, ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΝ ΕΙΣΑΓΩΝ ΛΥΜΑΙΝΕΤΑΙ ΤΑΡ ΑΚΟΑΡ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΙΑ ΤΑΡ ΠΟΛΥΧΟΡΔΙΑΡ· ΚΑΙ ΓΑΡ ΚΑΙΝΟΤΑΤΑ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΑΝΕΓΚΕ ΠΟΙΚΙΛΑΝ ΑΝΤΙ ΑΠΛΟΑΡ, p. 614.
ΚΑΙ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΡ ΑΜΦΙΕΝΝΥΤΑΙ ΤΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΕΠΙ ΧΡΩΜΑΤΟΡ, ΣΥΝΙΣΤΑΜΕΝΟΡ ΤΑΝ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΔΙΑΣΤΑΣΙΝ ΑΝΤΙ ΤΑΡ ΕΝΑΡΜΟΝΙΩ ΠΟΙΩΝ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟΝ ΑΜΟΙΒΑΝ. ΠΑΡΑΚΑΛΑΘΕΙΣ ΔΕ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΑΡ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΡ ΔΑΜΑΤΡΟΡ ΑΠΡΕΠΕΑ ΔΙΕΣΚΕΔΑΣΑΤΟ ΤΑΝ ΤΩ ΜΙΘΩ ΔΙΑΧΑΝ. ΤΑΝ ΓΑΡ ΣΕΜΕΛΑΡ ΩΔΙΝΑ ΟΥΚ ΕΝ ΔΙΚΑ ΤΩΡ ΝΕΟΡ ΕΔΙΔΑΣΚΕ.

ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ ΤΩΡ ΒΑΣΙΛΕΑΡ ΚΑΙ ΤΩΡ ΕΦΟΡΩΡ ΜΕΜΨΑΣΘΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΑΝΑΚΤΑΣΘΑΙ ΔΕ ΚΑΚ ΤΑΝ ΕΝΔΕΚΑ ΧΟΡΔΑΝ ΕΚΤΑΜΟΝΤΑΡ ΤΑΡ ΠΕΡΙΤΤΑΡ ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕΝΑΝ ΤΑΝ ΕΠΤΑ· ΟΠΩΡ ΕΚΑΣΤΟΡ ΤΟ ΤΑΡ ΠΟΛΙΟΡ ΒΑΡΟΣ ΟΠΤΩΝ ΤΕΤΑΡΒΗΤΑΙ ΕΤΤΑΝ ΣΠΑΡΤΑΝ ΕΠΙΦΕΡΕΝ ΤΙ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΛΩΝ ΕΘΩΝ, ΜΗ ΠΟΤΕ ΤΑΡΑΤΤΗΤΑΙ ΚΛΕΟΡ ΑΓΩΝΩΝ. In ea decreti hujus parte qua condemnatur Timotheus, pro *μέμψασθαι* ſuſpicabar ſcribendum *πέμψασθαι*, ut eſſet ſimplex pro compoſito, *ἀποπέμψασθαι* *amandare, urbe pellere*, alioquin ex hoc Senatusconſulto colligi non poteſt, Lacedaemonios Timotheum exegiſſe de Laconica, quod Boëtius ſcribit. Sed idem Boëtius, ſummam proponens hujus ſcripti, utitur verbo *ſuccenſuiſſe*: quae cauſſa eſt cur mutare auſi non ſimus. Marcus Tullius ſecundo de legibus, *Illa ſevera Lacedaemon nervos juſſit, quod plures quam ſeptem haberet, in Timothei fidibus incidi*. Expreſſit illa verba, *ἐκ τᾶν ἕνδεκα χορδᾶν ἐκταμόνταρ τὰρ περιττὰρ, ὑπολειπομέναν τᾶν ἑπτά*. [ipſa decreti verba retinet in Tarſica priore Dio Chryſoſtomus ſcribens, Lacedaemonios Timotheum, *τήν τε κιθάραν ἀφελέσθαι καὶ τῶν χορδῶν τὰς περιττὰς ἐκτεμεῖν*. meminit idem, iisdem fere verbis, et in ea ad Alexandrinos, necnon] Plutarchus in Laconicis inſtitutis. Non deſuerunt qui auctores eſſent, Timotheum cum invidiam novitatis a ſe depuliſſet, producta in medium vetuſta effigie Apollinis, in ipſa urbe Lacedaemoniorum inventa, lyram tenentis quae novem nervos haberet, fuiſſe abſolutum. Narrat ex Artemone Athenaeus lib. 14. ubi non obſcure alluditur ad verba hujus Senatusconſulti, cum ait de Timoth. *εὐθυνόμενον ὡς παραφθείροι τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν, καὶ μέλλοντός τινος ἐκτέμνειν αὐτοῦ τὰς περιττὰς τῶν χορδῶν*. Quod autem vetus non ſolum Spartiatarum, ut Boëtius ſcribit, ſed omnium Dorum atque Aeolum lingua plurimum uteretur *τῷ ρ* tam in mediis quam in extremis dictionibus, praeter antiquos grammaticos teſtis Strabo libro decimo. ubi de Eretria Euboeae ſcribit auctor eruditiſſimus, *ἐποίκους δ' ἔσχον ἀπ' Ἤλιδος· ἀφ' οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ρ πολλῷ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ τέλει μόνον τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμῴδηνται*. Plato in Cratylo, *Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡμεῖς μὲν φαμὲν*
p. 615. *σκληρότης, Ἐρετριεῖς δὲ σκληροτήρ*. Extant adhuc in

antiquorum Glossographorum libris nonnulla vocabula veteris illius Spartiatarum linguae, qua scriptum vides antiquissimum hoc et pulcherrimum vetustatis monimentum. Clare liquet ex illis, caninam literam plurimum adamatam et frequentatam fuisse a priscis Spartanis. Nam, exempli caussa, *ἀβὴρ*, vetere ejus populi dialecto erat *cella penaria*. *ἄβωρ*, *clamor*: *ἀγλευκὸρ*, *tibia*. *ἀδελιφὴρ*, *ἀδελφὸς*, *frater*. Αἰγλαὴρ, *Aesculapius*. *αἰθὼρ*, *magnum*. *ἀκαλακανσὶρ*, avicula *achantis* dicta aliis Graecis, vel *ποικιλίς*. *ἀκκὸρ*, aliis *ἀσκός*. Latini *utrem*. *ἀκχαλίβαρ*, *grabatus*. *ἀμπιστάτηρ*, pro *ἐπιστάτης*. praefectus et *ἐξεταστής*. *ἀμπιτίαρ* Hesychio exponitur *παρατασσομένη*, *quae stat in acie*. sic idem *ἄναρ* explicat *ἥκουσα*, *quae venit*. *ἀνίηρ*, herbae nomen. *ἀνσατὴρ*, *inguen*, *bubo*. *ἀπαβοῖδορ*, *concinne*. *ἄππιρ*, *carceres stadii*. aliis *ὕσπληξ*. *ἄχυρ*, unde *acus* Latinorum. vulgo *ἄχυρον*. Sic Κέρκυρ Alcmani Spartano poetae, pro Κερκυραῖος. *βελλὶρ*, *galea*. *βίωρ* pro *ἴσως*, *fortasse*. *βουάγορ*, *dux armenti*. vel is qui postea dictus Spartae *παιδονόμος*. *ὁ τῆς ἀγέλης ἄρχων παῖς* Hesychius. *βρευτάγιορ* *imago*. Γέντερ locus *τῶν ἐντέρων τὸ γ* est hic, digamma Aeolicum. inde Latinum *venter*. Γῶνορ, pro *γωνία*, *angulus*. Δαδώχωρ aut *δαιδώχαρ*, *candelabrum*. *δενέμορ*, *terra πετρώδης*. *δευτερίναρ*, *lora*. vulgo *δευτερίας οἶνος*. *διασάτηρ*, *ludere*. *διαφοιγέμορ*, *dies phiditiorum*. *δίκαρ* *judices*. *ἐλίμαρ*. vulgo *ἔλυμος*. panicum vel aliud *σπέρμα σιτῶδες* milii simile, ut quidam scribunt. *ἐνδεκαδίκορ*, vasculi genus. *ἐνιχὼρ* dicebant pro *ἐν τῷ χορῷ*. *ἐξαιρέταρ*, *instrumentum ad hauriendum*. *ζουτώνερ*, *βόες ἐργάται*. ita scribendum in Hesychio. quo auctore idem significabat et *ζυγόνερ*. *ἴδαρ*, cibus. poetae dicunt *εἶδαρ*. quod vocabulum et similia huic, ut *ἄλκαρ*, *εἶλαρ*, et caetera, Laconica sunt. Ἴκμαρ, *humor*, *νοτίς*. *ἰωπάταρ* *clavi vestimentorum*. Καλαμίνδαρ, *πλάτανος*, *οἱ Δωριεῖς*. sic corrigendus codex Hesychii. *καλλίαρ* *simia*. *κίττεορ* pro *κιττός*. *hedera*. *κόρυρ* a *κορυφὴ*, *summitas alicujus rei*. *κρονίδαρ*, *longaevus*. alii Graeci, *χρόνιος*, aut *πολυχρόνιος*. *κραύγαρ*, *qui valet viribus*. Homero *βοὴν ἀγαθός*. [*κτίτερ*, pro *κτίστης* *conditor*.] similiter *λιγάναρ*, *cicada*. poetis *ἀχέτης τέττιξ*. *μαχάταρ* *adversarius*. pro *μαχητής*. [*μέσωρ*, pro *μέσος*, *medius*] *μιργάβωρ*, *τὸ λυκόφως*, *crepusculum*. cum lux et tenebrae miscentur. est enim dictum quasi *μισγάως*. inter duas vocales inseritur *β* ut in multis Latinis dictionibus *τὸ*

V, ex dialecto Aeolica, ὠὲν, *ovum.* αἰὼν, *aevum.* σκαιὸς, *ſcaevus.* μοῦρκορ pro μυχός. μοῦρταρ, *pileus.* μύμαρ et μῶμαρ, pro μῶμος, proprie *macula.* eſt enim Hebr. מום ſed a corpore ad animum tranſtulerunt. νέκυρ, pro νέκυς. νῆσορ pro νεοττός. *pullus avis.* νίκορ *pernities.* παλαίωρ, *ſtultus,* pro παλαιός. reliqui Graeci ἀρχαῖον vocant. πέλανορ, nummi genus. πάσορ, pro πάθος. male in editionibus Heſych. πάσον. πέληρ, vide Heſych. at πέλληρ, exponitur *vorax.* πίσορ pro πίθος, *dolium.* πλατῆορ, *expanſa manu ferire.* πλατὺρ, *ſervus.* pro πελάτης. πλεφίλερ, *ſeſamum frictum.* πόπαρ, *pater* aut *avus.* πὸρ pro πούς. πυὴρ, *plenum:* ῥιπίρ, pro ῥιπίς. *flabellum.* σαλαβὰρ, *coquus.* σαρὶρ, *palmae termes.* aliis
p. 616. Graecis eſt σπάδιξ. σιὸρ, pro θεός. vide amplius capite ultimo. σκέλεφερ, jactus teſſerarum nomen. σόορ vel σόρορ. pro τυρὸς, *caſeus.* σπαδαχὴρ, *discerpit.* σύλλιρ, *ſaccus.* pro θύλακος. τέορ pro σοῦ. ψεάδερ, *olivae nucleus.* ψιλάκερ, *coryphaeum agere.* Poſtquam haec a nobis ſcripta eſſent, et jam chalcographi typis dudum expreſſa, perlata ad nos eſt Maniliani Aſtronomici nova editio, a praeſtantiſſimo viro Joſepho Scaligero ejus auctore muneri miſſa. Quod opus aureum dum avide ſtatim percurreremus, reperimus doctiſſimum acutiſſimumque virum hoc ipſum Lacedaemoniorum, ſive ψήφισμα ſive προβοόλευμα, cujus emendationem eramus hic agreſſi, correctum a ſe publicaſſe, atque illuſtraſſe. Gaviſi ſumus nec mediocriter, eodem tempore ipſum quidem Lugduni Batavorum, nos vero Lugduni Seguſianorum, idem ὁδοῦ πάρεργον occaſione diverſa aggreſſos, idem propemodum ſenſiſſe, idem ſcripſiſſe. Sed nos videlicet πεζοὶ παρὰ Λύδιον ἅρμα θέομεν τὸν ἐκείνου δρόμον.

Caput Duodecimum.

Dictum Stratonici de Cyrenenſibus emendatur. Muſicorum διαγράμματα, *ſive* tabulaturae. *Inventor harum deſcriptionum Stratonicus.* διάγραμμα συστήσασθαι. *Proverbium,* ἀφ᾽ ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρέκειν. *Mors Stratonici varie prodita. Unde didicerit Ariſtoteles quae ſcribit de piſcibus.* οἰνὰς *columba. hedera in*

cervi cornu nata. κόρακες nycticoraces. Locus Aristotelis animadversus. ἀκρόσπερος et ἀρχέσπερος.

VERBA Athenaei sunt, quibus explicat nobis cur Stratonicus Rhodios appellarit *Cyrenenses albos*: Rhodiorum urbem, *μνηστήρων πόλιν*: *χρώματι μὲν*, inquit, *εἰς ἀσωτίαν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητι δὲ εἰς καταφέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων.* etsi non est obscurum quid sentiat Stratonicus: offendit me tamen oratio haec. quid enim est *χρώματι εἰς ἀσωτίαν διαλλάττειν*? et *τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων*, vereor ut ferant teretes aures. Omnem difficultatem sustuleris, si hanc scripturam admiseris, *χρώματι μόνον, εἰς ἀσωτίαν δὲ οὐδὲν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητι εἰς κατεφέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων βίῳ.* Solent musici et harmonici discipulis suis proponere quas *tabulaturas* vulgus nuncupat. Eae sunt descriptiones phthongorum ex quibus composita fuerit alicujus cantici harmonia. Res pulcherrima et ingeniosissima: nam ea est quasi scriptura tonorum et soni. Hujus praeclari inventi auctorem facit Eresius Phanias nobilis peripateticus Stratonicum citharoedum, et *τῆς κιθαριστικῆς διδάσκαλον*: illum cujus tot recitantur apophthegmata a Strabone, Plutarcho, Athenaeo, et aliis antiquis. Ait autem Phanias, *Στρατόνικος ὁ Ἀθηναῖος δοκεῖ τὴν πολυχορδίαν εἰς τὴν ψιλὴν κιθάρισιν πρῶτος εἰσενεγκεῖν, καὶ πρῶτος μαθητὰς τῶν ἁρμονιῶν ἔλαβε, καὶ διάγραμμα συνεστήσατο.* Appellat *διάγραμμα*, descriptionem qualem p.617.
dicebamus: et *διάγραμμα συστήσασθαι* est, phthongorum systemata, ut musici appellant, in tabula describere ad spectanda oculis exhibere. Non clam me est viros doctos aliter hanc vocem esse interpretatos. Sed falluntur profecto eruditi homines: omnium vero longissime a vicinia veritatis aberravit Leopardus, qui *διάγραμμα συστήσασθαι* vertit, *mercedem instituere.* quod equidem non semel miratus sum: erat enim Leopardus in Graecis scriptoribus apprime versatus. Atqui certum est quod diximus: neque soli geometrae aut astrologi *διαγράμματα* habent, verum etiam musici: a quibus manavit proverbium de eo qui dicit idem saepius, et ut poeta ait, eadem oberrat chorda, *ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρέκει.* Plutarchus in libro De discrimine adulatoris et amici, *ὅθεν ὥσπερ ἁρμονικὸς ὁ φίλος τῇ πρὸς τὸ καλὸν*

καὶ συμφέρον μεταβολῇ, τὰ μὲν ἐνδιδοὺς, τὰ δ' ἐπιτείνων, πολλάκις μὲν ἡδὺς, ἀεὶ δὲ ὠφέλιμός ἐστιν· ὁ δὲ κόλαξ ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ πρὸς χάριν εἰωθὼς ὑποκρέκειν, οὔτε ἔργον εἶδεν ἀντιτεῖνον, οὔτε ῥῆμα λυποῦν, ἀλλὰ μόνῳ παρέπεται τῷ βουλομένῳ, συνᾴδων ἀεὶ καὶ συμφθεγγόμενος. Quod additur ex eodem Phania, Stratonicum quia petulantius jocatus esset in filios Nicoclis Cyprii regis, haustu veneni fuisse extinctum: in nomine regis, caussa mortis, et genere illius dissentit Macho, cujus versus ante recitati sunt. Quaerenti autem Athenaeo unde et a quo didicerit Aristoteles piscium mores: quid agant? quomodo cubent? quam teneant vivendi rationem, responderi potest pro philosopho: diligenter ipsum piscatores consuluisse, qui cum in aquis vivant assidue, non adeo mirum longo usu maris talia fuisse ab iis observata: multa etiam de piscibus qui in vivariis servantur potuisse facile cognosci, quis dubitat? Facit philosophus non uno loco τῶν περιστεροειδῶν plura genera: φάτταν, οἰνάδα, τρυγόνα. Potest videri οἰνὰς factum nomen esse ex depravatione Hebraic. appellationis יון vel יונה *jonah:* Graecos tamen a nomine οἶνος istud derivasse, quia viderentur hae columbae colorem illum referre quem οἰνωπὸν vocant, constanter scribunt veteres grammatici. Quare non debuere interpretes neglecto exemplarium omnium consensu, scribentium et hic et apud Aristotelem οἰνὰς, Rondeletii suspicione mera freti, emendare ἰνὰς, quam vocem scimus omni vetustati fuisse incognitam. Scribit Athenaeus, ἐν τῷ Περὶ μακροβιότητος φησὶν, ὅτι ὦπταί τις μυῖα ἔτη ἓξ ἢ ἑπτὰ ζήσασα. In eo commentariolo Aristotelis qui extat hodie eo titulo ista non reperias: sed in eo De respiratione invenias haec verba, τῶν μελιττῶν ἔνιαι ζῶσι καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ τ' ἄλλα δὲ ὅσα βομβεῖ, οἷον σφῆκες, καὶ μηλολόνθαι, καὶ τέττιγες. Quaerit amplius philologus, ποῦ δὲ εἶδεν ἐκ κέρατος ἐλάφου κισσὸν ἀναφύντα; respicit historiam quae extat lib. nono, capite quinto: neque ego dubium ullum facio, quod ibi scribitur verum esse: captum aliquando fuisse cervum habentem in cornibus innatam hederam. Sed Athenaeus
p. 618. cum in Excerptis suis haec legeret, videtur existimasse, philosophi mentem esse, occulta quadam naturae proprietate ex cujuscunque cervi cornu hederam posse nasci: de quo ille ne per somnium quidem cogitavit unquam. Subjicitur, γλαῦκες δέ φησι καὶ κόρακες ἡμέρας ἀδυνα-

ουσι βλέπειν. διὸ νύκτωρ τὴν τροφὴν ἑαυτοῖς θηρεύουσι. καὶ οὐ πᾶσαν νύκτα, ἀλλὰ τὴν ἀρχέσπερον. Philofophi erba cum iftis componenda, libro nono, cap. 34. γλαῦκες καὶ νυκτικόρακες καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τῆς ἡμέρας ἀδυνατεῖ βλέπειν, τῆς νυκτὸς μὲν θηρεύοντα τὴν τροφὴν αὑτοῖς πορίζεται. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν νύκτα τοῦτο οιεῖ, ἀλλ' ἄχρις ἑσπέρου καὶ περὶ ὄρθρον. *Coracas* thenaeus fimplici nomine vocat fine exemplo, quos riftoteles νυκτικόρακας, genere, figura et natura diveros a corvis. fed fortaffe fcripferat nofter integrum nomen, ut eft apud philofophum. tamen aliter omnes eteres membranae et Breviator. Caeterum in fuperiobus verbis Ariftotelis fcribitur perperam et contra ejus ientem ἄχρις ἑσπέρου *usque ad vefperam.* Scribendum ft, ἀλλὰ τὴν ἀρχέσπερον, καὶ περὶ ὄρθρον, id eft, *fub epufculum, et fub diluculum.* Vocem ἀρχέσπερον inentam in omnibus antiquis codd. non poffumus damare. alioquin verius cenfeam, τὴν ἀκρέσπερον. fic vount Hippocrates et Nicander primam vefperam, quando m eft dies creperus, Galenus explicat, τὴν ἄκραν πέραν, τοῦτ' ἔστι πρώτην καὶ ἀρχομένην. Mox affentur exempla haec eorum animalium quae fel habent teftinis conjunctum vel etiam cohaerens, ὡς ἔλλοψ καὶ νάγρις καὶ σμύραινα, καὶ ξιφίας καὶ χελιδών. omifit imum et poftremum verbum quae in Ariftotelis catago, βάτραχος et στρουθός. Talia multa obfervabit ii verba auctoris noftri cum autographo, unde funt fcripta, non negligenter contulerit.

Caput Tertiumdecimum.

ocus Ariftotelis de propriis cuique elemento animalibus. defenditur philofophus adverfus quorundam criminationem fuper genitis in igne animalibus. Philonis locus infignis. mundum plenum effe animarum. Epicuri in Ariftotelem calumniae. φορμὸς, σπεῖρα, cefticillus, arculus.

CONSTANT fibi antiqua omnia exemplaria in affeenda falfa fcriptura, in iftis ex Ariftotele petitis verbis: ἐν δ' ἰχθύων τὰ μὲν εἶναι χερσαῖα, τὰ δὲ ἔνυδρα, τὰ

δὲ πυριγενῆ. terrestres quidem pisces interpretari licet fossiles, quos Aristoteles et Theophrastus ὀρυκτοὺς, Plinius semper *terrenos* appellat. sed quinam sunt pisces πυριγενεῖς, in igne geniti? Omnino scribendum est cum eruditis viris τῶν δὲ ζώων, ut non piscium, sed omnium in universum animalium haec distributio esse intelligatur. Philosophorum placitum est, omnia elementa, sui generis animantia producere, alere, et fovere. Aristoteles in 3. de generatione animalium, terrae tribuit plantas: (nam et hae sunt τῶν ζώων:) aquae τὰ ἔνυδρα: quae impro-
p.619. prie uno piscium nomine complectimur: aëri τὰ πεζά. qua appellatione comprehenduntur omnia quaecunque super terram moventur. De igne ait ibi philosophus esse quaerendum alio loco. Est ignis duplex, elementaris et hic noster. utrumque habere sua animantia placet philosophis. de igne nostro probatur Historiarum libro quinto: ubi philosophus naturam enarrat quorundam animalculorum quae in nive et in igne generantur in Cypri insulae fornacibus aerariis: eadem quoque Strabo commemorat libro undecimo. Diogenes Laërtius libro nono, τῶν ζώων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνεται, ὡς τὰ πυρίβια, καὶ ὁ Ἀράβιος Φοῖνιξ, καὶ εὐλαί. Cicero de natura Deorum libro secundo: *cum igitur aliorum animantium ortus in terra sit, aliorum in aqua, in aëre aliorum, absurdum esse Aristoteli videtur in ea parte, quae sit ad gignenda animalia aptissima, animal gigni nullum putare.* Et libro primo dixerat idem, *Bestiarum terrenae sunt aliae, partim aquatiles, aliae quasi ancipites in utraque sede viventes: sunt quaedam etiam quae igne nasci putentur, appareantque in ardentibus fornacibus saepe volitantes.* In nono autem Historiarum ait Aristoteles auctores quosdam esse chlorionem avem ἐκ πυρκαϊᾶς γίνεσθαι: *nasci ex incendio.* quod ille tamen fabulam meram censet. Quin pronuntiat idem in universum de hoc nostro igne, nullum omnino generari ab eo animal: πῦρ, ait, οὐδὲν γεννᾷ ζῶον. οὐδὲ φαίνεται συνιστάμενον πυρουμένοις, οὔτ' ἐν ὑγροῖς οὔτ' ἐν ξηροῖς οὐδέν. Accusant magni viri inconstantiae Aristotelem, qui in Historiis nascentia in igne animalia narrans, in secundo de generatione (inde sunt quae modo descripsimus) neget fieri id posse. ipsi potius accusandi, qui non intelligunt aliud esse πῦρ γεννᾶν, aliud γεννᾶσθαι ἐν πυρί. neque unquam dixit philosophus, *ignem generare eos vermes qui in fornacibus Cypri repe-*

riuntur: ſed *generari eos in igne.* praeterea etiam ſi
ob certam cauſſam et propriam quandam naturam ſuam
ignis illarum fornacum animalia produceret ac generaret,
non ſequeretur tamen igni per ſe et omni convenire,
ut vim habeat *τοῦ γεννᾷν ζῶα.* quod in ſecundo De
generatione philoſophus negabat. Quare falluntur qui
ipſum ſibi contraria dicere et ſentire ſcribunt. At Se-
neca Ariſtoteli plane contradicit. *Ignis*, ait ille, quinto
Naturalium quaeſtionum, *qui omnia conſumit, quaedam
etiam creat: et quod videri non poteſt ſimile veri, ſed
tamen verum eſt, animalia igne generantur.* De igne
elementari accipio philoſophi verba in libro de ſpira-
tione, *τὰ μὲν τῶν ζώων ἐκ γῆς πλείονος συνέστηκε, τὰ
δ' ἐξ ὕδατος, τὰ δ' ἐξ ἀέρος, τὰ δ' ἐκ πυρός. ἕκαστα δ'
ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχαι τὴν τάξιν αὐτῶν.* quae ait ex
igne *ζῶα* naſci, daemones ſunt, quibus eas ſedes veteres
philoſophi aſſignarunt. Porph. l. 3. De abſtinentia ab
eſu animatorum. *Οὐ κακῶς δέ τινες καὶ τῶν τόπων πε-
ποίρανται πολλὰ δεικνύναι μᾶλλον ἡμῶν ἐμφρονέστερα,
ὧν εἴληχεν. ὡς γὰρ τὰ κατὰ τὸν αἰθέρα οἰκοῦντα ἐστι
λογικὰ, οὕτω φασὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον εὐθέως τὸ πλησιάζον
οἰκοῦντα, ὁποῖα τὰ ἐν ἀέρι. εἶτα τὰ ἔνυδρα διαφέρειν.
εἶθ' οὕτως τὰ ἐπίγεια ὧν τὴν ὑποστάθμην οἰκοῦμεν.* p. 620.
Philo tamen Judaeus daemonas in aëre collocat, in libro
de Gigantibus: *οὓς ἄλλοι φιλόσοφοι δαίμονας, ἀγγέλους
Μωσῆς εἴωθεν ὀνομάζειν. ψυχαὶ δ' εἰσὶ κατὰ τὸν ἀέρα
πετόμεναι. καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ μῦθον εἶναι τὸ εἰρημένον:
ἀνάγκη γὰρ ὅλον δι' ὅλων τὸν κόσμον ἐψυχῶσθαι, τῶν
πρώτων καὶ στοιχειωδῶν μερῶν ἑκάστου τὰ οἰκεῖα καὶ
πρόσφορα ζῶα περιέχοντος γῆς μὲν τὰ χερσαῖα, θαλάτ-
της δὲ καὶ ποταμῶν τὰ ἔνυδρα, πυρὸς δὲ τὰ πυρίγονα.
λόγος δὲ ἔχει ταῦτα κατὰ Μακεδονίαν μάλιστα γίνεσθαι.
οὐρανοῦ δὲ τοὺς ἀστέρας. ἔστιν οὖν ἀναγκαῖον καὶ τὸν
ἀέρα ζώων πεπληρῶσθαι.* deſcripſi pluribus hunc *τοῦ Ιου-
δαΐζοντος* Platonis locum, quia viſus mihi inſignis:
vel propter alia animalia ignea quae naſci ait ſolere in
Macedonia, [de quibus etiam in libro *Περὶ Φυτουργίας*
ſic meminit: *τὰ ζῶα ταῖς τοῦ παντὸς ὁλοσχερεστέραις
προσεγένετο μοίραις, γῇ μὲν τὰ χερσαῖα, πλωτὰ δὲ ὕδατι,
τὰ δὲ πτηνὰ ἀέρι καὶ τὰ πυρίγονα πυρὶ, ὧν τὴν γένεσιν
περιδηλοτέραν κατὰ Μακεδονίαν λόγος ἔχει προφαίνεσθαι.*]
Quod ſcribit mundum in omnibus ſuis partibus animas
habere, conſentit Philoſophus, qui in tertio De genera-
tione animalium ſcriptum reliquit, *τρόπον τινὰ πάντα*

ψυχῆς εἶναι πλήρη. [Servius ex veterum philoſophorum placitis, ſcribit ad 3. Aeneid. *Manibus* (animas intellige) *plena ſunt loca inter lunare et terrenum circulum unde et defluunt.*] Cum iſta mox legas, περὶ ὧν ἐλήρησεν ὁ Φαρμακοπώλης, ſcias veriſſime dictum, *Homine imperito nihil quicquam injuſtius.* At illud, Ἐπίκουρον τὸν φιλαληθέστατον: recte: modo accipias dictum εἰρωνικῶς. Alibi ſatis iſta ſceleratorum hominum commenta confutavimus. Addit, Καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν θεωρουμένην ἐξῆλθε. Auctor Epitomae cum haec, ut videtur, non intelligeret magis quam nos, ita ſententiam concepit: καὶ κατὰ μικρὸν ἐγένετο οἷός ἐστι. nobis tam beatis eſſe non licet: qui auctori huic non ſententias tantum ſuas, verum et verba etiam ſua reſtituere laboramus. Videamus igitur an aliquis ſit conjecturis locus. Fortaſſe enim ſcripſit Athenaeus, aut Epicurus potius, εἰς τὴν οἰκουμένην ἐξῆλθε. *prodit e tenebris prioris vitae in hanc celebritatem nominis, quam per orbem totum obtinet.* Epicurum neque optime neque elegantiſſime locutum eſſe, norunt eruditi, vel ex Cleomede mathematico. Poſſumus etiam ſcribere εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ὄντος ἐξῆλθε. ſimile mox de Protagora, ἀφ' ὧν ἐπὶ τὸ σοφιστεύειν ὁρμῆσαι. Sed de hoc ſophiſta praecedunt iſta ex Epicuro, Πρωταγόραν φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον γενέσθαι γραφέα Δημοκρίτου. Non primus Dalecampius falſus judicii eſt in voce φορμοφόρος, quam in φορτοφόρος voluit mutari: repugnant libri, non Athenaei ſolum, ſed et Diogenis Laertii in Protagora et in Epicuro: repugnat auctoritas certa Gloſſographorum Graecorum, quibus nihil poteſt opponi ſed non omnes vident unde appellentur bajuli φορμοφόροι. ſic autem dicuntur a pulvillis quos ſuper capite aut humeris ſubſternunt oneribus φορμὸς, inter alia et ſtraguli genus ſignificat, ut alibi probamus, quia ſubſternuntur hi pulvilli: propterea φορμοὶ Graece dicti.
p. 621. Laërtius τύλην quaſi dicas *culcitam* appellat in Protagora: quem facit ejus inventorem. a forma alii vocant σπεῖραν, ut Apollodorus de Diis lib. 2. quia rotundi ſunt: imo vero σπεῖρα proprie dicitur pannus in ſpiram tortus, quo hodieque ancillae noſtrae loco pulvilli utuntur. ſimiliter Latini a ſimilitudine ceſtuum et forma rotunda *ſeſticillum*, et *arculum* vocarunt. Ubi legimus, τἀγαθὸν Πλάτωνα πανταχοῦ. ante haec verba deeſſe aliquid Dalecampio facile aſſentior, et id nota aliqua

ndicari in hac editione volebam. Tres ſenarios qui ſequuntur ita lego,

— Τἀγαθὸν τὸ κατὰ Πλάτωνα πανταχοῦ
ὅπου παρῇ. Φῇς ἀγαθὸν εἶναι; μανθάνεις.
τὸ δ' ἡδὺ πάντως, ἡδὺ πάντως κἀνθάδε.

Caput Quartumdecimum.

Metagenis Mammacythus *vel* Aurae. ἰαμβεῖον *Platonis* Mammacythus. τὰ προσφερόμενα *et* προσάρματα. αἱ σφύραιναι τροφιμώτεραι τῶν γόγγρων. ἀβλεννὴς *et* ἀβλεμής. πώλυψ. *pelamys et cobium.* chelidonias *piſcis.* χελιδών. coſtae *piſces.* κόμμαρος. Xanthias *piſcis.* ἐπίφυσις τοῦ δέρματος. ἡδονή *acetum.* κυματοπλήξ. πυροῦντες *piſces et* ἔμπυροι. ῥοῦς *aquarum.* οὐ συνετά μοι. ἐκφέρεσθαι πότου. διαλαμβάνειν. *Tragicorum et comicorum* πραγματεῖαι *plurium fabularum. Antiphanis* Ruſtici, *et* Ruſticus.

ΕΠΕΙΠΩΝ τὸ ἐκ Μαμμακύθου, ἢ Αὐρῶν Μεταγένους ἰαμβεῖον. Ex libro 13. emendat interpres, τὸ ἐξ Μαμμακύθου Ἀρισταγόρου, ἢ A. pene illi eram aſſenſus, cum vulſit aurem Suidas, qui auctor eſt Metagenem quoque *Mammacythum* fabulam edidiſſe. quare emendatione Dalecampii opus non habemus. Imo vero falli interpretes putamus nos in illius loci interpretatione, unde hunc emendare conatus eſt vir doctus. qua de re ad illum locum dicimus. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. ſed ubi eſt ille quem Athenaeus ait, verſus jambicus? ſequentia enim verba in jambicorum legem nunquam coegeris. libro autem 13. poſt ſimilem auctorum iſtorum laudationem, ſubjiciuntur verſus hexametri. neque obſcurum eſt ejus generis eſſe quae ſequuntur. nam vocula δὴ, ni fallor, excidit, cum ſcripſiſſet auctor,

— ὥσπερ ἐπειδὰν
Δειπνῶμεν ποῦ, δὴ τότε πλεῖστα λαλοῦμεν ἅπαντες.

quid igitur ἰαμβεῖον hic Athen. appellet, amplius quaeramus. In Excerptis hoc loco offendimus, vetus hoc proverbium eſſe, *In convivio plurimum omnes loquimur.*

Mammacythus nomen eſt hominis ſtultitiae notae. ideo poetae comici ſtultitiam quorundam pro fabulae argumento ſumentes, *Mammacythus* illis nomen indiderunt. de Ariſtagora teſtatur Athenaeus: ſi tamen ille locus ſic accipi debet. de Platone Heſychius, cujus verba ſunt: Μαμμάκυθος μωρός· ἔστι δὲ καὶ δρᾶμα πεποιημένον Πλάτωνι. ſcholiaſtes Ariſtophanis, ad iſta e Ranis κεχηνότες
p. 622. μαμμάκουθοι, ita ſcribit: Ἀρίσταρχος μέν φησιν ὠνοματοπεποιῆσθαι: πῶς οὖν, Δημήτριος φησὶν, εἰ μὴ σύνηθες αὐτοῖς τὸ ὄνομα; ὅπου καὶ δρᾶμα ὅλον οὕτως ἐπιγέγραπται Μαμμάκουθοι· ὃ τινὲς εἶναι Πλάτωνος λέγουσι. de Metagene jam diximus. Περὶ τῶν προσφερομένων τοῖς νοσοῦσι, καὶ τοῖς ὑγ. τὰ προσφερόμενα ex uſu Graece loquentium, ſunt *cibi quibus veſcimur*. Hippocrati προσάρματα, ut dictum alibi. προσφορὰ *eſus*. προσφέρεσθαι *edere*. quare interpres non recte *De his quae efferuntur*. ſaltem adderet, *in cibum*. quanquam id quoque non probo. αἱ δὲ σφύραιναι τῶν γόγγρων εἰσὶ τροφιμώτεραι. ſuperiore libro ex Hiceſio idem auctor adnotavit in elemento Σ. falli doctos qui cenſuerunt corruptum eum eſſe locum ſatis ibi probavſmus. quare ſi ex eodem Hiceſio ſumit quae nunc ſcribit hic, non dubito recte legi σφύραιναι. nam ſphyraenam magis quam congros alere, ſententia Hiceſii fuit vera an falſa, ſed quia paulo ante medicos nominans, unde haec ſine dubio ſunt deſcripta, Hiceſium praetermiſerit, ferri poteſt emendatio quam in codice Palatinae bibliothecae invenimus, ubi τῷ φ, in hac voce erat ſuperſcriptum τὸ μ. ut fieret σμύραιναι· quod doctiſſimo Rondeletio videbatur. Mox pro . . . . . οὐκ ἄπεκτος, ταγῆν, lego cum interprete ex doctiſſimi Rondeletii emendatione, ὁ μὲν οὖν ἑφθὸς εὔπεπτος· ταγ. teſtor tamen non aliter MSS. habere. Sed quod in his, κοινῶς δὲ πᾶσα αἵματος ἐκκριτική: tollit vocem αἵματος Dalecamp. et negationem addit, non video qua ratione fultus ita cenſuerit. Repugnant omnes libri: et confirmat vulgatam quod paulo poſt de ſepia dicitur ſimiliter, eam eſſe κινητικὴν τῆς δι' αἱμοῤῥοΐδων ἐκκρίσεως. καλεῖταί γε καὶ ἀβλεννής. Epit. ἀβλενής: Rondeletii etymon poſtulat duo νν. a βλέννα. ſi legeretur ἀβλεμὴς fere eadem ratio eſſet hujus appellationis, quae apuarum: nam ἀφύαι, dictae quaſi ἀφυεῖς. idem ſignificat ἀβλεμὴς, infirmus ἀσθενής. γλαυκίσκοι κέφαλοι κεστρεῖς. Lego cum Rondeletio λευκίσκοι. adi ad ſuperiorem librum, qua parte de

mugilibus agitur. ὁ δὲ πώλυψ συνεργεῖ μέν. Mirari licet, cur vocem hanc alius dialecti fine cauſſa uſurpaverit. ita autem et MSS. habent, et Euſtathius legiſſe videtur. Extat ſane et apud Pollucem, ſed alio ſenſu, libro quarto, capite quo medicinae vocabula explicat, πώλυψ, ait, σὰρξ ῥινὶ ἐπιφυομένη. ταριχευθεῖσα δὲ καλλιβίῳ ὁμοίως εὐκ. Epit. ſimpliciter, ταριχευθεῖσα δέ. Rondeletio viſum, κυβίῳ ὁμοίως. Non ſemel in hoc opere legas, pelamydem ἀναλογεῖν τῷ κυβίῳ. quibus verbis ſeparantur pelamys et cybium: licet ſcribat Plinius, cybium eſſe pelamydem. Sed accipi varie dictionem cybion, modo pro ſui generis piſce: modo pro parte piſcis ſale indurati, obſervatum eruditis. Interpretis quidem conjecturam, reſcribentis, ταριχευθείσης δὲ κύβιον εὐκοίλιον καὶ λεπτυντικόν, ut longiuſcule ab edita lectione recedentem non probo. Minus illud, quod Rondeletii ſecutus judicium iſta omnia cenſuit inducenda, ἀναλογῶν μέν τοι ὁ χελιδονίας τῇ πηλαμύδι, σκληρότερός ἐστι, nam qui exiſtimant Graecis nullum *Chelidoniam* piſcem fuiſſe cognitum, falluntur, cum etiam Heſych. mentionem ejus fecerit. Ergo non temere antiqua exemplaria ſpernamus. quae etiam cum editis mox conſentiunt omnia in iſtis: ἡ δὲ χελιδὼν ἡ τῷ πολύπῳ ἐοικυῖα, ἔχει τὸ ἀφ' αὐτῆς ὑγρὸν, εὔχροιαν ποιοῦν, καὶ κινοῦν αἷμα: non ut quibusdam placuit, ἡ τῷ πομπίλῳ ἐοικυῖα. neque ut alii, ἡ ἐλεδόνη ἡ τῷ πολ. ἐοικ. neque etiam ut nobis aliquando venerat in mentem καὶ καινὸν αἷμα. *Coſtas* alibi legi negant docti quam in ſubjectis dipnoſophiſtae verbis, οἱ δὲ κοσταὶ λεγόμενοι, ταριχευθέντες εἰσὶ μέσοι. Nos videmur etiam alibi tenebrionem hunc deprehendiſſe latitantem. Scribitur enim in doctiſſimi Heſychii Gloſſis, κοστίας, κοιλίας, κόμορος. quae ſic interpretamur: nomine κόστας ſive κοστίας piſcem ſignificari coliae ſimilem, aut ex ſententia aliorum gammaracei generis eſſe. lego, κολίας ἢ κάμμαρος quanquam invenias et κόμαρος ſive κόμμαρος pro eodem, *Xanthiam* vero de quo ſequitur ξανθίας δ' ἐπὶ ποσὸν βρομώδης ἐστίν, aut βρωμώδης, ne nos quidem usquam alibi invenimus, doctis placebat ξιφίας. ſed conſtant ſibi omnia exemplaria et Epitoma. Scio *Xandarum* nominari antiquis inter Atlantici maris cetos, facie bovis: ſed de eo non ſentit dipnorhetor. Ἐπίφυσιν τοῦ δέρματος eleganter nominat auctor corium quod caeteris omnibus ſupercreſcit, τὰ δὲ καλούμενα δαρτὰ, inquit, τὸ μὲν

p. 623.

ὅλον ἐστὶν ὅσα τραχεῖαν ἔχει τὴν ἐπίφυσιν τοῦ δέρματος. ſed non negligendum quod invenimus in Excerptis, τὴν ἐπίχυσιν τοῦ δέρματος Graeci. ἐπίχυσιν appellant τὴν κονίασιν, *parietis dealbationem.* hic ſimpliciter pro ſuperficie. Cur dicantur τὰ πετραῖα eſſe εὔογκα, jam expoſuimus libro tertio: capite quinto Ἡδονὴν veteres vocabant acetum: neque aliter interpretamur ſequentia verba, τὰ δὲ πετραῖα καὶ τῇ ἡδονῇ ἁπλῶς σκευασθέντα. de quibus libro ſecundo, capite vigeſimo ſexto. Scribe mox, ἔτι δὲ τενάγη μεγάλα, καὶ κόλποι θαλάττης. non autem πελάγη. et, σκληροὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κυματοπλῆγες εἰσὶν οἱ πλείους. ſic in Excerptis, non κυματοπληγεῖς. κυματοπλὴξ ut οἰνοπλὴξ, παραπλὴξ et apud Archeſtratum, νεοθὴξ μάχαιρα. Lege cum Excerptis, πρὸς δὲ, σίτου καὶ πόλεις σύνεγγύς εἰσι. elegantius quam ut editum eſt. et ſtatim ſupple ex iisdem, καὶ πρὸς ἡδονὴν, καὶ πρὸς εὐπεψίαν, καὶ πρὸς τὴν τροφὴν τοῦ σώματος. Non aſſequor mentem auctoris cum de fluvialibus piſcibus ſcribit, τῶν ποταμίων βέλτιστοί εἰσιν οἱ ἐν τοῖς ὀξυτάτοις τῶν ποταμῶν ὄντες, οἵτε πυροῦντες. Fallor aut ſcribendum, οἵτε ἐπὶ ῥοῦν ἰόντες, ſed non fallor profecto, neque aliter legendum. ῥοῦς in flumine eſt, qua maxime vergit aquarum impetus, ea pars rapidiſſima. ibi igitur optimi piſces, quemadmodum docere auctor hic voluit et toties apud Galenum, aliosque medicos legere licet, Poteramus *piruntas* piſces interpretari empyros, de quibus ultimo capite dicturi ſumus: ſed id non probatur nobis. Habentur deinceps verſus Antiphanis, quos ita p. 624. nobis exhibent edita exemplaria ſimul et manu exarata.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ τι
ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνέτεμον λίαν πάνυ,
ὡς ἄν τις ἄλλως ἐξενεχθεῖσιν,
ὅπου τοῦ διαλάβοι κραιπάλην Ἑλληνικῶς.

quod ex praecedentibus Athenaei verbis liquet, et paraſitus ille qui apud poetam illa loquebatur, et Cynulcus qui nunc iſtos verſus uſurpat, nihil ſignificare aliud volebant, niſi cupediarum et delitiarum gulae eſſe ſe rudes. Haec in ſumma horum verſiculorum mens. Planiſſima ſunt prima verba. *Ego in arte obſonandi recte non multum operae poſui.* In magnatum familiis erant qui dicebantur *obſonatores* ſive ἀγορασταί. horum fuit propria τέχνη ὀψωνητικὴ quae dicebatur lib. ſeptimo. Paraſiti ut docebamus ad Theophraſtum, ubi deerant obſonatores, eas partes ſubire ſoliti. Ex quo intelligimus

cur neget hic parasitus se ejus artis esse callentem. Caetera depravata juxta sunt et obscura. Experiamur an hic quoque sit aliquis nostris conjecturis locus, fortasse enim non longe abieris a vera lectione si scribas.

'Εγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ
ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνετά μοι λίαν πάνυ
ὡς ἄν τις ἄλλων ἐξενεχθέντων πότου
αὐτὸς διαλάβοι κραιπάλην 'Ελληνικῶς.

Ego rationes obsonandi non teneo. neque mihi nota sunt illa per quae aliquis possit sublatis de triclinio caeteris, ipse crapulam impedire: quod plerique Graecorum faciunt. Poeticum est, οὐ συνετά μοι pro οὐ συνίεμαι. Conviviorum Graecanicorum τὸ κεφάλαιον fuit in potatione positum. Ideo plurimum illa expetebantur quae impediendae ebrietati valere credebantur. Ideo etiam solita parari illa amethysta, et μέθης φάρμακα, de quibus libro 1. capite ultimo. Porro temulenti proprium est, ἐκφέρεσθαι πότου, sive ut scribit Tullius, de conviviis auferri. διαλαμβάνειν est intercipere medium, et impedire malum jam inchoatum. Aliud excogitare sanando huic loco nihil potui. Moris fuit et comicis et tragicis poetis idem argumentum in plures fabulas dividere, quas uno communi nomine inscribebant. Sic laudatur Sophoclis 'Ορεστεία vel 'Ορεστιάς: item ἡ περὶ 'Οδυσσέα πραγματεία. Similiter Antiphanes comicus plures fabulas affines argumento docuerat, titulo 'Αγροίκων. sed praeter hunc communem titulum proprium comoediae singulae habebant. Sic accipimus verba Athen. cum ait, 'Αλλὰ μὴν οὐδ' οὕτως εἰμὶ φίλιχθυς, ὡς ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ ἐν Βουταλίωνι· ὅπερ δρᾶμα τῶν 'Αγροίκων ἐστὶν ἑνὸς διασκευή. id est, *neque porro ita sum piscium avidus, ut ille apud eundem Antiphanem in Butalione: quae fabula editio altera est et emendatio unius e Rusticis.* De voce διασκευὴ satis disputavimus lib. 3. capite 26. unde licet intelligi quantum a vera sententia absint qui *apparatum convivii* ea dictione putant significari. Quemadmodum autem in philosophia idem saepe est et generis universi, et speciei unius e pluribus nomen: sic horum 'Αγροίκων, uni peculiare nomen fuit 'Αγροῖκος. nam subjicitur mox, ἐν δὲ τῷ 'Αγροίκῳ. Haec ita interpretamur, quia vulgatam p. 625. lectionem nostrorum librorum in omnibus manuscriptis inventam sollicitare religio nobis est. alioquin poteramus ex lib. 7. suspicari, non hic τῶν 'Αγροίκων ἑνὸς legi

debere: sed τῶν Ἀγροίκων ἐστὶ διασκευή. nam id drama cujus posterior cura fuit Butalion, illud fuit ipsum quod Ἄγροικος dicebatur, vel Ἄγροικοι. Principium Antiphaneae eclogae multimodis corruptum est. Lege, et corrige.

— καὶ μὴν ἑστιάσω γε τήμερον
ὑμᾶς ἐγώ. σὺ δ' ἀγοράσεις ἡμῖν λαβὼν
τόδ' ἀργύριον· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι
χρηστῶς ἀγοράζειν· φράζε δὴ φιλουμένῳ
ὄψῳ τίνι χαίρεις;

Sequentes versus habes et libro septimo.

Caput Quintumdecimum.

Philippus, Ephippus, *et* Eubulus *comici. Suidae locus.* ἄργυρος ἀνάργυρος. *Mos stipem sub alieno nomine colligendi.* Coronistae. λάχος πυρῶν. ἤμαθος *nummulus.* ἁλὸς χόνδρος. ἀγκλίνειν. μυχὸς *domus.* Chelidonistae. προκυκλεῖν, ἐκκυκλεῖν, *sive* ἐγκυκλεῖν. *Aeliani locus emendatus insigniter.*

E NUMERO Graecorum comicorum Philippus, et Ephippus fuerunt mediae comoediae poetae duo. Recitantur autem isto loco versus quidam sub Philippi nomine, qui non longe post Ephippi esse dicuntur. Ac cum illi versus promantur ex *Philyra* et *Obeliaphoris*, sub quibus titulis alibi horum librorum Ephippum invenire est laudatum: non sine caussa censeas scribendum hic, ἐκφαυλίζων δὲ καὶ Ἔφιππος τοὺς μικροὺς τῶν ἰχθύων ἐν Φιλύρᾳ φησί. sin hic retinemus Φίλιππος, mox etiam scribendum ita fuerit non Ἔφιππος. Res sane difficilis ad affirmandum: cum libro septimo ex Eubuli *Nutricibus* iisdem verbis quaedam proferantur, atque hic ex *Obeliaphoris* Philippi. Auctor est Suidas, in Athenaei dipnosophistis laudatum inveniri Philippum Comicum in *Codoniastis.* hoc falsum est hodie: nam *Cydonem* quidem Ephippi Athenaeus nominat libro septimo et 14. *Codoniastas* vero Philippi quod sciam nusquam. Conjicimus fortasse non vane, Suidam legisse hic Φίλιππος, non Ἔφιππος. ac quoniam *Coronistarum* sit hoc loco mentio;

ſcripſiſſe per incogitantiam Philippum in *Coroniſtis* ſive *Coroniaſtis* laudatum fuiſſe ab Athenaei dipnoſophiſtis. Si igitur ita videatur, ſcribamus in Suida, Φίλιππος κωμικός· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστι Κορωνισταί. (vel Κορωνιασταί) ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Porro non hic ſolum Eubuli et Ephippi nomina invicem confuſa animadvertimus. Vide libro nono capite ſecundo. Hujus igitur ſive Philippi, ſive ut puto verius Ephippi, male ſcribitur hic verſus, Οὐκ οἶσθ' ὅτι τἀργύριον ἐστ' εἰς ἄργυρον. neque certo ſcio qui illum conſtituam. Scribebamus tamen, Οὐκ οἶσθα δ' ὅτι τἀργύριόν ἐστ' ἀνάργυρον. jocus comicus haud illepidus. ut ſi dicas, *opes noſtrae ſunt inopes.* Locum *ex Obeliaphoris* ita digere, p. 626.

— ἀλλ' ἀγόρασον εὐτελῶς.
ἅπαντα γὰρ ἱκανά γ' ἐστί· φράζε δή ποτε.
μὴ πολυτελῶς· ἀλλὰ καθαρείως ὅττι ἄν.

vide libro ſuperiore, capite 27. Quintum hunc verſum, Κᾆν κάραβός τις ᾖ λαβεῖν, εἷς ἀρκέσει, ſcribi malim, κᾆν κάραβόν τιν' ᾖ λαβεῖν, εἷς ἀρκέσει. [etſi non damno quod eſt editum.] Corruptus etiam ſeptimus: et ſcribendum vel Θήβης μὲν ἐνίοτ' ἔρχετ' ἐκ τούτου λαβέ. ut ſit proprium viri nomen Thebas, vel Θήβη, et ἐκ ταύτης. Decimum et reliquos ita ſcribe,

Ὡς μικρολόγος εἶ· σὺ δέ γε λίαν πολυτελής
πάντως· κρέα ἡμῖν ἐστι· πότερ' ἐπεψέ τις;
οὐκ· ἀλλ' ἔφησεν ἡ γυνή, τὸ μοσχίον
τὸ τῆς Κορώνης αὔριον δειπνήσομεν.

In iis autem qui proferuntur e *Dyſcolo* Mneſimachi, ſcribo ſic hos duos verſus, Μέτρια δὲ τῷ θείῳ σεαυτοῦ· πῶς ἔτι Μετριώτερ' ὦ δαιμόνιε; πῶς; σύντεμνε καὶ Ε. Adjecimus verba iſta e MSS. ὄψον δ' ἂν λέγῃς ἕτερον κάλει Ὀψάριον. *ſi de alio obſonio loquaris, voca id mihi opſoniolum.* Deeſt mox aliquid ut plena ſit ſententia cum ait, ἐπεὶ δὲ κατὰ θεὸν ἐν τοῖς προκειμένοις. fortaſſe, ἐνετύχομεν τοῖς προκειμένοις. id eſt, *quandoquidem Deo ita volente incidimus in recitatos modo verſus.* Fuit olim veteribus in uſu mendicandi quidam honeſtus modus: cum non ſibi qui mendicabant, ſed alii ſe ſtipem cogere dicerent. Erant igitur qui matri Deum, ſive Peſſinuntiae Deae, ſtipem cogentes ſingula oppida luſtrarent: alii aliud quid praetexebant. In his fuerunt *coroniſtae* et *chelidoniſtae* de quibus deinceps tractant docti convivae. οἶδα δὲ, ait auctor, Φοίνικα τὸν Κολοφώνιον ἰαμβοποιὸν μνημονεύοντα τινῶν ἀνδρῶν, ὡς

ἀγειρόντων τῇ Κορώνῃ. quia fine cauffa majufcula litera adhibita fuit initio vocis Κορώνῃ, putaverunt interpretes proprium id foeminae effe nomen: tum illi nefcio quas nugas ex Paufania de Coronide hoc loco effutiverunt. Atenim κορώνη hic aliud nihil nifi cornix. quare Euftath. hunc locum defcribens ut ne locus dubitationi relinqueretur ullus, addidit τῷ ζώῳ. Cornicem videlicet circumferebant agyrtae ifti, doctam, ut videtur, conari noftra verba. Huic fe ftipem cogere dicebant non fibi. Quod autem in verfibus Phoenicis dicitur cornix filia Apollinis allufio eft ad fabulam. Stipem petere, Graeci dicunt ἀγείρειν. et ἀγερμὸν id mendicationis honeftae genus. Primo verfu petunt coroniftae dari fibi χεῖρα κριθῶν, id eft *plenam volam hordei:* vel, *manipulum hordei:* non enim inepta eft Dalecampii fic vertentis fententia. Altero verfu pofcunt λέχος πυρῶν, id eft, Dalec. interprete, *ad cubile ftratum e tritico.* Nimium vero delicati ifti frugiperdae, fi non nifi fuper frumenti palea cubare fe poftulant. Ne quid diffimulem, aliud poetam fcripfiffe cenfeo, ac lego, ἢ λάχος πυρῶν, id eft *portionem aliquam frumenti.* Noli dubitare hanc effe veram fcripturam: πυροὺς enim interpretari paleam frumenti
p.627. abfurdum nimis fuerit. Auctor Epitome: ut emendandi labore fefe liberaret, fimpliciter fcripfit ἢ πυρούς. Idem fequente verfu omifit vocem quam non intelligebat, ἢ ἡμαιθον. Scimus nos ex Hefychio ἡμαιθον five ἡμχθον nummi parvae aeftimationis nomen apud quosdam Graecorum fuiffe. dimidio oboli quidam aeftimabant: alii duobus obolis. De hoc coroniftae fentiunt. nam quare emendemus ἢ ἱμάτιον, cauffae non eft. Addunt, καὶ ἅλα λήψεται χόνδρον. metri lex coegit poetam ἅλα χόνδρον dicere pro ἁλὸς χόνδρον, *granum falis.* aut dixit ἅλα χόνδρον pro χονδρίτην: ut ναύτης δρόμος, pro ναυτικός: γυνὴ μαζὸς pro γυναικεῖος, et fimilia, de quibus ad Theocritum. Dalecamp. fpreta lege verfus, ἅλα καὶ χόνδρον. pari judicio ac verfu proximo κηρίον *favum* mutavit in κηρὸν, *ceram.* Etiam ifta peffime accipiunt interpretes, Ὦ παῖ θύραν ἄγκλινε· πλοῦτος ἤκουσε. *O puer portam aperi. Plutus audivit* noftram petitionem. Priore parte hujus verfus petunt coroniftae, qui ceu mendici ad beatorum fores fuam cantilenam decantabant, ut fibi janua aperiatur. ἀνακλίνειν *aperire* eft. Homerus — θαλάμοιο πύλην πυκινῶς ἀραρυῖαν Κάλλιπον ἀγκλίνας. Fingunt deinde coroniftae, vota fua jam effe

exaudita, ac bene ſibi ominantur. *Ecce*, inquiunt, *jam admiſerunt noſtras preces qui nos poſſunt ditare:* πλεῦτος ipſi divites ſunt. Non poteſt negari haec eſſe elegantiſſima. Ita ſolent qui aliquid vehementer aut cupiunt aut metuunt fieri, factum putare. Ab eadem mente ſunt iſta in Apollinis hymnó apud Callimachum,

Καὶ δή που τὰ θύρετρα καλῷ ποδὶ Φοῖβος ἀράσσει·
οὐχ ὁράᾳς; ἐπένευσεν ὁ Δάλιος ἁδύ τι φοῖνιξ.

et in Palladis lavacris, Συρίγγων αἴω φθόγγον ὑπαξονίων. item iſta Catulli in Epithalamio Auruncalejae, *Virgo adeſt. Viden' ut faces Splendidas quatiunt comas?* 10. verſum, Θεοὶ γένοιτο μετάπεμπτος ἡ κόρη. ſcribe ex libris melioribus quos Schottus conſuluit, Θεοί, γένοιτο πάντ' ἄμεμπτος ἡ κούρη. et, Καὶ μητρὶ κούρην εἰς τὰ γουνὰ κατθείη θάλος. non θαλός. Homerica dictio θάλος, pro liberis et ſobole. ut λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν. Poſtremo verſui deeſt a fine aliquid. Καὶ δόντι καὶ μὴ δόντι πλείονα τῶν γε. melius, τῶν πρόσθεν aut quid ſimile. Μυχὸς coroniſtis eſt locus in quo opes et cimelia ſervantur, τὸ θησαυροφυλακεῖον. ſic enim ajunt, ἀλλ' ὦ 'γαθοὶ ἐπορέξαθ' ὧν μυχὸς πλουτεῖ. *At, o boni, porrigite aliquid eorum quibus apothecae veſtrae abundant.* Homerus μυχὸν δόμου eam partem appellat, non ſimpliciter μυχὸν, ut in hoc coronismate. Sed fallimur profecto: nam poeta eam vocem non praetermiſerat, verum initio ſequentis verſus collocaverat: unde quia abeſt hodie, relictus eſt verſus imperfectus. Ita ergo ſcribere debes,

Ἀλλ' ὦ 'γαθοὶ ἐπορέξαθ' ὧν μυχὸς πλουτεῖ
δόμου· Δὸς ὦναξ καὶ συ πολλά μοι νύμφη
δός μοι Κορώνη.

Sic μυχοὺς πόλεως, pro aerario urbis et publicis opibus dixit Xenophanes: cujus extat libro decimo hic verſus, Οὐ γὰρ πιαίνει ταῦτα μυχοὺς πόλεως. Legebatur Νόμος p. 628.
Κορώνη: quod cum interpretationem nullam admittat, fecimus δός μοι κορώνη. Sequentia ſuſpicione mendae non carent. Quemadmodum coroniſtae cornici, ſic hirundini, id eſt χελιδόνι, Chelidoniſtae ſtipem cogebant. Sed non ubique Graeciae ea conſuetudo obtinuit: verum apud Rhodios ut videtur, aut ſolos aut cum paucis. Diſerte enim ſcribitur, χελιδονίζειν δὲ καλεῖται παρὰ Ῥοδίοις ἀγειρμός τις ἄλλος. Faceto errore apud Euſtathium ſcripſerunt librarii, παρὰ Ῥωμαίοις. In chelidonismate quod ex Theognide affertur, obſcura ſunt iſta,

παλάθαν οὐ προκυκλεῖς ἐκ πίονος οἴκου, οἴνου τε δέπαστρον. Eustathius breviter expressit et *ἐν συνόψει*, ut ait: *οὐ παλάθαν ζητοῦμεν, οἴνου τε δέπαστρον.* Legendum *προκυκλεῖν*, vel *προκύκλει*, est autem *προκυκλεῖν*, *in medium proferre.* sic etiam *ἐκκυκλεῖν* solet accipi. Translatio ducta est a theatrorum pegmatis, in quibus versatione machinae res oculis spectatorum vel admovebantur. Clemens Alexandrinus in Protreptico, *καὶ αὐτούς γε τοὺς καλουμένους ὑμῶν θεοὺς, ὧν αἱ τελεταὶ μυστικαὶ, οἷον ἐπὶ σκηνῆς τοῦ βίου, τοῖς τῆς ἀληθείας ἐκκυκλήσω θεαταῖς.* rursus ibidem, *γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐκκυκλεῖ τῷ θεάτρῳ τοὺς θεούς.* Epiphanius in Ancyroto, Christianae pietatis doctores vocat *τοὺς τῆς ἀληθείας ἐκκυκλητάς.* quanquam editiones vulgatae scribunt *ἐγκυκλητάς.* ut in utroque loco Clementis *ἐγκυκλεῖν* pro *ἐκκυκλεῖν.* Eadem vox apud suavissimum scriptorem Aelianum: sed olim: nam hodie glossema locum occupat genuinae vocis. Ποικίλης libr. 2. cap. 11. Docet ibi Socrates non esse caussae cur tenuis conditionis homo principibus viris invideat, si attendamus quales exitus faciant apud tragicos Atrei, Thyestae, Agamemnones et Aegisthi. *οὗτοι μὲν γὰρ*, inquit, *ἀποσφαττόμενοι καὶ ἐκτραγῳδούμενοι, καὶ πονηρὰ δεῖπνα δειπνοῦντες, καὶ ἐσθίοντες ἑκάστοτε ἐκκαλύπτονται.* Lege *ἐκκυκλοῦνται.* Sunt multa in eo scriptore ab imperitis librariis mutata, et depravata: saepe quidem admodum ridicule. Velut quod sequitur, *οὐδεὶς δὲ οὕτως ἐγένετο τολμηρὸς, οὐδὲ ἀναίσχυντος τραγῳδίας ποιητὴς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χοῖρον.* quid audio? regibus et principibus viris ex adverso ponuntur porci? posthac igitur corrigamus censeo vetus dictum, *aut rex aut fatuus*, et dicamus *aut rex aut porcus.* Sed misso joco, corruptum affirmamus hunc esse locum, ab iis qui antiqui libri compendium non assequebantur. Scribendum, *ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χειρώνακτα.* regibus opponit *τοὺς χειρώνακτας*, *eos qui manuum opera aut labore victum quaeritant.* Saepe inculcant nobis Seneca et sapientes alii, non fieri tragoediam nisi de rege aut magnate: de paupere quidem nunquam. Hoc ipsum et Socrates voluit. Poteramus aliter emendare corruptam lectionem in eandem sententiam: sed nemo qui manuscriptorum exemplarium usum aliquem habuerit, dubitabit de superiore emendatione. Verum haec obiter. Scripsimus ex Epitoma, Eustathio et MSS. *ἐ*

χελιδὼν καὶ λεκιθίταν οὐκ ἀπωθεῖται. *chelidon ne lecithitam quidem placentam respuit.* λεκιθίτης πλακοῦς, p. 629. ab ovorum vitellis immixtis dictus. de hoc suo loco. Venusta et Attica ellipsis est in proximo versu, Εἰ μέν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐκ ἐάσομεν. Nam post illa εἰ μέν τι δώσεις: *si quid dederis:* supplendum ut sit plena sententia, laeti et gratias agentes abibimus. de ista figura satis dictum lib. 5. cap. secundo. Simillime Homerus in cantico aeruscantium in Samo insula.

> Εἰ μέν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐχ ἑστήξομεν.
> οὐ γὰρ συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἤλθομεν.

Caput Sextumdecimum.

Adrianus Imp. μουσικώτατος. ὑηνία. Subura. *Sophronis* Νυμφοπόνος. Eranus, συνάγειν. θίασοι. *quasi* σίασοι. Σεῖος, *vox Laconum.* εἰλαπίνη *unde.* λαγὼν, κενεών. ὀχή. εὖ ἔχειν, *et* εὖ διατίθεσθαι ἑαυτόν. ἵλεως *et* ἱλαρός.

Οἱ περὶ Φάλανθον ἐν τῇ Ἰαλύσῳ πόλιν ἔχοντες. Jalysus in Rhodo insula urbs est: in urbe autem urbs haberi non potest. Sed medentur docti, πρὸς τῇ Ἰαλύσῳ. recte servare malis antiquam lectionem et interpretari, *in ea parte insulae ubi nunc est Jalysus.* Pro τὴν Ἀχαΐαν καλουμένην: Excerpta Ἀχαΐδα. In Stephani de urbibus scriptum est, multos fuisse olim locos, qui Ἀχαΐαι appellarentur. Eorum unus iste est. · ἐάσειν ἐξάγεσθαι ὅ τι κατὰ γαστρὸς αἴρονται. Hanc conditionem foederi adscribi siverat Iphiclus, existimans hoc velle Phalantham, ut sibi et suis liceret edere prius quam exirent quantum vellent, et si possent, quicquid alimentorum erat reliquum absumere. De fonte Hypelaeo lege Strabonem initio lib. 14. In mirabili historia de pisce qui e prunis exiliens cum vivo carbone sylvam incendit, scribe, καὶ ἀφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ λόχμην. Deinde scribe, ἔτεα κά οἰκήσαντες, τῷ εἰκοστῷ δευτέρῳ κτίζουσι Τρηχεῖαν. Imperatorem Adrianum appellat auctor μουσικώτατον. interpretes, *humanissimum.* melius dixissent *literarum amantissimum*, vel *doctissimum.* Utrumque significat Graeca vox: utrumque Adriano scimus convenire. Ulpianus Cynulcum vituperans, quod voce βαλλισμὸς esset usus, σὺ δὲ ἡμῖν, ait,

ἐκ γῆς Συβούρας ὄνομα πριάμενος, Ἀπώλεσας τὸν οἶνον ἐπιχέας ὕδωρ. Graece docti non agnoſcent pro vocabulo Graeco τὸ συβούρα· Interpretes qui vertunt *e terra ſubulca*, quam ſcripturam aut conjecturam ſint ſecuti neſcio. nam ſi volumus id Graece dicere quod illi in animo habuerunt, ἐκ τῆς ὑηνίας erit dicendum. ὑηνία eſt urbs porcorum vel hara. atque ea dictione etiam τὴν ἀμαθίαν (ut docemur a veteribus) ſignificarunt. [Simile apud Plutarchum, contra Epicurum τὴν ψυχὴν ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς κατασυβωτεῖν.] Hic vero legendum eſt, ἐκ τῆς Σουβούρας. quemadmodum apud Euſtathium invenimus nos. et ita etiam emendat in ἀνεκδότοις elegantiſſimi vir ingenii et eruditiſſimus Muretus. Subura vicus Romanus, infamia ſola nobilis ex
p.630. Horatio, Martiale, aliis. Ait igitur Ulpianus id verbum canibus Suburanis potius convenire quam viro erudito. Sequens verſus Ariſtii poetae eſt: pronuntiatus a Polyphemo in fabula *Cyclope*. Scribe ſtatim, ἀποδείξω σοι τὸ ὄνομα ᾧ ἐπιτιμᾷς. vel ἐπεὶ ἐπιτιμᾷς. Locus Epicharmi e *Thearis* ſive *Theoris* (nam utroque modo ſcribitur) ubi meminit βαλλισμοῦ, ſic ſcribitur in editis ſcriptisque libris. λέβητες χάλκεοι κρατῆρες. ὁ δὲ λοιποὶ † γάμαν ὑπωδέλοις καὶ λωτὲ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα εἴη. Sunt iſta corruptiſſima. Poſſumus probabiliter recoquere, et facere ut ſit aliqua ſententia, λέβητες χάλκεοι, κρατῆρές τε. οἱ δὲ λοιποὶ γὰ μὰν ὑπὸ δεταῖς καὶ λωτῷ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα ἦς. *lebetes aenei, crateraeque: caeteri autem praelucentibus facibus, et praecinente tibia ſaltantes, quam erant res mira?* ſententia non eſt plena: pendet enim ex ſuperioribus. Protulimus autem hanc ex conjectura lectionem, non quod affirmemus ita ſcripſiſſe Epicharmum: ſed ut oſtendamus, propius ad veram lectionem accedi poſſe, quam factum eſſet ab interpretibus, quorum abſurdas ſententias nemo ſanus admiſerit. Addit, Σώφρων δ' ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Νυμφοπόνῳ φησί. Νυμφοπόνος eſt ancilla ornatrix vel alia mulier cui cura ornandae ſponſae. Pollux lib. 10. Ἐν Νυμφοπόνῳ Σώφρονος εἴρηται πατάνη αὐτοποίητος. Non ſolum autem eo loco quem Athenaeus affert βαλλισμοῦ meminerat Sophron: ſed et aliis. Demetrius Phalereus, vel quicunque eſt auctor libelli De interpretatione, loquens de venuſtate quae orationi conciliatur ex ſimilium comparatione: Σώφρων, ait, καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ ὁμοίου εἴδους φησί. Θᾶσαι, ὅσα φύλλα καὶ κάρ-

Φεα τοὶ παῖδες τοὺς ἄνδρας βαλλίζοντι. οἷόν περ Φασὶ Φίλα τοὺς Τρῶας τὸν Αἴαντα τῷ πάλῳ. Pro *ἀναπεμπασάμενος*, in Excerptis *ἀναπεμπασμένος*. cui similia alibi notavimus. Epicharmea quae sequuntur: *τὰ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον εἷς ἐγὼν ἀπόχρεω*, exposuimus libr. 7. cap. 16. Quod genus convivii *eranus* fuerit, his verbis declaratur, *ἔρανοί εἰσιν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαί.* Putabam *συναγωγαὶ* scribendum esse: ab ea videlicet verbi *συνάγω* significatione, qua sumitur pro *una esse et epulari.* vel auctore Athen. extremo hoc lib. et ita *συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν*, libro superiore exponebamus *συναγώγιμα δεῖπνα* leges aliquanto post. Sed aliter omnes MSS. et Eustath. qui descriptis verbis hisce observat, *ὅρα καὶ τὸ ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαὶ ὅπερ ἐστὶ περίΦρασις τοῦ, αἱ συμβολαὶ αἱ συμποσιακαὶ δηλαδή.* ex hac interpretatione nihil aut parum erit discriminis inter eranum et convivium e symbolis. Eranum vero dictum scribit, *ἀπὸ τοῦ συνερᾶν καὶ συμΦέρειν ἕκαστον. ab eo quod mutuo ament, et conferant singuli.* Ita exponimus, *τὸ συνερᾶν*: cujus loco est apud Eustathium *συνερᾶσθαι*. Sed *τὸ συνερᾶν* possumus aliter interpretari: ita ut posterior vox sit prioris interpretatio. Nam ut *ἐξερᾶν*, frequens apud oratores verbum, significat *ejicere:* sic *συνερᾶν* potest verti *conjicere, conferre.* verum hoc fortasse subtilius. Vocis *θίασος* veriloquium ita explicatur, *Τοὺς μὲν οὖν θιάσους ἀπὸ τοῦ θεοῦ προσηγόρευον. καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς* p. 631. *θεοὺς σιούς Φασι.* quorsum pertineat illud *γὰρ*, nemo intelligat, nisi post verbum *προσηγόρευον* aut addas, aut *ἔξωθεν* suppleas, *οἷον σιάσους*. nam mens ea est: *θιάσους* quasi *σιάσους* esse dictos. quia, inquit, deos vocant Lacones *σιούς*. Ideo scribunt antiqui, *σίασος, καὶ τροπῇ θίασος, καθὰ καὶ ὁ βρυχησμὸς ὡς μυκησμὸς, καὶ τροπῇ ὁμοίᾳ βρυχηθμός.* Quod autem *σιὸς* dicerent Spartani pro *θεὸς*, multi veterum testantur. inde etiam *σεῖος* apud eosdem pro *θεῖος*, *divinus*. Plato in Menone, *καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα. Σεῖος ἀνὴρ, Φασὶν, οὗτος.* minus recte edunt vulgo apud Platonem, *θεῖος*. praeter grammaticorum testimonia, scribit philosophus in Nicomacheis libr. 7. *οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν ὅταν ἀγασθῶσι σΦόδρά του, Σεῖος ἀνὴρ, Φασίν.* At vetustior Spartiatarum lingua dicebat *σιὸρ* et *σεῖορ*. Hesychius, *σιὸρ, θεὸς, Λάκωνες.* De vocabulo *εἰλαπίνη* scribitur deinceps inter caetera, *τὰς δὲ*

τοιαύτας εὐωχίας Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης εἰλαπίνας ἀπὸ τοῦ λελαπάχθαι. et hic aliquid ἔξωθεν ſupplendum reliquit. nam εἰλαπίνη non fit a λελαπάχθαι. eſſet enim λελαπίνη: ſed ab Attica formatione ejus vocis. Nam ut dicunt Attici εἴληφα pro λέληφα, εἴλεγμαι, pro λέλεγμαι, εἵμαρμαι pro μέμαρμαι: ſic εἰλαπάχθαι pro λελαπάχθαι. Inde eſt εἰλαπίνη: ut quidem explicatur etymum iſtud hoc loco: nam poetae interpretes longe aliter. Mox, λάπτειν δὲ, τὴν τροφὴν ἐκπέπτειν λάπτειν. eſt *cibum facile concoquere*. at lib. 11. explicatur ἀθρόως πιεῖν. *ingurgitare ſe poculis*. Utrumque verum eſt: ſed ex conſequenti utrumque: nam proprie λάπτειν ficta vox eſt exprimendo ſono quem tuburcinatores edendo edunt. Vocem λαγαρὸς expoſuimus lib. 3. et 7. Inde eſt λαγὼν inquit noſter. locus infra coſtas ita dicitur: quaſi laxus et vacuus, quia caret coſtis. quam ob cauſſam κενεὼν quoque Homero dicitur, et λαπάρα. ab eadem origine et λάγανον placentae aut libi genus quoddam: a figurae proprietate: quod cava fingerentur lagana. εὐωχίαν negat auctor dici ἀπὸ τῆς ὀχῆς: quae tamen ſententia eſt multorum ex antiquis grammaticis: qui ὀχὴν, *alimentum*, Argivis propriam dictionem fuiſſe volunt. ipſe vult dici ἀπὸ τοῦ εὖ ἔχειν. ſic pro convivari et epulari lantius, dicebant εὖ διατίθεσθαι ἑαυτόν. Verum eſt quod ſtatim obſervatur, ὅτι τὸν αὐτὸν ἵλεων καὶ ἱλαρὸν ἔλεγον. proprie ἵλεως is dicitur, qui Romanis *propitius*. qua notione uſurpatur in ſuperum ſuppliciis. ſed interdum idem eſt atque *hilaris*. Plutarchus in Aemilio Paulo, τότε δὲ πρὸς τοὺς μαχομένους ἐπιδεικνύμενος ἵλεω καὶ φαιδρὸν ἑαυτόν. et ſaepius idem alibi. Plato autem lib. ſeptimo De legibus, ἵλεων opponit τῷ δυσκόλῳ, quem ille ait eſſe θρηνώδη. e contrario eum qui dicatur ἵλεως, et voluptatibus frui decenter, et labores, ſi opus ſit, non refugere. atque hanc διάθεσιν voce ἵλεως ſignificatam, diis inquit Plato, tribuunt homines κατά τινα μαντείας φήμην. Aelianus libr. 14. capite 6. Πάνυ σφόδρα ἐῤῥωμένως ἐώκει λέγειν ὁ Ἀρίστιππος, παρεγγυῶν, μήτε τοῖς παρελθοῦσιν ἐπικάμνειν, μήτε τῶν ἐπιόντων προκάμνειν. εὐθυ-
p. 632. μίας γὰρ δεῖγμα τὸ τοιοῦτο, καὶ ἵλεω διανοίας ἀπόδειξις. *Empola* Ephippi unde habuerit nomen dicebamus ad Suetonium.

Caput Septimumdecimum.

Καλαμυρίζειν τοὺς οἰκέτας. ἐν οἴνῳ, in vino. τὸ κατὰ λόγον. *Coenae* ἐπιδόσιμοι. Τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον, *et Romana* ſportula. συμβολαί. *Mos in conviviis* ἀπὸ συμβολῶν. χῶς. ἔμπυρος, *piſcis.*

Non memini legere alibi, ac ne extare quidem usquam cenſeo, verbum καλαμυρίζειν, niſi in ſequentibus iſtis, *καταρῶνται μὲν τοῖς τέκνοις, λοιδοροῦνται δὲ ταῖς γυναιξὶ, καλαμυρίζουσι τοὺς οἰκέτας, ἀπειλοῦσι τοῖς πολλοῖς.* Confert reverentiam quam ſacris faciendis adhibebant veteres, cum irreverentia tunc hominum. Nihil autem religioſius cavendum monebant ſacrorum antiſtites, quam ne verbis male ominatis inter ſacrificandum uterentur. qua de re convenientiſſimum huic loco Platonis teſtimonium proferebamus ad Theophraſti caput *περὶ δυσχερείας*: ubi hunc ritum pluribus expoſuimus. In Excerptis et multis MSS. offendimus, *πλήττουσι τοὺς οἰκέτας.* Sed vulgatam *γραφὴν* a quo principio dicemus ortam? non enim ſine cauſſa in plerisque ſcriptum. Forte erat prius, *καταμυκτηρίζουσι καὶ πλήττουσι τοὺς οἰκέτας.* Noli dubitare ſcripſiſſe Athenaeum, *κλαυθμυρίζουσι τοὺς οἰκ.* Verbum *κλαυθμυρίζειν* utroque modo accipiunt Graeci et pro ejulare, aut flere, et pro in fletum aliquem adducere. [vel potius ſcriptum initio fuit *κλαυθμυρίζουσι*, *faciunt flere.* ut plurimum de infantibus flentibus uſurpatur id verbum: ſed norunt Graece periti etiam transitive legi apud Plutarchum et alios *κλαυθμυρίζειν*, pro adigere ad lacrymas.] In illis exametris qui afferuntur ex Heſiodi *Eoeis*, defectus nota etiam in antiquis appoſita eſt ſexto verſui. Fruſtra, ut videtur: nam integraveris unum verſum in duos perperam diviſum, ſi ita ſcripſeris, Οὐχ ὑπολύσεις αὐτόν; ὁ δ' ἄχθεται αὐτὸς ὁ θύων τῷ κατακαλύοντι. Adjicit vero auctor horum verſuum,

— καὶ εὐθὺς ἔλεξ' ἐλεγεῖα
μηδένα μήτ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μήθ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη. οὐ γὰρ ἐπ' οἴνοις
τοιαυτὶ λέγομεν δειπνίζοντες φίλον ἄνδρα.

Describit poeta mores sordidi et *μικρολόγου*: qui si casu aliquo amicos ad coenam vocaverit, tamen neque ipse eos ad bibendum invitabit, neque feret si e conviviis aliquis id fecerit. hoc dixit poeta praecedentibus verbis: nunc addit, loco illius amicae invitationis quae in compotationibus locum habere solet, durum istum hominem vetus dictum usurpare: quo admonemur ne abiturientem hospitem retineamus: neve ad bibendum stimulemus eum qui biberit quod sit satis. Ita accipimus illa *μήθ' εὕδοντ' ἐπέγειρε*. Atque haec praecepta quae suis convivis soliti p. 633. cantare praeparci convivatores, vocat *ἐλεγεῖα*: quia antiquissimus poeta Theognis elegiaco carmine et ista et alia his similia est complexus. Integer paraenetici poetae locus ita habet.

Μηδένα μήδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μηδὲ θύραζε κέλευ οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη. ὅν τινα ἡμῶν
θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι.

Postrema verba cum interrogatione legi debent. nonne verum est, inquit, solere nos inter pocula haec dicere, cum amicos invitavimus? quasi dicat: hi sunt sermones, quibus hodie utuntur avari homines, si quando convivia agitent. *ἐπ' οἴνοις*, ut apud Aristophanem et alios saepe, *ἐν οἴνῳ*. Latini etiam, *in vino*. Quod additur, *ἔτι δὲ καὶ ταῦτα προστίθεμεν*, connecti debet cum praecedentibus, in hanc sententiam. nos hodie et illa facimus, ac dicimus quae iste poeta in suis hominibus reprehendebat: et insuper alia addimus parilis incivilitatis similiumque sordium. Subjecti versus Hesiodi sunt. De vilitate rerum quae diis, velut dicis caussa, offerebantur alio loco diximus. Menandri super hoc praeclaram *ῥῆσιν* describit hoc loco Athenaeus. Primus versus ita habet, *εἶτ' οὐχ ἅπαντα πράττομεν καὶ θύομεν*. nos haec non intelligimus. scribimus, *εἶτ' οὐκ ἀτοπώτατα* [(Scaligero placebat, *οὐκ ἅπανδα*, ut sit vox poetica de re absona et absurda:) *πράττομεν καὶ θύομεν*;] Quis neget, ait, aliena rationi esse quae in sacrificiis vulgo facimus? qui quidem in illa omnia quae diis offerimus, vix drachmarum decem sumptum faciamus; cum interea coenarum nostrarum apparatus, dum tibicinas et saltatrices conducimus, unguentum emimus, et id genus alia, *Μικροῦ τάλαντον γίνεται τὸ κατὰ λόγον*: prope talenti summam conficiunt istae impensae. *τὸ κατὰ λόγον*, (sic enim scribendum) appellat omnia aera in unam summam collecta. Scribe deinde,

Δραχμῶν μὲν ἀγαθὸν ἄξιον λαβεῖν δέκα
ὑμᾶς, ἐάν γε καλλιερηθῇ τοῖς θεοῖς.

par est ut qui deum cultui decem drachmas impendatis, paris aestimationis bonum aliquod ab iis recipiatis, si quando litare contingat vobis. Omnino ἀγαθὸν legendum, non ἀγαθῶν. et ὑμᾶς non ἡμᾶς. deus enim erat qui ista loquebatur, ut dicitur versu undecimo. Sequente versu scribo, Τούτων δὲ δεῖ πρὸς ταῦτ' ἀνελεῖν τὴν ζημίαν. sed non videtur perfecta satis sententia. Ἐπιδόσιμα δεῖπνα, de quibus postea tractatur, conficbant ex ea pecunia quam conferebant sodaleis, ultra id in quod tenebantur ex pacto, vel ex infelici jactu aleae. notum quid sit ἐπιδιδόναι et ἐπίδοσις. De his adjectitiis coenis recitantur versiculi quatuor Crobyli veteris comici: in quibus interpretandis singularis vel negligentia vel infelicitas viri docti. Primum igitur ita eos scribe.

Λάχης, ἐγὼ δὲ πρός σε. πρόαγε. ποῖ;
ὅπου μ' ἐρωτᾷς; ὡς Φιλουμένην. παρ' ᾗ
τἀπιδόσιμ' ἡμῖν ἐστιν. ᾗ γ' ἐχθὲς πιεῖν
κυάθους ἑκάστον ἐβιάσω σὺ δώδεκα.

Mens quidem ex superioribus pendens, subobscura: caeterum verba hoc sonant. A. *Laches ego vero ad te venio. praecede.* B. *quo?* A. *Quo me rogas? ad Philumenam:* (vel *amicam*) *apud quam coena adjectitia nobis est constituta. cui heri praebibere unumquemque cyathos duodecim coëgisti tu.* τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον coena est quam aliquis in sportula fert a se ad amicum, ut coenet quidem cum ipso, sed suomet cibo. Hujus quoque generis convivia agitasse veteres Graecos, probat docte eruditissimus Athenaeus testimonio Pherecratis. Συσκευασάμενος δεῖπνον ἐν τῇ σπυρίδι, Ἐβάδιζεν ὡς πρὸς Ὠφέλην. Multa poetae interpretes de hoc Graecorum more, ad illa Ὀδυσσ. θ. πὰρ δὲ τίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν. Cave cum hujusmodi coenis Graecanicis e sportula, confundas Romanas sportulas quarum mentio in historiis Impp. et apud Martialem. nam etsi rerum Romanarum scriptores Graeci ista quoque nominant ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνα, res tamen plane alia est, et diversa. Hesychius docte et breviter: ἀπὸ σπυρίδος δειπνεῖν ἢ δειπνίζειν, τὸ ἀντὶ δείπνου ἀργύριον καὶ μέρη ἐν σπυρίδι λαβεῖν ἢ δοῦναι. haec interpretatio Romanae consuetudini potius quam Graeco mori convenit. sed de Romanis sportulis plura, cum Deo, alibi. Superius Pherecratis testimonium ex ea fabula sumptum dicebatur, cui titulus p.654.

Ἐπιλήσμων ἢ Θάλασσα. non femel miratus fum, diverfa adeo ejusdem fabulae nomina. Libro feptimo laudatur hic comicus ἐν Ἐπιλήσμονι. In Graecis vero commentariis Vefparum Ariftophanis, ἐν Ἐπιλήσμοσι duobus locis fcribi fcimus. Ait, σύνδειπνον εἴρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Μικίνου Φόνῳ. Siciliffat haec oratio non Atticiffat. Lego, ἐν τῷ κατὰ Μικίνου λόγῳ: aut κατὰ M. Φόνου λόγῳ. ita foliti orationum tituli concipi. ut apud Demofthenem, κατὰ Ὀνήτορος ἐξούλης λόγος. et κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν λόγος. Scribo, καὶ συναγώγιμον συμπόσιον ἐπιπληροῦσι. non ἐπικληροῦσι. Sequitur ex Menandro, ἐπλήρωσέν τε τὸ συναγώγιον. quibus verbis defcribi, quod vocabant τὸ ἀπὸ συμβολῶν δεῖπνον, neque ait Athenaeus neque negat. Et fane patet latius τὸ συνάγειν, aut πληροῦν τὸ συναγώγιον: quam ἀπὸ συμβολῶν δειπνεῖν, vel ἀπὸ συμβολῶν συνάγειν, quod libro feptimo exponebamus. Non eft praetermittendum quod de iftis fymbolis fcribitur: τίνες δὲ εἰσὶν αἱ συμβολαὶ αὐτὸς Ἄλεξις ἐν Μανδραγοριζομένῃ σημαίνει διὰ τούτων,

Ἥξω φέρουσα συμβολὰς τοίνυν ἅμα.
πῶς συμβολάς; τὰς ταινίας οἱ Χαλκιδεῖς,
καὶ τοὺς ἀλαβάστους συμβολὰς καλοῦσι γραῦ.

Ut doceret nos quid Graeci συμβολὰς appellarent, locum Alexidis recitat; ex quo intelligimus Chalcidenfibus dictas fuiffe συμβολὰς, taenias, corollas, unguenta, aliaque parvo parabilia, quae invitati ad regem convivii convivae deferebant. Videtur qui ifta loquebatur hoc cauffatus feu vere feu falfo, ut pro veris fymbolis quae majoris fumptus erant, minus penderet. Sane Athenis et in reliqua, ut exiftimo, Graecia conviviorum e fym-
p. 635. bolis contraria fuit ratio confuetudiui Chalcidenfium: nam corollas et unguenta dare munus erat convivatoris, five illius in cujus aedibus coenabatur: caetera afferebantur a fingulis conviventium in commune. Scholiaftes Ariftophanis, οἱ καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον, στεφάνους καὶ μύρα καὶ τραγήματα, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα παρετίθεσαν, οἱ δὲ καλούμενοι ἔφερον ἐψήματα, καὶ κίστην (ita fcribendum: haec eft cifta ὀψοφόρος five δειπνοφόρος vulgo e re nuncupari folita) καὶ χοᾶ. Sequitur, Ἀργεῖοι δὲ ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασί φησιν Ἡγήσανδρος, γράφει δ' οὕτως. Manca oratio eft: fcribendum, Ἀργεῖοι δ' ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασί φησιν Ἡγήσανδρος, χῶν ἐκάλουν. γράφει δ' οὕτ. De ea voce fcribit Euftath. poftquam Athen.

ſequentia verba adduxit. *καὶ ἔστι τὸ χῶν ἐκ τοῦ χοῦν, ὅπέρ ἐστιν ἀγγεῖον συμποτικόν. ὃ καὶ χοεὺς Ἀττικῶς λέγεται, οὗ κλίσις χοέως χοῶς ὡς Πειραέως Πειραιῶς. ἀναλογία δὲ αὐτοῦ κατὰ τὸ βῶν. ὡς γὰρ βοῦς, βῶς Δωρικῶς, οὕτως καὶ χοῦς χῶς.* In Empedoclis verſibus quibus ſe quondam piſcem fuiſſe profitetur,

Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κούρη τε κόρος τε, p. 636.
θαμνός τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπνοος ἰχθῦς·

ſecuti ſumus veteres codices. ante ſcriptum erat *ἔμπυρος*. apud alios *ἔλλοβος*. quorum hoc nullo modo convenit: illud non injuria tueamur fortaſſe etiam adverſus librorum auctoritatem. nam apud Laertium in Empedocle ita legitur: et empyri piſcis etiam beatus pater et facundiſſimus ſcriptor Gregorius Nazianzenus mentionem facit iſtis verſibus.

Ἰχθὺς δ' ἔμπυρός ἐστι, καὶ οὐ πυρὶ δάμνατ' ἀπίστῳ
ἔμπυρος· αἰθόμενος δὲ μέσης διαλάμπεται ἅλμης.

[Sed multa ſecula ſunt, ex quo diverſe legi cepit ſuperior Empedoclis locus: ſcribentibus aliis *καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπυρος ἰχθῦς*. aliis *ἔμπνοος*. aliis *εἰν ἁλὶ νήχυτοι ἰχθ.* Inveni et *ἄμφορος ἰχθ.* ſed ut exiſtimo mendoſe pro *ἔμπυρος*. Sic autem ſcriptum offendimus in manu exaratis Olympiodori commentariis in Phaedonem.]

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER NONUS.

Caput Primum.

Nexus et argumentum libri noni. κωλῆνες, κωλεαὶ, *et* κωλεοί. *Sales* ἡδυσμένοι. ἅλς θυμίτης. *De voce* τακερός. νάπυ, σίναπι, *et* σιναπεῖν.

LAUTARUM coenarum menſae primae variis conſtabant diverſorum eduliorum ferculis. Coenae quam dipnoſophiſtae coenarunt, prima παράθεσις poſt guſtationem fuit piſcium omne genus. Is miſſus duobus ipſis libris ſeptimo et octavo materia ſermonum fuit, ut ante dictum. Nonus liber reliqua omnia primarum menſarum fercula continet. Olera hic habes, et omnis ferme generis carnes, puta porcellinam, porcinam, aprugnam, leporinam: item phaſianorum, perdicum, gallinarum et caeterarum volatilium quibus veſci mos eſt. Ac praecipua quidem libri capita haec ſunt. Sed Athenaeus ſolens more ſuo τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἐπλήρωσε τὸν λόγον, ut ait philoſophus. Semper autem in principio et in extremo cujusque libri Timocratem ſuum compellat auctor. Hunc igitur librum ita orditur Homeri verbis,

Δόρπου δ' ἐξαῦθις μνησώμεθα· χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται

ἐμοί τε καὶ σοὶ ὦ Τιμόκρατες. apud poetam eſt, Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ διαειπέμεν ἀλλήλοισι. non eſt dubium τὸ ἠῶθεν poſitum eſt pro ἠοῖ, vel ἅμ' ἠοῖ. vult enim Menelaus dicere, differamus ſermones in craſtinum mane.

nunc edamus, neque hic aliter exponi haec debent: nam δόρπος Athenaeo eſt edere, et verba facere de cibis: relictis aliis omnibus ſermonibus. Primum apponuntur κωλῆνες. Quae vocantur in vivis animantibus κῶλα, extantes e corporis trunco partes, in mactatis victimis ſunt κωλῆνες, vel κωλεοὶ, aut κωλεαί: tot enim modis effertur iſtud nomen. Heſychius κωλῆνας idem vult eſſe atque ἀκροκώλια: de quibus dictum nobis libro ſecundo, capite 23. ſed haec vox extremas partes τῶν κώλων proprie deſignat: κωλῆν integrum membrum: puta, pedes, crus, et femur totum. Argumento eſt vel hic locus libri quarti, παρατεθέντων κωλήνων τὸ μηρίον ὁ κράτιστος ἐλάμβανε. Ac proprie quidem nullo diſcrimine cujuscumque victimae partes illae quas diximus κωλῆνες ſunt et dicuntur antiquis ſcriptoribus: uſus tamen recentior obtinuit, ut κωλῆνα ἁπλῶς cum dicimus, pernam ſuillam aut petaſonem intelligamus: ob ſingularem videlicet ſuillae carnis praeſtantiam. nam etiam in idiotismo ſermonis vernaculi, idem licet obſervare. Cum igitur p. 637. appoſiti eſſent κωλῆνες, et quaeſiſſet aliquis εἰ τακεραί εἰσιν, nata inde eſt occaſio dicendi de voce τακερός. Περιενεχθέντων, inquit, κωλήνων, καί τινος εἰπόντος εἰ τακεραί εἰσι; παρὰ τίνι κεῖται τὸ τακερόν; ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη. In Excerptis, εἰ τακεροί εἰσι. neque aliter poteſt: niſi πρὸς τὸ σημαινόμενον, potius reſpexit, quam ad vocem κωλήνων quae praeceſſit. Κωλῆν ſemper maſculinum: κωλεός, apud Athenienſes foemininum, apud alios maſculei generis. Sic Epitoma, et Euſtathius Athenaei ſequentia verba capiunt: ὁρῶ γὰρ ἐν παροψίσι περιφερόμενον μετὰ τῶν κωλήνων. οἶδα γὰρ καὶ οὕτως λεγόμενον κωλεὸν ἀρσενικῶς, καὶ οὐχ ὡς οἱ ἡμεδαποὶ Ἀθηναῖοι μόνον θηλυκῶς. Nobis quaedam videntur animadvertenda in verbis hiſce: quorum pleraque antiqnis membranis debet recens editio. Ante omnia ſcribendum μετὰ τῶν κωλεῶν, non κωλήνων. niſi volumus ſine cauſſa ulla et inepte uſurpatas auctori voculas γὰρ et οὕτως. Deinde Athenaei verba intelligo aliter quam Euſtathius vel Breviator. Putamus enim Ulpianum de induſtria uſum voce κωλεός, cum dixit, μετὰ τῶν κωλεῶν: ut ei praeberetur anſa ſubjectae ab illo obſervationis, quae haec eſt: reperiri apud probatos auctores vocem hanc ἀρσενικῶς formatam ὁ κωλεός: non ſolum θηλυκῶς ἡ κωλῆ, ut ſemper eam dictionem eſſerunt Attici. Poſtremo nihil librorum conſenſum moratus, in quibus ἡμεδαποί exaratum, lego

ὑμεδαπαί. Ulpian. loquitur homo Tyrius, ad illos e convivis ſermonem convertens, quos norat eſſe Athenienſes. In Epicharmi loco e Megaride ὄρσα minus recte libri omnes, pro ὄρυα vel ὄρϙυα, ut dictum libro 3. cap. 14. Beatorum menſis olim ſal inferri ſolitus non merus, et qualem natura edit: verum alio artificio mangonizatus. De eo genere ſalis Athenaeus: καὶ ἅλας δὲ ἡδυσμένους ὁρῶ ἐν ἄλλαις παροψίσι. Salis conditi ſpeciem eſſe arbitror, quos vocat Ariſtophanes ἅλας θυμίτας, ſalem cum thymo tuſum et ſuaveolentem. in Acharnenſibus: Αἱ λῆς πορίδου νῦν μοι περὶ θυμιτιδῶν ἁλῶν. vetus interpres. οἷον μετὰ θύμου τετριμμένων. καὶ ἑτέρωθι, Ἅλας θυμίτας δοὺς ἐμοὶ καὶ κρόμμυα. His opponit dipnoſophiſta ἅλας ἀνηδύντους, ſales inſulſos, quibus ait Cynicos abundare. Deinde recitat ex Antiphane non uno loco depravatos verſus. Eos hic ſubjicimus emendatos ex animi noſtri ſententia.

— τῶν θαλαττίων δ' ἀεὶ
ὄψων ἔνεχ' ὁ μὲν διὰ τέλους ἅλας, ἐπὶ δὲ
τούτοις πίνομεν οἰνάριον, εἶδος νὴ Δία·
Πόσειδον, οἷον τοῖς παροῦσι συμφέρεις
ἀπαξάπασιν ὀξυβάφῳ ποτηρίῳ·
ὁρῶ δὲ καὶ μετ' ὄξους ἀναμεμιγμένον γάρον.

tertio verſu εἶδος eſt acetum, hoc eſt vinum aceto ſimile, et corruptum. vide libro ſecundo, cap. 26. Ad propoſitam ſuper voce τακερὸν quaeſtionem, ita reſpondet Zoilus grammaticus: Ἀριστοφάνης, ὦ οὗτος, ἐν Λημνίαις τὸ τακερὸν ἔταξεν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ. Primaria notione τακερὸν dicitur quod quaſi liqueſcit, adeo molle et tenerum eſt. ſic vulgo dicimus *in ore liqueſcere*, quae
p. 658. tenerrima eſſe volumus indicare. Hippocrati in libro De morbis muliebribus ἀκροκώλια ἑφθὰ τακερὰ dicuntur, quae Pherecrates libro ſexto vocabat δίεφθα ἀκροκώλια. [Aretaeus De acutorum morborum curatione, lib. 1. cap. 10. κρεῶν ἀκρόποδες, ἐν χυλοῖσι τακεροὶ πέλειαι, ἀλεκτορίδες ἑφθαί. pro τακερὸν, dixit τετηκὸς Euripides in Cyclope, Τάδ' ἐκ λέβητος ἑφθὰ καὶ τετηκότα.] Galenus τῶν κατὰ τόπους libro ſecundo: οὐκ εὐθὺς τοῦ ἑψήματος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὅταν ἤδη πως γένωνται τακερά. paulo poſt opponit Athenaeus, τὰ τακερῶς ἑψημένα τοῖς κραμβαλέοις, id eſt, *jurulenta iis quae aſſando toſta ſunt*. Hic vero κωλῆνες τακεροὶ dicuntur, probe ſaliti, et delicati. Ita enim Graeci τακερὰ appellant quae ſale ſunt macerata, ut ταρίχη et ἁλιστὰ κρέα: quas Artemi-

dorus ait, ὑπὸ τῶν ἀλῶν τετῆχθαι. lib. 1. cap. 73. Similiter et legumina εὔτακῆ vocabant, quae facile coquantur. Lucian. Hermotimo, οἱ ἐρέβινθοι καθαροὶ καὶ οἱ Φακοὶ εὐτακεῖς. Nicandri mox recitatur versus e Georgicis, Κάρδαμον ἄρινόν τε μελάμφυλλόν τε σίνηπι. Fortasse scribendum, ἄῤῥινον naribus molestum. vel, Κάρδαμ' ἀνάῤῥινόν τε, μ. anarrini paulo post Speusippus meminit, ῥαφανὶς, γογγυλὶς, ῥάφυς, ἀνάῤῥινον, ὅμοια. Quod Latini Graeca voce dicunt sinapi, trifariam enuntiant Graeci, νάπυ, σίναπυ, et σίνηπι. Negat autem Athenaeus extare usquam in scriptis eorum qui Attice locuti sunt vocem σίναπι. οὐδεὶς Ἀττικῶν, inquit, σίναπι ἔφη. In Epit. σίναπυ: et Eustathius, qui solum νάπυ relinquit Atticis. νάπυ, ait, Ἀττικὴ λέξις· τὸ μέντοι σίναπυ οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν ἔφη, ὡς ἐν τοῖς τοῦ δειπνοσοφιστοῦ κεῖται· οὐ μὴν οὐδὲ τὸ σίνηπι. A nomine σίναπι fit verbum σιναπῶ, vultum adduco. quod proprium indignantium. Xenarchus in Scythis, Τουτὶ τὸ κακὸν οὐκ ἔστ' ἔτι κακόν· τὸ θυγάτριον τέ μου Σεσινάπηκεν διὰ τῆς ξένης. ubi fortasse scribendum, ἔστ' ἔτι πλατεόν. reperti sunt qui juberent rescribi per ι σεσινάπικεν. errarunt. Eustathius, ἐκ τοῦ σίναπι καὶ ῥῆμά ἐστι κωμικὸν σιναπῶ· οἷον, τὸ θυγάτριόν μου σεσινάπηκε διὰ τῆς ξένης. ἤγουν ἐδριμύξατο.

Caput Secundum.

Antiphanis Boeotia. Magnes *comicus*. paropsis. παρακατεσθίειν. αἰτίαν ἔχειν. *Theopompi* Irene. *Aristophanis* Πελαργοί. *Platonis* Grypes. πῖποι, *pipiones*. Ἀπολλᾶς. ζακελτίδες. ἐπιχωριάζειν *de peregrinis seminibus*. Κύμη pro Κυμαίη. *Crambe cur sacra*. *Teleclidis* Πρυτάνεις. Empodus *scriptor*. *Polyzeli* Μουσῶν γοναί. πετασώδης σπερμάτων φύσις. σκιὰς ἢ καὶ μηφόνος.

ΕΠΙ τοῦ σκεύους εἴρηκεν Ἀντιφάνης Βοιωτίῳ. Legendum Βοιωτίᾳ ex Polluce lib. 10. cap. 23. Καὶ ὁ τὰ εἰς Μάγνητα ἀναφερόμενα ποιήσας. Magnes hic ille est antiquus comicus, quem auctor est Aristophanes in senectute τοῦ σκώπτειν ἀπολειφθέντα, pastoritia fistula so-

litum in theatro Athenis excipi, cum ante primas semper tulisset. Locus est in Equitibus. Sub hujus nomine circumferebantur fabulae duae, Διόνυσος ὁ πρῶτος, cujus
p. 639. hic mentio: et Διόνυσος ὁ δεύτερος, de qua libro 14. Inter exempla quibus probatur *paropsidem* vas significare mensarium, afferuntur Sotadis duo versus.

Παροψὶς εἶναι φαίνομαι τῷ Κρωβύλῳ.
τοῦτον μασᾶται, παρακατεσθίει δέ με.

mihi videntur haec locum potius habere debere inter praecedentia testimonia, quibus altera probatur dictionis παροψὶς notio: cum pro opsonio accipitur quod alii additur instar condimenti. Ut pani adjicitur opsonium: sic opsonio paropsis, sive ea fuit maza, sive jusculi genus quoddam, sive aliud εὐτελὲς ἔδεσμα, ait Pollux, quod et παροψημάτιον vocabant. quasi dicas secundarium quoddam opsonium: de hoc accipiendum censeam Sotadis verbum. παρακατεσθίειν, *cum alio et quasi obiter aliquid comedere*. μασᾶσθαι de praecipuo opsonio dicitur. Sermo est tropicus, de eo qui duobus incommodet: alteri quidem προηγουμένως, et consulto consilio: alteri vero, per occasionem et quia res ita tulit. Athenaei aliud agentis culpa an librarii scelere, posita sint hoc loco Sotadis verba, non pronuntio. Αἰτίαν ἔχειν Graecis significat nonnunquam, idem ac *dici, nominari*, et κατηγορεῖσθαι. ut cum scribit Plutarchus De musica, τῆς δευτέρας δὲ καταστάσεως τῆς περὶ τὴν μουσικὴν, Θαλήτας ὁ Γορτύνιος καὶ Ξενόδαμος μάλιστα αἰτίαν ἔχουσιν ἡγεμόνες γενέσθαι. *dicuntur esse auctores*, [vel *imputatur illis inventio*] Athenaeus lib. 12. αἰτίαν ἔχων ὡς τὰ ἐπιφάνεια τοῦ ἀδελφοῦ θύων. *cum diceretur sacra facere quae appellabat fratris sui* ἐπιφάνεια. lib. 13. ἐτύγχανε δ' αἰτίαν ἔχουσα λιθιᾶν. *dicebatur calculo laborare*. Non aliter locutio haec debuit accipi in istis versibus ex *Chirone* fabula incerti auctoris, sed quae Pherecrati vulgo tribuebatur, ut dicitur hic et libro 14. Priscianus lib. 18. Χείρονας inscribit. Versus hi sunt,

Νὴ τὸν Δί' ὥσπερ αἱ παροψίδες
τὴν αἰτίαν ἔχουσ' ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων.
οὓς ὁ Καλέτας ἀξιοῖ τοῦ μηθενός,

ait paropsidas elogium consequi a condimentis. nam prout illa sunt bona aut mala sic dicuntur paropsides bonae aut malae. qua de re loquatur poeta ex adscriptis verbis non potest sciri. Initio tertii versus deest aliquid, ut lex metri arguit. Stabit versus per hanc scripturam.

οὓς ὁ καλὸς οὗτος, ἄξιοί τοῦ μ. Theopompi *Irenen* laudat et Pollux libro tertio capite ſecundo. et libro decimo cap. 26. et 27. Σκέλη δὲ καὶ κωλῆνες εὐθὺ τοῦ ῥόθου. Plenus verſus, ſed non ſententia plena. qui emendant τοῦ ὄρθρου, quin fallantur non ambigo. Εὐριπίδης Σκείρωνι οὐδὲ κωλῆνες νεκρῶν. Legendum νεβρῶν. idem mendum non uno loco in ſuperioribus indicavimus. Οἴμοι καὶ κωλῆς ἧς ἐγὼ κατήσθιον. *Hei mihi propter pernam quam comedebam.* cum dives eram nempe. quod obſervant ad hunc locum, οἴμοι laetitiae ſignum eſſe falſum eſt. praecedit apud comicum verſus hic, ποθεῖς τὸν οὐ παρόντα καὶ μάτην καλεῖς. qui hunc explicat cur Ariſtophanis fabulam appellet Πλοῦτον δεύτερον diximus libro tertio, cap. 26. ejusdem comici Πελαργοὺς qui hic laudantur, nominat et Pollux libro ſeptimo. cap. 24. item Harpocration in οἰκίσκῳ. Platonis comici Γρῦπας Harpocration in πλειστηριάσαντες. Perperam interpretes capiunt Xenophanis verſiculos, male vulgo interpunctos. p. 640.

Πέμψας γὰρ κωλῆν ἐρίφου, σκέλος ἤραο πῖνο
ταύρου λαρίνου, τίμιον ἀνδρὶ λαχεῖν,
τοῦ κλέος Ἑλλάδα πᾶσαν ἀφίξεται. οὐδ' ἀπολήξει
ἔστ' ἂν ἀοιδάων ᾖ γένος Ἑλλαδικῶν.

miſſo hoedi membro, crus tauri larini et praepinguis reportaſti: quod quidem conſequi pro magno duxiſſet, ſibique honorificum judicaſſet vir ille, cujus gloria Graeciam univerſam pervagabitur, neque deſinet dum erunt Graecorum poetarum carmina. Paulo poſt, ἔτι δὲ καὶ τῶν νεοσσῶν ὀρνίθων οὓς ἵππους τινὲς καλοῦσι. Mirum extare hanc lectionem in omnibus antiquis. an ἵππους alicubi Graeciae appellarunt ab ἵπτασθαι, pullos avium volare incipientes? Sed aſſentior lubens doctis viris, et ſcribo πίπους. ſic vocat noſter quos Latini *pipiones.* Graecis tamen eam vocem ignotam fuiſſe non dubito: etſi πιπίζειν ſcimus Graecum et Ariſtophaneum eſſe verbum. ΓΟΓΓΥΛΙΔΕΣ. ταύτας Ἀπέλλας ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων. Puto eſſe eum ſcriptorem cujus Delphica laudantur: quanquam is Clementi Alexandrino Ἀπελλᾶς nominatur in Protreptico. Placet Ἀπολλᾶς, quod eſt ὑποκοριστικὸν nomen τοῦ Ἀπολλώνιος vel Ἀπολλόδωρος, ut Δημᾶς τοῦ Δημήτριος, et ſimilia.

τὰς δὲ γογγυλίδας ζεκελτίδας. Scribo etiam hic ut paulo poſt ζακελτίδας. Heſychius, ζακελτίδες, κολοκύνται ἢ γογγυλίδες. complexus eſt paucis et Ameriae

et Nicandri glossas. idem scribit alibi, olera dici Phrygibus ζέλκια. ῥαφανὶς, φησὶ, γογγυλὶς, ῥάφυς, ἀνάῤῥινον, ὅμοια. Nihil censeo mutandum. ita enim libri omnes *anarrhinum* et *antarrinum*. esse nomina herbarum constat. Γογγυλίδας σπείροις δὲ κυλίνδρῳ γῆς ἐφ' ἀλῶος. Lege, κυλινδρωτῆς ἐφ' ἄλωος. pro ἅλω: ut κάλωος pro κάλω. ὄφρ' ἂν ἴσαι πλατάνοισι χαμηλότεραι θαλέθωσι. *ut pares platanis sed humiles vireant.* Platanis comparat rapinas, propter ubertatem foliorum longe lateque susorum. ἀλλ' εἴσω ῥαφάνοις εἴσω λαθαρωκοί. Scribo ut sit aliquis sensus, ἀλλ' εἴσω ῥάφανοι, κ' εἴσω θαλέθωσι Γογγυλίδες. Sequentia, δισσὴ γάρ τ' ἐκ ῥάφ. etc. paulo aliter lib. 4. ubi plusculi deinceps versus leguntur. καὶ μάλιστα ἡ διὰ νάπυος γινομένη. apud Hesychium lego, ἁλμάδες, αἱ διὰ σινάπιος γογγυλίδες. τῆς δὲ ῥαφάνου (λέγω δὲ τὴν κράμβην) ἡ μέν ἐστιν οὐλόφυλλος, ἡ δὲ ἀγρία. Inclusa notis parentheseos neque in Theophrasteis codicibus leguntur, neque sunt Theophrasti. sed ea putavit auctor inserenda, ne falleremur in voce ῥάφανος, quae apud Atticos brassicam significat, apud alios rhaphanum. Itaque scribendum λέγει. non λέγω. Supple etiam membrum quod deest hic ex libris Theophrasti: ἡ δὲ λειόφυλλος, ἡ δὲ ἀγρία. μεθ' ὃν χρόνον πάλιν ἐπιχωριάζει. Theo-
p. 141. phrastus auctor est peregrina semina assumere naturam loci in quem sunt translata, anno ad summum quarto. hoc vocat ille μεταβάλλειν εἰς τὰ ἐπιχώρια. Athenaeus eleganter uno verbo ἐπιχωριάζειν. Theophrastum lege libro septimo Historiarum, cap. 6. et libro octavo, cap. octavo. Ἡ οὔλη καὶ τύριος ὁ † θαμνίτης πετάλοισι. Si fas ducerem depravatae lectionis vestigia floccifacere, dicerem legendum, ἡ οὔλη, σελίνοιο ἐειδομένη πετάλοισι. videtur enim selinusiam brassicam describere, quam dicebat modo Athenaeus, διὰ τὴν οὐλότητα ἐμφερῆ εἶναι τῷ σελίνῳ. Sed alio nos vocat scriptura edita et librorum: qui habent θαμμίτης. puto verius θαμνῖτις. caetera emendare non possum: nunc quidem certe, cum animus curis aeger sarcoboris, alio avocatur. *Tyrius color* hic interpretis somnium est, aliud nihil. Ex libris emendatum est, versu sequente, καὶ αὐχμηρῇσιν ὁμοία. alii, ἁλμυρῇσιν. Proximo versu, Βατραχέη τε Κύμη τε κακόχροος, prior dicta est a colore quem βατράχειον Graeci dicunt: de quo disputamus accurate in commentario nostro De coloribus. posterior, a loco, ubi plurima re-

periebantur. Κύμη pro Κυμαίη, ut Πέρσης, et Σκύθης, pro Περσικὸς et Σκυθικὸς, atque his similia apud poetas passim. In eo qui sequitur versu πέδιλα παλίμβολα sunt calceamenta vetera et trita. Μή ποτε δ' ὁ Νίκανδρος μάντιν κέκληκε τὴν κράμβην ἱερὰν οὖσαν; Genus loquendi grammaticis frequens quoties dubitanter aliquid pronuntiant. Nam ita Athenaeus hoc loco: fortasse, inquit, Nicander brassicam vocavit μάντιν, id est, divinam, quia sacra habetur. Id autem probat ille testimoniis Hipponactis, Ananii, Teleclidis, Epicharmi et Eupolidis: qui homines induxerunt per brassicam jurantes, ναὶ μὰ τὴν κράμβην: aut illi supplicantes. In verbis Hipponactis scribe, ᾗ θύεσκε Πανδώρῃ Θαργηλίοισιν ἔγχυτον πρὸ Φαρμάκου. Sed dictio postrema non potest menda carere. reliqua ex MSS. certa: *cui pro sacrificio offerebat Pandora Thargeliorum festo enchytum.* Teleclidis Πρυτανέων invenio mentionem apud Pollucem libro septimo, cap. 30. *Empodum* nusquam invenio: et suspectum nimis, quod hic legitur de formula jurisjurandi Zenoni Stoico familiari, per capparim, ὡς Ἐμποδός φησιν ἐν Ἀπομνημονεύμασιν. et fors fuat legendum, ὡς καὶ ὁ Ποσειδώνιός φησιν. errorem pepererit compendium scripturae: ut aliis locis infinitis. Quae mox pro Ephippeis recitantur e *Geryona*, in libri secundi Excerptis tribuebantur Eubulo. sed *Geryonem* Ephippi saepius laudatum invenias. de hoc autem errore diximus libro superiore cap. 15. Lego ex lib. 2. ἕψειν τ' ἐλαίῳ ῥάφανον ἠγλαϊσμένην. exposuimus libro 2. cap. 24. Ibi melius, Ὁμοῦ τε χναύειν τευθίσιν σηπίδια. In ecloga Antiphanis nescio quid sint πράγματα Ἐλευθερίου τάριχος. sed melius MSS. τέμματ' Ἐλ. suspecta item alia nonnulla. cum autem scriberetur ἔτνος θαῦμ' αὐτοῖς πίσινον: fecimus, ἔτνος θ' ἅμ' αὐτοῖς πίσινον. perspicue vere et recte. In primo versuum Diphili, Οἴκοι φέρωμεν scribo, non Ἥκει φέρομεν. caetera auxilium flagitant p. 642. librorum. Polyzeli comici Μουσῶν γοναί, a Musarum nativitate sunt appellatae. γοναί, *partus.* nativitas. [mentio hujus Polyzeli fabulae, apud paroemiographos in proverbio, Ὥσπερ Χαλκιδικὴ τέτοκεν ἡμῖν γυνή.] Docuerat idem poeta et Διονύσου γονάς, et Ἀφροδίτης γονάς. quo titulo fabulam ediderat et Nicophon poeta antiquus. sicut Araros Aristophanis F. Πανὸς γονάς. In Stobaei marginibus notare memini Ἑρμοῦ γονὰς Polyzeli: cujus dramatis meminit aliquot locis Julius Pollux.

Alius ab isto est Polyzelus historicus. καὶ ἐπιτιμᾷ τινὶ ὡς κακῶς λέγοντι, καὶ τὰ τεῦτλα τευτλίδας καλῶν. Volui editum καλοῦντι. Testificor tamen fidei meae caussa legi in quibusdam optimis etiam MSS. ut fuit prius editum, καὶ τὰ τεῦτλα τουταίνας καλῶν. Mox betarum genus unum ex Eudemo appellatur πασπόν. imo vero σπαστὸν ut in omnibus antiquis. In ΣΤΑΦΥΛΙΝΟΣ depravatum Numenii versum scribe, Ῥάφυν τ' ἐμπέδιον, καὶ καυκαλίδ' ἀγροιῶτιν. caucalis ab aliis vocatur δαῦκος ἄγριος teste Dioscoride. eadem sententia olim Gesneri Nicandri primum et secundum versum ita scribo,

Ἐν δέ τι καὶ μαράθου καυλὸς βαθὺς, ἠδ' ἔτι ῥίζαι πετρίου, σὺν δ' αὐτὸς ἔτ' αὐχμήεις σταφυλῖνος.

hoc est, *cum istis erat feniculi caulis profundus, et radices petroselini*, (sic interpretor hic πέτριον) *et cum his amplius squallida pastinaca.* Scribe etiam, Ἠδ' ὅπερ ὄρνιθος κλύεται γάλα. non καλέεται. κατὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τοῦ σπέρματος φύσιν ὁ καλούμενος σὴψ, καὶ τὸ τοῦ σταφυλίνου σπέρμα. Jam ante libro 2. cap. 12. praediximus, Phaniae Peripatetici pleraque omnia quae sunt in hos libros relata, aut suapte sponte obscura esse, aut vitio librariorum, saepe etiam utrumque. Idem dixerim de verbis hoc loco descriptis: sunt enim difficilia ad intelligendum, et ut arbitror, corrupta. quid enim significant verba quae adscripsimus? nam ut eliciatur ex iis sententia quam interpretes expresserunt, multa mutatione opus: nec tamen ea sententia placet. πεταοώδης σπερμάτων φύσις, est illud quod solent σκιάδιον appellare rhizotomi in foeniculaceis. At illa quis intelligit? σκιὰς ἣν ἔνιοι μιηφόνον. Ex veterum monumentis qui plantas nobis descripserunt, aconiti speciem novimus cui e re nomen indidere Graeci *myophono* vel *myoctono.* an haec alio nomine σκιὰς fuerit appellata nescio. hoc quidem Phanias dicere voluit, nisi est hic mendum. ut mox δρακόντιον ὃ ἔνιοι ἄρον ἀρωνία. postrema vox tollenda, aut certe emendanda. [Josephus Scaliger superiora verba ita emendabat: σκιὰς, ἣν ἔνιοι μυιοσόβην. acute et vere, ut equidem censeo.]

Caput Tertium.

Καρτὸν *pastinacae species.* καρωτὸν, carotae. γηθυλλίδες. *Phrynichi* Κρόνος. Theoxenia *festum.*

omnium deorum. Atheniensium πολυθεΐα, *et deus ignotus ab iis cultus. Aristophanis* Ὧραι. *Atticae aër temperatissimus.* ὑέτιος. *rapa* καρωτὰ *dicta.* ὁπηνίκα. ἀπολαύειν. *alia quaedam.*

ractatu de pastinaca post alia omnia scribit Δίφιλος p.643.
ista, τὸ δὲ κάρτον καλούμενον, μέγας δ' ἐστὶ καὶ
ῆς σταφυλῖνος, εὐχυλώτερόν ἐστι τοῦ σταφυλίνου.
uibus verbis liquet nobis pastinacae, speciem ali-
, aut aliud quoddam affine genus φυτοῦ, cognitum
antiquis sub καρτοῦ vel κάρτου appellatione. Vid
qui sciebant *carotas* dici hodie nobis sativae pa-
ae speciem quandam, conjectura ducti, scripserunt
καρωτόν. quam scripturam nos quoque invenimus in
sdam veterum exemplarium. Esse tamen eam ve-
et antiquissimam γραφὴν, vix adduci possum ut
m. nam *carotum* in tractatione plantarum, neque
ius, neque Graecus, si hunc solum excipias, auctor
nominat. *cartum* invenio etiam alibi. velut apud
num Methodi lib. 12. ubi ceparum ita cognomina-
n clara mentio. κρόμυα, inquit, τὰ κάρτα καλούμενα
ἄρτου ἐδίδουν ἐσθίειν. Memini etiam legere haec
a in Geoponicorum libro secundo, κύπειρον, ἥν τινες
ιν καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια κάρτῳ ἀρτιφυεῖ ἰσχνὰ
καυλίον ὥσπερ σχοίνου ἰσχνότερον. Graeci καρτὸν
nt, quod fuerit detonsum. Solent olitores quarum
tarum radices aut bulbos optant fieri grandiores, has
s tondere. Uni harum videtur nomen pluribus com-
e adhaesisse ceu proprium: quod in multis factum
rat nemo. [Porra τὰ κειρόμενα, quae tondentur:
nemorat Artemidorus libro primo, capite 69.] Ve-
de hac re censeo referamus ad rhizotomorum et
itorum senatum. Qui καρωτὸν scribunt, quomodo
dictionem interpretabuntur? Fortasse aliquis dicat
τὸν idem esse ac κεφαλωτὸν *capitatum*: quia κάρα
eis usurpatur pro κεφαλή. Id vero locum nullum
t: cum statim κεφαλωτὸν et κάρτον, vel ut ipsis
at καρωτὸν, separentur, ut non parum differentia.
ero poetica dictio ac vulgo incognita, qui potuit in
i usum hoc verbi parere? est quidem in libris me-
rum frequens vox καρωτικός: sed quae originem
n habeat, et significationem ab hoc loco alienissimam.
ernegemus tamen posse etiam sic accipi vocabulum

καρωτὸν, faciunt, quae dicemus paulo post de rapa quae dicebatur *caro* [et multo magis quod in Apitii Κηπουρικοῖς, sive lib. tertio carotarum expressa mentio. cap. enim ultimo docetur praeparatio carotarum et pastinacarum.] Quare ut diximus, de hoc loco Cratevarum judicium esto. [apud Artemidorum eo quem modo indicavi loco, κεφαλωτὰ καὶ σταφυλῖνος, capitata et pastinaca recensentur inter illa quae sunt τρόφιμα, et alendi vim habent.] Auctor est Athenaeus, Didymum scripsisse, *gethyum* herbam ampeloprafo similem, etiam ἐπιθυλλίδα fuisse vocatam, sed jure docti eam vocem damnarunt, et scripserunt τὰ δ' αὐτὰ καὶ γηθυλλίδας λέγεσθαι. quanquam reclamant MSS. Phrynichi fabula ubi γηθύων fecerat mentionem, Κρόνος hic inscribitur: apud Hesychium in σελλίσαι, est Κρόνιος. sed Pollux, libro 7.
p.644. cap. 30. Φρύνιχος, ait, ἐν Κρόνῳ καὶ ἀλεκτρυοπωλητήριον εἴρηκε. In Aristophaneis verbis, ἐχούσας σκοροδόμητον φύσιν, scribo, σκοροδόνητον, vel σκοροδόδμητον. quidam σκορδομίμητον. Τῇ θυσίᾳ τῶν Θεοξενίων. In multis Graeciae locis festum celebrabatur nulli privatim Deo sacrum, sed in universum omnibus. *Theoxenia* eum diem vocabant. Hesych. Θεοξένια κοινὴ ἑορτὴ πᾶσι τοῖς θεοῖς. Athenis autem potissimum videntur Theoxenia celebrata, nam inter propria Reipublicae illius instituta hoc fuit, quod θεοὺς ξένους colerent quam plurimos. Hesychius, Θεοὶ ξενικοὶ παρὰ Ἀθηναίοις τιμῶνται, οὓς καταλέγει Ἀπολλοφάνης ἐν Κρησίν. Inde illa ara θεοῦ ἀγνώστου, de qua Paulus Apostolus in Actis. Sed videntur Theoxenia quorum hic mentio Apollinis honori peculiariter fuisse consecrata. Apollo enim Delphorum summum erat numen. et alibi quoque Theoxenia eidem Deo sacra, ut apud Pellenenses, de quibus in Achaicis Pausanias, Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελληνεῦσιν ἱερόν. τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεποίηται. καὶ ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι. Sequitur non longe, καὶ ὑπεμιμνησκόμεθα ὧν ἐν Ὥραις ὁ χαρίεις Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐπαινῶν τὰς καλὰς Ἀθήνας. Argumentum fabulae hujus ex titulo apparet. continebat enim encomium agri Attici a situs commoditate et optimo frigoris et caloris temperamento: item a praestantia et copia optimarum frugum. similiter eandem urbem laudavit Euripides,

Εἰ δ' αὖ πάρεργον, inquit, χρή τι κομπάσαι γύναι,
οὐρανὸν ὑπὲρ γῆς ἔχομεν εὖ συγκεκραμένον·
ἵν' οὔτ' ἄγαν πῦρ, οὔτε χεῖμα συμπιτνεῖ.

Ariſtides in Panathenaico, *ἀλλὰ μὴν τόν γ' ὑπὲρ γῆς ἀέρα, καὶ τῶν Ὡρῶν κρᾶσιν οὕτω σύμμετρον εἴληχεν, ὥστ' εἰ τῷ λόγῳ μετρίως εἰπεῖν ἦν, εὐκτὸν ἂν ἦν. ἴσον γὰρ ἁπάντων ἀπέχει τῶν δυσχερῶν, καὶ μετέχουσα τῶν ἀγαθῶν τῆς δυνάμεως ἑκάστης, ἃ λυπηρὰ πρόσεστιν ἑκάσταις πέφευγε. τεκμαίρεσθαι δ' ἔξεστιν οὐ μόνον τοῖς ὡραίοις, νικῶσι καὶ παρὰ τὴν ἐπωνυμίαν, καὶ τοσοῦτον τοῦ παντὸς ἔτους κατέχουσι χρόνον.* Poſtrema verba ſummatim id ajunt, quod pluribus perſequitur Ariſtophanes hoc loco. Ex hac fabula ſunt duo hi verſus quos profert Pollux libro ſeptimo, capite ſecundo, explicans quid ſit *πρᾶσιν αἰτεῖν.*

Εἰ μὴ κράτιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν
ἐκεῖ δ' ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν, μένειν.

Meminit et aliis locis: item Harpocration, aliique veterum et Heſychius in Ἀρᾶς ἱερόν. Ait comicus, *τέττιγας, ἐμβρύεια.* De cicadarum eſu diximus multa in ſuperioribus libris. ſequentem vocem mutare poſſumus cum Dalecampio in *νέβρεια.* ſupple, *κρέα*, quae vox omitti ſolet. Addit *ὑρισσοὺς δ' ἴδοις ἂν νιφομένους.* Heſych. *ὑρισσός. φορμός.* aliis *ὑρίσκος* vel *συρίσκος*: quas voces explicamus libro tertio capite quarto. Videtur dure dictum quod ſequitur, *ἔπειτα κολοκύντας ὁμοῦ ταῖς γογγυλίσιν ἀροῦσι.* durum inquam, *cucurbitas et rapas arare*, pro arvum arare ubi cucurbitae et rapae ſerantur. Videamus num aliud hic lateat. Atque adeo forte an poeta ſcripſerat, *ταῖς γογγυλίσι καροῦσι. Videas*, ait, *eodem tempore, et cucurbitas, et rapas, quae capitatae dicuntur.* Καροῦς quasdam rapas olim dictas p. 645.
fuiſſe teſtis Galenus libro de bonis et malis ſuccis: *μέσαι ῥίζαι εὐχύμων καὶ κακοχύμων, αἵτε τῶν ἄρων εἰσὶ καὶ τῶν γογγυλίδων, ἃς καὶ βουνιάδας ὀνομάζουσι, καὶ τῆς καλουμένης καροῦς.* Sed cogitemus amplius de hoc loco: nam quid opponi poſſit non ignoro. Subjicit comicus, *ὥστ' οὐκ ἔτι οὐδεὶς οἶδ' ὁπηνίκα ἐστὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. nemo ſcit quaenam ſit anni tempeſtas*, tanta coeli clementia eſt, ut perpetuum ver agi Athenis videatur. *πηνίκα* et *ὁπηνίκα* de anni parte uſurpatur, ut hic: vel diei, ut in Avibus ejusdem poetae,

— πηνίκ' ἔστιν ἄρα τῆς ἡμέρας;
ὁπηνίκα; σμικρόν τι μετὰ μεσημβρίαν.

Porro ait, *μέγιστον ἀγαθὸν εἴπερ ἐστι δι' ἐνιαυτοῦ ὅτου τις ἐπιθυμεῖ λαβεῖν.* Ante *μέγιστον* collocanda interpunctio. poſtquam prior qui in his verbis loquitur, feli-

citatem agri Attici descripsit, subjicit alter, *Maximum id quidem bonum est, si liceat toto anno ea quae optes consequi.* δι' ἐνιαυτοῦ pro δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. de quo genere loquendi Athenaeus ipse nos monuit libro septimo. Ait alter, κακὸν οὖν μέγιστον, Scribe, κακὸν μὲν οὖν μέγιστον, *Imo vero magnum id malum est.* Additur, ἐγὼ δὲ τοῦτον ὀλίγον χρόνον Φήσας ἀΦειλόμην ἄν. In Aristophanis Ὥραις fabula, unde haec sunt, dii inducebantur tempestatum anni auctores: in his erat ut videtur, Aeolus, aut quicumque alius ista proferebat verba, quibus hoc ait: posse se, breve tempus flantem, adimere Atheniensibus descriptam modo felicitatem et εὐαερίαν. Legimus autem, ἐγὼ δὲ τούτων ὀλίγον χρόνον Φυσήσας ἀΦειλόμην ἄν. Qui deinceps sequitur versus habet hanc sententiam: atque adeo id facio in omnibus urbibus praeter Athenas. ubique enim asperatur aer, et immitis hiems sentitur. scribo vero κ' ἄγωγε ταῖς ἄλλαις πόλεσι δρῶ ταῦτα πλὴν Ἀθηναίων. Ubi docet poeta, ἀπέλαυσαν ἄρα σέβοντες ὑμᾶς. interpres ἀπήλασαν legit: vel ἀπέλαυσαν putavit esse ab ἀπελαύνω. utrumque tantidem facere debemus. Errat enim: nam vertere debuerat, *Ergo illi hoc suae in vos pietatis fructum perceperunt, ut ais?* ἀπολαύειν et poetarum ἀπαυρᾶν. uno verbo Latino exprimi non possunt multis locis, ut cum ait idem poeta in Avibus, Ἀπέλαυσα γὰρ νὴ τὸν Δί' ἐλθὼν ἐνθαδί. quod vernaculo sermone eleganter dixeris, *I'ay bien gaigné d'estre venu icy.* Αὐτὰς μὲν σικύας τμητῶν ἀνακλάσμασι πείραις. Lego, τμητῶν ἀνακλάσμασι πείραις. pro ἀναπείραις. ut κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε. Vult Nicander, cucurbitas transfigi fractorum lignorum acutis surculis. interpres absurde emendat σπείραις. si putarem aliquid mutandum esse, scriberem, Αὐτὰς μὲν σικύας γε μίτων ἀνὰ κλώσμασι πείραις. μίτου κλῶσμα fili est periphrasis, vel sic, τμητὰς ἀνὰ κλώσμασι πείραις et fortasse haec vera lectio. nam paulo post σικύης ὅρμους vocat frusta cucurbitae per quae filium transmissum. Τῇ ἔνι μὲν σικύης. figura est in τῇ quam πρὸς τὸ σημαινόμενον vocant. nam praecessit χύτρον. nisi legas, πολυχανδέα χύτραν. aliter tamen MSS.

CAPUT QUARTUM. p. 646.

Olera κνηστὰ et κνιστά Menandri Epiclerus, *et* Didymae. *κρεῖοι. gallus gallinaceus. ἡμερόφωνος et ὀλόφωνος Cratini* Ὧραι. *locus Alcmanis. δέλφαξ. ἀμνή. Sacerdos Minervae Athenis a quo caseo abstineret.* Χοῖρος *de porca: εὐθηλήμων. ἀφεύειν. σφέτερος. notatus Scholiastes Apollonii. πεταλίδες. alia multa.*

DEINCEPS commemorantur gallinae cucurbitis impositae et *κνιστοῖς λαχάνοις*. Scribebam *κνηστοῖς* cum Epit. et Eustathio, cujus sunt verba: *ὅτι δὲ καὶ λάχανα κνηστὰ ἐκαλοῦντο τὰ σύγκοπτα, ἐκ τοῦ κνῶ κνήσω τὸ κόπτω· καὶ κνηστὸς δὲ ποιός τις ἄρτος παρὰ Ἴωσι, διὰ τὸ κνᾶσθαι ὡς εἰκὸς καὶ οὕτω διαδίδοσθαι, ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου δηλοῦται.* sed et *κνιστὰ* olera per *ι* in Hesychio nominatim exposita invenias. et extat verbum *κατακνίζεσθαι* ea notione positum paulo post in isiciorum descriptione. Addit; *ὧν ὁρῶ περιφερομένων πλῆθος.* Melius *περιφερόμενον.* Citatur mox Menander *ἐν Ἐπικλήρῳ πρώτῃ.* Docuerat is poeta et priorem et posteriorem *Epiclerum.* illius mentio hic, posterioris apud Harpocrationem: *ὅρος*, inquit, *σκεῦός τι γεωργικὸν παρὰ Μενάνδρῳ ἐν δευτέρῳ,* (scribe, *δευτέρᾳ*) *Ἐπικλήρῳ.* Sequitur deinde, *Μένανδρος Διδύμαις.* Harpocration; *ἐκωμῳδοῦντο οἱ Ποτάμιοι, ὡς ῥᾳδίως δεχόμενοι τοὺς παρεγγράπτους. ὡς ἄλλοι τε δηλοῦσι καὶ Μένανδρος ἐν ταῖς Διδύμαις.*
οὐ δεινὸν οὖν κρείους με ἐκγεννᾶν τέκνα; Athenienses *κρείους* vocabant conchas asperas. ita autem videtur Eupolis adolescentem quendam appellasse, a morum asperitate, et insuavitate. Eius pater est qui ista pronuntiat. In sequenti versu, non recte *ὄρνεις θ' ὁμοίως.* Scribe, *ὄρνεις δ' ὁμοίους τοὺς νεοττοὺς τῷ πατρί.* Λήδα σὸν *ἔργον δεῖσ.* distingue, *Λήδα, σὸν ἔργον. δεῖ σ' ὀπ. Leda, tuae nunc sunt partes: faciendum tibi ut decenter gallinae mores assumas.* De Ledae partu nota fabula.

Ἐπὶ *τῷδ' ἐπωάζου* Versus pede uno longior est, quam oportuit. Scribe, *Ἐπὶ τῷδ' ἐπωάζουσαν ἐκλέπειν καλόν.* *μὴ κεκριμένον ἐν τοῖς πρώτοις.* hoc

eſt, ut paulo poſt loquitur, *μὴ τυχὸν νίκης. quam fabulam cum docuit poeta judicum ſententia victus eſt: aut prima palma excidit.* *καὶ ἄλλα δράματα τῶν ὁμοίων τοῦ αὐτοῦ.* Deeſſe aliquid videtur. ſententia talem aliquam lectionem deſiderat, *καὶ μὴ ἠφάνισται, ὥσπερ ἄλλα δρ.* *Σιμωνίδης, ἱμερόφωνος ἀλέκτωρ.* Cenſeo verius, *ἡμερόφωνος, diei nuntius.* Vocem *ἱερόφωνος* legas apud Alcmanem, eo in loco quem paulo poſt deſcribimus. *Κρατῖνος Ὥραις, ὥσπερ ὁ Περσικὸς ὥραν πᾶσαν κανάχων ὀλόφωνος ἀλέκτωρ.* ſcribe *ὁλόφωνος. qui totus vox eſt, praeterea nihil,* ut de luſcinia dixit olim Spartanus quidam vel *qui toto veluti corpore cantat.* attollit enim ſe gallus gallinaceus cantaturus. Cratini hunc locum puto Heſychium reſpexiſſe cum ſcriberet, *Ὁλόφωνος, ὁ ἀλεκτρυὼν, ἢ ἀπὸ τοῦ λόφου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ᾄδειν ὅλον αἴρεσθαι καὶ μετεωρίζεσθαι.* Cratini fabulam *Ὥρας* non ſemel auctor lau-
p. 647. dat: citatur ab auctore et Harpocratione in deſcriptione *ξυστίδος*: necnon Heſychio in *κήτιον* et *μυσίκαρφι.* Polluce libro ſexto, capite ſecundo, et libro ſeptimo capite trigeſimo, et ſaepius alibi. ſed videtur fabula haec fuiſſe inſcripta *Πυλαῖαι ὧραι*, ſi recte capio verba Ariſtopha. ſcholiaſtae, qui ad Aves, *Κρατῖνος*, inquit, *δηλοῖ Χείροσι (καὶ) Πυλαίαις ὥραις.* Quod ad ſequentia Alcmanis verba, *ἁλιπόρφυρος ἔαρος ὄρνις*, an haec vera lectio eſſet: aliquando dubitavi: memineram enim ſcripſiſſe alicubi eundem Alcmanem *ἁλιβαπτὸς πορφυρᾶ ὄρνις.* Heſych. *ἁλίβαπτον πορφυρᾶν ὄρνιν Ἀχαιὸς καὶ Ἀλκμάν.* Sed commodum venit poſtea in mentem loci cujusdam Antigoni, quem hic adſcribam. Hiſtoriarum enim mirabilium tmemate 27. poſtquam dixit alcedonum mares cerylos vocari: atque hos ubi conſenuerint ſolere foeminas in alas receptos geſtare: addit, *καὶ ἔστι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀλκμᾶνος λεγόμενον τούτῳ συνῳκειωμένον. Φησὶ γὰρ ἀσθενὴς ὢν διὰ τὸ γῆρας, καὶ τοῖς χοροῖς οὐ δυνάμενος συμπεριφέρεσθαι, οὐδὲ τῇ τῶν παρθένων ὀρχήσει.*

Οὔ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἱερόφωνοι,
γυῖα φέρειν δύναται. βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἴην.
ὅς τ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἅμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται,
νηλεὲς ἦτορ ἔχων, ἁλιπόρφυρος εἴαρος ὄρνις.

Sequitur, *καὶ τὴν γενικὴν, οἶδα δι' ὀρνίχων ὅμως πάντων.* ſcribo mutata diſtinctione, *καὶ τὴν γενικὴν οἶδα, δι' ὀρν.* Epicharmi locus in ΔΕΛΦΑΞ admodum corruptus. In ultimo verſu *τοῖς Ἀχαιοῖς προδιδόμην τε*, ſcribe, *προδι-*

δόμεναί τε. Anaxilas, ait, vocem δέλφαξ posuit καὶ ἐπὶ τοῦ τελείου. quod non est mirum: cum exponat Hesychius τὸ δελφακοῦσθαι, τελειοῦσθαι τὰς ὗς. At pro, ποιήσει δέλφακας ἀλιβάτους: scribe ex Epitome ὑλιβάτας. libro nono, τράγος ὑλιβάτης. τῆς ἐπιγονῆς ἕνεκα τῶν ἑκατὸν θρεμμάτων. Dele τὸ ἑκατόν. nam ex Eustathio et Epito. superesse eam vocem constat planissime. id ut non esset, caecus sit qui non hoc videat. de vetere illa lege satis in superioribus libris. Quod autem addit, διὸ τὰ ἤδη τέλεια ἤσθιον: verum est, et in genere de omnibus acceptum et privatim ad Homerici versus interpretationem relatum. Nam facit Homerus Ulyssis famulos edere χοίρους, id est, porcos τελείους. sic enim accipiendum Athenaeus docet, et ex eo repetit Eustathius. Mali critici sunt qui sequentia poetae verba inutiliter hoc loco inserta pronuntiant. Eustathius ex isto loco, οἱ ἀμφὶ τὸν Εὔμαιον οὐ σιάλους ἀλλὰ συΐδια ἤσθιον. neque aliter antiqua exemplaria omnia. Scribe statim, καὶ νῦν δὲ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρειαν ἔθος οὐ θύειν ἀμνήν. Vocem ἔθος quae abest ab editis, ex Eustathio et Excerptis supplemus, et addit eruditissimus Eustathius, καὶ ὅρα ἀμνήν: admonens nos, minus eam vocem esse usitatam. sic autem appellari agnum anniculum auctor idem alibi. Sed quod addit dipnosophista, Atticam sacerdotem Minervae τυροῦ οὐ γεύεσθαι, *caseo abstinere*, si ut verba sonant accipias falsum est. Strabo libro nono, de Salamine loquens Attici littoris insula. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ τὴν ἱέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν p.648. ἐπιχωρίου μὴ ἅπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα. οὐκ εὖ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται. ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νομισάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. non igitur in totum caseo abstinuit Minervae sacerdos: sed tantum recente, qui quidem in Attica pressus fuisset. Corruptissime aliquanto post scriptum etiam in membranis, ubi poetarum testimonia afferuntur, qui vocem χοῖρος de sue foemina posuerunt, καὶ Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταιναρίοις τοιγαριώδη φύλαξαν χοῖρος ὥστε δεσμίων. De tragoedia Sophoclis quae hic nominatur, diximus libro septimo. poetae verba sic possunt concipi,

— τοιγαροῦν
ἔδει φυλάξαι χοῖρον ὥστε δεσμίαν.

postrema sane quin ita debeant emendari ex ipso Athenaeo dubitare non possumus. generis enim foeminei usurpationem solam probare voluit. Sequitur ex Ptolemaei regis Commentariis, εἰς Ἄσσον ἐπιδημήσαντί μοι οἱ Ἄσσιοι παρέστησαν χοῖρον υἱὸν ἔχοντα, τὸ μὲν ὕψος δύο καὶ ἡμίσους πήχεων. ὅλον δ' ἄρτιον πρὸς τὸ μῆκος τῇ χροιᾷ χιόνεον, non clam me est quomodo viri doctissimi exposuerint χοῖρον υἱὸν ἔχοντα. sed non adducar unquam ut existimem eruditissimum regem appellare voluisse in soluta praesertim oratione, porcellum υἱὸν χοίρου. Lego vero mutata distinctione, παρέστησαν χοῖρον υἱὸς aut ὗν. vel simpliciter χοῖρον. nam in Excerptis non comparet vox υἱὸν, neque alia ulla ex loco. In iisdem est χιόνιον non χιόνινον. Subjunguntur ex Aeschylo versus tres: quorum duo priores scribuntur in antiquis varie, Ἐγὼ δὲ χοῖρον καὶ μάλ' εὐθηλούμενον Τὸν δ' ἐν νοθοῦντι κριβάνῳ θήσω, in aliis εὐθηλούμενον. nec peccaverit fortasse qui εὐθηλήμονα, ut in illo veteris poetae apud Suidam, Ἄρτι καταβρύκοντα τὸν εὐθηλήμονα μόσχον. invenimus etiam in optimis codicibus, ὀνθυλούμενον. quod non est absurdum, si leviter emendatur. nam ὠνθυλευμένον fuerit scribendum, ut in aliis horum librorum non paucis locis. vide libro primo, capite quarto. vix putem ὀνθυλοῦν dixisse Aeschylum pro ὀνθυλεύειν. quod tamen si admittimus, νοθοῦντα κρίβανον tueri licet sequente versu, et interpretari *falsum furnum.* vas testaceum quo inverso usus erat loco furni, sic videtur appellare. νοθόω sive νοθέω, nove pro νοθεύω. sed vocem hanc pro depravata habuit auctor Epit. cum caetera describeret. antiquam veteris codicis manum, assequi hic non sumus quiti. Proximos duos ejusdem tragici versiculos sine controversia debes ita concipere.

Λευκός. τί δ' οὐχί; καὶ καλῶς ἠφευμένος
ὁ χοῖρος. ἕψου μηδὲ λυπηθῇς (aut λυπηθείης) πυρί.

Errant magnopere qui offensi voce proba ἠφευμένος, nihili verbum, ἠφειμένος, eo quidem sensu quem afferunt, scribi voluere. notissima Graecis vocabula εὕειν et ἀφεύειν, pro *igne torrere.* Est et hic ejusdem tragici versus, de sue malefica, Δονοῦσα καὶ τρέπουσα τύρβ' ἄνω κάτω.
p.649. ubi videtur poeta φιλόκαινος pro eo quod est aliis τυρβάζειν, dixisse τρέπειν τύρβα. adverbium τύρβα non memini equidem legere alibi: Graecum tamen et δόκιμον videtur, eadem analogia qua κρύβδα et μίγδα formantur.

Post ista narrant docti convivae, suem apud Cretenses habitum animal sacrum, et illorum ritibus religiose cultum fuisse. Ridiculae adeo superstitionis caussam ex antiquo scriptore Agathocle Babylonio afferunt hanc: *μυθεύουσιν ἐν Κρήτῃ γενέσθαι τὴν Διὸς τέκνωσιν ἐπὶ τῆς Δίκτης, ἐν ᾗ καὶ ἀπόῤῥητος γίνεται θυσία. λέγεται γὰρ ὡς ἄρα θηλὴν ὑπέσχεν ὗς· καὶ τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ περιοιχνεῦσα τὸν κνυζηθμὸν τοῦ βρέφεος ἀνεπάϊστον τοῖς παροῦσιν ἐτίθει. διὸ πάντες τὸ ζῶον τοῦτο περίσεπτον ἡγοῦνται· καὶ ὑὸς φησι τῶν κρεῶν οὐ δαίσαιντο. Jovem in Creta natum fabulantur, in monte Dicta, ubi etiam arcana quaedam sacra agitantur. Ajunt enim suem illi sugendam mammam praebuisse: et circumcursantem grunnitu suo impedisse, ne illius vagitus posset intelligi. ideo omnes animal hoc summa veneratione dignum censent: neque eorum quenquam adduxeris ut suilla vescatur.* Male editum vulgo *περιχνεῦσα* pro *περιοιχνεῦσα*. ita legunt Excerptor et Eustathius. Ionica vox est, qua dialecto plurimum usus Agathocles, ut ex reliquiis apparet. Scripti quidam *περιηχεῦσα*. quod minus placet. Scripsimus etiam ex iisdem *κνυζηθμὸν*, non ut vulgo, *κνυζισμόν*. Observa damnatam locutionem nonnullis veterum criticorum, *τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ*, pro *ἑῷ*. de unica enim sue loquitur, non de pluribus. Notatus hoc nomine Apollonius Rhodius non semel ab antiquo interprete, magnae doctrinae viro. ut libr 3. ad ista, *Τόνδ' ἀπαμείβωμεν σφετερὸν κτέρας: οὐκ ὀρθῶς*, ait, *τὸ σφέτερον. ἔστι γὰρ τρίτον πρόσωπον πληθυντικόν. καὶ ἁμαρτάνει.* sic et alibi saepius. sed hunc quoque canonem grammaticorum optimi auctores interdum migrarunt. Polybius in quinta historia, *ὁ βασιλεὺς ἤθροιζε τάς τε τῶν Ἀχαιῶν νῆας, καὶ τὰς σφετέρας*. sic alibi *σφέτερος* simpliciter pro *ἴδιος* usurpatum invenias. Praeterea scribit Eustathius *τοῖς παριοῦσι* non *παροῦσι*. Cum ait Athenaeus, *Πραίσιοι δὲ καὶ ἱερὰ ῥέζουσιν ὗτ, καὶ αὕτη προτελὴς αὐτοῖς ἡ θυσία νενόμισται*: appellat *προτελῆ θυσίαν* hostiam praecidaneam, quae ante alias cedebatur: erant enim aliae praecidaneae (sive praecidariae) aliae succidaneae. Legimus et in Romanis ritibus *porcam praecidaneam*. sed aliud est *θυσία προτελὴς ὑὸς* Praesiorum in Creta, de qua loquitur hic Athenaeus: aliud *praecidanea porca*, quae describitur in Festi reliquiis. Similliime apud Graecos *προτελὴς θυσία* diverse accipitur: interdum ea notione quam expressimus: interdum pecu-

liare ſacrificii geenus eſt, quod ante nuptias faciebant. unde eſt προτέλεια θύειν, et προτελὴς ἑορτή. Subjicit auctor, τὰ παραπλήσια ἱστορεῖ καὶ Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς, ἐν δευτέρῳ Περὶ τελετῆς. hic eſt Neanthes quem in explicandis veterum ſuperſtitionum ritibus Clemens Alexandrinus, aliique laudant. Harpocrationis in Ἄττις verba ſunt, τὰ δὲ περὶ αὐτὸν δεδήλωκεν ὁ Ἄνθης. μυστικὸς δὲ ὁ λόγος. Scribendum, δεδήλωκε Νεάνθης. Adultas
p. 650. porcas et jam grandiores, πεταλίδας Graeci vocabant: ſicut teſtimonio Achaei poetae probat dipnoſophiſta. Proprie non ſuibus ea appellatio convenit: ſed vitulis aut bobus, qui patentia cornua habeant. hos enim Graeci πετάλους ſive πετήλους: Latini *patales* dixerunt. Ait, πεταλίδας δὲ τὰς σῦς εἴρηκεν. Achaeus, μεταφέρων ἀπὸ τῶν μόσχων. οὗτοι γὰρ πέταλοι λέγονται ἀπὸ τῶν κεράτων, ὅταν αὐτὰ ἐκπέταλα ἔχωσιν. In Excerptis non πέταλοι ſcriptum ſed πέτηλοι. ita etiam Heſychius, πεταλίδων ὑῶν. μετήχθη ἀπὸ τῶν μόσχων. πέτηλοι γὰρ οὗτοι λέγονται. non dubito et Athenaeum et Heſychium ab eodem auctore, vetere nimirum Achaei interprete, haec ſumpſiſſe, et uſum pro ſuis. Atque hoc eo notavi ut alterum ejusdem Gloſſographi loco emendarem, qui doctiſſimis viris fraudi fuit. Ait enim, βοῦς πετηνὸς, ὁ ἀναπεπταμένα τὰ κέρατα ἔχων. Scribendum, πετηλός. Quemadmodum autem patalium boum appellatio ad ſues translata eſt: ſic et larinorum boum. his enim non illis primo tributum eſt hoc nomen. Eratoſthenes tamen ut hic obſervatur, τοὺς σύας λαρινοὺς προσηγόρευσε, μεταγαγὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν λαρινῶν βοῶν, οἳ οὕτως ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ λαρινεύεσθαι, ὅπερ ἐστὶ σιτίζεσθαι. Σώφρων, βόες δὲ λαρινεύονται. Graecis λαρὸν et λαρινὸν dicitur τὸ ἡδὺ, quod placet ac gratum eſt. inde λαρινεύειν dictum, quod non ſimpliciter σιτίζεσθαι ſignificat: ut Athen. interpretatur: ſed *habere molliter et delicate.* Epirotici boves larini dicti, quos ad victimas impinguabant, ut docet Varro libro ſecundo de re ruſtica. At valentes boves qui facile proſcindunt glebas non λαρινοὺς ſed καμίνους vocabant. Heſychius, καμίνους, εὐπλεύρους βόας, ἰσχυροὺς καὶ εὐισχίους. Latinis *glebarii.*

CAPUT QUINTUM.

Porcellus simul assus et elixus: idemque fartus, et tamen integer. Isicia. πτήσσειν. ἀληθινὸς μάγειρος. τόπον διδόναι τῷ κενῷ. πέρας *artis*. θῦμα. τὸ πρᾶγμα δέχεσθαι. ξακεία. παίζειν. *alia item non pauca.*

Elegans fuit illius coqui artificium, qui dipnosophistarum mensae porcellum intulit ab altera parte ὀπταλέον καὶ κραμβαλέον *assatum et probe tostum*: ab altera vero ὡς ἂν ἐξ ὕδατος ἑψημένον τακερῶς. id est, *jurulentum, utpote in aqua coctum*: tot hisce verbis nihil aliud significatur, nisi quod una dictione paulo post dicitur, ἑφθόν. Accedebat aliud subtile commentum: quod erat ἄσφακτος hic porcellus, ut loquitur coquus: neque ullum exhibebat vestigium letalis sui vulneris, aut ullius apertionis: cum tamen non solum exenteratus verum etiam impensa multa fartus et oppletus esset. Quod ad farturam attinet, similem habes narrationem libri quarti initio: sed sine ulla subtilitate: de isto autem fuse paulo post idem qui paraverat coquus. Lege, ὑπογαστρίων τε μέρη χοιρείων: sic melius libri: non χοίρων. videntur autem petita haec ex aliquo poeta: nam integros aliquot senarios p.651. hic facile deprehendas. τὰ χρυσᾶ τῶν ᾠῶν vitelli ovorum nominantur cum hic tum infra in descriptione patinae rhoduntiae. Inter caetera autem quae dicuntur in porcelli ventrem condita, nominantur et τὰ ἐκ τῶν σαρκῶν εἰς λεπτὰ κατακνιζόμενα (malim κατακνιζομένων) καὶ μετὰ πεπερίδων συμπλαττόμενα. tot Graecis dictionibus περιφράζει Leonides sive Athenaeus: quae uno verbo Romani appellabant *isicia*. quare additur. ἰσίκια γὰρ ὀνομάζειν αἰδοῦμαι τὸν Οὐλπιανόν. vel ut alii libri, διὰ τὸν Οὐλπιανόν. Romanam esse vocem constat ex Arnobio, Apicio, et Macrobio libro septimo, cap. 8. Alexander Aphrodiseus unde illam disputationem mutuatus videtur Macrobius, ἴσικον nominat problemate 22. libri primi. Paxamus quem dicit Leonidas isiciorum fecisse mentionem, is est quem de paratu ciborum, deque agricultura et tincturae arte scripsisse testatur Suidas: quemque etiam in Graecorum comment. de rustica laudatum

offendimus. Recitatur deinde prolixa ῥῆσις e Posidippi comici *Coreuusis:* ubi postquam dixisset culinariae rei doctor, optimum artis coquinariae condimentum esse τὴν ἀλοζονείαν, hoc est, si norit aliquis probe se venditare: addit, τὸ καθόλου δὲ τῶν τεχνῶν Ὄψεις δ' ἔχοντι τοῦ θ' ἡγούμενον. Lego ut versum et sententiam expleam, Ὄψει νόον γ' ἔχοντι τοῦθ' ἡγούμενον: id est, non in nostra tantum arte, verum in omnibus cernas eos qui plurimum sapiant, ostentatione ac jactantia plus praestare quam ulla re alia. tum quid ἀλαζονείαν vocet clare et sub exemplo docet. Ait,

> Ξεναγὸς, ὥς τις ἂν † θώρακ' ἔχῃ
> Φολιδωτὸν ἢ δράκοντα σεσιδηρωμένον,
> ἐφάνη Βοιαρέως. ἂν τύχῃ δ' ἔστιν λαγώς.

dux militum, ait, *si loricam gestaverit squameam, et draconem in clypei ferrea lamina sculptum habuerit, apparet Briareus: cum tamen fortasse sit lepus.* deinde arti suae hoc exemplum applicat. Sic autem legendum.

> Ὁ μάγειρος ἐὰν μὲν ὑποδιακόνους ἔχων
> πρὸς τὸν ἰδιώτην καὶ μαθητὰς εἰσίῃ,
> κυμινοπρίστας πάντας, ἢ λιμούς. καλῶς·
> ἔπτηξ' ἕκαστος εὐθύς. ἐὰν δ' ἀληθινὸν
> ἑαυτὸν παραβάλλῃς, καὶ προσεκδαρεὶς ἄπει.

Sensus est: si coquus ministratum alicui veniat habens famulos dicto sibi audientes, et discipulos arti suae convenienter moratos: tum silent omnes, et ne γρὺ quidem adversus coqui voluntatem mutiunt. (hoc significat, ἔπτηξ' ἕκαστος εὐθύς.) sin verus coquus accesserit, id est, sine ulla pompa et specie inanium, non solum contemnitur: sed et flagris saepe caeditur prius quam discedat. Legebatur in quarto versu ἐπίτηξ' ἕκαστος, quod leviculum mendum quam atras tenebras huic toti loco intulerit, scient qui nostram interpretationem cum interpretum somniis contulerint. πτήσσειν autem id est quod diximus: item ἀληθινὸς is quem expressimus. non enim ita accipere debemus ut cum paulo post Sosipater cocum

p 652. ἀληθινὸν appellat, τὸν ἐκ παιδὸς ὀρθῶς εἰς τὸ πρᾶγμ' εἰσηγμένον. Coquorum discipulos λιμοὺς appellat, quia integram famem in aedes alienas afferebant. κυμινοπρίστας autem, ut omnia etiam minima arrodentes, et sibi rapientes de singulis aliquid. Pergit coquus in eandem sententiam, Ὥσπερ οὖν ὑπεθέμην τῷ κενῷ χώραν δίδου. *Igitur,* ait, *sicut initio dixi, da locum vanitati.* hoc ἀλαζονεύου καὶ περπερεύου. esto vanus et ut Tertulliani

verbum uſurpem, pompaticum. χώραν διδόναι τῷ κενῷ ſive τῇ ἀλαζονείᾳ, non eſt *cedere*, ut cum dicimus, *cedere ſuo jure alicui*, ſed eſt *dare locum et in ſe admittere*, non multo aliter Paulus Apoſtolus, δότε τόπον τῇ ὀργῇ. quod interpretatur Chryſoſtomus, συγχωρήσατε τῷ Θεῷ ἐπεξελθεῖν. Proximus verſus aliud praeceptum continet, Καὶ τὰ στόμια γίνωσκε τῶν κεκλημένων. malim στόματα. ſic ſemper alii poetae, et ita neceſſe hoc praeceptum optimus magiſter ſimili hoc illuſtrat,

Ὥσπερ γὰρ εἰς τἀμπόρια τῆς τέχνης πέρας
τοῦτ' ἔστιν, ἐὰν εὖ προσδράμῃς πρὸς τὸ στόμα.

Hoc ait quemadmodum ei qui nundinas petiturus eſt, illud ante omnia fuerit conducibile, ſcire quid libenter empturi ſint ii ad quos merces delaturus eſt: ita in arte ganeae praecipuum eſt, ut cibi congruant cum palato convivarum. appellat πέρας artis quam ἡγεμονίαν dixit Diphilus in ſimili ſententia. nam apud illum de ſua arte loquens coquus.

Ἡγεμονία τις αὐτῆς, ἐστὶν, ὦ πάτερ,
τὸ τῶν ἐδομένων τὰ στόματα προειδέναι.

Verſu 19. τὸ θῦμα βοῦς, inquit coquus, hoc eſt, victima quae propter ſolemnitatem nuptiarum mactatur, bos eſt: quare cibi parandi ſunt quales poſſunt ex eo carnium genere parari optimi. θῦμα idem atque ἱερεῖον: quam vocem expoſuimus libro 1. cap. 11. Sequente verſu, Ὁ διδοὺς ἐπιφανής, ὁ λαμβάνων, de patre ſponſae loquitur, et ſponſo. ὁ διδοὺς, is qui filiam ſuam nuptum collocat: ὁ λαμβάνων, ſponſus qui uxorem ducit, 21. Τούτων γυναῖκες ἱέρειαι τῇ Θεᾷ. Hujus ſolemnitatis pars potior foeminae ſunt: quare probi coqui officium eſt, illa potiſſimum parare, quae foeminis plurimum ſolent eſſe grata. Sed quaenam illa dea eſt quae hoc verſu nominatur? Praeterea verſus proximus hypermeter eſt: Θεοὶ, κορύβαντες, αὐλοὶ, παννυχίδες, ἀναστροφή. Nos multa, ſcribendum cenſemus.

Τούτων γυναῖκες ἱέρειαι. τοὶ θεοὶ
κορύβαντες, αὐλοὶ. παννυχίδες, ἀναστροφή.

Sequitur, Ἱππόδρομος οὗτός ἐστί σοι μαγειρικῆς. Venuſta tranſlatio. Plautus milite, *Jam eſt ante aedes circus, ubi ſunt ludificandi mihi.* Subjicitur et alia ejuſdem poetae μαγειρικὴ ῥῆσις. in cujus quarto verſu, ὁ βαθὺς τῇ φύσει Στρατηγὸς ἕστηκεν, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἐδέξατο: pro βαθὺς emendarunt εὐθὺς, qui ignorabant Graecis et Latinis uſitatam locutionem, quam ad Suetonii Vitel-

stultitia: quod et Adrianus Turnebus ad huc locum notaverat. Mutilus est versus 15. Ἐδίδασκεν ἡμᾶς πρῶτον ἀστρολογεῖν. expleveris si addas a fine, καλῶς, aut tale quid. 20. Ἆρα σύ με κόπτειν οἷος εἶ γε φίλτατε. melius ἄρα. *ergo tu me loquacitate obtundere paras*. qui accingunt se ad faciendum aliquid, Graecis dicuntur οἷοι εἶναι ποιεῖν. Dalecamp. κόπτειν usu tritissimum hac notione, ut libro 7. ἢ λέγων φαίνου τι μοὶ Καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτε με. mutat in κρύπτειν fallaci et absurda conjectura. Item interpres in simili dissertione coqui alius ex Anthippo comico, postea hoc libro descripta, κατακόπτειν *obtundere* vertit illo versu, Ἐμὲ κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν. sed melius ibi vertisset, *enecabis* propter sequentia verba. jocatur enim poeta in ambigua significatione τοῦ κατακόπτειν: quam Latine non minore elegantia expresseris, si vertas, *Tu quidem me enecabis, non victimam quae parata est.* at in isto Alexidis qui sequitur non longe, Μὴ κόπτε μ᾽ ἀλλὰ τὰ κρέα. παῖδας παράγετε. aliter interpretandum ut cap. 8. dicetur. Faciunt mihi negotium hi duo versus. Ego, inquit iste artis suae encomiasta, dum puer venit e foro,

Μικρὰ διακινήσω σε περὶ τοῦ πράγματος,
ἵνα τῷ λαλεῖν λάβωμεν εὔκαιρον χρόνον.

Non est obscurum ex superioribus, quam sententiam ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου postulet: sed διακινεῖν τινὰ pro *sermonem habere cum aliquo*, quale est loquendi genus. praeterea non ἵνα λάβωμεν, verum ἐπεὶ ἐλάβομεν videtur fuisse dicendum. 24. scribe, Ἄπολλον ὡς ἐργῶδες! ἄκουσον· ὦ ᾽γαθέ. In 39. scribendum, τοὐπτάνιον, non τοὐπτανεῖον. et λαβεῖν in proximo non λαμβάνειν. In 44. Τί οὖν ἔτι σοι δίειμι τὰ στρατηγικά Ἔχειν γε τὸν
p. 655. μάγειρον non τοιοῦτον ἔτι σοι δ᾽. Lacunam sequentium verborum, ἡ τάξις . . . . . Σοφὸν μὲν ἁπανταχοῦ ἐστὶ κἀν πάσῃ τέχνῃ: explemus inserta voce σαφῶς, non minus vere, opinor, quam apte. ἡ τάξις σαφῶς Σοφὸν μὲν ἀεί. Ultima verba ita scribe, — σὺ δῆτα παραδείξας ἐμοὶ Τὰ δέοντ᾽ ἀπελθών, αὐτὸς ἡσυχίαν ἄγε. qui cocum in foro conduxerat, vexatus ab eo longis sermonibus, quibus suae artis mysteria illi pandebat, belle se nunc ulciscitur: negans opus sibi esse amplius coqui opera, postquam tam bene fuerit in ea arte institutus: quare eum jubet facessere et alia curare. Insequens Alexidis ecloga tota est plana, usque ad illa sub finem,

Εἰς τοὺς σοφιστὰς τὸν μάγειρον ἐγγράφω.
ἑστήκαθ' ὑμεῖς, κάεται δέ μοι τὸ πῦρ
ἤδη· πυκνοὶ δ' ἅπτουσιν Ἡφαίστου κύνες
κούφως πρὸς αἴθραν, οἶσθ' ὃ γίνεσθαί θ' ἅμα·
καὶ τὴν τελευτὴν τοῦ βίου συνῆψέ τις
μόνοις ἀνάγκης θεσμὸς οὐχ ὁρώμενος.

Vulcani canes eleganter appellat e crepitante ligno olantes huc illuc fcintillas. Eubulus in Orthana, ut arratur lib. tertio et lib. 6. Ῥιπὶς δ' ἐγείρει φύλακας Ἡφαίστου κύνας. Pro ἅπτουσι videtur fcribendum ἄττουσι propter fequentia verba, κούφως πρὸς αἴθραν. Si egamus ἅπτουσι, canes Vulcani erunt coqui difcipuli. uod optime cum fuperioribus conveniet: nam quantum ufpicari licet, quinque poftremi verfus continent ἐπεξεργασίαν ejus quod praecedente dixerat, coquos et fophiftas in eadem lance ponendos effe. Probat hoc duobus argumentis, nam et coqui et fophiftae discipulos abent quibus imperent, quique fibi fint obfequentes: t utrisque eorum illud proprium, ut prae timiditate que ignavia a morte violenta nihil metuendum habeant. rius argumentum elicitur ex hac lectione antepenultimi erfus, quam excogitavimus, Κοῦφοι πρὸς αἰθέρ', ἅμ' τα, γίγνεταί θ' ἅμα. Familiare Graecis proverbium, ια ἔπος, ἅμα ἔργον. Pofteriorem rationem eliciebamus x fequentibus duobus verfibus. Ait auctor: δικαστὰς ὲρ ὑμᾶς οὐκ ὀκνήσαιμ' ἂν καλεῖν, ἀναμένων τὴν ὑμετέιν τῶν αἰσθητηρίων κρίσιν. memineris qui haec legis, b perfona coqui ifta dici: nam fi accipias ut ab aucre dictum, res eft inepta, de literis enim non judiimus per fenfus, etfi non fine fenfibus. Hoc moneo, ia Dalecamp. aliter accipiens male mox interpretatur ta, οὐδενὸς ἐμνήσθη τοιούτου ὧν ἐγὼ πολλάκις ὑμῖν ιγχάνω παρασκευάζων. quae fimiliter ut a coquo procta capi debent, et verti: *nullius talis paratus cibo- um Euphron meminit, quales ego faepe vobis paro.* ercurramus nunc ipfa Euphronis verba, πολὺ νεώτατος erfu quarto. *omnium meorum discipulorum natu longe inimus.* Scribe quintum verfum, Ἆγις Ῥόδιος ὀπτηιν ἰχθὺν μόνος ἄκρως. Νηρεὺς δ' ὁ Χ. Verfu fexto, ὅριον τὸ λευκὸν, ὀὺξ Ἀθηνῶν Χαριάδης. Pofterius hemiftichium emendabat Dalecamp. τὸ δὲ ξανθὸν Χαριάδης. ne quam ἀστόχως: nam macula hujus verfus in prima oce confpicitur, ὅριον enim perperam legitur pro θρίον. lolii genus apud Graecos fuit τὸ θρίον. parabatur va- p. 656.

mulieris nomen, cujus non semel in eo opere fecerat Sophron mentionem. Athen. sub finem libri hujus, Καὶ Σώφρων ἐν Γυναικείοις, Τάλαινα Καικόα, κατὰ χειρὸς δοῦσα ἀπόδος πόθ᾽ ἡμῖν τὴν τράπεζαν. Καὶ Πλάτων δ᾽ ἐν Λάκωσιν. Observo dubitasse veteres cujus esset hoc drama. Harpocration, ἐκωμῴδει Σθένελον ὁ τοὺς Πλάτωνος Λάκωνας γράψας, ὡς τ᾽ ἀλλότρια ἐπισφετεριζόμενον. οἰνογευστεῖ, περιπατεῖ ἐν τοῖς στεφάνοις. Fuere qui scriberent, οἰνογευστεί. Si quid mutandum, probarem, Ἀντιφάνης ἐν Διδύμοις, ἀγευστεὶ περιπατεῖ ἐν τ. στ. nam ex fine praecedentis vocis videntur temere aliquot literae repetitae. Περὶ ἡμιόπτου καὶ ἡμιέφθου καὶ ἀσφάκτου γεμιστοῦ χοίρου. Ut libro septimo singulorum piscium nomina, et lib. 11. poculorum: sic haec verba tanquam inscriptio capitis, sequenti narrationi praescribuntur. dubitet aliquis an sint Athenaei: puto tamen esse. εἴκασα καὶ τ᾽ ἄλλο μέρος ἠψῆσθαι. non male qui legunt εἴασα. Τὰ κρέα ποιήσας ταῦτα καὶ ζέσας σφόδρα. Nullus sensus ex primis verbis potest elici ita scriptis: emendemus igitur, et scribamus Τακερὰ ποιήσας ταῦτα. posterior versus pars priorem explicat. Nam ζέσας valet hic, *faciens fervere*. τακεραὶ autem fiunt carnes coctura diuturna. Sensus est, ut fallas eos qui numerata carnium frusta tibi tradiderunt, fac tamdiu coquantur donec dissolvantur. ita enim numerus iniri nullo modo poterit. ῾Ιχθὺς ἁδρὸς πάρεστι, ταυτός. ἔστι σός. an et hic legi potest, τακερός ἐστι σός. si eum vehementer coquas, tuus est: non quidem totus, sed pars illius. Ideo adjicit, quasi explicans se, κᾂν τέμαχος ἐκκλίνῃς τι. *frustum saltem aliquod ejus avertes*. Περικόμματος δὲ τάξιν ἢ θέσιν φέρει. edulii facti e parvis carnium frustis nomen est περίκομμα. Latinorum *minutal*, res non admodum diversa. Hic vero pericommatis loco esse dicuntur particulae e singulis cibis decerptae et furto ablatae. Εἰς αὔριόν σε κἀμὲ ταῦτ᾽ εὔφρανα. Lege, εἰς αὔριόν σε κἀμὲ ταῦτα γ᾽ εὐ- p. 659.
φρανεῖ. Τῷ λαφυροπώλῃ παντάπασιν μεταδίδου appellat autem λαφυροπώλην, janitorem foribus appositum, ut exeuntes coquos et alios suspectae fidei, excuteret. Potest legi et εὐφρανεῖ. vel τούτοις εὔφρανα. οἱ δ᾽ ἡμέτεροι οὗτοι ἅμα ἴσως ταῦτα ἐκμανθάνοντες. Videtur corruptum aliquid. Fortasse scribendum οἱ δ᾽ ἡμέτεροι οὗτοι μάγειροι ταῦτα ἐκμ. Mox autem pro, ἢ ἐπιμετρίους ἐμαυτὸν ἐγὼ οὐ μεγαλαυχούμενος ἐπ᾽ ἐμαυτῷ,

ſcribendum paret, ἢ ἐπὶ μετρίοις ἐμαυτὸν ἐγὼ μεγαλαυχούμενος ἐπαινῶ; *an illa ſunt mediocria propter quae elato ſpiritu me ipſum laudo?* ὁ πρῶτος τῶν τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀγῶνα ἀναδησαμένων Κόροιβος ὁ Ἠλεῖος. Pauſanias Eliacorum libro priore, ἐξ οὗ γὰρ τὸ συνεχὲς ταῖς μνήμαις ἐστὶ, δρόμου μὲν ἆθλα ἐτέθη πρῶτον, καὶ Ἠλεῖος Κόροιβος ἐνίκα. teſtatur idem et in Arcadicis. Interpreti multum debet hic Coroebus, qui de coquo et curſore poetam eum facit. Sed eo miſſo vertamus, *primus eorum qui ex Olympiaco certamine coronati ſunt, vicit Coroebus Eleus.* ἀναδήσασθαι ἀγῶνα, pulcherrimum dicendi genus, de eo qui ludis fuerit coronatus. Sic dicunt Graeci ἀναδεῖσθαι νίκην. Zoſimus libro primo, Ταῦτα δὲ διαθεὶς τὸν εἰρημένον μοι τρόπον, καὶ κατὰ Βαρβάρων ἀνεδήσατο νίκας, δύο πολέμους ἀγωνισάμενος. Contra, qui aliqua ignominia fuerit affectus, dicitur is αἶσχος ἀναδήσασθαι. Procopius, αἶσχος ἀναδουμένην οὕτω μέγα πρὸς πάντων ἀνθρώπων. Quamobrem fruſtra ſunt eruditiſſimi viri, qui Euſtathium emendant ſcribentem, ὅτι δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ μνημονευθέντα Ὀλύμπια οὐκ ἀεὶ μεγάλους τινὰς εἶχεν ἀγωνιζομένους, δηλοῖ ὁ πρῶτος τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀναδησάμενος ἀγῶνα Κόροιβος ὁ Ἠλεῖος, οὐ μεγάλης τέχνης ἄνθρωπος ὤν, ἀλλὰ μάγειρος, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται. ipſa ſunt, ut vides, Athenaei verba. Σφόδρ' ἀγανάκτησ' ὥσπερ ἠδικημένος. Scribo, ἠγανάκτησ' ὥσπ. pro ἠγανάκτησεν. ille vero indignari cepit, et ſuam injuriam interpretari, quod nullum vocaſſem ad coenam daetymonem. Male acceperunt pro ἠγανάκτησα. nec recte diſtinxerunt. Οὐδέτερον αὐτῶν. προβάτιον δ' οὐκοῦν ἔφη. Et haec, et quae ſequuntur perverſe ſcripta. Lego,

α. Οὐδέτερον αὐτῶν, προβάτιον δ'. β. οὐκοῦν, ἔφη,
ἔστω τὰ μῆλα πρόβατ'; α. ἔφην, οὐ μανθάνω
ἔγωγε τούτων οὐδὲν οὐδὲ βούλομαι.
ἄγροικός εἰμι· ὥσθ' ἁπλῶς μοι διαλέγου,
β. Ὅμηρον οὐκ οἶδας λέγοντα μῆλα σύ;
α. Ἐξῆν ὃ βούλετ' ὦ μάγειρ' αὐτῷ λέγειν.

multa hic fecimus meliora. itaque omnia jam ita plana, ut vel mediocriter verſati in literis interpretem non ſint deſideraturi. penultimi verſus ſententiam ita excerpſit Breviator, Οὐκοῦν τὰ μῆλα πρόβατα Ὅμηρον οὐκ οἶσθα λέγοντα; quod noſtram emendationem ſtabilit. Πηγὸς πάρεστι; πηγός; οὐχὶ λευκὰς εἶ. Invenimus hanc lectionem οὐχὶ λευκὸς εἶ; ſane venuſtam et acutam. nam

quia πηγὸς exponitur apud poetam μέλας: videtur ita accepisse ea notione qui quaerentem coquum audiverat an aliquis adesset πηγός. quare ut ad eam interrogationem respondens, πηγός; ait: οὐχὶ λευκός; nigrum quaeris p. 660. aliquem? *num tu vere albus es?* Hic sensus est hujus lectionis: quam equidem ambabus, quod ajunt, manibus amplecterer, nisi impedirent sequentia. sed ea scriptura admissa, quid fiet sequente voce ἐρεῖς? praeterea in antiquis membranis locus similiter scriptus ut in editis: quare earum auctoritate nobis commendare se ea lectio non potest Excerptorum auctor quae videbat maculosa tangere noluit. Conjicimus scribendum esse,

Πηγὸς πάρεστι; πηγός; οὐχὶ λευκὰ σὺ
ἐρεῖς, σαφέστερόν θ' ὃ βούλει μοι λέγειν;

minus vulgo nota significatio vocis λευκὸν quando orationi tribuitur perspicuae et clarae, fecit ut corrumperetur ab imperitis hic locus. atqui οὐχὶ λευκὰ ἐρεῖς elegantissime dictum, pro, *non tu ea dices quae possint intelligi?* Eusebius Προπαρασκευῆς libro 11. καὶ τοῦτό γε λευκότερον διασαφήσας ἐν τῷ φάναι, μηδὲν ἄλλο εἶναι τὸ ὄν, ἢ τὸ οὐ σαρκὸς ὀφθαλμοῖς ὁρώμενον, νῷ δὲ καταλαμβανόμενον. ibidem τὴν δὲ διὰ τοῦ δόγματος διάνοιαν καὶ Φίλων ὁ Ἑβραῖος λευκότερον ἑρμηνεύων, τόνδε παρίστησι τὸν τρόπον. Sic lib. 15. λευκοῖς τοῖς ἐλέγχοις ἀπεγύμνωσα. sic et alii auctores. [et διαλευκαίνειν pro interpretari. Nicephorus Gregoras libro 8. τὰ τῶν θύραθεν καὶ ἡμετέρων βιβλίων αἰνιγματώδη καὶ γρίφα διαλευκαίνων, καὶ τὴν ἐκείνων νύκτα πρὸς ἡμέραν μεθαρμοζόμενος.] Μίστυλλα, μοίρας, δίπτυχ', ὀβελούς. Voces Homeri sunt: quibus facit poeta istum uti ad ostentationem eruditionis. Sic legendum μύστιλλε, et metri caussa, et Homeri: cujus est versus quem respicit, vel ex Martiale omnibus notus, μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα. μιστυλλᾶσθαι Atticorum, hic non habet locum. μοῖραν Homero, quae aliis μερίδας etiam δίπτυχα Homericum vocabulum, ex his illius exponendum, κατὰ δὲ κνίσσῃ ἐκάλυψαν Δίπτυχα ποιήσαντες. indidem est ὀβελός. nam ait poeta, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν. Atque haec sunt illa verba ἃ οὐδεὶς ἤκουσεν ἄν, inquit hic paterfamilias. id est, *quae nemo possit intelligere:* sic malo quam ut alii, *inaudita:* propter particulam ἄν. ἀκούειν pro *intelligere* saepe invenies. Τῶν τοῦ Φιλήτα λαμβάνοντα βιβλίων. Malo et praestat, τὸ τοῦ Φιλήτα λαμβάνοντα βιβλίον. Glossas Philetae in-

telligit, quas ille versibus scripserat, ut alibi diximus. Ἀνθρωπίνως λαλεῖν τε. Arbiter in Satyrico, *Roga inquam quid tibi vis cum isto morbo? Non minus quam duabus horis mecum moraris, et saepius poetice quam humane locutus es:* prorsus convenienter huic loco. [Aristophanes Ranis ἀνθρωπείως λαλεῖν, opposuit τῷ μεγαλοῤῥημονεῖν, et ea loqui, quae mirentur qui audiunt potius quam intelligant.] Sic apud Hieronymum accipe *humanum sonum*, cum in Apologia adversus Rufinum Φράσιν hanc illius exagitans, *quae mihi ad suspicionem veniebant*, ita loquitur: *compeditam putes linguam ejus, et inextricabilibus modis ligatam, vix in humanum sonum erumpere.* [Ausonius in epistola ad Symmachum *Persuasisti mihi quod epistolae*
p. 661. *meae concinnatio inhumana non esset*] Galen. in libello εἰ κατὰ φύσιν αἷμα ἐν ἀρτηρίαις περιέχηται, disputans adversus Erasistrateos, ταῦτα τινὲς αὐτῶν μόγις αἰδεσθέντες ὥσπερ ἐξ ὕπνου βαθέος ἐγερθέντες, οὐκέτ' ἀγροίκως τε καὶ ἀγρίως, ἀλλ' ἤδη λογικῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως ἐπιστραφέντες ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι. Libro autem secundo, Περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν, studium suum pure loquendi et intelligibiliter, appellat προαίρεσιν μέτριον καὶ φιλάνθρωπον. At in illa mirabili D. Pauli ad Romanos epistola, ἀνθρώπινον λέγειν, B. Chrysostom. interpretatur, ἀπὸ ἀνθρωπίνων λογισμῶν, ἀπὸ τῶν ἐν συνηθείᾳ γινομένων. τὸ γὰρ σύμμετρον τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου δηλοῖ.

Caput Octavum.

Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. *Commentum artis* μαγειρικῆς. κρεάδια δροσώδη τὴν σχέσιν. *tenera rori assimilata: jecur anseris. Eubuli* Stephanopolides. *Anticlidis* Nosti. ἀναβράττειν *et* ἀνάβραστα κρέα. *Testiculi in cibum. iidem dicti* νεφροὶ *et* παραστάται. Oxyliparum. ἀκρολίπαρος. ὑπόξυλος *et* κατάχρυσος. *Metagenis* Aurae. *Platonis* Pisander. *Menandri* Carthaginenses. Ἀπολλεν. *alia nonnulla.*

ΕΠΙΤΙΜΩΝΤΕΣ δέ τινι φασὶν, Μὴ δεῖν τὸν Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. Eustathius ita interpretatur: Oeneus et Peleus personae heroicae positae sunt pro οἶνος et πηλὸς,

unde ortae videntur. Reprehenditur autem his verbis pincerna, qui vinum in cyathum sic fundit, ut effundat. Vinum humi cadens fit πηλὸς *lutum*, scimus etiam πηλὸν dictum veteribus fuisse vinum: ut ego arbitror non merum et sincerum, sed mixtum aut mangonizatum: inde κάπηλος qui tale vinum vendit. quare possumus etiam sic exponere, non oportet οἰνέα facere πηλέα, id est, *bonum vinum malum facere et corrumpere.* Quis primus hoc dixerit, non nunc memini. Vetustissimum quidem dictum est cujus etiam facit mentionem, Demet. Phalereus, vel quicunque est libri ejus auctor. πεῖρα τῆς τέχνης ἧς ἡγήσατο ἀπολαύσας. *cum mihi experienti bene cessisset ars quam ille primus docuit.* Ars autem illa est, peritia corrigendi retorridas et κραμβαλέας jam nimia coctura carnes. Id πάθος esse ait ἰάσιμον: si olla in qua torrendo corruptae fuerint carnes, immittatur bene calida in pelvim aceto frigido plenam. Prima Alexidis verba opem desiderant meliorum librorum. quos dum expectamus, recta saltem interpunctione ea illustrabimus:

α. † ἥψέ μοι δοκεῖ
πνικτόν τιν' ὄψον δελφάκιον. β. ἡδύ γε.
α. Ἔπειτα προσκέκαυκε. β. μηδὲν Φροντίσῃς·
ἰάσιμον γὰρ τὸ πάθος ἐστί. β. τῷ τρόπῳ;

Proximum versum ita scribo, Ὄξος λαβὼν, εἶτ' εἰς λεκάνην τιν' ἐγχέας. In eo qui sequitur, non concoquo τὸ ξυνεὶς, nec scio qui emendem. Postea lege, καὶ ζυμουμένη Ὥσπερ κίσηρις λαμβάνει διεξόδους Σομφάς. Male in 11. Τὰ κρεὰ δι' ἔσται. scribendum, τὰ κρεάδι' ἔσται. ut mollitiem carnium indicet, non κρέα appellat, sed κρεάδια. Propterea addit, fieri illa δροσώδη τὴν σχέσιν. hoc est ut vulgo etiam loqui solemus *tenera instar roris.* Quia ros est ἀσθενὴς καὶ ἀδρανὴς ὄμβρος, ideo rori comparantur quae sunt tenera et mollia. Alciphron in epistola quadam, Σχέτλια πεπόνθαμεν. τοῖς γὰρ ἄλλοις οὖθαρ καὶ μῆτραι, καὶ ἧπαρ δρόσῳ προσεοικὸς, διὰ τὴν ἐκ τῆς πιότητος λεπτότητα, παρέκειτο. ἡμῖν δὲ ἔτνος ἦν τὸ βρῶμα. Aeschylus quoque in Agamemnone δρόσους nominat teneros avium pullos. Anacreon, ἁπαλὸν δὲ καὶ δροσῶδες Στεφέτω μέτωπον ὀφρῦς. Ab eadem mente ποντίαν ἔερσαν Nemeonicarum oda septima quidam e veteribus exposuerunt, coralium quod lentet adhuc. Sed primus omnium pater elegantiarum Homerus ἔρσην, id est, rorem tenellos agniculos vocavit, in 10.

Ulyxeae, χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι, χωρὶς δ' αὖτ' ἕρσαι. quasi dicat, τὰ ἑρσώδη sive δροσώδη πρόβατα. Theophrasto etiam dicitur veris aer μαλακὸς καὶ δροσώδης. *mollis ac teneri* etsi aliter ibi possumus eam vocem interpretari. ἀλλ' ἀνωμαλίσι καταφαγών. Scripti quidam, ἀνωμαλίςει. nihil hic intelligo. Scribe Πολλῷ γ' ἀμείνων, ὡς ἔοικας, ἦσθ' ἄρα Λογ. Χοιρίδια περιφόρεινα κρομβώσας ὅλα. [Haec ego non intelligo. Conjiciebam] χοιρίδια περὶ φορίνην ἄκραν κραμβαλέα paulo ante, καὶ τῆς φορίνης γενομένης κραμβαλέας [sed non satisfacio mihi in hac conjectura. Pro κρομβώσας, quod nihil significat, Scaliger substituebat θρομβώσας. agnosco vocem probam θρομβοῦν pro cogi in grumos, apud Nicandrum et alios. sed eget adhuc medicinae hic locus.] Δούρειον ἐπάγω χῆνα τῷ φυσήματι. Plinius de jecore anseris, *Fartilibus in magnam amplitudinem crescit: exemptum quoque lacte et mulso augetur.* Nota res ex poetis Latinis. Iis autem quae differuntur hoc loco de altilibus anseribus adjice quae libro decimo quarto appinguntur hic praetermissa.

σκευάζει νεοττὸν ὀπτὸν ἁπλῶς καὶ τόνδε. melius ὀπτῶν. αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων. Edebatur ἄρτιν. fecimus ἀργήν. nam ἄρπις nihil ad rem. ἄρπη autem etsi dicitur quibusdam ζῶον ἀετῶδες, milvo tamen propior quam aquilae: neque hic locum habet ea significatione. est vero Homeri versus Ὀδυσσ. ο. περισπούδαστα δὲ ταῦτα κατὰ τὴν Ῥώμην. Plinius libro decimo, capite vigesimo secundo De anseribus, *Nostri sapientiores, qui eos jecoris bonitate novere.* Εὔπολις ἐν Στεφανοπώλισι. Lego Εὔβουλος: cujus poetae *Stephanopolidas* sive *Coronarias* laudat libro decimo quinto non semel. at Eupolidis eo lemmate fabulam quis veterum nominavit? λέγειν δ' οὕτως Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς Ἀχαιούς, ὁ Μυρτίλος ἔφη. Deest verbum φησί, post nomen Ἀριστοφάνης. nam vertendum, *Myrtilus tum dixit scribere Aristophanem grammaticum, κρεοκάκκαβον esse vocem Achivorum.* Myrtilus unus fuit e convivis. Interpres sustulit haec verba, ὁ Μυρτίλος ἔφη.
p.663. sed bene est, quod non datum ei fine provocatione imperium. Ἀντικλείδης δ' ἐν ἑβδομηκοστῷ ὀγδόῳ Νόστων. De hoc et aliis *Nostorum* poetis diximus in superioribus libris. Sed cogitemus de hoc numero: nam quale id poëma fuit, quod libros contineret 78. aut etiam plures? Ἀναβράστων δὲ κρεῶν μνημονεύει

Ἀριστομένης Γόησιν. Ariſtomenis poetae comici, cognomento θυροποιοῦ, et fabulae illius, Γόητες inſcriptae, meminit non ſemel hic auctor. Hic vero deeſt illius poetae teſtimonium. Poſſumus Ariſtophanem loco Ariſtomenei ſubſtituere. Ait enim comicus in Ranis, Καὶ κρέα γε πρὸς τούτοισιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν Ἀνημιωβολιαῖα. vetus interpres exponit, ζεστὰ ἑψημένα, *quae fervendo cocta fuerint*, in caccabo nempe. At in Acharnenſibus ait idem poeta, Ἀναβράττετ', ἐξοπτᾶτε, τρέπετε, ἀφέλκετε Τὰ λαγῷα ταχέως. Athenaei ſunt non Ariſtomenis ſequentia verba, καὶ ὄρχεις δὲ ἤσθιον, οὓς καὶ νεφροὺς ἐκάλουν. ac miror potuiſſe in hoc decipi viros eruditos: verum hoc ideo, quia deeſſe Ariſtomenis verba non cogitabant. Quod autem etiam teſticulis veſci ſolerent antiqui probatur auctoritate Philippidae comici, cujus ſunt verba:

Ἔπειτ' ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἧκ' ὄρχεις φέρων
πολλούς· τὰ μὲν οὖν γύναια τ' ἄλλ' ἠκκίζετο·
ἡ δ' ἀνδροφόνος Γνάθαινα γελάσασα,
καλοί γε, φησὶν, οἱ νεφροὶ νὴ τὴν φίλην
Δήμητρα. καὶ δύ' ἁρπάσασα κατέπιεν·
ὥσθ' ὑπτίους ὑπὸ τοῦ γέλωτος καταπεσεῖν.

Secundum verſum deformiter immutat Dalecampius: qui eſt vel Crotone ſanior. Verte, *Venit tandem aliquis multos afferens teſticulos: ac caeterae quidem mulieres iis veſci recuſabant: Gnathaena vero ſcelesta, ridens. Eccere, inquit, pulchri hi renes ſunt: et ſimul duos rapuit ac devoravit* etc. Νεφροὺς autem appellarunt teſticulos illi quos εὐθυῤῥημονεῖν pudebat. Latini veteres *polimenta*, vulgo Graeci παραστάτας. Sequitur poſt paginas aliquam multas, παρῆσαν δὲ πολλάκις ἡμῖν καὶ οἱ καλούμενοι παραστάται: et ſtatim, εἰσὶ δ' οἱ ὄρχεις οὕτω καλούμενοι. melius feciſſet auctor, ſi haec junctim non ſeparatim poſuiſſet. Tertius verſus tibicine fulciendus ne claudat, Ἡ δ' ἀνδροφόνος αὕτη Γνάθαινα γελ.

ὀξυλίπαρον δὲ τί ἐστι; De oxyliparo dictum aliquid libro ſeptimo. ex nomine ipſo patet natura condimenti: quod pingui conſtabat et aceto, aut rebus aliis acidis. Sed id vocabulum parum uſu receptum fuiſſe indicat Ulpianus cum addit, πλὴν εἰ μὴ καὶ κόττανα καὶ λέπιδιν (vel potius λεπίδιον) τὰ πάτριά μου νόμιμα βρώματα ὀνομάζειν μέλλετε. quaſi dictio oxyliparum, non minus eſſet Graecis Barbara, quam *cottana* et *lepidium*, quae ſunt Syriacarum rerum Syriacae appella-

tiones, ut expositum est libro tertio, cap. 32. Ἀκρολίπαροι· τὸ δὲ ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλον. Habitus corporis in quibusdam hic est, ut cum faciem spectes succulentos et pingues putes: qui tamen reliquo corpore sint exsucci, macilenti, et solum ossa ac pellis, quod ajunt.
p. 664. De istis videtur Alexis nomen ἀκρολίπαρος usurpasse: ut colligi potest ex illius versu, ἀκρολίπαροι· τὸ δ' ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλον. *in summo pingues sunt: at reliquum corpus est instar ligni aridum.* Elegans vox ὑπόξυλος. cujus translatio longius etiam ab optimis scriptoribus extenditur. ut cum jejunos et elumbes oratores vocat Hermogenes ὑποξύλους σοφιστάς, in libro Περὶ ἰδεῶν. ubi scholiastes vetus docte. ὑπόξυλα, ait, κυρίως καλεῖται τὰ ἀγάλματα, οἷς ἐκ ξύλων κατεσκευασμένοις, ἐπὶ πολλοῖς (scribe ἐπιπολῆς) ἐπελήλαται ἄργυρος ἢ χρυσός· κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπιεικῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἔνδον. καὶ Μένανδρος Περιηθέα (scribe Περινθίᾳ) Φησίν· Οὐδ' αὐτός εἰμι σὺν θεοῖς ὑπόξυλος, ἀντὶ τοῦ κίβδηλος καὶ οὐ γνήσιος. huic contrarium est κατάχρυσος simili translatione. Diphilus, εὖ γ' ὁ κατάχρυσος εἶπε πόλλ' Εὐριπίδης. ὀψάριον γὰρ παρ' οὐδενὶ τῶν ζώντων λεγόμενον οἶδα. Si hoc dicit Ulpianus, se in nullius eorum qui tunc viverent scriptis, reperisse vocem ὀψάριον, nihil habeo quod ei succenseam: sin de universis scriptoribus sensit, memoriam accuset suam: cum in. praecedentibus ea vox habeatur tot locis. Recte autem monemur ab auctore Excerptorum ὀψάριον in allatis Athenaeo locis esse *piscem.*
τὰ ἐξ Αὐρῶν Μεταγένους. Potest videri Αὐρῶν scriptum pro Ἀβρῶν. ut καλαύροψ pro καλάβροψ, et hoc genus alia. quin ipsum αὖρα pro ἄβρα legimus apud Aristaenetum libro priore epistola 22. tamen et libro 13., et apud Suidam, itemque in scholiis *Avium* Aristophanis semper Αὖραι. Restitue poetae hujus et fabulae istius nomen apud Harpocrationem in οἰκίσκῳ, ubi reperies utrumque foede corruptum. ὀπτότατός μοι ἁπάντων. Emenda ex hoc loco Pollucis codices libro sexto, cap. decimo.

Πλάτων ἐν Πεισάνδρῳ. Fabulae hujus Plutarch. meminit in vita Antiphontis: sed locus hodie corrupte editur. κεκωμῴδηται δ' εἰς Φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος σὺν Πεισάνδρῳ. scribendum ἐν Πεισάνδρῳ. Μένανδρος Καρχηδονίῳ. Alii numero multitudinis inscribunt. Scholiastes Aristophanis ad Vespas, μέσατος ἀντὶ τοῦ μέσος καὶ Μένανδρος Καρχηδονίοις. Ex ea comoedia

afferuntur haec, Ἐπιθυμήσας τῷ Βορέᾳ ἴδιον ὀψάριον οὐδὲ ἓν ἔλαβον ἐψήσων φακῆν. quae nihil ſignificant ita ſcripta. Lego,

— ἐπεὶ δὲ θύσας τῷ Βορέᾳ ἥδιον
ὀψάριον οὐδὲν ἔλαβον, ἑψήσω φακῆν.

Inter praecipua piſcationis incommoda eſt ventorum flatus vehementior:

Λαβροὺς γὰρ, ait vere Oppianus, *τρομέουσι καὶ ἐχθαίρουσιν ἀήτας·*
ἰχθύες, οὐδ' ἐθέλουσιν ὑπεὶρ ἅλα δινεύεσθαι.
εὐκραεῖ δ' ἀνέμῳ περιδέξιος ἵσταται ἄγρη.

Ideo Boream impenſius colebant quorum vivendi rationes in piſcium captura erant ſitae. Hoc pietatis officio functum ſe ait iſte piſcator. fruſtra tamen. nihil enim piſcium capere quitum eſſe. quare ſibi rem rediiſſe non ad reſtim quidem, ſed ad lenticulam. εἰ μὴ παραμύθημ' ὀψαρίοις ἑκάστοτε. Scribe: παραμυθήσωμαι. at- p. 665.
que in hoc loco, ait, vocem ὀψαρίοις, ἀντὶ τοῦ προσοψήμασιν ἀκούομεν. *accipimus pro pulmentis*, non pro piſcibus. Ἄπολλον οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. Diſtingue iſta. α. Ἄπολλον. β. οὔκουν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. Interrogatus an vellet frigidos ſibi apponi cibos dixerat μηδαμῶς. idem poſtea rogatus an vellet ferventes, reſpondet: Ἄπολλον, quae abominantis exclamatio eſt, pro Ἄπολλον ἀποτρόπαιε. ſicut etiam dicebant, Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, Lat. *dii avertant*. Cum igitur iſte neque ferventes neque frigidos cibos probaret: infert alter recte, οὔκουν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. *ergo medium erit videlicet aliquod*. Ita probatum eſt quod primis verſibus ridebatur. Σὺ πρὸς θεῶν ἔθυσας τὸν ἔριφον. Debilis uno pede hic verſus. Potes Σὺ πρὸς θεῶν μεγάλων ἔθ. Proximum iſta diſtingue, Μὴ κόπτε μ', ἀλλὰ τὰ κρέα, παῖδες, παράγετε. *Heus tu ne occide me, ſed has carnes concide*. ita exprimenda hoc loco elegantia verbi κόπτειν, de quo plura capite ſexto.

Οὐ ζῶντος. οὐχ οἷόν τε γάρ τι ἄλλο ναί. Interpunge, Οὐ ζῶντος. οὐχ οἷόν τε γάρ. τί ἄλλο; ναὶ Ἡπάτιον ὀπτὸν προσέλαβον. ἐγώ σοι ἦρι μάλ' οὐχ' Ἑλλήσποντον πλεύσας ἀλ. Alludit Ulpianus ad Homeri locum Iliadis libro nono.

Ὄψεαι εἰ ἐθέλησθα. καὶ αἴκεν τοι τὰ μεμήλῃ,
ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας
νῆας ἐμάς.

Caput Nonum.

Theophrasti opus Περὶ ζώων. *Actio* ἐξαπατήσεως *quomodo* δημοσίᾳ. *Ister* ξυγγραφεὺς Καλλιμάχειος. *Attagen* ὑποπυρίζων. *Socratis liber*. Περὶ ὅρων, *etc.* ποταμὸς κοῖλος ῥυεὶς. κοιλαίνειν. *Athenaeus memoria lapsus*. ἀτταγᾶς, *Canon de accentu* τῶν εἰς ας.

In fermone eo quem de phafianis habet, editum eft, ἐν ᾗ κατοικήσουσιν ἀπράγμονα. Scribe ἀπράγμονε. de duobus loquitur. In feqnentem autem locum e comici Nebulis. τοὺς Φασιανοὺς οὓς τρέφει Λεωγόρας, non debuit inferi vox ὄρνεις. quae neque eft apud poetam, neque poteft. alioquin illi quaeftioni non erat locus quae jactata eft inter philologos fuper voce Φασιανοὺς, ut narratur hic. Sequitur ftatim, κωμῳδεῖται γὰρ ὁ Λεωγόρας ὡς γαστρίμαργος ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Περιαλγεῖ. Platonis locus quem intellexit Athenaeus, nec tamen appofuit hic eft:

> Ὦ θεῖε Μόρυχε· νῦν γὰρ εὐδαίμων ἔφυς·
> καὶ Γλαυκέτης ὁ ψῆττα, καὶ Λεωγόρας·
> οἳ ζῆτ', ἀτερπὲς οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

Extat apud comici veterem interpretem, fed depravatus. *Morychum* et *Glaucetam* Ariftophanes quoque in Pace ganeones fuiffe teftatur. *De Leogora* addit Scholiaftes Ariftophanis, Εὔπολις ἐν Αὐτολύκῳ β. ὡς καὶ διὰ Μυῤῥίναν ἑταῖραν τὰ χρήματα ἀποβέβληκέ φησι. Sextus liber Theophrafti De animalibus, qui ftatim citatur, in chirographis eft decimus tertius. fic enim praeferunt
p.666. Θεόφραστος δ' ὁ Ἐρέσιος Ἀριστοτέλους μαθητὴς, ἐν ιγ' Περὶ ζώων. Alteram lectionem firmat Diogenes qui Theophrafti illud opus, fex librorum facit non plurium. Pergit auctor, Ἀριστοτέλης ἐν ζ. Ζώων ἱστορίας. Occulti libri nec publici, ἐν ὀγδόῃ. neutra lectio vera. Vide nonam hiftoriam, capite quadragefimo nono. Callixeni qui mox indicatur locus, fufe defcriptus eft libro quinto. De illis, οὓς ἐγὼ διά σε ὥσπερ οἱ πυρέσσοντες περιφερομένους εἶδον. fatis libro quarto. Scribe mox, σὺ δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἂν μὴ κύριον ἀποδῷς τὰ ὡμολογημένα, οὐκ ἐξαπατήσεως δημοσίᾳ σε γράψομαι. Atque

hic vocem δημοσίᾳ caute accipe. nam actio quam adversus Ulpianum ait se non susceptum Myrtilus, pacti non servati videlicet, neque publica est, neque popularis, sed praetoria. Itaque δημοσίᾳ non potest verti, *apud populum* sed *publice*, et hoc interpretare, in jure vel apud praetorem. Non attendunt ad vocem συγγραφέα, qui Ἴστρον Καλλιμάχειον συγγραφέα, vertunt, *Istrum Callimachi interpretem*. quis nescit συγγραφέα esse *historiae conditorem?* neque porro ignorat quisquam in Graecorum libris vel mediocriter versatus, Istrum libros historiarum edidisse, non in poetas commentarios. sed errarunt, quia *Callimacheus* appellatur. quod quam vim habeat, dicebamus libro sexto capite quinto. Non est autem putandum, quia dicat, Πολέμων ὁ περιηγητὴς Ἴστρον τὸν Καλλιμάχειον συγγραφέα εἰς τὸν ὁμώνυμον κατεπόντου ποταμόν: revera Istrum a Polemone in Danubium fuisse demersum: sed κατεπόντου vertendum *demergebat*. per jocum nempe, in aliquo suorum scriptorum loco. Sensus igitur est: quemadmodum Polemon Istrum historicum in Istrum fluvium demergendum dicebat: sic ego te nisi praestas quod pollicitus es de phasiano, ad Phasim te amandabo. Attagenem inter delicatissimos cibos habitum argumento est versiculus Aristophanis Ἀττάγας ἥδιστον ἐν ἐπινικίοις κρέας. Hieronymus in eadem libra ponit cum accipensere: de cujus praestantia inter pisces dictum est. Sic ille in epistola ad Asellam, *Tu attagenem ructas et de comeso accipensere gloriaris: ego faba ventrem impleo*. Poetae interdum per simplex τ nomen hoc scribunt. Phoenicides, — κ' οὐδὲν ἦν τούτων ὅλως Πρὸς τὴν ἀταγῆνα συμβαλεῖν τῶν βρωμάτων. Colorem avis hujus ita describit nobis philologus, ὅλος δὲ κατάγραφος τὰ περὶ τὰ νῶτον, κεραμοῦς τὴν χρόαν, ὑποπυρίζων μᾶλλον. *toto dorso variis notis est compunctus, colorem habet fictilium, sed magis subruffus.* Lego enim ὑποπυῤῥίζων, ut erat emendatum in Excerptis. Verum quidem est, ignis similitudinem interdum assumi ad coloris sanctificationem: qua de re plura alibi: sed πυρίζειν pro *coloris ignei esse* nemo dixit. πυῤῥότης sitne fulvus color an ruffus, non est loci hujus quaerere, fecimus alibi in commentario De coloribus. ubi etiam exponimus quis sit κεραμεοῦς color, quis ῥυπαροκέραμος, de quo aliquid capite duodecimo. Sequitur historia de translatis in Aegyptum ex Lydia attagenibus, pulchra et digna quam

p. 667. pensiculatius consideremus. Auctor illius dicitur Socrates quidam in libro Περὶ ὅρων καὶ τόπων καὶ πυρὸς καὶ λίθων. Cogitemus de hoc lemmate: non enim librum aliquem, sed Nestoris cocetum hic promittit titulus. quo nihil magis contrarium recte docendi rationi. Pro ὅρων scribunt nonnulli ὀρῶν, sane probabilius. Ita fuerit universus liber physico argumento: quod per alteram lectionem vix licet suspicari. Nobis placebat Περὶ ὡρῶν καὶ τόπων. ut intelligamus actum eo libro de rerum varietate pro anni tempestatibus, et locorum diverso ingenio. sic Hippocrates ὥραν καὶ χώραν solet conjungere vel, Περὶ ἀέρων καὶ τόπων. ut in lemmate commentarii ejusdem senis, Περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων. Ait igitur Socrates: recitabo enim ejus verba, quia sunt in illis quaedam animadvertenda nobis, Ἐκ τῆς Λυδίας μετακομισθέντες οἱ ἀττάγαι, καὶ ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας, ἕως μέν τινος ὄρτυγος φωνὴν ἀφίεσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος λιμὸς ἐγένετο, καὶ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀπώλλυντο, οὐ διέλιπον σαφέστερον, τῶν παίδων τῶν τρανωτάτων ἕως νῦν λέγοντες, Τρὶς τοῖς κακούργοις κακά. συλληφθέντες δὲ οὐ μόνον οὐ τιθασσεύονται, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴν ἔτι ἀφιᾶσιν· ἐὰν δ' ἀφεθῶσι, φωνάεντες πάλιν γίνονται. Haec lectio est non solum editorum librorum, sed omnium etiam MSS. de quibus compertum nobis. Nunquam tamen dubitavimus pro ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας scribendum esse εἰς τὰς ὕλας: semperque mirati sumus doctissimos viros in ea scriptura explicanda operam et oleum perdidisse. Postea conjecturam nostram apud Aelianum reperimus qui totidem verbis ex eodem Socrate, dissimulato tamen auctoris nomine, historiam hanc refert libro 15. capite 17. Observemus in proximis verbis genus loquendi, cujus ignoratio etiam peritissimis linguae hujus fuit fraudi, τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος. et Aeliani et Athenaei interpretes, et alii multi, *Coelum* fluvium ex his verbis commenti sunt: qui in rerum natura nullus unquam fuit. Absurdissimum vero quod somniant quidam de *Olyra* fluvio Pylas sive Thermopylas praeterlabente. Heus vir optime, ποῖ παρεπλάγχθης φρενῶν ἀγαθῶν; Nos olim quia de Aegypto est sermo, calide emendabamus, Νείλου οὐ ῥυέντος: sed frigidam suffudit Aeliani librorum et omnium exemplarium in hac scriptione consensus: quare ita legamus, et quaeramus quid sit fluvium κοῖλον ῥέειν. Puto autem de flumine dici quod alveum suum non

implet, nec ripas attingit: sic enim relinquitur inanis et vacuus fluvii lectus. Illud inane non male κοῖλον appellaveris. Sic κοίλην aut κοιλαινομένην θάλατταν dicunt scriptores cum turbato mari *unda dehiscens Terram inter fluctus aperit.* et in universum τὸ κοιλαίνειν pro detrahere et minuere accipitur, contrarium τῷ ἐξαίρειν. Agathias libro quinto, δέον προσεξαίρειν καὶ συναγιστᾷν τὸ πεποιθὸς καὶ προθυμούμενον, ἀλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τοὐναντίον καὶ παραιροῦμαι. Haec vera interpretatio est hujus locutionis: caeterum ad loci istius sententiam nihil refert, sive ita accipias, sive e contrario de flumine cujus aquae intumuerint. Nilus enim, p. 668.
quem ποταμὸν vocat per excellentiam, sive intra legitimum staret modum, sive ultra illum se efferret, aeque famem Aegypto indicebat. dico famem: probo enim Athenaei lectionem λιμὸς ἐγένετο: quam et Excerpta Hoescheliana, et omnes MSS. stabiliunt: nec moror quod praeferunt Aeliani publica exemplaria, λοιμὸς ἐγένετο. Verba Socratis ita verte, *Ex Lydia in Aegyptum translati attagenes, ac deinde in sylvas dimissi: coturnicis vocem aliquandiu ediderunt: sed cum aliquando fluvius humilior fluxisset, fames secuta est, quae multos in ea regione perdidit: ex eo non cessarunt attagenes illi clarius dicere quam qui vel planissime loquantur pueri:* Ter maleficis mala. *Hi si capiantur, non solum non cicurantur, sed ne vocem quidem amplius edunt: sin dimittantur, iterum fiunt vocales.* Illa verba ἕως νῦν, Aelianus non agnoscit, qui Socratis sententiam ita extulit, οὐ διέλιπον οὖν οἱ ὄρνιθες οὗτοι πολλῷ σαφέστερον καὶ ἐναρθρότερον παιδίου μεῖζον (lego μείζονος) φθέγμα ἀφιέντες. Idem pro φωνάεντες πάλιν γίνονται, maluit πάλιν γίνονται ἔμφωνοι. sed noster etiam alibi vocem φωνάεντες usurpat hoc libro. Memoriae lapsus est in proxima dipnosophistae observatione: Attagenum, inquit, meminit Aristophanes in Acharnensibus, ὡς πλεοναζόντων αὐτῶν ἐν τῇ Μεγαρικῇ dicendum erat, ἐν τῇ Βοιωτικῇ. Boeotus namque est, non Megarensis, qui apud comicum sic loquitur, — Φέρω ὅσ' ἐστ' ἂν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἁπλῶς· Ὀρίγανον, γλαχώ, ψιάθους, θρυαλλίδας, Νάσσας, κολοιούς, ἀτταγᾶς, φαλαρίδας, Τροχίλους, κολύμβους. similis in Pace locus: etsi attagen ibi non nominatur: Κὰν Βοιωτῶν γε φέροντας ἰδεῖν, Χῆνας, νήττας, φάττας, τροχίλους. Porro qui vulgo dicebatur Graecis ἀτταγὴν, Atticis erat ἀτταγᾶς.

venientem ſibi deambulationem. Quam multas ambula-
tionum ſpecies notas habuerint veteres, Hippocrates,
Galenus, et univerſus medicorum grex docent. Verba
ſunt Aeliani: *πρὶν ἂν βαδίσῃ τινὰ ἀριθμὸν βαδίσεως
ἀρκοῦντά οἱ.* ubi non ſine cauſſa aliquis ſcribat, *τινὰ
ῥυθμόν.* nihil tamen cenſeo mutandum. nam et numerus
paſſuum inibatur a gymnaſtis. *ῥύγχος ἠργμένον ἐκ
τῆς κεφαλῆς φοινικοῦν. roſtrum illi, incipiens a capite
puniceum eſſe.* id eſt, non extremum tantum illi roſtrum
puniceum eſt, ſed totum omnino. *ἠργμένον.* probum
verbum Graecum: quod cur mutandum interpretes cen-
ſuerint, vellem nos docuiſſent. De voce *ῥύγχος* notat
Euſtathius ex hoc loco, poni etiam pro *ῥάμφος*; adver-
ſus eorum ſententiam, qui ſuillo generi proprium *ῥύγ-
χος* eſſe voluerunt. Ariſtoteles ſic, *στόμα δὲ οἱ ὄρνιθες
ἔχουσιν, ἴδιον δέ. οὔτε γὰρ χείλη οὔτ' ὀδόντας ἔχουσιν,
ἀλλὰ ῥύγχος. διὸ τῶν λαμβανομένων εἰς τὸν πόδα
ταμιεύεται μικρὰς τὰς ψωμίδας.* Mirabar quorſum iſtud
ideo ſpectaret. propterea codices inſpexi diligentius, cum
nihil nos juviſſent membranae. in doctiſſimi Hoeſchelii
Excerptis reperi quod quaerebam. ibi enim ante *διὸ*
habentur haec verba: *στόμαχον δ' ἔχει λεπτόν: habet
meatum ventriculi anguſtum.* Jam ergo ejus libri bene-
ficio cauſſam tenemus, cur bucceas parvas deglutire haec
avis dicatur. *κάπτων δὲ πίνει.* Hujus quoque loci
emendationem imputat nobis Epitome. nam priores edi-
tiones *σκάπτων* inepte: membranae *βάπτων*, haut multo
melius. Magni doctoris ſcitum eſt, ſolum porphyrionem
ex omnibus animalibus bibere *κάψει*: caetera vel *σπά-
σει* vel *λάψει.* Plinio interprete *κάψει πίνειν* eſt, *morſu
bibere.* Poetae pro bibere poſuerunt *τὸ κάπτειν.* ut
Timocles in *Porphyra*, *Μὰ τὸν Διόνυσον σὺ κάπτεις
ἴσον ἴσῳ. ἐχθραίνειν γὰρ τοὺς προσιόντας αὐτοῦ τῇ
τροφῇ.* Aelianus, *καὶ σιτούμενος δ' ἐπὶ μαρτύρων ἄχθε-
ται. Ἴβυκος δέ τινας λαθιπορφύρας ὀνομάζει διὰ
τούτων.* Quam magis cogito de hoc loco, tam magis
quid pronuntiem incertus ſum. membranae omnes cor- p. 670.
ruptae: Epitome ſilet. Auctor ipſe, ut quidem haec
lectio eſt, ſibi contradicit, nam lathiporphyrae aves in
ſequente Ibyci loco nullae ſunt. Eſſet emendatio in
promptu, ut ex ſubjectis verbis legeremus *πορφυρίδας
ὀνομάζει.* Sed ex verbis Athenaei adducor, ut credam
Ibycum aliter ſcripſiſſe. ſatis enim clare patet ex voce
τινὰς, aliam quam porphyridas intelligi, ſive diverſas

reapſe, ſive nomine ſolum. Lego igitur totum hunc locum ita, Ἴβυκος δέ τινας ἀλιπορφύρας ὀνομάζει διὰ τούτων, τοῦ μὲν πετάλοισιν ἐπ' ἀκροτάτοισι ξανθοῖσι ποικίλλαι, ἀλιπόρφυραι. . . . . πανέλοπες, αἰολόδειροι, etc. in lacuna praeter vocem ἀλιπόρφυραι quam inſeruimus deſunt ſimilia his: καὶ Ἀλκαῖος δὲ πορφυρίδων μνημονεύει. Verba quae ſequuntur eſſe Athenaei non Ibyci, docuit nos ſcholiaſtes Ariſtophanis, qui ad comici Aves haec profert ex Alcaeo: ὄρνιθες τίνες οἵδε; Ὠκεανῶ γὰρ ἀπὸ περάτων ἦλθον, πανέλοπες, ποικιλόδειροι, τανυσίπτεροι. Τὸ δὲ ζῶον ἐπὶ λαγνείας συμβολικῶς παρείληπται. hoc eſt, Phrynichus in allato loco Perdicis filium vocat Cleombrotum, notans hoc ſymbolo ejus libidinem. In perdicis ingenio duo obſervantur, libido et aſtutia: propterea comici et libidinoſos vocabant Perdices, vel Perdicis filios, ut Phrynichus: et aſtutos ac vafros, ut proditores et id genus peſtes. Ariſtophanes in Avibus:

Εἰ δ' ὁ Πισίου προδοῦναι τοῖς ἀτίμοις τὰς πύλας
βούλεται, πέρδιξ γενέσθω τοῦ πατρὸς νεόττιον.
ὡς παρ' ἡμῖν οὐδὲν αἰσχρόν ἐστιν ἐκπερδικίσαι.

Ἐπίχαρμος δ' ἐν Κωμασταῖς, βραχέως σηπίας. Diſtingue melius. Ἐπίχαρμος δ' ἐν Κωμασταῖς βραχέως, σηπίας, etc. nam hoc vult, Epicharmum corripuiſſe τὸ ἰῶτα in voce πέρδικας. Lege praecedentia. ζῇ δὲ ἔτη πέντε καὶ δέκα. Ita pronuntiat philoſophus in nono Hiſtoriarum: id nimirum ſpectans, quod plerumque fieri amat. in ſexto vero etiam ultra annos ſedecim quasdam vivere ſcribit. ὅταν δὲ γνῷ ὅτι θηρεύεται. Leviter immutat verba Ariſtotelis Hiſtor. libro 9. cap. 8. Vide, lege, et confer: non ſine fructu feceris et voluptate. Nam philoſophi oratio longe floridior atque elegantior. καθίζοντας ἐπὶ τῶν κεράμων. Ariſtoteles, καὶ πολλάκις καθιζάνουσιν ἐπὶ κεφαλάς. membranae et Epit. cum noſtra lectione conſentiunt. τούτου δ' αἴτιον ἡ τῇ ψυχῇ γινομένη φαντασία. Haec eadem vel praecipua cauſſa eſt τῆς ἐξονειράξεως, quae maribus foeminisque ſolet accidere. καλοῦνται δ' ὑπ' ἐνίων οἱ πέρδικες κακκάβαι. Et κακκάβη et κάκκαβος, perdix eſt Heſychio. Ariſtoteli κακκαβίζειν et τρίζειν propriae voces ſunt ad exprimendum perdicum ſonum. ὧν κατὰ μίμησιν λαβεῖν στάσιν τὴν μουσικήν. Malim, λαβεῖν σύστασιν. periphraſis eſt verbi συνίστασθαι vel συστῆναι. ἐπὶ τάδε τοῦ Κορυδαλοῦ πρὸς τὸ ἄστυ.

Corydalus, five, ut alii fcribunt, Κορύδαλλος, pagus fuit tribus Hippothoontidis, ea via qua in Boeotiam ibatur: quod etiam declarant fequentia non longe. *μιμητικὸν δ' ἐστὶ τὸ ζῶον τοῦτο ὁ ὦτος.* manifeftiffime confundit otum et otidem: quae tamen duo funt diverfarum avium genera. quod doctis viris dudum obfervatum recte. p. 671.

ἐκ τῶν λεκανίδων. apud Euftathium, *λεκανιδίων*, modo vocabat *λεκανίσκας*. *τὸ ῥύγχος οὐχὶ κινναβάρινον ἔχον.* Excerpta *οὐ κινναβάρινον.* retenta negatione quam tollit interpres. *τὰ ζῶα βλέποντα εἰς τὸν ὀρχούμενον νευροσπαστεῖται.* *aves intuentes eum qui saltat, moventur ad instar sigillariorum quae nervis agitantur.* hoc fignificat verbum *νευροσπαστεῖσθαι.* non quod abfurde putavit interpres. elegantiffime autem hac voce ufum Athenaeum intelligent, qui meminerint quid fit apud Graecos philofophos *νευροσπαστεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον.* fed de neurofpaftis multa olim diximus ad illa Perfii, *nec quicquam extrinsecus intrat, Quod nervos agitet,* cum in poetam illum praeftantiffimum commentarios fcriberemus: quos edemus, ubi erit occafio, *σὺν τῷ θεῷ.* *σκώπτειν καλοῦμεν τὸ συνεικάζειν.* vult dicere, *σκώπτειν* fignificare non fimplicem irrifionem quae verbis folis fiat: fed quae geftu quoque formato ad inftar ejus quem irrifum volumus. Latini *sannam* et *subsannare* dicunt. addit in eandem fententiam, *καὶ καταστοχάζεσθαι τοὺς σκωπτομένους* vel ut legit Euftathius *τῶν σκωπτομένων.* Significat eos qui fubfannatur vel ut fcopum effe expofitos irriforibus fuis. unde illae locutiones *βάλλειν ἔπεσιν* et *βάλλειν ἔπη.* Latine, *jacere in aliquem dicta.* et convitia poetis dicuntur *ἐπεσβολίαι.* non igitur audiendi qui emendant *εἰκάζεσθαι.* *πάντα δὲ τὰ τῶν ζώων εὔγλωττα, καὶ διηρθρωμένα ἐστὶ τὴν φωνὴν, καὶ μιμεῖται τοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὀρνίθων ἤχους.* hoc eft, *omnia animalia quae linguam bene formatam habent, et articulatam vocem edunt, et cum hominum, tum aliarum avium sonos imitantur.* quod de omnibus animantibus in totum dicitur, ex ipfo argumento, et fequente voce *ἄλλον*, reftringi debet ad avitii genus. *εὔγλωττα* autem appellantur, quae habent linguam humanae linguae fimilem. homo enim eft, ad cujus formam omnes omnium animantium partes exigi debent. nam id perfectiffimum animal eft. Ita exponi poteft vox *εὔγλωττα.* ne temere difcedamus a vulgata et omnium librorum lectione. alio-

quin legi poterat ex Aristotele *πλατύγλωττα.* quod et fecerunt interpretes. *ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρός φησι τοὺς παρ᾽ Ὁμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι.* Homeri versus est Ὀδυσσ. ε. *Σκῶπές τ᾽ ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι.* Sed non defuere critici qui *κῶπες* emendarent pro *σκῶπες.* Itaque ait Athenaeus, probatum Alexandro Myndio fuisse *κῶπες* sine *σ.* Plane contrarium tamen scribit Theocriti vetus interpres: cujus sunt haec ad idyllium primum, *Ἀλέξανδρός φησι, τοὺς σκῶπας σὺν ἐπιτερπεῖς τῇ φωνῇ· διὸ καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ φησὶν ὀρθῶς δοκεῖν γράφεσθαι σκῶπές τ᾽ ἴρηκές τε. οὐ δεῖ γάρ φησι γράφεσθαι χωρὶς τοῦ σ.* Non laborabo in tollenda hac contrarietate: neque dicam de alio Alexandro loqui hunc grammaticum, non de Myndio. nam id falsum judico.
p. 672. Dicerem potius, corrigendum Athenaei librum, et scribendum, *τοὺς παρ᾽ Ὁμήρῳ οὐ χωρὶς τοῦ σ σκῶπας εἶναι.* nisi cum edita lectione consentirent et MSS. omnes et Eustathius. Firmat etiam quod vulgatum est, Athenaeus ipse, paulo post scribens etiam Speusippum *κῶπας* legisse in illo poetae loco. nam *τὸ καὶ* indicat clare Alexandrum de quo erat dictum *κῶπας* probasse. Sed mirum etiam illud quod subjicitur ex eodem Alexandro, *καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως ὠνομακέναι.* nam falso dixit hoc Alexander. locus, quem citat ex Historiis est, libro nono, capite vigesimo octavo. *τῶν ἀνατιθεμένων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀλεκτρυόνων.* Gallos gallinaceos variis numinibus consecravit antiquitas: Marti praesertim et Aesculapio: de quorum templis sensisse Aristoteles videtur. Ait igitur philosophus de his sacris gallis, *τὸν ἀνατεθέντα οἱ προσιόντες ὀχεύουσι, μέχρις ἂν ἄλλοις ἀνατεθῇ.* hoc est, galli gallinacei prius consecrati cum qui novissime accessit cohorti suae ineunt, donec alius offeratur, qui tanquam novissimus gallinae loco ab his habeatur. Haec philosophi mens: quam in contrarium vertere interpretes absurdissime. Perplacet vero quod in Excerptis invenimus, *οἱ προόντες,* non *οἱ προσιόντες.* nisi ita malumus, *οἱ προόντες, προσιόντες ὀχεύουσι.* elegantius etiam scripseris, *τὸν ἀνατεθέντα ἀεί.* de quo loquendi genere ante diximus. In iis quae hodie extant Aristotelis, hunc locum haud invenias, si satis memini: sed habetur huic simillimus alius in nono Historiarum, capite octavo. *ἐν τοῖς ἱεροῖς,* ait, *ὅπου ἄνευ θηλειῶν ἀνάκεινται οἱ ἀλεκτρυόνες, τὸν ἀνατιθέμενον πάντες εὐλόγως ὀχεύουσι.* id est, *In templis ubi absque foeminis consecrantur galli*

gallinacei, ut quisque dicatur, eum omnes servato ordine ineunt. εὐλόγως, si mendum non est, neque ὡς λόγος, scribendum, interpretor ἐφεξῆς, et ut poetae dicunt, ἐπισχερώ. alius post alium, primas tenente eo qui primus fuit consecratus. Quia autem Venere plurimum uti hanc avem proditum est ab historiae naturalis auctoribus: ideo fortasse, καὶ ἡ Σαπφὼ, inquit Athenaeus, ἀπὸ τῆς ἱστορίας τὴν Ἀφροδίτην ἐπ' αὐτῶν φησιν ὀχεῖσθαι. *Sappho hanc historiam de salacitate passerum secuta, Venerem illis vehi ait.* Extat hodieque suavissimae poetriae locus, quem respiciebat auctor haec scribens. Nam ait in hymno Veneris qui apud Dionysium Halicarnasseum,

— πατρὸς δὲ δόμον λιποῖσα
χρύσεον ἦλθες
ἅρμ' ὑποζεύξασα· καλοὶ δέ σ' ἄγον
ὠκέες στρουθοὶ, πτέρυγας μελαίνας
πυκνὰ δινέοντες ἀπ' ὠρὰν' αἰθέ-
ρος διὰ μέσσω.

Notemus etiam de passeribus usurpari vocem πρόσωπον, cum ait Alexander Myndius, de illis loquens, τὸ δὲ πρόσωπον οὔτε λίαν λευκὸν ἐχούσας οὔτε μέλαν. Dura sane κατάχρησις.

CAPUT UNDECIMUM.

Eupolidis Πόλεις. *Pratinae* Lacaenae *aut* Caryatides: *Coturnices* ἡδύφωνοι. σιαλὶς. *et sialendris avicula. Ortygometra Ithacensis. Cratetis aut Pherecratis* Γείτονες. Chennia *cibus vilis apud Aegyptios. Zythus Aegyptiorum. Aegyptii* πατυροφάγοι. Boeonis *liber* περὶ ὀρνιθογονίας. φὰψ *et* φάττα. *Aeschyli* Proteus. *Differentia colorum* σποδίου *et* τεφροῦ. τιθέναι. congerere. Catagogia *et* Anagogia. *columbae pro nuntiis. alia item multa.* p. 673.

COTURNICEM foeminam his Alexandri Myndii verbis describit Athenaeus: ὁ θῆλυς ὄρτυξ λεπτοτράχηλός ἐστι τοῦ ἄῤῥενος, οὐκ ἔχων τὰ ὑπὸ τῷ γενείῳ μέλανα. ἀνατμηθεὶς δὲ πρόλοβον οὐχ ὁρᾶται μέγαν ἔχων· καρδίαν δ' ἔχειν μεγάλην, καὶ ταύτην τρίλοβον. Scribendum, λεπτο-

τραχηλότερός ἐστι τοῦ ἄῤῥενος: vel μᾶλλον λεπτοτράχηλος. Restituimus autem hic duas dictiones πρόλοβον et τρίλοβον: cum earum loco ederetur prius τρίβολον. ineptissimo aut nullo potius sensu. Phanodemum ait dipnosophista, scripsisse aliquid in secundo rerum Atticarum de generatione coturnicum: deinde ejus historici verba quaedam recitantur. sed nihil in illis invenias de eo quod fuerat propositum. caussam putamus esse quod hodie in nostris libris non integer locus Phanodemi habeatur, quem Athenaeus descripserat. Scribo, ὡς κατεῖχεν Ἐρυσίχθων Δῆλον τὴν νῆσον. non ut habent libri omnes, κατεῖδεν. Vel scribe καθῆρεν. Ex historia Thucydidis nota est Deli ἡ κάθαρσις. Scribe etiam, ἔχαιρε γάρ φησι καὶ περιὼν τῷ ζώῳ τούτῳ. *nam etiam cum esset in vivis eo animali gaudebat.* male περιῶν. Eupolidis comici Πόλεων, (quae fabula mox laudatur), meminit et Pollux cum alibi, tum lib. 7. cap. 2. ubi scribe ita haec verba, Κακὰ τοιάδε πάσχουσιν, οὐδὲ πρᾶσιν αἰτοῦσι. quid significet πρᾶσιν αἰτεῖν, quod proprium est servorum, alibi est expositum. meminit etiam Harpocration in ἀπόκρισις. Multas aves alibi mutas esse, alibi vocales, aut sonum mutato loco mutare non ignorant periti rerum naturalium. Quare non est quod miremur nimis sequentem philologi observationem: Πρατίνας. ait, ἐν Δυμάναις ἢ Καρίτισιν ἀδύφωνον ἰδίως καλεῖ τὸν ὄρτυγα. πλὴν εἰ μή τι παρὰ τοῖς Φλιασίοις ἢ τοῖς Λάκωσι φωνάεντες, ὡς καὶ οἱ πέρδικες. Recte judicavit Dalecamp. lemma tragoediae Pratinae quae hic nominatur esse corruptum: recte etiam pro Καρίτισι emendari ab illo censemus Καρυάτισι. Legimus enim, Πρατίνας ἐν Λακαίναις ἢ Καρυάτισι. Lacaenae virgines annuas choreas Dianae Caryatidi agitarunt. Hinc videtur natum hujus fabulae argumentum. Phliasius autem fuit Pratinas. Phlius in Peloponneso urbs fuit, non procul Sicyone. Ait igitur Athenaeus: quod coturnices appellaverit unus Pratinas Phliasius ἀδυφώνους: id eo factum esse fortasse, quoniam in agro Phliasiorum essent vocales coturnices non minus quam perdices. Quae sequuntur de appellatione cujusdam aviculae quae σιαλὶς diceretur, nec satis manifestam cohaerentiam habent cum praecedentibus: neque agnoscuntur ab auctore Epitomae. *sialendris* ex Hesychio saltem nota avis: *sialis* incomperta
p.674. nobis alibi. Certum autem est, Athenaeum totam istam observationem ex Didymi commentariis in Pratinae fa-

periorem locum auſiſſe. Quare illius ἀπὸ τούτου expoſitio pendet e praecedentibus: non hic quidem apud Athenaeum: ſed olim apud Didymum Ortygometra, quae Italis *qualiarum rex* nominatur, in Ithaca inſula frequentius ſpectata olim videtur, quam in aliis Graeciae partibus. non enim temere Ἰθακησίαν ὀρτυγομήτραν dixit vetus poeta. μνημονεύει, ait, Κράτης ἐν Χείρωσι λέγων, Ἰθακησία ὀρτυγομήτρα. Suſpicor legendum Φερεκράτης. quia ſemper alibi ejus fabulae auctor nominatur Pherecrates. Aut ſcribe, Κράτης Γείτοσι. Poteſt etiam ita, Κρατῖνος Χείρωσι. vide ad librum 11. Cenſeo legamus mox, Περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μαθηματικῶς εἰρημένων. ita enim concipi debet lemma libri a Clearcho editi et mutilam periodum quae ſtatim ſequitur de infelici gracculorum amore adverſum ſui generis aves, ita exple, καὶ τοῖς κολοιοῖς δὲ διὰ τὴν φυσικὴν φιλοστοργίαν ἁλίσκεσθαι συμβαίνει. εἰ γὰρ καὶ τοσοῦτον πανουργίᾳ διαφέρει, ὅμως, etc Ex iis quae ſcribuntur de chenniis, duo cognoſcimus: ſolitam inter vulgares aves chennium haberi, quaeque etiam inter ſalitas carnes in familiae uſum aſſervaretur: et Aegyptios plurimum hoc cibo eſſe uſos. Patet illud prius ex Cleomenis verbis in epiſtola ad Alexandrum M. ubi inter ciborum quisquilias nominantur χέννια ταριχηρὰ μύρια. Extat etiam elegantiſſimum veteris poetae epigramma in ſordidum quendam, ſolitum ſuis convivis minimi pretii dapes apponere: in queis chennia ſalſa numerantur:

Ἡμεῖς δ' ἐσθίομεν κεκλημένοι ἁλμυρὰ πάντα,
  χέννια, καὶ τυροὺς, χηνὸς ἀλιστὰ λίπη,
ὄρνια καὶ μόσχεια. μίαν δ' ἐπιπίνομεν αὐτοῖς:
  πάσχομεν οὐκοῦν σοῦ, Τάνταλε, πικρότερα.

Quod autem propria Aegyptiis fuerint chennia, probant liquido Hipparchi verſiculi, quos ex Iliade Aegyptia, poemate illius, deſcripſit Ahenaeus. Eos deſcribemus et nos, ut medicinam ſi poſſumus aliquam faciamus eorum vulneribus. Sic ergo Hipparchus.

Οὔ μοι Αἰγυπτίων βίος ἤρεσεν, οἷον ἔχουσιν
  χέννια τίλλοντες † καλκαλιάδει σαλέοντα.

Si licet hiſcere in tantis tenebris, legam χέννια τίλλοντες καὶ ἄλευρα ἀεὶ ἀλέοντες. vel καὶ ἀεὶ κριθὰς ἀλέοντες. Libro decimo, Αἰγυπτίους Ἑκαταῖος ἀρτοφάγους φησὶν εἶναι, κυλλήστιας ἐσθίοντας. τὰς δὲ κριθὰς ἐς ποτὸν καταλεαίνοντας. vides eadem prope verba: de zytho Aegyptiorum ex hordeo, praeter hiſtoricos et

medicos, Aeſchylus quoque in Supplicibus, Ἀλλ' ἄρσενάς τοι τῆσδε γῆς οἰκήτορας Εὑρήσετ' οὐ πίνοντας ἐκ κριθῶν μέθυ. Nemo mihi negaverit conjecturam hanc plurimum continere probabilitatis, quia tamen velut in bivio haeremus ductu librorum deſtituti, tentemus aliam quoque viam: ſi forte quam quaerimus veritatem inveniemus. Nam quia valde paupertatem Aegyptiorum extenuare voluit poeta, ſcribi fortean poteſt, καὶ βίβλον p.675. ἀεὶ ἀλέοντες. eſum byblici panis exprobrat Aegyptiis. quorum tenuiores pane e papyro ſe ſuſtentaſſe obſervavimus. Apud Aeſchylum Danaus rex Argivorum ita conſolatur puellas, quas vi inſeſta Argivis eripere manus Aegyptia parabat: βύβλου δὲ καρπὸς, ait, οὐ κρατεῖ στάχυν. Scholiaſtes, παπυροφάγοι οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν. Rara apud ſcriptores Graecos mentio eſt Boei vetuſti auctoris, qui Περὶ ὀρνιθογονίας ſcripſerat. De eo noſter, Βοῖος δ' ἐν Ὀρνιθογονίᾳ, ἢ Βοιῷ, ὥς φησι Φιλόχορος, ὑπὸ Ἄρεως τὸν Κύκνον ὀρνιθωθῆναι. non ſatis capio illa verba, ἢ Βοιῷ. nam abſurdum eſt quod ſuadet haec lectio, titulum edidi a Boeo libri fuiſſe Βοίου Βοῖος. puto verius, Βοῖος ἢ Βοιώ. ſicuti poſtea liquido ſcriptum invenimus in Huraldino. videntur dubitaſſe veteres vir fuiſſet an femina auctor poematis illius. Βοιὼ, ut Δηὼ, Μυρὼ, Θεανὼ et ſimilia mulierum nomina. Citatur Βοῖος ἐν Ὀρνιθογονίᾳ ab Antonino Liberali in Metamorphoſi. Cygnum in avem ſui nominis eſſe mutatum a Marte quod ait Boeus, non aſſentiuntur alii. Ovidius Neptunum αἰτιᾶται. *corpus Deus aequoris albam Contulit in volucrem: cujus modo nomen habebat.* Liberalis Apollinem. καὶ ἐγένοντο βουλῇ Ἀπόλλωνος ὄρνιθες ἀμφότεροι ἐν λίμνῃ. hiſtoria duodecima. Miratur ſcriptor coenarum Ariſtotelem in enumerandis avibus columbini generis τὴν φάβα praetermiſiſſe: cujus tamen alii meminerint, ut Aeſchylus. ἐν πέμπτῳ, ait, περὶ ζώων μορίων τὴν φάβα οὐκ ὀνομάζει. locum philoſophi reſpicit Hiſtoriarum libro quinto, capite 13. De errore hujus citationis ſeptimo libro ſatis, illo in loco nulla phabis mentio: ſaepe tamen in Hiſtoriis φαβὸς et φάττας diſtinctim habetur mentio. Verſus Aeſchyli ſic ſcribuntur, Σεσαμένην δύστανον ἀθλίαν φάβα Μέσακτα πλευρὰ προσπτύοις πεπλεγμένην. pendet ſententia ex praecedentibus apud poetam. ſed poſterior verſus ita ſcribendus, Μέσαν τε πλευρὰ πρὸς πτύοις πεπλεγμένην. citantur haec e *Proteo* Aeſchylea. Ea fuit fabula ſatyrica, ut cognovimus ex

Hesychio in *ἐκάσω*. tamen in membranis hic invenimus. *Αἰσχύλου ἐν τῷ τραγικῷ Πρωτεῖ.* Columbini et ut loquitur philosophus *περιστεροειδοῦς* generis, species sunt phatta et trygon, sive turtur: de quarum differentiis scribit Athenaeus ex Aristotelis non extantibus libris: *ἡ δὲ Φάσσα ἀλέκτορος τὸ μέγεθος. χρῶμα δὲ σποδίον. ἡ δὲ τρυγὼν πάντων ἐλάττων, χρῶμα δὲ τεφρόν*: duabus notis fassam a turture separat: a magnitudine et a colore. illam gallinae parem facit: hanc, caeteris omnibus quae ad Columbinum genus referuntur minorem, praeterea phattam vivum cinerem similitudine coloris referre: turturem vero cinerem extinctum. Ita interpretamur *σποδίον χρῶμα* et *τεφρόν*: nam doctissimorum virorum acquiescere sententiae non possumus, qui nullum discrimen statuentes inter eas voces, sola magnitudine diversas faciunt turturem et phattam. Sunt sane res affines *σποδὸς* et *τέφρα*: sed tamen diversae: sicut accurate docemus in commentario De coloribus. Ibi explicatum est quid differentiae sit inter *τεφρὸν* colorem, et eum p. 676.
qui *σποδίος* Athenaeo et Eustathio, *σποδὸς* Hesychio, *σποδοειδὴς* Hippocrati et Aristoteli dicitur. *Τιθέναι* pro nidificare translatitium non est. Sic autem usurpatur, cum hic dicitur. *τίκτουσι δὲ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους. διὸ δὴ καὶ δεκάκις καὶ ἑνδεκάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ τιθέασι. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ δωδεκάκις.* sic Latini *congerere*. ut, *aëriae quo congessere palumbes.* Aristot. unde noster, usus verbo *τίκτειν*. Historiarum libro sexto, capite 4. *τίκτουσι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δεκάκις καὶ ἑνδεκάκις. αἱ δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ δωδεκάκις.* Diffudit philologus *βραχυλογίαν* philosophi: solitus saepe verbis suis alienas sententias referre. Errant qui repugnantibus libris et Excerptis Athenaeum hic censent emendandum: imo vero depravandum. Aelianus Variae hist. libr. 1. cap. 15. pro *τιθέναι* posuit *ὠδίνειν*. vide locum. Tollenda mox lacunae nota, sine caussa istis impacta: *ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης † ὅτι περιστερὰ ἕτερον, πελιὰς δ' ἔλαττον,* etc. nihil enim deest: sed locus illustrandus e libr. 5. Histor. cap. 13. unde est descriptus. Scribe mox, *ἴδιον δὲ λέγει τῆς περιστερᾶς τὸ κύειν αὐτὰς, ὅταν μέλλωσιν ἀναβαίνειν, ἢ οὐκ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας.* cum Epit. non *τῆς θηλείας*. Locus est libro 6. cap. secundo philosophi quidem non sunt haec verba, tamen etiam Aelianus, quasi ex Aristotele, *μὴ γὰρ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας τὴν τῶν ἀῤῥένων ὁμιλίαν τοῦ φιλήματος ἔρημον.*

Scribendum etiam, ὁ Μύνδιος οὔ πίνειν φησὶ τὴν φάσσαν ἀνακύπτουσαν ὥσπερ τὴν τρυγόνα. non ἀνακύπτουσαν. Aristotelis observatio est, Histor. libr. 9. ἴδιον δὲ ταῖς περιστεραῖς δοκεῖ συμβεβηκέναι, καὶ ταῖς φαψὶ καὶ τρυγόσι, τὸ μὴ ἀνακύπτειν πινούσας, ἐὰν μὴ ἱκανὸν πίωσι. Bello Persico quod duce Mardonio gestum est, albas primum columbas Graecis esse visas non hic solum legas. Dodonaearum tamen columbarum historia longe antiquissima est: verum nigro colore illas fuisse disertim testatur Herodotus in Euterpe. Proximus locus Aristotelis hodie aliter in nostris libris legitur. Sic enim Athen. ὁ Ἀριστοτέλης φησίν, ὡς αἱ περιστεραὶ γιγνομένων τῶν νεοττῶν, τῆς ἁλμυριζούσης γῆς διαμασησάμεναι, ἐμπτύουσιν αὐτοῖς διοιγνῦσαι τὸ στόμα, διὰ τούτου παρασκευάζουσαι αὐτοὺς πρὸς τὴν τροφήν. at hodie sic, γενομένων δὲ τῶν νεοττῶν φροντίζει ὁ ἄῤῥην τῆς ἁρμοττούσης τροφῆς. ἧς διαμασησάμενος, εἰσπτύει τοῖς νέοις, etc. ne existimemus ignavi librarii figmentum esse quod habet Athenaei lectio περὶ [τῆς ἁλμυριζούσης γῆς. quod nobis quidem perplacet. Eryx in Sicilia oppidum fuit, ubi praecipuo cultu Venus Erycina colebatur, de qua, ut Graecos omnes taceam, multa Cicero in libris contra Verrem. Duae autem in anno solennitates ab Erycinis et aliis Siculis observabantur, quarum alteri *Anagogia*, alteri *Catagogia* nomen e re fecerant. caussam appellationis utriusque festi, planissime explicat hic Athenaeus. *Anagogia*, inquit, dixerunt illum diem quo credebant Venerem e Sicilia in Africam ἀνάγεσθαι: id est, *sublatis anchoris enavigare.* illum vero diem quo redire Venerem et in portum Erycinum κατάγεσθαι pro certo habebant, *Catagogia.* Mendose scriptum in Athenaei
p. 677. libris, τῆς δὲ Σικελίας ἐν Ἔρυκι καιρός τίς ἐστιν, ὃν καλοῦσιν ἀναγωγάς. Lege, ὃν καλοῦσιν ἀναγώγια. Aelianus primo Variae histor. libr. ἑορτή ἐστιν ἣν καλοῦσιν ἀναγώγια. Scribe, μιᾶς προπετασθείσης ἐκ τοῦ πελάγους περιστερᾶς. non προσπετασθείσης. ita Epito. multa Aelianus de hujus columbae colore et praestanti forma. Recitatur paulo post hic versiculus e Pherecratis Pictoribus, ἀπόπεμψον ἀγγέλλοντα τὸν περίστερον: quo versu tangitur mos antiquorum, utentium saepe columbis internuntiis: sicut Romae fieri solitum in Theatris. Sed et in historia seria invenias hujus rei exempla: ut apud Plinium libro decimo, cap. 38. Vide etiam Aelianum libro nono Ποικ. cap. 2. [Arnoldus Abbas Lubecensis

in hiſtoria Slavorum. *Volens rex Antiochiae ſuos praeſcire quod factum eſſet, dimiſit columbam. Solent enim exeuntes ad quaelibet negotia ſecum aſportare columbas, quae domi pullos habent noviter creatos: et ſi in via forte accelerare volunt nuntium, ſcriptas literas ſub umbilicos columbae ſubtiliter ponunt et eam avolare permittunt: quae cum ad ſuos foetus properat, celeriter amicis deſideratum nuntium apportat.* Jacobus Vitriacenſis de hiſtoria Orientali. *Sunt praeterea columbae quae nuntiorum fungentes officio, litteras dominorum ſub alis doportant, hora aut tempore modico multa terrarum ſpatia transeuntes: ſunt autem valde utiles; maxime quando per terras inimicorum alii inimici transire non audent.*] Noſtra quoque memoria idem factitatum in obſeſſa quadam Belgii urbe et audivi ſaepius et legi. *Περιστέριον* blandientium vox eſt: ut in proximo Pherecratis loco, *ἀλλ' ὦ περιστέριον Ὅμοιον Καλλισθένει πέτου. o columbula, vola ſimilis Calliſtheni.* at *περιστερίδιον* non columbulam, ſed pullum columbae ſignificat: ut apud 70. Levitici capite 1. *καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστεριδίων τὸ δῶρον αὐτοῦ.* In textu Moſis eſt, מן בני היונה.

CAPUT DUODECIMUM.

Ῥυπαροκέραμος. *παραστάται, teſticuli. πατανίων σωρεύματα, patinarum ſtruices. γαλαθηνὰ κρέα. Heniochi* Polyeuctus. *Suidae ſuſpecta fides. κερόεσσα ἔλαφος, Cratetis comici* Γείτονες. *ἀωτεῖν ὕπνον. τιτθὸς a θῆσθαι.* dorcades, dorcones, *et* zorcones. *Demus Pyrilampis F. Platonis locus illuſtratus. ταῶς Atticorum.*

ΤΩΝ *δὲ βοσκάδων καλουμένων, ὁ μὲν ἄῤῥην κατάγραφος νήττης.* In Excerptis hoc ſolum, *ἔστι δὲ ὁ ἄῤῥην ἧττον νήττης.* incertum eſt, utro potius modo legendum an *ἥττων νήττης, minor anate:* an *κατάγραφος ἧττον νήττης: minus varius quam anas. ῥυπαρομέλανα τὴν χροιάν.* Scribendum ut in Epit. *ῥυπαρομέλαινα.* Offendimus in ſcripta lectione quod hic expreſſum eſt, *τὸ ῥύγχος ὀξὺ ἔχει, σκέπτον τε τὰ ὄμματα.* vulgo *σκέπτονται:* quorum hoc abſurdum, illud ſuſpectum. *τῷ*

χρώματι δὲ ῥυπασοκέραμός ἐστι. Excerpta *ῥυποκέραμος.* Euftathius ad fecundam Odyfſeam, *ὑποκέραμος.* Vulgatam explicat fimul et tuetur alius locus ejusdem Alexandri paulo poft de tetrace. *τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμο-*
p.678. *λόγῳ, τὸ χρῶμα κεραμεοῦς, ῥυπαραῖς στιγμαῖς καὶ μεγάλαις γραμμαῖς ποικίλος.* *καὶ Σίμαρος ἐν τρίτῳ Συνωνύμων.* Scribendum *Σιμάριστος.* ex aliis multis Athenaei locis. *καὶ οἱ καλούμενοι παραστάται.* ratio nominis, quia gemini funt. vide Hefychium, et corrige ex medicorum libris. de horum efu, cap. 8. hujus libri.

Καὶ πνικτὰ Σικελικὰ πανταν[ί]ων σωρεύματα. Jusferam, *πατανίων. βατάνιον* et *πατάνιον* idem. Sed hoc *σικελικώτερον.* unde Latinis patina. et *πατανίων σωρεύματα,* Plauto *ftruices patinarum.* in Menaechmis, *Tantas ftruices concinnat patinarias.* *Δημήτηρ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται Φίλων.* Prima et poftrema vox in mendo cubant. Scribendum omnino, — *ἣν Φερέσβιος Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται Φίλον.* *Τί λέγεις; Τραγῳδίαν παραινῶ Σοφοκλέους.* Repone loco inepti hoc loco verbi *παραινῶ, περαίνω*: quo nihil convenientius. Sic *περαίνειν ῥῆσιν* et *περαίνειν νόμον κιθαρῳδικόν.*

Γαλαθηνὰ ἔκλεπτον οὐ τέλεα. opponit *γαλαθηνοῖς,* id eft, fubrumis, *τὰ τέλεα,* quae perfectae funt aetatis. Sic apud Hippocratem *τὰ γαλαθηνὰ κρέα τοῖς ἰσχυροτέροις* opponuntur. neque folum porcellos *γαλαθηνοὺς* dixerunt, fed et agnos, hoedos, hinnulos, catulos, et omnes alios foetus teneros qui lacte nutriuntur. mox etiam *γαλαθηνὰ βρέφη,* quae dicitur efitaffe immanis et illaudatus tyrannus Phalaris. Alcaei corruptiffima verba funt ex quibus duos hofce faciebamus fenarios, non vana fortaffe conjectura.

Οἴει δ' ἀκούειν αὐτὸν, εἰ μὴ γρύξομαι,
ὧν σοὶ λέγω πλέον τι γαλαθηνοῦ ὑός;

cenfen' iftum quae dicam tibi intellecturum magis quam porcellum, nifi grunniam? videtur in aliquem dictum cui objiciebatur *ὑηνία,* et fuillum ingenium.

κομψός γε μικρὸς κρωμακίσκος, οὗτος γαλαθηνός. Quid eft *κρωμακίσκος,* aut quomodo interpretabimur? fi quis me hoc roget, jubebo, *ἄλλην δρῦν βαλανίζειν.* nam mihi barbarum id verbi eft. Sed puto verius, effe fcribendum aliter. puta, *κομψός γε μικρὸς τὸ σῶμα μειρακίσκος οὗτος γαλαθηνός.* *venuftus fane* et *parvo corpore adolefcentulus hic fubrumus.* aut fic *κομψός γε, μικρός τι σῶμα, ὑϊκὸς οὗτος γαλαθηνός.* Ἡνίοχος Πολυεύκτῳ.

Suidas praeit nobis ad diverſam admodum lectionem. Scribit enim Polyeuctum comicum fuiſſe, cujus fabulam *Heniochos* laudet in Dipnoſophiſtis Athenaeus. nempe ita legit: ἐν Ἡνιόχοις Πολύευκτος. Ego falli Suidam non ambigo: nam vel ipſius teſtimonio rectum eſſe quod editur, probare poſſumus. Scribit ille alio loco, Heniochum veterem comicum, inter caeteras fabulas edidiſſe et Polyeuctum. Porro Heniochi comici non hic ſolum Athenaeus meminit: Polyeucti, neque Athenaeus usquam alibi, neque ullus alius. In poſteriore verſuum Heniochi, ſcribe ex membranis, τέθυκε τὸν χοῖρον λαβών. non τέτοκε, quod nimis abſurdum. ὅστ' ἐν ὕλῃ κερόεις ἀπολειφθεὶς ἀπὸ μητρὸς ἐπτοήθη. Non dubie vera eſt ſcriptura antiqua, κεροέσσης: ut mater cornuta dicatur non hinnulus. Sed hoc mutarunt, qui abſurdum putabant, ſi cervae cornua tribuerentur. ceu vero Graecos poetas verſantibus frequentius quicquam in oculos incurrat, quam κερόεσσα ἔλαφος: qua de re multa vetus Pindari interpres, aliique viri naturalium rerum periti. p.679.

Κράτης Γείτοσι. Verum utrumque nomen, et poetae et fabulae. Utriusque teſtis Julius Pollux libro ſeptimo ſub finem, et libro decimo, capite 26. Cratetis verba ita habeant melius, νῦν γὰρ ὑμῖν παιδικῶν ᾄσομ' ὥσπερ ἀρνῶν ἔτι γαλαθηνῶν τε καὶ χοίρων. Σιμωνίδης δ' ἐπὶ τοῦ Περσέως τὴν Δανάην ποιεῖ λέγουσαν. De hoc Simonidis cantico lege Dionyſium Halicarnaſſeum extremo libro Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Quae inde afferuntur hic verba ſunt inquinata mendis: ὦ τέκος οἷον ἔχω πόνον, σὺ δ' αὖτε εἰς γαλαθηνῷ δ' ἤτορι κνώσσεις. Reſtitue poeticum et Homericum verbum ac lege, ὦ τέκος οἷον ἔχω πόνον· σὺ δ' ἀωτεῖς, γαλαθηνῷ τ' ἤτορι κνώσσεις. *O fili quantos ego cruciatus fero: at tu interea dulcem ſomnum carpis, et infanti animo ſtertis*: ἀωτεῖν eſt ἀπανθίζεσθαι τὸν ὕπνον, quod vulgo dicimus, primum ſomnum dormire. Homerus Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον. Neque alter qui ſequitur locus Simonidis de Archemoro caret menda: εὐστεφάνου γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν ψυχὰν ἀποπνέοντα γαλαθηνὸν τέκος. Archemorum Hypſipylae filium infantem periiſſe teſtis Apollodorus et quicunque de Nemeorum inſtitutione aliquid ſcripſerunt. Vox εὐστεφάνου neque Archemoro convenit, neque ſententiae horum verborum. Non auſim dicere ſcripſiſſe poetam, αὖτε σέγ' ἄνθρωποι γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν, etc. ſed ponamus ita eſſe donec

proferatur aliquid melius. Itaque verte, *cum quidem omnes te flebant tener fili, dulcem animam efflantem.* καὶ ὁ τιτθὸς ἐνθένδε, διὰ τὸ ἐντίθεσθαι τὰς θηλάς. a verbo θῆσθαι, non ſolum θηλὴ deducitur, verum etiam τιτθός: utraque vox mammam ſignificat. ex MSS. adjecta periodus. Lege Euſtathium. ſequens verſus et laceri, et fortaſſe perturbati codicis argumentum eſt. μόνως δορκάδες λέγονται, δόρκωνες δὲ οὔ. accipe λέγονται pro dici debent: aut, a probatis auctoribus nominatae reperiuntur. nam *dorcones* non dici omnino, falſum eſt, cum et *dorcades, et dorcones,* et *zorcones* legantur. ΤΑΩΣ. ὅτι σπάνιος οὗτος ὁ ὄρνις δηλοῖ Ἀντιφάνης. Videtur melius, ὅτι σπάνιός ποθ᾽ οὗτος ὁ ὄρ. nam ex ſequentibus Antiphanis verbis non colligas recte raros pavones fuiſſe temporibus ipſius: ſed aliquando fuiſſe raros. Poetae verſus, ut ex libro 14. patet, ita ſunt diſtinguendi,

Τῶν ταῶν μὲν ὡς ἅπαξ τὶς ζεῦγος ἤγαγεν μόνον
σπάνιον ὂν (vel ἦν) τὸ χρῆμα· πλείους δ᾽ εἰσὶ νῦν τῶν ὀρτύγων.

Trochaïci ſunt tetrametri catalectici. At Breviator longe haec accipit aliter: nam illa, σπάνιον ὂν τὸ χρῆμα. πλείους δ᾽ εἰσὶ νῦν τῶν ὀρτύγων pro Athenaei verbis habet, eaque ſubjicit ſequenti teſtimonio Eubuli. nam Antiphaneum, utpote mendoſum, omittit. καὶ ταῦτα οὐκ εἰσάπαξ· ἀλλὰ παρ᾽ ἡμέρας δύο. Ariſtoteles, καὶ
p. 680. οὐκ ἐφεξῆς, ἀλλὰ διαλιπὼν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. libro ſexto Hiſtoriarum capite nono. μή ποτε θρέψω παρὰ Περσεφόνῃ τοιόνδε ταὼν, ὃς τοὺς εὕδοντας ἐγείρει. Verba ſunt cujusdam ingruto pavonum clamore plurimum offenſi, quod is ſaepius ſe excitaſſet. Ait igitur, vereri ſe ne moleſtam adeo avem cogatur alere etiam apud Proſerpinam, id eſt in orco, cum fuerit mortuus. ut, *Ad generum Cereris ſine caede et vulnere pauci Deſcendunt Reges.* Viri docti aliter: ſed error eſt, quemadmodum etiam graviter iidem errant, cum iſta, ὄρνεις δὲ ποικίλους πολλάκις ἐν αὐτῷ ὀνομάζει, φάσκων τούτους τρέφειν Δῆμον τὸν Πυριλάμπους. interpretantur ſic ut dicant, populum Athenienſium pavones ſplendidos aluiſſe. Vertendum erat, *In ea oratione Antiphon pavones nunquam nominat: ſed ſemper* aves varii coloris, *dicens, Demum Pyrilampis F. has alere.* Demus hic ille eſt φιλόκαλος et comtulus juvenis, quem ut mollem et formae ſtudioſum comici perſtrinxerunt. Ariſtophanes Veſpis,

Καὶ νὴ Δί' ἂν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
τὸν Πυριλάμπους ἐν θύρᾳ Δῆμον καλόν.

ubi vetus interpres, μέμνηται τούτου καὶ ἐν Πόλεσιν Εὔπολις. Καὶ τῷ Πυριλάμπους Δήμῳ ἄρα κυψέλη ἔνεστιν· ἦν δὲ καὶ εὔμορφος ὁ Δῆμος. Ex istis lucem afferes loco Platonis in Gorgia, ubi ait Socrates de se et Callicle, ambos se duorum amore teneri: ipsum quidem Alcibiadis et philosophiae: Calliclem vero δήμου Atheniensium, et Δήμου Pyrilampis, id est, populi et Demi qui erat filius Pyrilampis. Philosophi verba sunt, λέγω δ' ἐννοήσας ὅτι ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταυτόν τι πεπονθότες, ἐρῶντε δύο ὄντε δυοῖν ἑκάτερος· ἐγὼ μὲν Ἀλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ φιλοσοφίας· σὺ δὲ δυοῖν, τοῦ τε Ἀθηναίων δήμου, καὶ τοῦ Πυριλάμπους. scribendum, καὶ τοῦ τοῦ Πυριλάμπους. non enim Pyrilampem amabat Callicles juvenis senem et ἀπὸ τῶν ἐρωτικῶν alienum: sed illius filium, cui erat nomen Demo, ut diximus. subjicit Socrates non multo post, καὶ πρὸς τὸν Πυριλάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτερα πέπονθας. ταῶς δὲ λέγουσιν Ἀθηναῖοι. Apollonius grammaticus lib. 4. ἐπεὶ οὐδὲν κωλύει τοῖς σεσημειωμένοις ὅμοια αὐτὰ καθίστασθαι τῷ εὐοῖ, εἶεν (haec vox est corrupta) καὶ ἔτι τῷ παρ' Ἀττικοῖς ταῶς. Scribit Hesychius, τάως Cretensium vocem esse, pro τέως: at pro pavone, scribi ταῶς. sic in multis aliis dictionibus spiritum medium notabant: ut in ἄωρος cum est ab ὥρα. et in πλησίαλος ac similibus de quibus libro superiore. Emenda ex Aristophanis codicibus subjectum hunc illius versum, Τηρεὺς γὰρ εἰς ὑπόπτερον ὄρνις ἢ ταῶς. nam rectum est, Τηρεὺς γὰρ εἶ σύ; πότερον ὄρνις ἢ ταῶς; sequentia verba non leguntur apud comicum eo quidem loco: neque hic in Excerptis. Jam pro ὡς ἐν τῷ αὐτῷ Ἀριστοφάνης, invenimus scriptum ἐν τῷ ἀγύρῳ. itaque lego, ἐν τῷ Ἀναγύρῳ de ea fabula diximus alibi. Exempla tenuis spiritus cum ejus nota superscripta habet Eustath. νεῶς, Τυνδαρεῶς, et reliqua ad hunc modum. Ex eodem Eustathio scribendum mox in disputatione de spiritus natura, καὶ ἐνταυθοῖ προάττουσα, (non πράττουσα) καὶ τάχιον ἐκθέουσα, δι' ἐπιπολῆς ἐστι τῶν λέξεων. vulgo δὲ ἐπιστολῆς. nullo sensu. Significat aspirationis hanc naturam esse, ut in dictionibus simplicibus initiales vocales semper occupet: quo sese proripiens, et velut cursu antevertens ipsam dictionem, non pars illius censeri debeat, sed aliquid illi insistens. Quod de H p.681.

Graeco et H Romano ſubjicitur, cujusmodi ſit omnes intelligunt.

Caput Tertiumdecimum.

De antiquis avium et plantarum appellationibus. Diverſa ſtudia philologorum et philoſophorum. De tetrace ave: ea duplex fuit. σπερμολόγου item vocis duplex notio. Φοινικοείμων. Κάθοδος Ἡρακλειδῶν. ψύη, ψόα, ψοία. pſoeadici. *Clearchi liber* Περὶ σκελετῶν. *νευρομήτραι, ſive νεφρομήτραι. ψύα unde dicta.*

Avium et caeterarum animantium, itemque plantarum nomina quae apud vetuſtos ſcriptores leguntur, revocare ad vulgares appellationes, jocundus quidem et utilis, ſed oppido difficilis labor eſt. Id enim commode praeſtare queat nemo, quin rei qua de agetur, et *τοῦ τί ἦν εἶναι αὐτῆς* certam notitiam habeat. Atqui pleraque illorum quae diximus, vix cognitione *τοῦ ὅτι*, et ſolo nomine ſunt nobis nota, cum in libris Hebraeorum, Graecorum, et Romanorum ea legimus. Cum autem duplex hoc modo ſit omnium naturalium rerum cognitio: philologi et veterum ſcriptorum interpretes, hac fere quae levior eſt, neceſſario contenti, illam philoſophis relinquunt. Ea namque vera et *γνησιωτάτη* philoſophia eſt, quae Naturae, hoc eſt Dei OPT. MAX. opera ſcrutatur, et ſolidam perfectamque eorum intelligentiam gradum facit ad illius notitiam, quem unum eſſe vera eſt ſapientia, et vere, ut ajebat Plato, *πάντων τῶν μαθημάτων θριγγός*. Ad hanc rerum naturalium intimam, ut ſic dicam, cognitionem cum non aſpiret profeſſio philologorum, quas vulgo etiam Graeci grammaticos vocarunt, mirum non eſt, ſi illis uſuvenit, quod hoc loco eruditiſſimus convivator Larenſis eleganter ait. *ἔθος*, inquit, *γραμματικῶν παισὶ περὶ πάντων τῶν προβαλλομένων λέγειν, εἶδος φυτοῦ, εἶδος ὀρνέου, εἶδος λίθου.* Quid miraris Larenſis? *χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Λυδῶν ὁρίσματα.* aliud inquam philologus profitetur, aliud philoſophus: neque unquam illum puduerit ea fateri ſe parum intelligere, quae in veterum ſcriptis parum dilu-

cide explicata invenerit. Talis illa confeſſio eſt ingenui pudoris plena doctiſſimi Hebraeorum Rabbini Aben Ezrae: ſcribentis in ſecundum Moſaicae Geneſeos caput, de nominibus fluviorum qui in libris nominentur, item familiarum, regionum, avium, et caeterorum animalium, necnon lapillorum, non poſſe cuiquam conſtare, niſi quis, ait, in ſomnis viderit, *κατ' ὄναρ χρηματισθείς*. p. 682.
Ipſa verba ſapientiſſimi viri lubet adſcribere: ואין ראיה על פישון שהוא היאור רק שתרגם החוילה כפי צרכו כי אין לא קבלה וכן עשה במשפחות ובמדינות ובעופות ובאבנים אלי בחלום ראם. Quod ſi unquam venia digna in homine docto ignorationis confeſſio, tum certe digniſſima eſt, cum de re agitur non translatitia, ſed cujus nomen pauciſſimis tantum locis uſurpatum ab antiquis inveniatur. Sunt autem hujusmodi quam plurima, vel potius, prope infinita, quae ſemel aut non multo ſaepius nominata offendas, cum omnia vetuſtatis momenta diligenter excuſſeris. In hoc album vox *τέτραξ* referri debet: de qua eruditiſſimus vir Larenſis diſputat hoc loco. Nota erat doctiſſimis illius convivis *tetrax* avicula et ſpermologo ſimilis, ex Alexandri Myndii libris De animalibus, et poetis qui ejus meminerant. ſed fuit eodem nomine diverſa alia avis, uni ut videtur, Ariſtophani nominata, ac propterea neque Larenſis convivis, neque aliis ejus ſaeculi doctis cognita. Vetus ſane comici interpres, homo magnae et reconditae doctrinae, quod genus avis eſſet *tetrax* ſatis aperte indicat ſe neſcire, cum ad eos qui de animali hiſtoria ſcripſerunt rejicit nos, ut quaeramus ipſi, *ἐπισκεπτέον*, ait, *ἐκ τῆς τῶν ζώων ἱστορίας τίς ὁ τέτραξ*. Tetragem Ariſtophanis non eſſe illam minutam avem quam diximus pro certo et confeſſo ſumit Larenſis: credo, quia comicus eam Porphyrioni conjungit, pelecano, et pavoni, quae ſunt non mediocris magnitudinis aves. Deſcribit deinde Larenſis *τέτραγα* Ariſtophaneam, ut quidem ipſe exiſtimavit, veris et certis notis: id ſerib triumphans, quod rem doctiſſimis viris incompertam ipſe comperiſſet primus, et illos docuiſſet. Caeterum an haec Paeonum, ut ait, et Myſorum tetrax ea ipſa avis ſit, de qua ſenſit Ariſtophanes, non ſine magna ratione aliquis dubitaverit. Quod autem dicebamus de Alexandri Myndii tetrage, clarum ex ejus verbis quae affert Larenſis: *τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμολόγῳ*. Dalecampius enim dum putat ſe hunc locum corrigere, ille vero corrumpit. *τέτραξ* namque vera

lectio est, non *τέτριξ*, ut illi placitum contra librorum omnium et Eustathii auctoritatem. quo autem consilio vertitur ab eodem, *ἴσος σπερμολόγῳ*, *frugum semine vescitur?* Observaret potius nomen *σπερμολόγος* et generis et speciei nomen esse. Interdum sic generatim vocantur omnes aves, quae id faciunt, quod nomen sonat: frugum inquam semina legunt et comedunt: et interdum spermologus propria et sui generis avicula est, de qua loquitur hic Alexander Myndius, et mox Epicharmus. De eadem et philosophus, cum lib. 8. Historiarum, capite tertio, vermivoras, aves enumerans tandem scribit, *ἔτι βασιλεὺς καὶ σπερμολόγος*. Semper autem verum est, quod docebat philosophiae dictator, *ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος* alios errores necessario consequi. Vir doctus qui male acceperat in Alexandri testimonio verba
p.683. de quibus modo dictum, in eadem descriptione pro *καρποφάγος* scribendum censuit *ποηφάγος*: ne videlicet cogeretur fateri bis idem dictum esse: quod cum semper in philosophi oratione vix tolerabile sit: in rerum utique descriptionibus, aut definitionibus prorsus est intolerabile. Hoc metu liberat nos recta interpretatio: quae hoc dicit: tetragem magnitudine parem esse spermologo, *καρποφάγον*, id est, quae frugibus vescatur, quod omnes *αἱ σπερμολόγοι* faciunt. In Epicharmi ecloga perperam scribitur, *φοινικονειμονας τέτραγας*. Tolle superfluam literam, et scribe, *φοινικοείμονας*. spondeo non aliud scriptum a poeta. *Φοινικοείμων*, ut *μελανοείμων*, *punicea veste indutus*, id est, puniceus. Longius petitum quod placitum Dalecampio, *φοινικοκνήμονας*. neque verum censeo. At illud verum quod subdit Larensis, Aristotelem tetragis nusquam fecisse ullam mentionem. Est quidem inter aves Aristoteli dictas *tetrix* quaedam: verum ea longe diversa ab Aristophanis et Larensis tetrage. atque addit philosophus, Athenienfibus non *tetrigem* eam aviculam fuisse appellatam, sed *οὔραγα*. censeo faciendum, ut de hac voce cogitemus. quam alibi opinor non est reperire. ac fieri potest, ut *τέτραγα* scripserit. neque tamen propterea minus erit verum quod affirmatur a Larensi. nam sive *tetrigem* appelles sive *tetragem* avem illam de qua loquitur Aristoteles, semper verum erit diversam esse eam de qua Aristophanes et Larensis. Scribe in extremo sermonis hujus, *καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ ἦν παραπλήσια τοῖς τῆς μεγάλης στρουθοῦ*. Postea sequuntur haec: ΨΤΑΙ. *ὁ τὴν τῶν*

Ἀτρειδῶν κάθοδον πεποιηκὼς, ἐν τῷ τρίτῳ φησὶν, Ἶσον δ' Ἑρμιονεὺς ποσὶ καρπαλίμοισι μεταστπῶν, Ψύας ἔγχει νύξε. Quaeri poteſt, quorſum iſta hoc loco de *pſyis*. Sed ratio eſt, quia in coquinis uſitatum id fuit vocabulum, non quatenus pars corporis humani ſic vocatur: verum pro ferculi appellatione, quod ex carnibus τῶν ψυῶν victimarum aut avium parabatur. Exempla tamen quae ab Athenaeo afferuntur propriam ejus vocis ſignificationem potius reſpiciunt. Porro Atridas fuiſſe patria expulſos, inque eam poſtea rediiſſe, nemo veterum quod ſciam aut meminerim tradidit. at reditum in Peloponneſum Heraclidarum, anno poſt everſam Trojam 80. quis veterum non celebravit? Καθόδου namque Ἡρακλειδῶν inter alios meminere Strabo, Pauſanias, Tatianus, Clemens Alexandrinus, Vellejus Paterculus, atque uno verbo omnes veteres Chronologi. Quare legendum hic quoque autumo, ὁ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον πεποιηκώς. fortaſſe unus hic fuit de Cycli epici poetis. Puto etiam ſcribendum, retracta in locum ſuum fugitiva litera, φησὶ Νῖσον δ' Ἑρμιονεύς: et μεταστπὼν, non μεταστπῶν, quod ferri non poteſt, id eſt, *Niſum Hermioneus celeri pede conſecutus*. quae hic adnotantur de Hermione et Pyrrho, arbitror aliena eſſe hoc loco. Praeterea videtur hic poeta ſcripſiſſe, ψοίας ἔγχειν. ut quodam loco apud Hippocratem. ψύη, ψόα, et ψοία p. 684. idem. Inde apud Caelium Aurelianum *pſoeadici*, qui clunium dolore afficiuntur. Chronion lib. quinto capite primo. Sic Levitici cap. 3. 9. priores editiones habent, καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμωμον, σὺν ταῖς ψοίαις περιελεῖ αὐτό. in nupera ſine cauſſa fecerunt ψόαις. Sic autem vocant 70. quam Moſes עצה. Dubitabam de fide noſtrorum librorum in ſequentibus iſtis, Κλέαρχος ἐν δευτέρῳ Περὶ σκελετῶν οὕτως φησίν: et ex libello Rufi Epheſii de appellatione partium corporis humani legebam Κλείταρχος, ſed didici poſtea, Rufum non Athenaeum emendationis indigere: nam apud Pollucem qui totum fere Rufi librum in ſuum ſecundum transtulit, Κλέαρχος ſcriptum. et de anatomicis rebus ſcripſiſſe Clearchum Solenſem Ariſtotelis diſcipulum, teſtantur Pollucis verba e libr. ſecundo, τῆς μὲν οὖν ὅλης χειρὸς ὀστᾶ ἓξ καὶ εἴκοσιν εἶναι φησὶν ὁ Σολεὺς Κλέαρχος, εἷς τῶν Ἀριστοτέλους μαθητῶν. *Pſyas* alio nomine appellari ſcribit Clearchus νευρομήτρας. ubi nos ex Suida judicamus rectum eſſe, νεφρομήτρας. Ait ille, ἐν ψόαις ἔγκεινται οἱ

νεφροὶ, δι' ὧν αἱ ὀρέξεις κινεῖσθαι πεφύκασιν. Idem constare potest tum ex Hippocrate, qui νέφρον et ψόην junctim nominare solet: tum ex interpretatione Rufi: quanquam in hujus editionibus Clearchi hic locus ita scribitur: Κλείταρχος τοὺς ἔξω κατὰ τῆς ῥάχεως μύας ψόας καὶ νευρομήτρας φησὶ καλεῖσθαι, οὐκ ὀρθῶς. sed et Κλέαρχος emendari debet hic, et νεφρομήτρας, aut νεφρομήτορας. Veriloquium vocis hujus sic traditur statim, ὠνομάσθησαν δ' οὕτως διὰ τὸ ῥᾳδίως ἀποψᾶσθαι, οἷον τις οὖσα ἐπιψαύουσα σάρξ ἃ καὶ ἐπιπολῆς τοῖς ὀστέοις ὑπάρχουσα. *nomen invenerunt* ψύαι, *quod facile possint* ἀποψᾶσθαι, id est, *radi: ut quarum tactu obnoxia sit caro, super ossa eminens.* ἀποψᾷν est *radere*, ut in Characteribus Theophrasti, σφόδρα ἀποψᾷν. facile autem psyas posse radi, clara res et αὐτόπιστος. nam id commune omnibus partibus quae protuberant et κοῖλαι non sunt, sed potius κυρταί. Quare non divino quid sibi velit Etymologici auctor, cum scribit ψύην dici quasi ξύην: sed per antiphrasim, ἣν εὐχερῶς ξύσαι οὐ δυνάμεθα. In Glossis Hesychii ψῦαι. et varie interpretantur. Nam praetermittam dicere, in verbis Athenaei videri diversas sententias super origine hujus nominis in unam confundi. nam alii a ψᾷν deduxerunt, alii a ψαύειν. quare ita scribi malim, διὰ τὸ ῥᾳδίως ἀποψᾶσθαι· ἢ οἷον τι οὖσα ἐπιψαύουσα σάρξ. Auctor Etymologici, ψύη, παρὰ τὸ ψαύω, ἡ ἐπιψαύουσα σάρξ. καὶ ἐξ ἐπιπολῆς οὖσα τοῖς ὀστέοις.

Caput Quartumdecimum.

Teleclidis Στεῤῥοί. οὖθαρ, sumen, ὑπήτριον, ὑπογάστριον. λαγῷα κρέα. *lepores* hirundini. *Apri integri soliti apponi.* σῦς *dictus quasi* θῦς. ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων. προσποιεῖσθαι et ἀποπροσποιεῖσθαι. ἀσχέδωρος. ὀπός. *casei variae differentiae.*

p. 685. Ait, Οὖθαρ. Τηλεκλείδης Στεῤῥοῖς. Verisimilitudinem habet quod legitur libro decimo quarto. (ubi sine caussa haec repetuntur) Ἑταίροις pro Στεῤῥοῖς. non tamen id verum est. *Sterrhos* Teleclidis et noster laudat alibi, et Suidas ex Athenaeo fabulae ejus meminit. Ait,

σπανίως δέ ἐστιν εὑρεῖν τὸ οὖθαρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων λεγόμενον. raro invenias οὖθαρ usurpatum de aliis animalibus. imperfecte concipitur haec observatio: non docet quid rectum sit. non enim ex his discas. quibus animalibus proprie conveniat. Scribunt alii, *οὖθαρ* esse *μαζὸν τῶν προβάτων.* id quoque parum satisfacit. nam *οὖθαρ* in universum appellatur mamma in homine et quadrupedibus: aut pars illa tota ubi sunt mammae: *τῶν ζώων τὸ κατὰ τοὺς μαστούς,* inquiunt veteres. Sed hanc vocem ganea sibi vindicavit, et *οὖθαρ* appellavit edules mammas: vel partem illam corporis ubi mammas habent porcae, et alia bruta. Latini *sumen* vocant: De his igitur *οὖθαρ* proprie usurpatur: interdum non *κυρίως,* sed *ἀναλόγως* de aliis quoque dicatur: puta de piscibus aut cetis: sed hoc raro et contra usum recte loquentium, ut observatur hic. cum *ὑπογάστριον* potius de istis dicatur. *ὑπήτριον* autem et *ὑπογάστριον* in re culinaria idem esse etiam Hesychius scribit. Verba Theopompi e *Callaeschro,* suspecta nobis merito: de ea fabula diximus alibi de *Sirenibus* ejusdem, Pollux libro septimo. capite ultimo. In ΛΑΓΩΣ perperam scribuntur verba Archestrati, *Τοῦ δὲ λαγὼ πολλοί τε τρόποι, πολλαί τε θέσεις Σκευασίας εἰσι.* Lego, *πάμπολλά τε εἴδη Σκευασίας εἰσί.* minus recte etiam ista Aristophanis, *λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγωὸν συναρπάσειεν ἡμῶν.* nam videtur sententia postulare *λυθείς.* Mox scribe. *ἵνα δὴ πάρα μὲν βατίδες,* etc. ut libro septimo in similibus locis. Recte autem scripsimus, *ναὸς, κάλος.* nam Atticum *κάλως* non fit a *καλὸς, pulcher,* sed a *κάλος, funis.* Ait, *τὸ μέν τοι, ἢ πτῶκα λαγωόν*: id est, apud Homerum in illo versu Iliadis *ῥαψ. χ. Ἁρπάζων ἢ ἄρν᾽ ἀμαλὴν, ἢ πτῶκα λαγωόν.* Statim, *λαγῷα δὲ λέγεται κρέα.* Dalecampius docte, *Leporinam τὰ λαγῷα vocant.* Hippocrates quidem *τὰ λάγεια*: sed Attici *τὰ λαγῷα.* Aristophanes Equitibus, *Ἀλλ᾽ οὐ λαγῷ᾽ ἕξεις ὅθεν δῷς.* Quemadmodum autem *κρέα* aut *κρεάδια* dicebant *τρία* vel *τέτταρα,* pro frustis carnium tribus aut quatuor: sic *λαγῷα* similiter. Idem in Pace,

Ἦν δὲ καὶ πυός τις ἔνδον, καὶ λαγῷα τέτταρα
εἴ τι μὴ ᾽ξήνεγκεν αὐτῶν ἡ γαλῆ τῆς ἑσπέρας.

et saepius alibi idem poeta. ubi tamen *λαγῶνα* sunt qui scribant *παρ᾽ αἶσαν οὐ κατὰ αἶσαν.* Ait, *καλοῦνται δέ τινες καὶ χελιδόνιαι λαγωοί.* Hi lepores dicti *hirundinini* propter aliquam coloris similitudinem. Eustathius

ita explicat, τοιοῦτοι δὲ ἴσως οἱ ἄνω μὲν μέλανες, τὰ δὲ κάτω ὑπόλευκοι. ὁποῖαι καὶ αἱ χελιδόνες, κατὰ τὸν εἰπόντα τὸ, χελιδὼν ἐπὶ γαστέρα λευκὰ, ἐπὶ νῶτον μέλαινα. Athenaeus, libro decimo quarto, ficus quoque chelidonas ita dictas innuit a colore, quia ſint ἐρυθρομέλανες. Ut fuerunt Romanorum mores, parum lautus convivator
p. 686. habitus fuiſſet Larenſis, ſi conviviis ſuis aprugnam non appoſuiſſet: ille vero ſicut fieri tum ſolitum aprum integrum menſae inferendum curavit: de cujus magnitudine narrat dipnoſophiſta. Συὸς δὲ ἀγρίου ἐπεισενεχθέντος, ὃς κατ' οὐδὲν ἦν ἐλάττων τοῦ καλοῦ γραφομένου Καλυδωνίου. ſonant haec verba, *aprum in triclinium illatum eſſe et dipnoſophiſtis appoſitum nihilo minorem Calydonio, qui pulcher pingi ſolet.* ferat fortaſſe aliquis hanc lectionem: qui teretes habeat aures nemo ferat. Pro καλοῦ ſcribi poteſt κάπρου: verum ne id quidem ſatis explanat quod ſalebroſum eſt. Hiſtoriam Calydonii apri a Meleagro occiſi narrat poeta in nono Iliadis, et praeter alios poetas Philoſtratus in Imaginibus. Paulo mox ſcribe, οἱ δὲ σῦν εἰρῆσθαι οἱονεὶ θῦν, τὸν εἰς θυσίαν εὔθετοῦντα. Varro libro ſecundo De re ruſtica, *Sus Graece dicitur ὗς: olim thys* (male editum *thyſus*) *eſt dictus ab illo verbo quod dicunt θύειν, quod eſt immolare. Ab ſuillo enim genere pecoris immolandi initium primum ſumptum videtur.* Lege Porphyrium Περὶ ἀποχῆς. Ovidius libro primo Faſtorum,

Prima Ceres avidae gaviſa eſt ſanguine porcae
Ulta ſuas merita caede nocentis opes.

Sophoclis verſus ex *Achillis amatoribus* ſic ſcribitur in Epitoma, et apud Euſtathium, Σὺ δ' ὦ σύαγρε ποιλιωτικὸν βρέφος. In hiſtoria de morte Philetae, ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων eſt id ſophisma, quod *pſeudomenon* omnes Graeci et Latini appellant. mutandum tamen nihil cenſeo in hoc librorum conſenſu. ſicut nec paulo poſt, ἐπεὶ δέ σu καὶ τὸ προβληθέν σοι ἀποπροσπεποίησαι περὶ τῆς χρόας τοῦ Καλυδωνίου συός. eſt quidem in promptu uſitatior vox quam iſtius loco ſubſtituamus ex ipſo auctore. ἀποτετομπολήσαι: reſpicit enim ſuperiora haec, ὁ δὲ σφόδρα φροντίσας, καὶ τὸ προβληθὲν ἀποδιοπομπησάμενος. ſed temere quod editum eſt, et exaratum in omnibus mutari nolim. προσποιεῖσθαι eſt, *ſibi aſſerere et vindicare aliquid.* hujus contrarium verbo ἀποπροσποιεῖσθαι, ſignificat auctor *negare: nempe ad ſe aliquid pertinere.* Graecos Siceliotas aprum ap-

pellasse *ἀσχέδωρον* probat auctor. non soli Siculi ea voce usi: sed universa ora illa Italiae, quae Magna Graecia dicebatur. quare ita accipe quod Hesychius scribit: *ἀσχέδωρος ὁ σύαγρος παρὰ Ἰταλοῖς*. nam emendare quidem nihil necesse, cum etiam apud Eustathium alius grammaticus tribuat hoc verbum *τοῖς Ἰταλιώταις*. esse tamen vocabulum Graecae originis veriloquium arguit quod recte explicant *γραμματικῶν παῖδες*. HOEDI deinceps commemorantur, varie parati: quorum erant quidam, *πολὺ τοῦ ὀποῦ ἔχοντες*. sic scribe non *πολλοῦ*. laser autem intelligo, et Cyrenaicum succum quem Graeci *κατ' ἐξοχὴν* dicunt *ὀπόν*. docti viri cum hunc locum interpretarentur obliti erant ejus discriminis quod statuit Theophrastus, et omnis medicorum schola inter *χυλοὺς* vel *χυμοὺς* et *ὀπούς*. Quoties autem dictum in his libris de lacerpitii in condimentis usu? Non male fortasse scribas aliquanto post verba Antiphanis ex *Aoestria*, sicut ea Breviator nobis exhibet. *Κρέα δὲ τίνος ἥδιστ' ἂν ἐσθίοις; προβάτων μὲν οἷς ἔνι μήτ' ἔρια μήτε τυρὸς φίλτατε. τῶν δ' αἰγείων κατὰ ταυτὰ, ἃ μὴ τυρὸν ποιεῖ. διὰ τὴν ἐπικαρπίαν γὰρ τῶν ἀνδρῶν, ἐσθίων τὰ φαυλότατ' ἀνέχομαι.* interrogatus aliquis quibus carnibus libentissime vescatur, respondet: ex ovibus quidem sibi eas probari, quibus neque vellus adhuc ademptum, neque pressa ubera ad caseum e capris similiter quae caseum adhuc nullum dederint. non est obscurum agninam et hoedinam hisce verbis intelligi, quod etiam vulgata lectio palam ait, quae dictionibus *ἀρνὸς* et *ἐρίφου* est auctior. Idem poeta cum in Cyclope facit haec illum loqui: *τῶν χερσαίων δ' ὑμῖν ἥξει παρ' ἐμοῦ ταυτὶ, βοῦς ἀγελαῖος, τράγος ὑλιβάτης, αἲξ οὐρανία*: quaerendum reliquit nobis quid appellaret *capram coelestem*. sed et contradicit ipse sibi Cyclops: qui postquam *χερσαίους* cibos promisisset, *οὐρανίαν αἶγα* exhibeat. An igitur scripserat comicus, *αἲξ δὲ Σκυρία*. vel cum negatione, ut in sequentibus multis, *αἲξ οὐ Σκυρία*. de capris Scyriis res vulgata. Jam vero cum ait Cyclops, *ὑμῖν ἥξει παρ' ἐμοῦ τυρὸς χλωρὸς, τυρὸς ξηρὸς, τυρὸς κοπτὸς, τυρὸς ξυστὸς, τυρὸς τμητὸς, τυρὸς πηκτός*: lascivia comica ad copiae ostentationem species fingit, quae nullae sunt: nam *χλωρὸς* quidem caseus est recens: *ξηρὸς* siccus ac durus: *ξυστὸς* rasilis, cujus ramentis cibi asperguntur: *πηκτὸς* recentissimus et tantum quod coagulatus: at *κοπτὸς* et *τμητὸς*, non verae ut puto differentiae, sed fictae

p. 687.

sunt a poeta. Quare in illis explicandis operam abuti non debemus.

Caput Quintumdecimum.

Mnesimachi Hippotrophus. thalamus κυπαρισσοτρόφος sive κυπαρισσόροφος. Hermae Atheniensium. φύλαρχοι. μελετᾶν, meditari. διαλαιμοτόμησις. κρατὴρ ἐξερροίβδηται. λείπεται κόρδαξ. *Formula parandae attentioni*, οὗτος, βλέψον δεῦρο. φυξίκινος *piscis.* ἀπία γῆ. μάρον.

Referens Athenaeus aliquot veterum comicorum locos, quibus coenarum descriptio continebatur, longam ῥῆσιν affert ex *Hippotropho* Mnesimachi: qua universum cujusdam convivii choragium luculenter et κατὰ λεπτὸν facetus poeta descripserat. Nemo qui istam Mnesimachi eclogam legerit, caussam requisiturus est, cur Aelianus, sicut libri septimi, cap. 7. dicebamus, inter δειπνολόγους poetas hunc praecipuum faciat cum Epicharmo. Inducitur initio aliquis vel cocus vel architriclinus, qui Manem servum jubet convivas e foro arcessere, aliisque locis, et paratam coenam illis nuntiare. Βαῖν' ἐκ θαλάμων, inquit, κυπαρισσοτρόφων ἔξω Μάνη. στεῖχ' εἰς ἀγορὰν πρὸς τοὺς Ἑρμᾶς. οὗ προσφοιτῶσ' οἱ φύλαρχοι. thalamus κυπαρισσοτρόφος ferri potest, si ferimus θάλαμον pro amplae domus ambitu, ubi horti sint et viridaria: sin hoc durum, non aspernanda conjectura nostra, quae est, ut litera unica dempta scribamus ἐκ θαλάμων
p. 688. κυπαρισσορόφων. *e thalamis quorum cupressina lacunaria.* non debet vox θάλαμος aliter hic accipi quam in nota significatione: ac videntur epulae nuptiales a poeta hic describi. quod etiam illa mox verba confirmant, ἀκολασταίνει νοῦς μειρακίου. de sponso enim videtur loqui. sequentibus verbis designatur ea pars fori ubi reperiri queant invitati. *ito in forum ad Hermas: ubi solent frequentes esse tribuum magistri.* Diversorum morum homines diversis in locis et urbis aut fori partibus soliti convenire: quod docet eximie Plautus in Curculione, scena *Aedepol nugatorem lepidum.* Noti autem sunt Atheniensium Hermae, et statuae illae ἄκωλοι, quas in foro, aut non procul, neque a foro neque

a gymnasio fuisse positas, ex Pausania discimus. Ad Hermas ventitasse ait invitatos, quos appellat *Φυλάρχους*, quasi praefectos tribuum, vel quod nunc primulum venit nobis in mentem, *Φιλάρχους*, ut significet primores civitatis esse, qui honores soliti petere et gerere. Verum quia per *υ* scribunt exemplaria omnia *Φύλαρχος*: id potius sequamur. Athenis id fuit non contemnendae dignitatis nomen Aristoph. Avib. *Ὡς Διϊτρεφής γε πυτίναια μόνον ἔχων πτερὰ Ἡρέθη Φύλαρχος, εἶθ' ἵππαρχος.* Addit poëta, *τούς τε μαθητὰς τοὺς ὡραίους, οὓς ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους μελετᾷν Φείδων καὶ καταβαίνειν.* Malim, *τούς τε μαθητὰς ὡς τοὺς ὡραίους. οὗ ἀναβαίνειν ἐ. vade etiam ad formosos* illos *discipulos*: id est, ad illud gymnasium ubi exercentur adolescentes delicati. *ubi discit Phidon in equos ascendere, et ex iisdem descendere.* in vulgata lectione *μελετᾷν* accipitur pro *docere*: quod insolens plane: nam *μελετᾷν* est *discere, meditari.* unde apud Plinium in Panegyr. *Meditatio campestris turmarum.* Itaque non *οὓς ἀναβ.* sed *οὗ* lego. ut in praecedenti periodo, *οὗ προσφοιτῶσιν οἱ Φ.* [Fortasse Phidon hic ejus artis erat magister, quae docet in equos conscendere, ex iisdem descendere, et varie agitare. Sensus igitur fuerit, illuc eundum esse, ubi Phido suos discipulos docet sese exercere in exercitiis rei equestris. quorum duas commemorat species praecipuas. vide Xenophontem *περὶ ἱππικῆς.* Sed hujusmodi sententia verbum desiderat, quod videtur excidisse, *διδάσκει*, aut simile.] Ait *σπλάγχνα ὀπτᾶται χαύνῳ.* Scribendum *σπ. ὤπτηται χαῦνα.* vel mutata distinctione hoc modo, *σπλάγχνα ὤπτηται. χαῦνον ἥρπασται κρέας ἐξ ἅλμης.* Addit, *διαλαιμοτομεῖθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον.* Malim, *διαλελαιμοτόμηθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. qui intus sunt omnes victimas jugularunt, quae ad epulas necessariae. διαλαιμοτόμησις* magni convivii designationem habet: cujusmodi est quod Hebraei vocant כרה quasi dicas *excisionem.* Affine et proprium coquorum verbum est *διαρταμεῖν.* Anaxandrides, *Ἀρτίως διηρτάμηκε· καὶ τὰ μὲν διηνεκῆ σώματος μέρη δαμάζεται ἐν πυρικτύποισι γῆς.* Eodem sequentia spectant male accepta interpretibus, *κρατὴρ ἐξεῤῥοίβδητ' οἴνου, πρόποσις χωρεῖ. cratera largiter impleta est vino.* id est, crateri vinum e cado infusum est abunde: *jam incipiunt* convivae *poculis se invitare.* *ῥοῖζος* (sive *ῥοῖβδος*) exponitur a veteribus *ῥεῦμα σφοδρόν*: quia usurpatur etiam ad soni ejus signi- p. 689.

ficationem, quem edit fluens aqua vehementius: hic vero κρατὴρ ἐκροιβδεῖσθαι dicitur, qui largiore fluxu vini e cado fluentis fuerit impletus. Pergit qui Manem alloquitur. λείπεται κόρδαξ. ἀκολασταίνει νοῦς μειρακίου, πάντες δ' ἔνδον τὰ κάτωθεν ἄνω. Sunt qui emendent, ἕλκεται κόρδαξ. quae et nobis placeret emendatio, nisi λείπεται mordicus defendant libri omnes, neque caussa est cur mutemus. Nam ut ἐναργέστερον exprimeret omnia pridem parata, et dudum in mora esse convivas ad quos Manes mittebatur, cum jam epulis se accinxissent qui domi erant, λείπεται κόρδαξ, inquit: quasi hoc dicat id superesse unum, ut mensis remotis saltatio instituatur: non enim saltare incipiebant, nisi finitis epulis. Pro, τὰ κάτωθεν ἄνω, placeat magis, nec opinor sine caussa, τὰ κάτω θέσαν ἄνω. syllaba αν, quae fuerat geminanda, semel scripta, depravando loco fuit. Quam varie accipiant Graeci suum illud ἄνω κάτω, alibi multis docemus. Scribe deinde elegantissimum locum hoc modo. μέμνησ' ἃ λέγω. πρόσεχ' οἷς φράζω. χάσκεις οὗτος, βλέψον δεῦρ'. εἶπως ταυτὰ φράζῃς. *memento eorum quae dico: attende iis quae loquor. oscitas? heus tu, huc aspice. ut si fieri potest eadem illis dicas.* scribebatur χάσκεις αὐτός. corrupta venustate hujus loci. οὗτος pro ὦ οὗτος initio periodi frequens apud Atticos. elegans formula est, βλέψον δεῦρο, qua etiam vulgo utimur cum pueros nostros ad ea quae dicimus jubemus attendere. Sic apud Sophoclem Dejanira Licham compellat, Οὗτος, βλέφ' ὧδε. πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς. et in Oedipo tyranno. Οὗτος σὺ πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων Ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Plautus in Amphitruone. *Sosia age: me huc aspice.* in Capteiveis. *quaeso hercle agedum aspice ad me.* in Mostellaria; *Quaeso aedepol huc me specta, et responde mihi.* paulo post, *Surge, ne nugare: aspice dum contra me.* Sequitur, αὐτίκ' ἐρῶ σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἥκειν ἤδη καὶ μὴ μέλλειν, τῷ τε μαγείρῳ μήτε λυμαίνεσθαι. non male vocem αὐτίκα praecedentibus connectas, mutata interpunctione. omnino autem μήτι scribendum non μήτε. de illis videant, ne quid sua mora coco noceant. perit enim multis cibis sua gratia, nisi opportune comedantur. Lege descriptos ante hoc libro Alexidis super hoc versus, ex ejus *Milesiis.* Inter alios pisces Mnesimacho hic nominatos, φυξίκινος quidam est, quem alibi non reperimus. Graecis φυζακινὸς idem ac *meticulosus.* an aliquem piscem ita nominaverint

piscatores, queis nota eorum ingenia nescio. Lege mox, θύννος, κωβιὸς, ἠλακατῆνες. ut lib. septimo. et de istis, κυνὸς οὔραιον τῶν καρχαρίων, vide libro eodem, in σαῦρος. inde emendabis et alia nonnulla piscium nomina, quae in hoc laterculo minus recte scribuntur. Non damnem mox, καὶ μετὰ δεῖπνον θαυμαστὸν ὅσ' ἐστ' ἀγαθῶν πλῆθη. magis tamen ex usu sit, θαυμαστά γ' ὅσ' ἐστ' ἀγαθῶν πλῆθη. Subjicit, σεμναὶ δ' αὐλῶν ἄγαν αἱ φωναὶ, μολπᾷ, κλαγγᾷ. Scrib. μολπαὶ, κλαγγαί. in proximis verbis non pauca corrupta. nam quid est hic νεῖται? quid, κούραν κασίας ἀπὸ γᾶς ἀγίας? interpres p. 690. non male, quod ad sententiam καίουσι κασίαν ἀπὸ γᾶς Ἀσίας. aut scribe, ἀπὸ γᾶς ἀπίας. Homerus, τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης. Deinde, ὀσμὴ σεμνὴ μυκτῆρα δονεῖ λιβάνου μακροῦ. scribo, μακράν. *procul nares ferit odor thuris.* Hesychio auctore μάρον herbae cujusdam nomen est: id si huic loco velis accommodare, quod fecit interpres, per me licet. minus tamen probo. proxima his non uno modo possis ex libro ultimo concinnare: sed quod admodum placeat nihil dum excogitavi. Quare utemur comperendinatione. Atque haec ad Mnesimachi ῥῆσιν.

Caput Sextumdecimum.

Sophon *proprium nomen.* φλεδόνες. χορὸς Ἀσπένδιος. *Prov. Aspendius citharoedus.* πρός τινι γίγνεσθαι. *Dionysii tyranni fabula.* Θεσμοφόρος. *discrimen inter* μάγειρον *et* ὀψοποιὸν, *sive* διάκονον. ἡ μαγειρικὴ καπνιζομένη τυραννίς. *Mos assumendi vestes diis proprias.* ἐξινιάζειν.

ΣΟΦΩΝ in primo versu ex Anthippi *Encalyptomeno,* parum Graecis usitatum viri nomen est. Σόλων forte an verius [aut Σώφρων.] tamen et versu 18. *Sophon* et recte. Sic libro 14. coqui cujusdam meminit Athenaeus, qui Sophon nominabatur. In sexto scribe, Καὶ τὴν θυσίαν ἠφάνισαν ἐκ τοῦ μέσου. Inter praecipua culinae instrumenta est mortarium, ad intrita et condimenta. Sed Labdacus novis inventis suis effecisse dicitur ne eo opus esset amplius. deinde poeta se ipse explicat. Octavum versum sic libri nobis exhibent, — οἷς ὁ Κρόνος ἀρτύ-

μασιν Ἐχρᾶτο, *πάντα φίλων* † *τὸ εἶναίθ' ὑπέλαβον.* Si advertimus animum non est obscura loci hujus sententia, utut inquinatae hominum infrunitorum manus omnia corruperint. Hoc autem ait generosus iste orator, cocos illos de quibus initio dixit, omne priorum artificium superasse et vanitudinis atque ineptiarum arguisse: quasi illi nugas egissent, non coquos peritos suae artis. Scribo igitur servatis vestigiis corruptae lectionis: — *οἷς ὁ Κρόνος ἀρτύμασιν* Ἐχρᾶτο, *πάντα φλεδόνας εἶναί θ' ὑπέλαβον. φλεδόνες, nugae, λῆροι.* Timon in Sillis, Ἀλλ' *οὐδὲν τούτων φλεδόνων μέλει.* potes et *φλήναφον*, aut *φλυαρίαν* scribere. 22. Ἐμὲ *κατακόψεις, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν. enecabis me nimirum, non hostiam qua facere volumus.* Exposuimus jam capite sexto, apage doctorum emendationem *οὐχὶ θύειν μέλλομεν.* 24. Ἔχοντα, *καὶ ζητοῦντα κατὰ τὴν τέχνην.* Scrib. *ζητοῦντα τὰ κατὰ τὴν τέχνην. ea vestigantem quae ad artem pertinent.* 45. Οὐδὲν *χονδρεύου σοι διαφέρω τ'* Ἀσπενδίου. Mendum palam faciunt metri lex et sententia: quae nulla est: nam de interpretatione viri docti quid aliud dicas, nisi quod olim de Menecle? Emendemus igitur quod corruptum est, ut sententia sit aliqua, et stet versus. Lego, Οὐδὲν *χοροῦ σοι διαφέρω τ'* Ἀσπενδίου. per chorum Aspendium intelligo citharoedum: de quo extat proverbium Ἀσπένδιος *κιθαριστής*: ac fortasse scribendum Οὐδὲν *κιθαριστοῦ διαφέρω τ'* Ἀσπ. Eo proverbio utebantur, quoties de eo loquerentur, qui suâ sibi commoda non aliorum sectaretur: cujusmodi sunt avari et quaestus cupidi. *ὁ γὰρ φιλοχρήματος*, ait Zenobius, exponens hoc proverbium, *οὐδὲν τῶν πέλας ἕνεκα οἰκονομεῖ. ἕλκει δ' ἐφ' ἑαυτὸν πάντα.* haec ille. sed non minus venuste de alio usurpaveris, qui sibi non aliis laborem suum vult esse utilem. Sic igitur et cocus hic similem se ait esse Aspendio citharoedo: vel ad cocorum rapacissimas manus alludens: quae sexcentis jocis materiam praebuere apud Plautum et Graecos comicos: vel potius hoc significans: se libenter vesci eo quod paraverit, si fiat modo copia. Atque hanc interpretationem proximus versus confirmat. Γεύσω *δ' ἐὰν βούλησθε τῶν εὑρημένων, meis inventis fruar lubens si per vos liceat.* 36. Πρὸς *τὸ φιλεῖν δὲ τὴν διάνοιάν ἐστ' ἔχων.* Scrib. *πρὸς τῷ φιλεῖν.* sic loquuntur Graeci. Aristotel. 8. Polit. *ὅταν δὲ ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι γένωνται.* Sic lib. sequente, *οἱ πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις. qui*

p. 691.

in eo ministerio occupantur. 40. principium repete ex superioris fine, ac scrib. Ὅταν ἐγγύς. ἦν δ' ἴδ' ὕστερος, ἀρτύω Φακῆν. In 44. transpositis vocibus malim scribi, Σίναπι τούτοις παρατίθημι, καὶ ποιῶ χυλ. Anthippi μαγειρικὴν ῥῆσιν excipit alia poetae nescio cujus. Nam ait, Καὶ παρὰ Διονύσῳ δ' ἐν Θεσμοφόρῳ ἄνδρας δαιταλεῖς τί Φησι; quis autem hic *Dionysius* dramaticus poeta? Lego Διονυσίῳ, et hanc quoque fabulam Dionysio tyranno tribuo: certum est aliquot comoedias ab hoc editas. *Adonidem* illius paulo ante laudavit auctor: nunc Θεσμοφόρον: quam vocem utro genere accipiamus, virilime an foemineo, et qua notione, incertam. Totum hujus eclogae principium corruptum est. Apponemus aliquot versus ita ut legendi videntur nobis.

— σφόδρα
μακράν γε χάριν ἀεί, μίαν, νὴ τοὺς θεοὺς
ταυτὶ προεῖπας τὸν μάγειρον εἰδέναι.
πολὺ δεῖ γὰρ αἰεὶ πρότερον οἷς μέλλει ποιεῖν
τὸ δεῖπνον, ἐγχειρεῖν, ποιεῖν πόλλ' εἰδέναι.
ἂν μὲν γὰρ ἕν τις τοῦτ' ἐπιβλέψῃ μόνον,
τοὔψον ποιῆσαι κατὰ τρόπον πῶς δεῖ τίνα
τρόπον δὲ παραθεῖναι, πότ', ἢ πῶς σκευάσαι,
ἂν μὴ προσίδῃ τε τοῦτο, μηδὲ Φροντίσῃ,
οὐκ ἔστι μάγειρος, ὀψοποιὸς δ' ἔστ' ἴσως.

qui ante locutus erat; coquum aliquem laudaverat, eo unico nomine, quod cibos optime condiret. at ille cujus haec sunt, negat coqui eam esse laudem: sed vilis ὀψοποιοῦ. Artem enim coqui majus aliquid esse, et ex pluribus observationibus collectam. Sic alii poetae in recitatis alibi testimoniis discrimen statuunt inter μάγειρον et ὀψοποιὸν, sive et διάκονον, ut Nicomachus libro septimo. Quod dixerat de differentia inter μάγειρον et ὀψοποιὸν, pulchro simili sequentibus quatuor versibus illustrat: quibus hoc ait: vulgo quidem ductorem quemcunque exercitus στρατηγὸν dici: caeterum si rei veritas spectetur, aliud esse στρατηγὸν, aliud ἡγεμόνα: hac enim appellatione ducatus militum functionem solummodo designari: illa, universum totius imperatoriae artis notitiam. Scribe sic hunc versum, Καὶ γὰρ στρατηγὸς πᾶς καλεῖθ', ὃς ἂν λάβῃ Δύν. Mox ait, Πάντα μὲν λήψει σχεδὸν, ἀεὶ γὰρ οὐκ ἀεὶ δὲ τὴν Τούτων ἀρχὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν. Sententia horum verborum est posse quidem omnia omnibus anni tempestatibus reperiri: at non omnia semper aeque emi com- p.692.

mode: cum alia aliis anni tempestatibus sapiant magis, et sint palato gratiora. Prior horum versuum est hypermeter. Sed legendum

— ἅπαντα μὲν
λήψει σχεδόν γ' ἀεὶ γάρ. οὐκ ἀεὶ δὲ τὴν
ἀκμὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν.

more suo Athenaeus quaedam non descripsit, quibus loquentem cocum erat aliquis intersatus: qua de re lectorem monebamus libro secundo cap. 15. Ab istis separari sequentia debent, quorum haec est sententia: credi vulgo artis μαγειρικῆς doctorem magnum esse Archestratum: cum e contrario multa ille ignoraverit, et omnino nihil in eo argumento laude dignum praestiterit. Porro errare eos graviter, qui putent ex scriptis aut dictatis magistrorum τῆς μαγειρικῆς artem addisci et persecte cognosci posse: nam illius hanc esse naturam, ut scriptis eam complecti queat nemo. dominari enim in hac re τὸν καιρόν: cujus nulla possunt certa praecepta dari. Haec quidem sententia est istius loci: sed in vicesimo septimo versu τῶν βιαίων ἐσθ' ἕνεκα τὰ γεγραμμένα, et tribus sequentibus haeremus. 30. fortasse ita concipiendus: Αὕτη δ' ἑαυτῆς ἐστιν οὐχὶ δεσπότις. Sane duos proxime sequentes scribere sic debes.

Ἂν δ' αὖ σὺ μὲν χρήσῃ τέχνῃ, τὸν τῆς τέχνης
καιρὸν δ' ἀπολέσεις, παραπόλωλεν ἡ τέχνη.

Postremi versus hujus ῥήσεως melioribus libris opus habent: at Hegesippei quos statim pronuntiat Aemilianus ex *Adelphis*, debuerant interpretibus emendari ex libro septimo. Ibi eos lege capite 11. Mutila est coqui responsio ad Aemilianum, καταφρονεῖς ὅτι μάγειρος εἰμί. ἴσως ὅσον ἀπὸ ταύτης τῆς τέχνης εἴργασμ' ἐγὼ κατὰ τὸν κωμικὸν Δημήτριον. ut sit perfecta sententia, videtur aliquid desiderari. Hoc vult enim: contemnis me quia sum coquus: atqui eruditio tua (erat Aemilianus grammaticus) non attulit tibi tantum compendii: quantum ego lucri ex hac mea arte feci. Eleganter in tertio subjectorum e Demetrio versuum dicitur ἡ μαγειρικὴ esse καπνιζομένη τυραννίς *tyrannis fumo obnoxia*: appellat *tyrannidem*, honoris cocorum caussa: quia in aulis principum et tyrannorum nunquam non sunt coqui: addit καπνιζομένη, ut faciat discrimen inter veram tyrannidem sive potentiam, et eam coquorum, qui imperium habent culinae parietibus circumscriptum. Deinde magnates commemorat quibus ministraverit. Seleucum

nempe Syriae regem et Agathoclem Siculum tyrannum: versu sexto fulci labans metrum, Τῷ Σικελιώτῃ, τὴν τυραννικὴν φακῆν. Sequentes vel summis ingeniis fa- p. 695. ciant negotium, nedum nobis. Sic enim scribuntur in omnibus exemplaribus,

Τὸ μέγιστον οὐκ εἴρηκα· Λαχάρους τινὸς
ὅτ' ἦν ὁ λιμὸς ἑστιῶντος τοὺς φίλους
† ἀνάληψιν ἐποίησ' Ἀθηνᾶν Λαχάρης
† οὐδὲν ἐνοχλοῦσαν δ' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Non verebimur suspiciones nostras in medium proferre etiam hic: neque enim ceu κυρίας δόξας illas haberi volumus, sed ut conjecturas meras. Videtur autem poeta Lacharem Atheniensem ducem, cujus in Atticis historiis mentio, in Attico theatro more comico proscindere: quod in summa annonae caritate, cum pars magna civium fame periret, convivium lautissimum celebrasset, cui meretrix aliqua amata ipsi, Minervae cultu ornata intererat. Id aliquando factitasse homines dissolutos et luxu diffluentes, testis sit vel Augusti coena illa δωδεκάθεος, de qua Suetonius libro secundo, cap. 70. Quare ita lego,

Ἅμ' ἀνδράσιν ἐποίησ' Ἀθηνᾶν Λαχάρης
δή τότ' ἐνοχλοῦσαν, Δί' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Quod maximum est, inquit, non dixi vobis: nam Lachares quidem cum aliquando tempore famis amicos convivio exciperet, effecit ut in mortalium convivarum turba censeri Minerva non recusaret: ego vero nunc faxo ut etiam Jupiter vocatis ad coenam accenseri velit. ἐνοχλεῖν hic turbae interesse significat: etsi aliud vulgo sonat. In manu exaratis vox ἐγώ cum sequentibus jungebatur: puto fuisse bis scribendam. neque enim parum elegantiae accesserit sequenti aposiopesi Aemiliani, si scribas: Ἐγώ, ὁ Αἰμιλιανὸς ἔφη, εἰ μὴ δείξῃς, ὅ τι φέρεις. Ait coquus, ῥόδα τὰ εὐοσμότατα ἐν ἴγδει τρίψας. Libri meliores, ἐν ἴγδῃ. recte. nam ἴγδις pro pila et mortario non dicitur: sed ἴγδη. In pilam hanc injecisse se narrat iste, ἐγκεφάλους ὀρνίθων τε καὶ χοίρων σφόδρα ἐξινιασθέντας. Dalecamp. *cerebra diligenter commixta, et ad unitatem redacta.* mirum verbum finxit videlicet ἐξενοῦν. Melius Excerpta ἐξινιασθέντας. interpretamur autem ἐξινιάζειν fibras sive fibrillas adimere: quod puto factum transmissis per colum cerebellis. Affines sunt apud alios voces ἐξινοῦν et ἐξινᾶν, quae sumuntur simpliciter pro *vacuare.*

CAPUT SEPTIMUMDECIMUM.

Αὐταῖς χύτραις. locus Euripidis. ἔτνος et ἕψημα ἐτνηρόν. λέκιθος. Eupolidis χρυσοῦν γένος vel χρυσογένης. λαβάργυρος ὡρολογητής. Servi qui horas observabant. νησιωτικαὶ δίκαι, alia nonnulla.

SEQUITUR, Μετὰ ταῦτα δὲ περιενεχθεισῶν ὀρνίθων τε ὀπτῶν, Φακῆς τε καὶ πισῶν αὐταῖς χύτραις. Malim πίσων. nam πίσον dicitur. sequitur tamen ex Phania πισός. significat fuisse dipnosophistis oblatas assas gallinas, et lentem ac pisa cum ipsis in quibus coxerant ollis. ita accipiendum erat τὸ, αὐταῖς χύτραις. ut cum dicunt
p. 694. passim historici, periisse naves αὐτοῖς ἀνδράσι. Restitue loquendi hoc genus Euripidi, in extremo Cyclope: ubi ait furens Cyclops,

> Οὐ δῆτ' ἐπεί σε τῆσδ' ἀποῤῥήξας πέτρας
> αὐτοῖσι σὺν ναύτῃσι συντρίψω βαλών.

scribendum, Αὐτοῖσι συνναύτῃσι. nam plenum est, σὺν αὐτοῖς τοῖς συνναύταις. Mox narratur ex Eresio Phania fabam et pisum ἑψήσεως ἕνεκα σπείρεσθαι: quod cum obscuriuscule dictum sit, additur ἐτνηρὸν γὰρ ἐκ τούτων ἕψημα γίνεται. id est, *fit namque ex istis jus densum pultaceum.* Videtur Phanias differentiam aliquam statuere inter pultem et id quod vocat ἕψημα ἐτνηρόν. Ex leguminibus utrumque parabant: et pultem, sive ἔτνος, et ἑψήματα, de quibus libro quarto, capite sexto. Interpres longe haec aliter. sunt sane quae deinceps habentur Phaniae verba, caeteris illius quae in his libris, similia: obscura inquam, et ab imperitis hominibus male accepta, quod saepe jam questi sumus. melius autem scribas τὰ δὲ πάλιν αὖθις λεκιθώδη, quam ut editum per υ λεκυθώδη. leguminis species est λέκιθος. Ait dipnosophista, πισοῦ (vel πίσου) τοῦ ὀσπρίου μνημονεύει καὶ Εὔπολις ἐν Χρυσῷ γένει. In comici scholiis ad Ranas, fabula haec Eupolidis laudatur, et Pollucis libro septimo, cap. 22. at in ejusdem libro nono, et iterum libro decimo, cap 17. et 31. ἐν Χρυσογένει scriptum offendes, pro χρυσῷ γένει. eadem scriptura apud Harpocrationem, in σιπύα. An igitur duas fabulas Eupolis

docuerat, alteram Χρυσοῦν γένος inscriptam alteram Χρυ-
σογένης? Cum dixisset Ulpianus per jocum, se de Eleu-
sinia balletye (id festi nomen) quae sciret non dicturum,
εἰ μὴ παρ' ἑταίρου ἑκάστου μισθὸν λαβόντα, subjicit
Democritus, ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ὢν λαβάργυρος ὡρολογητὴς
κατὰ τὸν Τίμωνος πρόδειπνον, λέξω τὰ περὶ τοῦ Ἡγή-
μονος: quae ita vertenda fuerant, *Ego vero qui non
sum mercenarius horarum nuntiator, ut ille apud Ti-
monem qui horas ante coenam observat, de Hegemone
dicam quae habeo comperta.* Veteres cum horologiorum
usum ignorarent, diei tempus ex umbra in foro aut
alio patente loco conjiciebant. Quare illuc semper eun-
dum erat, ut scires πηλίκα ἦν τῆς ἡμέρας, sicut loquuntur
Attici. Propterea in beatorum aedibus unius servorum
propria et peculiaris cura fuit, horas observare et nun-
tiare: quod ex Hesychii commentariis discere est. [Seneca
de brevitate vitae ostendit similem consuetudinem fuisse
servatam suo etiam tempore. *Nec illos quidem, ait,
inter otiosos numeraveris, qui sella se et lectica huc
illuc ferunt, et ad gestationum suarum, quasi deserere
illas non liceat horas occurrunt: quos quando lavari
debeant, quando natare, quando coenare, alius ad-
monet; et usque ea nimio delicati animi languore
solvuntur, ut per se scire non possint, an esuriant.*]
Horam vero coenae parasiti ut plurimum nuntiabant,
curiosi talium observatores. Plutarchus De discrimine
inter parasitum et amicum. ὃν οὐκ ἔστι λαβεῖν περὶ
τοὐπτανεῖον, οὐδὲ ἁλίσκεται σκιὰν καταμετρῶν ἐπὶ δεῖ-
πνον. Videtur itaque Timon in Sillis suis, quibus omnes,
priores philosophos prosciderat, parasiticum ingenium
alicui illorum istis verbis objecisse: aut vilis cujusdam p.695.
lucelli ignominiam nescio cui impegisse: quia dicat λα-
βάργυρον. Non est πρόδειπνος titulus carminis Timonei.
Scimus fecisse illum Ἀρκεσιλάου περίδειπνον: sed nihil
hoc ad rem. Quia coenae potissimum gratia horas scire
cupiebant: ideo ὡρολογητὴς hic Timoni dicitur πρό-
δειπνος, qui horas adnotaret ἐπὶ δεῖπνον, ut Plutarchus
loquitur. Eustathius ultimo in Iliadem commentario, Ἡ
δὲ τοιαύτη ὥρα, καὶ τὸ ὡρολογεῖν ποιεῖ, καὶ τὸν ἐξ αὐ-
τοῦ ὡρολογητήν· ὃν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ Τίμων λαβάρ-
γυρον ἔφη, ὡς ἐπὶ μισθῷ ὡρολογοῦντα. In tertio versu
parodiae Hegemonis offendit me elisa contra morem
diphthongus in istis, χώρ' εἰς τὸν ἀγῶνα. ac scribebam ma-
gis ex usu χώρει 'ς τὸν ἀγῶνα, vel etiam χώρει ἐς τ. ἀ.

hujusmodi coalitiones frequentes poetis: ſed cum vulgatis ſcribunt membranae et Euſtathius ad ῥαψ. Φ. Iliadis. Plures verſus cum iſtis cohaerentes legas libro ultimo. Pergit auctor narrare de eodem parodo, Εὐδοκίμει δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος μάλιστα ἐν ταῖς παρῳδίαις, καὶ περιβόητος ἦν λέγων τὰ ἔπη πανούργως καὶ ὑποκριτικῶς. etſi nulla hic deſignatio temporis, ex ſequentibus tamen apparet, de certa die loqui Athenaeum, qua plurimum Athenienſes oblectavit Hegemon recitandis parodiis ſuis. nam ſequitur, καὶ διὰ ταῦτα σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησεν· ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πλεῖστον αὐτοὺς γελάσαι. Sed aliquid libris noſtris deeſſe, docet Excerptor, ſcribens ſic, ἐν δὲ τῇ Γιγαντομαχίᾳ οὕτω σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησε. obſerva genus haut ſcio an Athenaei, ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ, pro *quando recitata eſt ab Hegemone Gigantomachia.* τὰ περὶ Σικελίαν ἀτυχήματα Athenienſium, nota ſatis ex Thucydide, Diodoro, et Plutarcho in Nicia. Cum diu poteſtatem habuiſſent Athenienſium Neſiarchi de litibus inſulanorum ſtatuendi: poſtea hoc illis jus ademptum eſt, quando Athenienſes ἀνῆγον εἰς ἄστυ τὰς νησιωτικὰς δίκας, id eſt, *in urbem traduxerunt inſulanorum lites.* Hoc voluit Athenaeus, qui verbis hiſce cauſſam indicat, cur Hegemo Thaſius Athenas ſe ſiſtere ad litem diſceptandam fuerit coactus. Sciunt eruditi quid appellet νησιωτικὸν κλητῆρα Ariſtophanes in Avibus. Eleuſinia balletys, de qua bis interrogatus Ulpianus ne ſemel quidem reſpondere ſuſtinuit, auctore Heſychio, ſolemnitas quaedam fuit, Athenis celebrari ſolita in honorem Demophontis Celei filii. Tantum nobis de ea compertum.

Caput Duodevigesimum.

Timocles duo, comicus et tragicus. τῶν δήμων. *Timoclis fabula* Icarii ſatyri. χέρνιβον *et* χέρνιψ. Καικόα. *Ariſtophanis* Heroes. τὰ εὐώδη. *apomagdaliae* κυνάδες. *Clidemi* Ἐξηγητικόν. *item aliorum eodem argumento et titulo.* πάτρια θυγατριδῶν. χειρόμακτρον *de homine.* χειρόμακτρα πλαγγόνων. *nomen pueri a poculis ab Hercule occiſi.*

p. 696. ΑΛΛΑ με ἀνέμνησας καλὲ Δημόκριτε μνησθεὶς χύτρας. reſpicit ea verba quae initio ſuperioris capitis ſunt ex-

posita. Τιμοκλῆς ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητής, (. . . . . τραγῳδίας.) Sic edidimus fide membranarum: unde multa adjecimus ante inedita. Suppleo autem quae deesse hic vides, ἦν δὲ καὶ ἕτερος ποιητὴς τραγῳδίας. Timocles dramatici poetae plures fuerunt. duos Suidas commemorat, ambos comoediae poetas: Athenaeus hic clare alterum facit comicum, tragicum alterum.
ὅτι δὲ καὶ τὸν δῆμον Ἀχαρνεὺς ὁ Τηλέμαχος. Restitue ex Epitoma genus loquendi Atticissimum, τῶν δήμων. de quo saepe diximus: nam ineptissime vertunt, *natione genteque Acharnensem.* Θανατηγὸν καλὴν χύτραν φέρει. Et mutilus hic versus est, et corruptus. Fortasse allusio hic aliqua fuit ad mancipiorum νεωνήτων καταχύσματα: de quibus Demosthenes, et Aristophanes et hujus veteres interpretes multa. Sed cum cogito, pene videtur certum ex iis quae de Telemacho isto mox dicuntur, scripsisse poetam, Ἔτνους κυαμίνου γὰρ καλὴν χύτραν φέρει. sententiam quidem poetae confido nos tenere: de verbis non idem affirmaverim. ἐν διχαρίοις Σατύροις φησίν. Dalecamp. *Idem in Satyris bicipitibus.* imo vero, *in Icariis Satyris.* nam omnino legendum, ἐν δ' Ἰκαρίοις Σατύροις. Firmat correctionem vetus Messaei, ubi sic clare legitur. Haec est illa Timoclis fabula *Icarii*, de qua dicebamus libro superiore, capite quinto. saepe illam laudat noster: sed neque ex ipso, neque ex Suida discas, quod discere est ex hoc loco: integrum lemma ejus fuisse *Icarii Satyri.* Δημοσατύρους quidem Nicoclis in Suida legas: sed alterius non hujus comici. Οὐδὲ Παύσωνι φὴς τὸν δεῖνα προσλελακκέναι. Scrib. Παύσωνι φὴς τὸν δεῖνα προσλελακηκέναι. Καί τις αὐτῶν ἀπήντησε, λέγων τὸ ἐν Ἰλιάδι. Observant veteres, semel omnino extare apud poetam vocem χέρνιβον: cum alibi semper λέβητα hoc vas appellet. Locus est Iliadis ultimo libro. At χέρνιψ legas alibi apud summum vatem: sed notione diversa, pro ipsa nempe aqua lavandis manibus effundenda. λοιβιλέβητες χάλκειοι. Fortasse verum erat, λοιβίδες, λέβητες χάλκειοι. Etiam illud statim non recte, Ἀμεινψίας Σφενδῶνι. melius libro sexto Σφενδόνῃ. sed et Φείδωνι esse scribendum potest videri, ex lib. 10.
ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Καλλιμάχου πίνακας, id est, *in iis quae scripsit super scriptorum indicibus quos ediderat Callimachus.* De Callimachi in hoc genere diligentia et scriptis, libro sexto latis, capite decimo. Ait autem

πίνακας, non *πίνακα*: quia diverſa genera auctorum in diverſas tabulas Callimachus confecerat. Caeterum obſervationem Ariſtophanis grammatici, quae hic commemoratur, paulo poſt falſi convincit Athenaeus. *τῇ μὲν φησι νίψασθαι.* Haec diſtinguuntur non recte. nam
p. 697. *νίψασθαι* principium eſt Homerici verſus. Sic enim poeta non uno loco, *Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ κατέχευε φέρουσα Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξ.* In Sophronis teſtimonio, *Τάλαινα Καικόα κατὰ χερὸς δοῦσα ἀπόδος ποθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν*: fieri poteſt, ut proprium barbarae ancillae nomen ſit *Caecoa*: ſed et corruptum ac corrigendum videri poteſt, ex idiomate Dorico: *αἴ κοᾷ*, vel *κοᾷς*. *ſi auſcultas*, ſi vis tandem ad ea quae dico animum advertere. *ἔστι δὲ ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβ.* Luſtralem aquam intelligit, de qua olim nonnulla ad Theophraſtum. *Ἀριστοφάνης ἐν Ἥρωσι χερνίβιον εἴρηκεν.* Ejus fabulae mentio apud Pollucem libro 7. cap 2. ſic enim concipienda iſta illius, *τούτων δὲ* (mercantium) *καὶ θεοὶ ἴδιοι, ὁ ἐμπολαῖος Ἑρμῆς, καὶ ὁ ἀγοραῖος. καὶ ἐμπόλω Διοσκούρω ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης.* meminit et capite ſequenti, et alibi ſaepius: itemque Harpocration in *πυελίδα*. Etiam Menander *Heroem* docuerat. *Ὅτι δὲ καὶ εὐώδεσι τὰς χεῖρας κατεχρίοντο, τὰς ἀπομαγδαλιᾶς τιμὰς ἀτιμάσαντες.* Ait *εὐώδεσι*: nempe *σμήγμασι*, vel *χρίσμασι*. et deeſt fortaſſe non ſolum abeſt altera harum dictionum. ſed apparet ſtudio brevitatis ita eſſe locutus: nam et paulo poſt iiſdem verbis utitur Athen. et mox quoque in Antiphanis verſu, *εὐώδη λαβών*, ſimpliciter. Sed quinam illi fuerunt, obſecro, *magdaliarum honores*? fictitii nempe et nugatorii: imo nugatoris alicujus figmentum. Legendum ajo, *τὰς ἀπομαγδαλίας ἀτιμάσαντες*. oſcitans librarius bis ſcriptis aliquot literis, bellam iſtam lectionem peperit. Addit, *ἃς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκάλουν κυνάδας* ex re ipſa nomen: nam apomagdalias canibus projiciebant. etiam fuere qui *κύνας* appellarent non tantum *κυνάδας*. *Τὰς χεῖρας εὐώδη λαβὼν τὴν γῆν.* Potes explere verſum, *εὐώδη λαβὼν, τὴν γῆν θ' ἅμα.* Tolle notam defectus ſine cauſſa inuſtam huic Dromonis verſui, *Ἐπεὶ δὲ θᾶττον ἦμεν ἠριστηκότες.* Sed recitabimus et reliquos, ſunt enim corruptiſſimi. Eos autem hoc modo concinnamus,

Περιεῖλε πάσας τὰς τραπέζας, νίμματα
ἐπέχει τις, ἀπονιζόμεθα, τοὺς στεφάνους πάλιν
τοὺς ἰρίνους λαβόντες ἐστεφανούμεθα.

ἴσως δὲ καὶ τὴν λεκάνην οὕτως ἔλεγον, ἐν ᾧ τρόπῳ καὶ χειρόνιπτρον. Totidem literis haec descripsit auctor Epitomae praeter morem suum ille quidem: non enim magis ipse haec, opinor, intellexit, quam nos facimus.

ὡς καὶ Κλείδημος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἐξηγητικῷ. Clidemus antiquissimus scriptor, obscuras voces collegerat et exposuerat, libroque suo titulum indiderat *Ἐξηγητικόν*: non ut posteri ejus qui commentarios ejus argumenti vocarunt *Λεξικά*. [non etiam *γλώσσας* vocaverat, ut fere antiqui omnes, qui in eo argumento versati, sicut dicebamus libr. 3. cap. 6.] Hebraei antiquissimi ערוך quasi dicas *στοιχείωσιν*, propter digestas *κατὰ στοιχεῖον* dictiones. De hoc libro censeo loqui auctorem Etymologici, cum in *τριτοπάτορες* ita scribit, *ὁ δὲ τὸ Ἐξηγητικὸν ποιήσας, Οὐρανοῦ καὶ Γῆς φησὶν αὐτοὺς εἶναι.* Laudatur et Anticlidis *Ἐξηγητικὸν*, itemque aliorum: sed cum adjectione auctoris quem sunt p. 698. interpretati. Ceterum ex subjecto Clidemi loco duo colligimus: non vocum tantum antiquarum expositionem continuisse id Exegeticon: sed etiam morum priscorum, et institutorum ac rituum. Deinde autem non soluta oratione id scriptum fuisse, verum numeris adstricta: quomodo et Philetas et Nicander idem argumentum tractaverant. Scribo sic Athenaei verba, *προσθεὶς γὰρ περὶ ἐναγισμῶν, γράφει τάδε*: non *προθεὶς*, ut editum est. nam illa *περὶ ἐναγισμῶν*, sunt tanquam lemma et inscriptio subjiciendae tractationis. De hoc usu verbi *προτιθέναι* in libris commentariis, dictum ante non uno loco. Clidemi verba ritum parentationum et formulam veterem complectuntur. Postea additur, *παρέθετο ταῦτα καὶ Δωρόθεος φάσκων καὶ ἐν τοῖς τῶν θυγατριδῶν πατρίοις τάδε γεγράφθαι.* Graeci *πάτρια* appellant antiqua instituta, et fere publica civitatis alicujus et populi. Ita dixit lib. octavo, *τὰ τῶν Σύρων πάτρια* Athenaeus. [Proclus in Phaedonem Platonis: *τίνων σύμβολα τὰ περὶ τοὺς ἀποιχομένους πάτρια Ἀττικά*; mox, *διὰ τί μὴ ἐμμένει τοῖς πατρίοις*; Observamus etiam primi hominis institutum ac consuetudinem *πάτρια* appellari. Philostrati enim de Proclo Naucratite verba sunt. *τὰ δὲ τῆς μελέτης πάτρια τῷ ἀνδρὶ τούτῳ διέκειτο ὧδε.* id est, *In declamationibus hic sophista tenuit hanc rationem* sive mos illius fuit hic] deest vox *νόμιμα* in hac locutione, ut saepe in hac lingua. At *πάτρια θυγατριδῶν* quomodo interpretabimur? Liquido constat nobis corruptam lec-

tionem esse. Existimo corrigendum, ἐν τοῖς τῶν Θυατειρηνῶν πατρίοις. *in libro De institutis et moribus Thyatirenorum.* Σοφοκλῆς Οἰνομάῳ. Pollux libro decimo, capite 14. Σοφοκλῆς ἐν Οἰνομάῳ, Διὰ ψήκτρας σε ὁρῶ Ξανθὴν καθαίροντα ἵππου αὐχμηρὰν τρίχα. plura lib. septimo. Cave autem emendes versum inde hic allatum, Σκυθιστὶ χειρόμακτρον ἐκκεκαρμένος. Haec vera lectio, non ἐκκρεμάμενος. appellat χειρόμακτρον hominem propius cutem detonsum: quae dicebatur Scythica tonsura vel Thracica. Theocrit. οὐδὲ Θρακιστὶ κέκαρμαι. Demonici locus aliquanto post mutilus est. ἐσπουδάκει δ' ἕκαστος ὡς ἂν ἐσθίων ἅμα τ' ὀξύπεινον ἄνδρα καὶ Βοιώτιον. Ubi in istis est τὸ κατὰ χειρὸς ὕδωρ, quod solum ivit demonstratum? mutilus nempe hic locus: neque hoc solum: etiam corruptus. Nam ἐστιῶν scribendum: si id agimus ut sit oratio Graeca. De Boeotorum voracitate multa libro sequente Athenaeus.

Ὠμολίνοις κόμη βρύουσ' ἀτιμίας πλέως. Mirum loquendi genus: nam intelligit aliud nihil, nisi caput hirtum instar lintei e materia crassiore et parum polita. ὠμόλινα Hesychius interpretatur τὰ ἄγρια ὀθόνια. sed observant alii Graeci, sic vocatum esse linteum quo solent tonsores humeros eorum tegere qui sibi dant operam, ut ne vestem inquinent: atque ita Plutarchus accipit. Plautus alibi vocat *linteum,* alibi *involucre.* χειρόμακτρα δὲ καγγόνων πορφυρᾶ. Lego πλαγγόνων. nam
p. 699. illud alterum nihil significat. Dalecamp. vertit, *temporum.* Voluit nempe scribi κροτάφων: aut λαγόνων, novo sensu: nulla omnino ductus veri similitudine. Appellat Sappho χειρόμακτρα πλαγγόνων, ornamenta capitis, non sui, sed pupparum. quae quidem ornamenta simul cum ipsis puppis Veneri consecrasse ait, more veterum virginum. Persius, *Nempe hoc quod Veneri dicatae a virgine puppae.* Vel χειρόμακτρα πλαγγόνων, periphrasis est reticulorum, quibus utebantur virgines. Hesychius, πλαγγόνες, κεκρύφαλοι. Totus locus sic posuit non absurde neque inepte concipi, χειρόμακτρα δὲ πλαγγόνων πορφυρᾶ, καὶ ταῦτα μάλα τιμάεντά γ' ἔπεμψα Σαπφοῦς τεᾶς δῶρα τίμια. sequitur jam Athenaei interpretatio: κόσμον λέγει κεφαλῆς τὰ χειρόμακτρα. Quod ait, χειρόμακτρον praeter notam significationem etiam ornamenti genus significare, confirmatur ab Hesychio, qui interpretatur μανδύλιον. Mandylium sive mantelium, non solum fuisse mantile ad tergendas manus:

verum etiam genus amiculi, constat vel e versu Plauti; p. 700. *Neque fallaciis ullum est mantelum meis.* Scribe, δι' ὃν καὶ ἐξεχώρησε Καλυδῶνος non δι' ὧν. Pueri a poculis ab Hercule occisi, nomina quae hic commemorantur, *Archias*, *Cherias*, *Eunomus*, *Cyathus*, error vetustorum librariorum, nisi fallor multiplicavit. Nam *Cherias* apud Hellanicum, videtur παραφθορὰ nominis *Archias:* quo ille historicus eum puerum alibi nominavit. In vetere argumento Trachiniarum dicitur *Eunomus Architelis F.* Apollonii scholiastae *Cyathus Architelis F. Oenei pincerna.* De eodem puero adjicit Athen. ᾧ καὶ ἀνεῖσθαί φησι τέμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Προσχίῳ: *fuisse ei consecratum ab Hercule lucum in Proschio.* ἀνεῖσθαι non est *relinqui.* et mali critici sunt qui olim emendarunt ἐν προαστείῳ: ut legimus in quibusdam MSS. quique nuper correxerunt ἐν προσκίῳ. Proschium loci cujusdam in Aetolia nomen fuit. auctor Stephanus Περὶ πόλεων.

ISAACI CASAUBONI
ANIMADVERSIONUM
IN
ATHENAEI DIPNOSOPHISTAS
LIBER DECIMUS.

Caput Primum.

Nexus libri hujus cum ſuperioribus: ejusdem argumentum. Prolixitatis excuſatio qua uſus Athenaeus initio iſtius libri. Epicharmi Buſiris. *Aures hominis immobiles. Aliquando tamen motitantes viſae. εὐφαγία ſive εὐστομία. Larus avis Herculi ſacra.* Lepreas.

Quemadmodum poſt guſtationem pauſa edendi facta et locus datus variis colloquiis quae tribus libris recitata ſunt, quarto, quinto, et ſexto: ſic etiam legitimae coenae pars prior et poſterior ſive prima et ſecunda menſa, inſititiis diſſertationibus diſſinduntur: quibus referendis ſeſe pariter et lectorem ſuum occupatum habet dipnologus hic, totis 10. 11. 12. et 13. etiam libris. Quin et decimi quarti pars magna iisdem ſermonibus impenditur, usque ad illa: *Τοσαῦτα τοῦ Μασουρίου διεξελθόντος, περιηνέχθησαν καὶ αἱ δεύτεραι καλούμεναι τράπεζαι.* inde principium habet univerſi operis pars ultima. Ac de caeteris quidem libris alibi. Decimus autem hic velut praeparatio quaedam eſt ad liberaliorem vini potum, cui de more locus erat ſub coenae finem. Initium totum imo vero pars libri maxima in commemoratione vel ſingulorum hominum, vel populorum vino deditorum verſatur: non ſine gravi et erudita vitii ejus deteſtatione. Hic etiam explicantur varii modi temperandi

vinum aqua, quorum extabat in priſcorum libris mentio: itemque alia nonnulla ad potum ſpectantia. Poſtremo griphi quidam, aenigmata, et id genus aliae quaeſtiones proferuntur, quibus ſoliti olim homines eruditi in conviviis ſeſe oblectare. Inter comedones principem locum jure ſuo Hercules obtinet: de quo dicturus auctor, Timocratem ſuum initio libri, ut ſemper, affatur his verbis. *Ἀλλ' ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφὸν, ἵνα πίῃ τις τοῦτο λαβὼν καὶ φαγὼν, ὥσπερ πιὼν χαίρει, καὶ σκευασία μὴ μίη εἴη τῆς μουσικῆς, Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ σατυρικῷ, ἑταῖρε φησὶ Τιμόκρατες, φέρε εἴπωμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδηφάγος.* [Etſi non eſt difficile intelligere quid ſibi Athenaeus velit haec ſcribens: veram tamen iſtius loci lectionem conſtituere, difficillimum eſt. Nos olim exiſtimabamus verſus hic latere Aſtydamantis poetae, cujus facit auctor mentionem. Haec ſententia magnam habet probabilitatem, neque aliter vulgata lectio poteſt exponi, quam ut exiſtimetur Athenaeus, vel ſu- p. 701.
periora omnia, vel quaedam ex illis mutuatus eſſe ab Aſtydamante. Adde quod et ſententia primorum verborum videtur petita ex aliquo poeta, et verba, ſi diligenter attendas, poeticum aliquid ſonant. Nos quidem de illis ita cenſemus: ſed non eſſe tamen illa Aſtydamantis judicamus. Nam iſta omnia *Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ ἑταῖρε φησὶ* (vel potius *φησὶν ἑταῖρε*) *Τιμόκρατες*, alieno loco ſunt poſita, neque ullam rectam admittunt interpretationem ita ut ſunt hodie digeſta. Quid multa? Ajo locum integrum ita concipiendum. *Ἀλλ' ὅτι ὥσπερ δείπνου γλαφυροῦ ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφὸν, ἵνα πίοι τὶς τοῦτο λαβὼν καὶ φάγοι, ὅπερ φαγὼν καὶ πιὼν χαίρει. καὶ σκευασία μὴ μίη εἴη τῆς μουσικῆς. Φέρε εἴπωμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα. Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ φησιν ἑταῖρε Τιμόκρατες, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδηφάγος.* hoc eſt, *Sed quoniam poetam ſapientem oportet ſuis ſpectatoribus praebere quaſi coenae ſplendidae varias epulas (lautitias) ut ſumat quisque bibat comedatque id quod ediſſe aut bibiſſe illi gratum erit, neque debet eſſe muſicae unus duntaxat apparatus: age dicamus hoc loco ea quae ante dictis congruunt et ſubjici illis debeant. Auctor eſt Aſtydamas tragicus in Hercule*

Satyrico, o sodalis Timocrates, etiam Herculem fuisse gulosum. Omnia jam planissima sunt et perspicua, quae erant perturbatissima. Non est dubium prima verba ex aliquo dramatico poeta esse deprompta: sed quae Athenaeus more suo leviter immutata [sibi et susceptae a se tractationi accommodat. It enim auctor obviam fastidio lectoris ἀψικόρου [prolixitatem operis hujus excusans: debere namque eum qui philologiam et πολυμάθειαν profiteatur, adeo refertum esse eruditione varia et multiplici rerum atque historiarum cognitione, ut omnibus discendi cupidis possit facere satis. Itaque mirandum Timocrati non esse, quod historiam δειπνοσοφιστικὴν, novas narrationes prioribus subinde connectens, tot jam libris persequatur. Solet enim in hoc literarum genere usuvenire, quod de alia re dicit pater sanctissimus Basilius: ἀεὶ, inquit, τὸ προστιθέμενον οὐχὶ τὴν ὁρμὴν ἵστησιν, ἀλλ' ἀναφλέγει τὴν ὄρεξιν. Quare nullum hic locum habet illud satyrici, *depingi ubi sistam.* Τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα appellat argumento quod suscepit et tractavit hactenus convenientes sermones. Complectuntur autem titulus et argumentum operis, omnia illa quae ad esum potumve, et conviviorum usum aut oblectamenta ullo modo spectant: cujusmodi sunt manifesto quae hoc libro contineri diximus. Haec praefatus, ad rem accedit: et Herculis voracitatem. [Primo simpliciter proponit ex Astydamantis Hercule Satyrico: deinde eandem confirmat auctoritate Epicharmi] recitatis quibusdam versibus ex ejus *Busiride.* Mentionem ejus fabulae invenio factam Polluci libro nono: ubi postquam dixit ῥογοὺς Siculis esse horrea ubi frumentum con-
p. 702. ditur: καὶ ἔστιν, ait, τοὔνομα ἐν Ἐπιχάρμου Βουσίριδι. Pingit autem Epicharmus γραφικώτατα Herculem tuburcinantem: qui prae vorandi aviditate faucibus, maxilla, dentibus omnibus et naso quoque sonum edat. Sed notemus quod ait, postremo: κινεῖ δ' οὔατα τῶν τετραπόδων οὐδὲν ἧττον: nam reliqua plus ἀηδίας habent quam miraculi: istud vero plane communi hominum naturae contrarium est: quibus [solis ex omnibus animantibus (nisi forte simias excipias)] dedit aureis ἡ πολυποίκιλος τοῦ ΘΕΟΥ σοφία moveri suapte sponte nescias. [Nam quod scribit Martialis, Cinnae cuidam natum filium *auribus longis Quae sic moventur, ut solent asellorum:* poetica sine dubio licentia est, non rei veritas] Narrat tamen Eustathius sacerdotem fuisse

quendam aureis motitantem. Accepimus etiam a viris fide dignis, visas manifesto aures movere viro cuidam eruditissimo, cum per Allobrogum fines transiens, vivicomburii periculum sibi a magistratu imminere intellexisset: quod diceretur nefandi criminis reus Tolosa in Italiam fugere. Epicharmi versibus subjicitur testimonium Ionis ex Omphala, quod ita scribitur: ὑπὸ δὲ τῆς εὐφημίας κατέπινε καὶ τὰ κῶλα καὶ τοὺς ἄνθρακας. etsi retinent omnes membranae hanc lectionem, non tamen ambigo depravatam esse vocem εὐφημίας, et alterius locum occupare: puta εὐφαγίας, quae erit poetica vox pro πολυφαγίας: vel εὐστομίας. sicut Latine dicimus *bonum os habere* eum qui facile quidvis comedat. Excerptor pro deploratis haec habuit. at κῶλα male scribi pro κάλα, ex eo didici. Ita igitur scribe, ac verte, *deglutiebat ligna et carbones.* Observat dipnosophista, Ibycum a Pindaro sententiam hanc esse mutuatum. Sed locus Pindari turpissime deformatus est. παρὰ Πινδάρου δὲ, ait, τοῦτ' εἴληφεν, εἰπόντος, Διὰ βοῶν θερμὰ εἰς ἀνθρακιὰν στέψαν πυριπνόων τε σώματα. καὶ τότ' ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοπὰν ἠδ' ὀστέων στεναγμὸν βαρὺν ἦν ἰδόντα διακρῖναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Nullum hic nobis a membranis subsidium: nullum ab Epit. ubi nihil horum. Qui ex ingenio sic emendaverit, ut doctorum mereatur assensum, virum putabo. Mens quidem Pindari ex superioribus Ibyci captanda nobis, sicut ab Athenaeo monemur. Vulnera verbis imposita, utcumque sic possunt colligari. βρύκε δὲ βοῶν θερμὰν εἰς ἀνθρακιὰν στρέψας πυριπνέοντα σώματα· καὶ τότ' ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοπὰν ἠδ' ὀστέων στεναγμὸν βαρύνθην ἰδών. τὰ διακρῖναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Ait, vorasse Herculem boum integra membra pene cruda, et ardentium carbonum plena. sic ex Ibyco interpretor πυριπνέοντα. [Non indicat autem Athenaeus quo ex libro Pindari sit hic locus desumptus. Videntur autem facere huc quae scribit Philostratus in Thiodamantis tabula explicanda. Ἡρακλεῖ που παρὰ Πινδάρῳ ἐνέτυχες· ὁπότε εἰς τὴν τοῦ Κορωνοῦ στέγην εἰσαφικόμενος, σιτεῖται βοῦν ὅλον, ὡς μηδὲ τὰ ὀστέα περιττὰ ἡγεῖσθαι.] Jure igitur, subdit Athenaeus, larum Herculi dicavit vetustas cognomine βουφάγον. quod idem est ac πολυφάγον. vel ἀδδηφάγον. Comici interpres ad Aves, τὸν λάρον διὰ τὴν ἀδδηφαγίαν τῷ Ἡρακλεῖ προσανάπτει. Sequitur, Εἰσάγεται δὲ ὁ Ἡρακλῆς καὶ Λεπρεῖ περὶ πολυφαγίας ἐρίζων. Narrat Pau- p. 705.

saniae, Eliacorum libro priore, vocatque Λέπρεον: at Callimachi interpres Λεπρέαν. Ancipitis sententiae est, quod ex Matride mox affertur: καὶ εἰς πολυποσίαν τὸν Ἡρακλέα προκληθῆναι ὑπὸ τοῦ Λεπρέως, καὶ πάλιν νικηθῆναι, *etiam ad bibendi certamen provocatum esse Herculem a Lepreo: et iterum victum esse:* hoc Graeca verba sonant, sed aut diversus abiit ab aliis in hac narratione Matris, aut scribendum, καὶ πάλιν νικηθῆναι τὸν Λεπρέα. Secundus in numero τῶν ἀδδηφάγων censetur Ulysses ex poetae testimonio: jure an injuria mitto quaerere: quaeri certe potest.

CAPUT SECUNDUM.

Theagenes athleta. Θευγένης. ἐπαιτεῖν. *Titormus.* διερίζεσθαι βοῦν, *item* συνδιαριστήσασθαι βοῦν. *Astydamas Milesius.* φακὸς τῆς κλίνης. *et de voce* φακὸς *multa.* lenticulae. *sceptrorum* κονδυλώματα *et* κομβώματα. *Euripidis* Autolycus. Τρίβωνες ἐκλείποντες κρόκας. σιτεῖν δημοσίων κτεάνων. *multa emendantur et illustrantur.*

Ex antiquis hominibus voracitatis insignis, Theagenem tertio loco Athenaeus commemorat. Hic est ille athleta nobilis quem ornarunt variis certaminibus quaesitae palmae mille et ducentae, ut in Politicis narrat Plutarchus, vel mille et quadringentae, ut auctor est Pausanias libro posteriore Eliacorum. πολυφαγίας Theagenis testis Posidippus, in Epigrammatis. cujus tamen non integrum affertur epigramma: sed quatuor hi tantum versus,

Καί περ συνθεσίης ἔφαγόν ποτε Μῄόνιον βοῦν.
πάτρη γὰρ βρώμην οὐκ ἂν ἐπέσχε Θάσος
Θευγένει, ὅσσα φαγὼν ἔτ' ἐπήτεον· οὕνεκεν οὕτω
χάλκεος ἑστήκω χεῖρα προϊσχόμενος.

Ita scribitur et distinguitur hoc tetrastichum in editis: nisi quod in tertio versu minus recte Θευγενεῖ, mutato accentu, pro Θευγένει. ut Θεύγνιδός ἐστιν, ἔπη. pro *Theognidis.* pessimo consilio emendandum censuerunt interpretes in εὖτε δέ. At in primo legendum, Καί γ' ἐκ συνθεσίης. [vel Καὶ περὶ σ.] Videtur Posidippus hoc epigrammate quicquid in variis locis fecerat Thea-

genes, ut virium ſuarum ſpecimen ſpectatoribus praeberet, commemoraſſe. Hoc verſu ait, veniſſe eum in Lydiam, (Maeones enim ſunt Lydi) et bovem ibi comediſſe, die uno videlicet. ita enim intelligendum: *ἐκ συνθεσίης*, inquit, id eſt, de quo pactus erat, ni eum vocaret. Sequentibus verſiculis cauſſam reddit poeta, cur Theageni poſita eſſet ſtatua quae cavam manum porrigeret: qui geſtus eſt mendicantium, ut dicebamus ad Suetonium, et ratio affertur: quod cum non poſſet explere ejus profundam gulam patria Thaſus, ille *ἔτι ἐπήτεεν*, id eſt, *mendicabat*, et *ἐπαίτης* eſt ſuſtinebat. Quod autem die uno taurum abſumpſerit, etſi diſerte p. 704.
non dicitur, neque a poeta, neque ab Athenaeo: neceſſario tamen ita exponendum: ſi volumus eſſe in hac narratione aliquid *παράδοξον*, quae demta circumſtantia temporis adeo brevis, aut non multo certe longioris, jacet plane ac friget. Sic mox de Milone, *μόνος ταῦρον κατέφαγεν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.* Si quis duabus hiſce hiſtoriis fidem abroget, meminerit illius phagonis de quo Vopiſcus in Aureliano. In albo voracium fuit et Titormus bubulcus, quem de robore certaſſe cum Milone narrant Graeci, ut Aelianus *Ποικίλης* libro 12. capite vigeſimo ſecundo, certavit cum eodem et *περὶ πολυφαγίας*: Nam ſubjicit Athenaeus, *Τίτορμός τε ὁ Αἰτωλὸς διηρίσατο αὐτῷ* (Miloni) *βοῦν.* non queas aliter interpretari *διερίζεσθαι βοῦν*, niſi certare cum aliquo de bove: videlicet edendo. ſed inſolens hoc genus dicendi, nec ſatis Graecum. nam ſaltem fuerat dicendum, *διηρίσατο αὐτῷ βοῦν φαγεῖν.* At in Excerptis pro *διηρίσατο* legimus *διηριστήσατο*; quae perplacet lectio: ſed adjuta leviter. Scribo, *Τίτορμός τε ὁ Αἰτωλὸς συνδιηριστήσατο αὐτῷ βοῦν. Titormus Aetolus bovem cum eo prandens abſumpſit.* hoc eſt, ambo ſimul comederunt bovem. [Sed Excerptorum lectionem refert Euſtathius hoc modo *Τίτορμος ὁ Ἰταλὸς διηριστήσατο ἑαυτῷ βοῦν.* hoc eſt *bovem ſibi ad prandium appoſuit.* in quo mirus eſt plane vocis *διαριστᾶσθαι* uſus.] Sequitur de Milone, *ταῦρον καταφαγεῖν κατακλεισθέντα πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός.* Melius antiquae manus codices *κατακλιθέντα.* id eſt, *accumbentem menſae in conſpectu Jovis.* Dorieus in ſequente epigrammate, *Πρόσθεν Πισαίου ξεῖνε θυηπολίου.* Placebat eruditis Aſtydamantem Mileſium triſolympionicam de quo ſtatim auctor, eum eſſe nobilem pugilem, qui in Theocriti ſcholiis nominatur Aſtyanax Mileſius.

Fieri poteſt, ut ſit ita: nihil tamen afferri video cur id credamus. Ne imponat rudioribus prava interpunctio, quae fraudi fuit interpretibus: continuanda enim hoc modo ſententia, Ἀστυδάμας δ' ὁ Μιλήσιος τρὶς Ὀλύμπια νικήσας κατὰ τὸ ἑξῆς παγκράτιον, κληθ. id eſt, *Aſtyd. Mil. qui ter Olympia vicit continuis vicibus in certamine Pancratii.* Iſte igitur Aſtydamas, inquit auctor, juſſus a Perſa edere aliquod ſpecimen ſui illius decantati roboris, Φακὸν τῆς κλίνης περίχαλκον ὄντα κλάσας ἐξέτεινε μαλάξας. Turbavit interpretes vox Φακός. Dalecampius *vinculum,* neſcio quid ſecutus, vertit. Quod Plinius ait libr. 18. capite 12. *lenti ſuam eſſe figuram. unde vario uſu translatum eſt in lenticulas nomen,* recte intellectum, planum nobis faciet hunc locum. Vult autem Plinius, *lenticulas* appellari varii uſus vaſcula preſſulae rotunditatis, quae eſt ſua lenti figura. Hoc verum eſt non minus in Graeca quam in Latina lingua, nam Φακὸν Graeci vocant non *lentem* ſolum, ſed quicquid eſt Φακωτὸν, et formam lenticularem habet. In medicorum libris Φακὸς eſt πυριατήριον κεράμεον. vaſculum fictile quod cineribus calidis refertum, aut alia re, teneri inter manus ſolebat, vi-
p. 705. tandi frigoris cauſſa: interdum etiam aliis partibus imponi. Juſtinus Martyr Φακὸν vocat lenticulam ſive urnam lenticulari forma ex aere factam, in qua ſibyllae Cumanae reliquias ſibi oſtenſas narrat. Verba ſunt illius in oratione priore ad Graecos, ἡμῖν ὑποδειξάντων καὶ Φακόν τινα ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένον, ἐν ᾧ τὰ λείψανα αὐτῆς σώζεσθαι ἔλεγον. Athenaeus Φακὸν hic appellat ornamenti lectorum genus, lenti ſimile. Ut in ſceptris torno factis ſunt bullae et nodi, et quae vocant Graeci κονδυλώματα, κομβώματα et κονδύλους: ſic in lectorum pedibus ac columnis ſunt Φακοὶ lenticulae: quas veteres laminis aereis vel argenteis tegebant, propterea ait auctor hunc Φακὸν fuiſſe περίχαλκον, aere circumtectum. ſed laminas non admodum tenueis fuiſſe opus eſt: quando miraculi inſtar habitum, quod athleta hic manibus ſuis potuerit frangere primum eam lenticulam, deinde aes extendere de ridigo flexile et molle reddens. id enim eſt ἐξέτεινε μαλάξας. Euſtathius deſcripto hoc loco, addit, Καὶ σημειωτέον ἐνταῦθα τήν τε ἐν χερσὶ βριαρότητα τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ὅτι ὁμώνυμον καὶ ὁ Φακὸς, οὐ δήπου ὀσπρίῳ ἐπιλεγόμενος. neque plura ille de hac voce. Lectorum lenticulis ſimillima erant

uae vocat Hieronymus *mala* cap. 25. Proverbiorum. bi tamen Hebraica veritas aliter habet: ſed haec alibi. cribe, *μόνον καταφαγεῖν φασί.* poſtrema vox excidit b ſimilitudinem ſoni cum ſine dictionis antecedentis. . ſingulis perſonis ad genera transit Athenaeus, et omnes eneratim athletas plurimum eſitaſſe aliquot veterum ɜſtimoniis demonſtrat. Recitantur primo loco verſus ɩuripidis plane in eam ſententiam inſignes: quos neque ɩalenus praetermiſit, neque ullus alius eorum qui athɜtas exagitarunt. Ait, *διὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ πρώτῳ ιὐτολύκῳ λέγει.* Satyricum fuit hoc drama. Docuit os Julius Pollux libro 10. capite 46. *Εὐριπίδου ἐν Αὐολύκῳ σατυρικῷ εἰπόντος, σχοινίας γὰρ ἵπποισι φλοΐνας νίας πλέκει.* Euripideae *ῥήσεως* verſus ſextus ita ediur in libris noſtris, *Κτήσαιτ' ἂν ὄλβον εἰς ὑπερβολὴν ατρός.* neque variat ſcripta lectio. Placet tamen nimis uod eſt apud Galenum, *εἰς ὑπεκτροφὴν πάτρας. ad lendam neceſſario tempore patriam.* probo vice verſa uod praeferunt noſtri mox, *ἔθη γὰρ οὐκ ἐθισθέντες αλὰ Σκληρῶς διαλλάσσουσι εἰς τ' ἀμήχανα,* quod interretor, *rebus dubiis aegre poſſunt ſibi conſulere*: at ɩaleni codices, *μεταλλάσσουσιν* [male pro *διαλλάσσουσι.*] *ἰς ἀμήχανον* II. *ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, Τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόκας.* Diogenes Laertius n Solone, de hoc ipſo hominum genere loquens, *γέροντές ε γενόμενοι κατὰ τὸν Εὐριπίδην, Τρίβωνες ἐκλείποντες οἴχονται κρόκας.* Eſt autem venuſtiſſima translatio. Veſtimenta habendo amittunt *κρόκας*, et contrahunt ſordes. ɩupolis in Tribunis militum, de veſte veteri, *ὅτ' ἦν μέντοι ἑτερος κρόκης πέντε στατῆρας εἶχε* [vel potius *εἷλκε*] *αὶ μὰ τὸν Δία· νῦν δὲ ῥύπου γε δύο τάλαντα ῥᾳδίως.* 'erſius in eadem ſententia, contrarium dixit Euripidi, — *mihi trama, figurae Sit reliqua: aſt illi tremat mento popa venter.* videntur contraria *κρόκας ἐκβαλεῖν*, p. 706. *ε tramam ſolam habere reliquam.* ambo tamen de obſoleta veſte dicuntur. Scribe, *Ἐμεμψάμην δὲ καὶ τὸν Ἑλλήνων νόμον, Οἳ τῶνδ' ἕκατι συλλ.* Ex eo quod ιit, Graecorum panegyres *Τιμᾶν ἀχρείους ἡδονὰς δαιτὸς χάριν.* non male colligas, ſacrorum ludorum agoniſtas ɩarta victoria ſolitos convivio excipere omnes ſpectaores, qui undique conveniſſent. et de multis hieronicis ɩlarum hoc ex hiſtoria. Fuit diu ſuſpectus gravioris mendae poſterior verſus diſtichi hujus in ſequente Xeɩophanis elegia,

Καί κε προεδρίην φανερὴν ἐν ἀγῶσιν ἄροιτο,
καί κεν σιτείη δημοσίων κτεάνων.

ſed non videtur quicquam mutandum: niſi ut σιτείη ſcribatur pro σιτείῃ. eleganter dixit σιτεῖν δημοσίων κτεάνων. pro ἀπὸ τοῦ δημοσίου. intelligit enim τὴν ἐν τῷ πρυτανείῳ σίτησιν. Priorem verſum illuſtrant quae de jure προεδρίας obſervamus ad Theophraſti Characteres, capite Περὶ ἀρεσκείας. Haec ſcripſeram cum venit in mentem ſententia doctiſſimi viri, qui ſcribendum ita judicat, mutata diſtinctione Καὶ κέ τί οἱ εἴη δημοσίων κτεάνων. Ἐκ πόλεως. Turnebus, σῖτ' εἴῃ. Quod ſubjicit Athenaeus elegis Xenophanis, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν ἐπαγωνίζεται διαβάλλων, ὡς ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελὲς τὸ τῆς ἀθλήσεως εἶδος. ſine dubio non plane ceperunt interpretes: verbum enim ἐπαγωνίζεται non expreſſerunt. Sed deſino mirari. Locus enim depravatus eſt: ſententia mutilata: oratio hiulca neque Ἑλληνίζουσα. Scribo, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν τῇ σοφίᾳ (vel etiam, τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ) ἐπαγωνίζεται, διαβάλλων ὡς ἀχ. id eſt, *multa alia in poematis ſuis dicit Xenophanes ad defenſionem ſapientiae, vituperans artem athleticam.* πολλὰ ἄλλα ἐπαγωνίζεται pro ἐπαγωνιζόμενός φησι. familiare magnis ſcriptoribus. Quare hoc dicat noſter clarum ex praecedentis elegiae verbis, ubi inſit poeta,

Οὐκ ὢν ἄξιος ὥσπερ ἐγώ. ῥώμης γὰρ ἀμείνων
ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων ἡμετέρη σοφίη.

et ſimilia his alia. Scribe ſtatim, Καὶ ὁ Ἀχαιος δὲ ὁ Ἐρετριεύς: non autem, Ἀχίλλειος ὁ Ἐρετριεύς, ut editum, exaratumque eſt in omnibus. Saepe in his libris citatum videas Achaeum hunc Eretrienſem: Achillaeum nusquam unquam. Paulo poſt, Ἀχαιος δ' ἐν Ἄθλοις. Verte haec, Ἡράκλειτος δ' ἐν τῷ Ξενίζοντι, Ἑλένην φησί τινα γυναῖκα πλεῖστα βεβρωκέναι. *Heraclitus in Hoſpite ait, mulierem quandam nomine Helenam omnium plurimum ediſſe.* ita diſtinguit Epitoma, alii ſic, ἐν τῷ ξενίζοντι Ἑλένην, *in fabula cujus index, Hoſpes Helenae.* corrupta ſententia punctorum collocatione prava. Nam verum eſt, illi eſtrici mulieri, nomen fuiſſe Helenae, Ptolemaeus Hephaeſtionis F. Hiſtoria nova: in recenſione plurium Helenarum, quae nomen, alia aliis artibus, clarum ſibi pepererunt, καὶ ἡ τρεῖς ἐρίφους ἐσθίουσα καθ' ἡμέραν, Ἑλένη ἐκαλεῖτο. Ἡράκλειτος porro libri omnes antiqui, non Ἡράγκλειτος.

CAPUT TERTIUM.

p. 707.

Posidippi epigramma de Phyromacho exponitur et emendatur: ῥωγὰς καπετός. expenduntur Athenaei et Pollucis verba de Hermodoro tubicine. αἰγανά. περίοδον νικᾶν. Perihodici agones. *Nestor Θεατρικῶν scriptor. item alius Nestor poeta. σαλπίζειν τὸ πομπικόν. Aeliani et Pollucis codices non semel corriguntur.*

IN antiqui aevi gulosis, et Phryomachus quidam nomen suum profitetur: εἰς ὃν, Athenaeus inquit, καὶ τόδε Ποσείδιππος ἐπέγραψε. vulgo τάδε. MSS. τόδε. id est, *in quem mortuum Posidippus hoc epigramma fecit.* Id epigramma corruptissimum hodie extat in Athenaei codicibus. Sic enim editur.

Φυλόμαχον τὸν πάντα φαγεῖν βορὸν, οἷα κορώνην
παννυχικὴν, αὕτη ῥωγὰς ἔχει καπετὸς,
χλαίνης ἐν τρύχει Πελληνίδος. ἀλλὰ συ τούτου
† καὶ χρεία εἰς τήνην Ἀττικὲ καὶ στεφάνου
εἰπόντες οἱ προκύων συνεκώμασεν. ἦλθε δ' ἀμαυρὰ
βλέψας ἐκ πελίων νωδὸς ἐπισκυνίων.
† ἐντριχὶ διαφθείρας μονολήκυθος. ἐκ γὰρ ἀγώνων
τῶν τότε ληναΐκὴν ἦλθ' ὑπὸ Καλλιόπην.

Quantum ex istis impurissimarum harpyarum reliquiis conjectura licet assequi, Phylomachus hic gurges atque helluo, pugil athleta fuit, qui et vixisse dicitur miserrime in summa paupertate: et mortem obiisse tristissimo casu, cum e certamine quodam reversus esset otocatacta, et pugnis probe contusus. In primo versu Φυρόμαχον verius censemus, quam Φυλόμαχον, fidem habentes antiquissimis libris et Breviatori, qui valere jussis Posidippi versibus jam tum corruptis, hoc solum in Excerpta sua retulit, Ποσείδιππος δὲ Φυρόμαχον πάντα φαγεῖν βορὸν φησι. Sic igitur et in Athenaei verbis paulo ante corrigendum. Appellat poeta ῥωγάδα κάπετον scrobem male cavatum et aptum, et parum alte: in quem projectus videri poterat hic ganeo potius quam honeste conditus ac sepultus. Nam per contemptum ista dicuntur. Tertio versu pro εὐτρύχει, quae vox nihil significat, ἐν τρύχει emendavimus. et hoc fide membranarum. τρύχος est

frustum vestis lacerae, ῥάκος. Solebant olim mortui efferri in quam honestissima veste. Juvenalis: *Pars magna Italiae est, si verum admittimus, in qua Nemo togam sumit nisi mortuus.* non solis Italis de quibus satyricus loquitur, sed vulgo etiam Graecis Latinisque moris fuit, ut comptiores efferrentur quam vixissent. erant enim καλῶν ἐνταφίων studiosissimi. ideo Posidippus ut extremam paupertatem Phyromachi indicaret, elatum ait, ἐν τρύχει χλαίνης Πελληνίδος, frusto Pellenicae chlaenae tectum leviter, et solum dicis caussa. Proxima verba sic contorta, ut mentem eorum capere nequeamus. Etiam quintus est corruptus: sed videtur hoc dicere: cum vespillones hunc efferrent, non abiisse comitatiorem
p.708. quam cane uno, qui solitus illi praeire. Deinde ait venisse in Orcum Phyromachum oculis suggillatis, liventibus superciliis, edentulum. Penultimo versu lego, Ὦτα διαφθείρας, μονολήκυθος. *fractis auribus, nullam aliam supellectilem secum vehentem quam ampullam.* Non ausim spondere veram hanc conjecturam esse: ineptam quidem non putamus. Postrema ita emendamus, ἐκ γὰρ ἀγώνων Τῶν τότε Ληναϊκῶν ἦλθ' ὑπὸ θᾶν κατετόν. nihil ante dictis convenientius poterat excogitari. Quod ita coopertus plagis ad plures se penetrarit Phyromachus, caussam affert his verbis: quia e Lenaicis ludis recta in foveam descenderit. Subjungitur huic epuloni accuratior narratio de Herodoro Megarense tubicine. Dicitur hic staturam habuisse cubitorum trium semis: ita noster ex Amaranto: alii dicunt quatuor ipsorum cubitorum. in his Pollux lib. 4. cap. 11. Sic et in caeteris multum discrepant Amarantus et Julius Pollux. Verbi gratia; ait Amarantus comedisse Herodorum κρεῶν λίτρας εἴκοσι. *carnium libras vicenas.* ille duodecim minas: ὀκτὼ δὲ μνᾶς κρεῶν. Amarantus πίνειν δὲ χόας δύο. *bibisse congios vini binos.* Apud Pollucem ita scriptum, οἴνου δὲ διέπινε χόας. corrige, δύο ἔπινε χόας. Amarantus, κοιμᾶσθαι δὲ ἔθος εἶχεν ἐπὶ λεοντῆς μόνης. et hoc Julius aliter. Solitum nempe pro culcita pellem ursi habere: pro veste stragula qua tegeretur pellem leonis. ὑπέστρωτο δὲ ἄρκτου δορὰ, καὶ λεοντῆν ἐπεβέβλητο. Quod addit Amaratus, Demetrio Argos obsidente, cum ad trahendam helepolin machinam robur militibus deesset, per Hermodorum duabus simul tubis canentem, rediisse illis virtutem in praecordia: de eo notanda Pollucis verba: Machinae, inquit, contu-

maces erant, et moveri recusabant: ibi tum Herodorus *δύο αἰγανὰ λαβὼν, στερεὸν ἐνέπνευσε τοῖς ὀργάνοις τοῖσδε.* hoc est, *duo caprina cornua arripit atque eas super illis machinis inflat.* *αἰγανὰ* appellat *τὰ αἰγαῖα κέρατα.* et fortasse *αἰγαῖα* scripserat. Pergit Athen. *ἐνίκησε δὲ τὴν περίοδον δεκάκις.* Dalecamp. *Decies in canendi certamine fuit aliis superior.* Hoc quid sit? Nam unde illud de canendi certamine? verte, *vicit perihodum decies.* Festus: *In gymnicis certaminibus perihodon vicisse dicitur, qui Pythia, Isthmia, Nemea, Olympia vicit: a circuitu eorum spectaculorum.* Est igitur *περίοδον νικᾷν*, orbem implere ludorum sacrorum: qui in Graecia erant quatuor. Notissimus versus est: *Τέσσαρές εἰσιν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα, τέσσαρες ἱροί.* hinc etiam periodici agones dicti, iidem qui et sacri. Ita accipe Plutarchi verba de Theagene Phasio, *οὐ μόνον τὴν περίοδον νενικηκὼς, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας.* id est, *cum non solum e sacris ludis omnibus victoriam reportasset, verum ex multis quoque aliis.* Similiter Arrianus in Dissertationibus Epicteti libr. 3. cap. 34. *καὶ λοιπὸν, ὡς καλὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νικώμενος τὴν περίοδον. ὅμοιος τοῖς ἀποφυγοῦσιν ὄρτυξι,* quibus in locis etiam eruditissimi viri lapsi graviter: quod non veniret illis tum in mentem ludos sacros etiam *periodicos* et *periodum* esse dictos: cujus rei Pindaricus scholiastes non semel nos admonet. Caeterum Polluci cum Athenaeo ne hic qui- p.709. dem convenit in numero: sic enim ille, *ἑπτακαίδεκα δὲ περιόδους ἀνεῖλετο τῶν στεφανιτῶν ἀγώνων.* Quod autem in illis ludis etiam praeconio et contentione vocis certaretur, satis ad Suetonium probavimus. Vide Pollucem libro quarto capite duodecimo. Nestorem ex cujus *Θεατρικῶν* libris proxime dicta de Hermodoro sumpta dicuntur, non memini reperire alibi citatum. Non dissimili argumento libros duos Suetonius ediderat: quos inscribit Suidas, *Περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίους θεωρικῶν καὶ ἀγώνων.* *De spectaculis et ludis Romanorum.* Alium censeo fuisse Nestorem Larandensem, poetam, cujus Suidas meminit. De eo Menander rhetor eruditissimus, capite *περὶ λαλιᾶς.* *Δεῖ δὲ ζητεῖν καὶ τὰς μεταμορφώσεις καὶ ὀρνέων καὶ δένδρων. γέγραπται δὲ καὶ Νέστορι ποιητῇ, καὶ σοφισταῖς μεταμόρφωσις φυτῶν καὶ ὀρνέων.* vixit principe Severo. Post tam multa de Herodoro tubicine, mentionem injicit de Aglaide muliere tuba canere docta, cujus etiam Aelianus meminit: *Καὶ γυνὴ δὲ ἐσάλπισεν*

'Αγλαΐς ἡ Μεγακλέους ἐν τῇ πρώτῃ ἀχθείσῃ μεγάλῃ πομπῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν πομπικὸν περιθέτην ἔχουσα, καὶ λόφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Lege et interpunge, ἐσάλπισεν, etc. τὸ πομπικὸν, περιθέτην ἔχουσα. id est, *tuba cecinit pompae convenienter personam habens.* σαλπίζειν τὸ πομπικόν: ut τὸ πολεμικὸν, τὸ ἀνακλητικὸν, et similia. vocem περιθέτη explicat Julius Pollux. Lego mox, Λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ Σωσίβιος ὁ τραγῳδοποιὸς, ἐν δράματι Δάφνιδι ἢ Λιτυέρσᾳ. caussam exposuimus dudum in lectionibus Theocriticis capite duodecimo: ubi multa de hoc Lityersa. Placet edita lectio in istis versibus Phoenicidae comici, de lurcone Chaerippo. Iste ait, ἐσθίει Μέχρις γ' ἐὰν διδῷ τις, ἢ λάθῃ διαῤῥαγείς. Τοιοῦτ' ἔχει ταμεῖον ὥσπερ οἰκίαι. Ingeniose quidam in priore versu, ἢ λακῇ διαῤῥαγείς. ut in Evangelio de proditione Juda, ἐλάκησε μέσος. sed λάθῃ verum arbitror. omnino autem in altero versu, ὥσπερ οἰκίαι. qualem penuariam cellam singulae domus habere solent. non ut emendarunt, ὡς παρ' οἰκίαις. Non praetermittendum est Cambletem Lydorum regem inter phagones hic nominatim, apud Aelianum Ποικίλης libro primo, capite vigesimoseptimo. dici Κάμβητα vitio librorum. itemque Θύον τὸν Παφλαγόνα, qui hic melius et libro quarto Θῦς. male etiam Καλαμόδρουν Aeliani codices indigetant, qui recte in nostris est Καλαμόδρυς. ibidem Χαρίδας nuncupatur is, qui in Athenaeo Χειρίλας. de quo suum cuique permitto judicium.

Caput Quartum.

Timocreontis responsum ad Persam. Erysichthon dictus Aethon. *Hellanici* Deucalionea. *Alcmanis loci quidam restituti insigniter.* πέδα *pro* μετά. τετυγμένα διατίθεσθαι κοινώνεια τοῖς φίλοις. δειλινόν. ἔπη τριπήχη. Lamia *fabula Cratetis.* καπανικώτερα. *Aegyptii* ἀρτοφάγοι. *multa corriguntur et illustrantur.*

p. 710. VERSABATUR in aula regis Persarum Timocreon Rhodius, non obscuri nominis vir cum propter facultatem poeticam, tum etiam ob robur athleticum et gulam profundam. Hunc cum Rex animadvertisset ingentem copiam ciborum

in ventrem condere, *Dic ſodes,* ait, *hiſce tam multis cibis, quid facturus es?* cui Timocreon, *Ego vero Perſas concidam innumeros.* Idem poſtridie multis victis qui ſingulari certamine cum ipſo pugnaverant, geſticulari cepit: miratus Rex cur Timocreon aerem pugnis verberaret, cauſſam percontatur. Ille reſpondens ſicut narrat noſter, *ἀπολείπεσθαι ἔφη, τοσαύτας εἰ προσίῃ τις πληγάς.* interpunctiones minus recte collocatae in iſtis verbis, viris doctis oculorum uſum ademerunt: nihil enim hic videre qui verterunt, *animo ſe defectum iri dixit ſi plagas aliquis tot infligeret.* Diſtingue, *ἀπολείπεσθαι ἔφη τοσαύτας, εἰ προσίῃ τις, πληγάς. reſpondit ſibi* poſt adeo multos victos, *ſupereſſe tot plagas, ſi quis accedat* ſecum certaturus, *inferendas.* Ingenioſum Timocreontis hoc commentum fuit: qui ut probaret Perſae, ſupereſſe adhuc ſibi integras vires, poſtquam multos qui ſecum in arenam deſcenderant ſuperaſſet, *χειρονομεῖν*, et geſtus agere manibus pedibusque inſtituit. Significabat hoc pacto, paratum ſe plagis contundere omnes qui ſecum vellent congredi, et plagipatidarum cognomen quaerere. Pergit auctor et refert ex Hellanico, Eryſichthonem Myrmidonis F. cujus nota ex Callimacho et Ovidio *βουλιμία*, quia cibis expleri non poterat, *Αἴθωνα* dictum eſſe. Euſtathius, *ἐρρέθη δὲ ἰδίως Αἴθων καὶ Ἐρυσίχθων ὁ Μυρμιδόνος, διὰ τὸ εἶναι φασὶ βορᾶς ἄπληστος. παρὰ τὸ αἴθειν ὅ ἐστι κατακαίειν. ὅθεν καί τις ἕτερος πολυφάγος Κεραυνὸς ἐκαλεῖτο, ἐπεὶ κατά τινα ποιητὴν ἀβάτους ἐποίει τὰς τραπέζας, κατασκήπτων αὐταῖς τῇ γνάθῳ.* quod ait Euſtath. de cognomine fulminis, ex ſequentibus ſumtum eſt. Recte autem ſcribi *ἐν πρώτῳ Δευκαλιωνείας*, non ut prius fuit editum, en teſtem idoneum: Clemens Alexandrinus libro 6. Paedagogi, *Διευχίδας ὁ Μεγαρικὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐκ τῆς Ἑλλανικοῦ Δευκαλιωνείας μετέλαβε.* Sequentia verba de Cerere Himalide, explicabimus, *σὺν θεῷ*, libro 14. At proxima his, *καθάπερ ἐν Δελφοῖς Ἑρμόχου*, non agnoſcit Breviator. Putavit nempe corruptam vocem *Ἑρμόχου*: quod et mihi videtur ad antecedentia et conſequentia attendenti. Quid ſi *Στερμόχου*? eſſet certe convenientius. Ait de Alcmane, *καὶ Ἀλκμὰν δὲ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἀδδηφάγον εἶναι παραδίδωσι.* Aelianus, *ὁμολογεῖ δὲ καὶ Ἀλκμὰν ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν πολυβορώτατον γεγονέναι.* Ipſum Alcmanis de ſua voracitate teſtimonium recitat noſter: cujus ſunt

prima verba, Καὶ πόκα τοὶ δώσω τρίποδος κύτος Ὧι καὶ Νηλέα τριήρης. ἀλλ' ἔντι Νῦν γ' ἄπειρος. quid sibi velit poeta non assequor: et puto locum non esse sanum. Fortasse ὧ καὶ Πηλείδην Ἀτρείδης. Dabo tibi tripodem sicut olim Agamemnon Achilli, quando in gratiam cum p. 711. eo rediit. Alludit ad Homeri locum de muneribus quibus Achillem sibi voluit conciliare Agamemnon. Juvat quod ait, esse eum tripodem de quo loquitur ignis expertem. Nam et Agamemnonei erant ἄπυροι. Homerus vocat ἑπτ' ἀπύρους τρίποδας. Subjicit Alcman, τάχα δὲ πλέος Ἔτνεος. οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμὰν Ἡράσθη † Χαίερον παῖδα τὰς τροπάς. Egregia hic nostra (absit verbo invidia) emendatio. Nam *Chaeerus Alcmanis puer delicatus*, merae nugae. Scribendum, οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμὰν ἠράσθη χλιερὸν πέδα τὰς τροπάς. id est, *qualem pultem amat vorax Alcman bene calidam, post solstitium hibernum*. sive, tempore hiemis. Non omnium eduliorum eadem semper est gratia. Testantur haec verba, solitum Alcmanem hiberno tempore pulte calida se oblectare. πέδα Doricum est pro μετὰ pridem a nobis restitutum in multis diversorum auctorum locis. Quemadmodum autem multi cibi se fuisse ingenue fatetur Alcman superioribus verbis: sic cupediarum et λιχνείας invidiam deprecatur cum addit statim: Οὔτι γὰρ οὐ τετυγμένον ἔσθει. Ἀλλὰ τὰ καινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Ita quidem leguntur ista in omnibus exemplaribus: sed nullo plane sensu. is enim quem docti eliciunt et absurdus est, et ridiculus. Affirmamus in eam quam diximus sententiam locum emendandum: Οὔ τι γὰρ οὗτος τετυγμένον ἔσθει. Ἀλλὰ τὰ κοινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Dixerat Alcmanem plurimum pulte delectari: quod erat vile et tenuiorum edulium: nunc ait, *Nihil enim Alcman elaboratum diligentius comedit: sed vulgares cibos, ut plebs, quaerit.* Quid hac emendatione similius vero? τετυγμένα Graeci appellant, quae sunt arte elaborata et multa industria. omnino autem κοινὰ scribendum non καινά. pultem vocat κοινὴν et plebejam. sic Lycophron unica voce elegantissime θέρμον vocavit δημόκοινον. de quo libro 2. cap. 14. Alter locus Alcmanis de ipsius polyphagia, soricina naenia confessior est: ita enim scribitur, Ὥρας δ' ἔσηκε τρεῖς θέρος, καὶ χειμὰν ὀπώραν τρίταν καὶ τέτρατον τὸ κρόκας. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθει ἐν δάδαν οὐκ ἔστι. Tentemus an ex ruderibus hisce aliqua sententia possit aedificari. Lego,

ὧρας δ' ἔδη κα τρεῖς, θέρος καὶ χειμῶν' ὀπώραν τε τρίταν. καὶ τέτρατον τό γε εἶαρ. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθεις ἐνθάδ' ἔν γ' Ἅδου οὐκ ἐδῇ. *per* continuas *anni tres tempeſtates edere potes, aeſtatem, hyemem, et tertiam autumnum: quartam quoque ver* nempe. *Sed ſi hic* ita *edis, at in Orco non edes.* Cteſiae hellnonis etiam Aelianus ex Anaxila facit mentionem. Anaxilae verſiculos de phagone Damippo, cui, *Ceranno* cognomen, ſic ſcribo:

ὁρῶ γὰρ ἐκ παλαίστρας τὸν Φίλον
προσιόντα μοι Δάμιππον. εἰ τοῦτον λέγεις
τὸν πέτρινον; τὸν οἱ Φίλοι καλοῦσί σου
νυνὶ δι' ἀνδρείαν Κεραυνόν. εἰκότως.
ἀβάτους ποιεῖν γὰρ τὰς τραπέζας οἴομαι
αὐτόν, κατασκήπτοντά γ' αὐτῇ τῇ γνάθῳ.

vel ut apud Euſtathium αὐταῖς *menſis*. In primo verſu e *Pancratiaſta* Theophili, operarum peccatum emenda, et ſcribe, λέγ' ἄλλο. ῥυγχίον. In ultimo pro Ἀπολλόδωρε καὶ Σαβάζιε: quarum vocum altera manifeſto corrupta, ſcribi poteſt, Ἄπολλον, Διόνυσε καὶ Σαβάζιε. ſed quaerendum aliud moneo, quod propius veritatem accedat. Vox ἀκράτου ad ſuperiorem verſum pertinet. Aliquanto poſt ſcribe, Ὡς οὐδὲ δειπνῶν, ὥς λέγουσ', ἐμπίπλαται. ita recte Dalecamp. In altero verſuum e *Cercopibus* Eubuli, — καὶ κόπρον γ' ἔχει Ἐπὶ ταῖς θύραις ἕκαστος. malim, κοπρῶν' ἔχει. et omnino id rectum eſt, extat vox eadem in ſequente teſtimonio ejusdem poetae ex *Myſis*, in tertio, πλήρει βροτῶν, ſuſpicione mendae non caret. poteſt tamen ferri, exponique homini pleno et probe farto. pro πλήρει βροτῷ. In ultimo ſcribe, παγγέλαστός ἐστ' ἰδεῖν. In proximae eclogae iſto verſu, Ὅλους τραχήλους καὶ κοπρῶνας πλησίον. habet Huraldinus, ὅλης. idque perplaceret, ut jungeretur cum ſuperiore verſu hoc modo: — ἀρίστων ἐσθίειν δι' ἡμέρας Ὅλης. ſed ea ſcriptura admiſſa, de voce τραχήλους quaerendum ſupereſt. Mneſimachi verba e *Buſiride*, — εἰμὶ γὰρ Βοιώτιος, Ὀλίγα μὲν ἄλλων, ταῦτα πολλὰ δ' ἐσθίων, ſonant hoc: *Ego ſum Boeotius: qui de aliis quidem pauca comedam: haec vero multa.* videtur dicere, Boeotos panis et carnium fuiſſe voraces. caetera quae delicatuli expetunt, non multum curaſſe. Huraldinus MSS. una voce auctior: ὀλίγα μὲν ἄλλων δίκαια ταῦτα· πολλὰ δ' ἐσθ. ſed non video qui ſententiam aliquam ex hac ſcriptura eliciam: quam et metri lex aſpernatur. Mox lege verſum Alexidis, ὡς ἀνίκητοι νῦν

εἶναι βοᾶν καὶ πονεῖν μόνον. cum eruditiſſimo Sylburgio. Pempeli reſponſum de Boeotis, cum fuiſſet interrogatus quid ipſi viderentur eſſe Thebani? ſalebroſum eſt. licet cum editis ſcripti omnes conſentiant. Scribit Polybius et refert Athen. ὡς Βοιωτοὶ μεγίστην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ Λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς· καὶ ὁρμήσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας, διέθεντο καὶ κοινώνεια τοῖς φίλοις. appellat κοινώνεια, conventus ea fini ſolitos agi, ut amici una eſſent. et διατίθεσθαι κοινώνεια τοῖς φίλοις, eſt reditus in eam rem aſſignare, et locum providere. Addit Polybius, πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλέον μέρος τῆς οὐσίας· ὥστε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν οἷς ὑπῆρχε δειλινὰ τοῦ μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. Verbum ἀπεμέριζον *dividebant*, interpretor de ultimis voluntatibus: quaſi ſcriptum eſſet ἀπέλειπον. Et nota ſis ſtultitiam horum hominum immanem: qui non ſolum dum viverent ſoliti bona ſua in convivia illa prodigere: ſed et morientes pecuniam amicis relinquerent perdendam ἐν τοῖς κοινωνείοις: quae beſtiatoria quaedam erant. Haec fuere Graecorum ingenia, cujus rei clara teſtimonia in teſtamentis veterum philoſophorum quae recitat Laërtius Diogenes. Quare aliter Polybii verba non debuerant accipi. Δειλινὸν (videlicet βρῶμα) eſt cibus pomeridianus, ſive merenda: nam veteres interpretantur, τὸ μεταξὺ δείπνου καὶ ἀρίστου. Ita vocabant Thebani κοινωνισταὶ ſuas illas epulas: vel propter diei tempus, quo ſoliti convenire ex ſodalitii inſtituto: vel minuendae rei invidiae, quaſi eſſet aliquid
p. 713. levius δειλινὸν quam vel prandium, vel coena. Sic hodie ſolent frugiperdae homines extraordinarias epulas ſuas appellare merendas: quae tamen coenae ſunt quantumvis depſiles et lautae. Cum autem morituriente Thebani tanto ſtudio ornandorum caenoneorum ducerentur: non mirum eſt, eveniſſe quod ſcribit Polybius: ut multi merendas haberent ſibi ab amicis legatas, plures numero in ſingulos menſes, quam dies eſſent in menſe. Simile ex parte quod narrat Strabo de Tarentinis: plures illis fuiſſe in anno feſtos dies, quam eſſent ipſius anni dies. Deinceps probaturus auctor omnes in univerſum Theſſalos plurimum comediſſe, ait, Κράτης φησὶν ἐν Λαμίᾳ, Ἐπεὶ τριπήχη Θετταλικῶς τετμημένα. Lego, Ἔπη τριπήχη, ut, *ſesquipedalia verba*. non videtur hinc poſſe colligi quod voluit probare Athenaeus:

ſed ſoire licet Cratetem cum ita loqueretur, alluſiſſe ad fruſta carnium, quae incidi ſolita a Theſſalis. ideo addit Athenaeus, vice fungens interpretis, Τοῦτο δ' εἶπεν, ὡς τῶν Θετταλῶν μεγάλα κρέα τεμνόντων. alioqui poterat dici ſcripſiſſe poetam Κρέα τριπήχη. ſed verum eſt quod dixi. *Lamiae* Cratetis meminit Pollux libro 9. ubi ex hac fabula verſum affert, ut doceat ἡμίεκτον et octo obolos tantidem valuiſſe. Eum verſiculum ita concipe: ἡμίεκτόν ἐστι χρυσοῦ. μανθάνεις; ὀκτὼ ὀβολοί. Theſſali propria ſuae dialecti voce καπανικὰ κρέα vocabant magna, et quae plauſtrum poſſint onerare ſingula Auctor Athenaeus his verbis, Ταῦτα δὲ καπανικὰ εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς. Τί πρὸς τὰ Λυδῶν δεῖπνα καὶ τὰ Θετταλῶν; Καὶ Θετταλικῶν μὲν πολὺ τάδε καπανικώτερα· οἷον ἁμαξιαῖα. Θετταλοὶ γὰρ τὰς ἀπήνας κατάνας ἔλεγον. Non ſunt comici, ſed Athenaei illa: οἷον ἁμαξιαῖα: quae et diſtincta et verſa ſunt perperam. familiare grammaticis verbum οἷον hoc ſenſu. Ariſtophanis verſum reſpiciens Heſych. καπανικώτερα, inquit, ἀπὸ τῆς φάτνης χορταστικώτερα. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ μείζονα. κατάνας γὰρ ἀπήνας λέγουσι. Aegyptii mox non ſimpliciter vοraces: ſed panis tantum ſcribuntur fuiſſe. *cylleſtim* eum panem vocabant: de quo habes apud Herodotum et ſupra libro tertio. ἀρτοφάγους hic interpretamur, qui multo pane veſcantur, quoniam de polyphagis hic ſermo eſt, alioquin videri potuit Hecataeus Aegyptios appellaſſe artophagos, ad Graecorum differentiam: qui erant ut plurimum mazophagi: ſicut Poeni et quondam Romani pultiphagi, ſed prior interpretatio non ſolum inſtituto ſermoni convenientior: verum etiam ad proxime ſequentia prope neceſſaria. διὰ ταῦτα καὶ Ἄλεξις ἐν τῷ περὶ αὐταρκείας ἔφη μετρίᾳ τροφῇ κεχρῆσθαι τὸν Βόκχοριν. quare διὰ ταῦτα? quia in populo edaci rex ſobrius non aliter notabilis, quam cocles inter caecos. Bocchoris ille eſt Aegypti rex de quo Diodorus Siculus libro primo.

Caput Quintum.

Oſtenduntur et emendantur maculae multorum locorum. ἔχειν ἡδέως ἑαυτοῦ. *Lycophronis* Satyri. τὰ ἑκτὰ τρύπα. τὰ Σαμοθρᾴκια. *Dii Potes* *ventorum promicondi olim crediti. Duo prin-* p. 714.

cipia generationis terra et aqua. Clementis Alex. locus. ἐπιῤῥαπίζειν, *verbis objurgare.*

ἈΛΛ' ἔγωγε τοῦ τὰ δέοντ' ἔχειν. non eſt principium verſus: ſed de initio quaedam praetermiſſa. Ὡς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον. Ita verte et diſtingue. *Quam ſuave eſt omne mediocre! ego nunc neque ſupra modum cibo onuſtus abeo, neque inanis: ſed ſuaviter me habens.* farto nimia ciborum copia ventriculo opponit ſtomachum, qui λαγαρὸς quidem eſt, at non inanis. id vocat ἔχειν ἡδέως ἑαυτοῦ. Timotheus mox καλῶς γίνεσθαι. Puſillus error paulo poſt interpretibus fraudi fuit in hac pulcherrima ſententia: μᾶλλον γὰρ ἡμᾶς τῇ μεθ' ἑαυτῶν συνουσίᾳ προσῆκόν ἐστιν εὐεργετεῖν, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων οἱ διακονοῦντες τὰ πλεῖστα δαπανῶσι. Scribe, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων, ὧν οἱ διακ. τὰ πλ. δ. εἰσῄεσαν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένον οἶκον. *in triclinium ingrediebantur ei rei paratum.* non ſemel expoſuimus vocem οἶκος. μαρτυρεῖ περὶ τούτων Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς γράψας Σατύρους. Μενέδημον, ἐν οἷς φησὶν ὁ Σ. Scribe, γράψας Σατύρους εἰς Μενέδημον. ἐν οἷς φ. vocat Satyros, drama Satyricum ad irriſum Menedemi compoſitum. Libro ſecundo, Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς ἐν σατυρικῷ δράματι, ὃ ἐπὶ κατακωμῳδήσει ἔγραψεν εἰς Μενέδημον. In Lycophronis verſibus quid ſit κατέχω dictum eſt libro primo: et pro δημόκριτος melius lectum iri δημόκοινος, oſtendimus libro ſecundo. Ἀνάστηθι οὖν σὺ Ἀρίδικες. σὺ δὲ ἀπελθὼν τὰ ἐκτὰ τρύπα. Juſſerat Arceſilaus Apellem pro ea quae inter ipſos fuit familiaritate, ut vinum per colum trajiceret: ille ejus miniſterii imperitus conturbavit etiam magis: vertit Arceſilas hujus imperitiam in occaſionem joci: et converſus ad Aridicum familiarem alterum, qui inter convivas accumbebat menſae: *tu vero,* ait, *ſurge Aridice.* ſupplendum eſt, et vinum cola. deinde Apellem affatur, et ait, σὺ δὲ ἀπελθὼν τὰ ἐκτὰ τρύπα. continetur his verbis ſine dubio urbani hominis jocus aliquis: ridiculum enim ut videtur miniſterium imperat. Sed locus eſt corruptus etiam in Excerptis: quod ſatis miror: nam ille auctor quaecunque invenit in ſuis libris mendoſa omnia fere praetermiſit. Exiſtimamus fuiſſe aliquod proverbium illi ſimile quod eſt apud Galenum κέγχρον τρυπᾷν, de inani labore et vano conatu. Pro Ἀρίδικες, ſcribo Ἀρίδικε cum Excerptis.

οἱ δὲ νῦν συναγαγόντες ἐπὶ τὰ δεῖπνα, κ. de ſui temporis philoſophia Athenaeus loquitur: et quod addit, καὶ μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς καλῆς Ἀλεξανδρείας, de iis debet intelligi, qui publico ſumptu alebantur in Muſeo et Claudio Alexandriae: de quibus ad Suetonium nonnulla.

Τῷ γὰρ τοιούτῳ ὁ οἶκος Ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει. Male digeſta, male verſa haec. Locus eſt Sophoclis, qui ita habet initio Oedipi tyranni.

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει· p. 715.
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

Athenaeus οἶκος poſuit pro πόλις. hoc enim voluit: ei qui tanta immodeſtia utatur in convivio, triclinium abundare gaudio ſimul et moerore. Εὐτελὲς γὰρ δεῖπνον οὐ ποιεῖ παροινίαν. Transpoſitione aliquot vocum ſenarium integrum feceris: Δεῖπνον γὰρ εὐτελὲς οὐ ποιεῖ παροινίαν. καὶ ὡς ἀληθῶς κατὰ τὸν χαριέστατον Ξενοφῶντα πολέμου ἐργαστήριον. Locus Xenophontis eſt in Ageſilao: ubi ſcribitur de Epheſo, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἡγήσω πολέμου ἐργαστήριον. ὥστε πολλάκις Αὐτὸν κεκληκὼς Σαμοθρᾴκι' εὔχεται Λῆξαι πνέοντα, καὶ γ. Quae ad hunc locum ſcripſere viri docti, nihil ad Rhombum. Nam ſenſus hic eſt: adeo ut ſaepe qui eum vocavit oret, deſinant flare venti Samothracii, et ut tranquillior tandem fiat tempeſtas. hic enim adoleſcens Telephus, amicis a quibus invitatur hiems eſt, et procellae inſtar. ſequentia namque ſic ſcribenda: — καὶ γαληνίσαι ποτέ. Χειμὼν ὁ μειρακίσκος ἐστι τοῖς φίλοις. caetera ut ſuperflua in ſpongiam digna incumbere. τὰ Σαμοθρᾴκια intellige πνεύματα. Sic vocabant Graeci boream, quem ex ejus tractus regionibus in ſuam flare videbant. Etiam apud philoſophos θρακίας ventus non aliunde nomen habet. Sed videntur veteres crediſſe, ventorum flatus in poteſtate eſſe Cabirorum, ſive Potium deorum: qui in Samothracia colebantur. Nam in tempeſtate deprehenſi. illis potiſſimum vota faciebant, et ſervati reddebant, ut ait vetus ſcriptor apud Suidam. Diodorus quoque Siculus libro quarto narrat, Orpheum petiiſſe tranquillitatem maris turbati et agitati a diis Samothracibus. ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος καὶ τῶν ἀριστέων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, φασὶν Ὀρφέα τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετεσχηκότα ποιήσασθαι τοῖς Σαμοθρᾳξὶ τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εὐχάς. εὐθὺ δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόντος, etc. Mox, τοὺς Ἀργοναύτας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς ἐπικινδύνῳ· τοῦ δ'

Ὀρφέως εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμοθραξὶ, λῆξαι τοὺς ἀνέμους. non parum ista Alexidis hunc locum illustrabant. Τὸν δ' εἶδεν ἀστὸν † ἀστίωνος μεῖζον. Versus quidem stabit si ita scribas, Τόνδ' εἶδεν ἀστὸν ἀστίωνος μείζονα. de sententia vero nihil pronuntio. Ἐῤῥυσίας οἷον στομ. an ἔῤῥυσας? Ὑγρὰ δὲ μήτηρ οὐ πεδοστιβῆς τροφὸς Θάλασσα. Verte: *nostra est nutrix mater humida, non illa quae calcatur pedibus, Mare,* inquam. Homerus duo principia agnoscit creationis animalium, aquam et terram: ut cum ait: Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε. Homerum secutus est Xenophanes Colophonius, et duas illas πρώτας ἀρχὰς esse, ac solas pronuntiavit. Euripides quem veteres scenicum philosophum non sine caussa dixerunt, ejusdem fuit sententiae: quod non obscure significant haec verba sic exposita, ut nos illa vertimus, *Mater* Euripidi appellatur τὸ γεννητικὸν στοιχεῖον, ut loquuntur φιλοσόφων παῖδες. atque hanc matrem poeta duplicem manifesto
p. 716. statuit: alteram πεδοστιβῆ: terram nempe, quae pedibus calcari et perambulari potest: alteram ὑγρὰν: mare videlicet: quod explicat ipse subjiciens, Θάλαττα, τήνδ' ἀροῦμεν. Sejunge ab Euripidis versiculis illa verba, Μέγα γὰρ ἀνθρώποις κακὸν ἡ γαστήρ. non enim poetae verba sunt, sed Athenaei. In tertio versuum Alexidis scribe, Εἴ τις ἀφέλοι τοῦτ' ἀφ' ἡμῶν τὸ μέρος.

Νικᾷ δὲ χρεία μ' ἡ ταλαίπωρος. Locus Euripidis quem suis versibus inserit Diphilus, extat apud Clementem Alexandrinum ita fere scriptus: certe ita scribendus. Νικᾷ δὲ χρεία μ', ἡ κακῶς τ' ὀλουμένη Γαστὴρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίγνεται κακά. εἰς ἣν πρῶτον πάντ' ἂν ἐμβάλοις. Haec prima ventris incommoditas: qui non unius certae rei fit capax, sed omnium, quod secus est in omni prope vasorum genere: quibus aliquid continetur. Ad proxima verba, Ἀλλ' οὐχ ἕτερον ἀγγεῖον, repetenda ex superiore versu praepositio εἰς: quod si cujus teretes offendit aures (est enim duriusculum) legendum, Ἀλλ' οὐκ ἐς ἕτερον ἄγγος. Cum addit poeta, in ventrem conjici recte posse Τὰ πάνθ' ἑαυτοῖς μηδὲν ὁμολογούμενα: res diversi generis intelligit, et quae nulla societate junguntur. eleganter περιφράζει ingeniosus poeta, τὰ μὴ ὁμογενῆ, ut loquuntur philosophi. Talia sunt, exempli gratia, carnes, pisces, legumina et fructus, male referunt ad noxia et salubria. Subjungit Diphilus: Καὶ οὐ προστίθημι τ' ἄλλα. quasi dicat, taceo

quod ait ibidem Euripides, ventrem omnium malorum esse caussam. more autem usus oratorum, quod fingit se praetermissurum, disertim dixit. sequitur enim: διότι πανταχοῦ Διὰ τὴν τάλαιναν πάντα ταῦτα γίνεται. Legendum, πάντα τὰ κακὰ γίγνεται. nam Euripides dixit, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίγνεται κακά. ἐπεῤῥάπισε Δημήτριον τὸν Φαληρέα, σὺν τῇ πήρᾳ τῶν ἄρτων καὶ λάγυνον πέμψαντα οἴνου. Absurdum est hoc quidem loco, ἐπιῤῥαπίζειν de inflicto colapho interpretari: nam etsi impudens Crates fuit, ut Canis: nunquam tamen virum tanta auctoritate percutere esset ausus, et Diogenes Laertius in eadem re usus verbo ὀνειδίζειν. Verte igitur, *Demetrium Phalereum objurgavit, quod simul cum pera panis, vini lagenam misisset.* Sequitur Cratetis apophthegma tunc temporis pronuntiatum: εἴθε γὰρ ἔφη τὰς κρήνας καὶ ἄρτους ἦν φέρειν. *Utinam, inquit, fieri posset ut fontes etiam panes producerent.* Supple quod deest perficiendae sententiae: nam si id fit, ego nemini de pane supplicem: quemadmodum a nemine quod bibam peto. Planius aliquanto Diogenes, Εἴθε γὰρ αἱ κρῆναι καὶ ἄρτους ἔφερον. At interpres quam errat?

CAPUT SEXTUM.

Καταριστᾶν. σεμνὴ θεὰ *Athenienſium et* σεμναὶ θεαί. *Mos libandi principibus.* διμοιρία. ζωρότερον. *Antiphanis* Milanion, Japyx. ζῶον *in compoſitione pro magno.* μανθάνειν *pro ſolere.* didicisse *pro eodem. Hyperidis oratio Deliaca, et collecta quaedam ejus fragmenta. Chori puerorum, et virorum. veſtes* Theraicae. Φυλῆσι. p. 717. *Tabulae quibus depictae ſolennitates ſacrorum aut ludorum. Romani Aeolas imitati.*

LONGO hyperbato obscurat dipnorbetor seriem orationis, cum mox scribit, Ἐπὶ τούτοις ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη, ἐπεὶ δεδείπναμεν εἴρηκεν Ἄλεξις ἐν Κουρίδι. oratio manet suspensa usque ad illa paginae sequentis initio: Τοῖς οὖν θεοῖς κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὡς ἐν Φιλήβῳ φησίν, εὐχόμενοι κεραννύωμεν. Ulpiani oratio debuerat in hunc modum continuari, ἐπεὶ δεδείπναμεν, τοῖς θεοῖς, κατὰ

τὸν Πλάτωνα, κερωννύωμεν. Sed de induſtria uſus eſt voce *δεδείπναμεν*, ut de ea et affinibus aliis obiter dicendi naſceretur occaſio. *Καταριστᾷν* eſt abſumere prandendo, ſive in prandia. uſus hoc verbo Antiphon orator, ſive rhetor, non ut putaverunt interpretes, poeta. Scribe ejus verba, *ὅταν τις πράγματα τὰ ἑαυτοῦ ἢ τὰ τῶν φίλων κατηρίστηκεν.* Adjecimus e membranis, quae ſequuntur de verbo *παραδεδειπνῆσθαι*: quod ad Theophraſtum expoſuimus dudum. Varro dixit in primo De re ruſtica, *comeſa coena venire.* Antiphanis verſum hunc ita ſcribam ne ſit inepta ſententia. *Ἐπεχεάμην ἄκρατον. οὐχὶ παιδίον; nonne ita eſt, o puer?* Cum ait, ſe libaſſe *Κυάθους θεῶν τε καὶ θεαινῶν μυρίους· Εἶτα ἐπὶ τούτοις πᾶσι τῆς σεμνῆς θεᾶς*, hoc ſignificat, poſt libationes ſexcentis diis deabusque factas, poſtremo loco Minervae ſacrum cyathum effudiſſe: quis dubitat *σεμνὴν θεὰν deam venerandam* Athenis eſſe Palladem. At *σεμναὶ θεαὶ* ſunt Eumenides, Furiae: quibus nihil commune cum vini libationibus: erant enim ſacra illarum *νηφάλια* et abſtemia. Interpretibus aliter viſum: qui etiam verſum ultimum, *Καὶ τοῦ γλυκυτάτου βασιλέως διμοιρίαν*, corrumpunt, dum emendant neſcio quomodo. non viderunt perſtringi a comico foedam quorundam adulationem: qui ſingulos cyathos ſingulis diis libantes in conviviis, in honorem regis duos cyathos effunderent. Ita ſoliti Athenienſes regibus adulari, ut dicebamus libro 6. cap. 16. *διμοιρία eſt dupla portio.* Non ſunt Antiphanis quae ſequuntur verba. Homeri locus e nono Iliadis, *ζωρότερον δὲ κέραιρε*, quam varie expoſitus ſit a veteribus, ſciunt eruditi etiam ex Plutarcho et poetae interpretibus. Apud Hippocratem libro *Περὶ ἐγκατατομῆς ἐμβρύου*, legas *κεράσαι εὐζωρότερον* pro eodem. At in libro De natura muliebri dixit idem, *ζωρότερον πίνειν*, pro *πίνειν οἶνον ζωρότερον κεκραμένον.* Et tamen Ephippus poeta videtur quaſi propriam Homero facere hanc vocem, iſto qui ſequitur verſu *Δῶκεν κεράσας ζωρότερον Ὁμηρικῶς.* male enim poſtremam ejus verſus vocem capiunt interpretes. Antiphanis *Μειλανίων*, diſplicuit interpretibus: qui fecerunt ut eſſet *Μελανίων*, *Nigriuſculus.* mirum commentum. nam id verbi pro Graeco non agnoſcent Graeci. At Milanion et Atalanta ex fabulari hiſtoria cui non ſunt noti? Julius Pollux libro ſeptimo in ipſo fine *Μύλωνα* fabulam An-
p. 718. tiphanis nominat. an aliam ab iſta? an hanc ipſam? ſed

locus corrigendus. Ἰάπυξ mox fervile nomen eft, a patria, ut *Myfus, Davus, Geta.* Sine ratione difcedunt ab edita lectione in iftis, ἄλλοι δὲ τὸ εὔκρατον: et fcribunt ἀκρατὲς refragantibus membranis, Epitome et Euftathio. ὥσπερ τὸ δεξιτερὸν ἀντὶ τοῦ δεξιοῦ, ita accipe: ficut vox δεξιτερὸς per paragogen quandam producta eft pro δεξιός: non autem συγκριτικὸν eft id nomen: fic ζωρότερον pro ζωρὸς ufurpatum. Scribebam cum Dalecampio, καὶ τὸ ζα ὅτι μέγεθος ἢ πλῆθος σημαίνει. non ut editum eft, τὸ ζῶν vel τὰ ζῶα. fed euntem pedibus in ejus fententiam prehendit lacinia Euftathius, et ire juffit in alia omnia. Sic ille, Σημείωσαι ὅτι ζωρὸν οἶνον τὸν πολυετῆ ἐνόησάν τινες, οὐκ ἀπὸ τοῦ ζῆν ἢ ζέειν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζῶον καὶ τὸ ὧρος· ὧν ὧρος μὲν ὁ ἐνιαυτὸς, ἤτουν ἔτος. ζῶον δὲ ἀντὶ τοῦ μέγα καὶ πολὺ, ἃ δὴ σημαίνεταί φασι διὰ τῶν ζώων. Sequitur. Δίφιλος δ' ἐν Παιδεραστᾶις φησίν, Ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν, Εὐζωρότερον γένη δύω παῖδες. Reftitue mire deformatam lectionem fic,

— ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν.
εὐζωρότερόν γε νὴ τὸν Δί' ὦ παῖδες. τὸ γὰρ
ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἐστι τῇ ψυχῇ κακόν.

In Empedoclis ifto verfu Αἶψα δὲ θνητὰ φύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι, Graecanica elegantia eft quam non cepere interpretes: quibus τὸ μάθον prima perfona eft fingularis: cum re vera tertia fit pluralis. fed μάθον pofitum pro εἰώθεισαν aut ἐπεφύκεισαν. *Et ftatim facta funt mortalia quae erant natura fua immortalia.* μάθον εἶναι, *didicerant effe* pro erant: vel, folebant effe. Aefchylus, Ἔχειν, πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος. id eft, οὐ πένεται. *Nunquam eget.* Plautus, *Non didici hariolari gratis.* Idem, *Cur negas? quia vera didici dicere.* alibi *excidionem facere condidici oppidis.* Ait, τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἐν Εἰρήνῃ Ἀριστοφάνους ὑποπιασμέναι. Poetae verba funt,

Καὶ ταῦτα δαιμονίως ὑποπιασμέναι
ἀπαξάπασαι, καὶ κνάθοις προσκείμεναι.

Pro Φρύνιχος Παιστρίαις, placitum interpreti Παιστρίᾳ. fine cauffa, opinor: at non fine cauffa nos libro 8. cap. 27. Ποαστρίαις fcribebamus. Sequitur, ἔλεγον δὲ καὶ ἔφηβον τοιοῦτον σκεῦος. Vide fcholia Ariftophanis ad Vefpas. Libro autem 11. poculi id nomen eft. Inter exempla συγκριτικῶν in ερον, affertur ex Epicharmo εὐκονέστερον. in apocryphis libris et vetuftis eft εὐωρέστερον. quod fuerit εὐωρέστερον, five εὐωρότερον. fed

Eustathius firmat quod est editum. Laudatur deinceps Hyperides *in Deliaca*. Ὑπερείδης, ait, Δηλιακῷ, καὶ τὸν κρατῆρα τὸν πανιώνιον κοινῇ οἱ Ἕλληνες κεραυνώσουσι. haec oratio cum caeteris hujus oratoris diu factum est cum periit. Sed reperio ejus mentionem apud Hermogenem. Argumentum ejus orationis utcumque potest percipi ex reliquis quae hodieque extant apud veterem Hermogenis interpretem ad librum De ideis, capite περὶ σεμνότητος. Verba illius, quia non omnium manibus teritur ille liber, lubet hic adscribere. Sic igitur interpres ille. Διόπερ τὰς ἐν Δηλιακῷ Ὑπερείδου πόῤῥω τούτων ἑστάναι Φησὶ (nempe τῶν ἐννοιῶν τοῦ Πλάτωνος περὶ θεῶν) βουλόμενος γὰρ ἐκεῖνος ἐξ ἀρχαίου δεῖξαι, τοῖς
p. 719. Ἀθηναίοις τὰ ἐν Δήλῳ ἱερὰ προσήκοντα, πολλῷ κέχρηται τῷ μύθῳ, λέγων οὕτω. Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ἤδη δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀπορούσαν, εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λῦσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ Ζωστὴρ καλεῖται. Sed videntur ista velut ἐν παρόδῳ in ea oratione dicta esse: nam ad praecipuum ipsius argumentum, nihil haec de Latonae partu narratio spectabat. Sopater in Hermogenem. Ἔχεις δὲ διπλοῦν στοχασμὸν παρὰ Ὑπερείδῃ ἐν τῷ Δηλιακῷ. ἐκθησόμεθα δὲ τὰ εἰρημένα, ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι σαφὲς τὸ λεγόμενον. Ἀφίκοντό τινες εἰς Δῆλον ἄνθρωποι Αἰολεῖς, πλούσιοι, χρυσίον ἔχοντες πολὺ, κατὰ θεωρίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀποδημοῦντες ἐκ τῆς ἑαυτῶν. οὗτοι ἐφάνησαν ἐν Ῥηνείᾳ ἐκβεβλημένοι. τοῦ δὲ πράγματος περιβοήτου ὄντος, ἐπιφέρουσι Δήλιοι τοῖς Ῥηνεῦσι αἰτίαν ὡς αὐτῶν ταῦτα πεποιηκότων. καὶ γράφονται τὴν πόλιν αὐτῶν ἀσεβείας. οἱ δὲ Ῥηνεῖς ἠγανάκτηνταί τε τῷ πράγματι, καὶ προσκαλοῦνται Δηλίους τὴν αὐτὴν δίκην. οὔσης δὲ τῆς διαδικασίας ὁπότεροί εἰσιν οἱ τὸ ἔργον πεποιηκότες, ἠρώτων οἱ Ῥηνεῖς τοὺς Δηλίους, δι' ἣν αἰτίαν ὡς αὐτοὺς ἀφίκοντο. οὔτε γὰρ λιμένας εἶναι παρ' αὐτοῖς, οὔτε ἐμπορίαν, οὔτε ἄλλην διατριβὴν οὐδεμίαν. πάντας τε ἀνθρώπους ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὴν Δῆλον ἔλεγον· καὶ αὐτοὶ τὰ πολλὰ ἐν Δήλῳ διατρίβειν· τῶν δὲ Δηλίων ἀποκρινομένων αὐτοῖς, ὅτι ἱερεῖα ἀγοράσοντες οἱ ἄνθρωποι διέβησαν εἰς τὴν Ῥήνειαν. διὰ τί οὖν, ἔφασαν οἱ Ῥηνεῖς, εἰ ἱερεῖα ἧκον ὠνησόμενοι, ὡς φατὲ, τοὺς παῖδας τοὺς ἀκολούθους οὐκ ἤγαγον τοὺς ἄξοντας τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν (manusc. ἡμῖν) ἐν Δήλῳ κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μόνοι διέβησαν; πρὸς δὲ τούτοις τριάκοντα σταδίων ὄντων ἀπὸ τῆς

διαβάσεως πρὸς τὴν πόλιν Ῥηναιέων τραχείας οὔσης ὁδοῦ δι᾽ ἧς ἔδει αὐτοὺς πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἀγοραςίαν ἄνευ ὑποδημάτων διέβησαν· ἐν Δήλῳ δὲ τῷ ἱερῷ ὑποδεδεμένοι περιεπάτουν. Scripſimus cum antiquis Athenaei membranis, *ὠρχοῦντο δ᾽ οὗτοι περὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος νεὼν τοῦ Δηλίου, τῶν πρώτο . . . . . . τες Ἀθηναίων, καὶ κατεδύοντο ἱμάτια τῶν Θηραϊκῶν.* ſed nullum eſt dubium, quin ſuppleri quod deeſt ſic debeat: *τῶν πρώτων παῖδες Ἀθηναίων.* Chorus duplex erat: alter e viris, alter e pueris. Hinc illa diſtinctio frequens in libris Graecorum, ut Demoſthenis, Plutarchi, et aliorum, *χορὸς παίδων* et *χορὸς ἀνδρῶν.* In ſequentibus haeret aqua nobis. nam et *καταδύεσθαι* pro *ἐνδύεσθαι*, novum atque inſolens: et veſtes *Theraicae* mihi quidem obſcurae. tamen ita MSS. omnes, non *τηραϊκῶν*, ut alias editum. ſcribendum *θηριακῶν?* ut e pellibus confectae veſtes intelligantur, quales Romae geſtabant luperci per urbem currentes ac ſaltantes: quas Hippocrates *δορικὰ ἱμάτια* nominat, in libro *Περὶ Φύσιος τοῦ παιδός.* Subditur his. *ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτός ἐστιν, ᾧ τὰ Θαργήλια ἄγουσι, καὶ διασώζεται Φύλησιν ἐν τῷ δαφνηφορείῳ γραφὴ περὶ τούτων.* Scribendum, *Φυλῆσι. in pago Phyla.* errant omnino qui accipiunt pro *Φυλαῖς.* Adi ad Stephani *Ἐθνικά.* Neque probo quod *γραφὴν literas publicas* verterunt. De pictura accipimus nos: cujus erat argumentum ſaltatio orcheſtrarum circa Apollinis Delii templum, et quicquid ad ritum illum pertinuit. De hujus generis tabulis ante dictum libro quinto, capite ſeptimo. Veriſſimum eſt quod ſcribit aliquanto poſt Athenaeus: Romanos et in moribus inſtitutisque multis, et *κατὰ τοὺς τόνους τῆς φωνῆς* Aeoles potiſſimum ex omnibus Graecis eſſe imitatos. Utriusque linguae periti fatebuntur ita eſſe: ac memini Dionyſium Halicarnaſſeum, et Priſcianum aliquot locis diſertim hujus nos admonere. p. 720.

CAPUT SEPTIMUM.

Philinus vetus orator. ταῦροι vox Epheſicrum. κήρυκες, ἡβητήρια. Hebe diis a poculis. Dioclis Meliſſae. *Prov. ἢ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. Hermippi Θεοί.* Epichyſis *genus παιδιᾶς. Superſtitio veterum, mortuis conſecrandi*

quae de mensa caderent. Tragicorum τετραλογίαι, et satyricae fabulae. Sophoclis Σατυρικὸν δρᾶμα. item Aeschyli. Vinum Samagoreum. *alia non pauca.*

NON temere laudatum invenias Philinum oratorem Atticum, quem super *oenoptis* citat noster. Facit illius mentionem Clemens Alexandrinus in eo tractatu quo de Graecorum furtis agit. Ibi vir diligentissimus, prima verba orationis, De corona, cum simillimis Philini componit. Ejus antiqui oratoris facit mentionem Harpocration, duobus, opinor, locis, in *Θεωρικὰ* et in *Κοιρωνίδαι*. Ephesiis *ταῦροι* dicebantur qui per Neptuni festum vina ministrabant juvenes investes, et integri. Hoc refert Athenaeus ex Ameriae Glossis. Inde et Hesychius sumens, *ταῦροι*, ait, *οἱ παρ' Ἐφεσίοις οἰνοχόοι*. Sapphus locum de Mercurio diis vinum fundente emendamus lib. 2. cap. 2. Veteres, inquit, *τοὺς πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις κήρυκας ἐκάλουν: eos qui pincernarum officio fungerentur vocabant κήρυκας*. Imo notant Graeci, et verum est, antiquissimis temporibus eo nomine omnes qui in aedibus ministrabant sic fuisse vocatos. *κήρυκες*, ajunt, *οἱ διάκονοι οἱ τὰς ὑπηρετικὰς ἐπιτελοῦντες πράξεις*. Notemus locutionem, *καὶ τὴν Ἥβην δέ τινες ἀνέπλασαν οἰνοχοοῦσαν αὐτοῖς*. Ait, *τινές*. miror equidem. nam Homeri ipsius hoc commentum est. Iliadis *ῥαψ. δ.*

— *μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη*
Νέκταρ ἐῳνοχόει.

Magis miror quod addit, *ἴσως διὰ τὸ ἡβητήρια καλεῖσθαι τὰ συμπόσια*. Quod Heben finxerint diis esse à poculis, haec fortasse, inquit, ratio est: quia convivia vocabant *ἡβητήρια*. appellat *συμπόσια* oecos ubi convivabantur, et triclinia. Hesychius quoque *ἡβητήρια* interpretatur *ἑστιατήρια* et *κατάλυσιν*. Alii inter aedilem metuentis loca referunt: neque aliter auctores ea voce utuntur. Sed friget omnino, me judice, Athenaei ratio. Acutius et verius comici interpres: *ἥβην*, inquit, appellant veteres voluptatem quae ex conviviis capitur: quam ob caussam poeta Heben finxit, et ei convenientissimum nomini suo ministerium praebuit, ut esset diis à poculis. haec doctissimus ille grammaticus ad Vespas. cui et He-
p. 721. sychius subscribit obscure: *ἥβην* interpretans *εὐωχίαν*. Clearchi versus e Citharaedo, qui leguntur mox intercisi, apud poetam ita continuabantur,

— τήνδ' ἐγὼ
μεστὴν ἅπασαν ἐπονομάσας προπίομαι
τοῖς συγγενέσι, πίστωμά γε φιλίας· πιὼν
ἔρωτα πικρόν. πνίγομαι γάρ, ἀλλ' ἐπιῤῥόφει.

Quae ſequuntur de variis vini temperamentis, conferant ſtudioſi cum iis quae de eadem re et Athenaeus ſcripſit alibi, et Julius Pollux aliique. Citatur non longe Διοκλῆς ἐν Μελίσσαις. cujus et poëtae et fabulae Pollux meminit libro 10. cap. 24. Scribe autem Dioclis locum hoc modo. Πῶς δὲ καὶ κεκραμένον πίνειν τὸν οἶνον δεῖ με; τὰ τέτταρα καὶ δύο. *Quomodo temperatum vinum bibere me oportet? quatuor*, aquae *vini duo*. hanc fuiſſe antiquiſſimorum Graecorum vini temperaturam, auctor Heſychius. τὸ πάλαι, ait, ἐκιρνᾶτο τρία ὕδατος λαμβάνειν, τὸ δὲ τέταρτον οἶνου. Diſertim Athenaeus hic contrarium ſcribit: qui ſubjicit Diocleis verbis, ἥδ' οὖν κρᾶσις αὕτη παρὰ τὸ ἔθος οὖσα, ἐπέμνησε (ſcribo ἐγέννησε) τάχα καὶ τὴν θρυλλουμένην παροιμίαν, Ἢ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. quae ita verte: *Ab hac igitur temperatura, quae praeter conſuetudinem erat, natum fortaſſe proverbium uſu tritum, aut quinque bibe aut tria: non autem quatuor.* Idem tantum paulo ante de hac craſi locos recitavit antiquiſſimi poetae Heſiodi, et Anaxilae comici. Sed certiſſimum eſt, nullam fuiſſe communem omnibus Graecis certam κρᾶσιν. Ariſtophanes in Equitibus temperamenti meminit quod ait ejus interpres habitum omnium optimum: cum quinque partium tres aquae, duae erant vini. Habent et medici ſuas κράσεις. Hippocrates quidem plurimis locis meminit τῆς ἴσον ἴσῳ, alibi aliarum. Admodum paulo poſt depravatus eſt hic locus. Ἕρμιππος Θεοῖς,

Ἐπειθ' ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα,
εὐχόμεθα πρὸς τοῦθ' ὁ οἶνος εὐκαιρὰς † γένου
οὐκ ἀστοῦ καὶ πηλοῦ 'γω φέρω παίζων ἅμα,
κ' αὖθις γεγένηται τοῦτο πέντε καὶ δύω.

praeſtare haec ſarta tecta non poſſumus, et fortaſſe aliquid deeſt. In ſecundo verſu, οἶνος εὔκρας μοι γένου ſcribendum, vel ut fere habent membranae εὐκέρας γένου, vel γένοιθ'. In tertio vere ſcribimus absque controverſia, Οὐκ τοῦ καπηλοῦ 'γὼ φέρω. [*quod a caupone ego affero.*] Hermippi autem Θεῶν meminit Pollux libro nono in deſcriptione luſionis, quam πεντάλιθα vocant et comici interpres ad Veſpas et Aves: item Heſychius in μίλαξ et ἡλικία. Corruptus eſt et inſequens Anacreontis locus,

Ἄγε δὴ, φέρ' ἡμῖν ὦ παῖ κελέβην·
ὅπως ἄμυστιν προπίω.
τὰ μὲν δύ' ἐγχέας ὕδατος,
τὰ πέντε δ' οἴνου κυάθους·
ὡς ἂν ὑβριστιῶσαν ἀναδευβασσαρήσω.

Fortasse ita corrigas non male, τὰ πέντε δ' οἴνου· κυάθοις ὡς ἂν ὑβριστιῶσαν φρένα δεύσας βασσαρήσω. vel,
p. 722. φρέν' ἀναδεύσας βασσαρήσω. *ut cum luxuriantem animum cyathis rigavero, furere incipiam.* Scribe, Ἀχαιὸς δ' ἐν Αἴθωνι σατυρικῷ, τοὺς σατύρους ποιεῖ δυσχεράναντας. negligentia operarum excidit vox ποιεῖ. Quaenam erant illae auditorum libationes, de quibus legimus hic. ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν ἐπιχύσεις, ὥς φησι Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ μέθης οὐ παλαιαί. Eruditissimus Dalecampius, ut expediret se, mirificam interpretationem attulit: sed enim libationes quas discipuli doctoribus facerent, nullas novimus ex antiquorum monumentis. Existimamus legendum, ἦσαν δὲ αἱ τῶν ἀκρατῶν ἐπιχ. Tangit auctor morem aliquem dissolutorum et strenuorum potatorum. narrat ex Theophrasto eum morem antiquum non esse: quippe priscis temporibus nullam in usu fuisse ἐπίχυσιν, nisi cum diis libabant, vel cottabo ludebant. Ex istis intelligi utcumque potest, epichysin genus παιδιᾶς fuisse, cum madidi convivae cyathos in caput mutuo sibi invergerent: petulanter sane, et nimis improbe. Sed quid temulentia non ausit? Non dissimilia his sunt quae referimus libro primo, capite 14. Simillimum vero et fortasse hoc ipsum παιδιᾶς genus est, quod de temulentis Thracibus infra non longe scribitur, καὶ κατὰ τῶν ἱματίων καταχεόμενοι, καλὸν καὶ εὔδαιμον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι. Quid si scripsit Athenaeus, ἦσαν δὲ τῶν ἐρώντων αἱ ἐπιχύσεις? Nam soliti amantes in honorem et recordationem τῶν ἐρωμένων vinum ἐπιχεῖσθαι. Suspectum mox est δαΐζων verbum cum ait de cottabismo, ὄντος τοῦ παιγνίου Σικελικοῦ· καθάπερ καὶ Ἀνακρέων ὁ Τήϊος πεποίηκε· Σικελικὸν κότταβον ἀγκύλῃ δαΐζων. et cohaerens huic sententia parum plena, διὸ καὶ τὰ σκολιὰ καλούμενα μέλη τῶν ἀρχαίων ποιητῶν πλήρη ἐστί. deest αὐτοῦ. vel scribendum, οὗ δὴ καὶ τὰ σκ. In scolio Pindari, Ἀγάθωνι δὲ καλῶ κότταβον, positum καλῶ pro ἐπικαλῶ, sive ἐπιφημίζω· *Agathoni cottabum hunc nuncupo.* vel scribe. Ἀγάθωνι τῷ καλῷ κότταβον. ut in Symposio Xenophontis, Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῷ. Quae de mensa in-

ter epulandum caderent, mortuis conſecravit antiquitas illa vere *ἀρχαῖα* et *βεκκεσέληνος*. poſtquam id nos docuit Athenaeus, ſubjicit, *διὸ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς Σθενεβοίας φησὶν, ἐπειδὴ νομίζειν* (malim, *νομίζοι* aut *νομίσειε*) *τὸ Βελλεροφόντην τεθνάναι,*

Πεσὸν δέ νιν λέληθεν οὐδὲν ἐκ χερός·
ἀλλ' εὐθὺς αὐδᾷ τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.

Athenaei ſunt non Euripidis omnia quae praecedunt verbum *πεσόν*. Senſus eſt: ſolitos veteres quae de menſa cadunt amicis defunctis aſſignare. ideo Stheneboeam apud Euripidem, Bellerophontis audita morte, quicquid ſub menſam, ut fit, caderet, illi ſtatim nuncupaſſe. Graeca ita expone. *ideo etiam Euripides ait de Stheneboea poſtquam illa Bellerophontem mortuum putavit Nihil eam quod manu cadat latet Sed ſtatim id nuncupat Corinthio hoſpiti.* vel *Sed ſtatim dicit, Corinthio hoſpiti.* ſacrum eſto, videlicet, quod cecidit. Bellerophontem Corinthium fuiſſe et in ipſius amorem incidiſſe Stheneboeam Proeti uxorem nemo neſcit. Scribe, *καλῶς οἱ παροιμιαζόμενοι λέγ.* Satis conſtat, et nos alibi p. 723.
pluribus docemus, tragicos poetas in Attico theatro non ſingulis fabulis, ſed quaternis ſolitos cum antagoniſtis de palma contendere. hae quatuor fabulae tetralogia dicebantur: quae conſtabat e tribus tragoediis, et ſatyrica fabula una. Semper autem in tetralogia drama unum fuit, quod *σατυρικόν* et eſſet et diceretur. Exemplum *σατυρικοῦ δράματος* habemus hodieque in Euripidis Cyclopibus: quam ex omnibus omnium poetarum tragicorum ejus generis fabulis jam ſuo tempore extitiſſe unicam ſcribit Euſtathius ad Odyſſeae *ρκψ. σ.* Athenaei ſeculo multae adhuc fuerunt ſuperſtites: nam Aeſchyli, Euripidis et Sophoclis plures ſatyricae fabulae ab eo, et Polluce atque aliis laudantur. Cum haec ita habeant, quomodo accipiemus quod legitur poſt aliquammulta? *Καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν δράματι σατυρικῷ φησὶν ὡς ἄρα — τὸ πρὸς βίαν πίνειν, Ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βίᾳ.* Sic loquitur, quaſi unam aliquam ſolum ſatyricam fabulam Sophocles feciſſet: quod ex ante dictis falſum paret. Nempe ita res habet: vel deeſt hic proprium dramatis nomen: vel fuit inter Sophocleas olim quaedam fabula SATYRUS aut SATYRI inſcripta. Hoc putamus verum eſſe: nam et libro ſeptimo, capite quarto, inter ejus poetae dramata, titulum unius commemoravimus *Σάτυροι κωφοί*: et memini Heſychium laudare Sophoclem in

Satyrico vel *Satyrisco*. Sic ille, ἀῤῥαγὲς ὄμμα, οὐ δάκρυον. ᾧ τρόπῳ φαμὲν, κατεῤῥάγη μοῦ δάκρυον. Σοφοκλῆς Σατυρίσκῳ. Si cui placeat ita potius interpretari, *Sophocles in una suarum satyricarum fabularum*, non nimis refragabor: cum praesertim ita interdum loqui grammaticos recorder. Hesychius, ἀποφύλιοι ξένοι, οἱ μὴ ἔχοντες φυλήν. Αἰσχύλος Σατυρικῷ. Porro inter alia Sophoclis satyrica dramata, *Hercules* fuit: ut cognoscimus ex Polluce libro 7. capite 25. De progressu vitiorum, et publicorum morum depravatione loquens dipnosophista, inter caetera scribit: ἐπεὶ δὲ τρυφᾶν ἤρξαντο, καὶ χλιδῶσι, κατεῤῥύησαν ἀπὸ τῶν δίφρων ἐπὶ τὰς κλίνας, καὶ λαβόντες σύμμαχον τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ῥᾳστώνην, ἀνειμένως ἤδη καὶ ἀτάκτως ἐχρῶντο τῇ μέθῃ, χορηγούσης τῆς παρασκευῆς εἰς τὰς ἡδονάς. male ista capit eruditiss. Daleo. ita melius: *postea quam delicate vivere ceptum, et homines luxu diffluunt, de sellis in lectos* tricliniares *sunt delapsi: atque ita ubi comes accessit quies et commoditas, remisso animo et dissoluto ebrietati se dediderunt: fomites ministrante apparatu illo ad voluptates.* In nupera editione Athenaei ita scribitur hoc distichum Theognidis:

Πρὶν μεθύειν δ' ἄρξῃ γ' ἀπανίσταιο μή σε βιάσθω
γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἔφη μόριον.

quis malum! hanc monstruosam lectionem excogitavit? nam recte quantum est librorum, ἐφημέριον. Sed aliquem audaculum hujus editionis παραδιορθωτὴν impulit, ut ita scilicet emendaret, ineptissima versio interpretis. Theognidis clara mens: Noli, inquit, ventri servire tanquam aliquis vilis mercenarius, qui in dies singulos
p. 724. operas solent locare. Scribe in Crobyli versu. Ἀποστεροῦνθ' ἑαυτὸν τοῦ σωφρονεῖν. non σωφρ. quod lex metri respuit: sed φρονεῖν, quod extat paulo post, ubi iterum hic locus. Sententiam vero illam sane quam pulchram quae sequentibus Alexidis versibus continetur, aliis verbis Clearchus comicus expressit, studiosi versiculos utriusque poetae comparent inter se. habentur Clearchei initio libri 14. quid significetur illis verbis, ἐν τῇ διασκευῇ τοῦ Φρυγίου, scire licet ex [iis quae scripsimus] libro 3. cap. 26. Vinum quod in publicis Athenaei libris Σαμαγόρειον ex Aristotele nuncupatur: in membranis est Σαμαγόνειον: in Excerptis Σαμόγειρον. nullus locus mihi notus ullo horum nomine.

Caput Octavum.

Criticorum variae ſententiae de Alcaei loco. Alcaei alii loci varie illuſtrati et emendati. ἀμφικνεφαῖος et ἀμφικνέφαλος. περίστασις. Sophili comoedia Ἐγχειρίδιον. item Menandri. Suidae locus. κατασείειν, ἐνσείειν, ἐπισοβεῖν. vinum ὑδαρὲς et κεκραμένον.

REDITURUS Democritus ad inſtitutum paulo ante ſermonem de variis modis temperandi vini, quorum mentio apud veteres extabat, Ἐγὼ δὲ, inquit, ἐπεὶ παρεξέβην περὶ τῶν ἀρχαίων κράσεων διαλεγόμενος, ἐπαναλήψομαι τὸν λόγον, τὰ (ita ſcribendum) ὑπὸ τοῦ Ἀλκαίου τοῦ μελοποιοῦ λεχθέντα ἐπὶ νοῦν βαλλόμενος· Φησὶ γάρ που οὗτος, Ἔλχευε κίρνα εἰς ἕνα καὶ δύο. Digreſſio quae tractatum περὶ κράσεων interrupit, inde cepit, Ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν αἱ ἐπιχύσεις, ὥς φησι Θεοφ. etc. Locus Alcaei qui hic proponitur, et deinceps explicatur pluribus a Democrito, ita legendus Ἔγχευε κιρνὰς ἕνα καὶ δύο. neque aliter paulo poſt ſcriptum invenias. Athenaei ſententia eſt, jubere Alcaeum his verbis, ut puer a poculis vinum de more in cratera miſceat, eo κράσεως genere quod vocabatur εἷς καὶ δύο cum infuſis in craterem cyathis duobus vini, aquae unus infunditur. Alii Critici aliter cenſuerunt, ut Chamaeleo Ponticus: qui negans de temperatura vini locutum eo verſu Alcaeum, ſignificari a ſobrio poeta voluit, ſe in compotationibus unum primo poculum meri ſolitum educere, deinde duo, non amplius. Hic ita Athenaeus: ἐν τούτοις γάρ τινες, οὐ τὴν κρᾶσιν οἴονται λέγειν αὐτόν. ἀλλὰ σωφρονικὸν ὄντα, καθ' ἕνα κύαθον ἄκρατον πίνειν καὶ πάλιν κατὰ δύο. Auctorem hujus interpretationis, et ſuum de illa judicium proximis verbis aperit Democritus. τοῦτο δὲ ὁ Ποντικὸς Χαμαιλέων ἐνδέδεικται τῆς Ἀλκαίου φιλοινίας ἀπείρως ἔχων. offendit haec oratio aures noſtras; et videtur τούτῳ ſcribendum. *Hac interpretatione, ait, demonſtravit ſe Chamaeleon Ponticus temulentiae Alcaei ignarum.* Hic eſt Chamaeleon Heracleota, qui De ebrietate opus conſcripſerat: cujus facta eſt paulo ante mentio. meminit ejus libri etiam Clemens Alex. Stromat. libr,

primo. In eo commentario locum Alcaei tractaverat.
p. 725. Sed parum fuisse versatum Chamaeleontem in Alcaei poesi, probat mox Democritus. κατὰ γὰρ, inquit, πᾶσαν ὥραν, καὶ πᾶσαν περίστασιν πίνων ὁ ποιητὴς οὗτος εὑρίσκεται. id est, *nam quacunque anni tempestate, et quocunque suarum rerum statu sive tristi sive laeto*, (hoc significat κατὰ πᾶσαν περίστασιν), *poeta hic bibens reperitur.* deinde quod ἀθρόως hic dicitur, sigillatim probatur a Democrito. Profert Alcaei testimonia de suis potationibus primum hibernis, aestivis, et vernis: deinde in rebus adversis, et rebus secundis. De hyeme verba Alcaei sunt:

> Ὕει μὲν ὁ Ζεύς. ἐν δ' ὠρανῷ μέγας
> χειμών. πεπάγασι δ' ὑδάτων ῥοαί.
> κάββαλε τὸν χειμῶνα, ἐπὶ μὲν τιθεὶς
> πῦρ. ἐν δὲ κιρναὶς οἶνον ἀφειδέως
> μελιχρόν. αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσᾳ μαλθακὸν
> ἀμφὶ γνάφαλλον.

In quarto versu tmesis poetica est ἐν δὲ κιρναὶς pro ἐγκιρναὶς δέ. hoc vero Doricum pro ἐγκιρνάς. sic ὀλέσαις apud Pindarum pro ὀλέσας, et similia alia. Sequentia exprimit Dalecampius sic. *Mellitum vinum largius tempera: sed capiti lene, obscurum utrinque.* Censuit nimirum legi debere ἀμφικνέφαιος: quam vocem restituebat idem in aenigmate de ichneumone, quod recitatur ab Athenaeo infra hoc ipso libro sub finem. Nobis videbatur restituenda hoc loco dictio ἀμφικνέφαλον. ut sit mens Alcaei: praesidium adversus hyemem petendum esse ab his tribus: igne luculento: optimo vino: et molli lecto. Genus lectorum fuit quos ἀμφικνεφάλους vocabant, auctore Polluce lib. 10. capite 6. plura de ea voce infra, capite 18. Sed hanc interpretationem vix admittant poetae verba. Nam qualis esset hypallage? *circa caput lectus esto.* Quare de emendatione quidem nihil muto: verum ἀμφικνέφαλον hic *pulvinum* interpretor non *lectum.* Sequitur, θέρους δὲ, τέγγῃ πνεύμονας οἴνῳ. Ita exarati manu: pro τέγγου vel τέγγε ut scriptum referunt alii. De tempestate verna, sic ex Alcaeo Athenaeus: τοῦ δὲ ἔαρος, ἦρος ἀνθεμόεντος ἐπαιον ἀρχομένοιο. Dalecamp. emendat ἔπινον. ut id probetur quod instituit, docere: similis est vero haec correctio, non vera, judice me. nam rectum est ἐπάϊον. Principium est odae: quo ait poeta, jam ver advenisse: et statim vinum sibi misceri jubet in cratera. Audiamus

Athenaeum: καὶ προελθὼν, ἐν δὲ κίρνα τὸν τῷ μελιαδέος ὄττι τάχιστα κρατῆρα. id eſt, *et poſtea ait Alcaeus in eo carmine, miſce quantocyus in cratera vinum ſuaviſſimum.* Quod modo dicebamus κατὰ πᾶσαν περίστασιν ſignificare, *quocunque rerum ſuarum ſtatu, laeto aut triſti*, certiſſimum eſt ex creberrimo auctorum uſu. Dalecampius tamen vertit, *quovis ſtatu coeli.* Itaque non mirum male cepiſſe eum poſtea Athenaei verba quibus probat quod ante dixerat. Sunt autem haec: ἐν δὲ τοῖς συμπτώμασι, id eſt *bibiſſe Alcaeum rebus adverſis* paret ex iſtis: ſequuntur verba Alcaei: οὐ χρὴ κακοῖσι μῦθον ἐπιτρέπειν. προκόψομεν γάρ. οὐδὲν ἀσάμενοι ὦ Βακχί. φάρμακον δ' ἄριστον, οἶνον ἐνεικαμένοις μεθυσθῆναι. Legendum θυμὸν non μῦθον. *haud par eſt malis animum permittere:* (hoc eſt cogitationi adver- p. 726.
ſorum caſuum ſe dedere, et luctui indulgere): *proficiemus enim nihil cum nos cruciaverimus, o Bacchi: remedium vero optimum eſt, ſi vino huc allato ad ebrietatem usque biberimus.* Sequuntur verba Athenaei: ἐν δὲ ταῖς εὐφρόναις: id eſt, *rebus laetis bibiſſe Alcaeum* conſtat ex his. tum recitantur Alcaei haec, Νῦν χρὴ μεθύσκειν, καί τινα πρὸς βίαν πονεῖν, ἐπειδὴ κάτθανε Μυρσίλος. Lego, καί τινα πρὸς βίαν πίνειν. *Nunc oportét ebrium fieri, et vel invitum bibere: quando Myrſilus obiit.* In primo ſequentis ῥήσεως Antiphaneae verſu, habent omnes etiam MSS. Ἀπόθες ὦ γλυκυκυδάρην ἐνέχεέν σοι. Varie poſſis concinnare. Ἀπόθες ὦ Γλύκων. ὑδαρῆ γ' ἐνέχεέν σοι. nempe οἶνον aut πόσιν. vel ὦ Γλαῦκε. ſive, ὦ γλυκύτης, *o mea dulcedo.* De ea mixtione quae vocabatur ἴσον ἴσῳ, recitantur haec Alexidis e Dorcide, — τῆς Φιλοτησίας ἐγὼ Μεστὰς προπίνω ἴσον ἴσω κεκραμένας. Legendum, τῇ. *cui ego praebibo amoris pocula temperata par pari.* Citatur etiam comicus Sophilus ἐν Ἐγχειριδίῳ. haut ſcio an vere. nam Suidas olim ſcriptum reperit in ſuo codice ἐν Χοιριδίῳ: ſicut teſtatur ipſe in iis quae ſcripſit de Sophilo. Fecerat ſane et Menander *Enchiridium* inſcriptam fabulam: cujus mentio hoc ipſo libro, et alibi. In ecloga ex Alexidis *Tociſta*, ſic iſta diſtingue.

Ἡδύ γε τὸ πῶμα. ποταπὸς ὁ Βρόμιος; τρυφῇ.
Θάσιος. ὅμοιον καὶ δίκαιον, τοὺς ξένους.

Illud τρυφῇ inſertum orationi praeter rem, accipio pro *delicias facis: rides.* Caute accipe verba Athenaei: quibus explicat verbum κατασείειν in iſtis Menandri,

Ὀκτώ τις ὑποχεῖν ἀνεβόα καὶ δώδεκα
κυάθους, ἕως κατέσεισε Φιλοτιμούμενος.

Subjicit his Athenaeus. *κατασείειν δὲ ἔλεγον ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς πότοις καταπιπτόντων.* poſtremum verbum interpretes impulit, ut crederent *κατασείειν* in Menandri ſimilibusque locis de iis dici qui vino graves caderent. falluntur autem: nam contra de iis uſurpabant hoc verbum, qui ſobrii ipſi alios cogebant bibere ad ebrietatem usque, et donec caput declinarent, et pulvino fulcirent, ſi menſae accumberent: aut humi caderent, ſi ingredi conarentur. Caute igitur capiendum *τὸ καταπιπτόντων.* nam ſi volumus accurate loqui, non *ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων* uſurpabatur verbum *κατασείειν.* verum de iis qui facerent alios *καταπίπτειν.* propterea addit: *τὴν μεταφορὰν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν καρποὺς κατασειόντων.* Nemo dixerit fructus qui cadunt *κατασείειν:* ſed ſaltuarium qui pertica eos decutit. Etiam pro *invergere vas in aliquem, κατασείειν* poſuerunt Philemon in Phasmate, *ἐπεὶ δὲ ἡ Ῥόδη κυμβίον ἀκράτου κατασέσεικεν ἡμῖν ἄνω.* vel *ἐνσείειν.* Philetaerus, *ἐνέσεισε μεστὴν ἴσον ἴσῳ μετανιπτρίδα μεγάλην.* idem ſignificat interdum et *ἐπισοβεῖν.* Alexidis, *εἶτα τετρακότυλον ἐπεσόβει κώθωνά μοι.* Diodori Sinopenſis verſus perverſe ſcripti editique ſunt, Neſciverunt diſcrimen facere inter unum *ὑδαρὲς* et *κεκραμένον,* qui in lepida hiſtoria de Lyſandro ſcripſerunt contra librorum fidem, *οὐ κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν.* res ita habet: animadverterat Ly-
p. 727. ſander caupones qui ſuum ſequebantur exercitum, vinum *ὑδαρὲς* vendere: hoc eſt immixta aqua corruptum pro mero. ille ut eorum fraudi obviam iret, juſſit temperatum vendere, non aliter. Duo inde neceſſario ſequebantur: ut nemini dilutum vinum pro mero poſſet obtrudi: nam lex merum emere non ſinebat: et ut caupones cogerentur vinum ſincerum emere, ut poſſet ab iis vendi temperatum. nam vappa aut lora, vel ſine ulla generoſitate villum, cujusmodi fuit illud cauponeum *ὑδαρὲς* vinum, emptorem vix ac ne vix quidem inveniat, ſi temperatum vendendum ſit. Legendum hoc modo: *τὸν οἶνον ὑδαρῆ πωλούντων τῶν καπήλων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν, ἵν' αὐτὸν ἀκρατέστερον ὠνοῖντο.* In tertio Alexidis melius eſt, *ἐν τοῖς συμποσίοισιν οὐ πίνετε Ἄκρατον.*

CAPUT NONUM.

Vinum ἠλφιτωμένον. Δήμητρος ἀκτή. κυκλοῦν θίασον. λῃστις. *Lacedaemoniorum sobrius victus. Nestori poculum* Ἄρεως φιάλη. *Poculum datum muneri, ut symbolum* ἀδρανείας. *Siti nihil* πολυποθητότερον. *Restituuntur multi loci Aeliani, et unus Epiphanii.* Ἀλεξάνδρου πιών. *alia multa.*

AIT dipnosophista, ἐν τάξει δὲ μᾶλλον τούτων ἔπινον οἱ πολλοὶ καὶ ἄλφιτα ἐπιβάλλοντες τῷ οἴνῳ. Libri primi capite octavo mentionem vini faciebamus cui esset aliquid σιτῶδες admixtum: idque plus virium habere quam simplex et plane merum dicebamus. An ii de quibus hic scribitur eo respexerint, non facile dixerim. In Excerptis scriptum est ex hoc loco, Ὅτι πολλοὶ ἀπαλφιτίζοντες τὸν οἶνον ἔπινον. non ineptum verbum finxit ἀπαλφιτίζειν, pro *farina hordeacea vinum respergere.* Athenaeus mox ἀπαλφιτοῦν. In primo Mnesimachi versu Ἐπαλφίτου πίνοντα τοῦ θέρους ποτὲ Ἰδὼν Σέλευκον, non abest quin sit mendum. Forte, Ἐπ' ἀλφίτοις π. In septimo, Ἑσμὸν μελίσσης τῆς ἀκρολόχου γλυκὺν, non concoquo vocem ἑσμόν: non enim apes, sed mel videtur intelligere. ea voce servata γλυκὺν scribendum non γλυκὺ et ita Excerpta ubi est ἀκραχόλου pro ἀκρολόχου. In penultimo, Δήμητρος ἀκτῇ πᾶν γεφυρώσας ὑγρόν. non damno penitus γεφυρώσας: sed neque displicet conjectura nostra, γε φυράσας. Est autem Δήμητρος ἀκτὴ periphrasis farinae, poetis familiaris, ut jam alio loco diximus. In ultimo Κατησίμωσα πῶμα καύματος λύσιν, nove κατασιμοῦν pro *consicere, parare.* nam αἰσιμοῦν est consumere. Nemo cui in literis cor sapiat dubitabit corrupta esse quae sequuntur, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ κἀν Θηράσι ταῖς νήσοις ἐπιτάττοντα λέκιθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. deest nempe proprium alicujus viri nomen: si quidem recte scriptum ἐπιτάττοντα. Legebam, ἱστορεῖ καὶ Ἀνθέαν τὸν ταῖς νήσοις ἐπιτ. id est, *narrat idem de Anthea, qui a Seleuco rege fuerat insulis praefectus.* Sed reperi postea in Excerptis ita scriptum ἱστορεῖ τινὰς ἐπιτάττοντας λέκιθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. p. 728. Quare ita forte locus concipiendus, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ

καί τινας τοῖς οἴνοις ἐπιπάττοντας λέκιθον. id eſt, *narrat idem quosdam farinae loco vinum aſpergere vitello ovi et ita bibere.* In quarto Critiae verſu, Μηδ' ἐπὶ δεξιτερὰν χεῖρα κυκλοῦν θιάσου: melius θίασον. Eſt autem κυκλοῦν θίασον, in orbem per ſingulos convivas poculum ducere. reſpicit enim ad morem τοῦ περιφέρειν τὸ ποτήριον: quod a dextris fieri incipiebat. Scripſimus in 12. Λῆστις δ' ἐκτήκει μνημοσύνην πραπίδων: *oblivio delet memoriam ex animo.* λῆστις idem eſt ac λήθη: ſic Epit. recte prius erat λῆσις. quod non probo. Scribi deinde debet, Τέρψασαί σε λυποῦσ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. Poſtea lege ac diſtingue.

Ἡ Λακεδαιμονίων δὲ δίαιθ' ὁμαλῶς διάκειται.
ἔσθειν καὶ πίνειν σύμμετρα πρὸς τὸ φανὲν,
καὶ τὸ πονεῖν εἶναι δυνατούς. ὡς ἔστ' ἀπότακτον
Ἡμέρα οἰνῶσαι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις.

In ſecundo verſu negotium faceſſunt poſtrema verba. quid ſi ita ſcribamus? σύμμετρα πρὸς τὸ φαγεῖν Καὶ τὸ πιεῖν εἶναι δυνατούς. Spartanorum diaeta eſt, ſic edere et bibere, ut cum recedunt de menſa adhuc poſſint edere et bibere. Sapientum eſt praeceptum fugiendam eſſe πλησμονὴν, et nunquam ad ſatietatem usque bibendum aut edendum. Etiam magnus medicorum Apollo jubet ἀσκεῖν ἀκορίην τροφῆς. Ait de Agamemnone, ὃν ὡς πολυπότην ἐπιπλήσσει Ἀχιλλεύς. reſpiciens hunc poetae verſum: Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο. Ait de Neſtore, et ejus poculo illo nobili, ἐστρατεύετο γὰρ μετ' αὐτοῦ. interpretes, *ſiquidem cum poculo is praeliabatur.* confundunt στρατεύεσθαι et μάχεσθαι res diverſiſſimas. nusquam in Homero leges Neſtorem cum poculo pugnantem. Sed facit eum poeta in expeditionem profectum cum ſuo poculo. id autem eſt στρατεύεσθαι, *obire militiam.* Non abſurde autem dicit Athenaeus Neſtoreum iſtud poculum Ἄρεως φιάλην poſſe dici κατὰ τὸν Ἀντιφάνους Καινέα. unde diſcimus Antiphanem comicum in *Caeneo* ita locutum: ſed quid appellaverit poeta *phialam Martis*, neſcimus: quia corrupta ſunt illius verba quae deſcripſerat auctor hoc loco. Ariſtoteles libro De poetica: ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον, καὶ ἀσπὶς πρὸς Ἄρην. ἐρεῖ τοίνυν καὶ τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἄρεως, καὶ τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. Eadem pene verba in Rhetorica ad Theodectem, non uno loco, ſine ulla Antiphanis aut alius poetae mentione. [Euſtathius in Ἐρωτικοῖς libro ſecundo imi-

tatus est, cum hastam vocat *graphium Martis.* Sic ille in ecphrasi Fortitudinis ἀσπὶς τῇ λαιᾷ τῇ παρθένῳ, εἰ δὲ βούλει τῇ στρατιώτῃ· τῇ δ' αὖ ἑτέρᾳ δόλιχον ἔγχος γραφεῖον Ἄρεος. cui simile est, quod dixit idem libro 4. stimulum quo boves urgentur ab aratoribus, esse γηπόνων ἀνδρῶν γραφεῖον. ὃ βάπτεσθαι μὲν τῶν βοῶν τοῖς αἵμασι, καλλιγραφεῖ δὲ τὴν γῆν.] Sequitur de alio Nestoris poculo quod dono datum ei est ab Achille. Ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τὴν φιλοποσίαν ὁ Νέστωρ καὶ παρ' Ἀχιλλέως λαμβάνει δῶρον. φιάλην ἐν τῷ ἐπὶ Πατρόκλῳ ἐπιτελουμένῳ ἀγῶνι. οὐχ ὅτι καὶ οὐχὶ τῷ νικηθέντι, ἔδωκε δέπας ὁ Ἀχιλλεύς. τοῖς γὰρ φιλοπόταις οὐ πρέπεται τὸ νικᾷν P.729.
διὰ τὸ ῥᾴθυμον. Leviter corrupta est penultima periodus, mens tamen clara, si vel mediocriter attendissent interpretes. Caussam affert dati poculi ab Achille Nestori. fortasse, ait, ratio fuit, quod id munus erat symbolum ἀδρανείας, et effoetarum virium. Quare etiam alii qui victus in eo funebri spectaculo fuerat, datur itidem poculum ab Achille agonotheta. Respicit illum versum ejusdem libri, Τῷ δ' ἄρα νικηθέντι τίθει δέπας ἀμφικύπελλον. auctoris verba fingi varie et reformari possunt: simplicissimum fuerit, ὅτε καὶ τῷ νικηθέντι ἐδ. ὁ Ἀχ. Quod autem addit, ὁ δ' Εὔμηλος λαμβάνει θώρακα δραμὼν ἆθλον ἐπισφαλῶς καὶ ἀμοχθεὶ ἀσφαλείας ὅπλον. id eo spectat, ut probetur Achillem apud principem vatem judicio divisisse munera, et id cuique attribuisse quod ei erat convenientissimum. Eumelo igitur, qui in curruli certamine periculose cucurrerat non sine labore, dat thoracem: quod armorum genus tutamen corpori praestat. Sententia auctoris haec est: sed pro καὶ ἀμοχθεὶ scribendum omnino καὶ οὐκ ἀμοχθεί. vel ita potius, ἐπισφαλῶς καὶ ἀμυχθείς. nam Excerpta optima habent καὶ εὐμυχθείς. quod quia Graecum non est, scribendum ἀμυχθείς, id est, *periculose et leviter etiam laesus.* Homeri de Eumelo versus istos respicit,

Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη,
ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη, στόμα τε ῥῖνάς τε·
θρυλλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι.

Cum scribit, τῆς δὲ δίψης οὐδὲν ἐστὶ πολυποθητότερον, significat, nullum esse affectum qui acriora aut plura desideria in nobis excitet, quam sitis faciat. desiderium intellige liquoris. vocem πολυπόθητον active accipit, quae proprie passive sonat. atque ita sumitur statim in proximis verbis, quae contra auctoris mentem capiunt

interpretes: *διόπερ καὶ τὸ Ἄργος πολυδίψιον ὁ ποιητὴς ἔφη, πολυπόθητον διὰ τὸν χρόνον.* hoc eſt, *propterea poeta appellat Argos πολυδίψιον, multum deſideratum propter longi temporis abſentiam.* Frequens eſt apud Homerum, *πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην.* ſed id epithetum varie antiqui ſunt interpretati. In poſteriore Sophoclis ſenariorum,

Διψῶντι γάρ τοι πάντα προσφέρων σοφὰ,
οὐκ ἂν πλέον τέρψειας μὴ πιεῖν διδούς.

Scribendum ſuadente metro, *τέρψειας, ἢ πιεῖν διδούς. ſitientem nulla orationis elegantia ita oblectaveris, ac ſi dederis quod bibat:* vel *τέρψειας, οὐ πιεῖν διδούς. fruſtra tentes ſitientem eruditis ſermonibus oblectare, ſi potum non dederis.* Ἐρέω an Graecum ſit pro *amo* aut *cupio*, admodum dubito. ſic tamen in ſubjectis hiſce Archilochi, *μάχης δὲ τῆς σῆς ὥστε διψέων πιεῖν, ὡς ἐρέω.* ſed arbitror ſcribendum, *ἐρῶ.* Platonis locus extat in octavo De republica. inde reſcribe, *κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τῇ πόλει.* etſi iterum aliquanto poſt *προστατησάντων.* De Alexandri M. temulentia et ephemeridibus in quais dies fuerant adnotati per quos ille crapulam edormiebat, Plutarchus quoque facit mentionem, et Aelianus Ποικίλης libro tertio, capite 23. in
p. 750. extremo ejus capitis ſcribe, *ὧν καὶ Εὐμένης ὁ Καρδιανὸς καὶ ἐπαινός ἐστι.* clarum et certum ex hoc Athenaei loco. in omnibus editionibus, *ὧν καὶ εὖ μὲν ὁ Καρδ.* ſimili errore ſoluta et corrupta nomina propria invenias plurima. In Ancyroto Epiphanii, *ὁ δ' ἐφ' ἡμῶν ἕτερος κωμικὸς φησὶν, οἱ ἕνα θεὸν σέβοντες, ἐλπίδας ἔχουσα καλὰς εἰς σωτηρίαν.* ineptiſſime. Scribe, *ὁ δὲ Φιλήμων ἕτερος κ.* Theophilus ad Autolycum libro tertio, *τίνι οὖν αὐτῶν πιστεύσωμεν; Φιλήμονι τῷ κωμικῷ λέγοντι. οἱ γὰρ θεὸν Σέβοντες ἐλπίδας καλὰς ἔχουσιν εἰς Σωτηρίαν.* Sed poteſt unus Aelianus plura exempla ſimilium errorum nobis ſuggerere. Ut cum libro eodem cap. 20. ita ſcribitur, *ὁ δὲ Λύσανδρος, Ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἶπε δότε τοῖς εἰδόσιν. ἐλευθέρου γὰρ οὐκ ἔστι βρῶμα.* Legendum eſt, *τοῖς Εἵλωσι.* Liberis hominibus, ait, non convenit hic delicatus cibus: date igitur Eilotibus. Nota eſt hiſtoria. item cum libro ſecundo ubi vinoſos enumerat, poſtquam in id album Agronem regem Illyriorum retulit, ſubjicit: *καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς γενναῖος πίνειν καὶ οὗτος † ἑαυτῷ ἀκρατῶς.* reſtituendum, *καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Γέντιος, πίνειν καὶ οὗτος ἔσχεν*

ἀκρατῶς. hic eſt Gentius Perſei compotor, qui bello Macedonico implicitus, mox Anicio Romanorum imperatori triumphum de ſe peperit. Athenaeus quoque aliquanto poſt inter πολυπότας iſtum recenſuit, Gentionem nominans, ut dicemus. Libro eodem, capite 33. Ψωφίλιοι Arcadiae populus nominantur, qui Ψωφίδιοι erant dicendi ex libris geographorum. ibi etiam ſcribitur, Χεῤῥονήσιοι δὲ οἱ ἀπὸ Κνίδου καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὁμοίως, humana videlicet forma effingunt. quis ille αὐτὸς fluvius? interpretes Alpheum ſignificari putarunt, cujus proxime facta ibi mentio. non videtur recta haec ſententia: et omnino falſa eſt. Lego, καὶ αὐτοὶ τὸν Κνίδον ποταμόν. Cnidus fluvius inter nobiliſſimos nominatur etiam Ariſtidi in laudatiuncula putei Aeſculapii. capit. autem 31. inter antiquos atheos clari nominis, *Soſias* quidam recenſetur: qui in rerum natura nunquam fuit: ſed vel Ἱππίας vel Γοργίας ſcribendum inducto ſervili nomine. Libro ſexto, capite 13. memoratur ἡ Λευκανίων περὶ Βόσπορον τυραννίς: cum Λευκωνίων ſit verum nomen. Leuconem tyrannum et ejus poſteros intelligit: quorum nota ex hiſtoria Graeca et oratoribus tyrannis. Similia his ſexcenta in eo ſcriptore aliisque nobis pridem obſervata. Verum ad inſtitutum. Menandri locum hic recitatum ita ſcribe, κοτύλας χωροῦν δέκα ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδυ χρυσοῦν Στρουθία, τρὶς ἔπιον μεστόν γε. De condy poculo adi librum ſequentem, unde haec correximus. verte iſta, Νικοβούλη δὲ ἢ ὁ ἀναθεὶς ταύτῃ τὰ συγγράμματα, φησίν. *Nicobula aut is qui hujus nomine ſcripta illa edidit.* Nicobulam hanc et libro duodecimo in ſimili ſermone laudat. Circumferebatur in Alexandri convivio meri poculum omnibus convivis educendum: cum ad Calliſthenem id perveniſſet, homo triſtis et liberi ſpiritus accipere recuſavit. Quaerenti deinde cur non biberet, reſpondit, οὐδὲν δέομαι, Ἀλεξάνδρου πιὼν, τοῦ Ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι. *Faciendum* p. 731.
non eſt, ut ego cum Alexandri poculum *bibero, Aeſculapio opus habeam.* Ita emendaveramus hunc locum e membranis. Quid profuit? Ἀλεξάνδρου πιὼν, pro τὴν Ἀλεξάνδρου πιών. Loco eorum verborum quae referuntur ex epitaphio Darii, apud Strabonem libro 15. hoc tantum, ΠΑΝΤΑ ΠΟΙΕΙΝ ΗΔΥΝΑΜΗΝ.

CAPUT DECIMUM.

Charidemus Orita. χανδὴ κύλιξ. μουσικὸς ἀγὼν ἐγκωμίων. Aeliani locus animadversus. Mos diis consecrandi coronas conviviales. Simulacra Deum prae foribus. γεραραὶ sacrorum ministrae quae Baccho fiebant in Limnis. Dionysius Metathemenus. παιδισκεῖον.

CTESIAS *narrat*, inquit, παρ' Ἰνδοῖς οὐκ εἶναι τῷ βασιλεῖ μεθυσθῆναι. vel τὸ εἶναι positum pro ἐξεῖναι. vel deest vox νόμιμον: aut scribendum ἐφίεσθαι ut statim, παρὰ δὲ Πέρσαις τῷ βασιλεῖ ἐφίεσθαι μεθύσκεσθαι. Mox de impotentia temulentorum ad generationem: ἐξυδροῦσθαι γάρ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν τοιούτων τὴν γονήν. scribe ἐξυδαροῦσθαι. familiare philosophis verbum: quo tamen non utitur Aristot. hanc quaestionem tractans in iis quidem problematis quae hodie extant. Ait de Philippo Macedone, Φίλιππος ἦν τὰ μὲν φύσει μανικὸς, καὶ προπετὴς ἐπὶ τῶν κινδύνων, τὰ δὲ διὰ μέθην. ἦν γὰρ πολυπότης, καὶ πολλάκις μεθύων ἐξεβοήθει. non displiceat ἐπὶ τὸν κίνδυνον. at qui scribunt ἐξεβόησε non sunt ferendi. minus cum neglectis vocibus τὰ μὲν et τὰ δὲ sententiam philosopho dignam, messore indignam reddunt. Est autem haec: *Philippus partim natura furiosus erat, et temerarius in obeundis periculis, partim ob temulentiam: plurimum enim bibebat, ac saepe vino madidus ut suis opem ferret in hostes ivit.* Iterum de eodem, πιὼν δὲ τὴν νύκτα πᾶσαν καὶ μεθυσθεὶς πολὺ, καὶ πατάξας. Lege cum Hoeschelianis Excerptis, πολλὰ καὶ παίξας. *cum multum lusisset.* Deinde ait auctor, φιλοπότας δὲ καὶ μεθύσους καταλέγει Θεόπομπος. Confer hunc vinosorum catalogum cum eo qui apud Aelianum libro secundo Variae historiae, cap. 41. et disce hinc unde ille habeat. De adulatoribus Dionysii junioris tyranni satis libro sexto. Scribendum ut alibi monebamus, διὸ καὶ κληθῆναι Διονυσιοκόλακας. non autem Διονυσοκόλακας. *Hipparinus* in nostris libris recte, qui *Hipparion* in Aeliano. Qui in hoc albo sextus nominatur tam Athenaeo quam Aeliano, Charidemus est Orita Euboeensis, Scellii F. Cotyis

Thraciae regis gener, et ducum Cherſobleptae regis unus. Civitate donatum eſſe favente et adnitente Demoſthene calumniatur Dinarchus. Extat tamen Demoſthenis oratio quam contra eos ſcripſit, qui nimiis honoribus eum publice affici ſtudebant. De hoc etiam accipiendum quod narrat Polyaenus lib. 3. Nam fuiſſe ab Orita Charidemo Ilium captam, teſtis etiam Demoſthenes, in ea contra Ariſtocratem. An haec ſit tertia Ilii ἅλωσις quam apud Lycophronem deflet Caſſandra: imo an ita debeat ille verſus accipi, alibi disputamus. Epigramma quod narrat dipnoſophiſta tumuli potatoris Arcadionis fuiſſe inſculptum quatuor verſibus, Excerptorum auctor in duo contraxit, hoc modo: p. 732.

Τοῦ πολυκώθωνος τοῦτ' ἠρίον Ἀρκαδίωνος.
ὃς θάνεν ἐκ χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος.

non eſt autem χανδῆ κύλιξ *poculum ore hiante hauſtum*, ut fingit vir doctus: ſed magnum et capax. Heſychius χανδὸν explicat πολύν. eidem χανδὸν πιεῖν dicitur eſſe, bibere ἀθρόως ὅλῳ τῷ στόματι. *uno ſpiritu ore toto.* Octavus in albo polypotarum et Aeliano et Athenaeo eſt Eraſixenus. vel, ut habent MSS. Eryſixenus, de quo recitatur hic epigramma iſtud,

Οὐ βαθὺν οἰνοπότην Ἐρασίξενον ἢ δὶς ἐφεξῆς
ἀκρήτου φανερῶς ᾤχετ' ἔχουσα κύλιξ.

Dalecampius legit τὸν βαθὺν οἰνοπ. et habet haec emendatio manifeſtam rationem. quia tamen omnes libri habent οὐ βαθὺν, poſſumus ex ea lectione hanc ſententiam elicere. Eryſixenum qui non erat ſtrenuus potator, neque altus vini gurges, rapuit alterum meri poculum. Scrib. Χάρης ὁ Μιτυληναῖος ἐν ταῖς τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίαις. Ex hoc auctore ſcribit, ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ μνήματι τοῦ Καλάνου διέθηκεν Ἀλέξανδρος γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ μουσικὸν ἐγκωμίων. Poſtremam vocem praeter aliorum conſuetudinem adjecit ſive Chares ſive Athenaeus. Aelianus ſic narrat ex eodem, ἀγῶνα μουσικῆς καὶ ἱππικῶν καὶ ἀθλητῶν διέθηκε. Pergit dipnoſophiſta, et narrat ex Timaeo, ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος τῇ τῶν Χόων ἑορτῇ τῷ πρώτῳ ἐκπιόντι χόα ἆθλον ἔθηκε στέφανον χρυσοῦν. καὶ ὅτι πρῶτος ἐξέπιε Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος, καὶ λαβὼν τὸν χρυσοῦν στέφανον, καὶ ἀναλύων τῷ Ἑρμῇ τῷ ἱδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς ἐπέθηκεν. Meminere hujus hiſtoriae duo ſcriptores alii, Aelianus et Diogenes Laertius: omnes ex Timaeo ſumpſerunt dubio procul: etſi ſolus Athenaeus auctorem illum laudat. Eſt vero quod

in utriusque illorum narratione lectorem moneam ὁδοῦ πάρεργον. Ait enim Aelianus, Καὶ ἐν Διονύσου δὲ τῇ τῶν χόων ἑορτῇ προὔκειτο ἆθλον τῷ πιόντι. Nulla facta mentione Dionyſii tyranni apud quem iſta acciderunt. ſed videtur ſcripſiſſe Aelianus, Καὶ ἐν Διονυσίου δὲ τῇ τῶν χόων ἑορτῇ, id eſt, *etiam apud Dionyſium in feſto Choum.* corrupere illius verba qui putabant Athenis hoc factum: quod ſcirent eo nomine feſtum Baccho ſacrum in ea urbe celebrari. Diogenis autem Laertii verba ſunt libro quarto, καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας, τοῖς κατασχοῦσι παρὰ Διονυσίῳ, ἐξιόντα θεῖναι πρὸς τὸν ἱδρυμένον Ἑρμῆν. non video quid ſibi illa velint τοῖς κατασχοῦσι. Ex ipſo argumento hiſtoriae lego, τοῖς χοεῦσι *feſto Choum.* Quod autem dicitur Xenocrates diſcedens e convivio coronam ibi acceptam diis conſecraſſe: narrat ſimile factum legatorum Romanorum apud Ptolemaeum Aegypti regem Juſtinus lib. 18. *Miſſi a ſenatu in Aegyptum legati, cum ingentia ſibi a Ptolemaeo rege miſſa munera ſprevissent, interjectis*
p. 783. *diebus ad coenam invitatis, aureae coronae miſſae ſunt, quas illi honoris cauſſa receptas, poſtera die ſtatuis regis impoſuerunt.* Moris autem fuit veteribus, habere prae foribus aedium ſuarum alicujus numinis ſimulacrum: ut plurimum Mercurii: quem poſitum fuiſſe ait Athenaeus ἐπὶ τῆς αὐλῆς, id eſt, in primo domus aditu ſub dio. Aelianus ſimpliciter, πρὸ τῶν θυρῶν. Manifeſtum eſt anacoluthum: cum de ſolemnitatis Choum inſtitutione ſcribit, πρὸς δὲ τὰ ἱερὰ οὐ θέλων αὐτὰ προσίεναι: nam erat dicendum οὐ θέλοντα, ut ſuperioribus congrueret. ſic autem Homerus ſaepe: ſic optimi quique auctores. *Limnae* loci nomen fuit Athenis. ubi in honorem Bacchi Lenaea agitabant, ut libro ſexto dictum cap. 15. Sacra etiam ibi fiebant a mulieribus decimoquarto, Bacchi ſacerdotibus, quas vocabant γεραράς. Heſychius, γεραραὶ, ἱέρειαι κοινῶς. ἰδίως δὲ αἱ τῷ Διονύσῳ τῷ ἐν Λίμναις τὰ ἱερὰ ἐπιτελοῦσαι, τῷ ἀριθμῷ δεκατέσσαρες. Interpres qui in hac hiſtoria vertit iſta, πρὸς τὸ ἐν Λίμναις τέμενος. *In eo nemore quod lacus ambit*, pluribus caſtigandus non eſt. ſicut nec cum paulo poſt Διονυσίου Ἡρακλεώτου τοῦ ἐπικληθέντος Μεταθεμένου, interpretatur, *Heracleotis Dionyſii, quem Tranſpoſitorem cognominabant.* pro, *Heracleotae Dionyſii, qui appellatus eſt Metathemenus.* hoc eſt, immutatus. fuit enim repens hujus moroſophi mutatio, et a virtute

ad vitia inclinatio. fuse Diogenes Laertius. Refert auctor, hunc Dionysium, cum in summa senectute die festo oblata esset illi meretrix, alicui sodalium eam tradidisse, ac dixisse, Οὐ δύναμαι τανύσαι· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. non animadverterunt interpretes inesse hic elegantem parodiam Homerici versus, ὀδυσσ. φ. ubi Leodes frustra conatus arcum Ulyssis tendere, Ὦ φίλοι, ait, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. Non sunt δημόσιαι παιδίσκαι *plebejae ancillae,* sed infelices puellae publicae libidinis victimae. neque παιδισκεῖον recte exponunt *ancillarum aedes.* sic appellat lupanar aut pergulam in qua prostabant apud lenonem, quae corpore merebant. Consentiunt omnes codices in scriptura istorum: Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης παρὰ Περιάνδρῳ τεθέντος ἄθλου περὶ τοῦ πίνειν, ᾔτησε τὸ νικητήριον, πρῶτος μεθυσθεὶς τῶν συμπαρόντων, ὡς ὄντος τέλους τούτου καὶ τῆς ἐν τῷ πότῳ νίκης, ὥσπερ καὶ τῆς ἐν τῷ τρέχειν. atqui sententia est imperfecta, nisi aliquid adjicias, ut vidit eruditissimus Dalecampius: puto tamen non aliter scripsisse Athenaeum: nam et facile est quod desideratur intelligere: et, ut dixi, sic omnes libri veteres. deest autem tale quid τὸ πρῶτον διαδραμεῖν τὸ στάδιον. Ut in cursus certamine praemium refert is qui primus ad metam pervenit: sic cum poculis certamen instituitur, victorem renuntiari voluit Anacharsis eum qui primus fieret ebrius: non eum qui plurimo vino cutem intenderet: quod tamen vulgo apud Graecos habebatur τέλος νίκης. Non longe ab his, pro Σκόππαν et Σκόππα, legendum esse Σκόπαν et Σκόπα, pridem a doctis observatum est. Scopadae in Thessalia diu floruerunt, ut inter alios docet Theocritus idyllio 17. In membranis tamen p. 734.
Σκόππας. in Excerptis Κόππας. Mox scribas non male ᾧ τινι ἡ τύχη δίδωσι, λαβέτω. tamen etiam Excerpta, τίνι τύχη δίδωσι; λαβέτω. Quare autem petulantiam et lasciviam Antiochi regis furiosi, descriptam ubertim lib. quinto, hic iterum totidem verbis commemorandam auctor censuerit, ipse viderit. At nos si quid ibi adnotavimus, hoc loco non repetemus.

CAPUT UNDECIMUM.

Agron *et* Gentius *reges Illyrici.* Ὀροφέρνης. Ἰακὴ ἀσωτία. *Matronas Romanas abstinuisse temeto,*

non omni vino. Passum, κυρεία. *Matronas Romanas non habuisse claves cellae vinariae. Antiphanis* Mystis. *Convitium in temulentum*, vas vini. *Prov.* Mulierum meus in caupona. παραστάται. Κίβδασος. Δόρδων.

INTER vino deditos, de quibus ex veteri historia verba faciunt docti conviviae, duo sunt Illyrici reges. Agron horum prior. quem referunt ex Polybio, insigni clade affecisse τοὺς μέγα φρονοῦντας Αἰτωλούς. ex MSS. sunt illa per nos adjecta τοὺς μέγα φρονοῦντας. Aetoli ferox populus fuerunt, et invictos sese appellare soliti, ut testimoniis Livii et Justini cognoscimus. praeterea apud Polybium unde mutuatur Athenaeus, sic est, περιχαρὴς γενόμενος ἐπὶ τῷ δοκεῖν Αἰτωλοὺς τοὺς μέγιστον ἔχοντας τὸ φρόνημα, νενικηκέναι. De altero rege scribitur statim, ὁ αὐτὸς Γενθίωνα φησὶ τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον. Hic est Gentius rex de quo capite nono. etiam Athenaeus libro decimoquarto Γέντιον vocat, non *Genthionem.* quidam Graecorum Γένθιον: et ita fortasse hic fuerat scribendum. vulgo tamen etiam in membranis Τενθίωνα. Qui autem Ὀροφέρνης hic dicitur, in codice Excerptorum est Ὀλοφέρνης, ut in Apocrypha historia. In Aeliano Ὀῤῥοφέρης. non recte. Dicitur autem hic satrapa in Cappadociam, quae fuit illius provincia, εἰσαγαγεῖν τὴν Ἰακὴν καὶ τεχνητικὴν ἀσωτίαν. Dalecampius scripsit Ἰακχικήν. Id enim non sine ratione videbatur sequenti voce melius convenire. libri chirographi omnes τὴν Ἰακὴν, et nota est mollicies Ionum vel ex Latinis poetis ut, *Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo.* nihil ergo mutandum. Scribe, γυναῖκά τινα ἀναγράφει πολυπότιν, Κλεὼ ὄνομα. et in altero Phalaeci versu, Τόνδε Διωνύσσῳ δῶρον ἔδωκε Κλεώ. cum ait poeta, Ἴσα δὲ πίνειν Οὔτις οἱ ἀνθρώπων ἤρισεν, οὐδ' ἅμα πω: videtur esse sensus, neque singulos, neque plures una ausos esse in πολυποσίας certamen cum Cleone descendere. Jusjurandum illud φρικτότατον, quod apud Xenarchum jurat multibiba quaedam anicula, exposuimus libro tertio, cap. 34. Romanas matronas vino abstinuisse olim, vulgo notum est. Ea autem de re scribit Athenaeus ex Polybii sexta historia, παρὰ Ῥωμαίοις ἀπείρηται γυναιξὶ πίνειν οἶνον. τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνουσι. ex quibus verbis

intelligimus, non prorsus abstemias fuisse Romanorum p. 755.
mulieres: non enim ab omni vino abstinebant, sed tantum a temeto: quam vocem in antiqua Romuli lege ea de re lata, positam fuisse conjicimus ex A. Gellio libro decimo, capite vigesimo quarto. Passum inter vinorum dulcium genera censeri, dubitare non possumus: cum auctorem habeamus Plinium libro 14. cap. 9. Varro, De vita populi Rom. libro primo, *Passum nominabant, si in vindemia uvam diutius coctam legerent, eamque passi essent in sole aduri.* Quare etiam Ulpianus Jurisconsultus in lege nona Dig. *De tritico, vino, vel oleo legato*, vini appellatione et passum posse intelligi, docet diserte. Unde fieret passum ita explicat dipnosophista, τοῦτο δὲ ποιεῖται μὲν ἐκ τῆς ἀσταφίδος καὶ ἐστὶ παραπλήσιος γινόμενος τῷ Αἰγοσθενεῖ τῷ γλυκεῖ, καὶ τῷ Κρητικῷ. Scribe, τῷ Αἰγοσθενείῳ γλυκεῖ. Glossarium, *Passum*, σταφυλίτης. Lege, σταφιδίτης, vel σταφίτης. Ait amplius de matronis Romanis, οὐδ' ἔχει οἴνου κυρίαν ἡ γυνή. Libri veteres et Suidas, κυρείαν: recte: pro ἐξουσίαν, potestatem et liberam administrationem. Claves cellae vinariae non habebant matresfamiliarum. Nota historia ejus matronae, quae ut refert Plinius ex Fabio Pictore, *quod loculos in quibus erant claves vinariae cellae resignavisset, a suis inedia est mori coacta.* Addit, τὸ πρᾶγμα κἂν γεύσηται μόνον, οὐ προσδεῖ διαβολῆς, id est, *si qua foemina vel gustaverit vinum, nulla opus criminatione.* quippe cum ipsum crimen inter osculandum se prodat. In istis, ὃν ἐκέλευσεν αὐτὸν παρελθόντα εἴσω σκοπεῖν τὸν πίθον. libri habent ὃν καὶ ἐκέλευσε παρ. sed retinendum est τὸ αὐτὸν, posita subdistinctione post ἐκελ. *eum jussit, ut ipse ingr.* Distingue versiculos Antiphanis,

— γείτων ἔστι τις
κάπηλος. οὗτος εὐθὺς ὅταν ἔλθω ποτὲ
διψῶσα, μόνος οἶδ', ὅσγέ μοι κεράννυται Οὔθ' ὑδ.

Mystidem Antiphanis reperies Polluci laudatam lib. 10. cap. 19. ubi non dissimilis sententiae locus, καὶ τὸ ἐν Ἀντιφάνους Μύστιδι ἐξ ὀξυβαφίων κεραμίων ἐπίνομεν. Non caret menda quintus Alexidis versus, ex Orchestride, Λέγων γέρων γε δαιμονίως ἀσπάζομαι. Potest scribi, Ἄγαν γέρων γε. vel Οἶνον γέροντα δαιμονίως ἀσπάζομαι. Dubitabam quo pertinerent proxima verba, ἐν δὲ Δὶς πενθοῦντι, Ζώπυρος φησὶ καὶ ζώπυρα οἰνηρὸν ἀγγεῖον: donec inspecta Epitoma, reperi sic ibi scriptum,

ὁ αὐτὸς Ζωπύρας τινὸς μνησθεὶς, λέγει, Ζωπύρα οἰνηρὸν ἀγγεῖον. id eſt, *Antiphanes idem Zopyrae cujusdam multibibae facit mentionem, his verbis, Zopyra vas vino plenum.* Ita ergo ſcribamus in Athenaeo, ἐν δὲ Δὶς πενθοῦντι, Ζωπύρας τινὸς μνημονεύει, καὶ φησὶ, Ζωπύρα, οἰνηρὸν ἀγγεῖον. *Zopyram* melius legi quam *Zopyrum* ex praecedentibus certum: nam de foeminis hic agit. venuſte autem multibibam et merobibam appellat vas οἰνηρόν: ſicut alii potores dicti *Cotylae*, aut *Chonae*, aut *Choes*. Platonis comici ῥῆσις multifariam eſt corrupta. Primo verſui deeſt pes unus. Εἶεν γυναῖκες ὡς ὑμῖν πάλαι. puto, ὡς ὑμῖν ἔφην πάλαι. Secundus,
p.736. Οἶνον γενέσθαι τὴν ἄνοιαν εὔχομαι, quem ſenſum habeat non video. Dalecamp. ἔννοιαν. quam emendationem ſi ſequamur, vertendum, *pridem eſt cum cupio vos de vino cogitare.* ſed alio nos vocat metrica lex. Quid ſi Γεύεσθαι οἴνου τὴν ἄνοιαν εὔχομαι? videtur enim ad temulentiam foeminas hortari. Tertio et ſequenti verſu, Ὑμῶν γὰρ οὐθὲν, καθάπερ ἡ παροιμία, Ἐν τῷ καπήλῳ νοῦς ἐνεῖναί μοι δοκεῖ. ſignificari videtur fuiſſe apud Graecos proverbium, Γυναιξὶν ὁ νοῦς ἐν καπηλείῳ. *mulierum mens eſt in caupona.* eo objicitur vinoſitas ſequiori ſexui, notata etiam Latina paroemia, *Anus ad armillum.* Sed ἐν τῷ καπήλῳ pro ἐν τῷ καπηλείῳ aut καπηλίῳ vix putem Graecam eſſe orationem. nihil autem vetat καπηλίῳ ſcribi, coaleſcentibus duabus ſyllabis in unam, ut paſſim apud poetas. vel ἐν τῷ καπήλου. ut ἐν Ἅιδου. Quintum ita diſtingue, Εἰ γὰρ Φάωνα δεῖσθ' ἰδεῖν, προτέλεια δεῖ Ὑμ. In octavo ſcribit interpres, ἄμυλος ἐγκύμων κίχλαις. ſed reſpuit eam correctionem ſequens verſus. Scrib. ἄμυλος ἔγχυτος, κίχλαι. Nonus, Ἐκκαίδεχ' ὁλόκληροι μέλιτι διαμεμιγμέναι, eſt hypermeter. Scribe, Ἕνδεχ' ὁλόκληροι. In decimo, λαγῷα δώδεκα ſunt, *duodecim fruſta carnis leporinae.* expoſuimus eam vocem libro nono. ſed cur addit ἐπὶ σελήνᾳ? vix tamen probem ἐπὶ σέλινα. Claudicat et undecimus, Ἤδη ταῦτ' εὐτελέστατ'. ἄκουε δή. poteſt impleri, Ἤδη τοιαῦτά γ' εὐτελέστατα. emenda etiam 12. et ſcribe, Βολβῶν μὲν Ὀρθάνῃ τρί' ἡμιεκτέα. In 13. παραστάται, vel teſticuli ſunt, vel de eorum nomine ſic appellata numina. In 16. legunt interpretes, Πυροῦ τετάρτῃ, et ſequente verſu, Κυβδάσῳ τριώβολον. *Cybdaſus* ſive *Cibdaſus* contumeliae cauſſa nomen inditum videtur. nam κίβδης eſt homo vafer et ſceleris plenus. et fortaſſe Λόρδωνι initio verſus praeſtat quam

Δόρδωνι. nam λορδοῦν et λορδὸς Graeca sunt vocabula. Δόρδων, quod sciam, Graecam originem habet nullam. Scrib. Γυναικὶ δὴ πίστευε μὴ πίνειν ὕδωρ.

Caput Duodecimum.

Βηματίζειν *et* βηματιστής. Itinerariorum *veteres scriptores. Menandri* Ἀῤῥηφόρος. *Theopompi* Philippicae historiae. Ariaei *populi horum* πελάται. *differentia inter* παροινίαν *et* μέθην. μεθύει, οὐδὲν ἕτερον. ὁ ἕτερος, *pro quod ad alterum attinet.* ἄκρατος ἐλευθερία. ἄγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν τινός. *emendata multa.*

Postquam de singulis vinosis egit, de populis integris vino deditis quaedam commemorat. *Tapyri* in his principem locum obtinent: cujus gentis φιλοινίαν commemorans Aelianus Variarum lib. 3. non solum, ait, ad potum vino abutuntur, sed et ungunt se vino sic, ut alii oleo. οὐ μόνον εἰς πόμα καταχρῶνται αὐτῷ ἀλλὰ καὶ χρίσματά ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος, ὥσπερ ἄλλοις τὸ ἔλαιον. Eadem Athenaeus, indicatis auctoribus primis ejus historiae. Βαίτων, inquit, ὁ Ἀλεξάνδρου βηματιστὴς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Σταθμοὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας. vox est Macedonicae dialecti βηματίζειν, significans *pedibus metiri.* p. 737.
Inde βηματιστὴς *metator itinerum.* Affine ministerium in iisdem castris Alexandri: ejus quem σταθμοδότην vocat Plutarchus: sed hujus opera ad militiae usum spectavit: illius ad locorum et geographiae cognitionem. Multos autem e veteribus libros ejus argumenti edidisse ex Strabone scimus et Plinio. Athenaeus Baetoni adjungit Amyntam qui Σταθμοὺς conscripserat. Eusebius quoque libro nono Praeparationis evangelicae, inter caeteros auctores laudat τὸν τῆς Συρίας σχοινομέτρην, id est, eum qui Syriae per schoenos dimensionem fecerat et ediderat. Tapyros sequuntur *Phigalenses:* hos *Byzantii:* quorum vinositas etiam Aeliano descripta libro tertio Ποικίλης, capite 14. ex iisdem scriptoribus. Menandri Ἀῤῥηφόρον laudat Pollux libro decimo, cap. 45. et Aelianus dicto loco, sed non adjecto fabulae nomine. Versus qui inde recitantur hoc loco, ita scribas rectius.

Πάντας μεθύσους τοὺς ἐμπόρους ποιεῖ Βυζάντιον
ὅλην ἐπίνομέν γε τὴν νύκτα διά σε,
καὶ σφόδρ' ἄκρατον οἶνον ὥς γέ μοι δοκῶ.
ἀνίσταμαι γοῦν τέτταρας κεφαλὰς ἔχων.

Lege mox, ἐπὶ δὲ τοὺς πότους καὶ ῥαθυμίαν καὶ πολλὴν ἀκολασίαν ὡρμηκότες. ἐπιεικῶς δ' εἰσὶ πάντες οἱ Θρᾶκες πολυπόται. et ſtatim de Cleomene tyranno, ὁ καὶ τὰς μαστροποὺς τὰς εἰθισμένας προαγωγεύειν τὰς ἐλευθέρας γυναῖκας, τρεῖς ἢ τέτταρας τὰς ἐπιφανέστατα ἐμπορευομένας ἐνδήσας εἰς σάκκους καταποντίσαι τισὶ προστάξας. ut ſit ſenſus, non omnes lenas a Cleomene fuiſſe ſublatas: ſed eas ſolum fuiſſe in maris profundum conjectas, quarum extiterat notabilior in lenocinio opera atque induſtria. Cleomenis egregium adeo facinus longo poſt tempore renovavit Cajus princeps, ut narrat Tranquillus. In hoc vinoſorum albo leges hic Argivos, Corinthios, Thraces, et Illyrios: de quibus omnibus ſimul Aelianus lib. 3. cap. 15. Illyriis ſubjunguntur ſtatim *Ariei.* de utrisque agit Athenaeus ex eodem ſcriptore Theopompo nempe hiſtorico. nam falluntur interpretes qui iſta verba: ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν Φιλιππικῶν, Ἰλλύριοι φησιν, accipiunt de Hermippo quem Philippicas ſingunt ſcripſiſſe inſtar Demoſthenis et Ciceronis. nugae. auctor loquitur de Theopompo cujus facta mentio paulo ante. quis neſcit editum a Theopompo hiſtoriae corpus ingens, *Philippica* inſcriptum? de eo Suidas, ἔγραψε Φιλιππικὰ ἐν βιβλίοις οβ'. librum quinquageſimum modo laudavit Athenaeus. Ex iis libris deſumpta ſunt, quae de Illyriis et Ariaeis hic recitantur. ſed *Ariaeos* populos nusquam in libris veterum geographorum invenias. neque enim aſſentiendum eſt doctiſſimo illi viro qui Ariae regionis in Aſia celeberrimi nominis incolas putavit intelligi. nam ab Aria hac deductum gentile Ἄριος eſt vel Ἀριεύς, ut diſertim Hermolaus Byzantius docet, probatque uſus omnium ſcriptorum. quis vero ferat Theopompum ſi de eo populo ſentiebat, bella Gallorum et Ariaeorum nobis
p. 738. commemorantem? mirum ſane quid potuerit populos ita diſſitos committere. Non eſt dubitandum, judicio meo, corruptos hic eſſe omnes codd. cum et Theopompus, et Athenaeus, Ἀρδιαῖοι ſcripſiſſent. Inter Illyridis barbaras et agreſtes nationes Ardiaeos nominant geographi omnes, et Ariſtoteles etiam in libello De miraculis auditis. Hi igitur poſſediſſe aliquando dicuntur προσπελατῶν ὥσπερ εἱλώτων τριάκοντα μυριάδας. Athenienſes πελάτας et

προστελάτας vocabant, quos fere Romani veteres dicebant *clientes*, et προστάτης iisdem est *patronus*. Ardiaeorum πελάται isti similes videntur fuisse Gallorum Solduriis. Cum ait mox Pontianus in temulentiae criminatione, διὰ τὸν οἶνον καὶ τὰς μέθας, καὶ τὰς μανίας, ἔτι δὲ καὶ τὰς παροινίας γίγνεσθαι, nisi recte accipias vocem παροινία, frigebit gradatio haec, quae tamen est elegantissima. nam μέθη et μανία, mentis depravationem significant: παροινία vero ejus depravationis est effectus: cum non ebrius tantum est aliquis, sed hoc amplius propter ebrietatem facit alicui contumeliam. non est παροινία *amentia*, ut vertit vir eruditus, ne *temulentia* quidem aut *vinositas*: verum ex temulentia nascens ὕβρις, petulantia, et injuria. Docte ut semper Hesychius, παροινία, inquit, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις, καὶ οἱαδήποτε ἁμαρτία. et in eam sententiam plura. Athenaeus ipse post pauca, τὸ παροινεῖν ἐκ τοῦ μεθύειν γίνεται. Post verbum γίγνεσθαι ponenda στιγμὴ τελεία: deinde scribendum, fide Excerptorum, οὐ τοὺς ἐκπαθῶς μεταλαμβάνοντας, οὐ κακῶς ὁ Χαλκοῦς ἐπικαλούμενος Διονύσιος ἐν τοῖς ἐλεγείοις, κυλίκων ἐρέτας ἔφη. deinde sequuntur Dionysii versus duo: et statim, Περὶ τοῦδε (τὸ γὰρ φίλον οὐκ ἀπόλωλε) Ἄλεξις δ' ἐν Κουρίδι. et caetera. ante Ἄλεξις erat distinguendum majore distinctione. praecedentia verba corruptae sunt reliquiae versus aut distichi e Dionysio allati. In Alexidis ecloga interpunge sic, μεθύει γὰρ, οὐδὲν ἕτερον. *ebrius est, nihil aliud,* quasi dicat, hoc unum et solum novit, vinum bibere ad ebrietatem usque: aliud nihil. Simile est libro undecimo Ποτῆρι' ἡ γραῦς, ἄλλο δ' οὐδὲ ἓν βλέπει. et apud Aristophan. μηδὲν ἀλλ' εἰ μὴ ἔσθιε. Distingue etiam, ὁ δ' ἕτερος, τί ἂν τύχοιμι ὀνομάσας; Βῶλος, ἀρ. Graecanica elegantia est, ὁ ἕτερος, pro, quod ad alterum filiorum meorum attinet. Objicit autem pater iste huic suo filio vitae rusticae nimium studium. Male haec mutabat vir doctus. Aelianus in Varia historia: ὁ Ἀντισθένης πολλοὺς προὔτρεπεν ἐπὶ φιλοσοφίαν. οἱ δὲ, οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν. et ita saepius in his libris. De Platonis loco diximus capite nono. Sed scribe ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ, non αὐτῇ. vocat Plato ἄκρατον ἐλευθερίαν, libertatem non temperatam legibus: quae non libertas est, sed licentia. brevius hoc ipsum Aristoteles, velut ex tripode non Apollinis, sed rectae rationis pronuncians in Politicis, ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς δουλείαν τελευτᾷ. Antiphanis versus ita distinxeris melius et legeris,

— οὔτε γὰρ νήφοντα δεῖ τιν' οὐδαμοῦ
πάτερ παροινεῖν, οὐδ' ὅταν πίνειν δέῃ
p. 733. δεῖ νοῦν ἔχειν . . . .
ὅστις δὲ μεῖζον ἢ κατ' ἄνθρωπον φρονεῖ,
μικρῷ πεποιθὼς ἀθλίῳ νομίσματι,
εἰς ἄφοδον ἐλθὼν ὅμοιον αὑτὸν ὄψεται
. . . . ἐὰν σκοπῇ
τὰ τῶν ἰατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια·
τὰς φλέβας ὅπῃ φέροντ' ἄνω τε καὶ κάτω,
δι' ὧν ὁ θνητὸς πᾶς κυβερνᾶται βίος.

Elegantiſſimi ſane verſiculi: quos proſerebat filius cum patre auſteritatis et tetricitatis nimiae viro disputans. Solens autem Athenaeus more ſuo quaedam omiſit quae ad perficiendam ſententiam nullum habebant momentum, et fortaſſe ab alio interpellante pronuntiabantur. Eos autem potiſſimum reprehendit hic cenſor, qui opibus tumentes, ſupercilium adducunt et ſeparant ſe ab aliis, affectata quadam gravitate. Sic dicebat Theophraſtus in Characteribus, hominis αὐθάδους notam eſſe, quod in conviviis neque canere, neque ῥῆσιν εἰπεῖν, neque ſaltare dignetur. fruſtra igitur laborant docti de interpretatione illius verſus. μικρῷ πεποιθὼς ἀθλίῳ νομίσματι. eſt enim maniſeſta deſcriptio hominis propter divitias ſuperbientis. Proximorum verſuum ſententiam, vitio librariorum imperfectam et mutilam, ita explemus ingenii conjectura,

Εἰς ἄφοδον ἐλθὼν ὅμοιον αὑτὸν ὄψεται
τοῖς εὐτελεστάτοις, ἐάν γ' ὀρθῶς σκοπῇ
τὰ τῶν ἰατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια.

Ἄγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν τινὸς loquendi genus eſt, quod de eo uſurpatur, qui anteponat aliquid alii rei. Antiphanes in ea quae ſequitur apud Athenaeum ecloga,

— εἶτα παραλαβών ποτε
οἶνον στρατηγὸν (ὃς μόνος θνητοῖς ἄγει
τὴν τόλμαν εἰς τὸ πρόσθε τῆς εὐβουλίας·)
νύκτωρ ἀναστὰς ἔτυχεν ὧν ἠβούλετο.

Incluſa notis parentheſeos hoc ſonant: *quod ſolum mortales* impellit, *ut audaciam anteponant recto conſilio.* id eſt, vinum reddit homines audaciores quam prudentiores. Sic ὄπισθεν ἱστάναι pro contemnere et inſuper habere. Sophocles, γνώμης πατρῴας πάντ' ὄπισθεν ἱστάναι. Vocem ἔξοινος quae deinde adnotatur ex Hegeſandro et libro primo legitur, et alibi in hoc opere. plura de ea dictione libro decimo quarto. Verſus in

Rhodophontem aleatorem, Ὦ γέρον ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι κυβευταί. parodia eſt illius Homerici, Ὦ γέρον ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί. Scribendum, οὐκ ἔχοντος ἀξίωμα παρὰ τοῖς Ῥοδίοις. non ἰδίωμα.

Caput Tertiumdecimum.

Errores in nominibus propriis: σύμβακχοι. *Perſeus* καμμύσας ἔκπινε. λογισμὸς εἰς μέσον παταξάτω. *Vinum* ἀρκεσίγυιον. *Platonis fabula*, Αἱ ἀφ' ἱερῶν. Πίνειν τὴν ἐπίστιον. *mendae multae indicantur et tolluntur*.

Magna ubique in propriis nominibus diverſitas vete- p. 740. rum librorum. *Antheas* Lindius Cleobuli συγγενὴς in Excerptis eſt *Andreas* et qui dicitur hic. *Philodemus* auctor libri Περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ σμινθείων, libro tertio erat *Philomneſtus*. Ibi expoſitus eſt capite tertio ejus libri titulus. Antheas, inquit auctor, πάντα τὸν βίον ἐδιονυσίαζεν, ἐσθῆτα Διονυσιακὴν φορῶν, καὶ πολλοὺς τρέφων συμμάχους. Perplacet quod extat in Excerptis, συμβάκχους. nam et Antheas Bacchum ſimulabat ac cultu vitaeque genere imitabatur: et ſodales ipſius βακχεύοντι αὐτῷ συνεβάκχευον, veri ſymbacchi et ſyndionyſiaſtae. β, et μ, paſſim ſedes permutarunt, ut ſaepe dictum. Quaeri poteſt quorſum illa mox ſpectent de Perſeo: ἀλλ' οὐ Περσεὺς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καθαιρεθεὶς, et quae ſequuntur. Nam ſi Perſeus temperans fuit, et vini parcus, quid attinebat ejus iſto loco meminiſſe? Sed videntur de hoc rege diverſa ſcripſiſſe veteres: aliis temperantiam illius laudantibus: aliis eum vinoſitatis arceſſentibus: quos obiter refutare auctor inſtituit. Livius ſane libro quadrageſimo primo, ita vario ſcribit Perſeum fuiſſe ingenio, ut mirum non ſit de eo non conſentire hiſtoricos. Non tres, ſed duos ſolum Antiphanis verſus recitat Ulpianus: iſtos nempe.

> Ὅλην δὲ καμμύσας ἔκπινε. μέγα τὸ φορτίον
> οὐχ ὅστις αὐτῆς ἐστιν ἐμπείρως ἔχων.

qui habitus eſt tertius Antiphanis verſus, metri nihil habet. Sic autem interpretare quos adſcripſimus: *totum calycem oculis conniventibus ebibe. Magnum onus eſt. Minime vero ſi quis ſit bibendi peritus.* καμμύσας va-

let, sine mora et cunctatione, non attendens ad poculi magnitudinem, qua terreri posset aliquis. Sic solemus eos qui difficile pharmaca bibunt hortari ne intueantur, sed statim ut in manus sumpserint, hauriant. Non probo tolli negationem ex istis. *πῖθι οὖν ὦ ἑταῖρε, καὶ μὴ μεστὰς ἀεὶ ἕλκωμεν.* et omnino tollenda non est. Antiphanis *Traumatias* citatur Polluci libro quarto, capite vigesimo quinto, et libro decimo, capite decimo. Inde sunt ista quibus Ulpianus ad hilarem vitam sodales hortatur,

— ἀλλὰ καὶ λογισμὸς εἰς μέσον
πταταξάτω τις, καί τι καὶ μελίσκιον
στροφὴ παρελθέτω τις ἢ ἀντὴ λέγων
ἔστιν μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἑνός.

Pronuntiabat ista aliquis apud poetam sub coenae finem, convivas stimulans, ut postquam esset edendo exempta fames, scitis sermonibus, aut recitationibus tragicarum *ῥήσεων*, sese oblectent. Primus versus obscurus non est: *Age*, inquit, *Prodeat in medium subtile aliquid et solerter excogitatum*: *πατάσσειν* eleganter pro erumpere per vim, dicitur de omni re quae studio magno fiat. [Addit postea, *prodeat in medium aut delicatulum aliquod melos, aut Stropha aliqua.* Alludit ad morem recitandi in conviviis scolia sententiosa, aut lyricorum tragicorumve *ῥήσεις* aut sententias. Sed legendum in
p. 741. tertio versu. — *γλυκὺ λέγουσ'. Ἔστιν μ.*] Recitemus ait, tragici alicujus versus praeclaros, qualis est ille Euripideus, Γλυκὺ *μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἑνός. rerum omnium mutatio grata est una excepta.* Notissimus est versus Euripidis: quem Antiphanes suis integrum inseruit. [Ultimam versus syllabam elidi per apostrophum ob sequentem vocalem initio versus proximi, poëtis, praesertim dramaticis, res est familiaris.] Insignior fuerit hujus loci depravatio an ejusdem restitutio non facile dixerim. Dubitari potest an etiam sequentia sint Antiph. *παραδίδου δ' ἑξῆς ἐμοὶ οἶνον ἀρκεσίγυιον ὡς ἔφασκ' Εὐριπίδης. Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ' ἔφασκεν, ἀλλά τις Φιλόξενος δήπουθεν. οὐδὲν διαφέρει. ὦ τᾶν ἐλέγχεις μ' ἕνεκα συλλαβῆς μιᾶς.* et verius est, aut Antiphanis aut alius poetae ea esse. Sic autem haec digerimus.

— παραδίδου δ' ἑξῆς ἐμοὶ
τὸν ἀρκεσίγυιον ὡς ἔφασκ' Εὐριπίδης.
Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ' ἔφασκεν; ἀλλὰ τίς;
Φιλόξενος δήπουθεν. οὐθὲν διαφέρει.
ὦ 'τὰν ἐλέγχεις μ' ἕνεκα συλλαβῆς μιᾶς.

Apud poetam unde ſunt iſta, poſcebat aliquis dari ſibi vinum: ſed ille non *οἶνον* appellat, verum *ἀρκεσίγυιον*. ut comico more Philoxenum rideat qui ſic erat locutus, at de induſtria ignorantem fingit qui loquitur, et Euripidi tribuit quod erat Philoxeni verbum. cujus inſolens ſermo ex iis notus eſt nobis, quae prolixe libro quarto et decimo quarto recitantur. In ea voce illud novum quod epitheton vini pro appellatione vini uſurpat: deinde *ἀρκεσίγυιον* vinum appellans Homero contradicit, qui contra *ἀπογυιοῦν*, id dixit. *Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μήτηρ*, *Μή μ' ἀπογυιώσῃς*, utraque ſententia vera eſt, pro modo vini quod bibitur. Interrogatur deinde Ulpianus ubi legeretur vox *πίθι*: ille reſpondet, *ἀπεσκοτώθης φίλτατε, σπάσας οἶνον τοσοῦτον*. *παρὰ* Κρατίνῳ *ἔχεις ἐν* Ὀδυσσεῦσι, Τῇ *νῦν πῖθι λαβὼν ἤδη*. Breviator dictioni *ἀπεσκοτώθης* interpretamentum adjicit: *ἀντὶ τοῦ ἐζοφώθης τὸν νοῦν*, *mens tibi caligine obducta eſt*. Cratini prima verba ſunt imitata ab Homero: Κύκλωψ, *τῆ πίε οἶνον*. In quarto verſu ſubjectae eclogae Antiphanis Τοῦ *τῆς ἑορτῆς οὐ μέμνημεν. ἄρτι γὰρ* Ἐξ *ὀξυβαφίων κεκραμένων ἐπίνομεν*. libro undecimo ſic legitur, Τοῦ *τῆς ἑορτῆς· οὐ μὲν ἀρτίως γάρον*. probo ut hic: ſi pro *μέμνημεν* ſcribas *μεμνήμεθα*, *μεμνήμεθα*. Fabula Amipſiae, quae mox **Φαίδων** inſcribitur, in Huraldino eſt **Φένδων**. Verum nomen eſt **Σφενδόνη**. ut recte ſcriptum aliquot locis Athenaei et Pollucis. error eſt ſi quando aliter ſcribitur hoc nomen. [Ultimum Antiphanis verſum ita ſcribe Τῆς *συμμετρίας, τῆς τ' ἀσφαλείας οὕνεκα*. In proximis e Menandro verbis *βάλλ' ἐς κόρον*, figura eſt comica praeter expectationem dicta pro eo quod erat dicendum *βάλλ' ἐς κόρακας*. at fortaſſe ita etiam ſcribendum.] Pro *πιοῦμαι* dixiſſe veteres *πίομαι* obſervat dipnoſophiſta, et exemplis probat. quod affertur ex Ariſtophanis Equitibus mutilum eſt voce illa cujus unius gratia recitatur. Scribe, *καὶ* Ἀριστοφάνης Ἱππεῦσι, *κ' οὔποτ' ἐκ ταυτοῦ πίεται ποτηρίου*: ex ipſo poeta. et ſtatim, *καὶ ἐν ἄλλοις, πικρότατον οἶνον τήμερον πίῃ*. non *πίῃ*: probant inſequentia. [Placet autem nobis vulgata lectio in hoc loco. *πίομαι ἄνευ τοῦ υ λεκτέον*, *verbum πίομαι efferri debet ſine ypſilo*, non ut voluit aliquando vir doctiſſimus *ἄνευ τοῦ υ ſine litera υ*. cui conjecturae repugnant omnes codices etiam Excerptorum. Laudatur mox Plato comicus, *ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν*. Dalecamp. *In victimis quae ſacrificantur*. Legi nempe voluit, *ἐν* p.742.

τοῖς ἀφιερωμένοις. vel ἐν τοῖς ἱερείοις. utrumque tantumdem a veritate abeſt, quam lectio vulgata continet. Pollux libro ſeptimo, capite decimo tertio Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν καὶ μαλλωτὰς χλαμύδας εἴρηκε. Heſychius, λίνον, ἡ ὁρμιὰ ὡς Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ' ἱερῶν, Πόθεν λίνον καὶ κάλαμος. Fabulae titulus fuit, αἱ ἀφ' ἱερῶν, id eſt, *mulieres deo ſacrae*. unica voce Graeci ἱεροδούλους vocant. vel, *redeuntes e ſacris foeminae*. Ait, Καὶ, τῇ πῖε, καὶ πῖνε. mira brevitas. ſed πίε ſcribendum. priora exemplum habent τοῦ πίε priore correpta. Homeri ſunt τῇ πίε οἶνον. docet non ſolum πίε dici, ſed etiam πῖνε. Velim conſiderent ſtudioſi proxima Athenaei, καὶ σὺ οὖν ὦ ἑταῖρε κατὰ τὸν Ἄλεξιν, ὅς ἐν Διδύμοις φησὶ, τούτῳ πρόπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλῳ, καὶ γένηται ἡ παρ' Ἀνακρέοντι καλουμένη ἐπίστιος. φησὶ γὰρ ὁ μελοποιὸς, Μηδ' ὥστε κῦμα πόντιον λάλαζε τῇ πολυκρότῃ σὺν Γαστροδώρῃ καταχύδην, πίνουσα τὸν ἐπίστιον. τοῦτο δ' ἡμεῖς ἀνίσωνα φαμέν. niſi ſcribendum κατὰ τὸν Ἄλεξιν ἐν Διδύμοις, τούτῳ πρ. fatendum erit excidiſſe verſum Alexidis: quem appoſitum fuiſſe arguit illud φησί. arguunt item ſimiles alii multi loci in praecedentibus. Atque hoc clarum eſt: illud obſcuriſſimum adhuc mihi, quid ſit apud Anacreontem πίνειν τὴν ἐπίστιον. fuerat quidem ab Athenaeo adjecta interpretatio, quae id nos doceret quod quaerimus. nam ita accipi debent illa, τοῦτο δ' ἡμεῖς ἀνίσωνα φαμέν. ſed et hujus corrupta ante multa ſaecula interpretatio: et unde lucem afferam tenebricoſis verbis Teii poëtae, nihil dum aut inveni in libris veterum, aut excogitare ipſe potui. Apparet tamen ex illis Athenaei, τούτῳ πρόπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλῳ, genus invitationis intelligi, cum ordine calycem propinabant alius alii, donec a ſummo ad imum compotorem perveniſſet poculum. Diverſa fuit ab iſto more, quam vocabant περιφορὰν τοῦ ποτηρίου, de qua alibi.

CAPUT QUARTUMDECIMUM.

Βρύτον. βλύζειν αὐλῷ βρύτον. κυβάβδα. *Hellanici* Κτίσεις. Ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος *pro butyro. De butyro quaedam*. ἔλαιον ὕος. oleum ex adipibus. θαλίαι ἀνάκτων. *alia nonnulla*.

AIT, Τὸν δὲ κρίθινον οἶνον καὶ βρύτον τινὲς καλοῦσιν, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Τριπτολέμῳ, Βρύτον δὲ τὸν χερσαῖον

οὐ δυεῖν. ſunt qui *βρύτιον* ſcribant pro *βρύτον*, ut Heſychius. In Sophocleo verſu plerique libri praeferunt *οὐδυεῖν* junctim. Lego igitur *οὐδιεῖν.* ac videtur ita explendus verſus, *Βρύτον δὲ τὸν χερσαῖον οὐδιεῖν χαμαί.* Adjungit dipnoſophiſta, *καὶ Ἀρχίλοχος, ὥσπερ αὐλῷ* p. 743. *βρύτον ἢ Θρᾷξ ἀνὴρ ἢ Φρὺξ ἔβρυζε. κύβδ' ἦν πονευμένη.* obſcuriſſima haec, et quae opinor intelligat nemo. Cenſemus poſſe non inepte emendari hoc modo, *ὥσπερ αὐλῷ βρύτον ἢ Θρᾷξ ἀνὴρ ἢ Φρὺξ ἔβλυζε κυβάβδ' ἡ πονευμένη.* Significat Archilochus, aegrotam quandam foeminam ſic ſanguinem rejeciſſe, ut cum bryti vel zythi ſalientem ex ore mittit Thrax aut Phryx aliquis. *αὐλὸν* accipe ut apud Homerum, quando *κρουνὸν* ſignificat. *βλύζειν αὐλῷ βρύτον*, poetica elegantia pro *βλύζειν αὐλὸν βρύτου.* Pro *κύβδα*, quod quid ſit non ſcio, ſcribo *κυβάβδα*: quod *ſanguinem* deſignare ſcio. Amatuſiorum (is Cypri inſulae populus) dialecti id verbum eſſe diſcimus Heſychio doctore: quem fatebuntur eruditi in Lexicon ſuum id vocabulum non fuiſſe relaturum, niſi eo uſus eſſet aliquis ſcriptor Graecus. nos illum ſcriptorem putamus eſſe Archilochum: et hunc ejus locum ab illo critico eſſe ſpectatum *εἰκοτολογοῦμεν.* [Illuſtris Scaliger quum noſtra haec legiſſet, neque omni ex parte probaſſet, adſcripſerat margini lectionem hujusmodi atque interpretationem *Ὥσπερ γὰρ αὐλῷ βρύτον ἢ Θρῆϊξ ἀνὴρ Ἢ Φρὺξ ἔβρυζε, κύβδα γ' ἦν πονευμένη, Conquiniſcebat eo modo ſatagens mulier, quo ſiphone haurit cerviſiam Thrax aut Phryx ipſa quoque ſugens.* Ut non ſint verae hae conjecturae ſive mea, ſive Scaligeri, probabiles tamen ſunt:] non abſurdae neque ineptae ut illorum, qui ſtatim pro Ἑλλάνικος ἐν Κτίσεσι, ſcribunt *κτήσεσι*, et vertunt, *Hellanicus in Praediis.* atqui verum erat ἐν Κτίσεσι. Graeci *κτιστὰς* nuncupant primos urbium conditores, et populorum antiquiſſimos principes qui fere coloniarum duces fuerunt, ut Moſes, Archias, Phereclus alii ſexcenti. de his et de urbibus quas condiderant eo libro egerat Hellanicus auctor antiquiſſimus. titulus operis ab Hellanico editi uberior apud Stephanum in Ethnicis, voce *Χαριμάται.* ibi namque laudatur hic ſcriptor *ἐν Κτίσεσιν ἐθνῶν καὶ πόλεων.* nam perperam vulgati codices *ἐν Κτίσεσι.* Citatur et Dionyſius Chalcidenſis *ἐν Κτίσεσιν*, ut ab Ariſtophanis interprete ad Nebulas, et aliis. Auctor Etymologici in Π*ροικόννησος.* *Διονύσιος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν ταῖς Κτήσεσιν οὕτω λέγει*

τὰς ἐλάφους πρόκας. Scribendum, ἐν ταῖς Κτίσεσι. Sed quod Athenienſem vocat hunc ſcriptorem, falſum eſt: Chalcidenſis enim fuit, ut recte comici interpres. Harpocration in Ἡραῖον τεῖχος, quintum ejus operis librum laudat qui fuit poſtremus. non enim pluribus conſtabat. Periegeta vetus jamborum poeta.

Ἐρατοσθένει μάλιστα συμπεπεισμένος,
Ἐφόρῳ τε, καὶ τῷ τὰς Κτίσεις εἰρηκότι
ἐν πέντε βιβλίοις Χαλκιδεῖ Διονυσίῳ.

Scripſerant eodem titulo hiſtorias et alii: quidam etiam ἱερῶν κτίσεις: ut Heraclides, quem in Protreptico laudat Clemens Alexandrinus. Expoſuimus jam capite quarto Hecataei de Aegyptiis repetita hic verba, ὡς ἀρτοφάγοι εἰσίν: deinceps vero ſcribe, ἐπιφέρει τὰς κριθὰς εἰς
p. 744. τὸ πόμα καταλέουσι. vel ut ſcriptum in quibusdam antiquis, κατάγουσι. id quoque expoſitum eſt libro octavo, capite undecimo. Subjicitur ex eodem Hecataeo de Paeonibus, ἀλείφονται δὲ ἐλαίῳ ἀπὸ γάλακτος. recte quidem viri indicant butyrum hac periphraſi denotari: ſed neque cauſſam aperiunt, cur Hecataeus appellet oleum, quod omnes alii butyrum: neque vertunt recte, *oleum quod a lacte ſeparatur*. ἀπὸ hic non eſt nota differentiae, verum materiam declarat unde id oleum fiat: ut cum dicimus οἶνος γίνεται ἀπὸ τῶν βοτρύων. Obſervent igitur ſtudioſi, antiquiſſimis Graecis Latinisque nullum aliud pingue curando corpori, aut parandis cibis, fuiſſe in uſu praeter oleum quod proprie ita dicitur, quia ex olivis exprimitur. Butyri rem nomenque diu ignorarunt Graeci, nec Romani minus. Non enim adhuc noverant diverſas ſubſtantias in lacte comprehenſas ſeparare. Sunt in lacte tres οὐσίαι: ἡ τυρώδης, ἡ ὀῤῥώδης, et ἡ λιπαρά. atque haec poſtrema eſt, quae a caeteris ſeparata, butyrum vulgo dicitur: quod nomen didicerunt Graeci ut ex Ariſtotele etiam conſtat, a vicinis populis, qui etiam rationem ejus conficiendi ipſos tandem docuerunt. Qui Thraciam, Paeoniam, Scythiam, aliasque nationes barbaras adierant, cum earum περιή-γησιν ederent, primi id nomen in Graeciam invexerunt. At propriam appellationem ejus pinguis ſubſtantiae quae habetur in lacte, ſola Hebraea lingua novit החמאה Graeca Latinaque nullam habent. Quemadmodum igitur primi Graecorum, quibus ſaccarum eſt cognitum, propter ſaporis et uſus ſimilitudinem mel arundineum dixerunt: ſic butyrum qui novere primi oleum ex lacte nuncu-

parunt, ut hoc loco Hecataeus. Plinius oleosum esse natura scribit, et barbarum gentium: etiam Galenus, ἐλαιῶδές τι εἶναι butyrum. Aug. *oleum ex adipibus* in epistola ad Deo gratias. *Possunt*, inquit, *tales putare oleum ex adipibus non debere natare super aquam, sicut quod ex oliva est: quoniam longe est utriusque origo dissimilis, quando illud ex ligno, hoc ex carne profluxerit.* [Vetus Persii interpres: *Solent rustici cum oleum defuerit, ~~adipe pecudum~~ in pultem misso pro oleo uti.*] Similiter Hippocrates suillam pinguedinem, sive ut loquitur Erotianus, τὸ ὕειον στέαρ, appellat ἔλαιον ὑός. Sed obtinuit apud Graecos Romanosque butyri appellatio: quae inde orta est, quia fere ex vaccarum lacte, non ovium aut caprarum fit butyrum; tamen et ex ovino, caprino, atque etiam equino et asinino cogi butyrum a nonnullis nemo dubitat: etsi videtur Galenus id ignorasse libro tertio, Περὶ ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, capite De butyro. Quod usitatius dicunt Graeci καθ' ἡμᾶς, auctor τῷ ἡμετέρῳ χρόνῳ. scribens hoc modo: τῷ δ' ἡμετέρῳ χρόνῳ οἶνος φίλος ὢν θυρσοφόρος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος φησὶν Ἴων ὁ Χῖος. significat, sua aetate praecipuam hominum oblectationem fuisse vini potum. Lego θυρσοφόροις. Versus Ionis Chii sequentibus cohaerens ita concipiendus, Οἶνος θυρσοφόροισι φίλος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος. Tertium p. 745. Ionis versum, Αἵτε πανελλήνων ἀγοραὶ, θαλίαι τε ἀνάκτων, sic interpreter, *conventus omnium Graecorum, et solemnitates deorum*, sive quae in honorem deorum instituuntur: supple ceperunt ἐξ οὗ, etc. θαλίαι sunt convivia sacrorum caussa fieri solita. In quinto scribe, θαλερῷ ἐπτύξατο πήχει per υ non η. Sextum habeo mendae suspectum. non sane intelligo quid velit. In septimo, Παῖδες φωνήεντες ὅταν πέσῃ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ, loqui videtur de strepitu quem edunt uvae cum in torcular conjiciuntur calcandae. In nono, Νέκταρ ἀμέλγονται μόνον ὄλβιον ἀνθρώποισι, non est ἀμέλγονται *emulgent*: sed *mulgentur*, hoc est, pressae reddunt: sive iis exprimitur. Decimo, Ξυνὸν τοῦ χαίρειν φάρμακον αὐτοφυές, alluditur ad Aegyptiacum nepenthes, de quo pharmaco Helena apud poetam in Odyssea. τὸ μόνον praecedentis versus, jungendum cum φάρμακον. *Stillant*, ait, *uvae nectar. quod solum est mortalibus commune remedium ad laetitiam ingenuum, et nulla arte compositum.* In undecimo, Τοῦ θαλίαι φίλα τέκνα, φιλο-

φροσύναι τε χοροί τε, eleganter vini filias appellat convivia quae deorum caussa celebrantur, et quae ad voluptatem hominum agitantur, et fovendae inter ipsos amicitiae. non cepere hanc elegantiam, qui *φίλα τέκνα* putarunt esse vocandi casus. Fingit vinum patrem esse omnium lautitiarum et hilaritatum: quia ut ait versu proximo, *Τῶν ἀγαθῶν βασιλεὺς οἶνος ἔδειξε φύσιν.*

CAPUT QUINTUMDECIMUM.

De griphis antiquorum. Expenditur griphi definitio ex Clearcho allata ab Athenaeo.

PERVENIMUS ad libri hujus partem ultimam, quae est de veterum griphis. Haec tractatio media collocatur inter sermones de vino potuque, qui praecesserunt et eos qui sequuntur toto libro undecimo, de poculis. propterea sic loquitur Aemilianus hoc loco, *Ὥρα ἡμῖν ἄνδρες φίλοι, ζητεῖν τι καὶ περὶ γρίφων, ἵνα κἂν βραχὺ διαστήσωμεν ἀπὸ τῶν ποτηρίων.* Ut haberemus in his libris perfectam omnibus suis numeris *ἱστορίαν δειπνολογικήν*, neque silendum erat de griphis, neque alio loco de iis agendum. Mos antiquorum fuit, ut in conviviis post epulas, oblectamentis omne genus sese recrearent. Ea fine multae diversaeque (prout sunt hominum diversa ingenia ac studia) rationes excogitatae et in mores receptae, honestarum voluptatum. de aliis enim non loquor: quarum utinam extincta esset omnis memoria. Erant quos canere juvaret, vel assa voce, vel ad lyram. erant quos *ῥῆσιν εἰπεῖν*, et veterum poetarum versus recitare. quidam sermonibus serendis tempus transigebant. alii proponendis solvendisve quaestionibus sese occupabant, non ex penetralibus quidem philosophiae petitis: sed in quarum tamen solutione aut acuminis aut
p. 746. eruditionis specimen appareret. Hujus generis sunt sirpi, sive griphi de quibus dicere aggreditur Aemilianus dipnosophista. Praeclara res profecto, et quae fidem faciat sapientissimi viri dicto, *πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει.* Insita enim a natura omnibus hominibus scientiae cupiditas, effecit, ut etiam inter epulas libenter aliquid aut docerent aut discerent, aut didicisse se ostenderent. Hoc verum est principium sympofiaci moris hujus. cujus inventum antiquissimum est: sicut fere

omnium rerum ad quarum deſiderium et amorem natura duce ferimur. Priſcos mortales rudi adhuc et impolito ſeculo, ſolitos ſua convivia quaeſtionibus hujus atque aenigmatis condire, teſtis eſt hiſtoria facta: quae Samſonem hominem Mavortium, in epulis nuptialibus, ſuis convivis crucem fixiſſe narrat propoſito ad ſolvendum aenigmate ſane quam obſcuro. Reperiuntur et alia in Hebraeorum libris exempla, in queis cum antiquitate certat elegantia. Porro haec Aemiliani de griphis tractatio, ſive *παράβασις*, ut appellatur extremo libro, ad duo capita referri poteſt: altero natura griphorum explicatur, ſpeciesque variae, necnon conditiones quibus olim proponebantur: altero continentur exempla ſirporum, eorum maxime qui in antiquorum comicorum fabulis adhuc Athenaei temporibus extabant. Nihil invenias in iis quae reſtant de libro decimo, quod ad capitum iſtorum alterutrum non pertineat: ſed parum diſtincte et mixtim, utrumque eorum auctor expoſuit: nimis ubique (dicendum enim quod res eſt) de ordine et recta docendi via ſecurus. melius enim feciſſet, ſi quae diverſis locis hic et ſub finem libri ex Clearcho recitat, continuaſſet. Sed feramus ſane in ſcripto philologico, quod in philoſophico ferre non poſſemus. Ipſa jam Aemiliani verba expendamus. Proponit primum de griphis eſſe dicendum, *οὐ κατὰ τὴν* Καλλίου *τοῦ* Ἀθη-*ναίου ἐπιγραφομένην γραμματικὴν τραγῳδίαν*. de induſtria, ut fere ſolet, tragoediae hujus mentionem injicit, ut naſcatur inde occaſio de ea loquendi: quod facturus eſt aliquanto poſt. Addit, *ἀλλ᾽ ἡμεῖς ζητήσωμεν πρότερον μὲν τίς ὁ ὅρος τοῦ γρίφου. nos vero quaeramus primum quidem quae ſit definitio griphi.* obſervandum in his verbis *τὸ ἀνανταπόδοτον*. debuit enim ſubjicere, *deinde hoc dicemus et illud,* nunc ait, *τίνα δὲ* Κλεοβουλίνη *ἡ* Λινδία *προύβαλεν ἐν τοῖς αἰνίγμασιν· ἱκανῶς γὰρ εἴρηκε περὶ αὐτῶν ὁ ἑταῖρος ἡμῶν* Διότιμος *ὁ* Ὀλυμπηνός. in quibus parum aut nihil vidiſſe interpretes, minus mirum. praeter anantapodotum, de quo illi non cogitarunt, fraude librariorum periodus haec negationem amiſit, neceſſario reſtituendam, ſi volumus ſuam mentem auctori reſtitutam: qui profitetur his verbis, ſe nihil de aenigmatis a Cleobulina proponi ſolitis eſſe dicturum, quia, inquit, argumentum illud ab amico noſtro Diotimo ſufficienter fuit tractatum. Lego igitur, *τίνα δὲ* Κλ. *ἡ* Λ. *π. ἐν τοῖς αἰνίγμασιν οὐ ζητήσομεν*: vel *παραιτησόμεθα*. Ex-

p. 747. emplum habes aenigmorum Cleobulinae apud Diogenem Laertium, in Cleobuli patris vita. nam quod aenigma patri Diogenes attribuit, alii adſcribunt filiae. Deinceps Athenaeus, ſub Larenſis perſona ſirpi definitionem hanc ex Clearcho affert: *γρῖφος πρόβλημά ἐστι παιστικὸν, προστακτικὸν τοῦ διὰ ζητήσεως εὑρεῖν τῇ διανοίᾳ τὸ προβληθὲν, τιμῆς ἢ ἐπιζημίου χάριν εἰρημένον.* etſi erat Clearch. hic vir magnus, et in Ariſtotelica philoſophia apprime verſatus: nihil tamen video in hac definitione quod praeceptoris ſubtilitatem aut *ἀκρίβειαν* reſipiat. nam quis talem *πλοκὴν* verborum pro vera definitione habeat? *Griphus eſt problema ludicrum, quo jubetur ut veſtigatione mentis quod propoſitum eſt inveſtigetur: honoris aut multae gratia in medium prolatum.* Caeterum Griphi appellationem latius producunt et Clearchus et dipnoſophiſtae, quam caeteri ſcriptores, et univerſum opinor, vulgus olim Graece loquentium. Illis griphus eſt quaeſtionum convivialium ſpecies propria, aenigmati ſimillima, rem quam ſignificat ambagibus de induſtria tegens: Clearcho non ſolum *τὰ αἰνιγματώδη* problemata griphi nomine continentur: ſed omnes in univerſum quaeſtiones; quibus ſoliti docti convivae inter ſe ludere ad oſtentationem vel acuti ingenii, vel eruditionis, vel memoriae. Utimur hac partitione, ut omnia problemata complectamur; quae griphi nomine Clearchus eſt complexus. Lege omnia griphorum exempla quae ex ejus libris ſtatim et iterum poſt aliquammulta recitantur; nullum in iis reperies cujus ſolutio ſpecimen acuminis habeat: ſed aut eruditionis, id eſt *πολυμαθείας καὶ πολυαναγνωσίας*, aut memoriae. quod genus plurimum fuiſſe frequentatum arguit *μνημονικῶν* appellatio. Sic enim vocarunt auctore Theodecte, peculiari nomine ea problemata, ad quorum ſolutionem maximum et praecipuum in memoria praeſidium. Longe aliter habet in caeteris quae ex aliis ſcriptoribus commemorantur: ad quorum enodationem quisquis acceſſerit imparatus ab ingenii acumine, fretus eruditione aut memoria, is meo judicio promovebit non multum. Generis loco poſuit Clearchus in ſua griphi definitione, aut verius, quaſi definitione, *πρόβλημα*: alii *λόγος*: ut qui ita circumſcripſerunt: *γρῖφος λέγεται ὁ δύσκολος καὶ συμπεπλεγμένος λόγος, ὁ ἔχων πάθος ἐν ἑαυτῷ μὴ φαινόμενον.* utrumque diverſo reſpectu verum eſt. griphus per ſe conſideratus, oratio eſt: cum alteri proponitur

ad ſolvendum, problema, ſic in hiſtoria Samſonis aenigmate, *τὸ* חידה verterunt 70. *πρόβλημα*. Joſephus *λόγον*. Addit Clearchus *παιστικόν*: ut jocoſa haec problemata quibus inter pocula ſaturi convivae ſe oblectabant, diſtinguat ab iis quae ſerio tractantur a ſapientiae candidatis. revera enim ludus et jocus res erat tota. Joſephus de Samſone epulas nuptiarum ſuarum apud Thamnitas celebrante: *τοῦ πότου προβαίνοντος καὶ παιδιᾶς οὔσης οἷα φιλεῖ παρὰ τοῖς τοιούτοις καιροῖς, ὁ Σαμψὼν εἶπεν. Ἀλλὰ προβάλλοντος ἐμοῦ λόγον εἰ λύσετε τοῦτον ἐφ᾽ ἡμέρας ἑπτὰ ποιούμενοι τὴν ζήτησιν, ὀθόνας καὶ στολὰς γέρας τῆς συνέσεως κατ᾽ ἄνδρα ἕκαστον φέρεσθε παρ᾽* p. 748.
ἐμοῦ. Julius tamen Pollux, poſteaquam zetemata iſta *συμποτικὰ* ſive *κυλίκεια* in duo tribuenda docuit, *αἴνιγμα* et *γρῖφον*: ita haec duo diſtinguit: *καὶ εἶχε τὸ μὲν αἴνιγμα παιδιάν. ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδήν*. quibus verbis ſignificari videatur, aenigmatum materiam jocos eſſe et ſales: griphorum vero res ſerias et graves. Quare minus recte aut vere dixerit Clearchus *γρῖφον εἶναι πρόβλημα παιστικόν*. Sed alia profecto mens Pollucis: neque ille unquam ivit negatum etiam griphum habuiſſe *παιδίαν*: ſed hoc dicit, griphum praeter ludum et jocum etiam ſolidae eruditionis aliquid admixtum habuiſſe? quod nemo negaverit, qui Clearcheos griphos conſideraverit. Athenaeus infra hoc libro ex ejusdem Clearchi libro primo De paroemiis, *τῶν γρίφων ἡ ζήτησις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας ἐστί. καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν τῆς παιδείας ἀπόδειξιν ἐν τούτοις ἐποιοῦντο*. et iterum paulo poſt, *ὥστε τὴν παιδιὰν μὴ ἄσκεπτον οὖσαν, μήνυμα γίνεσθαι τῆς ἑκάστου πρὸς παιδείαν οἰκειότητος*. [Adjiciam hic locum Ariſtophanis, ex quo clare colligitur, et cujusmodi eſſent griphi conviviales veterum, et quomodo ſolerent proponi. Sic ille initio Veſparum. Cleonymi ῥιψάσπιδος ignaviam traducens. *Οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος. Πῶς δὴ προσερεῖ τις, πρὸς τοῖς συμπόταις λέγων. Ὅτι, ταυτὸ θηρίον ἔν τε γῇ κἀν οὐρανῷ Κἀν τῇ θαλάττῃ γ᾽ ἀπέβαλε τὴν ἀσπίδα*. Griphi materiam, inquit, praebet Cleonymus. Poterit enim aliquis inter convivas hoc *γριφῶδες* problema jactare. Ecquod ſit illud animal, quod in terra, aëre, mari, clypeum amiſit.]

Caput Sextumdecimum.

Explicantur griphorum ſpecies de quibus Clearchus apud Athenaeum.

QUEMADMODUM Ariſtoteles, expoſita natura τερθρειῶν ſophiſticarum, certos ſtatim modos proponit nobis ſolvendi omnia ſophismata: ſic Athenaeus ubi Griphorum naturam ex Clearcho nos docuit, continuo ſpecies eorum diverſas ex diverſis principiis originem trahentes explicare aggreditur. Sic igitur ille ex eodem quidem Clearcho, ſed libro non eodem. apponam autem integrum locum, tui Lector commodi cauſſa: multa enim nobis in eo animadvertenda. Ἐν δὲ τῷ Περὶ γρίφων ὁ αὐτὸς Κλέαρχος φησὶν, ἑπτὰ εἴδη εἶναι γρίφων. ἐν γράμματι μὲν, οἷον ἐροῦμεν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ὡς ὀνόματι ἰχθύος ἢ φυτοῦ. ὁμοίως δὲ κἂν ἔχειν τι κελεύῃ τῶν γραμμάτων, ἢ μὴ ἔχειν. καθάπερ οἱ ἄσιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιΐᾳ προβληθέντος. Ἐν συλλαβῇ δὲ λέγονται γρίφοι, οἷον ἐροῦμεν ἔμμετρον ὅ τι δήποτε οὗ ἡγεῖται βα, οἷον βασιλεύς. ἢ ὧν ἔχει τελευτὴν τὸ ναξ, ὡς καλλιάναξ. ἢ ὧν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης. ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. Ἐν ὀνόματι δὲ ἐροῦμεν ὀνόματα ἁπλᾶ ἢ σύνθετα δισύλλαβα, οὗ
p. 749. μορφή τις ἐμφαίνεται τραγική. ἢ πάλιν ταπαινὰ ἢ ἄθεα ὀνόματα, οἷον Κλεώνυμος. ἢ θεοφόρα, οἷον Διονύσιος. καὶ τοῦτο εἴτε ἐξ ἑνὸς θεοῦ ἢ πλεόνων, οἷον Ἑρμαφρόδιτος. ἢ ἀπὸ τοῦ Διὸς ἄρχεσθαι, Διοκλῆς. ἢ Ἑρμόδωρος. ἢ λήγειν εἰ τύχοι εἰς νικός. Facit Clearchus ſeptem griphorum ſpecies, ſive τρόπους τοῦ γρίφους προβάλλειν. Cogitent ſtudioſi de hoc numero, nam ſi griphi appellationem tam laxe hic accipit Clearchus quam in ſuperiore loco quem proximo capite tractabamus: non eſt dubium multas eſſe griphorum ideas praeter commemoratas hic ab illo. quin videntur expoſiti hic ſirpi a doctore Solenſe, toto genere diverſi eſſe ab iis quos alii omnes ſcriptores griphos aut aenigmata appellabant. non igitur ἁπλῶς omnium griphorum ſpecies ſunt ſeptem: ſed unius tantum generis illorum, quo veteres fidem memoriae ſuae in veterum lectione periclitabantur. quanquam hujus ipſius generis alias ſpecies hic praeter-

miſſas ex eodem Clearcho ſub libri finem refert Athenaeus: itemque libro 15. alias. Eum locum neceſſario cum iis quae hic recitantur comparandum, deſcribemus integrum. Sic ille: Τοῦ δὲ ἡμῖν παρακειμένου μελιπήκτου, μέμνηται Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν τῷ Περὶ γρίφων, οὑτωσὶ λέγων Σκεύη κελεύοντα λέγειν ὅμοια. εἰπεῖν τρίπους, χύτρα, λυχνεῖον, ἀκταῖα, βάθρον, σπόγγος. λέβης, σκαφεῖον, ὅλμος, λήκυθος, σπυρὶς, μάχαιρα, τρυβλίον, κρατὴρ, ῥαφίς. Καὶ πάλιν ὄψων οὕτως: ἔτνος, φακῆ, τάριχος, ἰχθὺς, γογγυλὶς, σκόροδον, κρέας, θυννίον, ἅλμη, κρόμμυον, σκόλυμος, ἐλαία, κάππαρις, βολβὸς, μύκης. Ἐπί τε τῶν τραγημάτων ὁμοίως. ἄμης, πλακοῦς, ἔντιλτος, ἴτριον, † ῥοδῶον, ἐρέβινθος, σησάμη, κοπτὴ, βότρυς, ἰσχὰς, ἄπιος, περσέα, μηλέα, ἀμύγδαλα. Ergo nihil accurati in hac partitione, nihil ſubtilis. Sed nec cuivis promptum ſeptem quae dicuntur ſpecies in ſequentibus verbis denotare. Nam aut plures videantur non injuria recenſeri, aut pauciores. Si ſummas differentias ſpectemus Clearchi verbis comprehenſas, tres ſolum griphorum aperiuntur fontes, litera, ſyllaba, nomen. ſin omnes diſtinctiones attendamus expoſitas verbis quae adſcripſimus, decem non ſeptem tantum griphorum modi invenientur. Septem erunt ſi hanc inveniamus partiendi rationem.

I. ἐν γράμματι. Griphi in litera poſiti duo modi oſtenduntur, qui veteribus in uſu. Praemium ei proponebatur qui proferendis piſcium plantarumve aut ſimilium rerum nominibus, a certa litera (puta α) incipientibus, ſodales antevertiſſet: aut plura recenſuiſſet. In utro poſita eſſet victoria, celeritate nominandi, an copia nominum, Clearchus non declarat. nobis dubium non videtur, horum alterum aut utrumque ſpectatum eſſe in hujusmodi muſicis certaminibus. Piſcium autem nomina quorum prima litera ſit α plurima apud Graecos, etiam praeter illa quae lib. ſeptimo in ordinem coacta legimus. plantarum item plurima, ut ἄμπελος, ἀμυγδάλη, ἄκανθα, ἄνηθος, ἄνησος. Hic prior eſt modus: alter ſequitur: cum jubebant nomen aliquod proferre quod certam literam haberet: aut contra quod certam literam non haberet. Exempli gratia. piſcis p. 750.
nomen ubi litera canina: ῥίνη. ubi non eſt eadem litera: ἀμία. ſic de caeteris. Addit καθάπερ οἱ ἄσιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. intelligit problemata γριφώδη jactari ſolita in conviviis, quorum erant formulae conceptae

fine ullo fibilo, aut litera figma. [Certum eft, multos e veteribus literae illius fibilum refugiffe, adeo ut non pauci carmina integra fine fibilo compofuerint. Tryphiodorus quidam Odyffeam λειπογράμματον, cui nullum inerat figma, olim ediderat, ut narrant poetae interpretes. De Pindaro fubjicit Athenaeus.] ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιΐᾳ προβληθέντος. *Unde etiam Pindarus odam fecit ubi exemplum eft literae σ: ceu gripho quodam propofito in lyrica facultate.* et falfa et inepta eft fententia quam ex his verbis eliciunt homines eruditi. Graecorum πρὸς, multifariam accipitur: eftque hic opus judicium interpretis. Nam ex praecedentibus non erat difficile divinatu, quid hic fignificet πρὸς τὸ σ ποιεῖν ᾠδήν. praeterea explicat fefe Clearchus idem infra non longe cum fcribit, compofuiffe Pindarum odam ἀσιγμοποιηθεῖσαν. id eft, *in qua nullum erat σ.*

II. ἐν συλλαβῇ. Griphi in fyllabae obfervatione pofiti, duo proponuntur modi. Alter eft, verfum dicere qui a certa fyllaba incipiat, puta βα. ut, Βακτηρία γάρ ἐστι παιδεία βίου. et βάδιζε τὴν εὐθεῖαν, ἥν δίκαιος ᾖ. adjicit Clearchus, οἷον βασιλεύς. quod ita interpretamur, *ut fi quis proferat verfum incipientem a voce βασιλεύς.* ut hic e Phoeniffis Euripidis: Βασιλεὺς μὲν οὖν βέβηκε κοσμηθεὶς ὅπλοις. fic etiam interpretamur ftatim, ὡς καλλιάναξ. Dalecamp. accipit aliter utrumque. quare etiam ἔμμετρον, vertit, *dictionem verfibus accommodatam.* Negamus nos dari poffe ullam vocem, quae non poffit accommodari alicui metro. plurima enim funt et diverfiffima genera metrorum. nulla igitur vox erit οὐκ ἔμμετρος. quare nulla hic erit difficultas: nullum diligentiae aut memoriae argumentum. Idem Dalecamp. pro ἐροῦμεν *dicemus*, fcribit, ἐρούμεθα: nobis placet quod vulgatum eft fcriptumque in omnibus antiquis, ἐροῦμεν ἔμμετρον, *verfum recitabimus.* Alter modus: verfum dicere qui definat in certam fyllabam puta αξ. ut initio Supplicum Euripidis, Ἄπαιδές εἰσιν, οὕς ποτ' Ἀργείων ἄναξ.

III. His duobus modis fubjiciuntur alii duo, quorum obfervatio non in unica fyllaba eft pofita, fed in duabus. Si volumus in Clearcheis verbis feptem quas pollicitus eft fpecies invenire, feparandi hujus generis griphi a praecedentibus. Perfpicua magis fuerit partitio, fi fcribatur, ἢ ἐν συλλαβαῖς, οἷον ὧν τὸ λ. κ. Prior eft illo-

των, ὧν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης: id est, *versum dicere cujus duae primae syllabae sint λεων, ut si inchoet a nomine* Λεωνίδης. Posterior modus, ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. versum dicere qui desinat in ultimas syllabas λεων: ut cujus vox postrema fuerit Θρασυλέων. Possumus vocem ἄμμετρον etiam aliter accipere: ut neque versum neque dictionem versui aptam intelligamus: sed certum pedem metricum. p. 751.
ut *βασιλεὺς* exemplum sit dictionis a βα incipientis, quae constat anapaesto, καλλιάναξ, dictionis in αξ desinentis, quae constet choriambo. Λεωνίδης exemplum est jambicae dipodiae, sive ταυτοποδίας. Θρασυλέων, quarti paeonis. Statuet lector eruditus, utram interpretationem sit satius sequi.

IIII. ἐν ὀνόματι. Omnes quae deinceps explicantur species griphorum ad unum caput referri possunt: versantur enim omnes in nominis cujuspiam observatione. sed ut septem illae species de quibus dictum est inveniantur, necessario separatim explicabimus singulos modos qui hic proponuntur. Ait igitur, ἐν ὀνόματι ἐροῦμεν ὀνόματα ἁπλᾶ ἢ σύνθετα δισύλλαβα, οὗ μορφή τις ἐμφαίνεται τραγική. *Griphus ut sit in nomine, dicemus, nomina simplicia aut composita duarum syllabarum, ubi tragica species quaedam appareat.* sive, *quibus persona quaepiam tragica repraesentetur.* Vellem esset exemplum a Clearcho adjectum. nam obscura mihi haec verba. attulimus duplicem vocis μορφὴ interpretationem: prior spectat tragicarum personarum σκευὴν, quae describitur fuse Julio Polluci lib. 4. cap 19. Sensus est, proferendum esse aliquod nomen quo designetur ornatus alicujus tragicae personae. puta regis, aut reginae, aut alicujus senis, aut vetulae lamentantis, aut nuncii, vel alius e similibus personis, sine quibus non fit tragoedia. posterior interpretatio ad personas ipsas respicit quarum nomina ex historia fabulari et ex antiquorum tragicorum fabulis sunt omnibus obvia. Tragicum nomen simplex dissyllabum, ut *Tydeus, Peleus, Oeneus, Minos.* Tragicum nomen compositum dissyllabum, ut Ἀτρεύς. est enim ab α, et τρέω: et eum proprie significat qui est impavidus. Νηλεύς, *misereri nescius.* Κύκλωψ, Προκλῆς, Πρόκνη et id genus.

V. ὀνόματα ταπεινὰ ἢ ἄθεα, οἷον Κλεώνυμος. *nomina humilia,* quid aliud interpretari est quam humilium personarum? puta servorum aut servarum. ἄθεα nomina,

quae honesta quidem sunt, sed nullius tamen deum nomen in se continent, ut Cleonymus, Aristoteles, Demosthenes.

VI. ὀνόματα θεοφόρα. Nominibus atheis, id est, *sine Deo*, contraria illa quae Deum aliquem in se continent, ut *Dionysius*. Διόνυσος enim est *Bacchus*. vel plures, ut *Hermaphroditus*. insunt huic vocabulo Mercurii et Veneris nomina. Aliquando proferenda erant nomina quorum ἀπὸ Διὸς principium, ut Diocles: aut ἀπὸ Ἑρμοῦ, ut Ἑρμόδωρος.

VII. ὀνόματα λήγοντα, εἰ τύχοι, εἰς νῖκος. ut Aristonicus, Demonicus, Callinicus. Non video magnum discrimen inter hanc et tertiam speciem.

Addit Clearchus, οἱ δὲ μὴ εἰπόντες οἷς προσετάττετο ἔπινον τὸ ποτήριον. *qui non dixerant quod jussi fuissent, poculum bibebant.* non exponit quale illud poculum fuerit: propterea subjicit Larensis, καὶ ὁ μὲν Κλέαρχος οὕτως ὡρίσατο. τί δέ ἐστι τὸ ποτήριον καλέ μου Οὐλπιανὲ ζήτει. |In extremo libro satisfit quaestioni
p.752. huic: et ex Antiphanis Ganymede docetur muriam solitam infundi in eorum poculum, qui non potuissent quod fuerant jussi praestare. Diserte Antiphanes, Ἅλμης ἐχρῆν τι περιφέρειν ποτήριον. Hoc ipsum et Pollux confirmat, ὁ μὲν λύσας γέρας εἶχε κρεῶν τινὰ περιφοράν. ὁ δὲ ἀδυνατήσας, ἅλμης ποτήριον ἐκπιεῖν. Sed non arbitrandum est certam ullam poenam fuisse ita moribus receptam, ut ejus consuetudo apud Graecos omnes obtinuerit. Hesychius pro muria merum istis propinat, aut aquae cadum. Idem censendum et de praemio rectae responsionis. quod apud alios aliud solitum proponi ne dubitandum quidem est. Non praetermittam super hoc mirifica Eustathii verba e 22. in Odysseam commentario. Γρῖφος, ait, δύσκολον ζήτημα ὃ ἐν συμποσίοις ἔλεγέ τις προκειμένης φιάλης οἴνου γεμούσης. καὶ ὁ ἐπιλυσάμενος τὸ ἀπορηθὲν, ἐξέπινεν. εἰ δὲ μὴ, ὁ ἀπορήσας ἐνεφορεῖτο τῆς φιάλης. Quis fando accepit simile genus certaminis? cum victo victorique par et eadem conditio proponitur: et ut ait poeta ἐν ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός. Sic enim dicit: *qui griphum solvit appositam vini phialam ebibit: qui victus difficultate succubuerit, phiala se ingurgitat.* Sed praestat exponere ὁ ἀπορήσας, *is qui griphum proposuit.* hoc melius.

Caput Septimumdecimum.

Exponitur hic griphus, ὅ τι φέρων τὶς μὴ φέρει. item alii de olla carnium, de placenta, vino, aqua, myrrha.

Superest jam, ut ad diversi generis griphos vere γριφώδεις, quos ex antiquis comicis recitat dipnosophista, accedamus. Primus omnium est, quem describere ait ex Antiphane ἐν Κνοιθίδι ἢ Γάστρωνι. jure suspecta nobis prior tituli hujus vox: sicut libro septimo dicebamus, capite nono. Poetae versus infra descripsimus.

Ἐγὼ πρότερον μὲν τοὺς κελεύοντας λέγειν
γρίφους παρὰ πότον, ᾠόμην ληρεῖν σαφῶς,
λέγοντας οὐδέν. ὁπότε τις προστάττεται
εἰπεῖν ἐφεξῆς, ὅ τι φέρων τις μὴ φέρει·
ἐγέλων, νομίζων λῆρον οὐκ ἂν γενόμενον.
οὐδέ ποτέ γ' οἶμαι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν·
ἐνέδρας δ' ἕνεκα. νῦν δὲ τοῦτ' ἔγνωχ' ὅτι
ἀληθὲς ἦν. φέρομεν γὰρ ἔρανόν τιν' ἄν-
θρωποι δέκ' οὐ φέρει δὲ τούτων τὴν φορὰν
οὐδείς. σαφῶς οὖν ὅ τι φέρων τις μὴ φέρει
τοῦτ' ἔστιν. ἦν θ' ὁ γρῖφος ἐνταῦθα βέπων.

Non solum interpretes Athenaei, sed etiam alii viri eruditi, qui in colligendis exponendisque antiquis griphis posuerunt operam, crediderunt griphum, cujus hic Antiphanes meminit, non alio quam ad eranos et collectas conviviales pertinere. Ut longe aliter sentiamus, comici verba nos impellunt: ex quibus difficile non est intellectu, jactatum fuisse vulgo in conviviis griphum hunc, et singulos convivas de eo solitos ordine interrogari, ut is demum auferret praemium, qui rem acu tetigisset. quod autem eranis hic accommodatur: etsi non est illepidum commentum: a vera tamen interpretatione, et ea p. 753.
sententia quam griphi auctor animo conceperat, prorsus alienum videtur. Sed profecto ita est: qui apud Antiphanem haec loquebatur, non id agebat ut seria responsione propositum sibi griphum solveret: sed per ludum et jocum illiberalibus eranistis eum applicat. Putavi hactenus, ait, nugas agere eos qui in conviviis griphos solvendos proponerent, cujusmodi hic est: *Quidnam illud sit, quod ferens aliquis, non fert tamen.* hoc

inquam, ait ille, putabam merum nugatorum hominum commentum, omni veritate cassum, quodque interpretationem nullam admitteret. Nunc autem rerum experimentis edoctus, sententiam veram eo gripho contineri didici. Nam ecce, cum inter nos sodales decem convenisset, ut quisque pecuniam aliquam conferret ad coenam, ut una essemus apud unum ex ipsis, qui omnium mandatu coenam parare jussus fuerat: ille quidem coenam paravit, et reliqui sodales, ut convenerat, apud illum coenarunt: pecuniam vero nemo eorum contulit: nemo symbolam dedit: omnes tamen eranistae haberi volunt, non gratis excepti convivae. Quare in istis solo nomine eranistis, non reapse eranum pendentibus, verum apparet quod ajebat griphus, esse qui ferentes aliquid non ferant. Vel sic interpretare: Decem sumus sodales qui eranum conferimus ad epulas: sed nemo nostrum est qui totum ferat eranum. omnes tamen ferre dicimur: ferimus igitur et non ferimus. Notemus in primo versu τὸ κελεύοντας, *jubentes:* et in tertio τὸ προστάττεται *jubetur*. Sic enim fuit moris, ut magister convivii, aut alius e conviviis potestatem haberet jubendi, ut ad propositam quaestionem aenigmaticam singuli responderent. Ideo Clearchus in definitione griphi usus voce προστακτικός. respondebant autem eo quo sedebant aut accumbebant ordine: ideo ait versu quarto, εἰπεῖν ἐφεξῆς. nam ἐφεξῆς non est *subito* aut *confestim*. sed ἐπισχερώ. [*deinceps ordine continuo*] eleganter λῆρον οὐ γενόμενον appellat orationem mere nugatoriam. contra apud Demosthenem οἱ γενόμενοι λόγοι sunt veri sermones. [apud Martialem *res facta:* cum ait, *Tu factam tibi rem statim putasti, Et non sobria verba subnotasti.*| alibi, *Jam te rem factam Bithynice credis habere?*] Sextum versum menda non carere satis liquet: nam φημὴν saltem erat dicendum, non οἶμαι. sed aliud poetam censemus scripsisse. Lego, Οὐδέποτέ γ' ὄν τι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν. vel ὄντα πράγματα. putabam eos dicere quae nullo modo essent in rerum natura, sed mera commenta. Melius scribas in septimo, Ἕνεκ' ἐνέδρας. solum decipiendi caussa, ut in re nihili occupatos sic homines tenerent, tanquam in re seria. [Octavum et nonum ita concipi malebat Scaliger. Φέρομεν γὰρ ἄνθρωποι δέκα Ἔρανόν τιν'. οὐ φ.] Undecimus est Aristophanis mutatus leviter, Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς ἐνταῦθα ῥέπει. Caeterum griphum hunc interpretari

ex mente auctoris, fortaſſe difficile eſt: illud non nimis difficile excogitare qui exponas non inepte. Nam verbi P. 754.
gratia, qui equo vehitur aut navi, et gladium fert, is quod fert non fert. Etiam qui adverſam fert fortunam, is et fert, (ſic enim loquuntur omnes linguae) et non fert: κυρίως nempe. Pater futurus ſobolis ſuae, prius quam generaverit, eam fert et non fert. fert ſemen δυνάμει ἄνθρωπον: actu non fert. Cum plures collatis viribus onus ferunt, quisque eorum fert et non fert. pro virili fert, in totum non fert. Utraque enuntiatio aeque vera: ὁ συμβαστάζων βαστάζει. et ὁ συμβαστάζων οὐ βαστάζει. [Atque hoc adeo verum eſt, ut non dubitet Julianus jurisconſultus dicere ſubtili ratione furtum trabis excuſari poſſe, quam plures ſimul abſtulerint. Locum viri prudentis quia huic gripho facem allucet adſcribam e libro nono Digeſtorum. *Multa*, inquit, *jure civili contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta eſſe, innumerabilibus rebus probari poteſt. Unum interim poſuiſſe contentus ero. Cum plures trabem alienam furandi cauſſa ſuſtulerint quam ſinguli ferre non poſſent; furti actione omnes teneri exiſtimantur: quamvis ſubtili ratione dici poſſit, neminem eorum teneri: quia neminem verum ſit eam ſuſtuliſſe.*] Sexcenta alia poſſunt excogitari. Atque hoc de induſtria quaeſitum videtur, ut ejusmodi problemata proponerent, quorum poſſet afferri multiplex interpretatio. Ita poterant ſinguli convivarum ingenium exercere. Quod diximus Antiphan. detorſiſſe hunc ſirpum ad eos qui collectas non ſolverent: probatur non obſcure ſequentibus verſibus:

Ἀλλ' οἷα λογοποιοῦσιν ἐν τῷ πράγματι,
οἱ τἀργύριον μὴ κατατιθέντες· ὡς σφόδρα
Φίλιππος ἄρ' ἦν εὐτυχής τις, νὴ Δία.

quorum tamen ſententia ex iis quae non extant pendens perviderі non poteſt. Sequuntur alii griphi ex eodem comico ἐν Ἀφροδίσῳ. ita omnes codd. mendoſe. Laudatur alibi fabula hujus comici Ἀφροδίτης γοναί. de ea loquitur fortaſſe, et ἐν Ἀφροδισίῳ dixit, pro ἐν δράματι Ἀφροδίτης. Primum deſcribitur δι' αἰνιγμάτων olla carnium. dicitur olla τροχορυμασίτευκτον κοιλοσώματον κύτος, πλαστὸν ἐκ γαίης, ἐν ἄλλῃ μητρὸς ὀπτηθὲν στέγῃ. *rotae impulſu factum cavi corporis vas, fictum e terra, coctum in alio tecto ejusdem matris.* nihil obſcurum hic. Similis illa patinae deſcriptio alius comici,

τῆς τροχηλάτου κόρης Πίμπλησι λοπάδος στερνοσώματον κύτος. de qua lib. 2. cap. 23. In membranis et Epit. ſcriptum τρόχου ῥύμασι τευκτόν. non probo. at τὸ ἢ quod praeponitur huic voci in omnibus libris, ſuſpicionem movet mihi ita ſcribenda eſſe praecedentia: Πότερον ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν λέγω; Ἢ τρ. *Si tibi habeam verba facere de olla, utrum placet tibi, vel ut ollam dicam. vel ut his* utar ambagibus? Sic paulo poſt ἢ σαφῶς πλακοῦντα φράζω σοι; Deinde carnes agninae in olla coquentes ſic exprimuntur, Νεογενοῦς ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλακτοθρέμμονα τακεροχρῶτα δικτύουσαν. Sed vox poſtrema corrupta eſt deformiter: neque in Epitoma ullum ejus veſtigium. Subjicitur griphus alius quo placenta deſcribitur ex melle, lacte, farina ſubtili artificio ficta. Sic Antiphanes,

p. 755. — Ξουθῆς μελίσσης νάμασίν τε συμμιγὴς
μηκάδων αἰγῶν ἀπόῤῥουν θρόμβον ἐγκαθήμενον
εἰς πλατὺ στέγαστρον ἁγνῆς παρθένου Δηοῦς κόρης
λεπτοσυνθέτους τρυφῶντας μυρίοις καλύμμασιν.

etiam ſi non adjecta eſſent ſequentia verba, ἢ σαφῶς πλακοῦντα φράζω σοι; non erat attendenti obſcurum futurum, placentam his verſibus deſcribi. in primo ſcribendum συμμιγῆ. in poſtremo, λεπτοσυνθέτοις, videlicet καλύμμασι. et τρυφῶντα nempe θρόμβων. Nemo etiam dubitabit, cur vocat vinum Βρομιάδος ἱδρῶτα πηγῆς. At proximus verſus corruptiſſimus eſt, Λιβάδα δὲ φαίανδρον ᾠδὴ παράλιπον, ὕδωρ φάθι. Legendum ex Vindelicianis Excerptis, Λιβάδα φαιδρὰν δροσώδη παρ. vel potius φαιὰν δρ. quod verum eſſe nullus dubito. de vero aquae colore, et an ullus ei ſit color, alibi disputamus: ſed poeta φαιὰν *pulli coloris* appellat Homeri exemplo: cui ſemper aqua dicitur nigra. paſſim in ejus poeſi κρήνη μελάνυδρος. et μέλαν aut δνοφερὸν ὕδωρ. Proximo verſu Κασιόπνουν αὔραν δι' αἴθρας, interpretatur comicus *myrrham.* mirum: nam aliud caſia aliud myrrha. ſed videntur myrrham lata notione poſuiſſe pro quolibet aromate. quare etiam a מור quod Hebraeis *myrrham* ſignificat, fecerunt μύρον commune nomen omnium ejus generis. quia tamen quem locum habere queat dictio μακρὰν initio inſequentis verſus non video: fortaſſe ſcribendum eſt, σμύρναν εἰπέ μοι ἢ κασίαν. Sed mallet fortaſſe aliquis μιαρὰ pro μακρὰν reſcribi. hoc igitur κείσθω εἰς μέσον. At in iis quae adjicit comicus legi metricae conſulere non nunc laboro: ſententiae utcunque conſu-

veris per hanc lectionem et interpunctionem, *μηδὲ τοιοῦτον ἄλλο μηδέν μοι ἐς τοὔμπαλιν λέγων, ὅτι δοκεῖ, τοῦτ' ἔργον εἶναι μεῖζον ὥς φασί τινες. Αὐτὸ μὲν μὴ λέγειν, παρ' αὐτὸ δ' ἄλλα συστρέφειν πυκνά. myrrham,* ait, *dic mihi aut caſiam* (vel, *o infrunite*) *neque quicquam ejusmodi mihi* dixeris, *loquens contrario modo* atque omnes alii: *quoniam* videlicet, *magnum videtur nonnullis, rem quidem ipſam non dicere: ſed circa rem alia multa torquere.*

Caput Duodevigesimum.

Griphus de ſomno: de podice: de ichneumone. ἀτελεβόφθαλμος. ἀμφικνέφαιος, ἀμφικνέφαλος, et ἀμφικέφαλος. multa de ichneumone. Obſcurus griphus de camo judiciali.

Aenigma de ſomno quod deinceps recitatur ex Alexide, circumferebatur debile, et tantummodo hemitomum. Nos alterum hemitomum ex Euſtathio et membranis adjecimus: ſed perperam diſtincta ſunt quaedam. ideo hic deſcribemus.

> *Οὐ θνητὸς οὐδ' ἀθάνατος, ἀλλ' ἔχων τινα*
> *σύγκρασιν· ὥστε μήτ' ἐν ἀνθρώπου μέρει*
> *μήτ' ἐν θεοῦ ζῆν. ἀλλὰ φύεσθαί τ' ἀεὶ*
> *καινῶς. φθίνειν τε τὴν παρουσίαν πάλιν.*
> *ἀόρατος ὄψιν, γνώριμος δ' ἅπασιν ὤν.*

non eſt mortalis neque immortalis, ſed habet mixtum temperamentum: itaque nec ut homo, nec ut Deus vivit: ſed cum naſcatur ſubinde nove, perit rurſus p. 756.
ejus praeſentia: id eſt, ipſe poſtquam eſt renatus, *inviſibili ſpecie, notus eſt omnibus.* Quare inviſibilem ſomnum dicat, ſtultum ſit quaerere. ſimul enim naſcitur ſomnus, et caecus fit homo: ſimul redit facultas videndi, et abit ſomnus. tamen argutantur grammatici et ejus rei cauſſam afferunt nec cauſſam. Ajunt enim, *ἔστι δὲ τοῦ τοιούτου γρίφου τὸ ἀόρατος ὄψιν, ἐξ Ὁμήρου· ὃς ἀόρατον Διῒ τὸν ὕπνον πεποίηκε.* quia dixit poeta, *Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος.* Inſequuntur aliquot griphi ex Eubuli Sphingocarione, cum ipſorum interpretatione. Griphum hexametris verſibus complexus eſt poeta: inſtar oraculorum, quae ſaepe fabulis ſuis eo genere verſuum inſe-

runt comici. interpretatio iambicis ſenariis ſcripta eſt. Primi griphi primus verſus ita ſcribitur in vulgatis libris, Ἔστι λαλῶν ἄγλωσσος, ὁμώνυμος, ἀῤῥενοθῆλυς. melius ſcripta lectio, ὁμώνυμος ἄῤῥενι θῆλυς. *ſive mas ſive foemina idem* habet nomen. Verſu tertio, non damno quod eſt editum, Ἀξύνετ᾽ ἀξυνέτοισι λέγων. conjectura noſtra an omnino damnari debeat viderint eruditi: ἀξύνετα ξυνετοῖσι λέγων. Sed jam conjectura haec non eſt, poſtquam ita ſcriptum reperimus in Excerptis. Quid hic ſignificet, νόμον ἐκ νόμου ἕλκων, melius declarari non poteſt quam verbis Ariſtophanis in Nubibus, ὥσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ, καὶ δεινὰ κέκραγεν Ἀτρέμας πρῶτον παππὰξ, κἄπειτ᾽ ἐπάγει παπαπάππαξ. Scribe ultimum iambicum, Λαῖος. τί βούλει; πνευμάτων πολλῶν φύλαξ. Transeamus ad proximum griphum. Ait Eubulus,

Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος,
αἰχμητὴς παίδων ἀγόνων γόνον ἐξαφανίζων.

hic ſane opus habebamus Oedipo: nam haec Sphinx Davis οὐ ξυνετὰ hic loquitur. Ichneumonem intelligi ipſe auctor griphi docet nos. Poſterior verſus totus ab eo eſt expoſitus, de priore videamus. Igitur verſu ipſo Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος, deſcribitur ichneumon beſtia tribus notis. prima eſt, quod ſit ἀττελεβόφθαλμος, id eſt, *oculos habeat locuſtae oculis ſimiles*: quarum ſpecies una ἀττέλεβος vel ἀττέλαβος dicta Graecis. In quo autem haec ſimilitudo? Locuſtarum genus conſtat eſſe ἐξόφθαλμον et σκληρόφθαλμον: *habere oculos eminentes et praeduros.* Ichneumonis oculi adeo non prominent, ut κοιλοφθάλμοις adnumerandi ſint potius quam ἐξοφθάλμοις. reſtat igitur ut in oculorum duritie ſimilitudo ſit poſita. de quo tamen amplius cenſeo pronuntiandum: nam viſus mihi ichneumon oculorum acie plurimum valere, at τὸ σκληρόφθαλμον inter maxima oculorum vitia. quare non dubitavit olim Nigidius negare locuſtas oculos habere. De oculis ichneumonis nihil Ariſtoteles, nihil Plinius, nihil Nicander. Oppianus philoſophus et poeta magnus, tribuit ei oculos igneos, iſto verſu, Νόσφι μόνης οὐρῆς τε καὶ ὀφθαλμῶν πυροέντων. item λοξοὺς et torvum tuentes: ſed tum quando eſt praedae intentus.

Δή ῥα τότ᾽ ἰχνεύμων δολίην ἐπὶ μῆτιν ὑφαίνων,
p. 757. λοξοῖς ὀφθαλμοῖσιν ἀπείρονα θῆρα δοκεύει.

Plinius paulo aliter, *In dimicatione caudam attollens ictus irritos averſus excipit, donec obliquo capite ſpe-*

culatus invadat in fauces. Altera nota eſt μὴ πρόστομος: quae ſi non accipitur caute, falſa eſt: nam ichneumonem roſtro acutiſſimo eſſe dubitat nemo: quod negari videtur hac voce: πρόστομα enim vocantur, quae ſunt acuta ut gladius et id genus. Sed non eſt novum, ut eadem vox diverſas atque adeo contrarias aliquando interpretationes recipiat. Proprie idem eſt πρόστομος atque ἐστομωμένος *ore praeditus*. gladius πρόστομος dicitur, qui ſecat et vorat quae ſunt obvia, quod ore faciunt animalia. Alia notione ichneumon dicitur μὴ πρόστομος, quia os proprie dictum non habet: ſed roſtrum mucronatum: nam habet iſtud animal ῥύγχος inſigne, ut ſcimus ἀπὸ τῆς αὐτοψίας. Suſtuleris hanc difficultatem ſi contra librorum auctoritatem ſcribere ſuſtineas καὶ πρόστομος, vel μικρόστομος. quod nobis prope temerarium videatur. Tertius character eſt ἀμφικνέφαλος. vel quod idem eſt, ἀμφικνάφαλος, *caput habens tomentatum* aut *pulvino ſimile*. quod ne deus quidem Hermes recte poſſit ἑρμηνεύειν. Dalecampius emendavit ἀμφικνέφαιος, ad colorem referens; qui eſt ſane ſubobſcurus, ut omnium [illegible] ἐντέφρων. Eſt autem κνεφαῖος *caliginoſus*. ſic apud Hippocratem ζοφοειδὴς coloris eſt nomen, ut obſervavimus alio in opere. Sed neque huic emendationi aſſentiri debemus: cum in antiquiſſimis membranis, et optimis Excerptis diſerte ſcriptum ſit ἀμφικέφαλος. Sic etiam alibi dictiones ἀμφικέφαλος et ἀμφικνέφαλος reperimus invicem confuſas. Nam quae Polluci libro decimo, capite ſexto, ἀμφικνέφαλος κλίνη dicitur: hanc alii grammatici ἀμφικέφαλον nuncupant. ſed veriorem puto Pollucis γραφήν: et in Etymologico ita cenſeo emendandum. Κνέφαλον dicebant τὸ προσκεφάλαιον. inde ἀμφικνέφαλος κλίνη, lectus habens utrinque pulvinar. At in hoc gripho ἀμφικέφαλος ſcribendum omnino: vel quod idem eſt et metro convenit potius ἀμφικάρηνος. Videtur gloſſa irrepſiſſe in locum vocis legitimae, ut ſexcentis locis apud Poetas. Porro ancipitem appellat Eubulus ichneumonem, ſive utrinque capitatum quia in dimicatione averſus pugnans pro capite utitur cauda. Adde quod ejus cauda ſpeciem aliquam capitis prae ſe fert, auctore Oppiano, cujus fides in talibus non facile ſuſpecta ſapientibus. Sic autem ille:

Οὐρῇ οἱ δολιχῇ γὰρ ὀφιονέῃ τε τέτυκται
ἄκροισι κεφαληδὸν, ἐειδομένοισι κορύμβοις.
ἄντα μελαινομένη θηρῶν φολίδεσσιν ὁμοίη.

ſatis manifeſto ſimilitudinem aliquam cum capite caudae tribuit voce κεφαληδόν. Sed quid aliorum quaerimus teſtimonia? Eubulus ipſe auctor griphi idemque interpres, mox ἀμφίστομον ichneumonem vocat et cauſſam adjicit, quia, ait, κεντεῖ κάτωθεν, τοῖς δὲ χείλεσιν δάκνει. quare nullum dubium, ἀμφικέφαλος ſcribendum eſſe, aut ſicut p.758. dicebamus, ἀμφικάρηνος. Vidimus nos Francofurti ad Moenum ante hos decem annos ichneumonem ex Aegypto allatum. Forma erat qualis eſt ictidis, ut recte cecinit Nicander.

> Μορφῇ δ' ἰχνεύταο κινωπέτου οἷον ἀμυδρῆς
> ἴκτιδος ἥτ' ὄρνισι κατοικιδίοισιν ὄλεθρον
> μαίεται, ἐξ ὕπνοιο καθαρπάζουσα πεταύρων
> ἔνθα λέχος τεύχονται ἐπ' ἰκρίου.

deſcribit poeta quem vulgo furetum vocant cujus inſidiae gallinis periculoſiſſimae muſtelarum genere et appellatione Plinius ictidas complectitur. Huic ergo animali, quantum recordamur, ſimilis erat ichneumon quem vidimus. magnitudine felem ſuperabat: roſtrum illi acutiſſimum, auriculae perbreves et quarum rotundus ambitus: cauda pro caetero corpore admodum producta: [illegible] cinereus: ſed in roſtro et pedibus crebrae erant [illegible] maculae: irritatus pilos ſurrigebat. caetera de ich[illegible]mone Petrus Bellonius vir magnus, et cui multum ſtudioſi omnes debent. Subjecta duo verba his duobus verſibus, Ἰχνεύμων Αἰγύπτιος. reliquiae ſunt integri verſus Eubuli. Integrare poſſis hoc modo: Τίς οὗτος; ἰχνεύμων ὅδ' ἐστ' Αἰγύπτιος. Griphus de pappo interpretis non eget. In explicatione ſubjecta penultimus verſus mutilus eſt. ſententia non diſſimile aliquid poſtulat, — ὅταν δ' ἀποβάλῃ Τὴν ὑγρότητα τοῦτο, πέτεται κοῦφος ὤν. vel ὅταν δ' ἀποβάλῃ Τοῦτο, πέτεται τότε κοῦφος ὡς ἔχων πτερά. Poſtremus griphus ex Eubulo recitatus ita habet:

> Ἔστιν ἄγαλμα βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνὸς
> εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς τετρημένον, ὀξὺ διαπρὸς
> ἀνθρώπους τίκτειν κατὰ τὴν πυγὴν ἓν' ἕκαστον.
> ὧν οἱ μὲν μοῖραν ἔλαχον βίου. οἱ δὲ πλανῶνται.
> αὐτὸ δ' ἕκαστος ἔχων αὐτὸν καλέουσι φυλάττειν.

Eubuli interpretationem non ſubjecit Athenaeus: contentus verbo monuiſſe intelligi τὸ κληρωτικόν, *inſtrumentum ſortiendi*. Nullum dubium eſt, referendam eſſe hanc deſcriptionem γριφώδη ad conſuetudinem Attici fori, ut fere omnia quae apud comicos etiam Latinos, nedum Graecos, leguntur. Cum autem calculis ſuffragia ferre

moris eſſet in ea urbe: duo vaſa in eos uſus admoveri ſolita legimus: *καδδίσκον*, ſive *κάδον*, et *κημόν*: quorum erant formae diverſiſſimae. Cadus urna erat ſatis capax, quae conjectos calculos aut choerinas continebat. camus vaſculum erat ſive textum vimine opus, oblongum, ab altera parte latum, ab altera anguſtum, utrinque patens per quod in cadum calculi immittebantur. Pollux lib. 8. *καδδίσκος μὲν οὖν ἐστιν ἀγγεῖον, ᾧ τὰς ψήφους ἐγκαθίεσαν: κημὸς δὲ οὗ κατῄεσαν αἱ ψῆφοι, ἐπικειμένου τῷ καδδίσκῳ.* Docti viri de cado griphum hunc ſunt interpretati: nos de camo auctorem griphi ſenſiſſe contendimus. Sed verba inſpiciamus. Ita autem vertimus: *Eſt ſtatua, inquit, cujus baſis in ſummo eſt, in imo hians. a capite ad calcem perforata, deſinens in acutum, ibique foramen habens, viros pariens per nates,* (id eſt, *poſticam partem*) *unum quodque, quorum alii ſortem vitae nanciſcuntur, alii errant.* Appellat *ἄγαλμα* camum: quia ut ſtatuae ſuper ſua baſi ſolent collocari, ſic camus ſuper ore caddiſci ſive urnae. nam et Graeci p. 759. *ὑδρίαν* vocant. neque probem *ſimulacrum* exponi: minus improbo eruditorum hominum ſententias ſuper ſequentibus *κημός, βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνός.* legunt *μεμυκὸς ἄνω. connivens ſuperne,* ſive *clauſo ore.* quod abſurdum eſt. Nam camus immittebatur in os cadi, et per ipſum trajiciebantur ſortes in cadum: quare veteres colo et infundibulo comparant camum, cum ratione figurae, tum propter uſum. Scholiaſtes Ariſtophan. *κημὸς ὁ ἐπὶ τοῦ καδίσκου, εἰς ὃν τὰς ψήφους καθίεσαν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. Κρατῖνος δὲ αὐτὸν ἐν Νόμοις χοίνιον ἠθμὸν καλεῖ. τοιοῦτος γὰρ ἐγίνετο. καὶ ἦν παρόμοιος χώνῃ.* Scribendum *σχοίνινον ἠθμόν. Cratinus camum appellat, colum junceum.* Heſychius, *σχοίνινος ἠθμὸς, δι' οὗ τὰς ψήφους εἰς τὰς ὑδρίας οἱ δικασταὶ καθιᾶσι.* reſpicit ſine controverſia illum ipſum Cratini locum. Iidem grammatici camum vocant *πλέγμα κωνοειδὲς καὶ ἠθμοειδές. textum coni figura, colum referens:* et cur ori cadiſci imponeretur camus cauſſam afferunt, *ἵνα μὴ ὀλισθαίνωσιν αἱ ψῆφοι: ne calculi aberrantes ab anguſtiore cadiſci foramine dilaberentur.* Quare etſi ſpecie veri blanditur illa lectio *μεμυκὸς ἄνω*: quia opponuntur inter ſe *μύειν* et *χαίνειν*: falſa tamen eſt, atque adeo ridicula. *βεβηκέναι* eſt rectum inſiſtere, ut cum ſuper baſi ſua ſtat ſtatua. at quaecumque ſunt *κωνοειδῆ* ut colum, infundibulum, et camus, inverſae pyramidi ſimilia ſunt: cujus

basis est sursum versa, cuspis deorsum. Ex his intelligimus quam eleganter Eubulus camum appellet ἄγαλμα βεβηκὸς ἄνω. In secundo versu διατρὶς positum pro διάτρητον. Videtur autem battologia mera, τετρημένον, ἐξ ὧν διατρὲς, nisi commode exponatur. In Excerptis et membranis pro διατρὲς scriptum invenimus διάτρωτον. forte pro διάτρητον aliquando legebamus διαμπερὲς, pro διαμπερές. sed poenitet conjecturae. In tertio versu τίκτει scribe cum Excerptis: in iisdem est ἕν' ἕκαστον. unum quemque: sive *singulos homines*. quia de singulis fontibus separatim feruntur suffragia. non displicet ἐν ἑκάστῳ. ut obscure respiciatur ad diversos camos. duos enim, (aut etiam tres) cados cum suis camis statuebant. in alterum nigri, in alterum albi calculi conjiciebantur. τραχὺν appellat angustam cami partem, per cujus foramen calculi in urnam ingrediebantur. Obscure dictum et plane αἰνιγματωδῶς, *homines parere*, pro ferre decretoriam de vita aut morte hominis sententiam. magis proprie usus esset verbo γεννᾶν. tum enim generatur et concipitur sententia, cum per camum fortes in urnam mittuntur: paritur autem tum, quando edens urna immissos calculos palam facit judicum voluntatem. In quarto Nigri Excerpta, ὧν οἱ μὲν μοίρας ἔλαβον βίου. eos intellige qui absolvuntur. πλανᾶσθαι est in exilium pelli, quae civilis mors est. Ultimus versus est corruptissimus. Breviatori licuit eum praetermittere: liceat et nobis idem hoc malumus, quam incidere in fumum, vitantes fumum. quod scimus accidisse iis qui adhuc de ejus in-
p. 760. terpretatione aliquid scripserunt. Nam quicquid est quod isto versu significatur, omnino ad camum judicialem id pertinet: qui alio referunt, errant, et Athenaeum inscitiae aut supinae ac dolo proximae negligentiae insimulant.

CAPUT VIGESIMUM.

Antiphanis Problema, *et* Sappho, *dramata duo. Griphus de libidinoso: item alii. Achaei tragici* Iris. *cucurbitae* κόλλησις. *alia non pauca.*

DEINCEPS referuntur alii griphi ex Antiphanis *Problemate*. videtur hic comicus hanc fabulam edidisse, ut inanes sophistarum λογομαχίας traduceret. Primus griphus ita concipitur,

Ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον ἀνὴρ πολλοῖς ἐπιβάλλων οἰηθεὶς, μεγάλῃ δαπάνῃ μίαν εἵλκυσε πέρκην, καὶ ταύτην ψευσθεὶς, ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτὴν ἦγεν. βουλομένῳ δ' ἕπεται πέρκη μελανούρῳ.

Viri docti scribunt ἐπιβάλλειν οἰηθείς. nihil censemus esse mutandum, sed οἰηθεὶς interpretor cum animos jam sustulisset ob spem praedae. nam ita accipitur τὸ οἴεσθαι. unde est veteris sapientis dictum sapientissimum: οἴησίς ἐστιν ἐγκοπὴ προκοπῆς. *spiritus elatus est, qui progredientes facit regredi.* In tertio scribendum videtur, Καὶ ταύτης ψευσθέντ' ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτῇ Ἦγεν. vel αὐτῷ. In ultimo scribunt veteres, βουλομένῃ. Sic exponi potest aenigma: *Quidam* libidinosus, *multis piscibus,* (foeminis aut meretricibus) *rete injecerat: cum magnam de suo incepto spem concepisset, magno sumptu unam percam extraxit: cum et ab ista delusus fuisset, mugil leno alium priori parem eduxit. volentem autem* et cupidum *sequitur perca haec melanurum,* id est, scortum scortatorem; ἡ πόρνη τὸν πόρνον. Sequens griphus quid sibi velit nescio: et fortasse merum est nugamentum. Obscurum est etiam de pinna et mullo aenigma. [illegible] versuum secundum qui ante fuit corruptissimus, e libris ita jussimus scribi, πόλλ' ἐλάλουν· περὶ ὧν δὲ, πρὸς ὅντ' ἔφυντο λέγειν τι. In ultimo scribit Dalecampius, ἐπιθρέψει, non ἐπιτρέψει. Forte ἐπιτρέψει. Postea recitatur griphus alius ex ejusdem Antiphanis dramate cui titulus *Sappho.* ejus fabulae meminisse Pollucem memini lib. septimo extremo. Proponitur primum griphus planissimis quinque heroicis versibus: deinde subjicitur interpretatio non minus perspicua senis cujusdam, acuti quidem: sed cujus acumen juveni Sapphoni haut probetur. Ea interpretatio versibus septem continetur: quorum postremus est, Ὁ δῆμος οὐδὲν οὔτ' ἀκούων οὔθ' ὁρῶν. hinc sumit occasionem Sappho improbandae expositionis hujus senis: quia videbatur mutos facere Atheniensium oratores et demagogos: quorum canina facundia forum semper et comitium personabant. Ait igitur,

> Πῶς γὰρ γένοιτ' ἂν ὦ πάτερ . . . . .
> ῥήτωρ ἄφωνος, ἢν μὴ ἁλῷ τρὶς παρανόμων.
> καὶ μὴν ἀκριβῶς ᾤμην . . . . .
> ἐγνωκέναι τὸ ῥηθέν· ἄλλα δὴ λέγε.

Potest impleri versus primus si adjicias a fine πρὸς τῶν θεῶν. Quid ais, o pater? nullius vocem esse auditam a populo? quid igitur demagogis factum obsecro te per p.761.

deos? aut quis ullum oratorem vidit obmutuiſſe, niſi qui ter fuerit judicio damnatus, quod contra leges aliquid ſuaſerit? ἁλῶναι παρανόμων, frequentiſſimum dicendi genus Graecis oratoribus. Tertium verſum impleveris ſi ſcribas, Καὶ μὴν ἀκριβῶς φόμην τέκνον Φίλε Ἔγν. Proponitur deinde problema, *Quid ſit omnium rerum validiſſimum?* idque etiam inter griphos voluerunt cenſeri veteres. In fragmentis Danielis quae habentur inter libros Apocryphos, pulcherrime disputatur haec quaeſtio: et apud Joſephum Ben Gorion libro primo. *Irim* fabulam Satyricam Achaei Eretrienſis laudant et paroemiographi in proverbio βοῦς ἕβδομος. Griphum inde prolatum ab auctore, ita recitat Breviator: λέγει γοῦν που, λιθάργυρος (non αἰθάρυγος ut operarum incuria in noſtris) δ' ὄλπη παρῃωρεῖτο χρίσματος πλεκτὸν Σπαρτιάτην γραπτὸν κύρβιν addit, τὸν γὰρ λευκὸν ἱμάντα ἐξ οὗ ἡ ἀργυρᾶ λήκυθος ἐξήρτητο, σπαρτιάτην ἄγραπτον ἔφη κύρβιν. ἢ τὴν σπαρτιάτην σκυτάλην. melius Σπαρτιᾶτιν. horum comparatione illuſtrari, et exponi debet noſtrorum librorum lectio. Adjicitur, Ἴων δ' ἐν Φοίνικι ἢ Καινεῖ δρυὸς ἱδρῶτα εἴρηκε τὸν ἰξόν. Locus hic erat praeclarae θεωρίᾳ de generatione viſci: ſed neque inſtituto noſtro convenit quaeſtiones philoſophicas pluribus explicare, et de ea re griphoque hoc Ionis ita docte, accurate, et ſubtiliter diſſeruit Julius Caeſar Scaliger, ut tanti viri pudor vel maxima ingenia ad Lucilianum jure poſſit adigere. Studioſi legant quae ſuper hoc ſcripſit vir incomparabilis cum in Commentariis ad Theophraſtum, De cauſis plantarum libro ſecundo, tum Exercitationibus contra Cardanum. Ionis ſunt verba de aucupe quodam.

— δρυὸς μὲν ἵδρως (vel μ' ἱδρ.)
καὶ θαμνομήκης ῥάβδος, ἥτ' Αἰγυπτίη
βόσκει λινοῦλκος χλαῖνα, θήραγρος πέδη.

alit me, inquit poeta, *quercinum viſcum, et ſurculoſa virga longa, et laena ex Aegyptio lino facta, pedica beſtiis capiendis apta*, appellat λινοῦλκον χλαῖναν retia quibus ceu veſte amictae aviculae capiuntur. vocem βόσκει quare damnarunt? Theocritus De piscatore ἐξ ἁλὸς ᾧ ζώει· τὰ δὲ δίκτυα καίνῳ ἄροτρα. Scribitur poſt aliqua, (in quibus cur immoremur nihil eſt.) Πολλοὶ δὲ γρίφων καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσι: non eſt plena oratio. erit hoc aut ſimili modo: πολλῶν δὲ γρίφων ὄντων, καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσι. Griphus ſubjicitur,

Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα,
οὕτω συγκόλλως, ὥστε σύναιμα ποιεῖν.

male editum eſt πυρίχαλκον. melius apud alios πυρὶ χαλκόν: neque aliter poteſt. Omnia gratia et obſcuritas hujus griphi eſt in duabus vocibus κολλᾶν et σύναιμα. ſed maxime in illa: ſicut docet philoſophus in tertio Rhetoricorum. Ἔτι δὲ, inquit, οὐ πόῤῥωθεν δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὁμοειδῶν μεταφέρειν τὰ ἀνώνυμα ὠνομασμένως, ὃ λεχθὲν δῆλόν ἐστιν ὅτι συγγενές. οἷον ἐν τῷ p. 762.
αἰνίγματι τῷ εὐδοκιμοῦντι, Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα· ἀνώνυμον γὰρ τὸ πάθος. ἔστι δ' ἄμφω πρόσθεσίς τις· κόλλησιν τοίνυν εἶπε, τὴν τῆς σικύας προσβολήν. Negat philoſophus eſſe propriam in Graeca lingua vocem ad denotandam conjunctionem cucurbitae cum cute: quod verum eſt. medici fere προσβολὴν vocant, Galenus κόλλησιν ſaepe, non ſine alluſione ad hunc griphum. Cornelius Celſus τὸ κολλᾶσθαι vertit inhaereſcere: τὸ κολλᾶν imponere Julius Pollux, qui libro quarto ſcribit τὸ κολλῆσαι vocabulum eſſe medicae artis, non horſum reſpexit, ut aliquis putet: verum ad coalitionem partium vulneratarum aut alio caſu divulſarum, quae etiam κόλλησις dicitur Graecis medicis: ut Galeno [illegible] ἀνατομ. ἐγχειρ. ὡς κινδυνεύειν τῶν ἐπικολλῆς κολλη[illegible] ἀκόλλητα μεῖναι τὰ διὰ βάθους. et ita ſemper: [Sic apud medicos Latinos *glutinare* et *glutinatio*: ut, in libris Aureliani ſaepe *diviſuras conglutinare*.] Olim ut opinio noſtra eſt, ſolo hexametro hoc aenigma conſtabat: poſterior aetas hexametro adjecit pentametrum; cujus apud antiquiſſimos auctores mentio nulla. ineſt illi velut alter griphus in voce σύναιμα. nam ad declarandam arctam conjunctionem cucurbitae cum carne. ait fieri ambo σύναιμα, id eſt, conſanguinea. vel eundem ſanguinem participantia: quod verum eſt, cum τῇ κολλήσει adjicitur ſcarificatio.

CAPUT VIGESIMUM.

Griphorum auctores. ὁ μνημονευόμενος γρῖφος. *Jocus* γριφώδης *in* εὐρύστομον, *ſive potius* εὐρύπρωκτον. *Variae quaeſtiones* γριφώδεις. *Calliae* Tragoedia Grammatica. *Vocalium ſeptem nomina.* ψῶ *obſcaenum verbum. Caſtorionis verſus artificioſi.*

ENUMERANTUR aliquot veteres aenigmatum auctores εὐφυεῖς, inque his Ariſtonymus pſilocithariſtes et Cleon

cognomine mimaulus. ambos fuiſſe pantomimos ſaltationis Italicae artifices, non obſcure indicatur, cum ubi dixit de Cleone, *ὥσπερ καὶ τῶν Ἰταλικῶν μίμων ἄριστος γέγονεν αὐτοπρόσωπος ὑποκριτής*, addit dipnoſophiſta, *καὶ γὰρ Νυμφοδώρου περιῆν ἐν τῷ μνημονευομένῳ μίμῳ*. videtur dicere, victum Nymphodorum a Cleone cum ambo mimum quendam Romae recitarent et geſtum agerent in theatro: ſed quis ille *μνημονευόμενος* mimus? aut titulus hic latet alicujus mimi corruptus: aut aliquem celeberrimum mimum intelligit, vulgo omnibus tum notum, cujus tamen fama ſit hodie extincta, in hac bonorum librorum penuria. Mutila ſunt et corrupta ſequentia non longe verba, *τῶν ἀριστωνύμου δ' ἦν εὐπαρύφων λόγων*. ſine libris ne hiſcere quidem licet nobis. Deſunt fortaſſe non pauca. nam videtur his verbis transitum facere ad Ariſtonymi aenigmata: quorum aliquot, opinor, exempla poſuerat. Refertur inter griphos etiam hic ſane *αἰνιγματώδης* mihi quidem: *Σωσιφάνης ὁ ποιητὴς εἰς Κηφισοκλέα τὸν ὑποκριτὴν εἶπεν, λοιδορῶν εἰς εὐρύστομον· ἐνέ-*
p. 763. *βαλλον γὰρ ἄν σου φησὶν εἰς τὰ ἰσχία λίθον, εἰ μὴ καταῤῥαίνειν ἔμελλες τοὺς περιεστηκότας.* offendit me [illegible] lectio multis modis: nam ſi latius et nimis diduct[illegible] (quid enim aliud *τὸ εὐρύστομον*? interpretis ille ex pituita fluor, ineptum commentum eſt.) Cephiſocli ivit objectum Soſiphanes, qui attinebat *ἰσχίων*, id eſt, coxarum aut natum facere mentionem. Deinde nihil penitus video in his verbis unde colligi poſſit ulla ratione Cephiſoclis deformitas ex oris latitudine. poſtremo illud *καταῤῥαίνειν λίθοις* haud ſcio an ſatis probum cenſeri debeat genus locutionis. In Excerptis *καταῤῥέειν* offendimus. Acutiores excogitabunt aliquid melius. Nos ita cenſemus: non *τὸ εὐρύστομον*, ſed *τὸ εὐρύπρωκτον* exprobrat Soſiphanes Cephiſocli. Id quid ſit, norunt omnes qui non ſunt in Graecorum ſcriptorum lectione peregrini. pro *καταῤῥαίνειν*, lego *κατεράττειν*. Quid poterat ingenioſius dici ad declarandam *εὐρυπρωκτίαν* quam hoc? *Ego tibi in nates conjicerem lapides: niſi vererer ne tranſmiſſis ſaxis circumſtantes ferirem.* in corona hominum haec dicta ſunt, et ut opinor, in theatro: ubi moris erat malos poetas, et hiſtriones imperitos lapidare: quemadmodum ante probavimus. Etiam ſi non adjeciſſet Athenaeus ſuam interpretationem tribus quaeſtionibus aenigmaticis quae ſequuntur ſtatim, non erat arduum illas ſolvere: nos ita reſpondiſſemus, partim ab eo fac-

tum, partim paulo aliter. Exempli gratia: *Quid est, quod omnem docemus cum nesciamus tamen?* si quis me roget: dicam *praecepta medicinae.* etiam imperitissimos, etiam aniculas praecepta recuperandae aut conservandae valetudinis aliis dare videas, nobilissimam artem pauci recte tenent, quos aequus amavit Apollo. Athenaeus vero respondet, *τὸ ψυχὰς ἔχειν. quod animas habeamus.* paralogismus est in hac responsione. nam verum quidem est, ignorari vulgo quid animus sit, itemque alia quae de anima et animo quaerunt sapientes: at illud falsum est, nesciri a nobis quod animam habeamus. hoc igitur omnes docemus, quod scimus omnes. illud alterum quod scit nemo, docere etiam aggreditur nemo: nisi soli sapientes aut sapientiam professi. Altera quaestio, Τί *ταὐτὸν οὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ;* respondissem, *Infinitum.* sive *Deus* de quo noti sunt Arati versus: et illud, *Jovis omnia plena.* [Olympiodorus in Phaedonem Platonis, *λέγομεν εἶναι ἐν οὐρανῷ τὸν θεὸν καὶ τοι πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ.*] talia multa apud ethnicos: ne de nostris dicam. Ad tertiam quaestionem, *τί ταὐτὸν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν θαλάττῃ;* etsi potest etiam aliter: malim tamen cum Athenaeo respondere, *canis, aquila, ursus et serpens.* etiam marinos serpentes esse, pleraque eorum genera, auctor Aristoteles Hist. anim. lib. secundo. Sequuntur jam quae de Callia Atheniensi multis versibus commemorat dipnosophista. Tragoediam narrat ab eo compositam, *τὴν καλουμένην* Γ*ραμματικὴν θεωρίαν.* ita scribitur hoc in loco: et assentiuntur veteres libri atque Excerpta. paulo ante vocavit Γ*ραμματικὴν τραγῳδίαν.* Artificium poetae ea in componenda primum ex literarum singularum nominibus, deinde syllabarum, curiosi talium discant ex Athenaeo: et si videbuntur facturi operae pretium, eam partem nobis illustrent: item quod de Euripidis Medea et Sophoclis Oedipode dicitur ibidem. Oedipum autem intellige Tyrannum. nam quod ait, Sophoclem *διελεῖν φασὶν ἀποτολμῆσαι τὸ ποίημα τῷ μέτρῳ τοῦτ' ἀκούσαντα, καὶ ποιῆσαι ἐν τῷ Οἰδίποδι οὕτως· ἐγὼ οὔτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ ταῦτ' ἐλεγχθείς:* respicit hosce duos ejus fabulae versus a Tiresia pronuntiatos: p. 764.

Ἐγώ τ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ. τί ταῦ-
τ' ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.

hinc erant emaculandi interpretibus codices Athenaei. caeterum de hujus loci sententia quaeremus alibi accu-

rate. Quid sint: στροφὴ et ἀντίστροφος, quid ῥῆσις et παραγραφαὶ non ex interpretibus Athenaei, sed ex Hephaestione et Graecis tragicorum comicique interpretibus. discent studiosi. Lege subjecta Calliae verba hoc modo,

Ἄλφα πρῶτον ὦ γυναῖκες, EI τὸ δεύτερον μόνον
χρὴ λέγειν. τρίτον δὲ μόνον οὐ χρὴ λέγειν, ἀλλ' HT' ἐρεῖς.
ἆρα φήσω καὶ τὸ τέταρτον αὖ μόνον; Οὔκ· IΩTA γοῦν.
τί δὲ τὸ πέμπτον; πέμπτον, OΥ. τὸ δ' ἕκτον Υ μόνον λέγε.
λοίσθιον Ω τῶν ἑπτὰ φωνῶν, ἑπτὰ δ' ἐν μέτροις μόνον.
καὶ τοῦτο λέξασ', εἶτα δὶς ταυτὶ λαλεῖ.

Inducitur magistra quae discipulas suas literarum vocalium nomina docet. Prima vocalis, inquit, Alpha nominatur: secunda EI tantum: tertia non per se dicitur H, sed HTA. Quid quarta? ait discipularum una: an simpliciter nominanda est ut sonat? Non: respondet magistra: quin potius IΩTA dicendam. Quid quinta? quinta OΥ. sextam Υ tantum dicito. ultima est Ω septem vocalium: quae quidem non sono sunt septem, verum τῇ προσῳδίᾳ tantum et temporum ratione: nam alioquin ι et η non differunt, neque ο atque ω. Hoc postquam semel dixit grammatica haec mulier, iterum eadem repetit. Haec mens est horum versuum: de quibus erudite disputatum est ab elegantissimo et politissimo Mureto initio libri decimi octavi Variarum, cujus hanc particulam nobilissimus et eruditissimus Marcus Velserus nobiscum communicavit. quemadmodum autem ω pro simplici vocali ο ponitur hic: ita alii ο simplex posuerunt pro ω diphthongo, ut libro sequente scribitur. vide ibi capite quinto. Afferuntur amplius ex eodem Callia senarii jambici quinque: quorum duobus prioribus fatetur quaedam foemina esse se gravidam: sed cujus rei gravida, hoc vero se audere negat palam proloqui. tum versiculis tribus literae describuntur quibus embryonis hujus nomen scribatur. eae ΨΩ. constat liquido ex Athenaei verbis obsceni aliquid a poeta intelligi. sed qua notione inter praetextata verba censeatur τὸ ψῶ, alium quam

p. 765. me malo explicare. [In primo versu scribe, φίλαι, non φίλη. in tertio, γραμμή ἐστιν, non γραμμ' ἐστιν. Maeandrius scriptor nequitiarum, Calliae imitator, mihi incognitus. Ῥῆσιν ἐγγράμματον vocat auctor plusculos versus quibus literae depinguntur: hoc enim est ῥῆσις ut saepe diximus. Recitantur autem tres ῥήσεις trium tragicorum, quibus elegantissime describuntur literae nominis

ΘΗΣΕΥΣ. Literae ſigma figuram hoc verſu declarat Euripides: *Τρίτον δὲ βόστρυχός τις ὡς εἱλιγμένος.* ubi non aſſentior viris magni nominis et eruditionis qui deſcribi putarunt figuram *τοῦ* ſigma *C* Latino ſimilem. de qua Martialis,

Adſpice lunata ſcriptum teſtudine ſigma.

ego non video qui recte appelletur talis figura *cincinnus contortus.* nam aliud longe eſt *καμπὴ* ſive hemicyclus, aliud *ἕλιξ.* et quod in eandem ſententiam dicit mox Agatho de ſimilitudine literae hujus cum arcu Scythico, non illi figurae quadrat, verum iſti Σ. quod pluribus alibi oſtendimus. [In Theodectae verſu primo ſcribebat Scaliger, *Γραφῆς ὁ πρῶτος ἦν καλόφθαλμος κύκλος.*] Neoptolemus Parianus: cujus citatur liber *Περὶ ἐπιγραμμάτων,* videtur collegiſſe in unum inſcriptiones ſtatuarum, quae per urbes Graeciae viſebantur. ſimiliter Polemo librum ediderat, *Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων.* de eo dictum abunde in ſuperioribus. Ex Neoptolemo refertur hujusmodi epigramma:

Τοὔνομα θῆτα. ῥῶ. ἄλφα. σὰν. ὖμ. ἄλφα. χῖ. οὐ. σάν.
Πατρὶς Χαλκηδών· ἡ δὲ τέχνη σοφίη.

Ita editum in omnibus libris: ita etiam ſcriptum in plerisque. atqui arguit mendae priorem verſum lex metrica. deinde cum aliae omnes literae ſeparatim poſitae ſint, quid cauſſae eſt cur duae ſolae ὖμ cohaereant? nimis certum eſt, ita emendari verſum debere. *Τοὔνομα θῆτα ῥῶ. ἄλφα σὰν. ὖ μῦ. ἄλφα. χῖ. οὐ. σάν.* [ipſum quidem hypſilon ſimplici charactere indicatur *ὖ*: at pro *ὄ* poſuit *οὖ.*] Caſtorionis Solenſis artificium, quo uſus eſt cum carmen in Panem componeret, eſt hujusmodi. Verſus ejus poëmatis ſenarii ſunt jambici. quorum omnes pedes una pluribusve dictionibus integris finiuntur. unde evenit ut transponi ſinguli pedes in varias ſedes tuto poſſint. omnes enim pedes aeque *ἡγεμονικοὶ* atque *ἀκολουθητικοί.* pedes intellige, jambicas dipodias. Exemplum eſto in hisce verſibus:

Σὲ τὸν βόλοις νιφοκτύποις δυσχείμερον
† *ναίονθ' ὁδὸς θηρονόμε Πὰν χθόν' Ἀρκάδων,*
κλῄσω γραφῇ τῇδ' ἐν σοφῇ, πάγκλυτ' ἔπη
συνθεὶς ἄναξ, δύσγνωστα μὴ σοφοῖς κλύειν.
† *μουσοπόλε θὴρ κηροχίτωνος μείλιγμ' ἱείς.*

In ſecundo verſu vitio ſcriptum *ὁδός.* *Te qui ictibus nivis reſonantibus* (id eſt, nive) *infeſtam colis tamen o Pan paſtor ferarum, terram Arcadum, celebrabo ſcripto hoc erudito: compoſitis ὦ rex inclytis verſibus, quos difficile intelligant indocti,* ſuavem *o Muſis amica fera* Pan, *mittens vocem qua demulcearis.* [Joſephus Scaliger in ſecundo

versu pro ὀδὲς emendabat ἶδος. quae si placet correctio p.766. χθόν' erit χθονὶ, non χθόνα. sed ναίειν durum videtur.] In ultimo versu corrupte in omnibus libris κηροχίτωνες, pro χαριέστατον. orto errore ex repetitione vocis θήρ. deinde error errorem peperit, ut fieri amat. Tolle igitur tres literas primas in corrupta lectione, ac scribe, χαριέστατον. aut alia dictione ejusdem significationis. appellat θῆρα Panem ob caprinos pedes. pingebatur enim αἰγομελὴς et αἰγίπαν. Viri eruditi in primo versu βώλοις scripserunt: in postremo, θηρὸς κηροχίτωνος legerunt, verteruntque *animalis ceream vestem induti*. sane quam absurde, sive sententiam spectes, sive metrum. Sunt enim ut diximus senarii jambici, ita facti ut singuli pedes transponi commode possint: hoc modo. Νιφοκτύποις σὲ τὸν βόλοις δυσχείμερον. vel δυσχείμερόν σε τὸν βόλοις νιφοκτύποις. sic in caeteris. Hoc amplius servatum est a Castorione in his versibus, ut esset τῶν ποδῶν ἕκαστος δεκαγράμματος. *haberent singuli pedes decem literas*. rem ad calculos revoca: non semper verum reperies: verum est in hoc, ν. ι. τ. ο. ν. β. ο. λ. οι ς. et isto, ν. ι. φ. ο. κ. τ. υ. π. οι. ς. et aliquot aliis. falsum in nonnullis, ut θ. η. ρ. ο. ν. ο. μ. α. Π. α. ν. literae sunt undecim: totidem in sequente dipodia: nisi legas χθόν' ἀγκάδα. familiaris figura Graecis Latinisque poetis. Diphthongus pro litera simplici censetur: contra quam solet fieri. Martialis, *Naevia sex cyathis, septem Justina bibatur*. idem, *Sex jubeo cyathos fundere: Caesar erit*.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

Pindari ἀσιγμοποιηθεῖσα oda. Veteres literam sigma refugisse. vocales σχοινοτενεῖς. ἀοιδὴ σχοινοτενής. Lasus Hermionensis. *Cereris templum Hermionae. Eustathii et Breviatoris error. ἄσιαμες pro ἄσιγμος. Κλύμενος pro Pluton. πτισσάνη unde dicta. Antiphanis* Αὐτοῦ ἐρῶν. τροφαλίδες λινόσαρκοι.

AIT, Πίνδαρος δὲ πρὸς τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδὴν, ὥς ὁ αὐτός φησι Κλέαρχος, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιΐᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τοῦτον προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατὸν εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, καὶ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν ἐποίησε, Πρὶν μὲν εἷρπε σχοινοτενεία † τὰ οἶδα· καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἀνθρώποι. De ode Pindarica cui nullum ineret sigma, dictum jam cap. 16. Ibi loco subobscuro ex istis verbis lucem faciebamus. Utinam aut ex illo loco aut ali-

unde occurreret aliquid, quod nunc auxilio esset nobis. Haeremus enim in explicatione pericopae quam praeposuimus. corrupta Athenaei sive Clearchi verba: corruptum Pindari testimonium: quodque molestissimum est, ad veritatis pervestigationem nulla nos ducunt vestigia. Pergemus tamen *ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλλόμενοι·* spem dico veniae, si minus possumus quod optamus exsequi. Legimus sic hunc locum: *Πίνδαρος δὲ ποιήσας τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδὴν, ὡς ὁ αὐτός φησι Κλέαρχος, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιΐᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τούτῳ προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, ἢ διὰ* p. 767. *τὸ μὴ δοκιμάζειν, ἐποίησε; Πρὶν μὲν ἕρπε σχοινοτενής τ᾽ ἀοιδὰ, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἄνθρωποι ἀπὸ στομάτων.* vel *ἀπὸ διθυράμβων. Pindarus cum odam sine sigma fecisset, ut ait Clearchus idem, ceu gripho quodam proposito in lyrico poeseos genere, contracta multorum offensione quod non possent ipsi a sigma abstinere, vel quia id parum probarent, cecinit in dithyrambico carmine, olim quidem exulabat a cantionibus exilitas, et sigma reprobum ex oribus mortalium o homines, vel, ex dithyrambis.* Mirum verbum initio istorum occurrit *ἀσιγμοποιεῖσθαι*: sed quod extra omnem suspicionem est, per membranas, Epitomen, Eustathium. Pro *τούτων προσκρουόντων*, recte emendari a nobis *τούτῳ* neminem dubitaturum confido. Atque hinc primum odorari contigit nobis veram sententiam totius loci: quae nisi fallimur haec est. Laudem magnam tulerat Pindarus ex asigmo illo cantico. secuta est comes invidia, multis *τῶν ἀντιτέχνων* non adeo felicis ingenii, idem conantibus, non pari successu. cum isti igitur Pindaro obtrectabant, tum alii non minus qui studium illud evitandae literae hujus quod fuit in veteribus, se non probare dicebant. Hos malevolos obtrectatores suos perstrinxit Pindarus prolatis ab Athenaeo verbis. Scripsimus, *διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι.* id enim visum est convenientissimum. Si cui placet vulgata lectio *διὰ τὸ δυνατὸν εἶναι*, erit sensus: ubertatem ingenii conflasse Pindaro multorum invidiam: qui oculis rectis eum non poterant tueri, cui impares erant ingenio. [Scaliger legebat, *διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι. quod esset ipsis impossibile abstinere a sigma.*] Pindari adtexta verba, principium erant cujusdam dithyrambici carminis, ut testatur disertim Strabo libro decimo, unde etiam licebit studiosis de argumento ejus dithyrambi non pauca cognoscere. apparet poetam eo carmine recentem poesim cum vetere comparasse, instituta antiquorum poetarum cum nuperis in-

Hh 2

ventis, quod et prima cantici verba declarant. Legebatur εἶπε, vel ἦρπε, ut lib. undecimo, emendavimus ἤριπε ex Dionyſio Halicarnaſſeo: cujus verba neceſſario aſcribenda. Scribit Dionyſius in libro De compoſitione dictionum, loquens de litera σ. quam ait refugiſſe veterum nonnullos: τῶν γοῦν παλαιῶν σπανίως ἐχρῶντό τινες αὐτῷ καὶ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δὲ οἱ ἀσίγμους ᾠδὰς ὅλας ἐποίουν. δηλοῖ δὲ τοῦτο Πίνδαρος ἐν οἷς φησί. Πρὶν μὲν ἤριπε σχοινοτενῆ φωνήεντα διθυράμβων, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἀνθρώποι. Haec eſt lectio librorum Dionyſii. Atque ut haec ſcriptura eſt, Pindari mens erit: fuiſſe tempus cum dithyramborum poetae in ſua carmina non admitterent vocales σχοινοτενεῖς, neque adulterinum illud ſigma. Eruditi viri exiſtimarunt vocales σχοινοτενεῖς eſſe, vocales longas, et quae buccas impleant: ut α Doricum et ω plane contrarium vox Graeca ſignificat: σχοινοτενεῖς, enim ut ſi dicas *junceas*, literae ſunt exiles et tenuis ſoni: puta inter vocales ι et ο. inter conſonantes ſ: [Sic σχοινοτενὲς mentum prominens et longum. Nicetas Choniates, libro ſecundo καὶ τὴν σχοινοτενῆ
p. 768. γένυν ἐκέκαρτο.] inde oratio σχοινοτενὴς ſoluta et inconcinnis longisque periodis conſtans parum toroſa: Photius de Maximo monacho. ἔστι δὲ τὴν φράσιν σχοινοτενὴς ταῖς περιόδοις, καὶ χαίρων ὑπερβατοῖς. [apud Athanaſium De ſynodis Arimini et Seleuciae, πίστις σχοινοτενὴς fidei confeſſio prolixa et additionibus depravata.] Placet nimis haec lectio Dionyſiana: σχοινοτενῆ φωνήεντα. quam tamen reſtituere hoc Athenaei loco auſi non ſumus, ut nimis remotam a vulgata ſcriptura, non hic ſolum, ſed et libro undecimo, et apud Strabonem. Ex libro ſequente adjecimus illa ἀπὸ στομάτων. Inde atque etiam ex Dionyſii Hal. ſuperioribus verbis manifeſtiſſimum eſt, utut de lectione parum conſtet, Pindarum hoc dicere priores homines literam ſibilantem ſtudio fugiſſe: propterea adjicit hic Athenaeus: ταῦτα σημειώσαιτ' ἄν τις πρὸς τοὺς νοθεύοντας Λάσου τοῦ Ἑρμιονέως τὴν ἄσιγμον ᾠδήν. Laſus Hermionenſis antiquiſſimus poeta fuit, et ut quidam tradiderunt, unus ſeptem ſapientum: ſub ejus nomine circumferebatur oda quaedam ſine ſigma, ἥτις ἐπιγράφεται Κένταυροι *inſcripta Centauri*, multi critici inter ψευδεπίγραφα id carmen habuerunt. adverſus iſtos, inquit Athenaeus, obſervari debet ſuperius Pindari teſtimonium: unde paret liquido antiquiſſimos homines evitaſſe τὸ σ. Addit, καὶ ὁ ἐς τὴν Δήμητρα δὲ τὴν Ἑρμιόνῃ ποιηθεὶς τῷ Λάσῳ ὕμνος ἄσιγμός ἐστιν. Scribo, τὴν ἐν Ἑρμιόνῃ. *etiam hymnus a Laſo compoſitus in honorem Cereris quae Hermione colebatur, ſigma nullum habuit.*

De Cereris ſacris apud Hermionenſes adi Pauſaniam in Corinthiaca. hanc eſſe veram γραφὴν affirmare non verear. tamen Euſtathius legit initio ultimi Commentarii in Iliadem καὶ ὁ εἰς τὴν Δ. δὲ τῷ Ἑρμιονεῖ ποιηθεὶς Λάσῳ ἄσ. Decepit, opinor, Euſt. Breviator noſter, qui ſcripſit in ſuo codice ex hoc loco, Ὅτι εὕρηται παρὰ Πινδάρῳ ἀσιγμοποιηθεῖσα ᾠδή. καὶ Ἑρμιονεὺς δὲ ἐποίησεν ἄσισμον (videtur σ poſitum pro γ) ᾠδήν. καὶ Λάσος ἄσισμον ᾠδὴν εἰς Δήμητραν. errore manifeſto. Libro decimo tertio ſimilis locus ſimiliter corruptus. Initium ejus hymni fuit, Δήμητρα μέλπω κόραν τε Κλυομένοιο ἄλοχον. ſcribendum Κλυμένοιο, ut libro decimo quarto. *Clymenus* eſt Pluto ut docent mythologi. Alius griphus,

Ἐν Φανερᾷ γενόμαν. πάτρη δέ μοι ἁλμυρὸν ὕδωρ
ἀμφὶς ἔχει. μήτηρ δ' ἐστ' ἀριθμοῖο παΐς.

quidam MSS. et meliores, πάτραν δέ μ. metalepſis in vocibus Φανερὰ pro Delo, ut ἀριθμὸς pro Κοῖος ut explicat auctor. alius de ptiſana: Κριθῆς ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας πίε. *ſuccum hordei decorticati cum aqua maceraveris bibe.* ὀργάσας valet φυράσας, ἀναδεύσας. nunquam factum ut ὀργάσαι ſignificaret *tundere*. Veriloquium vocis πτισσάνη obiter explicat dipnoſophiſta: πεποίηται δὲ τῆς πτισσάνης τοὔνομα ἀπὸ τοῦ πτίσσειν καὶ ἀνεῖν. Fatalis etymologiſtarum περιεργία. nam verius eſt poſteriores hujus dictionis ſyllabas, meram eſſe nominis formationem: ſic ab ὀρθοῦν fit Ὀρθάνης, ab ἔργον Ἐργάνη, et id genus. Pauſaniam grammaticum hujus commenti auctorem laudat Euſtathius, ἐκ τοῦ πτίσσειν καὶ αἰνεῖν ταυτοδυνάμων λέξεων, ὥς φησι p. 769. Παυσανίας ἐν τῷ αὐτοῦ Λεξικῷ ἡ πτισσάνη. ſed de voce ἀνεῖν ſive αἰνεῖν erudite idem Euſtathius ad ῥαψ. κ. Iliad. et Heſychius. Ait dipnorhetor, Ἀντιφάνης δ' ἐν Αὐτοῦ ἐρῶντι φησί. De hac fabula Pollucis verba capio libr. 10. cap. 32. ἀρυβάλλους δὲ invenias nempe, ἐπὶ τοῦ ἐπισπάστου (ita ſcribendum, vel συσπάστου ex Platonis Sympoſio) ἐν Ἀντιφάνους Αὐτοῦ ἔρωτι. melius Αὐτοῦ ἐρῶντι. *in ſeipſum amante.* ut *Heautontimorumenos* Menandri et Terentii. item Damoxeni Αὑτὸν πενθῶν. τροφαλίδες λινόσαρκοι in gripho ex Antiphane, tenues caſei ſunt. et ita explicat etiam Euſtathius ultimo in Iliadem Commentario.

CAPUT VIGESIMUMSECUNDUM.

Griphus ex Antiphane: alius ex Timocle. Platonis comici Adonis. *Aſclepiadis liber,* Τραγῳδούμενα.

Epeus aquae vector: Carthaea *Cei inf. opp. Griphus alius obfcurus.* ἐνοικεῖν συγγράμμασι. *Scriptores varii* Γαστρολογίας. *alia multa.*

GRIPHUS ex Antiphanis *Aefchra* defcriptus duobus Trochaicis continetur. Ἀρτίως διηρτάμησε. καὶ τὰ μὲν διηνεκῆ Σώματος μέρη δαμάζετ' ἐν πυρικτύποισι γῆς. Subjicitur fenarius iambicus de quo interpretatione quaeritur: eum ita fcribo: Τιμόθεος ἔφη ποτ' ἄνδρες. εἰ χύτραν λέγων, *ita; locutus aliquando Timotheus. an ollam fignificans?* auctor igitur griphi eft Timotheus dithyrambicus poeta: de quo multa libro octavo, capite quinto, et 11. Inter illius frigida dicta licet hoc referas, nam πυρίκτυπα γῆς ollas appellare, non magni ingenii argumentum eft, fed tumidi. At Timoclis aenigma de menfa per eft venuftum. In eo ἠρμένη τράπεζα eft *remota menfa,* non *parata.* eadem dicitur φύλαξ φιλίας· quia funt amici quidam τραπεζῆες: ut erat Podes Hectori. eftque proverbium vetus, ζῇ χύτρα, ζῇ φιλία. de his, hoc eft, de parafitis gulonibus, extat griphus antiquus, dignus quem ab Athenaeo praetermiffum non praetermittamus nos.

Γαστὴρ ὅλον τὸ σῶμα πανταχῇ βλέπων
ὀφθαλμὸς, ἕρπον τοῖς ὀδοῦσι θηρίον.

Claudicant duo Timoclis poftremi verfus futuri ἀρτίποδες fi fcribas:

Τράπεζα· περιέργως γε νὴ τὸν οὐρανόν.
ἐξὸν γὰρ ἦν φράσαι τράπεζαν συντόμως.

Platonis comici *Adonidem* Julius quoque Pollux nominat libro 10. cap. 24. Ait, καὶ τὸ τῆς Σφιγγὸς δὲ αἴνιγμα Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς τραγῳδουμένοις τοιοῦτον εἶναί φησι. Vir doctus qui vertit, *Afclepiades libro De iis quorum nomine editae funt tragoediae,* exiftimavit titulum libri ab Afclepiade editi fuiffe mafculino genere Τραγῳδούμενοι. Ille vero Τραγῳδούμενα confcripferat, inquit Plutarchus. Sic alii libros fuos Θεολογούμενα, vel Γεωγραφούμενα vel Μυθολογούμενα infcripferunt: qui expofuerant theologiam, geo-
p. 770. graphiam, aut fabularem hiftoriam. Quare noli dubitare Afclepiadis Τραγῳδούμενα poetarum tragicorum ἐγκύκλια argumenta, et omnes tragicas heroici temporis hiftorias effe complexum. Scripferat et Demaratus quidam Τραγῳδούμενα, ejusdem procul dubio argumenti. Clemens Alex. in Protreptica. Ἐρεχθεὺς τὴν ἑαυτοῦ ἔθυσε θυγατέρα Φερεφάττῃ, ὡς Δημάρατος ἐν πρώτῃ Τραγῳδουμένων. In pofteriore griphorum Simonidis, aquam vehens afinus nominatur Epeus. cauffam aperit Athenaeus. In Securi quo-

que Simmiae Rhodii sive Theocriti leges de Epeo, *οὐκ ἐνάριθμος γεγὼς ἐν προμάχοισι λαῶν, Ἀλλ' ἀπὸ κρανᾶν καθαρὸν νᾶμ' ἐκόμιζε δυσκλεής*: *Carthea*, geographis Graecis est *Carthaea*; una quatuor urbium Cei sive Ceae insulae. Adnumeratur griphi generibus, *καὶ τὸ ῥήματα λέγειν ἀνθρώπων ὀνόμασιν ὅμοια*. qua de re dictum est adsatim lib. 3. cap. 20. et 21. Exemplis ibi propositis possunt alia adjici: ut cum *ἀτρέα δῆμον Ἀθηνῶν* dixit Euphorion, teste Hermogene. Olim vulgo notum fuit istud aenigma quod appellat dipnosophista *τὸ περιφερόμενον*.

Πέντ' ἄνδρες δέκα ναυσὶ κατέδραμον εἰς ἕνα χῶρον.
ἐν δὲ λίθοις ἐμάχοντο, λίθον δ' οὐκ ἦν ἀνελέσθαι.
δίψῃ δ' ἐξώλλυντο, ὕδωρ δ' ὑπερεῖχε γενείου.

nobis hodie obscurum illud est. Interpretum conatus, judicio meo plus meretur laudis quam eorum interpretationes. Incidi nuper in viri magni explicationem sane acutam, quae est hujusmodi. *Quinque viri* pugiles; *decem navibus*, manibus; quia *πίτυλος* Graecis utrumque dicitur, navis, et pugnus ad feriendum protensus, *inter se concurrerunt. Pugnabant illi super lapidibus*, strato lapidibus pavimento, sive lithostroto: *lapis tamen non poterat attolli: Siti misere peribant: aqua tamen erat supra mentum*: sudor nempe. Perplacet haec interpretatio: sive illa est vera: sive tantum similis vero. Nam ut dubitem quaedam me impellunt. ut numerus impar, qui pugilibus minus videtur convenire. committuntur enim singula pyctarum paria: deinde *πίτυλος* pro navi, [quod meminerim ponitur nusquam, aut rarissime. frequens ea vox tragicis: sed pro sono qui editur cum secantur maria tonsis: interdum pro remigatione aut ipsis remigibus.] Si pro navi accipias, duplex erit metalepsis, ut in nonnullis etiam apud poetarum patrem. at *καταδραμεῖν εἰς ἕνα χῶρον* pro *ὁμόσε χωρεῖν*, elegantissimum. Clearchi quae deinceps habentur, conjungi debent cum aliis ejusdem verbis quae exposita sunt capite decimoquinto et decimo sexto. Ait, *τὶς τῶν Ἀφροδισιαστικῶν συνδυασμῶν*. respicit Cyrenae *τὸ δωδεκαμήχανον*, et *σχήματα συνουσιῶν* Elephantidis, et Philaenidis. Adverterat jure aliquem locutio haec: *ζημίαν δὲ τοῖς ἡττηθεῖσι τάττουσιν ἄκρατον πιεῖν, ὃν ἥδιον τῆς ὑγιείας πίνουσι*. cujus vim recte expressit Dalecampius: *quod quidem merum bonae valetudinis tuendae studio gratius illis est.* At *ἐνοικεῖν συγγράμμασι* eleganter pro multum versari in lectione librorum: *τινὸς τοῖς Ἀρχεστράτου συγγράμμασιν ἐνῳκηκότος*. Simile apud Senecam, *persedere apud philosophiam*, epistola 19. paulo aliter *vestem inhabitare* Varro apud Nonium, et Augu-

ſtinus epiſtola quadam ad Paulinum, et in Hiſtoria miſcella. Separat Clearchus Γαστρολογίας inſcriptos libros, ab opere Archeſtrateo. cum tamen a nonnullis etiam Archeſtrati opus Γαστρολογία fuerit nuncupatum, vel Γαστρονομία, non ſolum Ἡδυπάθεια. Sed fuere non diſſimilis argumenti ab aliis ſcripti libri, quorum is titulus magis proprius: ut Cleoſtrati Tenedii: cujus Γαστρολογίαν laudat noſter libr. 7. Scribe, τῷ πρώτῳ ἔπος ἰαμβεῖον εἰπόντι, ἀντειπόντος ἑτέρου, ποιητοῦ τινὸς ὃ εἰς τὴν αὐτὴν εἶπε γνώμην. non ὃν εἰς. Sed quia ſubdit ſtatim, ἔτι δὲ λέγειν ἕκαστον ἰαμβεῖον: forte an non male induxeris vocem ἰαμβεῖον poſt ἔπος. ut ſit ſententia Clearchi haec: melius facturos literarum amantes, ſi inter epulas ita potius ſe oblectent: ut cum unus ἔπος, id eſt verſum Homeri, protulerit, alter ex alio poeta alium recitet ejusdem ſententiae: tum autem adjiciant ſinguli e dramaticis poetis ſimilem locum. Scribe mox, ὥστε τὴν παιδιὰν non παιδείαν, quod etiam Muretus obſervaverat. expoſuimus cap. 15. Lege, Εὐκαταφρόνητόν ἐστι πενία Δερκύλε non ἐνεκα. Verſus qui ait, Ἡ τῶν φίλων σοι πίστις ἔστω κεκραμένη. *Eſto fides quam amicis tuis habebis mixta:* aliqua nempe diffidentia. ſimile praeceptum continet Epicharmeo Νᾶφε, καὶ μέμνασ᾽ ἀπιστεῖν. ἄρθρα ταῦτα τᾶν φρενῶν. Sed aliam ſententiam ſuggerit vetus lectio: ἔστω σοι κεκριμένη. *Fidem habe amicis: verum ante probatis.* De victi poculo dictum ſupra, cap. 16. In verſibus Antiphanis ita diſtinguendae ſunt heri et ſervi perſonae. Prior loquitur ſervus. A. οἴμοι. περιπλοκὰς

λίαν μ᾽ ἐρωτᾷς. B. ἀλλ᾽ ἐγὼ σαφῶς φράσω.
τῆς ἁρπαγῆς τοῦ παιδὸς εἰ ξύνοισθά τι
ταχέως λέγειν χρή, πρὶν κρέμασθαι. A. πότερά μοι etc.

Sextum et ſeptimum ita ſcribe, Τί γὰρ δύναται τὸ ῥηθέν; A. ἔξω τις δότω Ἱμάντα ταχέως, οἷον οὐκ ἔγνως ἴσως. interrogatus ſervus de raptu pueri, reſpondet eam quaeſtionem eſſe ſibi inſtar griphi: cum herus foras aliquem exire juberet qui lorum afferret: joco iram illius eludit ſervus: negans eam eſſe poenam qua puniendus ſit qui griphum non ſolverit: nam illud potius fuiſſe faciendum, ut muriae poculum afferretur. reſponſum heri ita ſcribe et ſequentia ſic diſtingue. Οἶσθ᾽ οὖν ὅπως γε δεῖ τοῦτό σ᾽ ἐκπιεῖν; A. ἐγώ. B. Κομιδῇ γε. πῶς; A. ἐνέχυρον ἀποφέροντά σοι. B. Οὐκ ἀλλ᾽ ὀπίσω τὼ χεῖρε ποιήσαντα, δεῖ Ἕλκειν ἀπνευστί.